

P J A

GENİŞLETİLMİŞ MECLİS
TOPLANTISI
TARTIŞMALARI

**PJA GENİŞLETİLMİŞ
MECLİS TOPLANTISI
TARTIŞMALARI**

BASIM YERİ:
BASIM TARİHİ:

AZADİ MATBAASI
2004

PJA GENIşLETİLMİş MECLİS TOPLANTISI TARTIşMALARI

Be. ark.: Önemli bir toplantıyı yapmak üzere bir arada toplanmış durumdayız. Sanıyorum her arkadaş bu toplantının nasıl bir süreçte yapıldığını, içinden geçmiş olduğumuz sürecin hem uluslararası boyutta, hem de bölgesel boyutta anlam ve önemini biliyor. Bu anlamda, örgütsel olarak yaşadığımız çok ciddi sorunlar da var. Diyebiliriz ki, özgürlük hareketimizin tarihi boyunca en ağır ve en sancılı süreci yaşıyoruz. Bu anlamda, toplantının ne kadar kritik bir süreçte gerçekteleği, bizim göstereceğimiz tutum, davranış ve çözümleme düzeyinin sadece kadın yapısı açısından değil, genel açısından da çok büyük bir önemi olduğunu unutmamak gerekir. Bunun için toplantıya katılım gösterirken ki yaklaşımlarımız önemlidir.

Biz de bu sabah PJA meclisinde bulunan arkadaşlar olarak tartıştık. Nasıl katılmamız gerekiyor, nasıl ele almamız gerekiyor? Çünkü hem kadın cephesinden sorunlarımız ağır, hem genelde yaşanan çok ciddi durumlar var. Tabii ki çok güçlü bir eleştiri, özeleştiri gerekiyor. Ama bizden beklenen sadece bu değil, aynı zamanda önümüzdeki sürece hangi doğrultu da katılacağımız, nasıl bir rota belirleyeceğimiz, çözümleyicilik, bu toplantıdan beklenenlerdir. Çünkü Kongre Geloluşumundan sonra, Özgür Kadın Hareketi olarak bize yönelik çok ciddi eleştiriler gelişti. Her bir arkadaşın kendi çalışma sahasından bir katılımı oldu, tabii ki her arkadaş kendi boyutuyla değerlendirecek. Özeleştirel yaklaşmakla beraber, çözümleme düzeyi önemli. Tabii değerlendirme yaparken, eleştirirken, özeleştiri verirken yapıcı olmak, uçlaştırmamak, birbirimize karşı sevgi, saygı düzeyini yitirmemek çok önemli. Biz bu güne kadar Kadın Hareketi olarak belki bir çok zorlu süreçten geçtik, çok zorlu evreler atlattık, ama bu zorlu devreleri bir çok sorun olmasına rağmen, çözmeye gücünü mutlaka gösterirdik. Bu toplantıda da, özellikle buraya toplanan arkadaşlar açısından, hem birikim hem de tecrübe anlamıyla gerçekten tahlil etme düzeyi ile pratikleşmede belli bir düzeyi temsil edebilecek arkadaşlar.

Uzun zamandır ilk defa böyle geniş bir toplantı yapıyoruz. Sadece PJA Meclisi değil, sorunlarımızın ağırlığı, ciddiyeti dikkate alındığında böylesine geniş bir kadro yapısıyla birlikte toplantı yapmamız, sorunları beraber çözmemiz, bu anlamda ortak bir ruh, birlik yakalamamız ve gerçekten buradan çıkacak kararları veya yaklaşımı esas alıp, bu temelde gittiğimiz her alanda pratikleştirmemiz önemli olmaktadır. Bunun için daha geniş bir kadro yapısının katıldığı böyle bir tartışmayı uygun bulduk. Sadece örgütsel olarak değil, siyasal açıdan da çok farklı gelişmeler var. Irak'taki durumlar var. Yeniden

yapılanma s¼reci yaşanıyor. T¼rkiye’de yerel se¼imler var. Tam b¼ylesi bir s¼re¼te toplantı ger¼ekleřtirmemiz, ¼rg¼tsel olarak da yaşadığımız sorunları dikkate aldığımızda ne kadar ciddi yaklaşmamız gerektiğini ortaya koyuyor. Bunun i¼in, başlamadan evvel t¼m arkadaşların bu sorumlulukla katılım g¼stereceğine inanıyoruz. Eleştirel, ¼z eleştirel, birleştiren tabii doğrudaki birleştiren, uzlaştırmayan, saygı, sevgi ve hořg¼r¼y¼¼ elden bırakmayan, doğrularını koyarak bir yaklaşım g¼sterileceğine inanıyoruz. T¼m arkadaşların da sorumlu davranacağını d¼ř¼n¼yoruz. Arkadaşlar bu temelde katılım g¼sterirlerse daha doğru olur. Her arkadaş da kavrıyor, bizim farklı s¼yleyeceğimiz bir Şey olamaz. ¼zellikle toplantı a¼ısından bunu kısa da olsa belirtmek istedim.

Kendi a¼ımızdan tartışacağımız sorunlar var. ¼zg¼r Kadın Hareketi olarak hi¼ bir d¼nemde olmadığımız kadar tecr¼be, birikim sahibiyiz, ama ¼rg¼tsel olarak yaşadığımız ¼ok ciddi sorunlar var. B¼t¼nl¼ę¼ yakalayamama, hi¼ bir d¼nemde olmadığımız kadar par¼alanma durumu var. Yine PJA meclisi olarak vereceğimiz ¼zeleřtiriler var. Halkın, ¼nderliđin beklentileri var. Kongre Gel olarak bu beklentileri ¼ok fazla yerine getiremedik. Bu toplantıda ¼ıkartacađımız karar ve pratikleşmeyle g¼stermek durumundayız. Bu konuda hareket olarak ¼ok hızlı bir toparlanmayı yaşamamız gerekiyor. G¼çl¼ bir ¼öz¼leme, en ¼nemlisi de geleceğe ilişkin planlamalar yapmamız gerekiyor. Kadın kongresi olacak. Bu kongreden ¼ok farklı beklentiler de var. Diğer yandan kadın hareketi olarak kendimizi nasıl yapılandıracamız noktasında ki tartışmalar da ¼nemli olmakta. Konferansta aldığımız kararlarla birlikte, ¼nderliđin son g¼r¼řme notları var. Bu notlardan hareketle, yeniden nasıl bir yapılanma olabilir? Bu s¼re¼te yaşanan t¼m sorunlara ¼nderliđin direkt m¼dahaleleri oldu. Bunlar olmasaydı ¼rg¼tsel olarak ¼ok daha ciddi sorunlar yaşayabilirdik, dağılmalar olabilir. ¼nderliđin ¼zellikle Kongre Gel oluşumundan sonraki m¼dahaleleri bu g¼ne kadar getirdi. Bundan sonra da aynı bi¼imde olacak. Kadın ¼zg¼rl¼k Hareketi olarak tartışacağımız en ¼nemli konulardan biri de bu. Yeniden yapılandırmayı nasıl ger¼ekleřtireceğimiz? Mutlaka sistem olarak ele almamız gereken durumlar var. Ger¼ekten kendimizi yeniden yapılandırmamız, değiştirmemiz lazım. Belki ¼ok tartışıyoruz, ama ¼ok daha somut ele alınması lazım. PJA Meclisi, ¼zg¼rl¼k militanı, kadroları olarak duruşlarımızın ¼ok daha fazla net olması gerekiyor. Bu s¼re¼te ¼ok Şey ortaya ¼ıktı. Teorik olarak ¼ok fazla sorunumuz yok. ¼zg¼rl¼k ideolojisini, kadın kurtuluş ideolojisini ¼ok fazla tartıştık. Ge¼en yıllarda da ¼ok tartışmıştık. Ama pratikleşmesini yaparken, ¼zellikle Kongre Gel oluşumundan sonraki yaklaşımları tartışmamız gerekiyor. Sosyal reform boyutuyla da yeniden tartışmamız gerekiyor. ¼rg¼tsel

sorunlarımızı, yönetimde öncülük sorunlarımızı tartışmamız gerekiyor. Bundan hareketle nderliğin, halkın, yapının tüm beklentilerine PJA olarak doğru cevaplar verme sorumluluğuyla karşı karşıyayız. Bunun ciddiyetini hissediyoruz ve bu temelde bir toplantı gerçekleştiriyoruz.

Avrupa'daki arkadaşlar var. Toplantımız sadece buradaki bileşimle olmayacak. O arkadaşların da görüşlerini almak önemli. Hem oradaki yapının buradakine benzer de olsa, sorunlarının daha farklı boyutları var. PJA meclisindeki arkadaşların görüşlerini almak da önemli. Avrupa'daki arkadaşlar; Soz., Ev., Miz., Sa. ve Ni. arkadaşlar var. Bu arkadaşlardan da mümkün olduğuunca görüş alarak arkadaşlara aktaracağız. Yine Dic., Ren. arkadaşlar var. Onların da görüşlerini alacağız. Böylelikle katılmayan arkadaşların da görüşlerini almaya çalışacağız. Toplantımızı bu biçimde gerçekleştirmeyi düşünüyoruz.

Diğer önemli bir husus da güvenlik konusudur. Bu konuda yaşadığımız tecrübeler var. Arkadaşların güvenlik konusunda daha duyarlı, hassas yaklaşmaları gerekiyor. Biz onun tedbirlerini aldık, ama her arkadaş da sorumlu, duyarlı yaklaşmalı. Bu konuda hassas davranacağız. Mangaların düzenlenmesi, güvenlik tedbirleri, hatta tekmillerin alınması gerekir. Çünkü önemli sayıda bir arkadaş bileşimi var. Neredeyse konferans niteliğinde bir bileşim. O anlamda güvenliğe de dikkat edeceğiz. Tüm arkadaşların sorumlu davranması gerekir. Toplantı için kısa olarak bunları belirtebilirim. Gündemler oluşacak, görüşlerimizi belirteceğiz. Yaklaşım olarak birkaç hususa vurgu yapmak istedim. Arkadaşlar da biliyorlar. şunu da belirtmek isterim; sorunlarımız ne kadar ağır olursa olsun, ulaştığımız düzey itibariyle, düşünce ve pratik itibariyle toparlanıp çıkış yapacak imkanımız var. Bu toplantıyı iyi değerlendirmek, görüşlerimizi ortaya koyarken de, çözümleri ararken de, genel örgüt açısından, parti açısından, kadın hareketi açısından faydalı olan neyse, öyle bir tutumu geliştirmenin gerekli olduğuuna inanıyoruz. Ben gerçekten bu toplantıdan güçlü bir çıkışı yapabileceğimize inanıyorum. Eğer gerçekten düşüncelerimizi ortaklaştırabilirsek, farklı görüşlere de yer vererek aynı zamanda önderlik manifestosuna ters düşen yaklaşımlara tavır alırsak, başarıyla ıkacağımıza inanıyorum. Buna inanıyor ve umut ediyorum. Özellikle nderliğin, genel hareketin, kadın hareketinin içinde bulunduğu durum bizi buna zorluyor. Kadınlar olarak her şey karşısında, yaşam karşısında daha duyarlıyız. Bu ıkışı ya da toparlamayı daha güçlü sağlayabileceğiz. Buna da inandığımızı ve gvendiğimizi belirtmek istiyorum. Bu anlamda toplantımızın da daha güçlü geçeceğine inanıyorum. Tüm arkadaşlara başarılar diliyorum.

Divan: şi. Kob., Sew. ve Be.(E) arkadaşlar

Gündem:

- 1- Önderliğin görüşme notlarından hazırlanmış derlemenin okunması
- 2- Siyasal gelişmelerin değerlendirilmesi
- 3- Örgütsel durum değerlendirmesi.
  - a-Yaşanan mevcut sürecin pratiğinin değerlendirilmesi
  - b-Yeniden yapılanma ve katılım biçiminin değerlendirilmesi
- 4- Özgün durumların değerlendirilmesi
- 5- Planlama ve düzenleme

SIYASAL GÜNDEM TARTIşMALARI

21.Yy Demokratik Uygarlık Çağı Olacaksa, Küresel Demokrasinin Gelişimi Temelinde Olacak

Sew.ark: Kapsamlı bir siyasal gündem var. Arkadaşlar geçtiğimiz önemli sürecin gerçekliklerini de göz önünde bulundurarak değerlendirmek yapabilirler. Söz hakkını arkadaşlara veriyoruz.

Be.(H) ark.: Kısaca değerlendirmek istiyorum. Kendi içimizde de yürüttüğümüz tartışmalar oluyordu. Özellikle son üç görüşme notu geldiğinde, şubede de siyasal süreç üzerine tartışmalar gelişti. Önemli bir süreç. Her zamankinden daha kritik, daha hassas bir süreç. Bizi yakından ilgilendiren, çok yoğun tartışmamız, kendimizi planlamamız gereken bir süreç. O temelde pratiğe çok daha fazla geçeceğimiz, taktiğe her zamankinden daha güçlü girmemiz gereken bir süreç. Bu anlamda siyasal gündem önemli oluyor. Yine örgütsel gündem de siyasal gündem üzerine oturuyor. O açıdan, tartışmak da gerekiyor. Kapsamlı olmayabilir, çünkü kendi içimizde sınırlı da kaldık. Çok fazla dışarıda gelişen tartışmaları, işin merkezinde olan arkadaşların yürüttüğü tartışmaları çok fazla takip edemedik. İlişkimiz olmadığı için de dar kalabilir. Fakat arkadaşlar katılımlarıyla daha da güçlendirebilirler.

Bence konferanstan sonraki süreci ele almak gerekiyor. Çünkü orada da siyasal sürecin değerlendirilmesinde önemli bir düzey oluşmuştu. Ondan sonrası ise, dört buçuk aylık bir süreçtir. Genel bölge, Kürt sorunu yine esasta Önderlik açısından da ele alıp tartışmak gerekiyor. Ne tür gelişmeler oldu, yapılan tespitler oldu, bu tespitler ne kadar yerindeydi, ne kadar doğru yapılan tespitlerdi? Bu anlamda bir sorgulama, yoğunlaşma gereği var. Konferansa da bazı tespitlere gidilmişti. Irak politikası, ABD'nin bölge politikası, Kürt sorununa yaklaşımı değerlendirilirken önemli tespitler vardı. ABD müdahalesinin çok fazla abartıldığı, ABD'ye çok yanlış yaklaşımların bizim cephemizden geliştiği, kendisini bir bakıma ABD'nin kucağına atan, güdümüne sokan, çok fazla güvenen bir yaklaşımın hakim olduğu, bunun da rehaveti, gafleti geliştirdiği, bunun da en alta, halka kadar yansıdığı noktasında tartışmalar yürütülmüştü. Karşıt görüşlerle birlikte dengeleyen yaklaşımlar da olmuştu. Fakat süreci değerlendiren eksik bir noktanın kaldığını düşünüyorum. Bu sonraki süreçte de kendisini açığa vurdu. Biz, ABD'nin Irak müdahalesini kadın açısından çok güçlü tartışmadık. Bu önemli bir eksiklikti diye düşünüyorum. Genel açıdan Irak müdahalesini değerlendirdik, ama şunu

değerlendiremedik; bu müdahalenin içimizde açtığı gedik nedir? Belki bazı cümlelerle ifade ettik, ama somutta sorgulanması, çözümlenmesi, tedbir geliştirilmesi noktasında ciddi, derinlikli tartışmalar gelişmedi. Çünkü bu eğilimleri besleyen bir yaklaşım vardı. Bu çizginin kendisi zaten geçmişte de vardı. Gittikçe kendisini derinleştirdi, dal budak saldı ve bu güne geldi. İşte müdahalenin kendisinde bu çizgiyi besleyen bir noktadaydı. Çünkü zemin açıktı ve bir boşluk yarattı. Bu eğilim de kendisini bu boşlukta örgütledi. Buna, kadın cephesini de katarak örgütledi. Biz ise bunu çok fazla değerlendiremedik. O değerlendirmelerde, bu çok eksik bir yan olarak kaldı. Bu noktada değerlendirilemedi. Bu müdahalenin bizde yarattığı gerçeklik neydi? Ne tür eğilimler vardı, bu eğilimleri ne düzeyde besledi? Bunun pratik somutta yansımaları nasıl oldu, nasıl gelişebilir, tehlikesi nedir, buna karşı ne tür bir nlem geliştirilebilir? Bu noktalarda tartışmalar bence yetersiz kaldı. ABD, bu anlamda bize de müdahale yaptı. Belli bir Şey vardı, zlşe götürme mücadelesini çok yoğun verdi. Gelineen aşamada belli düzeyde başardığını da söyleyebiliriz. Bugün Irak'ta yaşanan gerçeklik karşılıyor. İsim düzeyinde teslimiyetçi işbirlikçi çizgi olarak formüle ediyoruz, isim koyuyoruz. Bu, çizginin kendisini örgütlemesi ve o sahada çalışmaları felç etmesi anlamına geldi. Oysaki, o saha çok önemli bir saha ve en fazla bizim değerlendirmemiz gereken bir sahaydı. Önderlik "Kürdistan Devrimi, Güney devriminden geçer" diyordu. Önderlik önemli bir tespit olarak son görüşme notlarında bunu da koyuyor. Fakat mevcut durumda o saha elimizden ıktı. O sahada iş yapamaz duruma geldik. Bu anlamda, Amerika tabii ki bir müdahale yaptı ve belli sonuçlara da gitti. O çizgiyi çok fazla besledi, derinleştirdi, daha da planları var. ABD'nin özellikle dört-beş aylık süreçte, Kürt sorununa yaklaşımı nasıl gelişti? Bundan hareketle değerlendirmek istiyorum. Daha önce de tartışıyorduk. Sistem, gelinen aşamada kendi içerisinde bir zlş yaşıyor. 20.yy aslında kapitalizmin zlmesiydi. Önderlik, bunalım dönemi diyor. Bu süreçler, aslında emperyalizmin bunalım dönemleridir. 21.yy demokratik uygarlık ağı olacaksa, emperyalizmin zlş üzerinden, küresel demokrasinin gelişimi temelinde olacak. Küresel demokrasinin gelişimi üzerinden, demokratik uygarlık ağı gelişecek. Şimdi böyle bir ara süreci yaşıyoruz. Bu, bir ara ve evrilme sürecidir. Yani demokratik uygarlık çağına evrilme sürecidir. Elbette çok bunalımlı ve kaoslu geçecek. Siyasal, kültürel, sosyal anlamda çok bunalımlı geçeceğe benziyor. İşte kaos aralığı, sistem açısından da böyle bir gerçekliği ifade ediyor. Yaşanan tam bir kaos aralığıdır. Zihniyetlerde de, sistemlerde de bu böyledir. Sistem, böyle bir süreci Ortadoğu'da yaşıyor. Ortadoğu, emperyalizmin nefes borusudur. Bu anlamda bir müdahale içerisine girdi ve Şu anda orada da bir bunalım

durumunu yaşıyor. Ne kadar başaracağı elbette verilecek karşı mücadeleyle bağlantılı. Bu, bizim de vereceğimiz mücadeleyle bağlantılı. Ama günlük planları halklara da, bize de zarar veriyor. Günlük yaşama geçiriyor. Onun yoğun mücadelesini her düzeyde, şiddet dozajını gün be gün arttırarak sürdürüyor. Çok yoğun patlamalar gündeme geldi. Dünyanın her yanında oluyor. Afganistan ile sınırlı değil, Irak'a da sıçradı. Bir bakıyoruz, Rusya'da, İran'da patlamalar oluyor. Her gün bir patlama haberi geliyor. Önderliğin bir tespiti vardı, gerçekten onun ispatı, somutlaşması oluyor. "Artık temel çelişki, sistemin kendi içindeki çelişkisi yani sistemin halkla vereceği mücadele sonucunda sistemle halk arasındaki çelişki olacaktır." Diyordu. Bakıyoruz, bir sürü saldırı gerçekleşti. Bu, halk üzerinde yoğun bir psikolojik baskı yaratıyor. Sosyal anlamda çok ciddi bunalımlar yaratıyor. Bir savaştır. Gittikçe bilinçlenen, uyanan, ayağa kalkan halklara karşı psikolojik bombardımandır. İnsan bu açıdan da değerlendirebilir. Yoksa her gün bir sürü patlama, saldırı oluyor. Mesela Hewler katliamı oldu. Tabii bunun siyasal boyutu var. Halkların iradesini kırma, gittikçe güçlenen, iradeleşen, bilinçlenen, örgütlenen halk gerçeğine karşı sistemin verdiği bir mücadele biçimidir. Bu psikolojik bir baskı ve korkuyu yaratıyor. Bu anlamda bir iradesizliği, örgütsüzlüğü, dağınıklığı da geliştiriyor. Tabii ki çok kapsamlı. Bu elbette ulaşmak istediği hedeflerden birini ifade ediyor. Tabii amaç çok daha kapsamlı. Mesela Türkiye ile özellikle bu süreçte çok yoğun görüşmeler oldu. Kendi içimizde de bazı tartışmalar oldu. Biz; ABD, Türkiye'yi çok fazla stratejik bir güç olarak ele almaz dedik. ABD'nin Türkiye'ye karşı olduğu yine Türkiye'nin yaklaşımı değişebilir noktasında tartışmalar yürüttük. Ama öyle değil. ABD'nin Ortadoğu'ya yerleşmesi, kurumlaşması için Türkiye ve İsrail'e hala çok fazla ihtiyacı var. Bu süreçte, bu daha net açığa çıktı. Türkiye'de yapılan görüşmeler oldu. Erdoğan'ın ABD ziyareti oldu. ABD'nin ilk süreçlerde KDP, YNK ve KADEK'e yaklaşımı farklıydı. Ama bu görüşmeler sonrasında Irak'ta yaşananlarla da bağlantılı olarak bir çıkmaza girdi. Türkiye'ye de, İsrail'e de yaklaşımları değişerek, ilişkilerini yoğunlaştırdı, karşılıklı bazı tavizler içerisine de girdiler. En son Erdoğan'ın ABD'de yaptığı görüşme de bu çerçevedeydi. ABD'nin Kongre Gel'i terör listesine alması da bunun sonucuydu. Kıbrıs sorununda belli konularda uzlaşmaya da gittiler, bu da Kürt sorunu üzerinden gelişti. Neden? Türkiye, ABD'ye şunu söylüyordu; kürt sorununu fazla gündemleştirmeyin, bu noktada bize baskı yapmayın, biz bazı tavizler veririz diyorlardı. BM, Kofi Annan planı bir ABD planıdır. Bu noktada biz de Denktaş'a baskı uyguluyoruz, sizin şartlarınıza göre daha ılımlı bir yaklaşım sergileriz, bu sorunu çözmeye çalışırız. Biraz bizim istediğimiz gibi, biraz da sizin istediğiniz gibi bir

ara formül bulur ve sorunu çözeriz. Kıbrıs sorunu arkasında temel güç Türkiye'dir, Yunanistan'dır. Bu, Kürt sorunu üzerinden yapıldı. İşte sonuç, insanı nedene de götürüyor. Siz de Kongre Gel'in siyasi, askeri gücünü tasfiye edecek ve yanımızda olacaksınız. Bu anlamda yapılan görüşmeler, anlaşmalar da oldu. Bir plan oluşturuldu. ABD'nin zaten kendi planı vardı. Ancak zaman ve yöntem konusunda anlaşmazlıkları var. ABD biraz daha zamana yayıp, yöntemleri farklılaştırılmış diyor. Zaten bir çıkmaz içerisindeyiz. O cepheden de doğacak bir şiddet istikrarsızlığı daha da derinleştirebilir diyor. O açıdan, yöntem farklı olabilir. Eve dönüş yasası biraz daha ılımlılaştırılabilir, zamana yayılabilir. ABD'nin de bu noktada bir yaklaşımı var. Türkiye ile yöntemde uzlaşmadığı bir boyut var, ama amaç tabii ki aynıdır. Yaklaşım, öz itibariyle aynıdır, fazla fark yok. Şimdi yaşanan durum da odur. Çok tesadüfı değil, Kongre Gel ilan edildikten hemen sonra, çok fazla incelenmeden ABD terör listesine aldı. Önderliğin tecrit durumu gittikçe ağırlaştı. AB bu noktada ciddi bir yaklaşım sergilemedi. Televizyonu kapattı, farklı yaklaşımlar içerisine girdi. O kadar ülkede görüşmeler oldu. Fransa, Almanya ile görüşmeler oldu. AB içinde en etkin güçlerdir bunlar. Bunların ciddi bir yaklaşımı olmadı. Aksine, tecrit daha fazla derinleşti. Daha yoğun, şiddetli yönelimler içerisine girdiler. Bu, ortak bir yaklaşımdı. Sistem boyutuyla geliştirilen, Kürt sorununa karşı ortak bir yaklaşımdı. Önderlik de ortaya koyuyor, ikiyüzlü, sahtekar bir yaklaşımdır. Kıbrıs konusunda, Türkiye'nin AB'ye bazı tavizler verdi. Kürt sorunu pazarlık konusu yapıldı. Önderliğin kendisi pazarlık konusu yapıldı. Yaşanan durumlar da sistemin öncü güçlerine cesaret, güç verdi. Bu anlamda, gerçekten Önderliği çok fazla zorlayan yaklaşımlar içine de girildi. Önderlik de; İmralı sisteminin temel üç ayak üzerinden yürütüldüğünü söylüyor. Biri ABD, biri AB diğeri de Türkiye'dir. Mesela bu güçlerin yaklaşımına bakıyorsun, KADEK'i terör listesine aldılar. ABD, Türkiye ile anlaştı. AB, Önderliğe karşı en üst düzeyde ihlal yaşıyor olmasına ve Kürt sorununa yaklaşımda ahlaki sınırları aşan bir yaklaşıma rağmen sesini bile çıkarmıyor. Türkiye de aynı yaklaşım içerisinde. Mesela Ali Sapan'ı alıp F tipine gönderdiler. O bir barış elçisiydi ve bunun bir anlamı vardı. şu mesajı veriyorlar; barış elçinize böyle yaparız. Yine Önderliğin üzerindeki tecrit, gittikçe yoğunlaştı. Kaç hafta boyunca görüşme olmadı. Önderliğin sağlık durumu gittikçe kötüleşiyor, doğru dürüst bir doktor kontrolü bile yok. Bunlar ciddi yaklaşımlardır. Genel açıısından baktığımızda, hem uluslar arası boyutta hem de Kürt sorununa yaklaşımda inkar, imha politikası her boyutta kendisini devam ettiriyor. Bu politika daha fazla derinleşerek ortak bir konsensüs yakalandı. Bu süreçte somutlaşan boyut biraz bu oldu.

Bölge ülkeleri açısından da, mesela Irak'ta federasyon tartışmaları gündemleşti. Türkiye başta karşı idi, fakat yalnız başına etki gücü olamadı. Görüşmeler yaptı. Suriye ve İran ile görüşmeler yaparak, ortak bir yaklaşım belirlediler. Bu ABD'ye karşı baskı oluşturdu. Bu görüşmeler ile şöyle bir yaklaşım çıktı; Irak'ta federasyon olursa, bu Türkiye'nin bölünmesi olduğu kadar Suriye'nin de bölünmesi, İran'ın da bölünmesi anlamına gelir. Kongre Gel'de gittikçe siyasal olarak kendisini güç haline getirmeye çalışıyor. Siyasal çalışmalarını bölge düzeyinde, uluslararası düzeyde yoğunlaştırmaya çalışıyor. Bu da bölge devletleri açısından, özellikle dört ülke açısından çok ciddi bir tehlike. Hepimizin çıkarlarını tehdit ediyor. O zaman hep birlikte ortak bir yaklaşıma gidelim. Başta Amerika olmak üzere, dış güçlere baskı uygulayalım ve Kürt sorununa yaklaşımlarını değiştirmeye davet edelim. Bu yönlü yapılan görüşmeler oldu. Görüşmelerden hemen sonra, Esat açıklama yaptı. Biz federasyona karşıyız dedi. İran karşı olduğuna dair açıklamalarda bulundu. Türkiye'nin zaten baştan beri öyle bir yaklaşımı vardı. Bölgede bir ülkenin karşı olması ayrı, temel dört ülkenin karşı olması ayrı bir olaydır. Aynı süreçte Arap Birliğinden bir heyet Irak'a gelerek, benzer açıklamalar yaptı. Mısır'ın benzer açıklamaları oldu. Arap birliği içinde en etkili güçtür. Genel baktığımızda, esasta Kürt soruna karşı bölge ülkelerinin oluşturduğu ortak bir konsept var. Dış güçler de buna çekilmeye çalışılıyor. Bu yaklaşım temelinde yönteminden tutalım hedefine yine pratik uygulama biçimine kadar genel bir yaklaşım belirlenmeye çalışılıyor. Bunun mücadelesi de oldukça yoğun gelişti. Elbette bunun öncülüğünü Türkiye yaptı. Bu bir gerçek. AKP öncülüğünde bu yapıldı. Bu anlamda Türkiye zemini olduğu gibi Irak zemini çok fazla değerlendirilmedi. Oradan gelen arkadaşlar daha iyi değerlendirebilir. Direkt yaşayan arkadaşlar var. Önümüze koyduğumuz hedef ile Önderliğin perspektifi çok farklıydı. Mevcut durumda bir tasfiyedir. Biz o zemini kullanamadık, orada bir güç olamadık. Türkiye'de de çok güçlü bir mücadele bu süreçte verilmedi. Bu anlamda AKP, sonuna kadar kendisini her anlamda güç yapmaya çalıştı. Bu süreçte DEHAP üzerinde de politikalar oynandı. Belli noktalarda sonuca da gidildi. Tabii içteki şeyler de yansıdı. O da belli bir dağımıklığa, örgütsüzlüğe neden oldu. Önderlik baştan itibaren uyarıyordu. Fakat bu gerçekliğe göre bir yaklaşım çok fazla belirlenmedi. Bir savaş hükümeti olduğu açıktır. Sonuna kadar Kürt sorununu inkar eden, tasfiye etmeye çalışan bir stratejiyi esas aldı. Bu güne kadar onu uyguladı, uygulayacak da. O hükümetten, o gerçeklikten Kürt sorununu çözmesini beklemek, büyük bir gaf olur. Belki teorik olarak bunlar tartışıldı, çözümlendi, ama ona karşı ciddi bir adım atılmadı. Bu, çok ciddi bir zaaftı. Bu açıdan, o zeminde de fazla söz ve eylem sahibi olamadık. Önderliğin durumu her

anlamda çok ciddi idi. Tümden hareketten koparmaya çalışan yaklaşımlar da çok fazlaydı. Bu süreçte bir çok kampanya oldu. Diğer alışma ve mücadele alanlarında belki yaşama geçirildi, fakat çok ciddi bir baskı unsuru oluşturamadı. Tam tersine, bir noktadan sonra çok zarar verir hale geldi. Halkı çok yıprattı. Her gün onlarca insanı sokaklara dk, yürüt. Her boyutta zarar verici hale gelsin. Ekonomiden tutalım sosyal yaşamlarına kadar halka zarar verdi. Bu belli bir inançsızlığa, güvensizliği de neden oldu. Sürekli bir çaba ve her boyutta kendini katma var, ama sonuç yok. Sonuç olmadı mı, elbette bir kırılmayı, soğumayı, güvensizliği yaratıyor ve yıpranmaya neden oluyor. Biz, bu süreçte halkı çok fazla yıprattık. Her alanda yıprattık. Türkiye zemininde de oldu, ama bir sonuç da alamadık. Tarzımız, zihniyetimiz, sorunları ele aliş, katılım biçimimiz aslında Türkiye’deki örgüt gerçeğimize de yansdı. Bu anlamda, süreç de çok fazla sonuç alıcı olmadı.

Bu, nderliği de çok zorladı. En sonunda önderlik, görüşmeye ıkamayacağım dedi. Bu bir eylemdi. Sonra Sema arkadaşım eylemi oldu. Biz, bundan da güclü sonuçlar çıkaramadık. ıkaramayız, çünkü bütün enerjimiz ie akmiştı zaten. Birbirimizle uğraşarak bütün enerjimizi, gücümüzü tketyorduk. Dışarı verecek gücümüz yoktu. Bu bir gerçeklikti. İçinde yaşadığımız örgütsel sorunlar, dış çalışmaları da kesinlikle belirledi. Marjinalleştirdiği gibi bu halkı da, nderliği de zorladı. En sonunda önderlik baktı, olacak gibi değil, önderlik tavır koydu. Ancak, nderliğin eylemini ne beyinler duyabiliyor, ne yürekler. Çünkü sonuç yok. Ondan sonra da geçmiş süreci aşan bir yaklaşım, pratik tutum gelişmedi. Önderlik baktı ki böyle de olmayacak, yine vazgeçti, görüşmeleri kabul etti. Baktı ki, dışında kalırsa tümden bu hareket gidecek. Biliyorum, bana ihtiyacınız var dedi ve devreye girdi. Ondan sonra gelişen durum da geçmişi aşamadı. Mevcut gerçekliğimiz, fazlasıyla süreci sekteye uğrattı, sorunu çözümsüz kıldı. Çok fazla baskı unsuru olmadı. Bu anlamda, diğer güçler de istedikleri gibi süreci alıp götürdüler. Daha fazla çıkmaza sokup, dağıtıcı rol oynadılar, parçaladılar. Bu anlamda dıştan da parçalayıcı, varolan parçalılığı daha da derinleştirici, teşvik edici yaklaşımlar fazlasıyla gelişti. Böylesi bir zemin vardı. Bu da bizim gerekliğimizle bağlantılı bir durum. Bu konuda diğer gündemde de tartışılabilir.

Hez. ark: İçinden geçtiğimiz süreci biraz gerçekçi değerlendirmemiz gerekiyor. Bu temelde, hem yaşanan süreçler itibariyle hem de önümüzdeki dönemde neler yapacağımız noktasında bir planlama ve çözüm yaklaşımını geliştirmemiz lazım. Tabii olduça önemli bir sürece girmiş bulunuyoruz. Genel olarak dünya da yeni bir

arayış içerisinde. Kapitalist sistemin içine girdiği bunalım itibariyle bir çok güç yeni bir arayışı gerçekleştirme çabasında. Bu temelde kendisini konumlandırma, politikalarını çok yönlü belirleme yaklaşımı içindedir. Başta ABD olmak üzere, bölge devletleri açısından da bu böyle. Genel olarak dünyada şöyle bir çizgisel ayrımı net görebiliyoruz. Bir taraf değişimden yana olurken, diğer taraf da mevcut statükosunu koruma, kendisini tüm değişime karşı kapatma eğilimindedir. Üçüncü bir taraf ise, her iki tarafa da alternatif olarak değişimi demokratik çerçevede oturtma çabasında.

Bu noktada ABD yaklaşımını değerlendirecek olursak, özellikle Ortadoğu'ya yönelik global bir yaklaşımı esas aldığımızı görebiliriz. Bunu, en son büyük Ortadoğu Projesi şeklinde ifade ederek, politikalarını hayata geçirme çabasında. Ortadoğu'ya yönelik bir proje temelinde yaklaşım sergilemekte. Bu, kadın sorunundan başlayarak kültürel, siyasal boyutta çok geniş bir projeyi kapsıyor. Bunun içinde Kürt sorununa yaklaşımını değerlendirmek gerekir. Amerika, Irak savaşı içinde Kürt kartını çok fazla ön plana çıkardı. Kürtlerle işi yürüteceği izlenimini verdi, fakat gelinen aşamada Amerika, Kürt kartını geri çekmiş durumdadır. Tümüyle Kürt kartını ortadan kaldırdığını söyleyemeyiz, ancak bölge devletleri yine Türkiye ile yeniden düzenlediği ilişkiler sonucunda, Kürt kartını tekrar geri plana aldı.

ABD'nin Kürt sorununun çözümüne yönelik herhangi bir projesi yoktur. Ortadoğu'ya yönelik projesi var ve bu temelde global düşünüyor. Kendi çıkarları çerçevesinde sorunu ele alıyor, ama Kürt sorununun çözümüne yönelik henüz herhangi bir yaklaşımı ön plana çıkmış değil. Biraz da halen parçalı ele alıyor. Irak Kürtleri, Irak boyutunda ele alınıyor. Zaten Suriye boyutunda henüz bir yaklaşım sergilemiş değil. Türkiye, İran boyutunda belirlemiş değil. Ortadoğu'ya yönelik yaklaşımında, Ortadoğu'yu genel olarak ele alıyor, ama Kürt sorununa yönelik herhangi bir projesi yok. Tabii bu, Amerika'nın çıkarlarıyla bağlantılı bir durum. Burada, Kürt güçleri açısından da izlenen politikalar, bizim de dahil olduğumuz sorunu şimdi ele alma niyetinde değil. Tabii KDP ve YNK'ye yönelik izlenen politikalara dikkat edersek ilerici boyutta değil, tam tersi Kürt sorunu noktasında bir tıkanmayı yarattığı gibi sorunun önünü açmıyor. Türkiye'nin yaklaşımları da, bu süreçte daha çok diplomatik ataklar biçimindeydi. Özellikle, Amerika ile ilişkilerini yeniden düzenleme konusunda bir çok girişimde bulundu. Bizim açımızdan şu nokta netleşmiş durumda. Türkiye, ne savaş ne de barış siyasetine son verdi. Bizim açımızdan kararını netleştirmiş durumda. Şimdiye kadar kararsızdı. Ancak halen Kürtlere, Önderliğe yönelik yaklaşımları inkar ve imha temelindedir. 2004 yılına girerken, Türkiye'nin yaklaşımı

daha da netleşti ve ara politikasını sona erdirdi. Tüm bunları ele aldığımızda, ayrıntılarda gösterilen yaklaşımlar fazlasıyla ortada. Ben biraz sonuç itibarıyla ele almak istiyorum. Bu siyasal gündemde, kendi durumumuzu da ele almamız gerekir. Çünkü; Amerika'nın, bölge devletlerinin, Suriye'nin yine Türkiye'nin yaklaşımları değerlendirildi. Ancak bizim sürece yaklaşımımız fazla değerlendirilmedi. Bu süreçte, Önderliğin durumu ağırlaşarak tecrit politikaları daha da derinleştirildi. Yine eylemlerin yetersiz kaldığı değerlendirilmeleri yapıldı. Ancak buna dönük politikalarımızın değerlendirilmesi yapılmadı. Bu aşamada gerçekçi yaklaşmamız gerekiyor. İki yıllık politikamız, özellikle Amerika'nın Ortadoğu'ya gelişyle beraber süreci etkilemekten ziyade, bekle gör politikası biçiminde oldu. Yaklaşımlarımızda öne çıkan pozisyon, seyirci pozisyonu oldu. Bu durum ne yaptı? Bizi bölgede çok güçlü, aktif yapması gerekirken, etkisiz pozisyonda bıraktı. Bundan dolayı Amerika, özellikle Kürtlere karşı yaklaşımı hep muğlak kaldı. Bizim mevcut pozisyonumuzdan kaynaklı böylesi sonuçlar açığa çıktı. Yine AKP Hükümeti güçlü değilken, güçlü bir pozisyona geldi. Bizim mevcut yaklaşımlarımızdan istifade etme durumları yaşandı. Yine Önderliğe yaklaşımda, bu durum kendisini çok belirgin biçimde ortaya çıkardı. Yani Önderliğin tecrit koşullarının ağırlaştırılmasında, bizim yürüttüğümüz politikanın etkisi fazlasıyla var. Tam sağcı denemez, ama sağa kayan politik yaklaşımımız bu dönem açığa çıktı. Bu, bizim açımızdan bir kayıptır.

Süreci değerlendirirken de, bu durumu hızla aşmaya yönelik yaklaşımlarımızın gelişmesi gerekiyor. Geline aşamada örgüt içi yaşanan durumlarla birlikte yürüttüğümüz politikalar, dünyada ve bölgede yaşananlar birbirini günlük olarak etkiler konumdadır. Bu açıdan, önümüzdeki süreçte atacağımız adımla etkileyici olacaktır. Olumlu veya olumsuz süreci etkilemeye yönelik atacağımız tüm adımlar, bölgedeki pozisyonu değiştirecek konumdadır. Mesela Önderlik, bu yaşananlar karşısında hepimizden daha fazla sert tavır aldı. Bölgenin, ABD'nin yine Türkiye'nin içine girdiği duruma karşılık, sert tavır gösterdi. Bu, bir önder açısından olmaması gereken bir tutumdur. Bizim yapmamız gereken tavır, Önderlik yaptı. Tabii bu durum karşıt güçler tarafından değerlendirildi. Örgütün yaklaşımı bu kadar seyirci konumunda iken, Önderliğin bu kadar aktif olması ve tavırlarını sertleştirmesi değerlendirildi. Böylece bize yönelik politikalar üretildi. Bunu tersine çevirmemiz gerekiyor. Önderliğin yaklaşımlarını daha derinlikli ele alıp politikalarımızı güçlendirmemiz gerekiyor. Bu anlamda, kendimizi günlük politikadan çıkarmamız gerekiyor. Şimdiye kadar politikalarımız günlük oldu. Kendimizi bundan çıkarmamız gerekiyor. Bu toplantıda, bunu açığa çıkarmamız

gerekiyor. Önderlik, son görüşme notlarında kongre, savaş veya barış kararı alabilir diyor. Hatta, iki aya kadar çözüm gelişmezse, savaş kararı alabilirler diyor. Bizim önümüzde fazla uzun bir zaman yok. Bu süreci çok iyi değerlendirmemiz gerekiyor. Özellikle, örgütsel boyutta hızlı bir toparlanmayı yaşayarak, kongreyle birlikte doğru politik adımları geliştirmemiz gerekiyor. Tabii sonuna kadar demokratik çözümlerle ele almalıyız. Yani bunu dayatmalıyız. Fakat eğer gelinen süreç itibariyle, karşı tarafın yaklaşımları farklılaşırsa, farklı çözümler geliştirilir. Çünkü uluslararası komplo halen gündemdedir. Yine Önderliğe yaklaşımlar bizim için esastır. Bizim açımızdan gelişmelerin merkezi İmralı olmalı, Irak değil. Irak'taki gelişmelere göre örgütün durumunu ele almamalıyız. İmralı'daki gelişmeler, bizim açımızdan sürece yönelik kararlaştırmada esas olmalıdır. Bu anlamda, Önderliğimizin de belirttiği süre göz önünde bulundurularak, meşru savunma temelinde hamlesel ve dönemselsel bir savaşı başlatma zorunluluğumuz ortaya çıkmıştır. Sürecin önünü, tıkanmayı aşma yine örgüt olarak da belli bir hamleyi yaratmak için tüm yolları denedikten sonra, aktif mücadeleye girmeliyiz. Bu anlamda, kendimizi gelinen aşamada her yönlü hazırlıklı tutmamız gerekiyor. Tabii süreci zorlamamız gerekiyor. Mevcut siyasetimizi seyirci, süreci izleyen, değerlendiren, ama pratik olarak adım atmayan gerçekten kurtarmamız lazım. Mesela, söz düzeyimizle eylem düzeyimizin farklılığını, PKK tarihinde hiç olmadığı kadar bu süreçte yaşadık. Bunu tümüyle aşan bir yaklaşımı geliştirirsek, mevcut süreci de aşarız. Sürecin geliştirdiği tablo olumsuz boyutta açığa çıkıyor. Kongre, Türkiye'de yapılacak seçimler, ulaştığı sonuçlar süreci etkileyecek boyutta olacak. Bunları iyi değerlendirmek gerekiyor.

Fa. ark: Hem genel örgüt hem de kadın olarak doğru okuyamamaktan kaynaklı yaşadığımız sorunların olduğunu düşünüyorum. Kongre Gel'de ortaya çıkan sorunların çözümünün uzun bir sürece yayılmasının bir nedeni anlayışlardan kaynaklansa da, Önderlik çizgisine gelmemeden yine sorunun çözümü konusunda ısrarlı, tutarlı mücadeleciler olmak isteyen kesimin de siyasal süreci doğru okuyamamaktan kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Birey olarak böyle bir sonucu, kongre sonrası yaşadığım yoğunlaşmalardan çıkardım. Bizim kongrede kadın hareketi olarak yaşadığımız bocalama bir boyutuyla sistem, zihniyet, yine yönetim tarzıyla ortaya çıkan dengelerle izah edilse de, önemli bir boyutunun siyasal değerlendirmeleri yetersiz ele alma olarak görüyorum. Şöyle ifade edebilirim. Konferansta hazır değildim. Arkadaşlar, önemli bir tartışma düzeyinin geliştiğini söylediler. Belgeleri biraz okuduk. Nereden çıkarıyoruz? Bize dayatılan bir sosyal reform gündemi vardı. Aslında; örgütün rotasını çarpıtma, yönlendirme, yani siyasal gündem

üzerinden ortaya çıkan hesapların örgütü farklı yönlelere yönlendirmesi hatta bu konuda örgüt içerisinde yaşatılan kafa karışıklığının önemli oranda siyasal gündemi boşa düşürme hesaplarıyla bağlantılı gerçekteği kanısındayım. Gerçekten çizgiye bağlı, bir şeyler yapmak isteyen arkadaş yapısı açısından belirtiyorum. Bu noktada ciddi bir bocalamayı yaşadı. Bir kesim çok planlı, örgütlü, hazırlıklı gelmişti. Bir kesim de hep genel değerlendirme ve tespitlerle, onların klasik boyutunu aşmayan bir yoğunlaşmaya sahipti. Bir de diğer boyutuyla örgütün yaşamına yönelik yapılan müdahaleye yine örgütü karşı karşıya getireceği tehlikeleri algılayayım derken, esasta siyasal gündeme yoğunlaşma ve tehlikeleri tam görememe gibi bir durum gerçekteği. Komployu, beş yıldır değerlendiriyoruz. Bu gün ifade edilen Ortadoğu projesinin temeli, komplo ile atılmıştı. Bunu bütün değerlendirmelerimizde görmek mümkün. Yerinde bir tespitti. O müdahalenin kendi içerisinde bir mantığı, yaklaşımı, tutarlılığı vardı. Bunu yapan güç açısından belirtiyorum. Siyasette şöyle bir durum var; bir projeniz var ve bir yerde yaşamsallaştırmak istiyorsanız eğer, ayrıntıda yapacağınız incelemeler yani sizinle birlikte gerçekteştirecek, ittifak olacak güçler kimdir, ona karşı direnecek odaklar yine odaklar içerisinde zayıflatabileceğiniz kesimler hangilerse bunların iyi hesaplanması gerekir. İşte, ABD'nin Büyük Ortadoğu projesinde böyle ayrıntılı bir araştırma ve onun üzerinden geliştirdiği bir hakimiyet var. Böyle olunca, Ortadoğu halkları adına demokratik mücadeleyi geliştirmek isteyen kim varsa, ona müdahale edilecek. Bu da Önderlik gerçekteğiydi. İlk etapta bunun ortadan kaldırılması gerekiyordu. Belki çizgi tümüyle tasfiye edilmedi ama önemli bir yönelimle tasfiye edilmek istendi. Diğer de; Önderlik çizgisinde mücadele ediyoruz. Biz ise, Ortadoğu demokratik federasyonu adına, Kürt sorununun demokratik çözümü için varolma iddiamızı hep koruduk. Fakat bu iddiamıza karşılık, bize biçilen misyonla bağlantılı olarak söylemi aşan, onun bütün tedbirlerini alan, mücadele araçlarını doğru ortaya koyan ve iyi kullanan bir pozisyonda olmadık. Bu ne yaptı? ABD, Önderliğe parça parça komplolar geliştirdi. Bir taraftan Kürt kozu, bir taraftan da gerçekteştireceği Ortadoğu projesinde hangi kesime ne kadar öncü rol verecek, karşıtlarını nasıl tasfiye edeceğinin hesabını yaptı. Bunların hepsini ortaya çıkararak, uygulamaya başladı. Bu açıdan şöyle bir durumu yaşadığımız kanısındayım. Önderlikten sonra, bir yandan bizimle kıyasıya bir mücadeleyi geliştirirken, diğer taraftan da bazı yönlerimizi, kendi çizgisine çekebilecek şekilde dolaylı ya da direkt zemin sunarak beslemeye çalıştı. Böyle bir durumun uzun süreli yaşandığı kanısındayım. Bu noktada Önderlik ciddi bir mücadele içerisindeydi. Savunmalar okunduğunda, bu derinliğine görülecektir. Önderliğin savunmasına paralel gelişen bir 11

Eylül saldırısı var. Kıyasıya bir duruş var. Bizim dışımızda kim direnebilir? Devletler bazında çok yok. Yani direnirlerdi, ama ideolojik çizgi olarak kimse yok. Statükocu güçleri, arkadaşlar koydular. Önemli oranda çağa cevap vermeyen anlayış ve yöntemleriyle, uzun süreli bir mücadele içine giremezler. Çünkü altyapılarını önemli oranda kaybetmişler. Yani statükocu güçlerin, Ortadoğu halkları açısından ortaya koyabileceği yeni bir şey yok. Halkın beklentileri yoktu. Beklentileri olan tek kesim PKK, Önderlik gerçeği ve onun yaratacağı yeniliktir. Bu anlamda, bir taraftan müdahale edileceklerin örgütlenme mekanizmalarını gerçekleştirirken, bir taraftan da direniş odaklarını kaba yöntemlerle tasfiye edilmesi bu kesimlerin temel yaklaşımları olmuştur. Diğer taraftan yine çok ince politikalarla kendi politikalarına denk düşecek bir pozisyona getirme çabasında oldukları kanınsındayım. Bu, bizim açımızdan da bazı eğilimleri besledi. Biz kongreye giderken şöyle bir durum vardı; ABD geldi, Kürt sorununu çözecek deniliyordu. Statükocu güçlerden zaten kimse beklemiyor, çözmüyorlar, hatta inkar ve imhada ısrarlı ve derinleştiriciler denildi. Kim çözecek? Kendi başımıza da çözemediğimize göre o zaman kim çözecek. Otuz yıllık bir mücadele deneyimimiz var. Sonuçta geldi bir yere dayandı. Çoğumuzda, özgüce dayalı bir mücadelenin sonuç alacağına yine Önderliğin ortaya koyduğu çözümün gerçekçi olduğuna dair bir anlamama durumu yaşanıyordu. Sesli ifade etmesek de, bu örgüt içerisinde kanıksandı ve bir kesim açısından da politika haline geldi, kanıksandı. Çok karşı çıkmamıza rağmen, birçoğumuz açısından bu müdahale gerçekleşirken böyle karşınsındaymış gibi ele alıp özünde müdahaleyi kanıksadık, onayladık. Siyasal değerlendirmelerimize de yansıyan yanlar vardı. Ben bunları belirtirken, müdahalenin Ortadoğu açısından yarattığı olumlu zemini yadsımıyorum. Öyle bir durum yok. Ortaya çıkacak zeminler var, ama bu zeminleri kim kullanıyor, önemli olan bu. Hangi anlayış, hangi mücadele, hangi çizgi, kim kimler adına kullanıyor? Yine bu çizgi karşısında mücadele eden kimdi? Tabii ki Önderlikti. Önderliğe karşı, aşamalı olarak ciddi bir tecrit ve izolasyon uygulamaları var. İlk etapta Önderliğe karşı tepki olmasına rağmen, devletin tutumu belliydi. Ona rağmen Önderliğe yaklaşımları daha tutarlı, ciddi ve saygılıydı. Ama zamanla bu politikanın da bir parçası olarak tecrit, müdahalenin bir parçası olarak derinleşti. Müdahaleye bir cevap olarak Önderlik, AİHM savunmasını geliştirdi.

Önderlik üzerindeki tecridin derinleşmesi, bizim örgüt içi şeylere de yansıdı. Buna zemin açılarak, imkan sunuldu. Bir taraf Önderliği anlamayan, reel sosyalist mantıkta ısrar eden, diğer taraf da örgütü tümenden politikaya yatıran anlayış ve yaklaşımlar olarak açığa çıktı. En azından Önderliğin ortaya koyduğu mücadele gerçeğinden,

pratikleşmeden alıkoydu. Kısaca, bizi böyle bir durumla karşı karşıya getirdi. Mesela şu biliniyordu; parti yapısı önemli oranda nderliğe bağlı. Önderliğin ortaya koyduğu savunmalar yine geliştirilen görüşme notları var. Önderliğin ABD'ye karşı çok net tutumları var. Bu bir direniş biçiminde ortaya çıkarsa, ben kaba anlamda reddeden, tümden gelişmeleri görmeyen bir tarzdan bahsetmiyorum, ama önderlik çizgisi açısından diyorum, bunları bertaraf etmek gerekiyordu. Bunun yöntemlerini de, rgt içindeki yansımalarını da iyi tespit etmek gerekiyordu. Hangi müdahale rgt bu noktada daha zayıf kılabilir? Mesela ben sosyal reform olayının, bunun bir parçası olarak geliştiği kanısındayım. Nedir? PKK içerisinde en belirgin tartışma konusu ne olabilir? Bu bizim yapımıza, örgütün geldiği düzeye gerçekten ciddi bir hakaretti. Fakat bu çizgi, gerçekten bu konuda kendisini kandırdı. Mesela bir milliyetçiliği gelişmelerle ele aldığımız da ikinci bir şeydeydi. Ortadoğu'da Kürt kartı, ABD açısından temel bir noktaydı. Bu, ikinci bir İsrail idi ve güçlü bir karttı. Bunun bir boyutu, milliyetçiliğin yeniden hortlatılması idi. Bu, ulusal hakların ele alınması anlamında yadsınmaması gereken bir boyut, ama Ortadoğu'da getireceği sonuçlar da var. Bir bu yönü hortlatıldı. İkinçisi de, bunların yapımız açısından zorlayabilecek boyutlar olmasıydı. Diğeri sosyal reform. Bu da tartışma konusu oldu. İçimizde hep farklı şeyler tartışıldı. Bunlar, rgt gcszleştirecek politikalar olarak geliştirildi ve bunlar üzerinden kongreye gidildi. Mesela rgt içinde bütün bunlar yaşanırken, mücadele edenler de bir çok şeyi kanıksadılar. Önderliğin ortaya koyduğu bazı tespitleri, doğrularını dillendirmekten, zaman zaman nderliğin söylediklerini yadsır pozisyonda olmaktan ileri bir durum ortaya çıkmadı.

Bir de ABD'nin bizim dışımızda da bir yaklaşımı vardı. Kürt sorununu böyle ele alırken, blęe güçlerinin bundan rahatsız olacağını kendisi de biliyordu. Temel ittifak gücü Türkiye idi. Müdahale eden arkadaşlar biliyorlar, esas müdahale merkezlerinden biri bizdik. Gerekleştirmedi, yönelmedi bu noktada. Tabii Ortadoğu'nun iç dengeleri açısından ABD'yi zorlayacak yaklaşımlar da vardı. Bunlardan hareketle Türkiye'nin önemli oranda girişimleri oldu. Mesela pişmanlık yasasını arkadaşlar biliyorlar. Bütün bu müdahalelerle rgt okertmenin bir parçası olarak, ABD tarafından Türk devletinin, hkmetinin önüne konuldu. Bu çerçevede tecrit yürütüldü. Parça parça gerçekleştirilecekti. Fakat bu noktada denk düşmedi. Blęe statükocu güçleriyle ABD politikaları, Kürt sorununa yaklaşımda denkleşemediler. Denkleşmeyince, çelişkiler açığa ıktı. Bu durum, müdahalenin pratik uygulamasında da zorladı. İki tarafı da zorladı. Kürtler bazı kazanımlar ortaya çıkardı. Bu, ilkel milliyetçi eğilimleri beslese de, bir boyutuyla ABD'ye yatırım yapan kesimleri

de güçlendirdi. Türkiye'nin bu konuma düşmesi ve ABD'nin Kürt sorununa sahip çıkıyor pozisyonunda olması, bu eğilimleri güçlendirdi. O açıdan şöyle bir durum var. Türk devleti ile ABD karşıt pozisyona düşünce, Türkiye'ye de bir müdahale oldu. Son İstanbul'daki patlamalar, Türkiye'yi yeniden hizaya getirmenin patlamalarıydı. Yeniden bu çarkın içine çekilmek için. Yine Esat'a, İran'a yönelimler gündemde. Tüm bunlar yapılırken, kesinlikle son seçimlerle Türkiye'ye yapılan müdahalenin de bizim yanlışlarımıza rağmen bunun bir parçası olduğunu düşünüyorum. Ortadoğu'da, Kerkük ve Diyarbakır çizgisine yaklaşımla bağlantılı bir durum. Problem; Kerkük değil, Demokratik Ortadoğu çözümüne yapılan bir müdahale idi. Kuzey'de ortaya çıkacak bir çözüm, bazı eğilimleri zorlayacak, tasfiye edecek. Bu planların parça parça pratikleştirilmesidir. Bu konuda yetersiz kaldığımız, ciddi yoğunlaşmadığımız kanısındayım. A olmaz, B olur. Tercihler yanlış da olmuş olabilir. Ayrıntılarda çok hakim değilim, ama ciddi hatalar da yapılmış olabilir. Fakat sorun, bence onunla bağlantılı değil. Yatırımın yapıldığı kesimi görmek gerekir. Yani DEHAP'a alternatif örgütlenmek istenen partinin tutunduğu zemin ve anlayış çok önemli. Yine alternatif olarak karşımıza çıkarılan, üzerinden politika yapılan kesimler çok önemli. Bir de Türkiye'de demokrat, sosyalist kesimin toparlanması gibi bir Önderlik projesi de var ki, buna yapılan bir müdahale de var. Bu ittifakın gelişmemesi için Avrupa örgütümüz, yine buradaki ... arkadaşımız direndi. Olmaması için çok özel bir çaba sarf edildi. Neden ? Sonunda dile getirdiler. Siz sol blok diyorsunuz, ismini değiştirin demokrat blok deyin. Tamam, bu da olabilir, ama problem öyle olması değil, burada anlayış farklılıkları var. Önderlik projesinin yaşamsallaşabileceği, siyasal olarak bir kimlik kazanabileceği bir zemindir. Önderlik ısrarla bunu kendi çizgisi olarak geliştirmek istiyor. Buna alternatif bir çizginin ısrarla yaşamsallaşması, buna yapılan müdahaledir. Bu, şu düzeylerde farklı izah edilse de, böylesi bir durum var. Özellikle de bizim içimizdeki anlayışın bir parçasıdır bu. Aslında bu durum bizi daha fazla ABD'nin yedeğine düşürür. Ortadoğu'da; Türkiye, İran, Suriye bize ne kadar yüklenir, üzerimize gelir ve sorunu çözmezse, biz o kadar ABD yanına itilmiş oluruz ve bu anlayışı besler. Kuzey'de, milliyetçiliğin yeniden hortlatılmasının başka bir izahı olabilir mi? O açıdan sorunun daha kapsamlı, ayrıntılı ele alınmasına ihtiyaç var. Gerçekten müdahale çok köklü olmuştur. Bu, kadın hareketince yeterince okunmadı. Bu anlamda biz kongreye yeterince örgütlü girmedik. Sürece dönük hesapların, bu kadar derin ve kapsamlı olduğu konusunda ciddi bir gafleti yaşadığımızı söyleyebiliriz. İlk kez orada şeyi hissettim; ben Atina Savunmasını unuttum. Önderlik ne koymuştu, çözümünü neydi, neyi ifade ediyordu?

Bütün o Őeyimize rağmen, her birimizden kaynaklanan örgütün, kadın hareketinin kendisinden kaynaklanan durumlar yüzünden bir boşluğu yaşadık. Siyasal anlamdaki bir boşluktu. Bu mantığa oturtulan siyasal gelişmeler yani örgütümüzün uzun süredir yaşadığı bir durum var. Bir de ABD müdahalesiyle hızlanan bir durum var. Bütünden koparma değil, besleyen, hızlandıran ve harekete geçiren yönler oldu. Bu boyutuyla yetersiz algıladığımızı ifade edebilirim. Bu noktada bir boşluk yaşadık. Siyasal gündemin daha derinlikli ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Irak'ta ortaya çıkan durumla birlikte, bizim Güney'deki durumumuz var. Federasyon gerçekleşecek, ama bunun içerisinde Önderliğin çözümü nerede? Önderliğin anlayışı, ortaya koyduğu zihniyet nerede? Örgütlenme mantığı nerede? Ortadoğu halkları adına ortaya çıkardığı çözüm nerede? Önderlik, görüşme notlarında bir çok Şeyi ifade etmişti. Kadın hareketi olarak biz gündemimize almadık. Mesela Önderlik İran için diyor ki; rejimi zorlamadan çalışmaları yürütün. Yani ne anlama geliyor? Ben tek tek devletler açısından belirtmiyorum. Önderlik en son, Ortadoğu'yu yeniden savunacağım dedi. Biz Ortadoğu'ya ne kadar sırtımızı dönsek de, Önderlik ısrarla bizi oraya çekme çabasında. Savunurken, ne statükoyu savunacak ne de klasik geri yaklaşımları. Ama biz bunda yoğunlaşmadık. Mesela uzun bir süre bize yönelmemesinin başka ne izahı olabilir ki? Bir taraftan terör listesinde, diğer taraftan da işin ele başları Ortadoğu'da cirit atıyor. Niye? Bunun siyasal izahı olmalı. Beklentiler var. Bu gün bir ifade de geçti. ABD'nin yaptığı açıklama da henüz böyle bir durumun olmadığına yöneliktir. Bu, siyasal anlamda bir tartışma konusudur. O açıdan, bizim bu noktada daha derinliğine, çözümleyici, kapsamlı ele almamız gerektiğine inanıyorum.

Ver. ark: Doğrusu, siyasal süreç çok karışık olduğu için, insan çok net ortaya koyamıyor. Bir kaç hususu değerlendirebilirim. Kongre Gel'in kendisi, özgürlük hareketi açısından bir açılımdı. Siyasal, örgütsel, askeri olarak bu böyleydi. Gerçek anlamda bir atılım, bir hamle anlamını taşıyordu. İlk yankıları gerçekten olumlu oldu. Halk coşkuyla karşıladı. Diğer taraftan yerel güçler olsun, bölge güçleri yine ABD tedirginlikle karşıladı. Bunu bir siyasallaşma adımı olarak gördüler ve çok rahat davranmadılar. PKK olarak varlığımızın devamını istiyorlardı. Çünkü bu bizim açımızdan bir tıkanmaydı. Dönüşümü yaşayamamak, onların her halükarda işlerine gelen bir durumdu. Bu anlamda Kongre Gel önemli bir adımdı. Fakat daha sonra Kongre Gel içinde yaşananlardan kaynaklı oturamaması yine siyasetinin devam ettirilememesi doğal olarak güçlü bir çalışmanın yürütülememesine neden oldu. Dönüp arkaya baktığımda, üç-dört aylık

sürede siyasi bir çalışmayı ne kadar yürüttük? Aslında Kongre Gel adına çok fazla da siyasi çalışma yürütülmedi. İçteki farklı görüşler, eğilimler ve gündem saptırması, Kongre Gel’i müthiş bir biçimde kendisiyle uğraştırdı. Çoğumuz kendi sahasında bir çok şey yapabilecekken, bunlar hep ayak bağı oldu. Önceden PKK’de tek ses vardı. Yani siyasi bir tavır belirlenecekse, bir yerden belirlenirdi. Yani görüşler, bir yerde belirlenir ve oradan ortak bir tavır olarak ortaya çıkar. Ama bu süreçte, bunu çok göremiyoruz...

Hatta gerekirse taktiksel ve stratejik düzeyde kurumlaşarak açılım sağlama, halka inme ve Ortadoğu’da bilinen projeyi gerçekleştirme olabilir. Ama insan dönüp baktığında, ABD’ye yaklaşımla beraber içimizdeki problemler çok açıktan yansıtıldı. Diplomasiyi kim yürüttü? Kongra Gel olarak düşünüyorum; kim yürüttü, nasıl yürüttü ve ne oldu? Ortada bir sürü spekülasyon haberler var. Açık olan bir şey de, siyasi komitenin bunu yürüttüğüdür. Görüşmelere bu arkadaşlar gitmiş ve mektuplar bunlar tarafından yazılmıştır. Ancak Kongra Gel’ in bu konuda çok güçlü bir bilgisi yok. Öncesinden en azından birazda olsa açıklık vardı. Şimdi bu da yok. Aslında onu da tam bilmiyoruz. Bizim yaklaşımımız böyleydi. Madem ABD müdahale edip demokratik açılım sağlıyor, o zaman biz de ondan yararlanacağız. Mümkünse taktik düzeyde veya farklı düzeylerde ittifak geliştireceğiz. Ama bunu yaparken, asla işbirlikçi veya teslimiyet çizgisine yatmayacağız. Yerel Kürt güçleriyle de ittifakımızı güçlendirmeye, Kürt barışını sağlamaya doğru gideceğiz. Önderlik; Kürt barış konferansının yapılmasını söylüyor. Çünkü bu alanda sıkışmış durumdayız. İnan’ın, Suriye’nin tavrı bellidir. Türkiye direniyor, barışa yatmıyor. O zaman buradan bir kanal açabiliriz. Fakat mevcut yaklaşımlar bu kanalı açmadı. Tam tersine, büyük oynamalar oldu. Mesela Amerika ikiye ayrıldığımızı, isim düzeyinde var olan çelişkileri, bir tarafın kendini Amerika’ya yatırdığını, reform istediğini, diğerlerinin bunlara karşıt olduğunu, Amerika yardım ederse açılım sağlayabileceklerini, Amerika’ya destek sunabileceklerini biliyordu. Aradan zaman geçtikten sonra Amerika’nın tavrı, bütün bu belirlemelere rağmen olumlu olmadı. Terörist listesine aldı. Görüşmelerde pis teröristler diye hitap ederek açıktan kovdu, muhatap bile almadı. Hatta bir ay içinde Irak’taki kurumlarımızı kapatacağını söylüyorlardı. Amerika bizden ne istiyor? Irak’tan, Türkiye’den ne istiyor? Neden bütün çelişkilerine rağmen stratejik olarak bize karşıtlığı devam ediyor? Biz de her şeye rağmen varız diyoruz. İşbirlikçi sağ eğilim de diyor ki; ben zaten sana teslim olmaya varım. Buna rağmen tavrının böyle olmasının çok derin ideolojik bir anlamı var. İdeolojik olarak her şeyden önce bize karşıdırlar. Bizim Ortadoğu’da ki projemize karşılık, o da proje koyuyor. Ancak projelerinin esasında bize karşıtlık var ve kabul

etmiyoruz. O da bunu çok açıktan görüyor. Birkaç kişi ya da bir grubun farklı tavır koymas onun için çok önemli değil. Sadece bundan yararlanyor. Mesela şunu da söylüyorlardı; Pratikte bize yardım edeceksiniz. Bunu somut söylüyorlardı. Sen istediğin kadar benim yayın organlarım, komitelerim, kurumlarımın olduğunu söyle. Amerika bunu istemiyor ki. Amerika diğer örgütleri ya bitirir, ya da tamamıyla kendisine endeksli hale getirip zamanla ortadan kaldırır. Bir de bize; istihbarat bilgilerini vereceksiniz, bize çalışacaksınız, gazeteniz çıkıyorsa tümüyle bize olumlu yaklaşacak, propagandamızı yapacak diyerek talepte bulunuyorlar. Yani senden bunu istiyorlar. Aynı şeyi Kürt yerel güçleri de istiyor. Eğer bizimle iseniz, bize bu konularda hizmet edeceksiniz. Mesela bir tane kurumumuzu aamadık. Niye? Açık söylüyorlar; senin bir dergin varsa şartlarını koyuyor ve benim belirlemelerimi, bildirimlerimi verecek diyorlar. Bu konularda, senden açıkça denetime girmeni istiyorlar. İşte tam olarak bunun yapılamaması, örgütün tümüyle buna yatmamas Amerikanın tavırlarını değiştirmesine neden oldu. Kamuoyunda en son şu söyleniyordu; Türkiye ile Amerika işbirliği yaparken, terörist cenneti haline çevrilen Irak'a yöneleceğiz. Ancak zamanlama konusunda sorunlarımız var, dediler. Bu zamanlamada neden sorun var? Örgüt içi problemler üzerine yatırım yapıyorlar. Biraz daha bekleyelim, atlaklıklar geçer, belki koparırız diyorlar. Bunlar, onların hesaplarıdır. Yoksa Amerika'nın zamanlama sorunu yok. İstediği zaman yönelebilir. Kapatabilir, hatta farklı şeyler bile yapabilir. Bunlar üzerinden hesapları var. Diğer yandan, Amerika'nın Kürt zmne dönük projeleri var. Arkadaşlar böyle bir şeyin olmadığını söylediler, bu değerlendirmeye katılmıyorum. Ortadoğu'da temel glerden biri olarak Kürtler ele alınıyor. Aslında yüz yıllık projesini kurarken, Kürtlere yer veriyor. Kürt sorununun zmne de yer veriyor ama, bu PKK'ye, Kongra Gel'e yer veriyor anlamına gelmiyor. Tam tersine, ayrıştırıyor. Kime yer vereceğini çok iyi biliyor. Mesela görüşmelerde açıktan söylediler; bizimle anlaşmak istiyorsanız, gidin KDP, YNK ile anlaşın. Seni onlara kanalize ediyor. Ben onları muhatap alıyorum. Sen de izgini ona göre değiştir, diyor. Diğerleriyle görüşüyor, ama seninle görüşmüyor. Kürt yerel güçleri de böyle. Kongra Gel olarak bizi muhatap alıp, görüşmeleri kamuoyunda açıklama izni vermiyorlar. Bir çok defa talepte bulunduk, hiçbirini kabul etmediler. Ortak konseptleri var. O anlamda Kongra gel çizgisi tümden onlara yatmış değil. nemli oranda hala kendini yatırmayan bir hareket durumundayız. Irak'ta bir grubun varlığı çok önemli değil, bence. En azından PKK için tümüyle çizgi sapmasına uğramış diyemeyiz. Fakat o alanda insan bunu çok rahat görüyor. Devletler de öyledir. Eğer çizgiden taviz verirsen, bazı şeylere olur diyip içine girersen, erirsin. Tamamen yok

etme biçimindedir. Kürt sorununun çözümünde, kesinlikle bizlere yer verilmiyor. Başta Önderliğe yaklaşım olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarımıza, bütün alanlarımıza ilişkin yaklaşımlar biraz böyle. Bunun için, çalışmaların bir an önce denetime alınması, Kongra Gel'in merkezi olarak bu çalışmaları yürütmesi, başı boşluğun önünü alması önemli oluyor. Mevcut durumda iki eğilimin varlığı ve her iki eğilimin de tutumu üzerinden büyük planlar ve projeler gerçekleştiriliyor. Uzun vadede ele alınan bir durum. Dikkat ederseniz; öyle aceleye getirmedi. Üzerine atlayıp, farklı yaklaşımlara gitmediler. Tam tersine çok soğukkanlı ele aldılar. Çünkü bazı şeyleri alttan yapmak istiyorlar. Bir iki yıllık da değil. Yani bizi bitirme planlarının bir iki yıllık bir şey olduğunu sanmıyorum. Hemen yönelelim, bir yandan gerillayı kaldıralım, bir yandan şunları yapalım demiyorlar. Öyle değil, uzun vadeli düşünüyorlar. Mesela Hewler katliamında Kürtlere şunu dediler; ayağınızı denk alın. Federasyonu bu kadar istiyor ve yayıyorsunuz. Bunu kabul etmediler. Türkiye'den destek geldi ve hemen bir göz dağı verdiler. Bunu da, milliyetçi Araplar eliyle yaptırıldı. Şimdi ABD şöyle diyor; Hewler katliamını PKK yapmış. Mahmur üzerinden yapılmış diyorlar. Konuşmalarda bunlar var. İki Kürt örgütünü vuracak ve buna karşı bizi terörist ilan edecekler. Bu, bize de bir saldırı oluyor. Kürtlerin çözümünün hangi biçimde olursa olsun gelişmesi, devletleri rahatsız ediyor. Türkiye'nin parmağının olması bundandır. Kabul etmiyor. Amerika'da istese, kabul etmiyor. İleri giderse ona da dur diyebiliyor. Bizim istediğimiz gibi olacak, diyor. Bizim desteklerimiz, onlar tarafından hemen böyle ele alındı. Oyunlar var. Tüm içeriğini bilememekle beraber, yansıyan boyutuyla bunları belirtebilirim.

Yine siyasal olarak, bazı arkadaşlar Irak'ta her şeyin bittiğini söylediler. Ben öyle görmüyorum. Irak'ta halklara dayanan bir gücüz. Eğer biz o halkı kazanıp, halklaşırsak bizi hiç kimse atamaz. Mesela, Türkiye'de mevcut durumda her şeye rağmen varız. Bütün katliamlara, yönelimlere rağmen yine de varız, niye? Çünkü halklaşan bir gücüz. Senin militanın olmayabilir, ama halkın var, gücün var. Bunu ne kadar yapabildik? Tartışma konusu. Elbette çalışmaların hepsini tümüyle yadsıyamayız. Bir noktanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Ortadoğu'nun en gerici bölgelerinden birine giriyorsun. Bu topluma girerken, kendini olumlu yansıtmak zorundasın. Zaten bizi güçlü görmüyorlar. KDP ile YNK'nin çok güçlü anti propagandaları var. Biz oraya girerken PKK'nin özgürlükçü militanları, gücü, kadınları olarak girmedik. Bana yansıyan bu biçimiyledir. Belki birleştirmek lazım. Ancak giyimine, hareket tarzına bakarak seni reformcu, ilerici, aydınlıkçı hatta ahlaki açıdan bir öncü olarak bile görmüyor. Göremez de. Zaten sana karşı önyargısı var. Bakıyor, senin gelişin de onu

güçlendiriyor, o zaman kanısını güçlendiriyor. Bazı evlerimizde üzerine çıplak kadın resimleri yapmaları, fuhuş yeri olarak görmeleri bunun bir göstergesi. Bir yer bile olsa, önemli görüyorum. Bunlar konuşuluyor. Musul'da bu tür şeyler oldu. Ben, saldırıları da öyle görüyorum. Mesela kültür kurumumuzu vurmuşlardı. Ben açık söyledim. Bu yaşam tarzına mermi de sıkılır, bisiwing de atılır. Bu halk bunu yapar. Bunu bileceksiniz. Mesela PKK kadınları, melek olarak bilinir. Sana dese ki; sen fuhuş yapıyorsun, böylesin derse hangi siyasal mücadeleyi geliştirebiliriz ki? Hangi toplumu kazanabiliriz ki? Oradaki kadınlar sana selam verebilir mi ki ?

Mesela Üniversite gibi bir yerde, kadınlar kolay kolay bir erkeğin merhabasını almaz. Onlara göre çok abes bir durumdur. Bizimkiler veya bizler, bu toplumun realitesini görüp, ona göre bir giriş yapıp halklaşmazsak, bu halk bize sahip çıkmaz. Bütün bu olumsuzluklara rağmen geri adım değil, tam tersine ileri bir adım atmak, ısrarcı olmak lazım. Ben onun kazanılmasını çok önemli görüyorum. Çünkü bir tarafı Türkiye, bir tarafı da Suriye, İran'dır. Bir tarafı Ürdün üzerinden tüm Arap alemine ve Avrupa'ya açılmıştır. Bunu önemli görüp, geliştirmek gerekir. İsrarlı olmak gerekir. Ben önem veriyorum. Fakat diğer açıdan, siyasi çalışmaların denetim altına alınması, yönlendirilmesi, ve hakimiyetin geliştirilmesi gerekiyor. Bizim önceden olumlu olumsuz, en azından bilinen bir çalışmamız vardı. Şu anda tümüyle açık olsa da, çeşitli spekülasyonlar var. Bu anlamda Amerika'nın da, yerel güçlerin de mevcut çizgisimizi benimsediklerini, kabul ettiklerini düşünmüyorum. Bitirme çabası verecekler. On yıl, yirmi yılda olsa kendilerine göre karşıt bir mücadele verecekler. Seni topluma çekip eritmek isteyeceklerdir. Bizim de buna karşı, çizgi mücadelesini güçlü vermemiz önemlidir.

Savaşa ilişkinde bir görüş geldi. Önderliğin belirlemeleri var. Biz, birçok anlamda savaş yürütüyoruz. Askeri olarak bir savaş durumumuz olmasa da, siyasi anlamda, örgütsel anlamda bir savaş yürütüyoruz. Tıkanma ve dağılma durumumuz var. Tümüyle tıkanmamışız. Parçalanma, inançsızlık, umutsuzluklar yaşanıyor. Bunu da görmek gerekir. Bunları aşılamayacak düzeyde ele almamak gerekir. Ancak bunlar karşısında bir savaş vermemiz ve buna girmemiz gerektiğini düşünmüyorum. Bu ciddi bir karardır. Tartışırken bile, her şeyi iyi hesaplamak durumundayız. Hemen o havayı estirmek iyi olmuyor. Savaşmayalım demiyorum, ama hemen savaşa demekte doğru değil. Savaş olsa bile, siyaseti, açılımı yapmak durumundayız. Silahı, siyasete açılım yapmak için kullanacağız. Bunun dışında bir yol yok. Biz, onunla barışı getiremeyeceğiz. Kürt sorununun çözümü savaşla olmaz. Yani savaşla Kürt sorunu çözülmez. Savaş, Kürt sorununun çözülmesinde bir araç rolü oynayabilir. O araç eğer uygunsa, bütünüyle

zaman, mekan ve gc pozisyonu uygunsa kullanılır. Ama hemen kaba taslak böyle bir Şeyi koymak, politik bir davranış veya belirleme olarak görmediğim gibi, derinlemesine ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Dir. ark: Öncelikle Şunu belirtmek istiyorum; bütün örgütsel platformlarda siyasal değerlendirmelerimizi genellikle bu çerçevede yapıyoruz. Fakat kadın hareketi olarak, kadın boyutundaki siyasal değerlendirmelerimiz yetersiz kalabiliyor. Kuşkusuz, ulusal mücadele içinde Şekillenen bir kadın hareketiyiz ve hala inkar, imha gibi ciddi tehlikeler altında yaşayan ve mücadele yürüten bir hareketiz. Bundan dolayı siyasal değerlendirmelerin ulusal ekseninde gelişmesi gerekiyor. Buna katılıyor ve önemli de buluyorum. Yadsımıyorum. Fakat kadın hareketi olarak, salt Kürt sorununun çözümü ekseninde bir siyasal değerlendirme geliştirilmesinin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Yapılan değerlendirmeler önemli, ama kadın boyutunda da tamamlanması gerekiyor.

Şu anda Amerika'nın büyük Ortadoğu projesi tartışılıyor. Buna yaklaşımımız nasıl olacak? ABD'nin güncel politikaları değerlendirilerek, örgütsel durumlarımızla bağlantısı kuruldu. Bunlar önemli, ama ciddi yetersizlikler var. Biraz uzun vadeli düşünmek gerekiyor. Tarihsel boyutlarla güncel boyutlar arasındaki bağlantıları kurarken yetersiz kalabiliyoruz. Bu yetersizlikten dolayı, geleceği planlarken çok somut planlara gidemiyoruz. O yüzden günübirlik hareket etme durumumuz çıkıyor. Örgütsel mücadelemizde bu temelde yürüdüğünden, farklı yetersizlikler açığa çıkabiliyor.

Büyük Ortadoğu projesi son günlerde büyük oranda gündeme girdi. Birçok evre değerlendiriyor, biz de değerlendiriyoruz. Ancak değerlendirmelerimizde dikkat etmemiz gereken noktalar var. Medyada; 11 eylül saldırıları arkasından Amerika'nın böyle bir ihtiyacı duyduğu ve buna gittiği belirtiliyor. Ancak sadece bununla bağlantılı bir durum değil. Amerika'nın 11 Eylül saldırılarından sonra ihtiyaç duyduğu bir proje olarak ele alamayız. Daha stratejik yaklaşmamız gerekiyor. AİHM savunmalarıyla birlikte nderlik; Demokratik Ortadoğu Federasyonu projesini koydu. Bu proje, bütün Ortadoğu'yu kapsıyordu. İran, Suriye, Irak ve Türkiye'yi kapsıyordu. Batıya karşı, Ortadoğu'nun rönesansını geliştirerek bir antitez haline getirecek ve bunun üzerinden sentezi açığa çıkaracak bir projeydi. Amerika'nın da buna alternatif olarak ortaya koyduğu bir proje var. Bu proje sadece bu dört ülkeyi de kapsamıyor. Biz, Ortadoğu'yu değerlendirirken hep bu dört ülke ile sınırlı ele alıyoruz, ama Amerika'nın yaklaşımı daha kapsayıcı. Ortadoğu projesi olarak isimlendiriyor, ama oranın sınırlarını aşan bir proje. Cezayir, Fas, Libya, Mısır, Afganistan gibi tüm Arap ülkelerini kapsayan bir projedir. Bu projenin sadece siyasal, askeri bir

boyutu yok. Askeri müdahale ile aslında manevra sahasını biraz açmış bulunuyor. Bu, bir başlangıç noktasıydı. Esasta yapmak istediği, siyasal ve sosyal bir değişimi yaratmaktı. Çünkü haberlerde de bu çok açık ifade edildi. Büyük Ortadoğu projesinde Amerika'nın temel hedefi, Ortadoğu'nun sosyal ve siyasal yapısını değiştirmektir. Çünkü Ortadoğu'nun sosyal ve siyasal yapısı, burjuvazinin yüzyıllardır geliştirmek istediği Batı'ya karşı bir direnişti. Sadece Batı karşısında değil, genel olarak sistem karşısında, özelden de küreselleşme karşısında çok ciddi direnç noktaları var. İşte bu direnç noktalarının kırılarak Ortadoğu'nun sisteme entegre edilmesi gerekiyor. Ortadoğu kendiliğinden bu entegrasyonu yaşamadığı için, dıştan bir müdahale ile bu entegrasyon sağlanmak isteniyor ve bunun çok ciddi temel ayakları var. Bu temel noktaları iyi değerlendirmek gerekiyor. Bu nasıl yapılacak? Sadece askeri müdahale ekseninde değerlendirdiğimiz için yetersiz kalıyor. Sosyal ve siyasal müdahaleleri daha geniş, kapsamlı ve derinlikli değerlendirmek gerekiyor. Mesela Irak'ta, haziranda seçimler gündemde. Bu seçimlerde, yüzde yirmi beş oranında kadınlara temsil oranı tanınıyor. Bu basit bir şey olmadığı gibi, Ortadoğu'nun güncel gerçekliğiyle sınırlı bir durum da değildir. Sistemin, özellikle de kapitalizmin motor gücü olarak Amerika'nın kadın sorununa, cins çelişkisine yaklaşımını ifade ediyor. Bu durum, 19. yy'da temellerini bulan bir gerçekliğe sahip. Yapılmak istenen nedir? Kapitalizm şahsında burjuva sınıfı, 18. ve 19.yy'da Avrupa'da bir sistem yarattı. Batı demokrasisi deniliyor. Yine Amerika bir sistem yarattı. Bunun aynısını Asya, Afrika hatta Ortadoğu yaratamadı. Asya'nın, Afrika'nın farklı zeminleri, toplumsal koşulları var. Bunun değerlendirmesine girmeye gerek yok, ama Ortadoğu çok önemli, stratejik bir yer olmasına rağmen bunu geliştirememesi önemli. Benim görüşümdür. 20.yy'da Avrupa ve Amerika'da yaşanan gelişmeyi şimdi Ortadoğu'ya yaşatmak istiyorlar. Büyük Ortadoğu Projesi ile Ortadoğu'ya yaşatılmak istenen, Ortadoğu'yu 20.yy'daki Avrupa düzeyine getirmektir. Sosyal, siyasal yapısında değişim yaratılmak isteniliyor. Siyasal yapısında ne var? Otokratik, teokratik, yine monarşik bir siyasal yapılanma var. Üniter ulusal devletler olduğu halde, Batı tarzında bir ulusal devlet anlayışı geliştirilmek isteniliyor. Özde aynısı yaratılmak istendi, ama 20.yy'da şekillenen yapılanmalar farklı oldu. Batı'da farklı, Ortadoğu'da şekillenen ayrı şeyler oldu. Bu, biraz sınıf çelişkisiyle bağlantılı bir durum. Çünkü bunun yaratmış olduğu farklı bir sosyal yapılanma var. Ortadoğu'da ailecilik, kabilecilik, aşiretçilik, dinin etkileri halen kırılmamış durumda. Sosyal yapıda bunlar kırılmayınca, siyasal yapıda istendiği kadar değişim yapılsın başarılı olunamaz. Bu açıdan Ortadoğu sisteme entegre olamayan bir gerçeklik olarak hep bir tehdit konumundadır. O açıdan, bunu değiştirmeye

çalışıyor ve esas hedefi, uzun vadede siyasal ve sosyal yapısını değiştirmek olmaktadır. Çünkü siyasal yapılar üstten daha kolay değişebilirken, sosyal yapıların değişim ve dönüşümü daha uzun vadeli ve daha zorludur. Bunun için esas olan, sosyal yapının değiştirilmesidir. İşte siyasal yapıda yapmak istediği değişime model olarak Irak gösterilmek isteniliyor. Parlamenter sisteme dayalı, federalizmi esas alan, teokrasiyi, otokrasiyi, monarşiyi yadsıyan siyasal bir model kurulması planlanılıyor. Bu siyasal model biraz da Amerikan tarzıdır. 20.yy'da burjuvazinin Avrupa ve Amerika'da kurduğu siyasal sistemdir. Bu siyasal sistemi kurunca, buna uygun bir sosyal yapılanmanın olması gerekir. Sosyal yapı ile siyasal yapı arasındaki uçurum her zaman bir tehlikedir. Çünkü isyanların kaynağı olabileceği gibi çelişkileri her zaman diri tutar. Ortadoğu'da bugüne kadar yaşanan çelişkilerin kaynağı da budur.

Bizim güncel durumumuzla bağlantısını kurarsak, bizim açımızdan da bu durum geçerli. Mesela örgütsel gerçekliğimizde bile bu var. Siyasal değişim ve dönüşüme denk bir sosyal değişim ve dönüşüm olmadığı zaman, aradaki uçurum her zaman saptırılmaya açıktır, büyük patlaklara açıktır. Bu, devletler, halklar, örgütler için de öyledir. O açıdan, sosyal yapı ile siyasal yapı arasında bir uyuşmanın olması gerekiyor. Bu noktada, sosyal yapının dönüşümünde temel rol kadına veriliyor. Önderlik de her zaman bunu değerlendiriyor. Ortadoğu devrimi kadın devrimi hatta kadın rönesansının olduğunu belirtiyor. Irak'ta demokrasiyi geliştirecek olan, kadın hareketidir. PJA'nın ağırlık vermesi gerekir derken, yine kast edilen biraz budur. Çünkü sosyal yapıyı dönüştürecek, değişimi sağlayacak olan, kadının mücadelesidir. Bu noktada ciddi yetersizliklerimiz var. Siyasal değerlendirme yapıyoruz, fakat hepsi ulusal sorunun çözümü ekseninde. Kadın ekseninde bu değerlendirmeler yetersiz kalınca, ona denk bir örgütsel, siyasal çalışma yürütülemiyor, açılım sağlanamıyor. Çünkü örgütlenme, açılım sorunları birazda bizim örgütsel sorunlarımızla da bağlantılı bir durum. İdeolojik olarak bir olduğumuz halde, sorunlara nereden baktığımız, nereden ele aldığımız noktasında farklılıklar çıkabiliyor. Biraz bundan kaynaklı. Şuna getirmek istiyorum; siyasal değerlendirmeler kadının siyasallaşması açısından önemlidir. Çünkü siyasetten en uzak olan kesim kadındır. Yine siyaseti yetersiz yapan da kadındır. Kendi örgütsel ortamımızda bile, bu sorunu çeşitli düzeylerde yaşıyoruz. Mesela örgütsel platformlarımızda sorunlar ortaya çıktığında, politika yapamadık, siyaset yapamadık diyoruz. Böylesi bir hareket içerisinde dahi, biz bu noktaları değerlendiriyoruz. Genel kadın kitlesi açısından da bu sorunlar var ve bunlar çok ciddi bir düzeyde yaşanıyor. Biz bir kadın hareketiyiz, ama kadın hareketi olarak bizim sınırlarımız sadece militan kadınlar

değildir. Kadın kitlesinin durumunun daha fazla değerlendirilmesi gerekiyor ve buna d6n6k yoğunlaşmaların daha derin olması gerekiyor. Siyasal değerlendirme yaparken de bu noktaların ele alınması gerekiyor. Mesela T6rkiye’de yerel seçimler g6ndemde ve buna d6n6k çalışmalar y6r6t6l6yordu. Çeşitli açıklamalar da yapıldı. En son T6rkiye’deki kadın 6rg6tlerinin temsilcilerinden oluşan bir kadın koalisyonunun yaptığı bir araştırma vardı. Yerel y6netimlerde kadın temsili y6zde birdir. Merkezi y6netimlerde ise y6zde 4.2 oranında. Oysaki, T6rkiye Ortadoğu’nun en demokratik, en laik 6lkesi olarak değerlendiriliyor. Temsil oranı ise bu d6zeyde.

Irak’ta seçimler g6ndeme gelecek. Medeni hukuk yasasında şeriatın uygulanması esas olarak g6r6l6yor. Ona y6nelik geçici konseyin istemleri vardı. Hem Amerika hem de geçici konsey bunu reddetti. D6n netleşmişti. Medeni hukuka yer verileceği belirtilmişti. Y6zde yirmi beş oranında da hak veriliyor. Ama bunları doğru değerlendirmek gerekiyor. Bunlar yapılırken ne hedefleniyor, neyin 6zerinden geliştiriliyor. Bunun karşısında kendi pozisyonumuzu belirlememiz gerekir. Bu bir gelişme olabilir, ama amaçları derinlikli değerlendirilmediği zaman bize karşıt bir pozisyona da d6n6şebilir. Biz değerlendiremeyebiliriz de. Bu noktaların daha iyi değerlendirilmesi gerekir. Bu noktada bazı şeyleri belirtmek istiyorum. Bu durum, kadın kitlesinde 6zg6rl6k noktasında ciddi yanılđılara yol açabiliyor. Bunu çok derinlikli değerlendiremiyoruz. Mesela Avrupa, Amerika için bazı noktalarda değerlendirmeye gittik. Yakında bu durum Ortadoğu için de s6z konusu olacak gibi g6r6n6yor. Sistemin medeni hukuk yoluyla kadında geliştirdiği çok ciddi yanılđılı 6zg6rl6k anlayışları var. Bunu kıramadığımız, derinlikli değerlendiremediğimiz için çok farklı kesimlerdeki kadın kitlesini 6zg6rl6k noktasında, m6cadele noktasında ortak paydada buluşturamıyoruz, ortaklaştıramıyoruz. Sadece Ortadoğu’nun değil, b6t6n d6nyanın kitle itibariyle en kitlesel kadın hareketiyiz. Yine en dinamik kadın hareketiyiz. Diğer kadın hareketlerini bu noktada değerlendiridiğimizde, hem kitle hem de ideolojik kimlik itibariyle çok ciddi yetersizlikler içindeler. Çok marjinal, dar bir konumu yaşıyorlar. Buna karşı çok ileri bir pozisyonda olmamıza rağmen, g6ncel durumu derinlikli değerlendirememekten kaynaklı, aynı marjinalliği bizde yaşıyoruz. Bu konuda bence çok yanılđılı yaklaşmamak gerekir. Belki d6rt parçada, yurt dışında çeşitli kurularımız var ve belli bir m6cadele y6r6t6yoruz, ama bu çok yetersiz. Etnik olarak, sınıfsal olarak, ulusal hatta farklı toplumsal kesimlerden kadınları ne kadar buluşturabiliyoruz, ne kadar ortaklaştırıp yoğunlaştırabiliyoruz tartışmak gerekiyor. Bu y6nl6 bir yoğunlaşma, enerjinin bu y6ne kanalize edilmesi yetersiz oluyor. Pratikte, uygulamada istenen sonuçların alınmamasına yol açıyor. O

açıdan, şunu gerekli buluyorum; büyük Ortadoğu projesini arkadaşlar değerlendirdiler, ama kadın boyutuyla daha derinlikli değerlendirmek gerekiyor. Bu proje ekseninde, Irak'ta medeni kanuna yer verilecek ve kadının seçme-seğilme, eğitim, çalışma gibi siyasete katılıma hakkı tanınacak. Bunlar sadece Irak ile sınırlı olmayıp, bütün Arap ülkelerini kapsayacak bir çerçevede olacak gibi görünüyor. Bu neyi beraberinde getirecek? Aynı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, kadın kitlesinin toplumsal yaşama daha aktif girmesini, özel alandan çıkarak kamusal alana daha fazla girmesine yol açacak. Kamusal alana daha fazla giren, toplumsal yaşama daha fazla katılan, ekonomik ve kültürel olarak daha fazla katılan bir kadın kitlesi, düşünsel olarak sistemle birse, bu sistem için bir avantaj olacaktır. Kadın bu dönüşüm noktasına girdiği zaman, biz onu çok fazla kendi eksenimize çekemiyoruz. Çünkü kadın bu adımları kendisi için bir özgürlük ve büyük bir avantaj olarak değerlendiriyor. İşte, biz bu yanılığları çok fazla tahlil edemiyoruz. Aynı şey 19. ve 20.yüzyıllarda Avrupa ve Amerika'da da yapıldı ve bu durum kadın hareketinin kırılma noktası oldu. Mesela feminizm konusunda bizim geğmişte yaptığımız değerlendirmeler vardı. Feminizmin ortaya çıktığı koşullar Avrupa'dır, yani 19.yüzyıldır. Kadının o zaman seçme-seğilme, eğitim hatta çalışma hakkı yoktu. Ulusal devletlerin kuruluşuyla birlikte siyasal yapıdaki değişime paralel olarak sosyal yapıyı değiştirmek amacıyla kadına bu tür haklar tanındı. Medeni hukuk yoluyla bu hakları tanıdı. Bu hakları tanınması, kadın hareketinde ciddi bir kırılmayı yarattı. Çünkü tüm mücadeleler, bu hakları elde etmeye endekslenmişti. Bu haklar da elde edilince ayrıca bir mücadele yürütme ihtiyacı duyulmadı. Çünkü cins çelişkisinin hem tarihsel, hem güncel boyutu derinlikli çözümediği için, kadın sadece o haklarla sınırlı ele alınıyor. O haklar elde edildiği zaman, sorun bitmiş olarak değerlendiriliyor ve kadınlar mücadeleye çekilemiyor.

Bu durum kadın mücadelesini durma noktasına getirebiliyor. şu anda da çok ciddi bir kadın hareketi yürütülmüyor. Oysaki biz, 21.yy kadın özgürlük yüzyılı olacaktır diyoruz. Yani çelişkinin karakter değiştirmesinden kaynaklı olarak ulusal ve sınıfsal mücadeleler eskisi gibi yürütelemeyecek diyoruz. Ancak halen aşılmayan etnik ve sınıfsal sorunlar var. Bundan kaynaklı olarak çevre hareketiyle birlikte barış ve emek hareketiyle çok daha güçlü birlikteliklerin yakalanması gerekiyor. Bunun için güçlü kurumlaşmaların, örgütlenmelerin yaratılması gerekiyor. Bu noktada bir açılıma gitmek durumundayız. Çünkü biz, Ortadoğu'da bir kadın hareketiyiz. Başta da belirttiğim gibi ulusal mücadele içerisinde şekillenen bir kadın hareketiyiz. Bundan kaynaklı olarak yine inkar ve imha politikası üzerimizde hala devam ediyor. Bu yönüyle ulusalcı boyutu düşünmek zorundayız. O

mücadeleyi örgütlemek zorundayız. Katılımı sürdürmek zorundayız. Yani bir yanıyla da onun sınırlarını aşan, Kürt sorununun çözümü ekseninde ulusal yanları aşan, bütün kadın kesimlerini kapsayabilecek bir açılımı sağlayabilmemiz gerekiyor. Bu sorunlar, en fazla 4.kongreyle birlikte gündemimize girmişti. Aslında stratejik değişim-dönüşümle birlikte Önderlik; vakıf, dernek gibi oluşumlarla kadın mücadelesinin yükseltilmesi gereğini dile getirmişti. Ancak biz, 2002'ye kadar da çok fazla gündemimize almadık. Belli düzeylerde pratikleşme ve çeşitli alanlarda açılım olsa da yetersiz kalındı. şu anda gündemimizde olan bağımsız kadın hareketinin örgütlenme sorunu da var. Örgütsel model olarak eskisi gibi mi kalacağız,yoksa yeni bir oluşuma mı gececeğiz. Tartışmak gerekiyor. Belki bu toplantıyla sonuçlanmaz, ama önümüzde bir kongre süreci var. Bu eksen değerlendirirsek, örgütsel anlamda ihtiyaçlar daha iyi tespit edileceğinden, sonuçlar daha verimli olur diye düşünüyorum. Kuşkusuz bu yönlü değerlendirmeler daha da gelişebilir. Bununla bağlantılı olarak son bir durumu daha belirtmek istiyorum. Ortadoğu'daki durumun anlaşılması ve Büyük Ortadoğu projesi açasından Ortadoğu'daki üniter yapılar, devletler, statükocu yapılanmalar tarafından 20.yy' da oluştu. Yani kendi iç dinamikleriyle gelişen ulusal devrimler olmadı. Avrupa'da durum daha farklıdır. Kapitalizm iç dinamiklerle ortaya çıktı ve burjuva sınıfı siyasal yapıyı değiştirmek zorunda kaldı. Burjuva demokratik devrimleriyle, ulusal devletleri kurdu. Ulusal devletleri kurunca, ona denk bir sosyal ve siyasal dönüşümü yapabilmek için kadını daha fazla toplumsal yaşama katarak bir açılım sağladı. Bu gün hep değerlendirdiğimiz, ifade ettiğimiz Batı demokrasisini işte böyle geliştirdi. Ama Ortadoğu'da bu gelişmedi. Ona paralel olarak feminizmde gelişti. Mesela kadın hareketleri gelişti. Bu anlamıyla, kadının geliştirdiği bir toplumsal düzey var. Ama Ortadoğu'da böyle olmadı. Bir milli burjuvazi olmadığı için, Avrupa'daki gibi bir gelişme sağlanamadı. Daha fazla işbirlikçi karakterde bir komprador olarak gelişti. Kadına verilen haklar da üstten verildi. Mesela Avrupa'da kadın kendi haklarını, kendi yürüttüğü mücadeleyle kazandı. Türkiye'de çok daha somuttur. Avrupa ülkelerinde de öyle. Ulusal devletler kurulduktan sonra, kadın hareketleri ulusal devletler tarafından en üstten tanındı ve bütün kadın hareketleri durdu. Ortadoğu'da ise feminist kadın örgütleri yasaklandı.1990'lara kadar ki durum biraz böyle. Sonra devlet denetiminde kadın örgütleri kuruldu. Arap kadınlar birliği var. Suriye'de, Irak'ta, ve diğer Arap ülkelerinde var. Ancak bu kadın açasından bir gelişmeyi değil tersi bir durumu getirdi. Buna karşılık bizim de değişen sınıfsal ve ulusal çelişkiye bağlı olarak, cins çelişkisini daha derinlikli çözümleyip onun güncel gerekliliklerini daha

iyi yerine getirmemiz gerekiyor. Ama bu noktadaki eksiklikle bağlantılı olarak pratik politikada bir açılım ve kitleselleşme içerisine giremiyoruz. Çok ciddi bir darlık var. Genel örgüt olarak, belli boyutlarıyla bir marjinalleşmeyi yaşadığımızı belirtebiliriz. O açıdan şu anda düşünüyorum; Irak'ta, İran'da, Suriye'de, Türkiye'de kadının yaşadığı çok ağır sorunları var. Halen töre cinayetleri işleniyor ve biz ne bunların ne de intiharların önüne geçemiyoruz. Kadının çok ciddi eğitim, sağlık, çalışma sorunları var. Bunlar güncel sorunlar ve güncel pratik çözümler gerektiriyor. Biz Ortadoğu'nun en dinamik kadın hareketiyiz ama buna yönelik ciddi bir çalışmamız yok. O açıdan, bu eksende bir düşünsel yoğunlaşma içerisine girilmesi gerekiyor. Yoksa biz her seferinde Önderliğin belirlemelerini tekrarlamak zorunda kalacağız. Bu noktalarda ciddi bir yoğunlaşma ve pratik sürece girmemiz gerekiyor.

Dr.Ji. ark: Kısaca ele almaya çalışacağım. ABD'nin büyük Ortadoğu Projesi tartışılıyor. Bunun geçmişini, hangi tarihsel zemine dayandığını daha önce çokça tartışmıştık. Arkadaşlar da belirttiler. Uygarlıklar arası bir geçiş süreci yaşanıyor. Bunun ideolojik temeliyle birlikte maddi zeminini bir çok platformlarımızda tartıştık. Bunları tekrar etmenin gereği yok. Aslında ABD'nin büyük Ortadoğu projesi önünde en büyük engel, Önderlikti. Bu noktada ki birinci saldırısı, uluslararası komployla oldu ve Önderlik üzerinden büyük Ortadoğu Projesi geliştirilmek istendi. Ancak Önderlik, savunmalarıyla bunu deşifre etti. Bu defa yönelim, Afganistan ve Irak üzerinden geliştirilmeye çalışıldı ve halen bu süreci yaşıyoruz. Müdahaleyle birlikte bunu çok net olarak gördük. Önderliğin belirttiği gibi bu on yıllık süreç, Kürdü devletleştirmeye doğru götürecektir. Bunun maddi koşulları var ve adım adım geliştirilmeye çalışılıyor. ABD'nin mevcut durumda, Ortadoğu'da güç olması için kendisine ikinci ayak oluşturmak durumundadır. İsrail, İngiltere hatta diğer Avrupa devletleri bunu destekliyor. Buna karşı Önderliğin tutumu oldukça netti. Bizim ideolojik çizgimiz, stratejimiz buna karşıttır. Bunu herkes biliyor. Mücadelenin kendisi de bu iki şeyin arasında yürütüldü. Türkiye, jeostratejik konumuna dayanarak bütün pazarlıkları bunun üzerinden geliştirdi. ABD, Kürt kozunu kullanarak Türkiye'yi bu noktadan vazgeçirmek istedi. Son anlaşmada bunu görüyorum. Erdoğan'ın ABD'ye gidişi; jeo-stratejik, politik konumundan dolayı değil, ABD'nin büyük Ortadoğu projesinden kaynaklıdır. Kürt kozunu kullanarak, öncelikle federasyon tartışmalarını gündeme soktu. Türkiye, İran, Suriye belli bir ittifak ilişkisi içerisine girdiler. Türkiye, şu anda ABD ile Büyük Ortadoğu Projesi üzerinden bir ittifaka girdi. Onun için de stratejik ittifaktan bahsediyor. Diğer bir noktada, Kürde

karşı saldırıları geliştirdi. Tekrardan iti ite kırdırma politikasına girdi. Önderlik; tavşan tazı politikasını tekrar gündeme sokuyorlar, diyor.

Peki bunun karşısında bizim duruşumuz nedir? Bizde de kongre öncesi ve sonrası belli farklılıklar oluştu. Kongre öncesi değerlendirmeler, biraz ABD'ye dayanıyordu. Reformlar, değişimler olacaktı. ABD'ye dayalı bir politikaydı bunlar. Meclis tartışma klavuzları vardı. Oradaki çelişkileri insan çok net görebiliyor. Onun için de ABD, sesini çıkarmıyor. Çok yumuşak ve esnek bir politika. Hatta bize yansıtılan şeydi; çok başarılı bir çizgi var. Irak'a bilmem şöyle yerleşiyor, böyle yapıyoruz diyorlardı. Görüşmeler var gibisinden hatta kongreye bir heyet gönderecekler tarzında söylemler bile geliştirilmişti. Bunun gibi çok yoğun şeyler vardı. Kongrede istenilen tarzda hareket denetime alınamadı. Ben biraz böyle değerlendiriyorum. Askeri güç olarak denetime alınma durumumuz, kongre sonrası aniden hiç pratiğe bakamdan terör listesine alınmamızla bağlantılı bir durum. Kongrede ele geçiremediği için, ABD'nin böyle bir yaklaşımı geliştirdi.

Bizim içimizde de buna yatma durumu söz konusu. Önderlik; onların sofrasına inmeyin diyordu. Fakat bizde bir inne oldu. Bunu uzun vadeli bir sonuç olarak değerlendirmiyorum. Üç yıllık bir mücadelenin sonucu olarak buna geldiğini düşünüyorum. Yine en büyük darbenin yaşam tarzımıza yapıldığını düşünüyorum. Çünkü Önderlik mücadelesi, bir yaşam tarzıydı ve bu noktada darbe vurulmak istendi. Irak'ta yaşanan durum, bunun somut bir göstergesidir. Yaşanan, tam olarak bir kaos aslında. Önümüzde ki süreçte, ne olursa olsun ABD, büyük Ortadoğu projesini geliştirmek için kesinlikle Kürt sorununa stratejik bakıyor. Bu temelde bir yaklaşımı var. Hemen hemen bütün kurumlarında KDP ve YNK aktif bir yer alıyor. Kürdü, Türkü yine Arap'ı birbirine karşı kullanacak. Önderlik; milliyetçiliği geliştirerek, halkları birbirine karşı kullanacak ve kendi amacına ulaşmak isteyecektir diyor.

Buna noktada Önderlik, daha önce de en büyük rolü oynayacak olanın kadın hareketi olduğunu söylüyordu. Fakat kadın hareketi olarak, aktif bir biçimde oraya girişimiz söz konusu olmadı. Gelinek noktada ona denk düşülmediği, hatta çok zayıf olduğumuz gibi bir gerçek var. Fatma arkadaş, doğru okumadığımızı söyledi. Ben de katılıyorum. Bu çizgileri çok net değerlendirip, kendimizi ona göre mevzilendirme söz konusu değil. Bu mücadele devam edecek. Önderlik komploya zemin olan ya da taraf olan, içimizdeki yaklaşım ve duruşları bu kongreye açığa çıkardı. Başlangıç olarak böyle ele alıyorum. Bu biçimde açığa çıkmasını da sevindirici görüyorum. Düşünsel olarak bir patlamayı ancak böyle yapabiliriz. Önderlik, uluslararası komplonun saldırısı karşısında üçüncü doğuşu kendisinde

gerçekleştirdi. Biz de bu vesileyle üçüncü doğuşu yapabiliriz. Ben, bu noktada umutluyum. Bilimsel olarak baktığımızda bile, ne olursa olsun gelişim Önderlik çizgisi doğrultusunda olacak. Bu açıdan bizim şunu net belirlememiz lazım. Stratejik olarak başarı nerede ise, oraya kilitlenme. Ben bu biçimde değerlendiriyorum. Tabii birde Türkiye açısından yaşanılanlar var. Türkiye 11 Eylöl öncesi ile sonrasında, özellikle Erdoğan'ın görüşmeleri sonrası yaşanan farklılıkları görmemiz gerekiyor. ABD, Kürt kozunu kullandı. Bu noktada elbette tehlikeler var. Önderlik; 'PKK'yi ABD'nin kontrolünden çıkarıyoruz, saldırılar olabilir' diyor. Demek ki, adım adım ABD'nin kontrolüne sokuluyoruz. Bunun pratiği net bir biçimde açığa çıktı. Bunu görüp, pozisyonumuzu gözden geçirmek durumundayız.

şev. ark: Siyasal gündemin tartışılması önemlidir. Çünkü örgütsel sorunlarımızın zeminini oluşturuyor. Bu bir yanı olsa da, diğer bir yanı da örgütsel sorunlarımızı ele almamızda siyasal bakışın belirleyici olmasıdır. Bu anlamda tek yönlü değerlendirmek yeterli olmuyor. Çünkü bugün sistemin bile politika yapma tarzı değişmiş durumda. Eski sınıf ya da ulus çelişkilerine dayalı siyaset yürütmekten ziyade, kendi sisteminin çıkarlarını çok daha farklı ele alarak belli bir siyasetle ortaya çıkıyorlar. Bence sistemdeki bu değişikliği görmek gerekir. Buradan yola çıkarsak eğer, siyasal değerlendirmeyi öyle kutuplara oturtarak yapmaya da gerek kalmayacak. Amerika'nın Irak'a müdahalesi oldu. Bu müdahale Afganistan ile başlayarak Irak'a kaydı. O dönem genel bir tahlile gitmiştik. Sistemin iç ihtiyaçlarından kaynaklı olduğunu söylemiştik. Bir askeri müdahale tarzında gerçekteşiş olabilir, ama asıl amaç bir askeri müdahale gerçekteştirmek yani onu süreklileştirmek değildi. Irak'tan başlayarak bir model yaratmaktı temel amaç.

Yaratmak istediği model, şu anki konumuyla nasıl bir durumda? Gerçekten Irak' da bir istikrar istiyor mu? Uzun vadede istiyor veya bunun için Büyük Ortadoğu Projesini de geliştirmiş olabilir. Ancak şuan itibariyle çok da istikrar istediklerini söyleyemeyiz. Hatta kendi kontrolü altında bir istikrarsızlık isteniliyor. Bunun için Ortadoğu'da bulunan güçleri karşıt durumda tutuyor. İşte bizi de bu güçlerin içinde ele alıyor. Politikası böyle. Bizi kendi çizgisine yatırsın, işbirlikçisi yapsın tarzından ziyade, kendi dengeleri içinde bir yere oturtup diğer güçlerle çatıştırmayı ya da çatışır hale getirmeyi planlıyor. Bence bize yaklaşımı biraz böyle. Bunları hemen kendi çizgime çekeyim, yok edeyim ya da tamamen imha edeyim gibi bir yaklaşım yok.

Bizde de bir kesim için, Amerika'ya kendisini pazarladı ya da yatmayanlarda var gibi değerlendirmelere gidiliyor. Tabii günlük politika açısından ele aldığımızda doğru. Bir kesim bazı şeyleri

pazarlamak için uğraştı. Bu, hepimizin gözleri önünde de oldu. Fakat dedik ya, sistemin siyaseti değişti, almıyor. Irak'ta şimdi böyle bir durum var. Ancak diğer çizgi de var. Diğer izgi direndi. Amerikancı çizgiye yatmayacağız diye direndi. Amerika da diğer çizginin kutuplaşmasından faydalanıyor. nk bu kadar ulaşmanın olacağını, Amerika hesaplayabiliyordu. Bizim karakterimizi de iyi ozmşler. Bu ulaşmanın fayda getireceğini biliyordu. Bundan da yararlanıyor. Bunun için, öyle çok sert bir müdahalede bulunmadı. Bulunsaydı, belki kendi açısından belli şeyler de kazanabileceğini hesaplardı, ama onun hesabı bu değildi. Onun hesabı, çok daha uzun vadeye yayılmış bir şeydi. Bence bunu görme konusunda çok objketif değiliz. Bizim değerlendirmelerimizde hala şu var; sürekli karşıtlık psikolojisiyle ya da eski sınıf bakış açısıyla değerlendiriyoruz. Artık bundan çıkmak gerekiyor. Önderlik; onların zeminine girerek, kendi zemininizi yaratın diyor. Biz de ise, sadece kendi zemininde durarak ya da kendi zeminini terk edip tamamen onun zeminine kayma durumu yaşanıyor. şimdi ortaya çıkan durum bu. Ne kadar o zemine giriyoruz, orada kendi zeminimizi ne kadar yaratıyoruz? Bu konuda Irak'ta ciddi sorunlar yaşandığını düşünüyorum. Mesela Irak'ta kadın vakfı, derneklerimiz, ajanslarımız, resmi brrlarımız var. Belki imkanların yetersiz olmasından da kaynaklı olabilir, ama ne kadar alıştırabiliyoruz, ne kadar aktif kılabiliyoruz bence bunlar önemli. Sanırım Konferanstan nce Bağdat' da yaklaşık elli kadın rgt bir araya gelmişti. Irak'taki kadınlara yönelik bir proje oluşturulması temelinde bir oluşumdu. Bu projelerden birinci, bizim proje seçilmişti. Ancak buna rağmen Irak kadınına ulaşma sorunlarımız var. Bu anlamda ciddi sorunlarımız var. Kurumlarımız boş ve çok fazla iş yapamıyorlar. Topluma giremiyor, toplumu ekemiyoruz. Sadece bir bina ya da isim görünümünde kalıyoruz. Bunun ötesinde, belki bazı faaliyetlerimiz olabilir, ama çok marjinal kalıyoruz. Bu anlamda, içinde bulunduğumuz zemini iyi değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. O zemini ne kadar anlayabiliyor ve orada kendi zeminimizi yaratabilmek için ne kadar mücadele yürütüyoruz ya da mücadele biçimlerimizi ne kadar belirliyoruz? Bu konuda kadın hareketi olarak ciddi yetersizlikler yaşıyoruz.

Siyasal gelişmeleri değerlendirirken, eski sınıf bakış açısından çıkmamız gerektiğini düşünüyorum. Sürecin, sistemin karakteri değişti. Demokrasi mücadelesinin karakteri çok farklı. Biz hala eski alışkanlıklarımızla siyasal süreci belirlemeye çalıştığımız için kaybediyoruz. Ben böyle düşünüyorum. Diğer anlamıyla Ver. ve Dir. arkadaşın değerlendirmelerine katılıyorum.

Ne.(B). ark: Dört-beş yıllık bir değişim dđnüşüm sürecini yaşıyoruz. Bu süreç halinde devam ediyor. Parti Önderliği, bu dđnüşüm sürecini her zaman için bulunduğumuz bölgeden ve dünyadan bir adım daha önde tutmayı tercih etti. Dđnüşüm açısından hep bir adım önde olduk. Hem ideolojik perspektif olarak, hem kendi örgütsel yapımızı düzenlememiz açısından önde seyretmemizi uygun gördü. Fakat özellikle son süreçte yaşadıklarımız, pratik politikadaki yetersizliklerimiz, iç çatışmalarımız bir adım önde olmaktansa bir adım geride olmayı yani istenen formasyonu yakalayamamamızı getirdi. Bunun nedenlerini görmek lazım. Parti Önderliği, siz fazla politika geliştirmiyorsunuz, çünkü Kürt gördüğüne inanır, tasarı gücü zayıftır diyordu. Gerçektende bizim bölgede yaşanan değişikliklere yaklaşımımız böyle oldu. Tasarı geliştirmek, kendi ideolojik formasyonlarımıza göre bir takım politikalar üretmek, ya da ideolojiyle politika arasındaki bağlantıyı kurmaktan ziyade, daha çok biraz gördüğümüz örneklere bakarak kendimizi dönüştürmeye çalıştık. Yapılanlar bunu getirdi ve bu da çizginin dışına çıkmamıza yol açtı. Başta Amerika müdahalesi için insan bunu söyleyebilir. Biz, kendi dđnüşüm sürecimizle Amerika'nın dđnüşüm sürecini aynı potada ele aldık. Hatta tüm örgütümüz açısından ya da kişiler açısından söylemiyorum, ama pratikte ortaya çıkan yetersizlikler, örgütsel sorunlar bundan kaynaklıydı. Kendi çizgimizde ki bir dđnüşümden ziyade, onların çizgisinde ki bir dđnüşüm bizim için esas oldu. Bunların bize kaybettirdiği çok şey var. Kaldı ki, biz son beş yıllık süreci böyle değerlendirebiliriz. Önderliğin tüm zorluklara, kendi koşullarına rağmen yaratmaya çalıştığı gelişmeler, marjinalleşme sınırlarını yıkmaya çalışması, daha ayakta, dinamik ve toplumu etkileyebilecek, siyaset yapabilecek bir örgüt haline getirme çabalarına karşılık, bizim pratik yetersizliklerimiz buna engel oldu. Bir yandan Önderlik gelişme yaratmaya çalışırken, diğer yandan biz, kan kaybettirdik. Bu süreci temelde bu biçimde ele alabiliriz. Yani bizimle Önderlik arasındaki genel bir ayrılık vardı. Önderlik rotasına girmeme durumu, siyasal süreci kaybetmemize neden oldu. Dđnüşüm açısından böyle bir sorunu yaşadık. Ancak sürece damgasın vuran bazı temel konuların olduğu düşüncesindeyim. Bunların en önemlisi de, şu anda Önderliğin sağlık sorunları ile uygulanan tecrit koşullarının arttırılmasıdır. Son beş yıllık süreç açısından bunlar belirtilebilir. Parti Önderliği, en baştan itibaren ılımlı, sürekli demokratik mücadelenin önünü açmaya çalışan bir tavrı izledi. Örgüt olarak başta yaptığımız tespit de bu biçimdeydi: Biz her zaman Önderlikten daha radikal bir konumda olacağız. Yani öyle bir hale gelmeli ki, devlet şunu tümünden kabul etmeli: bu örgütü, bizim silahlı gücümüzü, tüm mücadelemizi denetim altında tutabilecek tek güç Önderliktir. O yüzden, her açıdan

Önderliğe muhtaç olduklarını bilmeliler. Bir savaşın çıkmaması yine koşulların daha yumuşak tutulabilmesi açısından sürekli olarak devleti, Önderliğe muhtaç eden bir tutum içinde olmalıydık. İlk zamanlar bu belli ölçülerde başarılıysa da bir dönemden sonra ortaya çıkan pratik farklı oldu. Biz politika yapalım derken, öyle bir konuma geldik ki, Önderlik bizden daha fazla ilkesel tavırlar alan, daha ideolojik davranmak zorunda kalan ve aslında bizden daha radikal bir konumda kalmak durumunda kaldı. Eğer şu anda böyle bir yönelim ve Önderliğin tecrit koşulları yoğunlaşmışsa, bizim son beş yılda yürüttüğümüz politikalarla yakından bağlantılıdır. Sorunu, sadece kitle eylemlerinin caydırıcı olmadığı biçiminde görmüyorum. Onlar da bir etkindir, ama biz liberal kaldık. Bizim liberal bir pozisyonda oluşumuz şunu getirdi: Önderlik zaten radikaldir, biz de liberaliz, bu biçimiyle örgüt dağıtılabilir, daha fazla baskı altına alınabilir, o zaman Önderliğe fazla ihtiyaç kalmamıştır gibisinden yaklaşımlar gelişti. Bu açıdan, Önderliğin tecrit koşullarının yoğunlaştırılması, bizim son beş yıl içinde yürüttüğümüz politikaların sonucu olduğunu görmek gerekiyor.

Bundan sonraki süreç açısından, bu sonucu açık görmemiz gerekiyor. Parti Önderliği görüşme notlarında savaşırlar, şehirlere inerler vb. birçok şeyi belirtiyor. Bunun karşısında biz hala sadece kendimize göre politika, diplomasi yürütemeyiz. Önderlik üzerindeki tehditler büyük. Bizim örgüt olarak ele almamız gereken, üzerinde acil olarak durmamız gereken konulardan bir tanesi de bu. Eğer Önderliğin yaşamını korumak, özgürleştirmek istiyorsak, başta bu konuyu görmemiz lazım. Yani şu görülmeli; Önderliğin her açıdan örgüt içinde bir otoritesi var. Yapımız açısından, kurumlaşmamız açısından var, ama biz daha radikal bir tutum sahibi olmalıyız. Bu, aynı zamanda politik misyonumuzdur. Kaldı ki, Önderlik başından beri bunu geliştirmeye çalıştı. İkinci bir konuda, bizim politikaya yetersiz yaklaşımımızdan kaynaklı olarak ortaya çıkan şeyler oldu. Biz, bir açıdan Ortadoğu'da kendimizi yalnızlaştırdık. Bu nasıl bir yalnızlaştırma? Ortadoğu'ya Amerikan müdahalesi oldu. Bunun karşısında statükocu rejimler vardı. Biz bunlarla beraber olmadığımız gibi, müdahalenin çevresinde toplanan güçlerden de değiliz, yani üçüncü bir gücüz. Fakat bunu yaparken, her güçle mesafeli bir ilişikimizin olması gerekirdi. Ortaya çıkan sonuç ne oldu? Suriye ile yirmi yıllık dostluğumuz vardı. Yine İran'la da ilişkilerimiz vardı. Politika adına yarattığımız durumlar öyle bir noktaya geldi ki, yirmi yıllık dostluğu bir yıl içerisinde kestik. İran ile ilişkilerimizi tamamen bitiş noktasına getirdik. Bir açıdan insan şunu söyleyebilir; politikada alternatifli çalışma ilkesini, ki Önderlik bunu her zaman vurguluyordu, çok fazla uygulamadık. Zaten kendisini Amerika'ya yatırış bazı

eğilimler, dış siyasetimizde etkili oldu. Biz, kendi kendimizi Ortadoğu'da biraz yalnızlaştırdık. Bu biçimiyle Örgütümüz, Amerika'ya mecbur edildi. Yani Suriye'de çok güçlü çalışmalar yürütmediğimiz gibi arkadaşlarımız da tutuklanıyor. İran'la da ilişkilerimiz zayıf. O zaman, Ortadoğu'da ittifak olabilecek tek güç var, o da Amerika'dır, Amerika ile bütünleşelim. Örgütümüz sanki böyle davranıyor. İnsan bilinçli demek istemiyor, ama objektif ve subjektif yönleri olmakla birlikte, kendimizi Amerika'ya muhtaç eden bir konuma gelindi. Politik süreci değerlendirme açısından yaşadığımız yetersizliklerden en önemlilerinden bir tanesi de buydu. Bu iki noktayı görerek bizim gelecek açısından bir takım değerlendirmeleri gerçek anlamda yapmamız gerekiyor. Çok karamsar bir tablo çizerek, şöyle oldu, böyle oldu demek istemiyorum. Eğer bundan sonra bir çıkış yapmak istiyorsak, Önderliğin son dört yıllık süreç açıdan belirttikleri karşısında yaşadığımız yetersizlikleri doğru tespit ederek, geleceğe yönelme iddiamızın olması lazım. Ama geçmişi doğru tespit etmek açısından, özellikle pratik politikada yaşadığımız yetersizlikleri iyi görmemiz gerekiyor. Üçüncü bir güç olduğumuzu söyledik. Kaldı ki, hala da öyleyiz. Ortadoğu'da, bir ABD etrafında toplanan bir de statükocu güçler var. Biz de üçüncü bir gücüz. Ancak buna içten yaptığımız müdahaleler, bizim üçüncü güç olma durumumuzu zayıflatmıştı. Mesela son süreçte Türkiye'deki seçimlere ilişkin, örgüte de yansıyan bir takım problemler oldu. Kendi açımdan sorunu sadece böyle değerlendirmiyorum. Bazıları kendi farklılıklarını ortaya koymak için, bir takım politiklar üzerinden farklı adaylar desteklediler, bu biçimiyle değil elbette. Parti Önderliğinin Türkiye'deki seçimlere ilişkin çok farklı görüşleri var. Mesela 'HPG desteklesin' dedi. Daha önce 'karışmayın' diyordu. Neden böyle oldu? Başarılı bir seçim sonucu üzerinden, demokratik mücadeleye yeni bir yol verme ve olayı savaşa sıkıştırmama, demokratik mücadelenin önünü açma açısından bir rota belirleme yaklaşımıydı. Fakat bizim bu seçimler içerisinde, daha önceki eğilimlerden de kaynaklı olarak ortaya çıkan sonuçlar, biraz bölme, Türkiye'deki mücadeleyi zayıflatma biçiminde oldu. Bu biçimiyle üçüncü güç olamayız. Ya birinciye katılacağız, yani ya Amerikan müdahalesine katılacağız ya da statükoculara katılacağız. Aslında Önderliğin projesini darbeleyen bir şey olarak görüyorum. Bizim açımızdan böyle ele alınabilir.

Türkiye'deki seçimlere, Önderlik farklı bir anlam yüklüyor. Demokratik mücadelenin önünü açma açısından oldukça önemli. Zaten Irak'taki sahayı yeterince değerlendirmedik. Kısmi belli çalışmalarımız olsa da, Irak sahası yeterince değerlendirilmedi. Türkiye'de de eğer bu tür yetersizlikler ortaya çıkarsa, ki çok etkili olmayı başarmadılar belki, ama bunun da belli bir etkisi var.

Demokratik m¼cadele şansımızı t¼mden kapatmak isteyen bir yaklaşım g¼ndeme gelebilir. Bizim bu noktada tekrar alternatifli çalışma, olabilecek şeyleri tasarlama, bazı projeler geliştirme y¼n¼nde daha derinlikli ele almamız gereken şeyler var. Bir arkadaş siyasetin de savaş olduğunu s¼yledi. Ben de katılıyorum. Bunun tespitini yapmakla beraber, bu konuda belli çabalar da var. M¼cadele yolu t¼kandı, hemen savaşa sığınmak değil, olası her şeyi g¼ze alacak bir projemizin olması lazım. Farklı tasarılarımızın, alternatiflerimizin olması lazım. Demokratik m¼cadele, her koşulda y¼r¼teceđimiz bir m¼cadele, y¼r¼tmemiz gereken bir m¼cadeledir ... Bir arkadaş konuşmasında Amerika'nın, bize yavaş yavaş y¼neleceđini belirtmişti. Bence bunun garantisi yoktur. Olayları, g¼rmek istediğimizin dışında da değerlendirmek gerekiyor. Ortadoğu'da bize karşı oluşacak bir ittifakla, ki bunun temelleri atıldı, bize karşı daha g¼cl¼ bir y¼nelimi getirebilir. Belki direkt savaş açma olmayabilir, ama çalışma sahalarımız sıkıştırılır. Belli sahalarda daraltılarak, teslimiyet dayatılabilir. Bu açıdan, bizim hiçbir şekilde siyasi s¼reci değerlendirirken meşru savunma savaşını g¼z ardı etmememiz gerekiyor. Bu noktada bir gaflet içinde olmamız gerektiğini d¼ř¼n¼yorum. Dikkat edilirse, Parti ¼nderliđi her g¼r¼řme notunda meşru savunmanın ¼nemine hatta gerektiğinde kullanılması gerektiğini belirtiyordu. Yani çok savaş meraklısı olduğumuz için veya savaş çıktı, hiçbir yol kalmadı, şoyle olsun, savaş çıksın değil, b¼yle bir bakış açısından dolayđ değil. İlle de bizim ilan edeceğimiz bir savaş da değil sorun. Ama karşımızda bir g¼c bloğu var. Bunların y¼nelmeyeceđi konusunda hiçbirimiz g¼vence veremeyiz. Irak m¼dahalesi olduğu zaman, Amerika bize de y¼nelir diyorduk. Ancak y¼nelmedi. şimdi de diyoruz ki, bize y¼nelmez. Bence bunun garantisi yok. En kısa zamanda, g¼ndeme alan, bunun ¼zerinden tartışma y¼r¼ten bir gerçekliğimizin olması gerekir. Mesela ¼nderlik, son g¼r¼řme notunda PJA için, kendi ¼z savunma g¼c¼leri zaten vardır diyor. Yani her g¼c¼n bir de bunu hesaplaması lazım. Her alışma alanımızın hesaplaması lazım. Halen çıkarılmak istenen g¼c konumunda olduğumuzu unutmamak gerekir. KDP; G¼ney K¼rdistan'dan T¼rk askerinin çekilmesini istiyor. Aynı zamanda onlara dayatılan bir de şu nokta var. Onların çıkması için ¼nce PKK'nin çıkması lazım. KDP bize bunun sinyallerini veriyor. O açıdan, bizim siyasi g¼ndem değerlendirmemizi biraz da bunlar ¼zerinden yapmamız gerekir. Olası bir y¼nelim karşısında demokratik m¼cadeleyle beraber, bunu da g¼ze alacak, askeri şeylere hem hazırlıklı, gerekirse de kararını alabilecek iradeyi g¼stermemiz gerekiyor. Hiçbir şey olmadan, başlamaktan taraftar değilim, ama t¼mden g¼z ardı eden, sadece politik bir şey olarak bakmak yeterli değil. Politik olarak demokratik

mücadele açısından ele almak doğru, ama bunun bir de askeri boyutunun olduğunu, bize bu tür yönelimlerin olabileceğini, kaldı ki Ortadoğu’da hala bu tür yönelimler olduğunu göz ardı etmememiz gerekiyor. Bizim bir yanılığımız da, Önderliğin konuşmalarından bazı bölümleri kendimiz için daha fazla esas alıyor, diğerlerini göz ardı ediyoruz. Bunlardan biri de, olası her durum karşısında kendini savunmaktır. “Gücümüz de olsa kimseye saldırmayacağız, ama dünya da üzerimize gelse teslim olmayacağız ” dedi. Bu açıdan, bu gündemi ele alırken üzerimizde bu tür hesapların da olduğu, bu tür yönelimlerin de olabileceğini göz ardı etmeden daha fazla duyarlılığın olması gerektiğini düşünüyorum.

Zax. ark: Müdahale karşısındaki politikamız konusunda kısaca ben de görüşlerimi belirtmek istiyorum. Ortadoğu’ya yapılan müdahale, hazırlıklar, amaçları, birçok kez bizler tarafından tartışıldı. Askeri olduğu kadar ideolojik ve kültürel boyutları var. Bütün açılardan yapılan bir müdahale ve emperyalizm kendi çıkarlarına göre bir sistemi, bu bölgede oluşturmak istiyor. Bunlar, gözler önündedir. Peki bizim yaklaşımımız nasıl oldu? Aslında, Önderliğin Ortadoğu sorunlarıyla birlikte tüm insanlık sorunlarını çözme konusunda söylediklerinden tam olarak ikna olmama durumumuz var. Bu daha çok üst yönetimlerimiz açısından geçerli bir durumdur diye düşünüyorum. Bence üst yönetimimiz ikna değil, onun gelişeceği konusunda ikna değil. Bu nedenle gelişen diplomatik faaliyetlerimiz tam da bunların gölgesinde kaldı. Yani Önderlik projesinin gerçekleşeceğine olan inançsızlığın gölgesinde kaldı. Yaklaşım şu; Önderlik çok güzel, iyi şeyler söylüyor, ama gelişe zeminini yok. Bu yüzden, şimdi bunları bir köşeeye birakalım ve gerçekçi yaklaşalım. Bu süreçte kendine göre böyle bir politika uygulandı. Belki başka biçimlerde patlak verdi ya da belirgin boyutları açığa çıktı ama esasta Irak sistemi yıkıldığı zaman açığa ıktı. Birinci günden bu güne kadar verilen mesajlar böylesi bir psikoloji ile verildi ve çalışmalar bu biçimiyle yürütüldü. KDP ve YNK, Amerika’yı geliştirici, ilerici, hatta bir güç gördüğü gibi, bizde de bu tür düşünceler gelişti. Özellikle Irak’ta yürütölen diplomatik faaliyetlerde bu görüş hakimdi. Amerika Suriye’ye, İran’a hatta Türkiye’ye de saldıracak deniliyordu. Irak’ta ilkel milliyetçilere dayandılar. Biz de diğer üç parçada güç olduğumuz için destekleyici güç oluruz deniliyordu. Hatta tarihi bir fırsat olarak görüyorduk. Yani çok pragmatist bir yaklaşım gelişti. İdeolojik yaklaşımımızdan, Önderlik belirlemelerinden çok fazla kopuk ele alındı. Aslında yıllarca uğruna savaştığımız ilkeleri bir kenara bıraktılar ve sadece politika yaptılar.

Bu, büyük bir tecridi ortaya çıkardı. Bütün parti politikası, Irak içinde kilitlendi. Bütün parçalar Musul'da toplandı, orada diplomasi yürütüldü. Kim, kimden önce, yardımcı, yedek gücü olacak gibisinden sinyaller verildi. Asıl yanılığı nerede ortaya ıktı? Amerika, Irak'a saldırdığı gibi, Suriye, İran ve Türkiye'ye saldırmayarak, farklı politikalar geliştirdi. Bunun karşısında biz de boşluğa düştük. Burada hatalı tespitler yapıldı. Diplomasi ve politikayı geliştiren taktik önderlik, bu hususu tespit etmede yanıldı. Şimdi yaşadığımız boşluk da bununla bağlantılı. Serhıldanların gelişmemesi yine nderliğin durumunun temelinde bunlar var. Arkadaşlar söyledi. Kongra Gel, Ortadoğu sorunlarını çözmek için diplomasiyi fazla geliştirmede. Diplomasi, kendimizi dış gclere nasıl kabul ettireceğiz temelinde yürütüldü. Böyle bir yaklaşım gelişti. Amerika politikasında, stratejisinde böyle bir Şey olmadığı için de Şimdi bir boşluk yaşanıyor.

Mesele, gerçekten nderliğin projesini hayal olarak görmekten geliyor. Gücü nerede ise biz de orodayız. Böyle bir yaklaşım gelişti. Amerika' da ciddi görmedi. Amerika'nın böyle bir yaklaşımı da var, yani gücü olarak görüyor ve ona göre yaklaşıyor. Yani benim gücüm budur, nasıl istiyorsanız öyle yapalım, diyen bir gücü Amerika ciddiye almaz. Onların da kendilerine göre ilkeleri var ve bunlar üzerinden siyaset yapıyorlar. Biz ise çok kendimize göre ele alıyoruz. Aslında siyasi açıdan büyük bir acemilik var. Ne kadar arkadaşlar kendilerini diphlomaside çok başarılı gösterseler de, mevcut durumu tahlil etmede ve politika geliştirmede büyük bir acemilikler var. Yaşadığımız boşluğun bununla da bağlantısı var. Sonuçta diplomasi çalışmamız başarılı olmadı. Irak içerisinde özellikle Amerika'nın Őiilere yaklaşımını çok iyi gördük. Halk kiminleyse, Amerika onu ciddiye alır. Amerika askeri gücüyle, ideolojik gücüyle orada. Sabahtan akşama kadar eğitim veriyor, çalışma yürütüyor. Ama Irak'taki Őiilerin potansiyeli, Amerika'yı o kadar çok korkutmuştu ki, Kerbela veya Necef'e geçtiklerinde bin bir hesap yapmak zorunda kalıyorlardı. Birkaç aydır Sistani..... ile diplomasi ilişkisi kurmaya çalışıyorlar. Ancak Sistani... onlara izin vermiyor. Sistani, Iraklı biri değil, ama tümüne hükmediyor ve Amerika kendisine çok saygı gösteriyor. Onu çok sevdiği için değil, ama gclerini görüyor. Biz burada büyük bir yanılış içindeyiz. Halk gc üzerinden siyaset yürütme değil, tamamen pragmatik, ilkel milliyetçi, klasik bir siyaseti aşamadık. Kıyaslama yapıyorum, çünkü Őiiler kendi gcleri üzerinden siyaset geliştiriyorlar. Amerika, bu yüzden onları muhatap alıyor, her gün görüşmek için haber yolluyor. Şimdiye kadar da ilklerinden taviz vermediler. Her gün ilkelerini korumak için kıran kırana savaşıyorlar. Askeri bir savaş yrtmyorlar, ama çok keskin bir siyasi savaş var ve Amerika bu yüzden darlık içindedir. Gc kullanma anlamında söylüyorum.

Gerilik, dini kullanma, bunlara bir Şey demiyorum, ama bu kadar büyük bir gücü nasıl hizaya getirdi? Irak'ta yaşanan böylesi bir durum var. Amerika büyük bir sıkışmayı yaşıyor. Eğer biz de doğru bir siyaset yürütmek istiyorsak, kesinlikle sırtını halka dayama ve demokratik siyaseti ilkeli geliştirmek zorundayız. Bu, hem ciddiye alınmamızı hem de farklı sonuçlar elde etmemizi sağlayacaktır.

Son süreçte T... kongresi için bazı araştırmalarım oldu. Birbirlerinden farklılaşan boyutlar var. Kadının hukuku, Ortadoğu ile Avrupa'da birbirinden farklıdır. Kıyaslanamaz özgünlükleri var. Fakat Öylesi bir gerçeklikte var. Yapılan araştırmalarda, kadınların siyaset içinde olma oranları yüzde beşi geçmiyor. Kadın, siyasetin dışında. Ekonomik ve toplumsal açıdan da katılımları var. Fakat karar almada, yani karar mekanizmasını oluştırmada kadınların oranı, en fazla yüzde altıyı geçmiyor. Bu, bir bütün olarak tüm kadınların ortak bir sorunudur. Böylesi bir boyut da var. Irak, Türkiye hatta ABD'de de aynı sorunlar var. 19.yy' da, kadının ekonomik gücü oldukça kullanıma açıktı. Bu, erkeğin kendisini daha iyi oturtması, hakim kılması içindi. Bunu açıkça görmek mümkün. Irak'ta yle. Bütün dünyada da yle.

İdeolojik açıdan büyük bir dağınıklık ve perspektifsizlik var. Örgütsel olarak büyük bir dağınıklık var. Bu da, kadının karar mekanizmasında büyük bir dağınıklığı yaşamasına neden oluyor. Irak'ta bunu çok somut olarak görmek mümkün.

Bilinçsizlik yle bir duruma yol açıyor ki, kadınlar kendi kongrelerinde kendilerine karşıt kararlar alıyorlar. Bu kadar cehalet var. Örgütsel olarak büyük bir parçalılık yaşanıyor. Kadında yaşanan parçalılık, birbirine karşı kullanma mantığı kadının siyasete katılımını oldukça zayıf kılıyor. Bir çok alana kadının katılması gerekir. Fakat yeterli bir hazırlık söz konusu değil. Sivil örgütlenmeler içinde kadro anlamında yaşanan ciddi zayıflıklar var. Sadece Ortadoğu'da değil, tüm dünyada böyle bir sorunla karşı karşıyayız. Kendini rgtleme, hazırlama durumu yok denecek kadar az. Kadronun yaşadığı ciddi sorunlar var. Bir çok yerde kadın için ayrılan kotalar olduğu halde, girecek kadın yok. Bunların tümü, birer sorun olarak karşımıza çıkıyor. Türkiye'den söz edildi. Özellikle siyasete girmesin diye, kadına dönük büyük saldırılar söz konusu. Irak'ta öldürülenler oldu. Hatta günlük olarak tehdit ediliyorlar. Biraz gelişen kadın çok farklı değerlendiriliyor. Türkiye'de de yaşanmasına çok Őařırdık. Yaklaşık yirmi kadın aday gösteriliyor ve bunların hepsine ahlaki yönden saldırılar yapıyor. Yani siyasete girilmesin diye bir çok açıdan saldırılar gelişiyor. Kendisini demokrat gösterenlerde bile, bu yaklaşımı görmek mümkündür. Bir yerde; mevcut demokrasinin kadın kimliğini kazanmadığı syleniliyordu. Gelişen demokrasi, daha çok erkeğin bakış açısıyla geliştiğinden adil ve bağımsız olmadığı

belirtiliyordu. Bu yzden kadınlarnn siyasete katılımı kesinlikle önemlidir. Amerika’da da durum böyle. Kendi içinde büyük bir baskı oluşturuyor. Hatta en gerici kesimi, Bush temsil ediyor. İngiltere’de Tony Blair geliştiriyor. Mesela Irak’ta kota tartışmaları başlatılmıştı. Amerika, kadının kotasını kabul etmeyerek ret etmişti. Her ne kadar kadının iradesini geliştirmek isteseler de, sınırlı olmuştur. Bu sınırları aşmaları gerekir. Bütün sivil kadın örgütlerini kendilerine bağlamış durumdalar. Bağmsız bir düşünce ve irade ile kendi mekanizmalarını oluşturma gibi bir durumları söz konusu değil. Amerika’nın bir de şöyle bir çabası var ki, o da kadın hareketlerinin siyasi yönüyle gelişmelerini istememesidir. Yani toplumsal, kültürel yönüyle tamam, ama siyasi konulara karışmamaları gerekir deniliyor. Mesela buna karşılık, bizim duruşumuzda değerlendirme konusudur. Ortadoğu’da olduğumuz halde, nderliğin kadın zmlenmelerini yansıtma da oldukça yetersiz kaldık. Avrupa’da, Rusya’da, Türkiye’de hatta dünyanın bir çok yerinde böylesi bir sorunu yaşadık. İdeolojik açıdan zayıflıklar yaşanıyor. Bunun kadın üzerindeki etkileri de azımsanmayacak kadar çoktur diyebilirim. Oysaki Kürt kadını bu rolü oynayabilirdi. Herkesten önce bu, bize düşüyordu. Çünkü sabahtan akşama kadar zamanını bu işe veren bizleriz. Yine nderliğin bizde yarattıkları hiçbir yerde yok. Bu demokratik gücü kullanabilir ve işlevli kılabilirsek, çok farklı bir etki yaratabiliriz. Buna inanıyorum. Dünyadaki kadın örgütlerini görünce insan bu gerçeği daha iyi görüyor.

Ancak, PJA olarak enerjimizi iyi kullanamıyoruz. Çok fazla boşa harcıyor ve i sorunlar da tüketiyoruz. Bu yzden de iyi alıştıramıyoruz. PKK içerisinde yaratılan demokrasi gücünü tam anlamamamışız, bu yzden işletmeyi de bilmiyoruz. Tüm bunları, bu süreçte daha iyi hissettik. Cehaleti, toplumdaki sorunlar ile bizdeki düzeyi insan daha açık görebiliyor. T. olarak biz de, Irak içerisinde v... alışmalarını oturtmaya çalışıyoruz. Hareket olarak yani PJA, T. olarak şuna rastlamadım. Bu işi Amerika yapar ya da Amerika olmadan bu iş olmaz gibi bir yaklaşıma girilmedi. Aynı şekilde geçmişte de böylesi bir durum söz konusu değildi. Fakat alanın kültüründen uzak oluşumuz, oranın gerçekliğine göre kendini motive etme konusunda yanlışları açığa çıkabiliyor. Bazı arkadaşların görüşlerinde sübjektif değerlendirmeler vardı. Genellikle mevcut koşulları gzetmiyoruz. Mesela diyoruz ki, vakıf yirmi dört saat içinde büyük sonuçlar almalıdır. Oysaki, uzun bir dönemden beridir buralarda çalışma yrtmemişiz. Bu alanlardan tecrit edilmiştik. Televizyonumuzu veya gazetemizi takip eden de olmamış. Yani bizi tanımıyorlar. Kendimizi birkaç ay içerisinde çok abartırsak, bence

yanılgı olur. Ama tüm imkanlarımızı iyi değerlendirmeyişimiz elbette değerlendirme konusudur. İnsan bunu örgütsel bölümde de tartışabilir.

şer. Al. ark: Bazı noktaları ayrıntılı ele almak lazım. Atina savunmasında önderlik, küresel egemenliğe karşı halkların küresel demokrasisini kurma yine Kürt sorununun zm yollarını yakalama anlamında bir çok hususu ifade etmişti. O açıdan, esas gndemlerimizi, bir bütün olarak halkların gündemlerine veya mücadele konulara bakarak gndemlerimizi tespit etmemiz lazım. Politikalarımızda zayıflıklar çıkabiliyor ve birçok fırsatı kaçırabiliyoruz. Mesela Irak'a müdahale konusu var. Dünyanın birçok yerinde bu savaşa karşı geliştirilen hareketlenme vardı. Daha savaş gündeme gelmeden önce, bir milyon insan Avrupa'da bu savaşa karşa sokaklara döküldü. Bu sosyal hareketlerin, belli noktalarda ortak hareket noktaları vardır. Savaş, barış hatta çeşitli sosyal kısıtlamalarda bir araya geliniyor. Bence, biz bunu şimdiye kadar güclü değerlendiremedik. Bunun, devlet ve siyaset eksenli bir değerlendirme tarzımızdan kaynaklandığını düşünüyorum. Özellikle rgt içinde Amerikan yanlısı eğilimler açığa çıkınca halk, savaşa karşı yapılan yürüyüşlere katılım sağlamadı. Belli kurumlarla, sınırlı bir katılım olmuştu. Eğer bu mücadele, halk bazında destek görmez ve ona ilişkin siyaset retilenirse, hareket olarak bizim pozisyonumuz halkların mücadeleleri içerisinde görülmeyecektir. O açıdan, savaş sürecinde birçok yerde var olan fırsatları tam olarak değerlendiremedik. O dönem bir açıklama yapılmıştı. Musul kurtulmuş denmişti. Bunu yapanda örgüt olarak bizdik. Bundan dolayı, bize yakın olan veya ittifak yapabileceğimiz kesimlerden büyük bir tepki aldık. Gerçekten adım atmadan önce, halkların çıkarlarının ne olduğunu yine bunun içerisinde kendi durumumuzun nasıl olduğunu daha iyi düşünmemiz gerekiyor. Yine nderliğin durumu vardı. Önderliğin zm yaklaşımını tanıtmaq için çok önemli ve her açıdan yeni bir ortam oluşmuştu. Ama tarafsız kalacağız veya ABD'ye karşı çıkmayalım adına sergilenen yaklaşım yüzünden, orada da aktif bir rol oynanmadık. Önderliğin özgürlüğünü, çeşitli hareketlerin gündemine taşıma fırsatını değerlendiremedik. ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi zerine arkadaşlar değerlendirme yaptı. Önderliğin görüşme notlarında söylediği gibi, iki yüzyıllık Batının Ortadoğu politikasının iflası, eski milliyetçiliğe dayalı siyasetini değiştirmesi durumu var. Bu gün de haberlerde tanıtılan projeyi, insan böyle değerlendiriyor. Irak'a, soğuk savaş döneminden sonra Almanya gibi bir rol verilmek isteniliyor. Soğuk savaş döneminin sona ermesini, yeni bir aşamaya ya da sistem kurmanın ilk aşaması olarak değerlendirebiliriz. Berlin duvarının yıkılması ile salt Almanya değil, bir bütün olarak reel sosyalist sistemlerin kş

gündeme geldi. O süreç içerisinde halk içinde var olan tepkiler vardı. Yine reel sosyalizmi reformdan geçirmek isteyen kesimler de vardı. Bu durum özellikle ABD ve emperyalist güçler tarafından değerlendirildi. Böylece halkın, ilerici kesimlerin dinamik yapılanmaları boşa çıkartıldığı gibi kendi hizmetine aldığı ve bütün Doğu Avrupa üzerine yaydığı bir dönemi başlamıştı. Ortadoğu'ya yönelik yaklaşımını da biraz böyle görmek lazım. Sonuç itibarıyla neye doğru kanalize edilecek? Bu, henüz net değil.

Kendi mücadele zeminimizi, bu biçimiyle daha net görebiliyoruz. Dinci eğilimleri bence ciddiye almamız lazım. PJA olarak bizim bir yaklaşımımız olmalı. Daha farklı ülkelerde, Afganistan'da, Cezayir'de, İran'daki devrimde bu ortaya çıktı. Halkta demokratikleşme ihtiyacı olduğu halde dinci güçlerin kullanılmasıyla çok daha gerici bir sisteme dönüş yapıldı. O açıdan, kadınların da bu kesimler tarafından örgütlendirildiğini dikkate aldığımızda ona ilişkin bir siyasetimiz olmalı diye düşünüyorum. Bu kadınlara nasıl yaklaşılabiliyor veya nasıl eğitilebilirler? Belli soru işaretleriyle birlikte bir sorgulama gücünü, o kadınlarda ortaya çıkartmak gerekiyor. Bunun için önemli bir araç da Medeni Kanun tartışmalarıdır. Belki Dir. arkadaş, bununla kadın mücadelelerini boşa çıkarma ya da marjinalleştirme çabaları olarak değerlendirdi, ancak medeni kanun kapsamına giren talepler, esasta kadınların talepleridir. Mücadelelerle elde edilen haklardır bunlar. Belki sistem, kendi vermiş gibi gösteriyor, ama esasta kadınların uğruna mücadele yürüttükleri konulardır. Siyasete katılım, evlenme ve boşanma haklarından tutalım, diğer sosyal konulara kadar biraz böyledir. Bence, bunları kendi siyasetimizin bir parçası olarak görmemiz lazım. Bu somut talepler üzerinden eğer bir hareketlenme yaratmak istersek oldukça gelişme yaratabiliriz. Kadınların yaşamlarıyla ilgilenen konulara bakarsak, hepsi Medeni Kanunun kapsamına giriyor. Onu bir araç yapıp, uzun vadeli bir mücadele esasına oturtmak gerekir. Yine günümüzde belli tartışmalar yürütülüyor. Mesela dinsel açıdan, erkeğin kendisini yeniden örgütlendirmesi var. İnsan bunu görebiliyor. 1970'li veya 1980'li yıllarda, kadın hareketleri tarafından kazanılan haklar, şimdi kadının elinden yeniden alınmaya çalışılıyor. Kadının örgütlülük potansiyeli ya da kadın örgütlü bir güç olmadığı için, mevcut durumda bu haklar tekrar ellerinden alınıyor. Özellikle Kürt halkına karşı, hem Vatikan ve Bush tarafından hem de İslamcı güçler tarafından ortak bir görüş birliği ortaya çıkıyor. Egemen zihniyet, ne İslam ne de Hıristiyan kesimler açısından farklılık arz etmiyor.

Esasta kadın hareketlerini teslim almak istedikleri nokta, biraz ekonomik boyuttur. Sivil toplum kuruluşlarına ayrılan fonlar vardı. Onun üzerinden finans sağlayabiliyorlardı. Ama Bush'un çıkardığı

kanunla, kürtaj hakkının propagandasını yapan kurumların veya sadece o konuda bilgilendirme sunan kurumların paralarının kesilmesi de aynı dönemde gündeme geldi. Böylece uluslararası düzeyde araştırma yürüten, yarı bağımsız olan kurumlar bundan dolayı kapanmak zorunda kaldılar. Yani ekonomik etki, bizim de gündemimize almamız gereken bir nokta. Mevcut durumda, bağımsız örgütlenme konusunda tartışmalarımız var. Bundan dolayı tüm bunları iyi tartışmak gerekiyor. Çünkü bizi teslim almak isteyecekleri bir nokta da ekonomik baskılar olacak. Açılım hedeflerimizin yakalanabilmesi için zaman, mekan yine kadının acil ihtiyaçlarını tespit etmek ve ona göre de zamanında müdahale gücü olabilmek gibi yoğunlaşmalarımız daha fazla güçlenmelidir diye düşünüyorum.

As. ark: Siyaset yürütebilmek için, her şeyden önce güç olmak, örgütlü olabilmek gerekiyor. Geçmiş yıllardaki siyasal sürece ilişkin çözümlerimiz göz önünde bulundurulduğunda, bu noktada ki pratik düzeyimiz oldukça zayıf. Ciddi bir çelişki düzeyi yaşanıyor. Bunu örgütsel gündemde çok daha yoğun tartışacağız, fakat sonuç itibariyle örgüt olabilmek, güç olabilmek düzeyi kesinlikle siyaset gücünü belirliyor. Sanıyorum bu noktada çok farklı bir sorun yok. Konferansımızda da çok yoğun değerlendirmeler yapmıştık. Irak'a gerçekleşen müdahale ile bu müdahalenin getirileri, götürüleri tartışıldı. Konferansımızda da açığa çıkan bir yan vardı. Onu da bir sonuç olarak görmek gerekir. Bizim içimizde yaşanan, bir dönemin sonucu oldu ve çok fazla parçalı siyasal değerlendirmelerimiz vardı. Herkes biraz siyasete kendi penceresinden bakıyor, kendi bulunduğu alandan değerlendirmeye çalışıyordu. Bu, kuşkusuz bakış açıları ve mantıklardan kaynaklı. O anlamda, eğilimlerin de rolü vardı. Herkesin kendine göre siyasete bakma, siyaseti algılama tarzı vardı. Bu, genel değerlendirmeler açısından belirtilebilir. Uzun bir dönemdir, alışmış olduğumuz bir modelle birlikte yürüttüğümüz bir siyaset tarzımız vardı. Atina, AİHM savunmalarıyla beraber sorguluyor ve daha derinlikli almaya çalışıyoruz. Ancak bu süreçte bizde farklılaşan yanlar da oldu. Hiçbir dönemde biz, geçtiğimiz yıl kadar çelişkili, tutarsız, birbiriyle farklılaşan siyasal değerlendirmeler yapmadık. Doğal olarak bu tutarsızlıklar, bunların kitleye, örgüt yapımıza yansımalarının yol açtığı bir durumla karşı karşıyayız. Bir gün İran'ı düşman ilan ettik ve ona karşı ordu konumlandırarak gerekirse savaşırız dedik. Bu, siyasete bakış noktamızdan kaynaklı. Sonuç itibariyle hesaplarımızdan, kaygılarımızdan, gitmeye çalıştığımız noktadan kaynaklıydı. İttifaklarımız değişken oldu, dostlarla düşmanları karıştırır hale geldik.

Siyaset yapan bir gücün, her Şeyden önce tutarlı ve ciddi olması gerekiyor. Siyaset, tutarlılık isteyen bir Şey. Sonuç itibariyle siyaset yapabilmek, ateşle oynamak gibi bir Şey. Son dönemde bunun yakıcılığını biraz daha hisediyoruz sanırım. Herkes kendi çapında siyaset yapmaya çalıştı ve rgt getirdiğimiz nokta ortada. Sonuç itibariyle bu bizlere ciddi bir biçimde kaybettirdi. Bence bir bütün olarak, son dönemi değerlendirmek gerekiyor. Bir de nderliğe bakmak gerekiyor. Son dönemlerde görüşme notlarını yeniden okumaya başladım. Önderliğin  dört yıl önce söyledikleri ve bizim onları ne kadar uygulayabildiğimiz, bu gün açığa çıkan sonuçlarla birlikte değerlendirmek gerekiyor. Türkiye siyaseti, örgütsel durumumuz yine kadın hareketi açısından, vb. durumlarla kıyasladığımızda arada korkunç bir uçurum var. Arkadaşlar; nderliğin siyaset yapma tarzından bahsettiler. Bizim siyaset anlayış ve uygulama tarzımız yine nderliği kendi apımıza ekilē noktamız gerçekten ürkütücü. Bu tanımı önemli buluyorum. rktc bir durum. Son derece açık, yalın bir biçimde ortaya konan doğrularla bile, biz fazlasıyla oynadık. O anlamda basit bir çabayla anlayış birliğiyle geliştireceğimiz çok büyük adımlar vardı. Önderliğin söyledikleri hayal de değildi. Gerekleēebilecek Őeylerdi. Bu kadar kitle, kadro gücü, tecrübe, örgüt düzeyi ile yaratılabilecek Şeyler elbette vardı. Tartışmalarımıza, geldiğimiz noktaya bakıyorum çok trajik. Arkadaşlar; stratejik ve taktik sorunu dediler. Bence inanç da çok önemlidir. Bazı değişim ve dönüşümler ne kadar stratejik algılanıyor, ne kadar taktik algılanıyor, elbette bununla da bağlantı. nderliğe yaklaşımlarımız bu anlamda taktiksel oldu. Çok stratejik ele almadık. Halklar sorununa yaklaşımımızda taktiksel oldu. z g olayına yaklaşımımız da aynı Şekilde yanılığlı oldu. Bu kadar savrulma neden yaşandı denirse, bunlar yeni geldiğimiz bir konum değildi. PKK'nin oluşumundan itibaren siyasetin odağında hep halk vardı. Halka dayalı siyaset yapmak bizim zmzd. Bizi biz yapan en temel farktı. Kürtler adına siyaset yapan diğer bütün glerden ya da Türkiye'de siyaset yapan glerden bizi ayrı kılan, bizi biz kılan nokta buydu. Halk adına siyaset yapabilmek, halka dayalı olabilmek, kendi gücüne güvenmek. Şu anda geldiğimiz nokta, tam bir keşmekeş. Sylemlerimiz halk adına, ama halka rağmen duruşlarımız çok farklı. Giderek o noktaya geliyoruz. Sonuç itibariyle, halkın adına siyaset yapan pozisyondan zaten vazgeçmiş durumdayız. Halka siyaset yaptırma aşamasındayız. Kongra Gel bunun ifadesi olmakta. Bu noktada aman aman halk siyaset yapmasın, yine biz eskisi gibi halk adına yapalım dayatması olmaz tabii. Alışkanlıklarımız, sınıf anlayışlarımızla birlikte bunun dayatmasını yapıyoruz. Biz, bu anlamıyla özümüze çok ters düşen bir noktaya geldik. Siyaset

anlayışımızda tutarsızlıklar çok yoğun. Irak'ın işgali döneminde, Özgür Politikanın manşetini hatırlıyorum. "Halkların Bayramı" diye yazıyordu. Gerçekten de hiçbir güç açıklama yapmamıştı, ne KDP ne YNK. Çünkü biraz beklemeyi tercih ettiler. Yıllardır o zeminde siyaset yapan gücü bunlar. Ama biz, apar topar alkışladık, kutladık. Ancak ne kadar halkların bayramı oldu, orası tartışılır. Şu anda bir kan gölüne çevrilmiş pozisyonda. Ne kadar halkın çıkarına? Bunlar çok ayrı tartışma konuları. Tabii sonuç bu değil. Elbette avantajlı konular da yarattı, bunlar tartışılmıyor. Eğer değerlendirilseydi, önemli sonuçlara da ulaşılabirdi. Son olarak Hewler katliamı sonrasındaki açıklamalarımız da yine öyle oldu. Önemli temennilerdi de. Kürt örgütleri açısından birliktelik, Kürt halkının birlikteliği anlamında önemli mesajlardı. Fakat o dönem basın yayını da takip ettik. Yoğun serhildanlar, kınamalar yapıldı. Türkiye devletine dahi mektuplar gönderdiler. Hatta bu sahip çıkıştan dolayı teşekkür ettiler. Biz, o dönemde televizyondan da takip ettik. Önderliğe yapılan tecriti tartışıyoruz. Tecrit için basın açıklamalarına katılan halkın oranına vurduğumuzda, Hewler'deki katliam dönemindeki sayı, onu dörde katlayan sayıdaydı. Tecrit döneminde ayağa kaldıramadığımız kitle, böylesi duygularla ayağa kalktı ve biz bunları değerlendiremedik. Ben o dönemde yapılan açıklamaları da yerinde buluyorum. Gerekliydi. Ancak biraz abartıldığını düşünüyorum. Sonuç itibariyle, Irak'ta gerçekleşecek federasyon konusunda da görüşlerimizi ortaya koyduk. Kongra Gel olarak da ortaya koyduk. Fakat biz, herhangi bir federasyonu kabul etmiyoruz. Sonuçta halkların demokratik federasyonunu kabul ediyoruz. Stratejik olarak da, tüm projelerimizde de ortaya koyduğumuz, Önderliğin savunmasıyla beraber altını doldurduğumuz projemiz, halkların demokratik federasyonudur. Sadece KDP ve YNK'ye dayalı oluşturulan federasyon, taktik anlamda belli mesajlar verebilir, ama biz bunu, bir bütün kazanılması gereken, olması gerekenmiş gibi yönlendiremeyiz. Bu yaklaşımlarımız kitleye de bu tarzda yansıyor. Biz ilkel milliyetçiliği körüklüyoruz. Politikalarımız bizim çizgimize hizmet etmekten ziyade bu güçlere hizmet ediyor. Ortak çalışmalar da yürütülür, ittifaklar da geliştirilir, ama hangi tarafın hangi temelde, hangi amaçta yaklaştığı, o ilişkiadaki hedeflerinin ne olduğu ve nereye götürmek istediği önemlidir diye düşünüyorum. O noktada en ufak bir gelişme bile olduğunda fazlasıyla abartan, kendini kaybeden, siyaset çizgisini kaybeden ya da olumsuz bir gelişme olduğu zaman bir bütünen umutsuzluğa kapılan, olmazı yaşayan bir konumdayız. O anlamıyla siyaset rotamız çok istikrarsız. Mesela şu anda şunu tartışır hale geldik; dört beş yıllık bir değişim sürecini yaşadıkten sonra geldiğimiz nokta, siyasetin tıkanması durumudur. Doğru, tıkanıldığımız noktalar var. Irak'ta tıkanıldığımız noktalar var.

Ben, Irak'ın Amerika'nın ilk gün girdiği Irak olmadığını düşünüyorum. Önderlik sonuç itibarıyla Güney devriminin merkezidir dedi ve kadın hareketi açısından da önemli bir rol biçti. Fakat ben bu günkü Irak'ın o günkü Irak olmadığı kanısındayım. Bir çok güç bu düzenlenişte pay kaptı, kendini konumlandırdı, örgütledi ve biz örgütsel sorunlarımızla didişmeden, birbiriyle uğraşmadan kaynaklı bir şey yapamadık. Sonuç itibarıyla bir bütünün şey yapmak istemiyorum, ama kendi çizgisini, kendi doğrularını, kendi örgütünü ortaya koyamayan bir temelde biz Irak'ı kaybettik. Belli yönleriyle kaybettik. Bunu koymak gerekiyor. Ben bütün örgütler, kadrolar bunu yaşadı demiyorum. Fakat avantajlarımız, dezavantajlarımız olarak değerlendirildiğinde, ilk gün girdiğimizde ilkeli bir siyasetle oraya girmiş olsaydık kazanımlarımız bu gün çok daha farklı olacaktı. Kitle üzerinde kazanacağımız imaj yerine tutarsızlıklarımızın yansımaları, siyasete eksi puan olarak girmemize neden oldu ki, bu anlamda biz kaybettik. Bunları görmeden siyaset yapamayız diye düşünüyorum. Kuşkusuz siyasal değerlendirme ile örgütsel değerlendirmeler birbiriyle çok iç içe de geçti. Çünkü birbirini fazlasıyla etkileyen, fazlasıyla yönlendiren pozisyona da gelmiş durumda.

Şu anda siyasetin en yoğunlaştığı alanlardan biri de Türkiye ve yerel seçimlerdir. Bütün bu hastalıklarımız, oradaki siyasal sürece oldukça ciddi yansıdı. Doğru, sistem kendini düzenliyordu. Sonuç itibarıyla küresel sermayenin bir düzenlemesi ve kendince bütün güçlere çeki düzen verme çabası var. Bunu da tanımlıyoruz. Bu anlamda Türkiye'ye de müdahale oldu, bombalamalar bunun sonucuydu. Irak'a da müdahale oldu. Bu gün Şii'lere de oldu, yaklaşık 125'e yakın Şii öldü. Sonuçta küresel sermaye, kendisine göre bir çeki düzen vermek istiyor ve hizaya girmeyen güçleri kendi çıkarlarına göre hizaya sokmaya çalışıyor. Bu, onun cephesinden geliştirilmeye çalışılan bir konsepttir. AKP'ye, İstanbul'daki patlamalarla verilen mesaj vardı. Bu gün Şii'lere Kerbela'daki patlamayla verilen bir mesaj vardı. Hewler' de ki katliamda Kürt federasyonuna verilen bir mesajdı. Haddinizi bilin mesajları verildi. Bütün bu mesajlar da, alınması gereken merkezler tarafından alınmıştır. Bu mesajları biz nasıl okuyacağız, kendimizi nasıl örgütleyeceğiz? Önemli bir siyasal zemin vardı. Kongra Gel ile beraber, bir muhatap yaratmaya çalıştık. Önderlik müdahalesiydi. Her şeyden önce bir siyasal müdahale idi. Sonuç itibarıyla yaşadığımız bütün kaosların, krizlerin yansıtılmasıyla bu projeyi boşa çıkardık. Almamız gereken sonuçların onda birini bile almış değiliz. Ne siyaset anlayışı açığa çıktı, ne diploması anlayışı, ne örgütlülükleri yaratıldı. Ete kemiğe bürümeyen bir iskelet halindeyiz. Bunu geliştirmek gerekiyor. Bu proje ete kemiğe büründürülmek zorunda. Fakat sonuç itibarıyla çok ciddi ayları kaybettik. Kongre sonrası dört beş aylık bir

süreçte tamamen siyasetsiz kaldık. Genel anlamda siyaset olabilir ama bunu uygulayacak örgütler paramparça. Herkesin kendince siyaseti, kendine göre yaklaşımları ve iç içe geçmiş böyle bir pozisyon. Alınabilecek sonuçların çok gerisinde seyrediyoruz ve sonuçta bizim üzerimizde bütün güçler siyaset yapar hale geldiler. Biz, kendi adımıza siyaset yapar pozisyonda değiliz. Ama Kongra Gel bunun örgütü idi ve kendi adımıza siyaset yapabiliydik. Buna inanıyorum. Ama mevcut durumda bütün güçler bizim adımıza siyaset yapar, bizim üzerimizden siyaset yapar pozisyonlardalar. Rusya'ya gidilerek Çeçen kartı ile Kürt kartı değiştiriliyor. Amerika'ya gidiliyor, Türklerle Kürt kartı üzerinden pazarlıklar yapılıyor. Çok etkili bir kart haline gelmişiz. İçinden geçtiğimiz dönemde, eskisinden çok daha etkili ve geçer halde bir durumu yaşıyoruz. Ortadoğu'daki bütün görüşmeler, İslam devletlerinin toplantıları, her birinin ekseninde Kürt sorunu var ve en temel projelere sahip olan da bizleriz. Önderlik siyaseti boyutunda diyorum, en doğru siyasete sahip olan bizler, eli kolu bağlı pozisyonda bekliyoruz. Kendimizi böylesine siyasetsiz bıraktık. Halbuki Önderliğin siyaseti, o anlamda çok net. Türkiye boyutuyla değerlendirmek istiyorum. Biz bir yılın değerlendirmesini yaptık. Serhildan süreçlerini değerlendirdik. Serhildanda da bir tıkanıklık yaşanıyor. Sonuç alıcı etkinlikler yerine, giderek tekrara dönüşen yaklaşımlar var. Bunun örgütünü yaratmada yaşadığımız sancılar var. Sonuç itibariyle, inançla bağlantılı bir durum. Serhildanı temel taktik olarak ele alıp ona inanarak, onun örgütünü yaratma çabası içinde örgütümüzü yoğunlaştırmadık. Yaklaşımlarımız çok pragmatist, çok taktiksel. Bir dönem hangisi geçerli akçe ise, ona yatırım yapma, onun üzerinden kafa yorma, oradan siyasi anlamda kanal açmaya çalışma yaklaşımı var. Olmadıysa da, tekrardan eski bildiğini okuma var. Sonuçta önceden gören, planlayan bir yaklaşım içinde değiliz ve serhildanda geldiğimiz nokta, taktiğe inançsızlık olayıdır. Bu taktiğin başaracağına inançsızlık vardı. Bizdeki olmazların getirdiği bir sonuçtur bu. Önderlik gündemimize savaş mı barış mı tartışmalarını koydu. Bu noktaya getiren, bizim bu gerçekliğimizdir diye düşünüyorum. Önderlik perspektifleri zamanında yerine getirilseydi, önemli açılımlar yapabiliydik. Ancak mevcut durumda tıkanmış durumdayız. Artık bu tıkanıklığı olsa olsa bir savaş açtırır tartışmasını yapıyoruz. Ama bu noktaya getiren, bizim gerçekliğimizdir. Serhildana doğru yaklaşabilmiş, örgütlülüklerimizi doğru geliştirmiş ve enerjimizi doğru akıtmış olsaydık ya da kendi içimize akıttığımız, yarattığımız bu politik şeyi, birbirimize değil de dışımızdaki güçlere yapmış olsaydık, şu anda bunları tartışır hale gelmeyecektik. Önderlik de böyle bir şeyi tartışın diye yeniden gündemimize sokmayacaktı. Elbette bütün güçlerin hazırlıklı olması gereken bir durumla karşı karşıyayız. Yeri

gelir, savaşılır. Zaten meşru savunma temelinde bir savaştır, eskisi gibi savaşılmayacaktır. nderlik bunu çok net ortaya koymuştur. Buna rağmen biz savaşıyorsak, bu bizim realitemizden kaynaklı. Bunu net olarak görmek gerekiyor.

Ayrıca arkadaşlarda şöyle bir yaklaşımın olduğunu dşunuyorum; zaten olmazdı da, işte gene eskiye döndük. Böyle bir ruh hali var. Bunu, stratejiyi anlamama, inanmama olarak da görüyorum. Gerçekten biraz inanarak, ufak tefek adımlar dahi atmış olsaydı, eminim çok büyük kazanımlar elde etmiş olurduk. Ne AKP bu düzeyde rahat iktidarda olabilirdi, ne geçtiğimiz seçimleri kaybederdik, ne de şimdi girdiğimiz seçimde böylesi krizleri yaşıyor olurduk. Daha kendine güvenen bir siyaset yaklaşımımız ve daha kendi dinamikleriyle hareket eden bir gerçeğimiz olurdu. Fakat geçtiğimiz dönemlerdeki hatalarımızla bu zeminleri teker teker kuruttuk, kendi bindiğimiz dalı kestik. Bu, bana çok karamsar bir tablo olarak da gelmiyor. Sonuç ıkramak gerekiyor. Elbette çok i açıcı bir pozisyonda değiliz. Çok güçlü bir değerlendirme yapmak, doğru bir siyaset belirlemek durumundayız. Bu siyaset de kendi başımıza belirleyeceğimiz bir şey değil. nderliğin siyasetini doğru okuyup, doğru uygulama yaklaşımını geliştirmek durumundayız. Yoksa bizdeki duruşlar, olmazdır. nderliğe açık açık şunu diyoruz; Sen, boşuna orada kafanı yoruyorsun, olmaz aslında. Bu iş, senin dediğin gibi de olmaz, biz gene bildiğimizi okuruz. Geldiğimiz nokta, mevcut tartışma dzeylerimiz bunun söylemidir. O açıdan, bunu doğru sorgulayarak, kendi yaklaşımlarımızı, örgütlerimizin yaklaşımını doğru sorgulayarak, nderlik siyasetinde bir rota belirlemek durumundayız. nderliğin çok öngörülü olduğunu da dşunuyorum. nderlik, bütün bunları okudu. Çok öncesinden okudu. Kendi siyasetlerimizden taviz vermemiz gerektiğini dşunuyorum. Yoksa, nderliğe dayalı olarak çok önemli tespitler de yapılıyor. Dönem dönem talimatları insan okuduğunda, çok önemli tespitler olduğunu da görüyor. Yani artık sorun tespit yapmayı aşmıştır diyorum. Sorun, yapılan tespitlere göre bir pratik yapmak, onun ilişki, ittifak, örgüt anlayışını oturtmaktır. Yoksa saatlerce siyasal değerlendirme yapılıyor, tartışıyoruz. Bunlar da yapılır, ama kendi siyasetimizi uygulayacak yol ve yöntemleri, araçları açığa çıkarmamız gerekiyor. Ben, bu aşamada olduğumuzu dşunuyorum.

Kadın açısından da bu genel tablonun geçerli olduğunu dşunuyorum. O anlamıyla çok bağımsız siyaset yapar durumda değiliz. Genelin etkisinde siyaset geliştiriyoruz. Yaptığımız siyaset ona imkan amıyor ve çok önemli imkanları da kaçırıyoruz. Geçtiğimiz  dört ay açısından da değerlendirildiğinde, önemli bir gündemimiz vardı. Kitleyi harekete de geirebildik, ama sorun sadece harekete geçirebilmek değil. Onu, güçlü örgütleyebilmek, çok daha güçlü

harekete geçirebilmek ve sonuç alabilmektir. Sorun sadece eyleme kaldırmaktan da çıkmış durumda. Sonuç alabilmek, bir taleple yola çıkabilmek, örgütleyebilmek ve sonuç alabilmek önemli. Bu noktada fazlasıyla tek düze, tekrarı yaşanan ve tıkanmış bir siyasal pozisyonumuz var. Bağımsız siyaset yapamıyoruz. Bunu da defalarca kendi toplantılarımızda da değerlendirmiştik. Siyaseti kendi işi olarak görmeme vb. birçok kavramla da izah ettik. Fakat geldiğimiz aşamada, buna çok acil bir ihtiyaç var. Bu kadar kadın ayağa kalkıyor ve örgütlenmiş durumda. Doğru bir öncülük ile çok güçlü sonuçlar da alınabilirdi. Fakat örgütsüz yaklaşımlarımız nedeniyle, o enerjiyi de akıtamadığımızı, sonuç alamadığımızı düşünüyorum. Daha da yıprattığımızı, geriye düşürdüğümüzü söyleyebiliriz. En son Önderliğin tecridine ilişkin arkadaşlar da belirttiler. Çok etkili eylemler de yapıldı, ama sonuç alamadık. Bazı taleplerle yola çıkılıyor, ama o noktada fazlasıyla rutinleşen yaklaşımlar var ve bu aşındırıp, marjinalleştiriyor. Sonuçta gideceği nokta marjinalliktir. Biraz daha doğru değerlendirmemiz gerekiyor. Kadın hareketi olarak, kendi gücüyle siyaset yapan durumda olmalıyız. Genel açıdan belirttiğim bu durum karşısında, kadın hareketinde de kendi özgücüne güvenisizlikten kaynaklı yaşadığı bir siyasetçilik var. Doğru siyaseti yapamama var. Bu noktada biraz daha örgütlü bir siyaset yaklaşımını, kadın hareketi olarak geliştirmek durumundayız. Yoksa genelin bir kopyası, taklidi olmaktan kurtulamayız. Bu pozisyon aşılamıyor ve çözümleyici de olmuyor. Bu anlamda yoğunlaşmamız gerekiyor. Artık bence şuna da son vermek gerekiyor; Bir çok gelişme yaşanıyor ve yaşandıktan sonra oldu diye değerlendirmek çok anlam ifade etmiyor. Olmuş, bitmiş, kaybedilmiş. Bütün bunları değerlendirmek yerine öngörüü geliştirmek, önceden görebilmek, tedbirlerini geliştirmek gerekiyor. Bu gücümüzün olduğuna inanıyorum, fakat ciddi yoğunlaşma zayıflığımız var. Bu gücün de açığa çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. Yani daha öngörülü, önceden tedbir geliştiren bir siyaset tarzı bizde geliştirilmek durumunda. Bütün bunlar olmadığı için, şu anda geldiğimiz noktada olmazları tartışıyoruz.

Yine savaş ve barış noktasında arkadaşlar da belirtti. Sanyıyorum genel kurulda da onun tartışmaları olacak. Geçtiğimiz süreç açısından da birçok eylemlilikler yaşandı. Meşru savunma, zaten kendini savunma, gerektiğinde eylemlerle cevap verme zaten ordunun yapması gereken bir yaklaşımdı. Bu noktada yapılamayanlar, yaptırtmayan yaklaşımlar var. Örgütsel gündemde insan daha ayrıntılı açabilir, ama sonuç itibarıyla geldiğimiz nokta budur. Böylesi bir karar için hazır olacağımız gibi bunun örgütlülüğünü geliştireceğimiz de kesindir. Fakat siyaset çözüm olmadı, o yüzden devreye giriyor yaklaşımı doğru

değildir. Tıkanıkları da aşmanın başka yolları var. Bunun tartışmasını, yoğunlaşmasını da sonuna kadar geliştirmek ve sonuna kadar bu stratejide ısrarlı olmak gerektiği kanısındayım. Biri olmuyor diye öbürü olsun tarzında değil. Zaten birlikte varolan iki olgudur. Meşru savunmayı, serhıldan sürecinden veya demokratik mücadeleden kopuk ele almıyorum. Birbirine rağmen, birbirine karşı Şeyler değil bunlar. Yeri geldiğinde devreye giren yöntemler bunlar. O açıdan, birbirine karşı gibi ele almak yerine, hangi yöntem hangi dönemde daha sonuç alıcı ise onun devreye girmesi gerektiği konusunda hemfikirim. Bunun için elimizden gelen bütün çabaları sarf etmediğimiz gibi bu siyaseti gerçekleştirmek içinde çok çaba harcamadık. Bunun örgütsel sorunlarımızdan kaynaklı yanları var. Bunu da görmek gerekiyor. Yoksa sorun, birçoklarının dediği gibi siyasetin yetersizliği ya da çözüm olmayacağı sorunu değildir. Bunu da görererek tartışmaları yürütürsek, daha sağlıklı olacağı kanısındayım.

şi. Kob. ark: Arkadaşlar, siyasi durumu tartışıyorlar. Önderlik, demokratik uygarlık kimliği üzerinden siyaset geliştirdi. Ama biz, bir türlü bunun içine giremedik. Siyasetimizi bu zihniyetle yürütmedik. Bizde yürüyen siyaset, kendi özgülüne dayanmıyor. Önderliğin doğru bulduğu değişime dayanmıyordu. Bu gün ulaştığımız noktada, halen de süren gelişmeler var. Kongre Gel'in terör listesine girmesi; Türkiye, Suriye, İran, Amerika ile geliştirilen konsensüs, komployla bağlantılı bir yaklaşımdır. Toplantımız da; erkeğin yaklaşımlarına, egemen sisteme dayanan zihniyete, sistemin geliştirdiği çözüme karşı bir yaklaşım gelişmeli. Önderliğin geliştirdiği siyasete dayanmayan, aslında onun çareyi getireceğine inanmayan, dışa dayanan yaklaşımlar var. Bu da sistemin gücüne dayanmadır. Son süreçte ortaya çıkan durum, bence buydu. Bu politika yenildi. Bir süre, içimizde bu zihniyetin çatışması vardı. Dış güçlerle ilişki kuran bir kesim, eskisi gibi kaba reddetmemeliyim, uç olmayalım diyorlar. Bunlar doğruydu, kaba ret olmamalıydı. Ancak ideolojinin ilkelerine dayanmadığında, sonucun böyle olacağını da görmek gerekiyor. Ortaya çıkacak yaklaşımlar ise, ilkel milliyetçilik ile işbirlikçiliktir.

Bir süredir örgütün genel toplantılarında yer alıyorum. Eylül ile Temmuz toplantıları, bu anlamıyla çatışmalıydı. Ancak sonuçta tedbirler de gelişmiyordu. Diplomasıyı, siyaseti yürütenler yine dışarıyla ilişkileri kuranlar bu çıkarıcı, pragmatist, ilkel milliyetçi dediğimiz kesimlerdi. Bu da yanlış sonuçlar getirdi.

Tabii değişim süreci sürüyor. Ortadoğu'da değişim yeni başladı. Önderlik, çözümlü kadın hareketinin getireceğini söylüyor. Kendinize güvenin, inanın diyor. Ben bunu da iki zihniyet olarak değerlendiriyorum. Sonunda, iki ayrı zihniyetin siyaseti ve pratiği

olacak. Biri nedir? Kadına dayanıyor. Bu ideolojinin etrafında tüm halkların çözümü var. Ortadoğu'da nasıl yaptık? Değişimin olması gerekiyor dedik, ama yanlış siyaset yürüttük. Değişimde, Ortadoğu halklarını esas almalıydık. İslamietçi yaklaşımları reddetmeliydik. İkel milliyetçi, Arap milliyetçi yaklaşımları aşmalı, bunlar karşısında durmalıydık. Ortadoğu halklarını esas almalıydık. Ortadoğu halklarına karşı yaklaşımımız, geçen dört beş ayda açığa çıktı ki, halklara dayanmıyor. Daha fazla Amerika gücüne dayanılıyor. Bir yandan onlara karşı uç, sert tavrımız varken diğer yandan ise, her açıdan ittifak kuralım yaklaşımımız oldu. Bizim içimizde, iki zihniyetten kaynaklı çıkan iki siyaset var. Biri işbirlikçi yaklaşım, bu sonlarda provokasyonlar biçiminde ortaya çıkıyor. Mesela Kongre Gel'in listeye girmesini de buna bağlıyorum. Bu zihniyeti değiştirmek, demokratik mücadele stratejisine göre geliştirmek konusunda ikna olunmadı. Bu izgi, tamamen işbirlikçi çete, ikel milliyetçi bir çizgidir. Sonuçta ortaya çıkan Şey, ABD ile her açıdan bir ittifak olayıdır. Bence zamanlama konusu da bununla bağlantılıdır. Türkiye ile Amerika arasında, harekete yönelme konusundaki anlaşma zamana bağlı. Zaman da buna bağlı. Bu eğilim henüz içimizde ve kendisinin kopuşunu ilan etmemişe de, tüm faaliyetleri kopuşa hizmet ediyor. Mesela, dn arkadaşlarla görüşmeleri olmuş. Televizyon ve radyoda kendimizi zgr ifade etme hakkımız olsun ya da ayrı bildiri dağıtma hakkımız olsun, demişler. Yani tüm davranışları, örgüt zemininden kopukluğu ifade ediyor. Bu neye dayanıyor? Bence bunlar yavaş yavaş bir hizip, örgüt gibi olmaya çalışıyorlar. Amerika neden tamamen bizi karşısına almıyor? Daha önceden hesapları vardı. Bu hareket, tamamen bu sistemin işbirlikçisi olacak diyorlardı. Bu olmayınca, o zaman bir grup kopacak ve onların eliyle olacağının hesabına başladılar. Bu işbirlikçi, ikel milliyetçi anlayış ile çözüme gidecekler. Bence yaklaşım böyledir. Onların, Kürtler için hiç projeleri yok değil. Belki bizim açımızdan bir ret var, çünkü biz kendimize ait olanı istiyoruz ya da diyelim, nderliğin retleri var. KDP, YNK niye ikel milliyetçi? Şimdiye kadar da bizim içimizden Irak'ta olanlara karşı bir Şey geliştirmediler. Çünkü Amerika bunlarla çözüme giderek, bize karşı alternatif oluşturmak istiyor. Bizim de siyasi mücadelemiz, Şimdiye kadar da tam pratiğe geçmedi. Belki beş yıldır gelişiyor, ama doğru dürüst pratik bir adım atamadık. Siyasetimiz, bu stratejiyi pratiğe geçirecek düzeyde gelişmedi. Bu yüzden, doğru bir diplomatik ilişki gerek. Yani ilişkileri tamamen koparma, diplomatik ilişki kurmama anlamında değil. Veya eski yöntemlerle de bir ilişki biçimi değil. Bir açıdan bu eğilimlerinde değiştirilmesi gerekiyor. Bu toplantımızla yeni yaklaşımlar gelişmelidir. Kongre Gel adına geliştirilecek diplomatik faaliyetler açısından da bu gelişmelidir. Kongre Gel

bünyesinde oluşturulan partiler var. Kongre Gel ile siyasi komite dışında diplomasi faaliyetlerini yürüten herkes KDP, YNK ve Amerika ile ittifak kurma çabasına girdi. Bunların ilk talebi neydi ? Kongre Gel ile ilişkilerinizi koparırsanız, sizi tanıyız diyorlardı. Bu yaklaşımlara karşı da bir duruş gerekli. Doğru siyaseti geliştirmek gerekiyor. Bence bize karşı komplo süreci hala devam ediyor. Geniş bir konsept var. 15 Şubat sürecinden çok farklı değil diye düşünüyorum. Yöntem farklı olabilir, ama hem Önderliğe hem de genel harekete yönelik yapılan saldırılar çok da farklı değil. Özellikle Türkiye ile Suriye arasında gelişen somut şeyler var. Eve dönüş projesi ile hareketi dağıtmak hedefleniyordu. Belki geçen altı ayda fazla hayata geçmedi, ama Suriye'den birçok insanımız gitti. 200'e yakın insan gitti. Az veya çok olabilir, sayıyı tam bilmiyorum ama önemli kaçışlar yaşandı. Bizi dağıtmaya yönelik değişik yöntemler uyguluyorlar. Önderliğe yönelik tecritte de aynı düzeyde yaklaşımlar var.

Bizim açımızdan çıkan sonuçlar neler olmalı? Halk serhildanlarını olumsuz değerlendirmek değil, ama çok kopuk kaldığını söylemek mümkün. Biz yine bu dönem açısından; bir diplomasi, iki de serhildan çalışmalarını esas almalıyız. Önderlik; önümüzdeki iki ay içerisinde çözüm gelişmezse, savaş kararı alınır diyordu. Orduda kendi konumuna, özgünlüğüne göre tartışmak durumunda. Savaş denildiği zaman öyle bir hassasiyet geliyor ki, sanki biz stratejimizi bırakıyoruz veya siyasi mücadeleye önem vermiyoruz gibi bir yaklaşım çıkıyor. Bundan ziyade, hazırlığının olması gerekiyor ki, meşru savunman devreye girsin. Bunun yöntemleri nasıl olacak bilemiyorum ama Kongre Gel kararlarına göre, tüm yönetimin kararının devreye girmesi gerekiyor. Ortadoğu içinse, Önderlik kadın hareketinin çözüm olduğunu söylüyor. Siyasi durumlarla bağlantılı, üzerinde durmamız gereken bir konu. Çözümü, kadın hareketi geliştirecek. Zihniyet bakımından, ideolojik bakımdan benim anladığım kadarıyla böyle. Aslında hem siyasal, sosyal, kültürel hem de bir bütün çalışmalar açısından, kadın hareketi olarak enerjimizi çok fazla iç şeylerle boşa harcadık. Fakat gelecekte umutsuz değilim, büyük umudum var. Eğer bu süreci toplarsak, kilit açılacak ve somut pratik adımlar da atmaya başlayabiliriz. Ayrıca, Irak'ta yaşananlara sahip çıkmak ve çalışma yürütmek gereklidir diye düşünüyorum. O alana katılım olmalı ve yanlış eğilimlere bırakmamalıyız. Düzenlemelerimiz, sadece Irak'taki Kürtlere yönelik değil, genele dönük olmalı. Böylesi daha doğru olacak.

ÖRGÜTSEL GÜNDEM TARTIŞMALARI

Beritan Çizgisi, Teslimiyetçi Çizgiyi Reddeden Çizgidir

Be.(E) ark: Çeşitli alanlardaki arkadaşların görüşlerini, önerilerini okuduk. Gündem belli. İki biçimde tartışacaktık. İkinci bölüm yeniden yapılanmaya, yani önümüzdeki sürece ilişkin. Birinci bölümde de geçmiş sürece ilişkin tartışma ve değerlendirmelerdir.

Örgütsel duruma ilişkin yönetimin, yapının durumunu bir bütün arkadaşlar değerlendirebilir.

As. ark: Bu sessizliğe de bir anlam vermek gerekiyor. Sanıyorum herkesin söyleyeceği çok şey var. Hareketimizin geldiği nokta açısından değerlendirilmesi gereken çok şey var. Kendi cephemizden değerlendireceğimiz çok şey var. Giriş mahiyetinde birkaç şey belirtebilirim. Öncelikle, arkadaşlar bazı raporları okudular. Toplantıdan beklentilerini ortaya koyan raporlardı. Genel anlamda bir yetersizlik gördüğümü belirtebilirim. Hiçbirinde özeleştiriyi yok. Çok dıştan bir değerlendirme ve kendini içinde görmeyen, ortaya koymayan bir yaklaşımla ele alınmış. Çok dıştan bir değerlendirmeye, arkadaşlar perspektifler sunmuşlar. Gözlemlerini ortaya koyarak, kendilerine yansıdığı boyutlarıyla değerlendirmede bulunmuşlar, fakat özeleştirileri yok. Bu, hareket olarak uzun zamandır yitirdiğimiz bir şey diye düşünüyorum. Kongre sonrası gelişen birçok talimat, perspektif ve çalışma sahalarımızda açığa çıkan bir durumdur. Özeleştiriler yetersiz. O anlamıyla, özeleştiril yaklaşım gerektiğini düşünüyorum. Bu toplantıya katılan bütün arkadaşlar açısından. Nihayetinde hepimiz şu veya bu biçimiyle, bu harekette çeşitli düzeylerde görev yapmış arkadaşlar topluluğuyuz. Yani önemli bir bileşim şuanda burada. Yaklaşımlarımız, salt kendi dışını değerlendiren bir tarzda olursa, çok sağlıklı olmayacağı kanısındayım. Kendisini de gören, ortaya koyan bir yaklaşım olmalı. Ortaya çıkan tam olarak bir enkaz durumu. Böyle tanımlayabiliriz. Bu enkazda kendi rolünü gören, yaklaşımlarını ortaya koyan bir yaklaşım olmazsa çok sağlıklı, sonuç alıcı, çözümleyici olmayacağı kanısındayım. Çok yetersiz buldum. Önemli yoğunlaşma sahalarıydı. Fakat biraz böyle kaybettik diye düşünüyorum. Uzun bir dönemdir, herkes biraz kendisini haklı çizgide görüyor ve kendi dışındakini yetersiz ve yanlış olarak değerlendiriyor. Kendini haklılaştırmak için türlü gerekçeler sunuluyor. Bu noktada aslında objektiviteyi yitirdik diye düşünüyorum. Kadın hareketi olarak sübjektivizmi yaşıyoruz. Mesela önemli bir konferans sürecini yaşadık. Belli bir hazırlık düzeyiyle, önemli tartışmalar da yürüttük. Örgütsel model, hiyerarşi yine Önderliğin

öngördüğü örgütsel model üzerine önemli tartışmalar oldu. Konferans bu anlamıyla önemliydi. Fakat tartışmalar açısından çok ikna olduğumuzu düşünmüyorum. İkna olarak, inanarak tartışmalar yürütmedik. Bu noktada ikna olmadığımız için, söylediklerimize inanmadığımız için, bunları da gerçekleştirmedik. Biraz ara vermek istiyorum.

Pir. ark: Örgütsel sorunlar en temelde tartışmamız gereken sorunlar olmaktadır. Ya da çözümlenmesi gereken en önemli sorunların, bunlar olduğunu düşünüyorum. Önderliğin tavrını, görüşlerini anlamak açısından herhalde hiçbir arkadaşın şüphesi yok. Başından beridir, stratejik olarak sorunun nasıl çözüleceğini, nerede tıkanıldığını, nasıl aşılması gerektiğini herkese öğretiyordu. Türkiye'nin geldiği nokta, geldiği tıkanıklık hangi nedenlerden, nasıl bir sistemden kaynaklanıyor, bu nasıl açılacak yine nelerin aşılması gerekiyor, hangi kurumların girmesi, geliştirilmesi gerekiyor vb. bir çok noktada Önderlik eğitiyordu. Bunlar doğru. Arkadaşlar; siyasi gündemde siyasal değerlendirmelerimizi çok eksik yapıyoruz dediler, ben ona katılmıyorum. Hareket olarak siyasi değerlendirmelerimiz şimdiye kadar çok objektif olmuştur ya da objektife yakın olmuştur. Zaman zaman bazı olgular farklı değerlendirmelere, yanılırlara yol açmışsa da ağırlıklı olarak örgütün siyasi değerlendirmeleri objektif olmuştur. Bir bütünen dünyada gelişen olaylara yine Ortadoğu'daki gelişmelere dönük öyle çok yanılırlı şeyler yoktu. Yine Kendi sorunlarımızı ortaya koymada da ciddi bir sorunumuz yok gibi. Özeleştiri vermede de, tabii tırnak içinde belirtiyorum, sözle verdiğimiz özeleştirilerin de eksik yanı fazla gözüküyor. İnsan bu noktada hep durup düşünüyor. Gerçekten, kördüğüm olmuş bir gerçeğimiz var. Çözemediğimiz bence budur. Ya gerçekten böyle bir şey yapmaya niyetimiz yok yani söylediklerimizle yaşadıklarımız, içselleştirdiklerimizle birbirimize anlatmaya çalıştıklarımız çok farklı şeyler ya da gerçekten, biz dünya gerçekliği ile uyum halinde değiliz. Nasıl söyleyeyim? Ben de bu çelişkiyi tam olarak çözmüş değilim, ama böylesi bir gerçeklik var. Çok çelişik bir durum içerisindeyiz. Üç dört yıllık bir sürecin sonuçları olarak ortaya çıkan örgütsel sorunlarımız, kaynağını tam olarak nereden aldı? Bunları çok iyi irdelememiz gerekiyor. Nasıl bir irdeleme? şu noktada olmamalı, artık o noktada çok inandırıcı olamıyoruz, kendimizi de ikna edemiyoruz. Bizde yeni yapılamama gibi bir hastalık gelişti. Bu bizde gerçekten bir hastalık oldu. Konferanslarımız, kongrelerimiz, tartışmalarımız, toplantılarımız, özeleştirilerimiz bunu aşmalıdır artık. Yaşadığımız pratiği çözümlenerek, güçlü olduğumuzu gösteriyoruz. Maalesef, birbirimize hep bununla inandık ya da inanmaya çalıştık. Bu, çok yanılırlı bir şey.

Herhalde biz yaşıyoruz, en iyi biz cözümüleriz. Yaşadıklarımızı cözümlemek çok zor olmasa gerek. şÖyle örgütsel problemler yaşadık, şöyle çizgiye girmedik. Bunları zaten cözümleyebiliriz. Hareket olarak, bunun çok yeterli olduğunu sanıyoruz. Aldık, değerlendirdik, pratiklerimizin hepsini ortaya koyduk, yargıladık, bundan sonrası böyle olmayacak. Bu sadece niyetsel bir yaklaşımdır. Her zaman inançları yaşatan, onun pratiğidir. Ne kadar yaşamsallaştığıdır. Yani inançlar kuru kuruya bir işe yarasaydı, bu güne kadar bizde bir şeyler yapabilirdik. Mesela, tarihten bu yana Zerdüştlük felsefesi dünyanın en güçlü felsefelerinden biri. Arkasından çok dogmatik, gerici, katoliklik, sunnilik oturdu. Niye? Bunlar kendini pratikleştirmişti. Zerdüştlük ise, kendini çok pratikleştiremedi. Gerçekten insan durup düşünüyor. Bizim doğrularımız, pratikleşmedikten sonra ne anlamı var. Kendi içimizde bunu çok tartıştık. Büyük bir düzey yakaladığımızı ve bunun çok büyük bir umudu yarattığını her defasında dile getirdik. Çok şey yapmayacağım, ama üç dört yıldır ideolojik anlamda yaşadığımız yetersizlikleri bende arkadaşlara katılmakla beraber biraz değerlendirmek istiyorum. ideoloji bir dikta değildir heval. Birbirimize, sen ideolojiden koptun, seni ideolojiye cekiyorum demekle insan cökilmiyor. Bir inançtır, pratikleşmedir ya da onun sana verdiği güvenle attığın yeni adımlar, yarattığın değerlerdir. Mesela bir arkadaşını burada çıkarıp yargılayalım. İdeolojiden kopuktur deyip, ondan sonra bırakalım. O biçimde ideolojiye cekebilir miyiz? Yaşamın kendisidir. Bu noktada biz, böyleli yöntemlerle sonuç almaya calıştık. Bunlar çok yetersiz oldu. Belki tutup, bazı şeyleri kendi içimizde moralize ettik ya da eğitime cekererek bilinçlendirmeyi sağladık. Ancak sonuç, kendi yerimizde saydığ. Dört yıllık süreç de biraz bu mantığın sonucu olarak gelişti. Niyet ne olursa olsun, sonuç budur. Mesela sürekli bir hazırlık vardı. Özellikle yenilenme ve açılım noktasında. Stratejik bir değerliği yaşadık. Adeta bir darboğazdaydığ. Eskisi gibi sürdüremeyeceğimizi anladık. Mevcut sistemimizle, dünya koşullarında yer bulamayacağımızı anladık ve Kürt halkı olarak biz de kendimizi yeni koşullara uyarlamaya calıştık. Bunun ideolojik ve teorik olarak hazırlıkları da yapıldı. Ancak pratik olarak ciddi bir adım atılmadı. Tek yönlü, bazı ayaklarla yürümeye calıştık. Bazı yerlerde açılıma biraz önem verirken, bazı yerler tümünden bunun dışında kaldı. Sonra ne oldu? Topalladığ, bazen düştük, kör topal işleri yürütmeye calıştık. Mesela arkadaşlar; Irak'ta kitle tabanıyla politika yaptığımızı söylediler. Ben buna katılmıyorum. Biz, Irak'ta kitle tabanıyla politika falan yapamıyoruz heval. Bizim böyle bir kitle zeminimiz yok. Olsa, biz güç olurduk. Güç olsaydığ, gerçekten bu sıkıntıları yaşamayacaktık. Buna rağmen halen açılım açılım diyoruz. Irak'ta bazı dostlar ve arkadaşların aileleri var. Bunlar

çok sınırlı bir kesim oluyor. O da çok dağınık ve gizli. Halen, bizi tanımalarının sınırları şurada; PKK bizimle çatışan bir harekettir diyorlar. Başkan için kendini götürüp bilinçli teslim etti diyorlar. Mesela KDP ve YNK'nin yaptığı propagandalar çok yaygın. Yüzümüze açık söylüyorlar. Sizin Önderliğiniz kendisini teslim etti. Anlatınca şok oluyorlar yani bizi hala bu düzeyde tanıyorlar. Açılım sağlanmadı heval. Çok yönlü kazanımlarımız olmadı. Diploması faaliyetlerimiz de birer fiyaskoyla sonuçlandı. İran'la yirmi yıllık dostluğun bozulması, Suriye ile olan ilişkilerimiz ortadadır. Tamam, onların anlaşmaları var. Bunlar halen komplonun devamı, ama bunu herkes biliyor. Buna rağmen bizim yaptıklarımız ve bu ilişkileri nasıl kaybettiğimizin gerçekliği var. Bunlar göz ardı edilemez. Biz güç olsaydık, bunlar böyle bir dakika içinde Amerika ile oturup anlaşma yapmayacaklardı. Bütün bunlar, örgütsel olarak yapamadığımız gerçeklerdir. Bir de içte yaşadığımız güven sorunu var. Hiç bir arkadaş bu noktada tersini iddia edemez. Benim görüşüm. Kadroya güven verme noktası zayıfladı. Neredeyse tamamen kalmadı, böyle bir noktaya geldik. Bizde, çok önemli bazı şeyler vardı. Manevi bağlılıklar, birbirine güvenme, gerçekten yoldaşı için kendini ateşe atma gibi önemli değerler vardı. Bunların hepsi bizde yaşanırken, şimdi birbirimizin sözlerine bile kuşkuyla yaklaşılmaya başladık. Bu örgüt derken, sadece bazı arkadaşları alıp günah keçisi yapmak istemiyorum, bu adil bir yaklaşımda olmaz. Ama bu örgüt kendi kadrosuna dört yıldır güven vermedi. Önderliğin savunmaları üzerinde çok ciddi bir yoğunlaşma vardı aslında. Küçümsenmeyecek bir yoğunlaşma. Her arkadaş, birkaç defa eğitimden geçti. Çok yoğun tartışmalara katıldı. Bu çok ciddi bir birikimdi. Ama pratikleşmeyince havada kaldı. Örgütün buna karşı oluşturacağı güven, kadrosunu işletme, yerleştirme, açılım sağlama, gerçekten sahiplenme olmalıydı. Bunlar yaşanmayınca dört yıllık eğitimimizin sonuçları gerçekten alınmadı.

Güven olgusu, bence çok ciddi. Her bir arkadaş için çok önemli. Bir güven, teorik şeylere ihtiyaç duymadan da verilebilirdi. Çünkü PKK'nin geçmiş pratiği bunu kanıtıyor. Güven, saygı, sahiplenme, değer ölçüleri, bunların yarattığı değerle hareketin geldiği düzey ortada. Ama şimdi, en rahat koşullarda işleyemez oldular. Neden? Bu noktada Önderlikle ne kadar çelişik durumdayız? Önderliğin takipçisiyiz demek, ne kadar doğru olur? Önderlik en zayıf arkadaşta güven, güç veriyordu. Çok uzaklarda bile olsa kesinlikle esirgemiyordu. Yani ille de Önderliğin yanında olmak gerekmiyordu. Güven veriliyordu. Ama dört yıllık bu süreçte, örgüt kendi kadrosuna güven veremedi. Her açıdan belirtiyorum. Bunun çok ayrıntıları var. Ben sadece pratiksel olarak da açabilirim. O kadar çok şey var ki,

birbirimizi dinleyemiyoruz. Çünkü kaldıramıyoruz. Bir şeyi dinlerken, onun çözümü gerekiyor. Bir arkadaş gelip sana bir şey anlatırken veya sen arkadaşına bir şey anlatırken onun karşılığında bir güven bekliyorsun, destek bekliyorsun yani. İşte bu noktalarda bir güvensizlik gelişti. Mesela hiyerarşik sistem çok tartışıldı. PJA konferansında gerçekten de çok kapsamlı tartışıldı. Açık olarak şu söylendi; heval, bizim bu noktada farkımız olmalı. Kadın örgütü olarak erkek sisteminden bazı şeylerle ayrışmalıyız. Mesela politize olmak, yetkiye bulaşmak, çıkarlara bulaşmak. Bunlar çok fazla yaşandı. Erkeğin çok gerisinde bir karikatürü olduk. Bazı değerleri örgütsel olarak ele almamalıyız. Kadının kendi doğal yapısından kaynaklı bazı şeyleri vardır. Gerçekten de öyledir. Doğallığı, duygusallığı, bir paylaşımı vardır. Bunları reddetmeyelim. Gerçekten tam örgütlenilebilir mi? Bu noktada yürüydük mi? Bu noktalar çok çok zayıf kaldı ve şimdi farkımızı koyamıyoruz. Erkek egemenlikli zihniyet bu parçalanmanın nedenidir. Çıkarlardır. Kendimizi korumaktan ziyade, herkesi doğruya çekmek gibi bir misyon üstlenmişken, öyle bir duruma düştük ki, gerçekten sürükleniyoruz. Ya da kim daha doğru diye bakıyor muyuz? Böyle bir durum yok mu? Bu noktaya nasıl geldik? Kendimizi gerçekçi ele almayarak, dogmatik yaklaştık. Aşırı bir abartma, şişirme, kendi penceremizden bakma, dar eksanlı bakma durumu vardı. Burada değerlendirdiğimiz şeyleri sanki tüm dünya duyuyormuş gibi yaklaşıyoruz. Biz ideolojik olarak çok doğruyuz, sanki doğru olmak kazanmak için yeterli bir hakmış gibi, hep bununla yetindik. Ama burnumuzun dibinde insanlar bizim doğrularımızdan habersiz. Bu doğrular topluma nasıl uyarlanacak, nasıl sistemleşecek, belli değil. Bu noktada yetersizlikler var.

Bu nasıl bir şey ? Zorlandığımız bu dört yıllık süreçte, yeni bir sistem nasıl gelişir konusunda ciddi bir tıkanıklığı yaşadık. Bazı uç değerlendirmelerde ortaya çıktı. Bir taraftan aşırı merkezîyetçi bir yaklaşım, diğer yandan da neredeyse teslimiyetçi bir yaklaşım çıkacaktı. Var olan bazı dengelerle birleşmezsek bizi yutarlar, aman aman hemen birleşelim. Bir taraftan da dağlarda duralım, kendimizi muhafaza edelim. Ne o biçimde bir sonuç alabiliriz, ne diğer biçimde. Eğer hemen kendimizi bazı dengelere uyarlayacaksak, bizim ideolojimizin, mücadelemizin, farklı sistem yaratmamızın amacı nerede kalıyor? Kalmıyor. Gidip güdüme gireceğiz ve gerçekten eriyeceğiz, bunun başka bir yolu yok. Gerçekten de bu güçler, bizi çok kolay eritirler. Çok küçük pratiklerde bu açığa çıktı. Diğer taraftan da buralarda toplanalım, kendimizi koruyalım peki ama, toplumdaki kopuk bu nasıl olacak? Tüm bunlara çözümsüzlüğün getirdiği sonuçlar olarak bakıyorum. Gerçekten bir çözüm gelişmeyince herkesin kendine göre bir çözümü gelişti.

Kadın noktası, gerçekten şimdi çok önemli. Niye? Herkesin belentisi var. Kadın hareketinin tutumu nasıl olacak diye, herkes soru soruyor. Her yerde bunu soruyorlar. Mesela bir arkadaş, yüzüme 'PJA meclisini asmak lazım' demişti. Neredeyse bu sürecin sorumlusu PJA'dır diyordu. Neden? Çünkü tavrı yoktur diyordu. Böyle şeyler var. Gerçekten bu süreçte bazı şeyler çok abartılı yansıdı. Her şeye de inanmak, ciddiye almak gerekmiyor. Kendimizden yola çıkarak bu sonuçlara gidiyoruz. Toplantıda, bunun arayışına girmek gerçekten de çok önemli. Eğer olacaksa, bu noktalarda tartışmalıyız. Biz, farkımızı koymak durumundayız. Farkımız derken, o noktada da uçlaştırmak istemiyorum. Yani taraflar var. Ne o taraf, ne de o taraf. Biz kimseye güvenmiyoruz. Ancak aşırı bir güvensizlik, bizi gerçekten hareket olarak yalnızlaştırır, boğuntuya getirir. Şöyle bir güçle güven olmalı ve bu noktada hazırlığımız olmalıdır. Bir açılım yaparak, herkesi kendimizle sürükleme gücünü göstererek ya da gerçekten bunun örgütlülüğünü yaratarak yapmalıyız. Bu bir iddiadır belki, ama bunun hazırlıkları yapılmalı. Mesela öyle bir inançsızlık gelişmiş ki, ince tarzda bir inkar var. Nasıl? Vallahi ben onlara da, bunlara da güvenmiyorum, daha doğrusu ortada güvenilecek kimse yok gibi bir şey ortaya çıkıyor. Ben bu davranışa gerçekten karşı çıkıyorum. O zaman insanlara, hiçbir yere, hiç kimseye güvenme, yürünecek kimse yok, kurum yok demek anlamına geliyor. Çok niyetsel olmasa da, arkadaşların istemleri böyle bir sonuca götürür. Sonuçta insanlar, ben kiminle yürüyeceğim diye soracaklar. Biz bir örgütüz. Gerçekten örgüt nerede? Böyle bir durumu yaşıyoruz. Bu çok gelişkin bir yaklaşım. Arkadaşların nihilizm dedikleri olgu işte budur. Her şey gerçekten boşlukta, güvenilecek kimse yok. Herkes öyle kuşkulu ki, bir yerde arkadaşların içine girdin mi, hemen seni süzüyorlar. Hesabın ne, niye geldin diye bakışlarıyla soru soruyorlar. Gerçekten böyle. Bu gerçekten yanlış. Hala birçok arkadaş bu kadar soru soruyorsa, bu kadar daralıyorsa, bu kadar toplantı yapıyor, birbirini görmek, tartışmak istiyorsa, amaçları vardır ki yapıyorlar. Bunu hemen uçlaştırmayalım. Bu, bizi gerçekten tehlikeli bir noktaya sürükleyebilir. Mesela herkes; ben Önderlik çizgisinde yürüyorum, kimse yürümüyor diyor. Doğru heval, bu zaten açık da, bazı arkadaşlar çıkıp diyebilirler, ben Önderlik çizgisinde yürüyorum ve bu iddiası da olabilmeli. Birbirimize böyle yaparsak, yakında Önderliğin adını ağzımıza alamayacağız. Her bir arkadaş bunları görebilecek durumdadır. Mevcut durumda, ortaya çıkan tabloyu kabul etmek mümkün değil. Ne kadar adlandırılrsa da, bazı şeyler kabul edilemez. Mesela Irak'taki durum, gerçekten kabul edilemez bir durum. İşte bir sosyal yaşam projesi çıktı. İşte biz Kürdüz, bazı şeylere açız, olacak bazı şeyler, yaşanmalıdır, diyordum. bu gelişmeye hizmet eder

diyordum. Mantığımda gerçekten bu vardı. Bazı Şeylerin yaşanması gerekiyor, bir yere kadar yaşanması gerekiyor ki, doğruya ulaşabilelim. Ancak hata bir yere kadar yapılır ve anlaşıldığı anda da önüne geçilir. Eğer ısrar varsa, bilinçli bir dayatma var demektir. Öyle bir noktaya gelinmiş ki, halk bize karşı yürüyor ve biz hala diyoruz ki siz haksıssınız. Kadronun güveni kırılmış, sen haksızsın. Yanlış yapıyorsun heval, sen dedikodumu yapıyorsun. Gerçekten görmek, değiştirip dönüştürmek bir yana, ki gerçekten umut ediyoruz, arkadaşlarımız bu davranışlarından vazgeçecek. Ama hala ısrarla sürdürme varsa, orada bilinçli bir yaklaşım var demektir. Çünkü her insan hata yapar ve bir yerlere kadar yanlışı devam ettirir. Ancak gördüğü yerde de durmasını bilir. Bu durumlar bir sonuç olarak ortaya ıktı. Şimdi herkes, PKK'nin ne kadar parçalandığını tartışıyor. Buna kadar götürdü, gtrecekte. Bundan bir sakınma yok. Açıklamalar, bildiriler yayınlanıyor. Ulaşmış durumlar var. Öyle bir noktaya gelindi ki, kalkıp örgütsel birlikten, güvenden söz etmek, gerçekten çok zor. Ama her kesim de, kendisini netleştirmesi gereken bir noktaya geldi. Ya olacak, ya da bazı Şeylerin yıkımı kaçınılmaz olacak. Bence aşırı ulaştırmamak, dogmatik yaklaşmamak gerekir. Bu noktada insanlara doğruyu seçme hakkını verebilmeliyiz. Bazı Şeyler diktatörlükle olmaz. Kadın yapısına da bu dayatılmamalı. Kendi iradesiyle hareket edebilmeli, doğruyu bulabilmeli. Kendi yanlışlarını da düzelterek, nerede nasıl hareket edeceğini, neye karar vereceğini, neyi nereye kadar savunacağını ortaya koyabilecek serbestlikte olabilmeliyiz. Parçalı duruş dedi arkadaşlar, o zaten açıktır. Niyetsel olmasa da, objektif durum bunu gösteriyor. İstesen de, istemesen de öyle bir noktaya gelindi ki, objektif olarak parçalılık oldu. Gerçekten bilinçli tercih yapmayan arkadaşlarda da böyle bir yaklaşım gelişti. Geliştirildi, sürüklendi. Açık açık olarak syleniliyor; ya bizimlesin, ya da git. Birçok arkadaşa böyle yollar gösterildi. Arkadaşları bu tür tercihlere itmek, gerçekten arkadaşların iradesiyle oynamaktır. Gerçekten zorla sürükleme, bazı Şeyler artık objektif karakterini yitirdi. Bunlar, ilk etapta belirtmek isteğim noktalardır. Raporlar noktasında Heval As.'nın görüşlerine katılıyorum. Arkadaşların görüşleri objektif olabilir, örgüt içindeki sorunları takip etmişler, kopuk değiller, ama bunlardan çok da bağımsız değiller. Sonuçta rgt diyorsak, biz bir btnz. Tamam, herkesin günahı herkese mal edilmeyebilir. Mesela şuanda savaş güçlerimiz, gerçekten şu ana kadar ki konumuyla benim gözümde de saygın bir yerleri var. En azından kendilerini bazı Şeylerden bağımsız tutmaya çalışıyorlar. Ancak bunu yaparken de şöyle bir tehlike sezinliyorum; değerlendirmelerde de, raporlarda da biz en temiz noktadayız, biliyorsunuz bizi değerlendiriyorsunuz gibi yaklaşımlarda gerçekten

çok objektif değil. Avrupa'daki arkadaşların da öyle. Heval Ren.'in değerlendirmeleri de öyle. Olaylara biraz daha gerçekçi yaklaşılabilir. Yani kim o zaman? şöyle mi diyelim? PJA merkezinde meclisten dört beş arkadaş vardı, bütün günah onların mı diyelim? Bu doğru olur mu ya da gerçekten vicdanlı olur mu? Ben öyle bakmıyorum. Olaylara hep öyle baktık, birbirimizi bazen hiçleştirdik, bazen kimliksizleştirdik, bazen bütün sürecin günahını bazı arkadaşlardan çıkardık, hiçbir şey de elde edemedik. Biraz tek taraflı yaklaşımlar var. Hemen hemen her alan biraz haklı çıktı. Bu çok doğru değil. Haklı derken, arkadaşlar yapmadıkları şeylerin hesabını versinler anlamında değil, diyelim ki bir şeylerin değişmesi gerekiyor, bu arkadaşların katkıları ne oldu? Gerçekten nereden katkı sunuluyor? Nasıl el atılıyor? Nasıl güç veriliyor? Bu noktada herkesin günahı kendisine diyorum.

Be. (H) ark: Çok temel bir gündem. Değerlendiren arkadaşların da bence biraz daha cesur, objektif, daha somut değerlendirmesi gerekiyor. Bir netleşme ile kongreye gidebiliriz. Böylece kongreyi de sağlıklı yapabilir ve bir karar gücünü açığa çıkarabiliriz. Bu, birazda yapacağımız değerlendirmelere bağlı. Bir konferans düzeyinde bu toplantıyı ele alıyor ve kongre hazırlık süreci olarak yaklaşıyorsak, o temelde değerlendirmelerin olması da gerekiyor. Bu anlamda Heval Pir.'un değerlendirmeleri aşırı genel, soyut ve muğlaktı. Biraz daha somut değerlendirebilirdi. Uzun süredir de bu çalışmalar içinde olan bir arkadaş. Farklı sahalarda da çalışma yürüttü. Eleştirilerimi de arkadaşa belirtmek istiyorum. O kadar yoğun bir gündem ki, insan nereden başlayacağını çok fazla bilmiyor. Neyi öncelikli değerlendirmesi gerektiğini çok fazla kestiremiyor. Bir sürü şey çok iç içe geçmiş. Siyasal gerçeklik, örgütsel gerçeklik, ideolojik gerçeklik, yani iç içe geçen bir gerçeklik var. Bir çok neden var. Ortaya çıkan bir çok sonuç var ve çok tahrip edici sonuçlardır bunlar. Örgütü parçalayan, dağıtan, bölen hatta reforme eden, çizgiyi saptıran sonuçlardır. Bu anlamda, yoğun bir gündem. İnsan değerlendirmede de belli zorlanmaları yaşıyor. Fakat değerlendirmek, tartışmak, belli sonuçlara, kararlara ulaşmak da şart. Konferans sonrası, yoğun bir süreç yaşandı. Bu, beraberinde birçok sonuca da yol açtı. Tabii bir sonuçtu. Dört buçuk aylık süreçte yaşadıklarımız, sadece geçmişin bir sonucu idi. Geçmiş, yaşadığımız gerçekliğin bir sonucu idi. Böyle ele alıyorum. Konferanstaki gerçeklik de Kongre Gel sürecindeki gerçeklik de buydu. Nedenler her kongre, konferans ve toplantıda tartışıldı. şubat toplantısı var. Öncesinde 4. kongre ile 3. kongreler vardı. Nedenler boyutuyla belli tartışmalar da yürütüldü hatta belli eleştiriler de geliştirilmişti. Belli sonuçlara da ulaşıldı, ama biz

gerçekten ne kadar gerçekçi yaklaştık? İkiyüzlülüklerden, sahtekarca yaklaşımlardan, aşırı politize olmuş gerçeklikten, dengeci yaklaşımlardan, bireyciliklerimizden arınarak, biz ne kadar gerçekçi, cesaretli yaklaştık. Elbette bu, sorgulanması gereken bir boyut. Bu nokta çok zayıf kaldığı için, bugün bu sonuçlarla karşı karşıyayız. Belki tartıştık, belli noktalarda eleştiriler de geliştirdik, ama biz politik dengelerimizi bozmayacak tarzda bazı yaklaşımlar da sergiledik. Çıkan sonuçlardan yola çıkarak, birçok gerçeklik su yüzüne çıktı. Bu süreç bunu da ispatladı. Biz, bir çok açıdan netleşme diyoruz buna. Her birimizin gerçeğini de süreç netleştirdi. Siyasal gündemi değerlendirirken de söylemiştim. Amerika bize de müdahale etti. Objektif olarak böyle bir sonuç ortaya çıkıyor. Bizim gerçekliğimizi de açığa çıkardı. Bizde de bir bölünmeye yol açtı. Nasıl bu gün Irak'ta bir kaos, bölünme durumu yaşanıyorsa, bu gerçeklik bizim içimizde de yaşandı. Tabii bu bizim içimizdeki gerçeklikten kaynağını aldı. Sadece Amerikanın gücüne bağlayamayız. Yaşadığımız zaaf, örgüt ve çizgi dışlıklar, Önderlikten ruhsal olarak kopuş böylesi bir sonucu açığa çıkardı. Bu belki bir kesim açısından daha yalındı, ama hepimiz açısından bu geçerliydi. Bu zemin üzerinden, Amerika bir çok yöntem geliştirdi. Bu bizde bir bölünmeyi beraberinde getirdi. Örgüt, Amerika'nın güdümüne girdi ki, Önderlik diyor :‘çıkarcacağız’. Girmeyen bir şey, çıkmaz da. Girdiği için Önderlik belirtiyor. Böyle bir gerçeklik elbette var ve bizim gerçekliğimiz buna yol açtı.

Bu noktada Kadın, Kongre Gelin garantisiydi. Ne kadar buna denk bir rol oynandı, öncülük yapıldı bu bizler açısından sorgulanması gereken temel noktalar. 1998'de komplo geliştiğinde, Önderliğin Eylül çözümlenmeleri vardı. 9 Ekimde Önderlik, Suriye'den çıktığında yaptığı Eylül, Ekim çözümlenmeleri var. O süreçlerde Önderlik, kadın partileşmesini ilan etti. Bu hem hareketin güvencesi hem de komploya bir cevaptı. Biz komplodan sonra şöyle bir durumu yaşadık. Sorunu sadece bir konferansla veya 3. kongre ile ele almak da gerçekçi değil. 3.kongre sonrasında yaşanan da, geçmiş sürecin bir başka versiyonuydu. Biz, bir tarz oluşturamadık...Yönetim tümünden soruşturmadaydı. Eski yönetim ve yeni yönetim tartışmaları oldu. zihniyet aynıydı. Sürecin koşulları biraz daha farklı yöntemleri beraberinde getirdi, politikalar renk değiştirdi. Meclis olarak kendini örgüte, ideolojiye, geleceğe adanmış gerçekleştirdi. Özgürlük tutkusu yerine, iktidar tutkusu kadın açısından temel bir hastalık olarak gelişti. Genel örgütsel çalışmalarda bu yansıdı. Erkeğe karşı mücadelede de bu gelişti. Birbirine karşı politize eden yaklaşımlar bundan kaynaklıdır. Biçimsel değişim oldu, ama dönüşüm yaşamadık. Kongre Gel'in yaşadığı durum kadının yaşadığı durumdur. Kendi içimizde bir bütünlük yoktu. Olmazdı da. Ji. arkadaş kendisine göre bir iktidar mücadelesi verdi. Bilmem Pel. arkadaş, Ren. arkadaş kendisine göre bir

iktidar m¼cadelesi verdi. Her birimiz kendimize g¼re bir iktidar m¼cadelesi, bir yer yapma m¼cadelesi verdik. Bu beraberinde bir bi¼imsizlięi, harekette bir yozlaşmayı beraberinde getirdi. En son y¼r¼t¼len konferansla birlikte başlatılan sosyal yaşam projesi bunun bir sonucuydu. Bu noktada kadın oyuna geldi diye d¼ř¼n¼yorum. Bir komplyodu. Erkeğin kendi sistemini oturtmada, Amerika'nın temel bir yaklaşımı olarak dayatıldı. Oyleydi tabii. Amerika'nın bir projesiydi ve i¼imizde yaşam buldu. Yani nderlik toplumsal s¼zleřme diyor, erkeği d¼n¼řt¼rme projesi diyor. Önderlik bilmiyor mu, yani eğer ihtiya¼ varsa desin bir de sosyal yaşam projesi ¼ıkarın. Bu kadar haddimizi ařtıķ işte. Yani biz bu ger¼eklikle, toplumsal s¼zleřmeyi bir sosyal yaşam projesi olarak ele almadık, bunu reddettik. Dedik hayır başkanım; toplumsal s¼zleřme sosyal yaşamı, erkeği d¼n¼řt¼rmeyi kapsamıyor. Siz ¼ok fazla bilmiyorsunuz, biz daha iyi biliyoruz ¼¼nk¼ yaşam boyutuyla b¼yle bir proje gerekiyor. Biz bunu da bu şekilde oluşuralım. Yani bu, bir bakıma nderliği ret etmektir. nderliği inkardı. Önderlik o kadar proje ¼ıkarıp yaklaşım belirledi. n¼m¼ze bir s¼r¼ g¼rev, ¼alıřma koydu. Sosyal yaşama ilişkin bir s¼r¼ se¼enek koydu. Bunlar üzerine tartışmaktan ziyade, onları reddederek, nderliğin g¼sterdięi ¼abayı, verdiği m¼cadeleyi reddederek, uluslar arası g¼çlerin y¼nlendirmesiyle kendi g¼ndemimize aldık. Bunu tartıştık ve bu anlamda g¼ndemi saptırdık elbette. G¼ndeme girmedik. ABD'nin istediği ve i¼imizdeki eğilimlerin istediği g¼ndem ¼er¼evesinde, kendi g¼ndemimizi belirlemeye başladık. Oluşan g¼ndem i¼inde bir s¼r¼klenmeyi yaşadık. şimdi biz bunun bence itirafını iyi yapmak durumundayız. Niye bunu yaşadık. ¼¼nk¼ biraz da bizim ger¼eklięimize hitap ediyordu. Yani bir g¼c¼t¼ ve bu g¼c¼ bunu savunuyordu. Ge¼miřten beridir i¼imizde yaşayan, belli bir potansiyele dayanan hatta kadın i¼inde de dayandığı bir g¼c¼ vardı bunların. Mesela, kadın i¼inde Hel.'e, Sak.'ye, Dıl.'a dayanıyorlardı. Ji. Den. arkadaşın Suriye'deki ¼alıřmaları bellidir. ncesindeki s¼reci arkadaşlar biliyor. Bundan g¼c¼ aldı. Kadında da bir kanada dayandı. Bu anlamda ¼ok cesaretle g¼ndeme getirdi. Diğer arkadaşlar da bu anlamda politik dengelerini bozmak istemedi. Hem o taraftan yana, hem bu taraftan yana, ortada bir yaklaşım belirleyerek, ¼ok fazla cins, rg¼t ¼ıkarımı g¼zetmeden dengeli bir yaklaşım i¼erisine girildi. Keskin ve sağlıklı bir yaklaşım geliştirilemedi. Genel atmosferin etkisi altında kalındı ve bir s¼r¼klenme durumu yaşandı. Bu anlamda ¼ıkan sonu¼lar boyutuyla bence bunun özeleştirisi g¼c¼l¼ verilmelidir. Pel. arkadaş tarafından da bunun özeleştirisi g¼c¼l¼ verilmelidir. Diğer arkadaşlar tarafından da bunun özeleştirisi g¼c¼l¼ verilmelidir. Yani Ren. arkadaş uzun s¼redir bu rg¼t¼n konseyinde yer alıyor. Arkadaş not g¼ndererek, g¼r¼řlerini toplantıya iletmiş. Akıl veriyor. Yani arkadaşın her şeyden önce ger¼ekten bir izah yapması gerekiyor. Bu kadar sonu¼ a¼ıęa ¼ıktı. En son yaşanan bir kaza durumu

var. Bazı hesaplar sonucu o kaza yaşandı. O kaza öyle kendiliğinden yaşanmadı. Komplo falan sorun değil. Niye o zemine gidildi ve niye o zemine çekilme yaşandı. Öncesinde yaşanan bir durum var. Bir sürü Şeyi izah getirmesi, özeleştiri vermesi gerekirken arkadaş; tam tersi, her Şeyi anlayış düzeyinde ele almak lazım diyor. Dengeye çeken, liberalize etmeye çalışan bir yaklaşım var. Liberalliğe, dengeciliiğe bir çağrı var. Doğru dürüst bir özeleştiri yok. Herkesten de özeleştiri isteyen bir yaklaşım var. Arkadaş bu örgütün merkezinde yer aldı. Yıllardır bu örgütün merkezinde yer alıyor. Yani bu kadar gerçekten haddini aşan yaklaşımlar oluyor. Bu kadar ciddiyezsiz yaklaşımlar söz konusu oluyor. Bu anlamda, bir çok noktada izah gerekiyor. Bunun izahının yapılması gerekiyor. Herkes kendi çapında bence rol oynadığı boyutuyla, görev aldığı boyutuyla, katıldığı boyutuyla, olumlu yanlarını da, olumsuz yanlarını da ortaya koyup değerlendirmesi gerekiyor. Bu çok fazla olmadı. Yaptığımız konferans sürecini de değerlendirmek gerekiyor. Dediğim noktalar geçmişte de yaşanan boyutlardı. Konferansta da yansımaları buldu. Çok genel tartıştık. Güçlü tartışmalar oldu, doğru. Hiyerarşi çok güçlü tartışıldı. Merkez boyutuyla, anlayış boyutuyla bazı Şeyler belli düzeylerde tartışma konusu oldu. Ama biz, somut tartışmaya bir türlü giremeden gündemi kapattık.. Bilinçli bir tarzda oldu. Örgütsel gündem ile meclis raporu üzerine yürütölen tartışmalar çok fazla somuta inmedi. Çünkü orada daha somut tartışmalar olsaydı, bazı Şeyler açığa çıkacaktı. Mesela o süreçte, bir Sak.'ın, Hel.'in, Dil.'ın, Ji. Den.'in durumu bilinmiyor muydu, biliniyordu. Bazı tartışmalar da yürüttük arkadaşlarla. Arkadaşların duruşu zaten tartışma konusuydu. Meclisteki arkadaşlar, yapı bunu tartışıyordu. Halk bile bunları tartışıyordu. Niye resmi ortamlarımızda değil de, kulislerde tartışılıyordu? Gayri resmi bir sürü Şey söyleniyordu. En güçlü mücadele ortamları, resmi ortamlar olurken, bu süreçte tam tersi oldu. En fazla uzlaştığımız, mücadelesiz kaldığımız ve denge oluşturduğumuz ortamlar resmi ortamlar oldu. O noktada, bir uzlaşmaya gidilmedi, bir netleşmeye gidilmedi. Tersine bir uzlaşma durumu yaşandı. Kongra Gel'de oluşturulan liste de bunun bir sonucuydu. Bence, biraz daha açık tartışmamız gerekiyor. Ben öyle düşünüyorum. Bireysel olarak böyle toplu merkezin yoğun olduğu ortamda çok fazla kalmadım. Birebir her arkadaşla bir çalışma yürütmüş değilim. O anlamda birebir kişilikleri çok fazla bilemiyorum. Biraz kopuk kaldım diyebilirim. Bazı sonuçlardan yola çıkarak değerlendirebilirim. Yoksa somutta birebir tanık olduğum, çok somut durumlar yok. Bu noktada biraz daha direkt içinde olan, direkt yaşayan arkadaşların daha açık tartışması gerekiyor. Biz gerçekten bir netleşmeye gidebilmeliyiz. Bu da açık olmaktan geçer. Eğer demokrasinin temel ilkelerinden biri açıklıksa, bu kadar demokrasiyi de dillendiriyorsak, o zaman biz bu açıklık ilkesini gerçekten işletelim. Bu çok fazla olmadı. Bazı Şeyler örtölü kaldı. Bence bu örtüyü kaldırıp biraz

daha açık tartışalım. Bunun ihtiyacı var. Gerçekten, birbirimize karşı politize olan yaklaşımlarımızı aşmamız gerekiyor. Somut olarak şunları belirtebilirim. Mesela şu an iki arkadaş buraya gelmiş. Ji. Den. ile Ne. arkadaşlar buradalar. O arkadaşlar boyutuyla, şunları rahatlıkla belirtebilirim. Özellikle Ji. Den. açısından, birlikte kaldığımız dönemler oldu. Lübnan sahasında, genel saha yönetiminde yer alıyordu. O sahada yaşanan gerçeklik, fazlasıyla erkeğe endeksli ve bağımlı bir tarz vardı. Bu gerçeklik, alan yönetimlerine de dayatıldı. O süreçte Hez. arkadaş, oradaki kitle çalışmalarına bakıyordu. Hez. arkadaşın orada yaşadığı gerçeklik, tümünden liberalize, politize olmuş bir gerçeklikle dengeye giren bir gerçeklikti. Sonradan belli bir çözülme yaşandıysa da, çalışmalarda önemli oranda bir dağılıma da yaşandı. Bu, öyle Hez. arkadaşla sınırlı bir durum değildi. Ji. arkadaşın, tarzının bir yansımasıydı. Suriye’de yaşanan durum da öyleydi. Yani erkeğe güdümlü, kendisini erkeğe sunan, erkeğe endeksli politika yürüterek kadını da güdümüne sokan hatta kadını da erkeğe sunan bir yaklaşım söz konusuydum. Mah.’a geldiğimizde, arkadaşlar bunun rahatsızlığını çok yoğun yaşıyorlardı. Bu durum yoğun bir tartışma da yaratmıştı. Ancak resmi ortamlar oluştuğunda, bu konuşulanların hiç biri gündeme gelmemişti. Bu da bizim gerçekliğimizin bir sonucudur. Bir Hel.’in durumu yine aynı şekildedir. Bazıları şunu çok açık söylüyorlardı; siyasi fahişedir diyorlardı. Ancak yine her zaman ki gibi, resmi ortamlar da kimse sesini çıkarmadı. Tartışma konusu bile olmadı. Yoksa orada ki duruşlar çok iyi biliniyordu. Kim ne yapıyor, ne ediyor, gerçekten duruşu ne, katılım biçimi ne? Neyin peşinde, amacı nedir? Bunların hepsi biliniyordu. Bunu Pel. arkadaş da, merkezde yer alan diğer arkadaşlarda biliyordu. Herkes biliyordu yani. Tabii herkesin bilme düzeyi biraz farklıydı, ama yinede haberdar olunuyordu. Öz itibarıyla biliniyordu. Buna karşı bir mücadele verilmedi. Çok liberal, dengeci yaklaşımlar söz konusu oldu. Bu kadın içindeki eğilimi de besledi. O çizgi, kadın içerisinde de vardı. Önderlik “Beritan çizgisi” diyor. Kendi ilkelerinden taviz veren, kendi ilkelerini erkeğe sunan çizgi teslimiyetçi bir çizgidir. Erkeğin güdümüne giren, erkeğe bağımlı olan, erkeğe endeksli yürüyen çizgi, teslimiyetçi bir çizgidir. Beritan çizgisi, bunu reddeden bir çizgidir. Erkek egemenliğini, ilkel milliyetçiliği reddeden, teslim olmayan bir çizgidir. O zihniyeti reddeden bir çizgidir. Ama yaşanan gerçeklik ne? O zihniyete giren, o zihniyeti kendi içinde yaşatan ve uygulatan bu çizgi, teşvik eden bir çizgidir. Bu anlamda teslimiyetçi bir çizgidir. Önderlik, özellikle son görüşme notlarında bunu gündemimize sokmaya çalıştı. Ancak Beritan çizgisi, gündemleşen bir çizgi olmadı. Önderlik de içimizde yaşanan durumları çok iyi biliyordu. Bir ölçü olarak onu koydu. Biz ise, bunu kendi gündemimize alıp tartışmadık bile. Ne demek istedi Önderlik? Bizim açımızdan ne anlam ifade eder ve bundan ne tür sonuçlar çıkarmalıyız? Bunun tartışmasını

bile, doğru dürüst yürütmedik. Çünkü içimize gelmedi. Her birimiz, kendi açımızdan benzer bir durumu yaşadık. O çizgiyi tartışmak, kendi hesaplarımızdan sıyrılmak demektir. Dengelerimizi yıkmak, erkeği reddetmek demektir. Kendi ayaklarımız üzerinde, kendi öz gücümüze dayalı yürümek demektir. Kendi bağımsız politikamızı, kendi bağımsız tarzımızı belirlemek demektir. Bu da g, çaba ve emek demektir. Biz buna gelmedik. O yüzden, gündemimize de çok fazla bu çizgiyi almadık, tartışmadık. Tartışmamız gereken Şeyi tartışmadık. Tam tersi, tartışmamamız gereken Şeyleri tartıştık. Atina, AİHM savunmaları vardı. Kadın eksenli bir manifestodur dedik. Bize düşen, onu uygulamak ve yaşamsal kılmaktır. Biz onu yapmayarak, farklı gündemleri ele aldık. Sosyal yaşam projesini çıkardık. Varolan projeleri hayata geirmedik. Yani soralım kendimize; biz gerçekten toplumsal sözleşmeyi, erkeği dönüştürme projesini ne kadar yaşamsal kıldık? Bunları ne kadar zmsedik ve ne kadar dönüştürücü bir rol oynadık? Yani olması gereken Şeyler zaten var. Biz olması gerekeni ne kadar hayata geçirdik, bence bu önemli. Biz bunu yapmadık. Kendi gündemimizi farklı Şeylerle doldurmaya başladık. Bir kaçıştı. İşin z budur aslında. zgrlkten bir kaçışı yaşadık ve bir sürü biçimsizlikler, Őekilsizlikler açığa ıktı. Bu erkeğe yaklaşımda, birbirimize yaklaşımda da böyledir. Mesela bu süreçte bir talimat çıkmıştı. Çok yoğun eleştiriler oldu. Şubede de tartışıldı. Ancak arkadaşlar kabul etmediler. Bu, bizi ifade etmiyor dediler. Bu, arkadaşların kendi psikolojileridir denildi. O mangada kalan arkadaşların kendi psikolojileridir. Genel gücün, kadın gücünün psikolojisini, örgütsel duruşunu, yaşadığı sorunları, çelişkileri ifade etmiyor dediler. zm perspektifi, moral, g, inanç aşılamıyor dediler. Arkadaşlar; bir çizgi sağ, bir çizgi de soldur diyorlar. Zaten biri teslimiyetçi ve nettir. Gerek yok, onu çok fazla değerlendirmeye. Açıktır, alenidir. Bir izgi de soldur. O izgi de geçmişten beri var. Madem biz grdysek, neden ona karşı bir politika geliştiremedik? Niye bu noktada yapımızı duyarlı kılmadık? Niye yapımıza tartışma ortamları amayıp, bir yaklaşım geliştirmedik? Bir mücadele yürütmedik? Şimdi bu durumda biz, bağımsız mı oluyoruz? Öyleyse bağımsızlığımızın biçimi ne? Bağımsızlık nedir? Bağımsızlığın tanımı olsun. Bir tanım getirelim. Yani bağımsız duruşa bir tanım getirelim. Önderliğin bağımsız duruştan kastettiği tavırsızlık, parçalı duruşlar, bireysel ıkışlar değildir. Tam tersi, her iki çizgiye karşı kolektif bir duruştur, kolektif bir ruhtur ve ortak bir bilinçtir. Bu, bir kadın rengidir. nderlikten anladığımız bağımsız duruş budur. Şimdi biz, yeni mi uyandık. Erkek böyle yaklaşıyor, Şöyle yaklaşıyor, aslında erkek partiye, nderliği Şöyle yaklaştı diyoruz. Biz yeni mi uyanıyoruz? Yok, yeni uyanmıyor ve bir Şeyler biliyorsak, o zaman Şimdiye kadar neredeydik? Niye koymadık. Neyin sonucu olarak biz bunları değerlendirmedik? Neydi gerçeğimiz? Neler vardı? Neyin dengesiydi?

Neyin hesabı, neyin korkusuydu? Hangi korkular bunu engelledi. Şimdiye kadar hangi talimatımızda erkeğin kadına yaklaşımlarını, kadın üzerindeki politikalarını değerlendirdik. Bu noktada bir mücadeleyi başlattık. Şimdi de diyoruz ki, cins mücadelesi, sınıf mücadelesi yok. Şimdi bunun, en üstten başlaması gerekiyordu. Bunun sistemini, örgütsel biçimini oluşturmamız gerekiyordu. Örgütsel mekanizmasını bizim kurmamız gerekiyordu. Eleştiri - özeleştirme mekanizmasıyla birlikte sınıf ve cins mücadelesini yürütecek bir örgütsel sistemi yaratamazsak, bundan sonra ki yaklaşımlarımızı dayatamayız. Dayatsak da, sonuç alamayız. Üstte yaşanan gerçeklik, zaten yansımaları alta kadar buluyor. En alta bireye, bireyin kendisiyle dengeli, hesapçı, bireyci yaklaşımına kadar gidebiliyor. Konseyden başlıyor merkeze, merkezden başlıyor orta kademeğe, orta kademededen başlıyor alt kademeğe kadar bu böyle. Bir hastalık gibi yapıya yansıyor. Bunu kıracak, gerçekten ortadan kaldıracak, doğru bir örgütsel mücadeleyi oluşturamadık. Bu anlamda ciddi bir sistemiz yok elbette yaşadık. Bir sistem vardı. Önderlik elbette bir sistem oluşturmuştu. Ancak biz, kendi sistemlerimizden çıkamadık. Her birimizin bir sistemi, anlayışı vardı ve herkesi o sisteme çekmeye çalıştık. Şimdi, bunun hesabı elbette güçlü verilmeli. Bunun eleştiri ve özeleştirisi, gerçekten inanılarak ortaya konulmalı ve aşma kararlılığı burada açığa çıkabilmelidir. Bu önemlidir. Yoksa sorun bazı şeyleri inkar etmek, reddetmek ya da karamsar ele almak değildir. Çıkan sonuçlar, gerçekten çok iç açıcı sonuçlar olmadığı gibi, insanı karamsarlığa götüren sonuçlardır. Yapı açısından, belli bir duruş, yaklaşım söz konusu. Ancak psikolojik olarak yaşanan çok ağır psikolojiler de var. Yaşanan zorlanmalar oldukça fazla. Bu anlamda, buradan bir gücü alabilmeli. Kendi açımdan da, belki bazı noktalarda işin dışındayım, ama öyle çok da dışında da değildim. Mesela 4. kongrede bu düzeyde görev aldım. Yaklaşık iki yıla yakın, DAB zemininde yer aldım. Orada; PJA yönetimiyle, meclisiyle yine diğer çalışma alanlarındaki örgütlerle çok fazla bir ilişki içerisine girmedim. Kendimi, biraz da tecrit etmişim. Bu anlamda ben merkezci, bireyci yaklaşımlar benim açımdan da söz konusu oldu. Zaten örgüt gerçeği içerisine girmez ve onunla ortak bir yaklaşım içerisinde bulunamazsan, kendi alanında da sağlıklı bir mücadeleyi çok fazla veremezsin. Bu anlamda dönem dönem kendine göre bir mücadele yürüttüm. Özünde ise bir mücadelesizlik, sessiz kalan, izleyen, seyirci konumunda kalan bir durumu yaşadım. Bu anlamda bir dağılmayı kendi açımdan yaşadım. Süreç içinde bir bunalım, karamsarlık durumunu yaşadım ki, bu da doğasında bulunduğum çalışmaya yansdı. Çalışmanın verimini de düşürdü. Bunlar, benim açımdan yaşanan durumlardı. Fakat şunu kendi açımdan çok fazla belirtmiyorum; yani bilinçli bazı şeyleri geliştirme, şunun dengesine girme, bunun dengesine girme yaklaşımını şahsen kendi açımdan çok fazla belirtmiyorum. Arkadaşlar

değerlendirme yaparken, bu durumumu değerlendirebilirler. Fakat şu bir geręekti; hem genel örgüt hem de kendi açımızdan bir kadın tarzını açığa çıkaramadık. Bir kadın yaklaşımını, rengini açığa çıkaramadık. Bu geręeklik doğalında erkeğe endeksli, erkeğe bağımlı, erkek güdümünde bir yaklaşımı, bir katılım biçimini beraberinde getirdi. Objektif olarak böyledir. Benim açımdan da yaşanan durum oydu. Bir sürüklenme durumuydu. Arkadaşlar da değerlendirebilirler tabii. Somut bazı öneriler geliştirmek istiyorum. Bu teslimiyetçi, işbirlikçi çizgide yer alan kadınlar var. Daha önce yönetimde, merkez düzeyinde de yer alanlar var. Onların çok güçlü bir sorgulamaya tabi tutulması gerekiyor. Kadın yapısına, harekete hesap vermesi gerekiyor. Bu anlamda; Ji. Den., Nef., Sak. Bat., Hel., Dıl. ve Ren. arkadaşların durumu ortada. Ren. arkadaşın durumunun netleşmesi gerekiyor. Bu arkadaşların görevden alınması, soruştırmaya tabi tutulması, ondan sonra durumlarının ele alınmasını öneriyorum. Yani artık çıkacak sonuç temelinde durumun ele alınması ve sonuçlara göre, üyeliği mi donduruluyor, atılıyor mu netleşmesi gerekiyor. Biraz sonuçlara göre durumlarının netleşmesi gerekiyor. Ren. arkadaş açısından da kararsız bir duruş var. Net bir yaklaşım yok. Arkadaş kararsızdır. Bunu açık dile getiriyor. O arkadaşın da netleştirilmesi, görevden alınması gerekiyor. Arkadaşın sağlık durumunu çok fazla bilemiyorum, ama uygun örgüt zeminlerine çekilerek, durumunun netleştirilmesi gerekiyor. Pel. arkadaşın da durumuna izah getirmesi gerekiyor. Bu platform bence değerlendirmeli. Arkadaş, kendi açısından henüz bir izah da getirmedi. Bir süreç ve bunun sonuçları var. Bu anlamda arkadaş güçlü bir özeleştiri vermelidir. Yine son yaşanan kaza durumu var. Geręekten o zemine gitmek aklın karı değil. Mesela Önderliğin bir talimatı var. Kongrelerinizi, konferanslarınızı dağda yapın diyor. Her şeyin ayrıntısına kadar ele alarak, nasıl tedbir geliştirmemiz gerektiğinin perspektifini veriyor. Ona rağmen, o zemine gidip toplantı yapmak, ABD zemininde toplantı yapmaktır. Orada bizim örgütümüz yoktur. Örgüt zeminin olmadığı yerde bir örgüt toplantısı olamaz. Ben buna şahsen inanmıyorum. Yapılacak toplantı bir örgüt toplantısı olamaz. O zemin, bizim elimizden kaymıştır. Ben öyle düşünüyorum. Çok subjektif de bulabilir arkadaşlar. Yani hangi yaklaşımın sonucu olarak gidiliyor ve bir toplantı yapılıyor anlamıyorum. şimdi bu durum, siyasi bir malzeme olarak kullanılıyor. Bir sürü insan bunun üzerinde politika yapıyor. Bir politik şeydir de aslında. İnsan çok iyi niyetli de yaklaşmak istemiyor. Bir sürü soru işareti gelişiyor. Bu açıdan güçlü bir izah, özeleştiri gerekiyor. Ondan sonra, insan genel bir yaklaşımı belirleyebilir. Ben bunları belirtiyorum. Raporlara ilişkin arkadaşların görüşlerine katılıyorum. Hem YJA yönetiminden hem de Avrupa'dan gelen görüşler var. Arkadaşlar, kendilerini bu yönetiminin dışında tutarak ele alıyorlar. Yani bir toplantı olmuş, bir süreç yaşanmış, sanki arkadaşlar bu sürecin dışındaymışlar gibi

değerlendiriyorlar. Arkadaşlar; sadece akıl, perspektif sunuyorlar. Kendinizi şöyle ele alın, şöyle sonuçlara gidin diyorlar. Kendisini içinde görmediği gibi, bir parçası olarak da görmüyor. Hiçbir görüşte de ciddi bir eleştiri yok. Bu anlamda ciddi bir sorumsuzluğun olduğunu düşünüyorum. Ciddiyetsizlik var. Bu noktada da ben eleştirilerimi geliştirmek istiyorum. Tartışmalar geliştikçe, ihtiyaç duyduğum oranda ben katılmayı da düşünüyorum. Kısaca bunları belirtiyorum.

Pel. ark: Getirdiğim sonuçlar itibariyle, anlamsız bazı şeyler var. Ben değerlendirme yapmayacağım. Geldiğimiz bir sonuç var. Bu sonuca gelme olayı biraz da aşama aşama yaşandı. Ben, sadece Kongre Gel’le başlayan bir süreç olduğunu da düşünmüyorum. Temmuz toplantısı ortamı da önemli bir ortamdı. Değerlendirme yaparsam eğer, kendi görüşlerimi söyleyeceğim. Sonrasında yaşanan süreç bilindiği gibi konferans süreciydi. Aslında 4. kongre sonrası süreç bir bütün ele alınabilir. Eğer bu son üç-dört ayı anlamak ve sağlıklı değerlendirmek istiyorsak buradan başlanması gerekir. Arkadaşların birçok eleştirisi oldu. İlk günden yapılan toplantıdan beri yansıyan değerlendirmeler, eleştiriler var. Siyasal gündemde de yaşadığımız, örgütsel sorunlardan kaynaklı biraz siyasal değerlendirmeden çok, örgütsel değerlendirmeler oldu. Bu gündem de önemli bir gündem. Değerlendirmelerin eksenine oturan bazı olaylar var. Arkadaşlar doğal olarak hem bilgilenecek hem de izah istiyorlar. Ben bireysel olarak izahlarımı sonra yapacağım. Yapacağım şey, daha çok kadın koordinasyonu ve komitesi olarak yaptığımız ortak bazı tartışmalar sonucunda, Irak’a gitme kararına ilişkin bilgilendirme yapmak istiyorum.

Şimdi Kongre Gel’ in kuruluş kongresinden sonra biz iki günlük bir PJA meclis toplantısı yaptık. O toplantıda, şu anda hazır bulunan birçok arkadaş var. İki günlük bir toplantıydı bu. Bir gün boyunca kadın yapısı olarak kongredeki duruşumuzu değerlendirdik. Eksik, yetersiz yanları çoktu, ama belli bir değerlendirmeye de tabi tutuldu. Bir günde, bağımsız kadın hareketinin örgütlenmesi, kadın komitesinin çalışma kapsamı ve bağımsız kadın hareketini örgütleme temelinde tartışmalar yürütüldü. Kadın kongresi gerçekleşene kadar PJA’yla kadın komitesi arasındaki işleyiş, ilişkilendirme, ortak çalışma, tartışma nasıl olacak? Bu kapsamda bir günlük bir tartışma yürüttük. Ulaştığımız bazı sonuçlar oldu. O sonuçlar temelinde, kadın komitesiyle birlikte bağımsız kadın hareketinin örgütlenmesi için PJA yönetiminde yer alan üç arkadaş görevlendirildi. Bu temelde kongre başkanlığıyla konuştuk. Yani kadın komitesi açısından bir çalışma kapsamı belirlenmişti. Yaptığımız toplantıda, biraz daha ayrıntılarda tartışma imkanı bulduk. Bu anlamda PJA’nın o güne

kadar yürüttüğü çalışmaları, kadın komitesine devretmesi gerekiyordu. Hem bunları gerçekleştirmek açısından arkadaşların bizimle aynı zeminde kalması, hem de PJA koordinasyon merkezinin ağırlıkta kongre hazırlık çalışmalarını üstlenmesi açısından, böylesi bir iş bölümüne gidildi. Kongre Gel' den sonra, belli bir dönem ř. Harun'da kaldıktan sonra koordinasyon merkezine gittik. Kadın komitesindeki arkadaşlar da parça parça geldikten sonra tartışmak için bir ortam oluştu. Hem alanların durumunu hem de ileride yapacağımız çalışmalara dönük bir tartışma yürüttük. Yalnız o tartışma, Kongre Gel yürütmesinden bazı arkadaşların genel toplantıya katılmalarından dolayı yarım kaldı. Ren. ile Vi. arkadaş ř. Harun'a geçtiler. Böylece tartışmalar yarım kaldı. Daha sonra tartışmayı tamamlamak için Be. arkadaş ile birlikte koordinasyondan iki kişi, tekrardan ř. Harun'a geçtik. Genel toplantıda, kadın komitesinin Irak sahasına geçmesi kararı alınmıştı. O zaman PJA koordinasyon merkezinde şunu tartışmıştık. Yani bu biraz erken oldu. Çünkü biz, ortak bir tartışma zeminini yakalamak, işleyiş ve mekanizmamızı belirlemek durumundaydık. Yeni süreçte örgütlenme modelimizi oturtamazsak, çalışmalar biraz ortada kalacaktı. Örneğin; en temel çalışmalarımızdan olan ordu çalışmasıyla öncesinden belli bir dialog ve ilişkilenme vardı. Ancak kongrede alınan karar çerçevesinde, savunma komitesi üzerinden kadın komitesiyle ilişkili olması gerekiyordu. Yani bu işleyişin arada kalmaması için bir an önce oturup, birçok çalışmayı ortak tartışmamız gerekiyordu. Açıkçası bunun zeminini çok da yakalayamadık. Bu temelde, kadın komitesi Irak sahasına geçti. PJA koordinasyonunda ki arkadaşlar da burada kaldı. O zaman şöyle bir karar da almıştık. PJA koordinasyon merkezinden iki arkadaşın, Irak'taki kadın komitesiyle birlikte çalışması temelinde oldu. Gidip kalma biçiminde olmasa da, gidip gelme biçiminde olabilirdi. Kadın komitesindeki arkadaşlar açısından da, ihtiyaçlar temelinde gidip gelebilirler. Ancak asıl ortak ulaşılan bir sonuç; iki arkadaşın o zeminde kalması biçiminde olduysa da, bunun koordinasyonu zorlayacağı dile getirilmışti. Çünkü PJA koordinasyon merkezinde de belli bir sayıda arkadaş vardı. Hazırlık anlamında da içine girmemiz gereken bir çalışma süreci vardı. Bu anlamda iki arkadaşın aktif bir şekilde çalışmalarda yer almaması bizi zorlayacaktı. Bunun zerine, speklatif bazı şeyler de ortaya ıktı. Bu yüzden belirtme gereğini duydum. Dor. ve Sak. arkadaşlar, baştan itibaren çalışmalara katılmama nerileri vardı. Bizim de kabul etmemiz temelinde, arkadaşlar belli bir dönem bireysel yoğunlaşmalarını devam edeceklerdi. O yüzden iki arkadaşın Irak'a giderek komitede sabit kalmaları çalışmaları zorlayacaktı. Böylesi bir yaklaşımımız oldu. O açıdan, gidış konusunda kadın komitesindeki arkadaşların nerisi

temelinde, benim ve bir arkadaşın alana geçmesi biçiminde oldu. Tartıştığımızda; başta benim gitmem çok doğru bulunmadı ve benim kendi görüşüm de o temeldeydi. Yine yapıdaki arkadaşların da görüşü oydu. Bu yüzden başlangıçta şöyle bir karar aldık; Ber. ve Zey. arkadaşların Irak sahasına geçerek oradaki arkadaşlarla bir tartışma yürütmesi, eğer daha sonra gerekli görülür ve uygun olursa, benim bir arkadaşla gitmem biçiminde bir sonuca ulaştık. Tartıştığımız konuları şimdi koymayacağım. Çünkü örgütsel gündeme giriyor. Ama ağırlıkta şuna ilişkindi; kadın komitesinin erken alınan bir karar temelinde Irak sahasına geçmesinden kaynaklıydı. Biz, ortak örgütsel bir mekanizma oluşturma noktasında boşluğa düştük. Bu anlamda, PJA koordinasyonu olarak da tereddüt geçirdik. Hangi çalışmalara, ne ölçüde katılmamız, ne kadar karışmamız gerekiyor. Bir de kongrenin yürütmesi gereken hazırlıklar vardı. Bunları ne kadar örgütleyebileceğimiz noktasında ki bir tereddütlü yaklaşımı, hep yaşadık. Hem HPG çalışmalarına katılımı, hem de diğer çalışma sahalarıyla diyalog kurmada yaşanan sorunlar vardı. En sistemli diyalogumuzun olduğu çalışma merkezi, Türkiye çalışma merkeziydi. Diğerleriyle bir kopukluk vardı. O yüzden bu ilişkinin mutlaka yaratılması gerekiyordu. Bu bir ihtiyaçtı. Mesela ülkede bir PYD merkezi oluştu. Bir de, o alana dönük bağımsız kadın hareketi vardı. Doğu karargahı ise, çok yakınımızdaydı. Onun da bağımsız kadın çalışmaları var. Yine gençlik hareketi hakeza öyle. Basın boyutunda da bir çok alana yayılmış çalışmalar var. İşte kadın komitesi bütün bunları kongreye kadar nasıl örgütleyecek, nasıl yürütecek önemli noktalar. Bu anlamda yarım kalmış bir tartışma vardı. Bir mekanizmayı tartışmadan kadın komitesinin Irak'a geçişi elbette bizi zorlayacaktı. Bunun için ya benim ya da başka arkadaşların mutlaka Irak sahasına gitmesi gerekiyordu. Arkadaşların gelmesi olamaz mıydı? Biz bunu başta tartışmadık. Çünkü arkadaşlar alana yeni gitmiş ve henüz yerleşmemişlerdi. Bu yüzden, Ber. ve Zey. arkadaşlar alana geçtiler. Dediğim gibi içerik buydu. Bir de eleştiriler vardı. Buradan giden arkadaşlar tarafından, oradaki meclis üyesi arkadaşlarla toplantı yapılması gerekiyordu. Yine bizim arkadaşların önüne koyduğumuz bir görev de, Mah. sahasındaki yapıyla, halkla yoğun bir diyalog ve tartışma yürütmektir. Açıkçası, bu koordinasyonda da eleştiri konusu oldu. Hem Zey. hem de Ber. arkadaşlar, önlerine koyduğumuz görevleri yerine getiremediler. Bunun nedenleri ne olursa olsun, o gidiş amacına ulaşmadı. Böylece, bir aya yakın bir süreci kaybettik. Yine mekanizmamız, örgüt sistemimiz tam oturmamış, tereddütlü, ikircikli yaklaşımlar devam etmişti. Oysa ki birçok alan perspektif bekliyor, diyalog talebinde bulunuyordu. Yine yürütülmesi gereken bir çok çalışma ortada kaldı. İki ay geçmiş ve biz hala sistem oluşturmaktan,

mekanizmada ortaklaşmaktan bahsediyoruz. Buna bir nokta koymak gerekiyordu. Bir de bu gidiş de amacına ulaşmayıp, sonuç çıkmayınca, bizim de gidişimiz kararlaştı. Öyle çok kolay alınan bir karar olmadı. Arkadaşlar bir çok riski belirttiler. O konuda biraz diyalog içinde olduğumuz, görüş aldığımız Fat. ve As. arkadaşlar oldu. Yani arkadaşların, başından sonuna kadar gidiş olmaması gerektiği noktasında görüşleri vardı. Bunu, biz de kendi aramızda tartışmıştık. Yine PJA'da zaman zaman arkadaşlarla yani yapıdaki arkadaşlarla yaptığımız tartışmalar da, özellikle benim gidişimin iyi olamayacağı belirtilmişti. Fakat başka da bir çözüm bulamadık. Aslında Ber. ve Zey. arkadaşlar geldiğinde, bizim ulaştığımız sonuç, kadın komitesinden arkadaşların buraya gelmesi biçimimdedi. Bunu, cihazdan arkadaşlara da ilettik. Çok mümkün olmadı. Yani arkadaşlar, bunun mümkün olmayacağını belirtti. Daha sonra arkadaşlar; biz de gelebiliriz dediler, ancak sonuçta benim ve Zey. arkadaşın tekrar o sahaya gitmesi kararına ulaştık. Ayrıntılar var. Çok girmek istemiyorum. Asıl kararın alınmasındaki sorumluluk, PJA koordinasyon merkezi ile kadın komitesindeki arkadaşlara aittir. Ben de, Ren. arkadaş da dahil olmak üzere, koordinasyon merkezinde bulunan tüm arkadaşlar bu tartışmaya katıldı. Bilgisi olan, ama karşı çıkan arkadaşlar As. ve Fat. arkadaşlardı. Avrupa'daki arkadaşların da bilgileri vardı. Arkadaşlar raporlarında eleştirmişler. Ben PYD'ye indiğimde de Soz. ve Miz. arkadaşlarla diyalogumuz oldu. Gidinceye kadar da ilişkilerimiz vardı. Gidişin amacı, daha çok örgütsel mekanizma konusunda yaşadığımız boşluğu, örgütsüzlüğü, sistemsizliği bir an önce aşmaya dönüktü. Ben birey olarak şunu da söyledim; o tartışmalarda bazı arkadaşlar da hazırды. Gidiş konusunda konulan risk, kaygı ne olursa olsun, ucunda ölüm de olsa ben öleceğimi de bilsem gitmem gerekiyor, gideceğim demiştim. Şu anda da yanlış olduğunu düşünmüyorum. Birey olarak ulaştığım, o anda çözüm olarak gördüğüm şey buydu. Çünkü başka bir çözüm kalmamıştı. Gidiş konusu daha iyi örgütlenilebilir miydi, bilmiyorum. Zaten oraya gidiş konusunda çok ciddi bir sorun çıkmadı. Oraya ulaştıktan sonra, asıl bizim planladığımız şeyi de zaten gerçekleştiremedik. Yaklaşık bir hafta, on günlük bir süreçti. O güne kadar da buradan planladığımız, oluşturduğumuz çerçeveyi gerçekleştirme anlamında çok, ulaştığımız bir şey de olmadı. Yani amacına dönük bir çalışma yürütemedik. Çünkü o süreçte çok yoğun örgütsel sorunlar gündemdeydi. Arkadaşlar da biliyorlar. Önderliğin görüşme notunda koyduğu bazı şeyler vardı. Alana ulaştıktan sonra, ilk gün Ve. arkadaşın yanına gittik. İlk gün kongre başkan ve yardımcısı, hareket etmememizi ve gelip bizimle görüşme yapacaklarını, özellikle bu son yaşanan örgütsel sorunlar konusunda tartışmak istediklerini belirttiler. Önderliğin belirttiği

görüşme notu çerçevesinde, özellikle örgütte yaşanan parçalanmaya, dağınıklığa karşı PJA olarak bizim görüşlerimizi istemişti. Tol. arkadaşın kendisi de vardı. Ben, Zey. ve Tol. arkadaşlar o tartışmaya katıldık. O tartışmadan sonra gündem, orada yapmış olduğumuz tartışmalar üzerinden gelişti.Yani biz, o belirttiğim amaç temelinde sadece bir gün kadın komitesinden arkadaşlarla tartışabildik. Bir de belirtmeyi unuttuğum bir neden daha vardı. Belki biraz dağınık oluyor, ama şu anda hazır da değilim. Gitmemiz gerektiren temel bir neden de şuydu; örgütlenme modeline ilişkin konferansta ulaştığımız bir sonuç vardı. Kongre Gel'e sunuldu ve PJA meclis toplantısında da tartışmıştık. Buna yönelik farklı bir görüş çıkmamıştı. Ama görüş, Avrupa yönetimimiz tarafından çok fazla benimsenmedi. Yani kadın hareketinin kendisini bağımsız örgütlemesi noktasında ciddi tartışmalar vardı. Bunlar yansıdı. Böyle karşılıklı tartışmalar, yazışmalar, telefonla konuşmalar sonucunda belki belli bir şey yakalandı, ama bunda da bir netleşmeye ulaşmamız gerekiyordu. Örgütlenme modeli konusunda, bağımsız kadın hareketinin kendisini örgütlemesi, kadın komitesinin işlevi ve bu anlamda kongreye dönük hazırlığımızın ortak nasıl planlanacağı konusunda bir şeye ihtiyaç vardı. Biz orada kaldığımız süreçte sadece bir gün bunu tartışabildik ve Önderliğe dün burada okunan bilgilenme notunu yazdık. Onun dışındaki kalışımız, yani kaza gününe kadar ki kalışımız ağırlıkta dediğim gibi örgütsel sorunlarla bağlantılı olarak gelişti. Züb. arkadaşlarla görüşme yine kadın komitesi ile ortak yürüttüğümüz tartışmalar vardı. Yani bu örgütsel sorunların nasıl aşılacağına dönük yaptığımız bir tartışma oldu. Bir de o alanda bulunan yürütme konseyindeki bayan arkadaşların da katıldığı ortak bir tartışma oldu. Sadece bu gündeme ve yaşanan sorunların ortak çözümine ilişkin, ortak bir tavır belirlemeye dönük bir tartışma oldu. Onun dışında zaten dönüş olacağı süreçte bu kaza gerçekteşti. Bunları böyle bilgilenme temelinde koymaya çalıştım. Belki bazen onu aşan şeyler de oldu, ama eksik kalan boyutlar varsa, yani gidişin amacı, planlanması, o kararın alınması konusunda ya da benim koyduğum çerçevede arkadaşların yanlış ya da eksik bulduğu yanlar varsa, tartıştığımız arkadaşlar da hazırıldı tamamlayabilirler. Arkadaşların soruları varsa cevaplayabilirim.

Be.(E) ark: Bir şey koymak istiyorum. Çünkü önemli görüyorum. Biraz da tartışmaların odaklaştığı, ya da değerlendirmelerin odaklaştığı nokta oluyor. Değerlendirilebilir, ben değerlendirme yapılmaz demiyorum. Fakat kadın komitesi olarak, genel Başkanlığın aldığı kararla Irak'a geçtik. Burada Başkanlığın yapmış olduğu toplantı olmuştu. Belki kendim katılmamıştım,ama Vi. ve Ren. arkadaşlar

hazırdı. Orada, kadın komitesinin Irak'a gitmesi yönünde karar alınmıştı. Biz o karar temelinde oraya geçtik. Bu karar ne kadar doğruydu, ne kadar yanlıştı o tartışılabilir. Önderliğin, Güneye ilişkin perspektifi vardı. Yani benim yaklaşımım da o temelde oldu. Güneyde önemli bir çalışma zemini var ve bizim gerçekten daha fazla pratikleşmemiz gerekiyor. PJA koordinasyonunda zaten yeterli sayıda arkadaş vardı. Bizim de PJA koordinasyonunda kalmamız çok verimli olmayabilir. Yani benim bireysel görüşüm biraz o temeldeydi. Bu çerçevede Irak'a geçtik. Belli bir süre orada kaldık. Pel. arkadaşta belirtti; çalışmanın ortak yürütülmesi temelinde, ben de Pel. arkadaşın Irak'a gelmesi yönünde görüş belirttim. Benim o görüşü belirtmemin sebebi, hem bütün çalışmalar kadın komitesinde merkezileşmiş hem de Pel. arkadaş yıllardan beri bu çalışmayı yürütüyor, belli bir hakimiyeti var, yine süreç çok hızlı gelişiyor ve bizim yapmamız gereken bir çok pratik çalışmalardan kaynaklı arkadaşın gelişini istedik. Arkadaş eğer buraya gelirse, buradaki çalışmaları tanımış olur diye düşündük. Zaten gelişi, geri dönme temelindeydi. Bunun tehlikeleri ve riskleri vardı. Fakat kadın çalışmalarının daha somut ve daha pratik olması açasından gelinmesi gerekiyordu. Çünkü Irak sahası, çok pratik ve bir çok gelişmenin olduğu bir sahaydı. Yine çeşitli eğilimlerin, özellikle de bilinen eğilimin orada kendisini hakim kılması vardı. O anlamda biz kadın komitesi olarak daha güçlü nasıl bir tutum sergileyebiliriz, çalışmalara daha güçlü nasıl katılabiliriz noktalarını tartışmak, netleştirmek önemliydi. Çünkü o konuda yetersizliklerimiz vardı. Benim birey olarak Pel. arkadaşın gelmesi yönünde görüşüm biraz bu temeldeydi. Ben kısaca kendi yaklaşımımı da koymak istedim. Arkadaşlar değerlendirme yapabilirler.

Dil. ark: Önemli bir süreçten geçiyoruz. Önemli olduğu kadar, hem tehlikelerin çok yoğun olduğu hem de eğer güçlü bir karar ve tutum belirlenirse güçlü sonuçlara ulaşacağına da inandığım bir süreç. şimdi kadın hareketi olarak yaşadıklarımızın karşısında psikolojik ve ruhsal anlamda bir zorlanmayı da yaşıyorum. Fakat hiçbir kaygıya düşmeden değerlendirmemi de yapmak istiyorum. Temel nedenini, biraz kendi kökümüzden, manevi değerlerimizden bir kopuşun sonucu olarak ele alıyorum. Belki sözde, manevi değerlerimizi çok dile getirdik. Önderliği, şehitleri, otuz yıllık mücadeleyi çok dillendirdik. Fakat bunun pratik uygulaması, bizde çok yanılığlı oldu. Temel yanılığımız şudur; söz değil, pratik. Eğer doğru bir söz vermez ve doğru bir sözle işe başlamazsak, bunun pratiği de kesinlikle yanlış olur. Söze değer vermek, sözün ağırlığını bilmek gerekiyor ve sözü her şeyin üstünde tutup, o temelde pratiğe geçmemiz önemliydi. Tabii doğru bir söz gerçekliğine girmeyen bizim gerçekliğimiz, sonuçta lafazanlığa kadar

gitti. Sonuçta teori yaptık, ama bunun pratiğini kesinlikle doğru yürütmedik. Yani şunu artık dillendirmek insana gerçekten zor geliyor. Önderliği anlamadık, Önderliğin çizgisine giremedik. Yani on yıllık bir mücadele yürütüyor ve halen bunu dillendiriyorsak, bunun oportünist bir yaklaşım olarak mahkum edilmesi gerekir. Bence hepimiz, Önderliğin ideolojisinden, yaşam tarzından, gerçekliğinden az çok bir şeyler aldık. Eğer Önderlik çizgisine giremiyorsak, kendimizi sorgulamamız gerekiyor. Gerçekten bu mücadeleyi yürütecek miyim, yürütmeyecek miyim? Temelde ikna olma sorunudur. Bireyin kendisini ikna edip, bu hareketi yürütmesidir. Yani bu özgürlük hareketini kendimiz için bir zorunluluk olarak görüyor muyuz görmüyor muyuz? Bence işe bu şekilde başlarsak, doğru bir pratik geliştireceğimize inanıyorum. Tabii sorunlarımız Kongre Gel'le başlamadı. Tarihi bir süreç var. Bir PJKK sürecinden başlamak gerekiyor. PJKK ve 6. kongreden bugüne kadar ki süreci yeniden ele almak gerekir. Bu süreci kendimiz de yaşadık. Yani orada kadın olarak, birbirimizi gerçekten ne kadar ciddiye aldık, ne kadar destekledik ve kolektif olduk. Gerçekten kadın iktidara bulaştı mı çok çirkinleşiyor. Yani geçmişteki tasfiyecilerinden tutalım, iktidara, iktidar hastalığına, hırsına bu şekilde bulaşan kadın, kadın olmaktan çıkıyor. Kendi doğasından çıkıyor ve kendisine yabancılaşıyor. Onun için çok rahatlıkla bir kopuşu da yaşıyor. Bunları değerlendirmek de gerekiyor. Yapımıza gerçekten çok büyük bir haksızlık da yaptık. Ben buna inanıyorum. Geçmişte her birimiz, bazı arkadaşları kendi yanımıza çektik. Yapımıza; işte bu hareketi yürütecek olan varsa o da, biziz dedik. Bu yönetimdir, bu elit kesimdir dedik. Belki yapımıza eğitim vererek özgürlükten bahsettik, ama yapımıza ne kadar güvendik? Yani kendi yapısına dayanmayan, güvenmeyen bir hareket kesinlikle irade olamaz. Biz yapımızı bu yönlü ne kadar güçlendirdik, ne kadar bilinçlendirdik, gerçekten ne kadar irade sahibi yaptık. Bizim kadroya olan yaklaşımımız neydi, kadro politikamız neydi? Bunlar çok değerlendirildi. Fakat temel sorun biraz oradan kaynaklanıyor. Halka, yapıya olan yaklaşımlarımızı çokça değerlendirdik. Tabii burada PJA meclisi olarak, hepimizin kendisini çok ciddi sorgulaması, değerlendirmesi gerekiyor. PJA meclisi olarak biz kendi aramızdaki doğallığı, samimiyeti, dürüstlüğü ne kadar yakaladık? Bence bunlar çok fazla yakalanmadı. Belki bir aradaydık, ama içimizde büyük bir ruhsal parçalanma da vardı.

Dışlandım demek, birçok şeyi dile getiriyor. Birbirimize karşı bu yaklaşımlarımız oldu. Fakat hepimiz şunu unutmamalıyız ki, bizler birer militanız. Hepimiz de Önderliğin eğitimden geçmiş insanlarız. Yani yaklaşımlar ne olursa olsun bizi kendi hareketimizden, bizi kadın ortamından, bizi kendi yönetimimizden uzaklaştıracak bir yaklaşım

olmamalıydı. Bu yönlü bence her bir arkadaş, eğer halen kırıldık diyorsa, en büyük teslimiyeti burada, yani kırılmada yaşadık diyebilirim. Önderlik yakalandıktan sonra şu kadar kırıldık, şu kadar güçsüzleştik diyorduk. Halen de dillendiriyoruz. Ben, artık böyleyse yapmam, bu şekildeyse yapmam, mücadeleyi bırakırım, militanlığımдан vazgeçerim. Yani bir yönetim bunu söylese, hareket diye bir şey ortada kalmaz tabii. Bunu çok ciddi sorgulamak gerekiyor. Bu toplantı bizim kendimizi kararlaştırma toplantısı olmalı. Her bir arkadaş, kendi tutumunu ve tavrını artık bir şekilde ortaya koymak zorundadır. Yani ben bu mücadeleyi yürütecek miyim, yürütmeyecek miyim ya da ben militan olacak mıyım, olmayacak mıyım. Artık gerçekten bazı şeyleri değerlendirmekten, tekrarlamaktan bizlere gına gelmiş. Yani vicdanen, ruhen, psikolojikmen kaldıramıyorsun. Bunun ortadan kaldırılması için en başta birbirimize yaklaşımımızdaki dengelere yeter dememiz lazım. Yani artık birbirimize karşı bu kadar politize olmuş yaklaşımlarımızı ortadan kaldıralım. Bu kadar iktidar peşinde koşmak gerçekten yeter. Neyin mirasını, neyin iktidarını yürütüyoruz ki, kavga ediyoruz. Diyelim erkek bunu yaptı, ki Önderlik bunu dile getiriyor. Ancak kadın neyin mirası üzerinde kavga ediyor, anlayamıyorum. Niye bu kadar erkeğin güdümüne, yedeğine hatta bakış açısıyla bakıyoruz. Bence, biz kendimizde bu erkek bakış açısını yıkmalıyız. Cinsimize karşı olan yaklaşımdaki erkek karakterini, erkek bakış açısını gerçekten ortadan kaldırmamız gerekiyor. Kendi cinsimize bile böyle yaklaşıyoruz. şimdi bir konferans süreci yaşandı. Kendimiz de hazır olduk. Tartışmalar oldu, olmadı değil. Entelektüel tartışmalar oldu. Ancak örgütsel düzeydeki çözümlene düzeyimiz yetersiz kaldı. Bence bunu değerlendirelim. Tabii direkt bir kongre sürecine bağlamak doğru değildir. Kongre Gel'de işte böyle oldu, şöyle oldu. Konferansta, örgütsel gündemi bir gün ancak tartışabildik. Tartışamak istiyorduk, ancak tartışamadık. O zaman sorunlar vardı, yok değildi. Gündemimize ne oturdu; sosyal yaşam projesi, hiyerarşik mantık oturdu. Tamam tartışalım, demiyorum ki tartışmayalım, ama bizim çözmemiz gereken farklı şeyler de vardı. Ben şunu düşünüyorum; konferansta çizgiyi gerçekten oturttuk mu, oturtmadık mı? Yani tartışmaları güzeldi, yapılması da gerekiyordu. Ancak bir bütönen doğru bir rota tutturamadık. Yani biraz doğru rota tutturulmuş olsaydı, biraz birbirimize yönelmiş olsaydık ve biraz da özeleştirilerimiz olsaydı, bu konuma da gelmeyebilirdik. Bir birliktelik olabilirdi. şimdi tabii sosyal yaşam projesini arkadaşlar, konferans da değerlendirmişlerdi. Dıştan bize dayatılan bir gerçeklik mi yoksa gerçektende buna ihtiyacımız olduğu için mi tartışıyoruz. Bu şekildeki değerlendirmeler de oldu. Hepimiz biraz tuhaf karşıladık. Gerçekten ben şu an düşünüyorum, o

zaman bize dayatılan bir gerçeklikti. Yani sosyal yaşam projesinin tartışılması gerekiyordu. Zaten PKK'nin oluşumundan, kadın hareketinin oluşumundan bu yana, biz zaten bir sosyal yaşam projesi içinde yaşıyoruz. Kaldı ki, önderlik bunun gerçekliğini koymuştu. Önderlik bunun çözümlemesini yapmıştır. Bizde bir yetersizlik varsa, o da bizim kendi yetersizliğimizdir. Bu biçimiyle ele alıp değerlendirmemiz gerekiyor. İşte temel gündemler biraz oraya kayınca, bizim örgütsel gerçekliğimiz, örgütsel durumumuz orada özmlenmedi. Tabii bu Kongre Gel gerçekliğine kadar sürüp geldi. Kongre Gel' de ki gerçekliğimiz ise, iler acısı bir gerçektir. Ben şunu açık söylemek istiyorum. Oradaki arkadaşların ortamını da gördüm. Arkadaşların birbirlerine olan yaklaşımları bile, o kadar itici, o kadar soğuktu ki, birbirine selam vermekten dahi kaçınıyorlardı. Herkes bir havada, herkes bir şeyler yaşıyordu, ama ne yaşandığını kimse bilmiyordu. Tabii, ben ilk başta kendi zeleştirimi vermek istiyorum. Kendim de aktif katılmadım. Önderlik gündemi, meşru savunma gibi çok ciddi şeyler tartışılıyor, ama bizler ise oturmuşuz, bekliyoruz. Aman konuşmayalım, şunun tarafı olmayalım, bunun tarafı olmayalım, işte ben konuşsam bana diyecekler, şunun adamısın, bunun adamısın, hep bu kaygılardan dolayı çok tarihi hatalar yaptık. Çok tarihi bir fırsatı da kaçırdık aynı zamanda. Belki orada rolümüzü oynamış olsaydık, bu duruma düşmeyebilir ve hareket bu durumda olmayabilirdi. İşte bu bireysel kaygılarla hareket edip yaklaşırsak, kesinlikle doğru bir sonuç elde edemeyeceğimiz ortadadır. Yani biz halen tarafsızlığı sergiledik diyoruz. Bu doğru bir yaklaşım değil. Tamam, sen bundan değilim, şundan değilim diyebilirsin, o zaman eğer bizim yaptığımız doğru bir gereklikse, bu tarafsızlık başlı başına bir oportünizm olur. Biz nderliğin tarafındaydık, o zaman bunu koyalım. Ama biz önderlik tarafını da ne kadar savunduk, bu da tartışmalık bir durumdur. Biz orada bir dağılmayı, bir parçalanmayı yaşadık. Dikkat edersek, bizim bir projemiz vardı. PJA'nın bir projesi vardı. Ancak yle bir şey oldu ki, bu projemiz birleştirildi. Orada bir çok arkadaş, PJA projesine katılalım diyor, biz ise kalkıp birleştirelim diyoruz. Aslında ilk tavizi, biz orada verdik. şimdi tabii bizim çok ciddi sorgulamamız gereken yaklaşımlar var. Ondan sonra bir PJA meclis toplantısı oldu. En başta kendim o toplantıya katılmadım. Tabii arkadaşlar eleştirdi ve eleştiriler haklıydı, bunun da özeleştirisini veriyorum. Kendi açımdan, orada bir ruhsal parçalanmayı yaşadım. Ne olursa olsun, kesinlikle o toplantıya katılmamız gerekiyordu. Yani ben yaşanan bu durumları, sadece birkaç arkadaş şahsında değil, hepimizin şahsında yaşananlar olarak görüyorum.

Herkes kendi pratik alanına gitti. Başta şunu söylemek istiyorum; içimde de kalmış bir durum. Tabii orduya olan yaklaşımı ben burada

ele almak istiyorum. Başta PJA yönetimi olarak, orduya olan yaklaşımız nedir? Bunun gerçekten tartışılması gerekir. Her bir arkadaş için söylemiyorum, fakat arkadaşlar şunu belirtiyorlar; işte YJA kendisini ayrı gördü, ayrı düştü, birleşmedi. YJA'yı bu duruma iten bir gerçeklik var. Kesinlikle sonuna kadar birlik olma, yine destek almak istedik arkadaşlardan. Eğer bir hareket kmseniyorsa, biz manevi olarak ordumuza bağlıyız, destekliyoruz demekle olmaz. Sen bunun desteğini, gücünü nasıl veriyorsan, önemli olan budur. Ben şunu belirteyim; biz PJA koordinasyonundaki arkadaşlara öneri yapmıştık. Xakurke'de As. ve Fat. arkadaşlar gelip tüm bayan gücüne toplantı yaptılar. Belki Kandil'de de şi. arkadaş onlar yaptı. Arkadaşların çok gcl beklentileri de vardı. Yani PJA'nın gelip arkadaşlarla tartışması, kendi tavrını belirlemesi önemliydi. Ancak arkadaşlar, görüşlerimizi ciddiye bile almadılar. Ben PJA koordinasyonundaki arkadaşlar için söylüyorum. O süreçte bizim yapmamız gereken bütün yapımıza bir toplantı yapmaktı. Gerçekten yapımızla gcl bir tartışma yrtmektı. Ancak yapılmadı. Ben söyleyeyim; PJA koordinasyonundaki arkadaşlar o zaman kendi kabuklarına çekilip, yalnızlaştılar. Bilemiyorum, bazı arkadaşlar da işte uygun değildik, psikolojimiz uygun değildi, şunu yaşıyorduk, bunu yaşıyorduk diyorlar. Bunlar çok etkiledi. Hatta, biz HPG'ye meclis düzeyinde arkadaşa ihtiyaç var istemimizi bile iletmiştik. Ama arkadaşlardan hiç kimse gelmedi. şimdi bunun izahını ben neyle yapacağım. İşte sorun; ben destekliyorum, katılıyorum ya da ne olursa olsun sizinleyim demekle olmaz. Başta yönetim böyle yaparsa, o zaman daha farklı bir yaklaşıma gidilir...o dönem çıkan bazı eğilimler vardı. Özellikle Kongra Gel süreçlerinde kadın, kendi içinde bir birlik yaratmalıydı. Ama bu olmadı. şimdi arkadaşlar açıklıyorlar. Tabii Be. arkadaş da değerlendirdi. Ben, Be. arkadaşın değerlendirmelerine katılıyorum. Kendimde her bir arkadaşa ilişkin değerlendirme yapmak istiyorum. Bu hareketin birinci düzeyinde temsilini yapan, Pel. ve Ren.arkadaşlardı. Tabii o arkadaşlardan büyük beklentilerimiz vardı. Yani arkadaşların kongre sonrası yaşadıkları bir psikoloji vardı. Arkadaşlar, kadın hareketini toparlayabilirlerdi. Bu duruma dşlmeyebilirdi. Daha radikal, daha gcl bir tavır ortaya koymuş olsaydılar, kesinlikle daha farklı ıkışlar olabilirdi. Daha gcl birliktelik olabilirdi. şunu söylemek istiyorum; şu an arkadaşların Pel. ve Ren. arkadaşlara karşı tepkileri var. Çünkü arkadaşların beklentileri ve bu beklentiyi hep yaşadılar. Yani bu arkadaşlardan beklentiler olduğu için tepkileri var. Tabii şunu da söyleyeyim, Pel. arkadaş belki Musul durumunu açıkladı, ama bizim sonradan haberimiz oldu. Tabii kendimiz de onaylamıyoruz bu durumu. Ne olursa olsun, ne kadar zorunlu kalınmış olsa da,

arkadaşlar oraya gitmemeliydi. Onu bir tarafa bırakalım. Mesela Ma.'in arabasına binme durumları da var. Ma.'in arabasında işimiz neydi? Bu bir ayrıntıdır. Ben bunun değerlendirmesini yapıyorum. Ma.'in durumu, gerçeğliği ortada. Bu, siyasi ve politik bir malzeme oluyor. Ben Pel. arkadaş için söyleyeyim, Pel. arkadaşın oraya geçişi çok tehlikeli bir geçiş olurdu. Hem gúvenlięi hem de kadın hareketinin koordinasyonunda yer alan bir arkadaştır. Őimdi arkadaşın oraya gitmesi řóyle bir kaygıyı da uyandırdı; kadın hareketi nereye gidiyor? Kadın hareketi hangi zemine çekiliyor? Őimdi bunlarda var. Belki arkadaşlar bunun değerlendirmesini, kaygısını yaşamış olabilirler, ama Őimdi bunlar gerçekten ağır şeylerdir. Tabii Ren. arkadaşında duruşunu netleştirmesi gerekir. Bóyle liberal, hem orada hem burada olmaz tabii. Burada da, orada da yer alabilirim. Bu yaklaşım kabul edilmez. Bence bu sýreçte en sorgulanması gereken duruşlardan biri de Ren. arkadaşın duruştur. Ren. arkadaş bu duruşuyla kabul edilmez. Ben kendim de kabul etmiyorum. Őimdi diğer boyutuyla, belki Ji. arkadaşlar da burada hazırlar. O arkadaşların yaşadığı durumları, çok ciddi ele alıp değerlendirmek de gerekiyor. Belki arkadaşlar toplantıya yeni yetiştiler. Bence, arkadaşlar kendi çizgilerini orada netleştirmişler. Durumlarını da netleştirmişler. Yani o eğilimden yana bir yaklaşım sergiliyorlar. En somut örneğini, son çıkan bildiriden anlayabiliriz. O bildiride isimlerin yayınlanması, biz bu şekilde yürüyeceğiz yaklaşımının bir ifadesidir. Bu noktada Be. arkadaşın değerlendirmelerine katılıyorum. Bence bu yaklaşımlar, kadın hareketini çok geriye çeken yaklaşımlar oldu. Fakat arkadaşlar řunu unutmamalı ki, kadın hareketi yürüyecektir. Bu arkadaşsız da bir sonuca, bir başarıya gider. Yani bizim beklentilerimiz bu anlamada yok. Bizim temennimiz; arkadaşların tekrar doğru bir karar vererek, Önderlięin çizgisine kendilerini yatırmalarıdır. Bilemiyorum tabii, arkadaşlar kendi değerlendirmelerinde ortaya koyabilirler. Ben řu an bir řey belirtmiyorum. Arkadařlar, sonuçta nasıl bir yaklaşım sergileyecekler, nasıl girecekler onu tam bilemiyoruz. Fakat řu anki duruşları, tutumları bir tavır belirlememizi gerektiriyor.

Ben bir şey daha belirtmek istiyorum; Önderliğe yazılan bir mesaj vardı. O mesajdan etkilenmemek elde değil. Yani şu arkadaşlar, şu bireylerin etkisindedir. Yok, ordu erkeğin etkisindedir yine şu kesim řóyle erkeğin etkisindedir. Şimdi heval, bu başlı başına zaten parçalanma yaratıyor. Parçalanma orada başlıyor asıl. Ben kendim söyleyeyim, eğer bir PJA meclisi olarak arkadaşların bu yönlü kaygıları varsa, bence bu durumun soruşturulması da gerekiyor. Kim neyin etkisindedir, kim hangi anlayışın ya da eğilimin etkisindedir? Yani bu kadar mı Önderlikten bir şey anlamadık ya da hiç mi bu ideolojiden bir şey almadık? Bence bunlar çok ağır ithamlardır. Ben

kendi adıma kabul etmiyorum. Yani herkes bir erkeğin denetimine girmişse, o zaman bu hareketin ya da arkadaşların bize söylemek istediği nedir? Bir çekirdek kadrodan bahsediliyor, bu çekirdek kadro mu, sadece bu duruşu, bu çizgiyi temsil ediyor? Bu çekirdek kadro kim? Ben bunu da arkadaşlara sormak istiyorum. Benim anladığım şudur; sadece bir kesimdir ve bu kesim, bu hareketi yürütüyor. Aynı zamanda özgürleşmeye açıktır. Özgürlük ölçülerini koruyor. Diğer kesimin hepsi de erkeğe teslim olmuştur. Yani bu yaklaşımlar, doğru değildir. Ben kendi adıma bunu kabul etmiyorum. Tabii kendim içinde bazı şeyleri belirtmek istiyorum. Benim de yetersizliklerim çok. Kendimi, bu yönetimin içinde yaşanan eksikliklerde, yetersizliklerde görüyorum. Fakat ben şunu söyleyeyim; kendi adıma hiçbir zaman ne militanlıktan vazgeçerim, ne özgürlükten vazgeçerim. Ve sonuna kadar da bunun mücadelesini yürüteceğim. Yani bu yönlü sözümü veriyorum. Sözüm, güçlü bir katılımım olacak ve sonuna kadar militan bir duruşla olacak. Sonuna kadar Önderlik çizgisine bağlı kalarak, özgürlük duruşumu, ilkelerimi savunacağım. Yani benim katılımım bundan sonra bu şekilde olacaktır ve kendimi o şekilde ele alıyorum. Ben son olarak şunu da belirtiyorum; yapımız birçok şeyde nettir. Yapımız sonuna kadar fedaidir ve bu kadın hareketinin de kesinlikle sonuç alacağına, başarılı olacağına inanıyorum. Yaşanan durumlar ne olursa olsun, hepimiz bu toplantıda güçlü bir duruş, güçlü bir karar sahibi olursak, bu süreci kurtaracak olan da kadın hareketidir, kadındır. Bu yönlü, sonuna kadar kendi cinsime de, yapıma da güveniyorum. Çünkü ben bu gücü yapımdan aldım. Şunu açıkça belirteyim; yapının bu duruşu, bu kararlılığı bende bu gücü yarattı. Kendimi rahat ortaya koyabilmeyi yarattı ve bu temelde inanıyorum ki, doğru bir sonuca ulaşabiliriz. Bu toplantının da kesinlikle güçlü bir karara ve sonuca ulaşacağına inanıyorum. Ji., Nef., Sak., He., Dil., Ren., Pel. arkadaşaya ilişkin yapılan öneriye ben de katılıyorum.

Ev. Baş.: Kendi başına oluşmuş yeni bir süreç değil. Bunun geçmişten etkilenme boyutlarının olduğu kadar bağlantıları da var. Biraz bu yönleriyle de değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. Ben gerçekten uzatmamaya çalışacağım. Çünkü diğer arkadaşların da genelde değerlendirme istemi var. Temel bazı noktalardan değerlendirmeyi daha uygun buluyorum. O açıdan, özellikle kadın hareketinin içinde bulunduğu durumu değerlendirirken, salt burasıyla değerlendirmek ya da Kongre Gel'le değerlendirmeyi ben de yetersiz buluyorum. Fakat bunun salt bizimle, kadın hareketiyle, kadın yönetimiyle de bağlantılı olmadığını düşünüyorum. Özellikle Önderliğe, özgürlük hareketine dönük bir komplo var ve bu komplonun önemli bir ayağı da kadın. Kadına yönelik bir saldırı var. Komployu da

egemenlikli sistem açısından ele almak gerekiyor, ki öyledir de . Şimdi komplonun bir boyutu nderliğe dönüktü. Bu, bir yönüyle kendi açılarından belirtilirse başarı olarak değerlendiriliyor, ama ne kadar başarıldı, ne kadar başarılmadı o bizim genel değerlendirmelerimizde sıkça belirtildi. Fakat diğer bir ayağı da kadına dönük olan yanıdır. Özellikle nderliğin çizgisinin yaşamsallaşması boyutunda, kadın çok önemli bir gct ve hala da öyledir. Önderlik; en son Atina savunmasında da bunu çok net koydu. “Benim farkım, kadın hareketine yaklaşımımdır” dedi. Şimdi bu farkı gerçekten sistem de çok iyi gördü ve ona dönük gerçekten gcl bir yönelim de sergiledi. Şimdi bu açıdan bizim kendi özelliklerimiz, kendi kişilik zaaflarımız, istemlerimiz, hırslarımızla gerçekten bu komploya kayma durumumuz oldu. Ben böyle değerlendiriyorum. Bunu bir kesim bilinçli, bir kesim de bilinçsizce yaptı. Öyle bir ayrışmaya da gitmek gerektiğini düşünüyorum. O açıdan özellikle sistemin getirmek istediği nokta neydi; çizgiyi, nderliği boşa çıkarmaktı. Bunu en iyi yapabileceği yer de kadındı. Oysaki, sistem çok daha farklı yönleriyle de boşa ıkartılabilirdi. Ancak, kadın gerçekten bu hareketi boşa çıkarılabilecek gcl bir noktaydı. Önderlik, bunu iyi yakalamıştı ve kendi içinde yrtlen çaba da direkt bu harekete dönüktü. O anlamıyla sistemin amacı; bizi parçalanmak, aktiviteden uzaklaştırmak, siyasetten, örgütten, özgürlükten uzaklaştırmaktı. Bunu kısmen de başardı. Özellikle ben gelinen düzeyin ciddiyetini de belirtmek açısından bunu önemli görüyorum. nemli noktalarda başarıldı. Sistemin, bizi getirmek istediği noktaya geldik. Bu anlamıyla, buna bir boyutta bilinçli bir boyutuyla da bilinçsiz katılanlar var demiştim. Şimdi bilinçli katılanlar açısından, gerçekten çok fazla değerlendirme yapma gereği duymuyorum. Nettir yani bir tercihtir, bir tarafta yer alınmıştır. Bu bir teslimiyet çizgisidir ve o tarafta da yer alınmıştır. O anlamıyla ben çok fazla değerlendirme yapmayı gerekli bulmuyorum. izgi satılmıştır, kadın satılmıştır. Öyle de değerlendiriyorum. Bu anlamıyla, ben tümüyle çok böyle ayrıntıları girip şu şöyle oldu, bu böyle oldu diye bir değerlendirme yapma gereği duymuyorum. Fakat bence sorgulanması gereken, ele alınması gereken diğer kesimdir. Yani bilinçsizce, sürüklenen kesim. Srklendik nk. Buna iten sebepler neydi? Öncelikle şunu belirteyim; böyle çok sık da belirtiyoruz, böyle farklı yönleriyle de ele alıyoruz. Çoğunlukla, bin yılların kirlerinden bahsediyoruz. Gerçekten de bin yılların kiri var üzerimizde. Ama duruş itibariyle bizi en fazla etkileyen, en fazla bu düzeye gelmemizi sağlayan temel özelliklerimizin bir kaç noktada birleştiğini düşünüyorum. Birincisi; beklentili ruh hali. Yani kle, kul efendi ilişkisi. Mesela rgt olarak veya coğrafya olarak bir sistemden bekledik. İşte kadın erkekten bekledi, yapı yönetimden

bekledi. Bir çok açıdan biri diğerinden bekledi. Sürekli bir bekleme hali. Dil. arkadaş da; bekledik diyor, beklentiliydik arkadaşlardan diyor. Şimdi bu, gerçekten önemli zaaflarımızdan, zayıf noktalarımızdan biri. O yüzden bağımsız bir duruğu, kişiliği çok fazla açığa çıkaramıyoruz. Bu anlamıyla önemli bir noktadır diye düşünüyorum. Diğer bir nokta da; kolayı benimseme olgusudur. Mesela, zgrlk biraz mücadele, biraz da güçlü bir sorgulamayı, zorlanmayı gerektiriyordu. Karakter olarak biz buna yatkın değiliz. Sistemin getirmiş olduğu özellikler bunlar tabii. Kolaya, rahata kaçıyoruz. Yani böyle kolayı daha rahat benimsediğimiz için, kendimizi daha rahat sistemleştirebiliyoruz. Kolay nedir? Kolay, sistemin oluşturmuş olduğu olguları, olayları, artık biçimleri kendimize uyarlama oluyor. Bunu biraz rahat benimsiyoruz. nkn öbür türlü kendi başına bir sistem oluşturmak, çok daha zorlu bir iş. Çok daha güçlü bir aktivite ve potansiyel istiyor. Buna da kendimizi çok fazla yatıramıyoruz. Bu bir özellik aslında. Büyük bir zayıflık.

Bir diğer nokta da bütün bunlarla bağlantılı olarak, bir çok Şeyi gerekçelendirme veya Şikayet tarzı. Bu gerekelendirmelerde en fazla ortaya çıkan nokta ne? Topu diğerine atıyor, diğer de öbürüne atıyor. Ama hiçbir zaman ortada kim suçlu, kim hatalı belli olmuyor. Böylece; bir karmaşa, kaos durumu ortaya çıkıyor. Bu da kendi duruşumuzu, yaklaşımlarımızı veya kendi zaaflarımızdan kapatmamızın bir mantığı oluyor. Yani bir çok boyutuyla politize olmayı getiriyor. Aslında kendi duruşumuzu savunulur hale getirmenin yaklaşımıdır politik olmak. Bize de biraz bu biçimiyle yansıyor. Yoksa bir Şeyleri kurtarma, bir Şeyleri yapma mantığıyla ortaya çıkan bir yaklaşım biçimi değil. Kendi duruşumuzun korunmasını, savunmasını gerçekleştirmenin mekanizması oluyor. Bunları, çok ciddi her arkadaşın sorgulanması gerektiğini düşünüyorum. Fakat Şöyle bir gerçeklikte var. İktidarla buluşma olayı, bu politik düzlemi biraz daha farklılaştırıyor. Şimdi yapıda da politiklik yok mudur, vardır elbet. O da kendisine göre hesap yapıyor, o da kendisine göre kendini bir yerlere konumlandırmaya alışıyor. Bu da farklı bir yön. Tabii biraz iktidarla buluşma olgusu, onu farklılaştırıyor. Mesela Sümer Rahip devletlerinde, yani ziguratlarda rahipler önce bir sistem kuruyorlar. Kendileri kurdukları halde yine buna inanlar kendileri oluyor. Bu sistemin doğruluğuna kendileri inanıyorlar ve kendilerini ona yatırıyorlar. Şimdi bizde de biraz bu. Şimdi bizde bazı Şeyleri ortaya koyuyoruz ve sonra kendimiz ona inanıyoruz. Bu yönetim açısından ciddi sorgulanması gereken bir durum. Mesela Sema arkadaşın bir sözü var; “gökyüzünde bir güneş olur, başka merkezlere veya güneşlere yer yoktur” diyor. Fakat yönetimimiz açısından merkez olma, herkesin kendisini bir güneş gibi ele almasına sebep oldu. Yani herkes kendisine

çekmeye çalıştı. Çünkü güneştir, her şey onun etrafında döner. Yani özgürlük düzlemini veya özgürlük düzeyini kendisinde somutlaştıran, ben doğuyum, ben merkezim deyip kendi etrafında toparlama mantığını çok güçlü sorgulaması gerekir diye düşünüyorum. Biraz iktidarla buluşmanın çok etkili bir saplantı olduğunu düşünüyorum. Ben böyle düşünüyorum, yanlış da olabilirim. Fakat gözlemleyebildiğim, izleyebildiğim biraz budur. O anlamıyla, ben merkezci konumunun gerçekten reddedilmesi gerekiyor. Merkezimiz de, güneşimiz de var. Bizim yapımız çok homojen değil. Herkes aynı olmadığı gibi, tek bir pencereden bakacak da değil. Herkesin farklı bir girişi olabilir. Mesela bir YJA, kendisi açısından farklı, PJA kendisi açısından farklı değerlendiriyor. Yani herkes kendi ekseninde bir yaklaşımı esas alıyor ve “bana gelin, benim doğruma gelin” deniliyor. Bence bu yanlış bir mantık. Bu toplantıda en fazla reddedilmesi gereken yön bu. Bizim uzaklaştığımız bir çizgi düzeyi var. Ben geçen gün de koymuştum. PJA olarak bir oportünizmi yaşıyoruz. Tümüyle çizgiden bir kopukluğu yaşadık. Yani sistemin bizi getirmek istediği noktaya neredeyse geliyoruz. O anlamıyla bunu bırakıp gerçek özümüze, gerçek merkezimize bakarak kendimizi sorgulamamız gerekiyor. Biraz bu yönüyle değerlendirmelerin yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bunun yanı sıra diğer bir nokta da; erkeğe endeksli bir politikanın veya bir duruşun sergilendiği belirtildi. Ben bunun çok fazla abartılı ele alınmaması gerektiğini düşünüyorum. Örneğin bir Ce. arkadaşın HPG üzerindeki etkisi bellidir, ve orada ki kadın hareketinin de ondan etkilenme boyutu mutlaka vardır. Bunu inkar etmemek lazım. Yine bir Ab. arkadaşın Xinere'deki güç üzerinde etkisi vardır. Bunu da inkar etmemek lazım. Yani bunlar gerçekliktir ve bizim geldiğimiz nokta budur. Çünkü biz kendimizi merkez olmaktan çıkarıp, bir yerlere yani bir şeylerin devamı olarak ele aldık. Bunu, abes bir şey olarak değerlendirmemek gerekiyor. Bu bizim gerçeğimizdir. Yine, örgütü Cu. arkadaş şahsında görüyor ve yapımızın çoğu öylede ele alıyor. Bu bir gerçektir. Ancak kendimizi oradan çıkarıp, doğru bir rotayı yakalayabilirsek, sağlıklı yaklaşım içinde olacağımız da bir gerçek. Son olarak, arkadaşlar kaza olayını değerlendirdiler. Şimdi Kongre Gel'de ki duruş gerçekten de önemliydi. İçimizdeki yanlışlıkların, gerçekten varolan parçalanmışlığın, giderek bozulan şeylerin kendi içinde yaratmış olduğu olumsuzlukların bir yansımasıydı. Ancak bunların direk yansıdığı ortam kongre ortamı oldu. Kongra-Gel'in, kadının hareketinin imajı, prestiji üzerinde çok derin etkiler bıraktığına inanıyorum. Önemli bir sarsılma yaşandı ve bu sarsılma bence çok derinde oldu. Hem kadın hem de erkek yapısı açısından yaşanan bu durum bir güvensizliği, uzaklaşmayı beraberinde getirdi. O anlamıyla

da bir dönüm noktasıydı. Fakat bu kaza durumu bence varolan umutların büyük bir kısmını koparmıştır. Bu, Türkiye’de ki Susurluk davası gibi bir olaydır. Yani derin devletin, kendi içinde açığa çıkmış biçimidir. Biraz böyle değerlendiriyorum. Fakat çözüm açısından, bence biraz daha güçlü sorgulayabilmek gerekiyor. Ben yönetim bileşiminin de çok güçlü bir şeyde olduğuna inanıyorum. Yapımızın da çok güçlü bir birikim, deneyim kazandığını düşünüyorum. Dediğim gibi, yönetime belki güvensiz yaklaşımlarımız oldu, ancak Önderliğin insan yaratma erdemini, gücünü birebir yaşadığımız için de, gerçekten yeniden çok güçlü bir çıkışı yapabileceğimize de inanıyorum. Bu anlamıyla, toplantının alabileceği en önemli sonuç; hem yapımıza, hem de halkımıza dönük kendi prestijini, duruşunu yeniden ele alan bir olgunluk düzeyini göstermek olacaktır. Çeşitli toplantılar, tartışmalar yapılabilir. Yani salt bir şeyleri aktarım biçiminde değil. Eleştirilere açık olabilmek, neler geliyor, neler isteniyor, neler düşünülüyor, bunlara açık olmak ve bu temelde alternatifleriyle bir çözüm bileşimine oturtmak, bence en sağlıklı biçim olacak. PJA’nın yeniden böyle bir sürece girmesi gerekiyor. Yoksa aksi durumda, işte genel bazı doğrularla çıkarsak çok fazla şey olacağını düşünmüyorum ve geldiğimiz noktadan daha da geriye giden bir trendi izleyeceğiz. O anlamıyla da sağlıksız buluyorum. Genel değerlendirmem bu çerçevededir. Bireylere ilişkin bazı değerlendirmeler vardı. Bence arkadaşlar kendi tavırlarını koyduktan sonra değerlendirmeye gidilebilir. Çünkü, gerçekten birleşiyorlar mı, birleşmiyorlar mı, ne kadar birleşiyorlar bunları bilmiyoruz. O temelde kendi istemlerini de görmek gerekiyor. Fakat şunu da belirteyim, birey olarak yeniden buluşmada ki inanç düzeyim zayıf. O çizgide, bir birleşim düzeyini yeniden yakalayabileceğimize de inancım yok. Fakat en azından demokratik bir ortamda dinlemek de gerektiğine inanıyorum. Yine, Ren. ve Pel. arkadaşların görevlerinin dondurulması noktasında bir öneri vardı. Hem bu gidiş düzleminde, hem de yaratılan o duruşlar düzeyinde, o öneriye katılıyorum. En azından kongreye kadar bir yoğunlaşmanın daha sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Ver. ark: İlk başta, çizgi boyutuyla görüşlerimizi sunarsak daha iyi olur. Bu yönlü bazı görüşler dile geldi. Daha önce de hareket olarak zorlandığımızda, sorgulamalarımızı ne kadar önderlik çizgisindeyiz, ne kadar değiliz biçiminde yapıyorduk. Bir çok arkadaş oportünizm, teslimiyet olarak bazı yaklaşımları değerlendirdiler. . Tespit olarak şunu söyleyebilirim, sağ teslimiyet çizgisi var. Yani PJA olarak, biz bu çizgideyiz. Yani hareketimizin bunca sorunu, parçalılığı yaşamasının kaynağında çizgiden çıkma yatıyor. Üzerinde yürüdüğü çizgi de budur. Biraz içeriğine baktığımızda, bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Birbirini

suçlu görmekten ziyade, bu hareket kadrosuyla, meclisiyle, koordinasyonu ile kendisini ortaya koyarsa, bu çok daha rahat görülecektir. Bunun için de mutlaka eleştirilmesi gerekiyor. Özeleştiri verip, çizgi boyutunda biraz daha somut tespitlere gidilirse, işin içinden biraz daha rahat çıkabiliriz. Gerçekten bir çok konuda kafam karışık. Birçok Şeyi bilmiyorsun. Yani üç-dört yıldır bu hareketin tam olarak neyi yaşadığını bilmiyoruz. Meclisin durumu nedir, toplantılarında neleri tartışıyorlar, eleştiriler var mıdır, yok mudur, yaptığı tespitler nelerdir, bunlar bilinmiyor. Kendisini kadroya kapatmış, harekete kapatmış durumdadır. Açıklık ilkesi, tamamen ortadan kaldırılmıştır. Sorduğunda da, sorulmuyor veya seni ilgilendirilmez deniliyor. İşte meclis toplantısıdır, siz bilmesiniz iyi oluyor deniliyor. Sonuçları da aktarılmıyor. Bir çok Şeyin üstü kapatılıyor. Onun için de insan tam olarak nasıl bir tespit yapacağını bilemiyor. Ama açık o olan şu ki, hepimizin ortaya çıkan tablodan rahatsız olduğudur. Belki hepimizin içi acıyor, fakat içinden çıkmak da zor. Bir yerlerden tutup kaldırmak istiyoruz, fakat tablo gerçekten de çok fazla iç açıcı değil. Herkesin aynı düzeyde teslimiyet çizgisinde olduğunu söylemeyiz. Fakat gerçek olan şu ki, hepimizin bir biçimde bugün bu çizgide olduğudur. Ben biraz bu biçimde görüyorum. Yani birileri kalkıp ben doğru çizgideyim dese bile, insan çok fazla gerçekçi bulamaz. Çünkü mevcut gidişat durdurulmamıştır. Bu noktayı iyi görmemiz gerekiyor. Belki gücüm yetmedi denilir, liberal kaldım, bireysel kaldım, herkesin kendisine göre bir gerekçesi vardır, ama nihayetinde bu çizgi, şu an olması gereken çizgide değil. Mevcut tablo yapıyı rahatsız ediyor. Küçük bir örnek vermek gerekirse; bize küçük yaşta katılıp da şu an elli yaşında birinin koynunda yaşayan kişiler varsa, bu bir teslimiyettir. O zaman, geri toplumsal ölçülere teslim olduğumuzu söyleyebiliriz. Biz hareket olarak neden bunu önünün almadık? Yani bu bugün yaşanan bir sorun değil. İlk bu tür Şeyler söylenildiğinde, neden bunları gündemimize koyup, tahlil edemedik? Niye eleştirmedik, teşhir edemedik? Bugün görüyoruz, kendi aramızda da konuşuyoruz, fakat önünü alamıyoruz. Bu bir teslimiyettir. Teslim ediyorsun, bunu görmemiz gerekiyor. Her birimiz yetki ve iktidar derdine girmişiz. Bu da bir teslimiyettir. İktidara, yetkiye teslim olmaktır. Amaçtan kopuş yaşanmıştır. İçimizden biri kalkıp “hayır, biz bunlara teslim olmadık” diyebilir mi? Kesinlikle inanmıyorum. Biz çok aşırı bir kaygıyı yaşıyoruz. Bir Şeyi ortaya koymadan önce, yüzlerce hesap kitap içerisine giriyoruz. Acaba bana, yanımdakine ne kadar yararı olur? Yani dansöz politikası ortaya çıkmış. Bu noktalar elbette kendisiyle birlikte teslimiyeti getirir. Diğer bir nokta ise, eleştiri ortadan kaldırıldı. Uzun bir süredir, eleştiri yapan insanlara bunlar muhaliftir, aramızda yeri olmamalı dedik. Onlarca kadro bu şekilde

tasfiye edildi. Şimdi tabloya baktığımda, hep birbirini tanıyan ve katıldığından bu yana birlikte olan arkadaşlardır. Kadınlar sadece bunlar değil. Kadın katılımları hiç durmadı, ama biz aramıza on yeni arkadaş katamamışız. Meclisimizden turalım, en esas çalışmalar da yer alan arkadaşlara kadar bu böyledir. Çünkü biz buna zemin sunmuyoruz. Bu da iktidarla bağlantılı bir Şey. Bize yeni katılımlar olsaydı, bu hareket g alacaktı. Fakat yeni katılımlar yok. Ayrı bir düşünceye sahip olan birinin zaten önünü açmıyoruz. Onu, boğuntuya getiriyoruz. Mesela mecliste olan bazı arkadaşlar boğuntuya getirilmiş durumda. Varlığı yokluğu belli değil bu arkadaşların. Meclis midir, değildir belli değil. Neden? Gerçekten karakteri mi el vermiyor, hayır kesinlikle öyle değil. Şöyle bir sınıflandırmaya tabi tutuyoruz; işte bunlar yenidir, bunlar muhaliftir bir köşede dursunlar diyoruz. Kadroya da bu Şekilde yaklaşarak, kendimizi marjinalleştirdik. Hareketimizin marjinalleştiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Çekirdek söylemi de ondan geliyor. Bu noktada, her Şeyden önce bunu ortadan kaldırmamız gerekiyor. Yani olsun, aramızda farklı düşüncelere sahip, muhalif insanlar da olsun. Bazıları kendilerini en üstte gördü. Benden başka kimse bu çalışmayı yapamaz, benim dediklerim doğrudur dedi. Eleştirildiği zaman, bu benim ayağımı kaydırmak istiyor deniliyor. Çünkü artık her Şeyi iktidara göre düşünüyor. Bu Şekilde ele alındı. Yapıdan alınması gereken güç, alınamadı. Bu neyi ortaya çıkardı, erkekten g almayı ortaya çıkardı. Bunun iyi görülmesi gerekiyor. Geçen üç yıl içerisinde bu hareket, farklı bazı Şeylerden g alması gerekirken, erkekten aldı. Erkeğe dayandı. Dengeler oradan ıktı. Eğer erkeğe dayanamazsam, gücüm yok denildi. Zaten erkeğin de istediği buydu. Yani nerede olursan ol, beni tamamla ben de sana bazı Şeyler veririm denildi. Bu yaklaşım '96 pratiğinde de vardı. Ve bu halen de var. Olacak da. Ama eğer sen gücünü, yapıdan, meclisinden, bazı ilkelerden almazsan, onları bir tarafı bırakıp iktidar olmak istersen, bunlardan alamadığın gücü mecburen erkekten alacaksın. Gücünü olmadan yaşamazsın. Her halükarda insana g gerekiyor. Çünkü ayakta durman gerekiyor. Eğer bugün ortada bir hareket olmasaydı, senin g alma durumun da söz konusu olamazdı. Bireysel kalmak da bir işe yaramıyor. Akşama kadar alış, bir Şeyler yaptığını san, bunun hiçbir faydası olmayacaktır. Nihayetinde bu başka Şeylere hizmet etmeye götürür. Neden hareket olduk, bazı Şeyleri koruyabilmek için. Bundan beş-altı yıl önce kimse bir kadına el uzatamıyordu, çünkü kadın bir gct. Dayandığın bir önderlik gerçeği vardı ya da bazı noktalarda da kendimizden de g alıyorduk. Fakat Şimdi bunu da yapamıyoruz. El uzatandan, dil uzatana hatta oynayana karşı bir Şey yapamıyoruz. Gerçekten g olmak isteyenler hep etrafına bakınır ve Şunu de acaba hangi erkek daha gcldr de, ben onun arkasına

gireyim. Erkek de zaten bu yönlü hazır olduğunu söylüyor, hadi gel diyor. Neden biz Şimdi PJA etrafında toplanamıyoruz? PJA olarak, neden PJA'nın gücünü açığa çıkaramıyoruz? Çünkü inançsızlık var. Ben birey olarak uzun bir süre kendimi geri çektim. Zaten geri de tutuluyordum. O ayrı bir nokta, ki zaten o yönlü raporumu da sunmuştum. İnsan yine de verebilir. Ama görev aldıktan sonra, kimden görev alacağımı düşündüm. İçinde bulunduğum alan yönetimini tasvip etmiyorum. Bir de sana, eğer benimle olursan sana her Şey vereceğim deniliyor. PJA'yı da tasvip etmiyorum. Pel. ark. onların tarzını tasvip etmiyorum. Benimki de doğru değil, bunun çok doğru olduğunu iddia etmiyorum, tasvip etmiyorum, peki kimden g alacağım? Güçsüz m kalacağım? Yanındaki g erkek ve sen ona dayanırsan, o da parçalılığı getirir. Ben de bir parayım, diğeri de bir parça. Eğer her birimiz Şunu düşünüp g olalım, birleşelim dersek, gerçekten de g konumuna geliriz. Ama yok, eğer gücümüzü başkalarına verip, hatta satarsak, o zaman biz gerçekten güçsüz kalacağız. Bunun için teslimiyet, bu belirttiğim noktalarda başladı. Bu temelde, hareketi yenilememiz gerekiyor. Benim bireysel olarak önerim budur. Hareketimizi bir çok bakımdan yenilememiz gerekiyor. izgimiz nettir, önderlik önümüze koymuş. Proje belki yarım kaldı, ama bizim yenilememiz gerekiyor. Yani eskisi gibi olmasına da katılmıyorum. Bize bazı konularda, yenilik gerekiyor. Eğer eskisi gibi olalım dersek, bu bizi dogmatizme, kalıplara götürür. '96-2000'lerde ki gibi hareket edemeyiz. Bugüne göre hareket etmeliyiz. On yıllık projelerimiz var. O zaman, gerçekten bir yenilik de gerekiyor. Reform gerekiyor, evrim gerekiyor yani kendimizi değiştirip dönüştürmek gerekiyor. Kadroda yenilik gerekiyor. Yeni kadroların nnn aılması gerekiyor. Yeni bir kongreye giderek hareket oluşturacağız. Bileşiminin hem yeni hem de zengin olması gerekiyor. Kaygılarımız olmasın, yapacaklar. Yeni olabilirler, fakat yaparlar. Biz de ilk geldiğimizde bir çok konuda yeniydik, hiçbir Şey bilmiyorduk ve birçok Şeyi bozduk. İnanıyorum ki, ortaya çıkan tecrübeler üzerinden bu dengelerin içine girmeyen bir çok insan daha iyisini yapar. Halkı da katmamız gerekiyor. Önderlik izgisi temelinde aydınlanan bir çok kadın var. Bunları da katalım, genişletelim, korkmayalım. Bizim de, ideolojik bir yoğunlaşmaya girmemiz gerekiyor. Ciddi bir yoğunlaşmanın yaşanması, hesap verilmesi gerekiyor. Yaşadığımız tecrübelerin hareketimize mal edilmesi gerekiyor. Tarihe mal edilmesi gerekiyor. Benim bireysel olarak da önerilerim var. Onları daha sonra belirtirim. Őimdilik belirteceklerim bunlardır.

Şaf. ark: Arkadaşlar; uluslar arası komployla bağlantılı olarak bazı değerlendirmeler yaptılar. Ben de kendi değerlendirmemi aynı

gerçekliğe dayandıracağım. Şimdi bizi 6. kongreye götüren nedenler vardı. Uluslar arası komplo, bir açıdan o nedenlere dayalıydı. ‘93’ten bu yana örgüt içerisinde yaşanan tekrar ve örgüt içi oluşturulan dengelerin varlığı, giderek örgütün çizgisel düzeyde pratik olarak kendisini ortaya koymaması reel bir PKK gerçekliğinin ortaya çıkarmasını beraberinde getirmişti. Önderlik 6. kongreyle birlikte bunu aşmak istiyordu. Kuşkusuz bu gerçeklik, kadının dışında ele alınıp değerlendirilemez. Kadın da, bu gerçekliğin bir ayağıydı. O gün ... arkadaşlar da hazır olduğunda ben bir cümle kullanmıştım, onu tekrarlayacağım. 6. kongre sürecinde, önderlik müdahale etmek istedi fakat bu gerçekleşemedi. Aslında 6. kongreyle birlikte çözümleyip aşmamız gereken sorunlarımızı değişim sürecine taşırmak durumunda kaldık. Örgüt olarak böyle bir gerçeklikle yüz yüze kaldık ve kadın hareketi olarak da, biz bu gerçekliğin içerisindeydik. O açıdan 6. kongre süreci ve sonrasında yaşanan sorunlar, kadın hareketi olarak da çok köklü ele alınamadı, çözümlenemedi, zmleyemedik. Değişime, kendi sorunlarımızla birlikte girdik. Önderliğin bu değişim çizgisine kendi cephemizden dayattığımız geriliklerle paralel, çizgisel düzeyde bir müdahaleyi de kendisiyle birlikte açığa çıkardı. O süreçten bugüne yaşananlara, nderliğin savunmalarıyla hatta fiili müdahalesiyle rgsel yapılanmayı değişim çizgisine oturtmaya çalışan yaklaşımı karşısında, bizim de kendi cephemizden, kendi izgimizle bu sürece müdahale biçimi gibi bir sonuç açığa ıktı. Aslında bunun, biraz çelişki ve çatışmalarının açığa çıkardığı bir sonuç olarak da ben gelinen noktayı değerlendiriyorum. Kadın hareketimizin, bizlerin yaşadığı sorunun da bu gerçeklikten koparılarak ele alınmaması gerektiğine inanıyorum. 3. kongre kadın açısından bir çıkıştı. İdeolojik düzeyde bir yaklaşım sergilendi. Sorunlar kısmen tahlil edilmeye de çalışıldı. Fakat bence şöyle bir yanılığ da vardı. 3. kongreye götüren nedenler çok köklü çözümlenemediği gibi, 3. kongre sonrası açığa çıkan sonuçlar da herkese mal edilemedi. Bu açıdan aynı sorunlar kendisini bir diğer sürece taşırdı ve benzer bir biçimde biraz daha politik yaklaşımların olduğu bir sürece bıraktı. Tabii belli farklılıklar içerse de, gerçeklik özde çok fazla değişmediğinden, çözümlenemeyen noktada bu oldu. Biz kadın hareketi olarak şöyle bir durumu yaşadık; mesela 3. kadın kongresiyle birlikte kendimizi çizgiye çekme biçiminde bir yaklaşımı belirginleştirmeye çalışırken, herkesin kendi cephesinden, kendi eğilimiyle bir mahkumiyete katılımı gerçekleşti ve bu giderek zayıflıkların ittifakını da kendisiyle birlikte açığa çıkardı. Kongre sonrası yaşanan sorunlar, aslında bir açıdan bu gerçekliğe dayalıydı. Çünkü her ne kadar çizgisel düzeyde kendini ele alma yaklaşımı geliştirilmek istense de, eğilimler çok köklü çözümlenemediği için sonuç alınamadı. Bu kendisiyle birlikte mutlaka böylesi bir sonucu

açığa çıkaracaktı ve bence, biz şu anda onun sonuçlarıyla karşı karşıya geliyoruz. Tabii 3. kadın kongresinden sonra belli bir gelişim düzeyi de yakalandı. Ancak, daha sonra siyasetin merkezine daha çok bireycilik ve erkeğe dayalı bir siyaset biçimi açığa çıktı. Bunun kadro politikası, yönetime yaklaşımı, toplumsallaşmaya, orduya yaklaşımı biraz daha kendisini bu siyaset üzerinden kurumlaştırdı ve şu an parçalı duruş olarak ifadelendirilen durum, aslında o döneme dayalı bir dengeydi. Yoksa birden bire Kongre Gel sürecinden sonra açığa çıkan bir durum değildir. Arkadaşların bu sürece ilişkin değerlendirmeleri oldu. Bireycilik bizde çok fazla kökleşti. Siyaset tarzında, biraz daha erkeğe yatkınlık biçiminde kendisini gösterdi. Şimdi sen kendi örgütünü geliştiremezsen, bu böylesi bir sonuca götürür. Mesela şimdiye kadar kurulan bütün örgütlerde, devlet siyasetlerinde ya da bir topluluğun kendisini var etme yöntemlerinde bile bu böyledir. Eğer sen, kendi öz gücünle kendi örgütüne dayanamıyorsan, ama aynı zamanda senin bir varolma problemin varsa, bir biçimde sen bunu bir yerlerle dengeleme veya bir biçimde birilerinden güç alarak kendi varlığını sürdürme yaklaşımı içindedir demektir. Bunun ifadesi budur. Biraz da mesela güçler dengesi, güçlerin varolma problemidir. Kadın hareketi olarak böylesi bir gerçeklikle karşı karşıya kaldık ve bireycilik bizde gerçekten çok fazla çözümlenemedi. Bu anlamda Önderliğin savunmalarında ortaya koyduğu çerçeveye dönük ya da ideolojik doğrultuya dönük tartışmalarımız olsa da, yeterince anlaşılmasının kaynağında bu yaklaşımlarımızın olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda biz biraz daha değerlerden, maneviyattan, olması gerekenden uzaklaşarak, hem ruhsal hem de psikolojik düzeyde bir parçalanmayı yaşadık. Elbette kadın özgürlük hareketi, temelde cins çelişkisine dayalı 21. yüzyıl çelişkisi olabilecek ve biraz da 21. yüzyılı belirleyebilecek bir mücadeledir. Ve sen bunun örgütü olarak, bu türden sorunları yaşamaman tabii kendisiyle birlikte çok normal sonuçları, ya da böyle çok genel geçer sonuçları doğurmayacaktır. Bu, biraz problemlili olacak ve biz bu gerçekliğe çok fazla müdahale etmedik. Ben şöyle bir değerlendirmeye gidiyorum; biz Atina savunmalarını aslında çok fazla anlayamadık. Mesela en son geliştirilen talimattan da hareketle, şöyle bir sonuca ulaştım; kadın özgürlük hareketi olarak, Atina savunmalarında Önderliğin koyduğu hiyerarşiyi yine devlet karşısındaki yaklaşımı çok fazla anlayamadık. Biraz Atina savunmalarının ortaya koyduğu çerçeve üzerinden, bizim eko feministlere benzer bir yaklaşımımız gerçekten oldu. Yani biz ortaya koyulan çerçeveyi, bir çok şeyden soyutlayarak merkezine biraz daha kendimizi oturttuk ve bu bizdeki yanılırları bence biraz daha derinleştirdi. Bu anlamda, Atina savunmaları bizim açımızdan çok fazla anlaşılamadı. Hatta bir çok açıdan bizim kendi içimizde

bulduğumuz durumun dayanağı durumuna getirildi. Ben o günkü değerlendirmemde de koymuştum. Mesela bir çok kavramın içeriğini boşaltan, sürekli propagandasını yapan, öne çıkan, vaatte bulunan ama çok fazla içeriğini dolduramayan, somutlaştıramayan, aslında bu anlamda ideolojinin somutlaşmasının zeminini ortadan kaldıran bir yaklaşım kendisiyle birlikte Önderliğin savunmalarıyla geliştirmek istediği müdahalenin de çok fazla sonuç almaması gibi bir neticeyi ortaya çıkardı. Yaşanan durumun aşılması, bir yönüyle buna dayalı olmakla birlikte, kendi durumumuzu biraz daha derinleştiren bir tablo da açığa çıkardı. Kadın hareketinde bireyciliğin bu kadar fazla derinleşmesi, siyasetin merkezine bireyciliğin oturtması, erkeğe dönük politikamızı da bir çok açıdan belirledi. Mesela kongreden sonra, böyle kısa kısa bazı şeylerden hareketle son durumu değerlendirmek istiyorum. Çünkü arkadaşlar, bir çok açıdan koydular. Mesela kongreden sonra kendi duruşumuzu tarafsızlık biçiminde bir tanıma kavuşturduk. Aslında yaşanan durum, bu değildi. Neden? Çünkü 6. kongreyle birlikte örgüt içinde yaşanan dengeler aşılmadı ve o dengelere dayalı erkek de bir siyasetin içine girdi. Bu, uzun bir dönem devam etti ve biz de ona dayalı bir dengeye girdik. Şimdi Önderliğin gerçekleştirdiği müdahaleyle birlikte, yeni bir örgütsel yapılanma sürecine girildi. Bu durum erkeğin kendi içinde yaşadığı dengeleri parçaladı. Biz de ona dayalı kendimizi dengelediğimiz için, erkeğin içindeki bu parçalanma, dengelerin kırılması, bizim de boşluğa düşmemize neden oldu. Çünkü biz gerçekten Önderlik çizgisine dayalı bir siyaset yürütmüş olsaydık, siyasetimizin merkezine onu koymuş olsaydık, biz o düzeyde bir boşluğa düşmezdik. Zorlandığımız noktalar olabilirdi ya da taktik düzeyde ki yaklaşımlarımızda bazı sorunlar yaşanabilirdi, ama esasa ilişkin bu kadar fazla zorlanmazdık. Bu, bizim gerçekten Önderlik çizgisinde olmamızın bir sonucu olduğu kadar, siyaset mantığımızın yine siyasetin merkezine neyi koyduğumuzun bir sonucudur. O açıdan böyle bir boşluğa düşme yaşandı ve gelinen nokta itibariyle bunun çözümlenmesi gerekiyor. Yani arkadaşların da değerlendirmesi çoğunlukla buna dönük oldu. Ben de bu çerçevede düşünüyorum. Bu anlamda, iktidar yaklaşımımızın ne olduğunu çözümlenmemiz gerekiyor. Önderliğin devleti çözümlerken, ortaya koyduğu karşıtına benzeşme gerçekliği bizde ne kadar yaşandı. Mesela kadın olarak diyelim ki, mücadele içerisine girdik ve erkek egemenlikli sisteme karşı mücadele yürütüyoruz. Bizim kendimizi örgütlediğimiz temel çelişki de budur. Bunun, bizim iktidar yaklaşımımızda bir farklılığı kendisiyle birlikte getirmesi gerekiyordu. Önderlik, en son Atina savunmalarında hiyerarşiyi çözümlenme biçimiyle de ortaya koydu. Bir sistemdi ve biz kendimizi o sistemden çok fazla bağımsızlaştıramadık. Bu anlamda

iktidar anlayışında gerçekten bir Şeylere karşı mücadele ederken, karşıtına benzeşme bizde çok fazla gelişti ve biz bunu çok fazla özmleyemedik. O açıdan, zgrlksel gelişimi kendi iktidar anlayışımıza dayandırarak ele aldık. Bunu, bazı arkadaşlar şahsında da eğilimler boyutuyla açığa çıkarmakla birlikte, bu objektif bir durum olarak daha fazla belirginleşti ve biz bunu çok fazla özmleyemedik. O yüzden hiyerarşiyi, biraz daha kendimizde erkeke okleştirdik. Mesela, bu kadro yaklaşımlarımızı çok belirgin kıldı ve biz bunu gerçekten çok fazla özmleyemedik. Diyelim ki bir süreçten sonra kadroda yaşanan yıldığlık, kadronun çalışmalara çok fazla dahil edilmemesi ya da sadece sorunların bir kesimle ele alınması gibi niyetsel düzeyde çok fazla sorgulamadığımız politik yaklaşımlar açığa ıktı. Bu anlamda, birey olgusunu çok fazla ne çıkaramama, geliştirememe hatta giderek kendimizi daha fazla merkeze koyan bir yaklaşımı, şekillenmeyi açığa çıkarma ve adını koyarsak giderek yaranmacılığın yapımızda daha fazla derinleşmesi bu yaklaşımımızın bir sonucudur. Böylesi bir iktidar anlayışı ilişkilerde, yaklaşımlarda bir dengesizliği getirdi. Çünkü alıp verme ilişkisine dayalıdır. İşte bunlar karşısında bir boşluğa düşme, bu açıdan yaşandı ve biz bu sorunlarla da yüz yüzeyiz. Bu anlamda, bence her birimiz açısından çözümlenmesi ve gerçekten değiştirilip müdahale edilmesi gereken bir durumdur. Mesela birey olgusuna yaklaşım, doğru birey anlayışını açığa çıkarma yine kavramları kendi anlamıyla kullanabilme, yerli yerine oturtma, içeriğini boşaltmama durumu, bizleri biraz daha ideolojik temellere oturtacaktır. Çünkü biz karşıtından yanlışlara girdiğimiz oranda biraz daha savrulduk ve bu çizgi düzeyinde bazı Şeylerden giderekten uzaklaşmamızı beraberinde getirdi. Temmuz toplantısına ben de katılmıştım. Mesela arkadaşlar Şöyle bir espri yapıyorlardı; işte falan yerin , bu yerin sosyetesini diyorlardı. Biraz da öyleydi aslında. Bizde elitleşme, kendisini farklılaştırma bizi yapıdan uzaklaştırdı. Dedim ya; ilişkilerdeki dengesizlik giderek yaşam biçimindeki dengesizlikle birleşince doğal olarak elitleşme yaşandı. Şimdi elitleşen bir Şeyin, alta inme gibi bir sorunu olur ki, onunla eşitleşemez ve ortaklaşamazsa, birlikte bir çalışma da yürütemez. Onu hissedemez ve giderek ona karşı bir yabancılaşmayı da yaşar. Yönetimsel ya da hareket olarak bizim siyaset tarzımız, böylesi bir sonuç açığa çıkardı. Mesela nderlik, hiyerarşik yaklaşımın çözümlenmesi gerektiğini belirtiyor. Kadın olarak, en fazla bizim çözümlememiz gerekiyor. Gerçekten bu durum, bizde çok daha fazla. Mesela, erkeğin kendi karakterine dayalı bir sistem ve onu hiyerarşik yapılanmaya oturtma gibi bir yaklaşımı zaten var. Ancak bu durum bizde, kadının karakterine ters olduğu için biraz daha gerisinden ve biraz daha kendi gelenekselliklerimizimizin de yoğunca müdahale ettiği bir

biçime dönüşüyor. O açıdan zihniyet olayı çok fazla çözümlenemedi. Belki yatay örgütlenme biçimi olarak doğrudur. Çünkü mevcut durumundan daha fazla kapsayıcı ve bir çok açıdan daha tartışmaya açıktır. Ama bizim zihniyetlerimizde ilişkilere, çalışmalara, arkadaşlara yaklaşımda bir dikeylik var. Zihniyette bir dikeylik var yani. Onun örgütsel düzeyde yapılanmasını, yatay örgütlenme modelini oturtursan bile, bu zihniyeti aşamadığın sürece aynı gerçeklik devam eder. Konferansta arkadaşlar tartışmışlar. Alanımıza ne konferans belgeleri ne de bir delege ulaşmadı. O açıdan hangi oranda tartışıldı, nasıl yapıldı, ne kadar indirgendi, onu çok fazla bilmiyorum. Arkadaşlar burada değerlendiriyorlar. Fakat sonuçları itibariyle, bence çok fazla indirgenmediği için bugün bu sorunları tartışıyoruz. Mesela şöylesi sorunlar yaşandı. Özellikle kadroya yaklaşımda şöyle bir psikoloji gelişti. Bireysellik kendisiyle birlikte, sürekli alternatif var korkusunu biraz da bu paranoya dönüştürdü. Bu, biraz da kadroya yaklaşım politikasını belirledi. Mesela bu biçimde ki bir yaklaşım bireyselleştirdi ve bir çok şey bu çerçevede el alındı. Bu durum, daha geniş bir yelpazede katılımı önlediği gibi, karşıtını daha fazla oluşturma yaklaşımını da geliştirdi. Bugün sağ çizgiyle bütünleşmiş arkadaşlar var. Ben, onların Önderlik gerçeği karşısındaki durumunu değerlendireceğim tabii ki, fakat bu kadar uçlaşma, bu kadar tersinden uçlaşma bence kadın hareketi olarak karşıtını derinleştiren politikalarımızla bağlantılı bir sonuç olarak açığa çıktı. Bir bütünen sonuçlarından sorumlu değiliz. Yani o arkadaşların bir ideolojik temelleri var ve bu bir tercih sorunudur. Ben bunları değerlendireceğim, fakat kadın hareketi olarak sorun salt o arkadaşlar boyutuyla da değil, bugün Max.'da yaşananlar ile örgüt olarak içerisinde olduğumuz durumlar ortada. Burada, Kadın bir çok soruna bulaştırılmış durumda ve gerçekten bir yönüyle kadın katliamı yaşanıyor. Bazı şeyler çok fazla karşıtına itildi ve bu biraz da yanlış politika yürütmenin bir sonucuydu. Bu gerçekliğin, gelinen nokta itibariyle daha köklü ele alınıp çözümlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Şimdi PJA olarak, Önderliğin ortaya koyduğu savunmalar gerçeği karşısında bizim de kendimizi yeniden bir yapılanmaya kavuşturmamız gerekiyordu. Genel örgüt açısından da bu karşı karşıya olduğumuz bir durumdu. Tabii ki bu sadece bir örgüt modeliyle ele alınacak bir durum değildir. Bunun ideolojik nedenleri vardır. Temellerini oturtmadığı oranda, kendisiyle birlikte değişen örgüt modelinin de çok fazla sonuç almayacağı da kesindir. Kongre Gel süreciyle, Önderliğin koyduğu çerçevede kendimizi yeniden yapılandırmanın çalışmaları içerisine girildi. Yetkilerin halka devredilmesi, kendini kurumlaştıran bir gerçeklikten uzaklaştırma, biraz daha hizmet anlayışı ve biraz daha bu örgüt içerisinde gerçekten

bir birey olarak yaşayabilmenin koşullarını daha fazla ortaya çıkarma yaklaşımı, çizgilerin de, geriliklerin de birbiriyle çatışmasını beraberinde getirdi. Belirttiğim dengelerin kırılması biraz bu gerçekliğe dayalı gelişti ve kadın olarak siyasetimizin yürütülme biçimi de o noktada açığa çıktı ve biz biraz da dengelenecek yer de bulamadık. O açıdan da bir boşluğa düştük. Fakat Kongre Gel'de ortaya konulan tablo, gerçekten hareket olarak bizim kendimizi köklü zmlenemediklerimizimizin bir sonucudur. Fakat kabul edilebilir bir durum da değil. Kabul edemiyoruz, tahammül edemiyoruz. Fakat biraz da zmlenmemiş sorunlarımızın bir sonucu olarak da ele alıp değerlendiriyoruz. Şimdi ncesinden PJA'nın yapmış olduğu bir konferans vardı. Hareket olarak biz o konferans üzerinden bu sürece biraz daha hazırlıklı girecektik. Sorunlarımızı belki biraz daha köklü tartışacaktık. Mesela aynı dönem itibariyle, aynı eğilimlerin kadın hareketi üzerinde ideolojik düzeyde saldırıları vardı. Bunun karşısında savunma pozisyonu belirlemek değil, ama kendi yaklaşımımızı belirlemek, bu anlamda öncülüğü kaptırmamak, hareket olarak özgürlük çizgisinde öncülük yapmak gibi bir zorunluluğumuz vardı ve biraz daha gerçekleştiren konferans buna bir ereve belirleyecekti. Bunun katılım biçimini, projelerini en temelde de sorunlarımızı zp ele alacaktı. Fakat konferansta bunun çok güclü yakalanamadığını düşünüyorum. Gerçi belirttiğim gibi henüz belgelerini de okuyamadık. Arkadaşlar da alanımıza ulaşamadılar. Mesela Temmuz toplantısında Fer. arkadaş onların yaklaşımı çok Şeydi. ıta çok üste tutuldu. Böyle bir saldırı geliştirildi. Kadın hareketi olarak biraz buna geldik. Biraz onun paniğini de yaşadık. Tabii izgisel düzeyde bir yaklaşımımız olsaydı, belki onun karşısındaki duruşumuz böyle olmayacak ve daha çizgisel olacaktı. Fakat biraz daha bireycilik, kaygılar işin içerisine karışınca bunun doğrultusu çok güclü sağlanamadı. Bu anlamda, konferans çok da güclü bir çizgiye oturtulamadı. Bunu bir eleştiri düzeyinde de koymak istiyorum. Mesela bütün Behdinin'a bir delege arkadaş geldi. Arkadaş gerçekten neye uğradığını Őařırmıř bir durumdaydı ve biz Şey yapmak istemedik. Heval sen yanlış anlamışsın, arkadaş yapısıyla tartışmayacaksın, konferansı ters algılamışsın, bu biçimde taşırmayacaksın dedik...

Bu anlamda, kendini çok güclü olarak bütün alanlara taşıran, kapsayıcı olan bir Şekilde taşırma sorumluluğunu açığa çıkarmadı. Bence konferansta ulaşılan sonuç ve yapılamayan zmlenme düzeyinin bir sonucu olarak da yaşandı. O açıdan, konferanstaki atmosfer Kongre ortamına da yansdı. Etkin de olunamazdı tabii ki. Tavırsızlık diye bir Şey, ortada olmak diye bir Şey yoktur. Değerlendirilecekse, bir çizgi düzeyinde değerlendirilmesi gerekiyor. Sorun, birileri sağ eğilimi, birileri sol eğilimi temsil etti değil. Biz ne

ona ne de ona bulaştıktık, ama nderliğin fahri üyelik düzeyi tartışılırken, bizim şehitlerimize, örgüt değerlerine dönük politika belirlenirken, yani bıçak kemiğe dayanmışken bunun karşısında tavırsızlık adına kendini ntrleştiremezsin ve sen bunu doğru bir siyaset biçimi olarak da sunamazsın. Nedenleri o değildir. Nedenleri, bence boşluğa düşmenin, siyasetini belirleyememenin sonuçlarıdır. Önderlik çizgisinden uzaklaşmanın sonuçlarıdır. Tabii şey inkar edilemez, Gulan arkadaşın şahadeti kullanılarak Kadın Hareketi'ne karşı bir saldırı gerçekleştirilmek istendi. Yine sosyal reform adı altında ıtanın çok yüksel tutulması, bu anlamda ideolojik bir bombardıman olması elbette ki etkiledi. Ancak, eğer bizim duruşumuz önderlik çizgisinde bir duruş olsaydı, o saldırılar karşısında bir duruş da sergilenebilirdi. Gerçi salt saldırılarla izah etmiyorum, belirttiğim nedenlere dayalı olarak izah ediyorum. Yani çizgisel bir duruşla, bunları karşılayabilirdik. Mesela Gulan arkadaşın şahadetinin sorgulanması, o konuda PJA'nın sorgulanması, bizde o düzeyde bir sonuç yaratmayabilirdi ya da kendimizi onunla izah eder bir durumda olmazdık. Gerçekten ahlaki olarak sorgulanması gereken bir tavır ve tamamen politik bir yaklaşım olarak değerlendiriyorum. Ama kendisiyle beraber bir dağılmayı getirecek bir durum da değildi. Biz kendimize güveniyor muyuz; güveniyoruz. Siyaset yürütürken bizim temel dayanağımız kendi örgütüz müdür? Bu anlamda, zgvenimiz var mıdır; vardır. O zaman, bizim göstereceğimiz tavır bu olmazdı. Yok, eğer bizi bu düzeyde etkiliyorsa, o zaman bizim dayanaklarımız farklıdır ve bir lde boşluğa düşülmüştür. Kendi rgtsel gücümüze dayanmamış, etkilenmeye açık, biraz da bazılarını dengeleme kaygısıyla açığa çıkan bir duruş olmuştur. Bu, elbette Kongre'de kadını etkisizleştirir. Kadının oradaki aktif katılımı bir çok şeyi belirleyecekti. Çok güclü bir ideolojik mücadele yürütüldü. Temmuz toplantısında açığa çıkmış sonuçlar vardı ve bunlar birden bire karşı karşıya olduğumuz durumlar değildi. Biz bu ortamlara çok fazla katılmadığımız için, tanık değiliz. Ancak, o zaman arkadaşların bizlere söyledikleri, biz bunları tartışıyoruz biçimindeydi. O zaman aşına olduğumuz, bilinen, özümlenmesi gereken ve yerinde, zamanında tavrının konması gereken bir durum. Birden bire açığa çıkmış bir durum değil yani. Ama olmamışsa, belirttiğim nedenlere dayalı olmamıştır. Bunun sorgulanmasının, aşılmasının gerekliliği var.

Kongre sonrası, Kadın Hareketi olarak bir kimlik biçiminde koordinasyon çalışması etrafında kenetlenemeyişimizin, yine yaşanan parçalı duruşun nedenleri var tabii. Çünkü koordinasyonumuzda yaşanan sorunlar vardı. Ben, ordu çalışmalarına Temmuz toplantısıyla birlikte geçtim. Mesela bizim arkadaşlarla bütün ilişki arayışlarımıza karşılıktık, bizimle ilişki gelişmedi. Ortaya çıkan pratik sonuç, bize

güven verecek bir izlenimi yaratmadı. Ona rağmen, ilişkilenede çok fazla ısrar ettik. PJA ile ilişkilenelim, parçalı bir duruş açığa çıkmasın dedik, fakat bunun karşısında en ufak bir refleks bile gösterilmedi. Bunun nedenleri var. Kadın Hareketi, kendi kaynağından kopuşu yaşıyor. Ya da anlayış düzeyinde bir kesimin kendi kaynağından kopuş durumu açığa çıktı ve bu gerçekten direkt ordu çalışmalarına yansdı. Mesela konferanstan gelen arkadaş şunu söylüyordu. Arkadaşlar; HPG çalışmalarına geçmek için öneriler alınabilir diyor, ama tek bir arkadaş HPG çalışmalarına geçmek için öneri yapmıyor. Neden? Bu, kendiliğinden mi oldu? Arkadaşlara ısrarla deniliyor ki, HPG'ye gitmeyin. Bunun yapıda yaratacağı sonuçlar olmaz mı? Mesela aynı arkadaşlar askeri bir birlik içindeler. Yarın öbür gün, Önderlik çizgisi adına bu arkadaşları mevzilendirip savaşıacaklar ya da şehit düşecekler. Şimdiye kadar mücadele gerçekliğimiz, hep buna dayalı gelişti. Ama sen ona diyorsun ki, gitme. Bu anlamda çok fazla tercih açığa çıkmıyor. Bu, kendi örgütünü koparmak, parçalamak değil midir ya da kendini kaynaktan koparmak değil midir?

Bu anlayış, bu yaklaşım gerçekten de ilişki kanallarını tıkkattı. Mesela yeniden yapılanma kapsamında, YJA çalışmalarına bir yaklaşım belirlemek amacıyla en son Temmuz toplantısında arkadaşlarla tartışmıştık. Çünkü HPG açısından belirlenen bir biçim vardı. Özerk bir yapılanma olacaktı. Özerk yapılanma, biraz da erkek arkadaşların eğilimi olarak açığa çıktı. Kadın hareketini, ordu çalışmalarını genel hareketten koparmak gibi bir eğilim açığa çıkıyor. Buna karşı, bizim örgütsel tedbirimiz ve örgüt sistemimiz olsun biçiminde bir yaklaşımımız oldu. Bu anlamda PJA ile mutlaka organik bir bağın olması gerekiyor ve biz bu konuda çok ısrar ettik. Sanırım daha sonra konferansta belli boyutlarıyla tartışılmış ve kabul edilmemişti. Bu, gerçekten bizim açımızdan bir sorun oldu. Aslında biraz da sistemi parçaladık. Anlayış düzeyinde koordinasyonun yaşadığı sorunlar vardı. Bunlar kendisiyle birlikte iletişim kanallarını tıkkadı. Mesela ordu çalışmalarını değerlendirmek istiyorum. Çünkü ordu çalışmasından geliyorum ve değerlendirme düzeyim oraya dayalı olacak. Bizim çalışmalarımız açısından, eğer beşik gibi sallanmadıysak biraz arkadaşların sağduyulu yaklaşımlarından, biraz da herkesin kendi sahasında bir şeyleri kurtarayım yaklaşımına dayalıydı. En üstten, çok doğru bir örgütsel yönlendirmenin altında oluşan bir durum değildi. Bizde neden böyle bir sağcılık gelişti, kaynaktan neden bu kadar uzaklaştık? Neden bu düzeyde bir ilişkisizliği tercih ettik? Sorun sadece onun sisteminin olmaması mıydı? Bizde her şey sadece tüzüksel şeylerle gelişmiyor, heval. Bunu hepimiz biliyoruz. Konferans öncesinde arkadaşlar perspektif istediler, gerçekten çok yüzeysel bir yaklaşım açığa çıktı. Biraz da, sen git kendini örgütle, nasıl

düşünüyorsan, öyle yap yaklaşımıyla olmaz. Bu kadın hareketinin yüzde sekseni bu çalışma içinde yer alıyor ve bu hareket, halen bir kaynak rolündedir. Kaldı ki, bu çalışmalar kimsenin tasarrufuna girecek çalışmalar değildir. Önderliğin, şehitlerin ve aynı biçimde şu an eleştirdiğimiz arkadaşların çabalarının bir sonucudur. Bu anlamda, kimsenin tasarruf alanı olmadığı gibi, kimsenin ortada bırakacağı bir çalışma da değil. Biz bunun sıkıntısını çok yoğun yaşadık. Arkadaşlar oportünizm olarak değerlendirdiler, ben katılıyorum. Biz kaynaktan koştuk. Toplumsallaşamadık da, araya sıkıştık. Bu, doğrultusuzluğumuzu biraz daha derinleştirdi. Böyle bir noktaya gelmek, belirttiğim çerçeveye dayalıydı ve bunun gerçekten çözümlenmesi gerekiyor. Etrafında kenetleneceğimiz bir koordinasyon açığa çıkmadı. Biz bunu kendi zeminimizde çok tartıştık ve bunun kaygısını da yaşadık. Bir biçimde aşma yaklaşımı içine girdik. Eleştirel tutumumuz baştan itibaren gelişti. Toplantımız oldu, muhatabımız kim belli değil. Bir arkadaş bizim toplantımıza katılabiliirdi. YJA olarak, ilk kez bir araya geliyoruz, bir arkadaş toplantımıza katılabiliirdi. Gerçekten muhatapsız bırakıldık. Eminim, bütün çalışmalar açısından bu böyleydi. Zaten doğrultusunu yitirdiği gibi, sistemini de parçaladı ve biraz tecritleşmiş bir durum açığa çıktı. Bir parçalılıktan bahsedilecekse, bu gerçekliğe dayalı olarak ele alınıp değerlendirilmesi gerekiyor. Ordu çalışmaları da, kendi zemininde yaşadığı gerilikleri oldu tabii ki. Yaşanan sorunlar oluyordu. Bu, her birimiz açısından değerlendirilmesi gereken bir boyut, ama bir çalışmayı değerlendirirken, sadece herkesin kendine göreliklerinin yol açtığı bir sorun olarak değerlendiremeyiz. Üstten parçalanan bir sistem var yani. Yeniden yapılanmanın açığa çıkardığı sonuçlar olacaktı kuşkusuz. Fakat önceden bunu tartışmanın, gidermenin koşulları vardı ve bu yaratılmadı. İlişkilene noktasında çok fazla kaygılı bir duruş içerisine girildi. Toparlamak istiyorum. Kadın hareketi açısından yaşanan durumları değerlendiriyoruz. Kongreden sonra, biraz daha yetkiye dayalı olarak erkeğe benzeyen iktidar anlayışı ile biraz dengede duran, bu anlamda boşluğa düşen, siysetsiz kalan bir duruş sergilendi tabii. Bence bunun ele alınıp çözümlenmesi gerekiyor. Çok da tarafsızlık diye bir durum olarak görmüyorum. Biz arkadaşlarla bu kadar ilişkilenemeye çalıştık, arkadaşlar bizimle ilişkilenediler. Fakat arkadaşlar, Fer.'ın ve ekibinin Musul'u karargaha dönüştürdüğü bir ortama gitme cesaretini gösterebiliyorlar. Bunun sadece sistemimizi belirlemeye yönelik bir tartışmayı yürütmek için olduğunu düşünmüyorum. Hareket olarak, biz bu kadar saf değiliz ve bu sınırlarda değerlendiremeyiz. Toplantıda olduğumuz bir süreçte, arkadaşların kaza haberi geldi. Biz şöyle ele almıştık. Arkadaşlara dönük bir komplo var ve arkadaşları koruma altına almak gerekiyor

demiştik. Ertesi gün, Ma.'in arabasında, bilmem nereye giderken kaza yaptıklarını öğreniyoruz. Ma. bir kadın katliamı gerçekleştiriyor ve bazılarını kendilerine kapatma yapmadılar mı? Kadın orada pazara sunuldu. Önderlik üzerinden çok çirkin siyasetler yürütülmedi mi? Ma. onlardan biri değil mi? O arabada biz ne arıyoruz, ne düzeyde ilişkileniyoruz? Arkadaşlar. biz Irak'ta toplantı yapmışız diyorlar, ama bizim Irak'taki meclisimiz katılmamış. Bu toplantı kiminle yapıldı? Bu, bir ilişki arayışı, denge arayışıdır. Ben kesinlikle böyle düşünüyorum. Bunun politik ifadesi de budur. Çok niyetel hareket edebileceğimiz bir dönem değil. Biz de, o kadar niyetlerine göre davranan insanlar değiliz. En azından koordinasyondaki arkadaşların, bunu doğru yorumlayacak güçleri vardı. Salt bir sorumsuzluk olarak da değerlendirilemez. Bu durum bütün sahalara yansdı ve kadın yapısını fazlasıyla etkiledi. Bence bir çok nokta, orada gizlidir. Ne yapmaya çalışıyoruz? Belki kadın komitemizin oraya gidişi, Kongra Gel' in kararıyla olmuş olabilir, ama bizim orada işimiz ne? Çalışma merkezi orası mı, legalleşme salt o sahada mı gerçekleştirilecek? Arkadaşlar, biraz daha diğer çalışmalarla ilişkilenecek bir pozisyonda olabilirlerdi. Ben onu eleştiriyorum. Arkadaşlar yine gidip gelebilirlerdi, çalışmalar denetlenebilir. Nihayetinde, Irak'ta o kadar arkadaş var. Mesela arkadaşlar anlatıyorlar dı, işte Mah. Re.'n evinde iki tane genç bayan arkadaş varmış. Bilmem hangi maliyecinin evinde iki tane genç bayan arkadaş var. Ne yapıyor bunlar? Önderlik, genevlere müdahale edin diyordu. Bizde, kadın bu duruma düşürülemez. O arkadaşlar çok fazla bilinçli insanlar değil. Genç arkadaşlar, ideolojik düzeyleri yok. Bazıları açısından bu durum öyle değerlendirilemez ve bu arkadaşların o noktaya gelmesinin sorumluluğu bize aittir. Biz bunun şikayetini yapamayız. Falankes böyle yapmış diyemeyiz. Ama o kadar insan oradaydı. Yine bizim komitemiz orada. Böyle şeyler için kıyamet koparılır, ama etkili bir siyaset göremedik. Ya da biz mi duymadık? Olsaydı, sonuçları böyle olmazdı herhalde.

O zemine, toplantı yapmaya gidiyorsun. O toplantıdan çıkmış bir mesaj var. Ben o mesaja da sıradan yaklaşılmaması gerektiğini düşünüyorum. Önceden nderliğe verilen tekmiller vardı. Ji. arkadaşla birlikte iğer arkadaşların isimleri vardı, haklı ve yerinde bir tekmildi. Fakat bizim mesajımızda, dengeleyen bir yaklaşım kesinlikle var. Mesela, ekirdek kadronun çoğunluğu size bağlı deniliyor. Çekirdek kadrodan kast edilen bir kesim arkadaş oluyor. Bir grup yönetimde ki arkadaşlar. O arkadaşlar da, önceden nderliğin bildiği süreçlerde yönetimde yer alan arkadaşlardır. Bu, aynı zamanda önce verilen tekmili boşa çıkarmaya yönelik bir yaklaşım olarak da algılanabilir. Ben yle de anlıyorum. Gerçekten bu hareket nereye götürülmeye

çalışılıyor? Neden kadın katliamına bu düzeyde ortak oluyoruz? Objektif duruşumuz onu ifade ediyor, neden? Bizim geriliklerimiz olabilir, her birimizden kaynaklı hatalar var yüne süreç itibariyle içine düştüğümüz olumsuz yaklaşımlar var, ama bu kadar bıçağın kemiğe dayandığı bir düzeyde kendisini dayatmadı. Ve biz değerler karşısında, kendi duruşumuzu izah edemiyoruz. Önderlik üzerinde politika yürütölüyor..... arkadaşlar geldi, tartıştık. Ben kadın olarak çok rencide oldum. Eminim bir çok arkadaş, bu duyguyu yaşadı. Kendi problemlerimizi çok güçlü özümleyemedik. Sorunlar öyle bir noktaya geldi ki, ...arkadaşa anlatış tarzımız biraz da Önderliğe dayatış biçimimizdi. Kadın hareketi olarak, bu noktaya geldik yani. Mesela Fer., bir biçimde Önderliği yönlendirmeye alışıyor. Önderlik üzerinde, o kadar pazarlık yapılıyor. Önderliğin, belediye başkanına ilişkin bir söylemi vardı. Günlerdir televizyonlarda konuşuluyor. Önderlik bu düzeyde siyasete alet edilmek, kirletilmek isteniliyor ve biz, bunun karşısında aynı yaklaşıma düşüyoruz. Biz de benzer bir yaklaşıma düşüyoruz. Bu, kısmen özüksüzlüklerimizle, sorunlarımızı güçlü ele alıp özümleyemeyişimizin sonucu olmakla birlikte, bunu en azından politik bir yaklaşıma, kendisini devam ettirmeye dönük bir yaklaşımdaki ısrara dönüştürmeyelim. Tabii ki, toplantı bunu aşmaya, çözmeye dönüktür ve kendi açımdan bu çerçevede bir yaklaşım gösteriyorum. Çok fazla dengelere dayalı, bireyin kendi konumunu gözetmeye yönelik ilişki tarzı ve örgüt anlayışından vazgeçmek gerekiyor. Hep birilerini karşı karşıya getirip, onun ortasını kendimizi oturtarak, kendi durumumuzu muğlaklaştırmaya çalışmak, özėürlüksel hareketin kendisini ifade edebileceği bir durum değil. şimdi bu sağ eğilim açısından kendisini dayatma, teslimiyet durumu var tabii ki. Hiçbir dönem, bu düzeyde değerlerimizle oynanmadı. Hiçbir dönem, biz bu kadar rencide edilmedik, değerlerimiz bu kadar rencide edilmedi. Demokrasi, örgütün temeline bir dinamit gibi oturtuldu. Zaten demokrasi kültüründen uzaklık, kendisiyle beraber böyle bir yorumlama biçimini açığa çıkardı. Böyle bir yaklaşımı biz gerçekten benimseyemeyiz. Reddediyoruz biz bu yaklaşımı. Biz bu duruşu reddediyoruz. Ji. Den. arkadaş açısından bazı şeyleri belirtmek istiyorum. Kendisini en fazla Önderlikle ifadelendiren arkadaştı. Bu kadar Önderlik karşıtı olmanın anlamı nedir? Fer. izgisi çok yeni bir çizgi değil, Zele'de çözümlemiştir. Kadını bu kadar peşkeş çekmenin, bu kadar ortak olmanın anlamı nedir? Bir Dıl. açısından anlaşılır bir durumdur. Çünkü kendi gerçekliği örgütümüz tarafından özümlandı, ama Ji. arkadaş bu konuda büyük bir aldatmayı yaşadı. Bunun hesabını vermesi gerekiyor. Korkunç, kirli bir siyaset var işin içerisinde. Çok fazla uzatmak istemiyorum, ama bu arkadaşlara ilişkin getirilen öneriye katılıyorum. Arkadaşların görevden alınıp bir sürece tabi

tutulmaları gerekiyor. Kongra Gel'e de bu öneri yapılabilir, ama en azından kadın olarak üyeliğimizi taşımalarımı istemiyorum. Çünkü bir örgüte böylesi bir gerçeklikle üye olmak, aynı biçimde kadın katliamına ortak olmak anlamına geliyor ve ben kendi adıma kabul etmiyorum. YJA çalışmalarını açısından da bazı şeyleri değerlendireceğim. Özellikle konferans sürecinden sona kendimizi yeniden örgütleme yaklaşımını geliştirmeye çalıştık. Ancak, model henüz belirlenmemişti. Biraz daha herkesin kendi sahasıyla sınırlı kaldığı, sürecin yapı üzerinde ki etkilenmelerini yine olası saldırılar karşısında cevap verecek pozisyonda olmak için pratik çalışmaların yürütüldüğü bir süreci yaşadık. Yönetim yaklaşımımız, en azından bir döneme kadar bunu yapamadı. Sonraki süreç açısından PJA ile ilişkilenme arayışımız oldu. Fakat bu geliştirilemedi ve bu durum ordu çalışmalarına karşı yaklaşımı etkiledi. Bu anlamda kadın yapısında bir moralsizlik durumu yaşandı. Uzun bir dönem, bunu aşma mücadelesi verdik. Mesela yönetim düzeyinde bir arkadaşın HPG çalışmalarına gelmemesi, bizim açımızdan sorun oldu. Bu, sadece kendimize güvensizlikten kaynaklı bir durum değil, ama o insanlar asker insanlar. Arkadaşların hepsi o çalışmalarını biliyorlar. Sen o arkadaşları savaşa hazırlıyorsun. Bir hareketin temel kaynağıdırlar. Bu anlamda, insan sahiplenilmek, kendisini içinde hissetmek, bir şeylerin içinde olduğunu hissetmek ister. Mesela Sak. arkadaşın gelmeyişi, yapıda problem oldu. Bir Zel. arkadaşın çok sorumsuzca kendisini merkez çalışmalarından çekmesi etkiledi tabii. Çekebilir, bireysel tercih olarak koyabilir, ama en azından bunun bir izahı olabilirdi. Bence koordinasyonumuzun bu konuda bir izahı zorunlu kılması gerekiyordu. Çünkü o arkadaş, HPG konferansına katıldı ve o kadar insanın önünde söz verdi. Ben merkez düzeyinde görev üstlenebilirim dedi. Sen seçildin, bir ay sonra bilemem Cem.'in neyi denildi. Bizi bu kadar mı erkek belirliyor heval? Senin bir çalışma karşısında, yapı karşısında sorumluluğun var ve sen onun oylarıyla seçildin. Bu bir izahı gerektirirdi ve bu bizim yapımız açısından, yönetim çalışmamız açısından gerçekten problem oldu. Bilemiyorum, PJA koordinasyonunda izahı oldu mu, özeleştiriye tabi tutuldu mu, ama bize bir izahı olmadı. Biz de kendi cephemizden bir zorlanmayı yaşadık. Fakat yaşanan sorunlar karşısında köklü bir çözümü de geliştiremedik. En azından sahiplenme, ilişkilenmeye çalışma ve eleştirilerimizi sunma temelinde bir doğrultu kazandırmaya çalışma yaklaşımımız oldu. Mesela bir çoğumuz da şöylesi bir yaklaşım açığa çıktı. En azından çalıştığın zeminde kendini çalışmaya verme, arkadaş yapısıyla onun üzerinden ilişkilenme ve bir süreci bu biçimde hazırlanmaya çalışma yaklaşımları oldu. Fakat sorunlar, genel harekete aittir ve çok köklü çözümlenemediği için de etkiliyor. Bu

anlamda, çok fazla dışında, uzağında bir durum da söz konusu değildi. Fakat kendimizi çok fazla gcszleştirdik, bıraktık, beklenti içerisine girdik. Fakat belli dönemlerde hareket karşısında bir eleştiri düzeyini geliştirip, bir sahiplenmeyi yine bu nokta da biraz daha ısrarlı olmayı yapabiliirdik. Ben bu konuda eksik kaldığımızı dşunyorum. Kadın komitesiyle belli tartışmalar yürütüldü, eleştiriler sunuldu ama bence bunun ötesine geçmek gerekiyordu. YJA açısından, bu konuda yaşanan bir yetersizliğin olduğunu dşunyorum.

Son olarak, talimata ilişkin birkaç görüş sunmak istiyorum. Talimata yansıyan, kadın özgürlük hareketinin duruşu değildir. Başta bunu belirteyim. Öyle algıarsak, bu toplantıya gelecek gücü kendimizde bulamazdık. En azından birey olarak ben, bu toplantıya gelecek gücü kendimde bulamazdım. Yani bir çok şeyi hileştirmeye birlikte, çok politik bir yaklaşım olarak da görüyorum. Mesela bir çok eleştirilerimi karşısında bir izah var, ama çok yerli yerine oturtulmuş izahlar değil. Çok fazla bir gerçekliği de ifadelendirmiyor. Sadece, süreci geçiştirmeye çalışan bir yaklaşım var ve aşırı bir sulayıcılığı içeriyor. İnsanı güvensizliğe düşürüyor. Bunun gerçekten kadın hareketine mal olmuş bir yaklaşım, bir düşünce olduğunu bilseydim, birey olarak bu toplantıya gelmezdim. Çünkü aynı inançsızlığa dşm olurdum ve bir çözümün ortaya çıkabileceğinden emin olmazdım. Bunun için, bir kadın yesi olarak bu talimatı kabul etmiyorum ve o ruh yapısının çözümlenmesi gerektiğine inanıyorum.

Son olarak, Ji. ve diğer arkadaşlara ilişkin getirilen öneriye katılıyorum. Ren. arkadaşın görüşlerine ilişkin bir iki hususu belirtmek istiyorum. Arkadaş, zaten kendisini kendi görüşleriyle izah etmiş. Fakat şöyle bir yaklaşımla, toplantı üzerinde töhmet oluşturulamaz ve sorunlarımız, bireylere endeksli de çözümlenemez. Elbette ki, sorunlarımızı bireylere endeksli ele almıyoruz, fakat yaparsanız, ben bu işin içerisinde yokum. Bu, biraz da arkadaşları alıştırdığımız tarzın sonucu olarak kendisini ifadelendiriyor ve bu çok da cesaretli yapıyor. Burada bu kadar yönetim var ve bunun karşısında böyle bir cümle sarf edilebiliyor. nce, Ren. arkadaşın o cümleyi kullanması karşısında ben özeleştirme veriyorum. Mutlaka, birey olarak benim de şu veya bu duruşumdan cesaret alarak yapmıştır. Fakat reddediyorum, kimse kendisini bu düzeyde dayatamaz. Bu hareket, sadece bu bireyler değildir. Bunlar olmaya da bilir. Nihayetinde, çok kararsız bir ruh hali yansıyor. Birçoğumuz olmasak da, bu hareket kendisini yürütecek düzeydedir. Çünkü, nderliksel bir harekettir, kaynağı oraya dayalıdır. Her birimiz, belli dönemlerde çok sorunlar yaşadık, düştük, kalktık ama örgüt açısından çok fazla bir şey değişmedi. En tepesindeysen bile, çok fazla değişmez.

Pel. arkadaşa dönük de; Musul'a gidiş, sağ çizgiyle ilişki arayışına girmenin sonuçları üzerinden görevinin dondurulmasını öneriyorum. Arkadaşların bir yoğunlaşma sürecine ihtiyaçlarının olduğunu düşünüyorum. Yoğun bir süreç de geçti. Kongrede durumlarının netleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Diğer arkadaşlar açısından da bir sorgulama ve üyelikten çıkarılmalarını öneriyorum.

Kendime ilişkin de bir kaç hususu belirtmek istiyorum. Mevcut durumda YJA alışmaları içinde kalıyorum. Kadın zgrlk çizgisine bir çok yerde niyetsel bir yaklaşımım oldu. Bu, ideolojik temeli kendinde çok fazla oturtmamakla bağlantılı bir durum olarak kendisini açığa çıkardı. Bu, pratikte duruşuma da yansdı. Hiçbir zaman düşündüğüm gibi bir duruş sergileme noktasında kaygıya girmedim, fakat niyetsel duruşun yol açtığı sonuçlar oldu tabii. Bu anlamda çok fazla stratejikleştirmeme, şahsımda yaşanan bir durumdu. Çizginin politik ifadesi bu oluyor. Bunun sonuçları, bazı dönemler açısından kendisini açığa çıkardı. Ben, kadın özgürlük hareketinin yaşadığı sorunlar karşısında kendimdeki bu duruşu, yaklaşımı mahkum ediyorum. Yine rgt gerçeği, çizgi gerçeği karşısında kendimi daha tutarlı, daha bağımsız ve gerçekten niyetsel yaklaşmayarak, kendimi katma mücadelesini vereceğim. HPG ve YJA alışmaları açısından da, kadın hareketinin temel kaynak çalışması olduğunu hiç bir zaman yadsımayarak, herhangi bir inançsızlığa düşmeden, o çalışmalar neleri gerektiriyorsa, onu yapacağıma dair önderlik karşısında sözümü veriyorum. Bunu, çalışmaya katılım biimimle ortaya koyacağım. Bunları şimdiye kadar yeterli yapamamanın sonuçlarını ya da nedenlerini, arkadaşların huzurunda mahkum ediyorum. Daha güçlü yapma kararlılığına da ulaştığımı belirtiyorum.

Nef. ark: Belki bir kez daha söz alıp konuşacağım, fakat şimdi bazı şeyleri izah etmek istiyorum. Her şeyden önce, ben toplantıya gelmiyorum demedim. Toplantı, benim için çok önemli bir şeydi. Toplantıya gelmemek için gerekelerim de yok. Kusura bakmayın, belki biraz sinirliyim ve bu yüzden de kendimi ifade edemeyebilirim. Bazı arkadaşlar, iyi ki geldiniz dediler. Toplantıya gelmemek için bir karar almamıştık ki. nce bunu söylemek istiyorum. Biz de on beş yıldır partideyiz. Bazı şeyleri, bizde anlıyoruz. Biz de savaştık, zorluk gördük, yargılamalar da bulunduk. Tabii ki şimdi bir kez daha yargılamalıyız. Birey olarak, üç yıldır dış sahalarda çalışma yrtyordum. 3. Kongre sonrası, daha iddialı çalışmalıyım, ortam beni fazla etkilememeli biçiminde bir karar almıştım. Daha öncesinden bireyler, ortamlar beni fazlasıyla etkiliyordu. Fakat 3.kongre sonrasında kendi başıma çalışmalıyım dedim. Özgür olayım ki, çalışayım diyordum. Bu temelde Suriye'ye gittim. Belki kırılmış halde

gittim, fakat orada kendimi biraz topladım. Eksiklikler oldu, ama ilkelerden taviz verme yine tasfiyecilik gibi bir durum söz konusu olmadı. Kadın hareketi, 3.kongre sonrası neler yaşadı? Bazı arkadaşlar değerlendirdiği için, ben tekrar etmek istemiyorum. Bazı değerlendirmelere katılıyorum. Hareketimiz bu güne kadar sadece 3.kongre sürecinde değil, daha önceki süreçlerde de bir tasfiyecilik yaşandığında kişiler şahsında mahkum ediyordu. Biz, Hogir'un da, bilmem kiminde pratiğini gördük. Fakat hep kişiler mahkum edilmiştir. Genel çözümlene düzeyi fazla olmamıştır. Bundan dolayı, kimse kendisini gözden geçirmemiş ve kısa bir süre sonra, başkaları kurban olmuştur. Bilinçli ya da bilinçsizce başkaları çıkmış, aynı pratik devam etmiştir. Kısaca, 3. Kongre için de bunları belirtiyorum.

Kongra Gel sonrası, ki ben katılmadım. Katılmak isterdim, ama hiç bir yerin delegesi değildim. Suriye'den yeni gelmiştim. Kusura bakmayın, ama bunu biraz izah edeceğim. Suriye'de hem tedavi, hem de çalışma imkanı olmadığı için konferans sonrası tedavi için, Irak'a geçtim. Konferansta bir çözümlene gücü vardı, fakat ben iki yıldır pratikten kopuk olduğum için görüş belirtmedim. Gerçekten de arkadaşların düzeyini, çözümlene gücünü çok yüksek buldum. Bir diğeri de; çalışma tarzımız, siyasi, sosyal düzeyimiz çok farklı değerlendirildi ve değişik kararlar alındı. Yani bir bütün olarak, kendimizi değiştirerek Kongra Gel'e gitmek gerekiyordu. Sosyalleşme projesi, orada da tartışıldı. Yine kadın, Kongra Gel' de nasıl çalışacak biçiminde ki tartışmalar da yürütüldü. Arkadaşlar, kongreye bir proje ile gittiler. Kongreden gelen arkadaşlar anlatıyorlardı. Konferansta çıkan iddia, aydınlanma kongreye fazla yansımamış. Parti genel bir zorlanmayı yaşıyor. Türkiye'de de tartışmalar yürütülüyordu. Yine Önderliği zemin yaparak, üzerinden politika geliştiriyorlar diye söylemler vardı. Bunların tümü kongreden sonra söylenenler. Katılan arkadaşlar burada izah etmeliler. Bu bir sonuçtur. Mesela, ben teslimiyet çizgisinden yana tercihim yapmışsam, ki yapmamışım onun izahını getireceğim, ama sonuçta ben de bir bireyim yani. Belki kadın hareketinde çok ciddi bir rolüm de yoktur. Ama neticede bu hareketin bir üyesiyim. Kongreden gelen bir arkadaş bunları söylüyordu. Biz diyordu; kadın hareketini yürütmek istiyoruz, ama onlar kongrede böyle davrandılar. Bu kongrede, kadının belirleyici bir rolü var mıydı, yok muydu? Yoktu heval. Kadın, kongreden dağılmış bir şekilde çıktı. Kadın merkezi dağıldı. Belki uzaktaydık, ama bize de yansıyor. Arkadaşlar üzerimize karar almak istiyorlar, zaten öneriler de var, bir şey demiyorum. Fakat bu hareket yıllarca yürütülen savaşla, verilen kahramanlarla bir sonuca gidecek, elbette biz de bunun sonuçlarını görmek istiyoruz. Çünkü biz de emek verdik, kan döktük. Biz de sonuçlarını görmek istiyoruz. Fakat birkaç

insanın řahsında fazla sonuç alınacađını dűřünmüyorum. Bu yűzden özűmlemeyi geniř tutmak, űzerinde ayrıntılı durmak gerektiđini dűřünüyorum. Arkadařlara katılıyorum. Kadın hareketi řimdi bir muhatapsızlıđı yařıyor. Dıřarıdan gűnderilen raporları da okuduk. Adeta, ya bu taraftan ya da diđer taraftan olacaksın deniliyor. Kaldı ki, önderlik benim için taraf tutan kadın bitmiřtir diyor. Önderliđin bu sűzűnű dile getirirken, bir zorlanmayı da yařıyorum. Fakat biz öyle bir dereceye geldik ki, tarafları tartıřıyoruz. Bu, en azından benim için bűyűk bir zorlanmayı yaratıyor. űnkű tarafları tartıřmaktan çok, kadının ne yaptığını tartıřmak daha önemlidir diye dűřünüyorum. Önderlik; taraflar yanlıřtır, bir eđilim tasfiyeci bir eđilim de eski PKK çizgisidir ve birlikte çalıřsınlar diyor. Fakat kadının taraf anlayıřı nedir? Belki bireyler taraf tutmuř, kendini yařıyor veya umudu kalmamıř olabilir, ama genel olarak biz ne istiyoruz? Perspektifimiz nedir? Neyin űzerinden hareket edeceđiz? Konuřan, zeleřtirilerini veren arkadařlar, bunları da dile getirirler iyi olur. Tamam, eleřtiriyor ve bazı řeylere radikal yaklařıyoruz. Bu iyidir. Fakat bundan sonra ne yapacađız? Bence bu nokta önemli. Bir bařka noktayı daha izah etmek istiyorum. Benim de izah hakkım var. Irak sahasında fazla bir çalıřma yűrűtmedim. Yaklařık, bir buçuk aydır Mah. sahasına geçmiř bulunmaktayım. Kadın gűcű, gerçekten de Irak'ta denetimsizdir. Ciddi bir muhatapsızlıđı yařıyor. Ben Irak'ta kalmadıđım için, Mah.'u deđerlendireceđim. Partide yařanan sorunlar için arkadařlar, iki taraf var diyorlar, ama Mah.'da herkes bir taraf. Orada yle bir halk var ki, bir yandan çok kahraman bir yandan da ařırđı politize olmuř. Bir ay orada kaldım. Her řeyden önce, ben Mah.'u bozmak istemiyorum. Nereden bařlarsan bařla, ben bozmak istemiyorum. űnkű o halkın tűműnű tanyorum, yařadıđı zorlukları biliyorum. Mah.'a gidiřim de, kongre sonrası alınan bir karar sonucunda oldu. Orada da tanıdıđım çok eski arkadařlar var. Bir de oranın halkını tanyorum. Çok zorlandım ve bir çok açıdan yođunlařma ihtiyacım vardı. Fakat kendime gűre bir fedakarlık yapmak istedim. Maalesef řimdi bana ters dűndű. Her řeyden önce, ben Mah. tarzını řimdiye kadar da anlamıř deđilim. Eđer Mah. bu dűzeye gelmiřse bu ne benim, ne de sadece Nar. arkadařın suçudur. Fakat Nar. arkadařın da bazı řeylerini de sűyleyeceđim. Hepimizin suçudur. Mesela yűzlerce bayan arkadař var orada. Ne eđitim, ne de tedavi gűrűyorlar. Tabii arkadařları suçlamıyorum. Hepsi yıllardır partide yer alan arkadařlar. Fakat, řu veya burasından yaralı, hasta, iřlevsiz bir durumda. Yani partinin ađır gűcűnűn tamamı orada. PJA meclisi defalarca oradan geçmiř, bir kez bile toplantı yapmamıř. Bu noktada kendisini sorumlu gűrmemiřtir. Ben kaldıđım sűre içerisinde, arkadařlardan on kez rica ettiđimi hatırlıyorum. Arkadařlar muhatap bile almadılar. Mah.'da sosyalleřme

yaşanıyor, diyorlar. Hayır, tüm arkadaşlar açısından geçerli değil. En fazla sorunları olan arkadaşlar bile, bu dönemde bazı şeyleri kabul etmiyorlar. Yaşanan bir çok şeyi ahlaksızlık olarak değerlendiriyorlar. Mah.'da ki arkadaşların hepsini suçlarsak, buna katılmam. Bazı arkadaşlar var, Nar. arkadaş tanıyor. Onun güvenliğindeydi. Sonradan kendisini kovduk. Bazı arkadaşlardan, nasıl ki eskiden hesap soruyorduksak, şimdi de aynı öyle hesap sorduk. Yapının, Narin arkadaşına karşı tepkisi var. Bana da var, fakat Nar. arkadaş, bir çok noktada onların önünü açtı ve tavır almadı. Mesela Zo. adında bir bayan arkadaş, 45 yaşında ki biriyle ilişki kurmuş. O da maliyeci. Nar. arkadaşın güvenliğindedir. Mil.'ı da arkadaşlar tanıyorlar. Onunla Nar. arkadaş arasından su sızılmıyordu. Arkadaşların haberi var. Nar. arkadaşın da haberi var. Tartışıyor da. Müdahale etmesi gerek, ama yapmıyor. Yani ben Mah.'da muhafazakar, dağda da reformcuym. Bu noktaları kısa kısa dile getirmek istiyorum. Mah.'un durumu biraz böyle. Her şeyden önce şunu belirtmek istiyorum. Mah.'a gitmeden önce, asla taraf tutmayacağım demiştim. Kesinlikle başka düşünceler olmamalı diyordum. Çünkü halkın, arkadaşların durumu biraz farklı. Bu yüzden, eğer bir devrimci isen bireysel fikrini, duygularını başka bir zamana bırakmalısın diyordum. Bazen arkadaşlar, halka gizli gizli talimat gönderiyorlardı. Bizim haberimiz olmadığı halde, neyse dedik. Farklı yaklaşımlar oluyor, her yerden ayrı bir talimatlar geliyordu. Mah. ortamında kesinlikle sorunları farklılaştırmamak lazım. Çünkü Mah.'da; Amerika siyaset yürütmek, KDP ile YNK'de oynamak istiyorlardı. Türkiye bile oynuyor. Mesela, Rem. ile Bot. arkadaş onlar kampa gelmişlerdi. Hemen gazeteciler geldi. Arkadaşlar girmelerine izin vermedi, ama Mah.'dan günlük olarak düşmana tekmil gidiyor. Bu yüzden de partinin, Mah.'dan darbe almaması için orayı korumak gerekli. Tabii bir de, bildiri meselesi var. Bildiride adım varmış. Doğru, adım var. Eğer bundan dolayı ise, değil PJA'dan atmak, arkadaşlar beni linç etsinler. şimdi izah edeceğim. Önderliğin talimatı gelmişti. O zaman dördüncü semtte idim. Ondan bir gün önce gelmiş ve biz Musul'a toplantıya gitmiştik. Arkadaşlar; partide taraf kalmadı diyorlardı. Bunu niye izah ediyorum? Çünkü arkadaşlar, acaba bu insan ahmak mıdır ki, adını veriyor demesinler. O yüzden toplantı sürecinden ele almak istiyorum. Dediğim gibi toplantıya gitmiştik. Orada söylenenler, kesinlikle her şeyin düzeldiğine dönüktü. Tarafların kalmadığı, özeleştirilerin verildiği yine belli bir bütünlüğün yakalandığına dair ifadeler kullanıldı. Biz de geldik, halka toplantılar yapacağız, diyorlardı. Biz de o zaman halka müjdeyi verdik. Çünkü halk, bu süreçte çok hassaslaşmıştı. Belki arkadaşlara halkın öyküsünü anlatmaya hakkım yok, ama halktan çok uzak yaşadığımız için anlayamayabiliyoruz. Hemen dördüncü semtte eğitim gördük.

Talimatta, her Şey çok net geçiyordu. Artık ondan öte ne var bilemiyorum. Yani Meh. mi yanlış söylemiş, üzerinden politika mı yrtlyor, bunlardan haberim yok. O dönem, Ji. arkadaş da oradaydı. Gazilerin konferansına katılıyordu. Arkadaşlar ona da soruyorlar. Zaten PJA yönetimi de hazırđı. Bir Şeyden Őphelenmiyorduk, nk sözde toplantıda karar alınmıştı. Parti sorunlarını zmiş. Bunun dışında, bazıları üzerinde politika mı yürütüyor, başka Şeyler mi çıkaracaklar? Ne tahmin etmişiz, ne de öyle bir düşüncemiz var. Hepimiz, nderliğin adayı, bizim adayımızdır dedik. Bir gün, arkadaşlar telefonda Ji. arkadaşı sordular. Ji. arkadaş hazır olmadığı için, bana syleyebileceklerini söyledim. Ji. arkadaşın, Feri.'u aday kabul edip etmediklerini sordular. Bu kadardı. Bunun dışında bir cephe var, Feri.'u kabul etmiyor gibilerinden her hangi bir açıklama yapmadılar. Ben de sormadım tabii. Ya ben biraz ahmakım, ya da Şimdi anlıyorum ki, nderliğe çok güvendiğim için böyle davrandım. nce dedim ki, benim fikrimi de sormuyor musunuz? Benim onayımı, oyumu da istemiyor musunuz? Onlar da eğer istiyorsan olur dediler. O zaman biraz çelişkiye düştüm, ama nderliğin adayı benim de adayımđır düşüncesi beni biraz rahatlatmıştı. Fakat bir bildiri olarak yayınlanıp dağıtılacağından haberim yoktu. Böyle izah edebilirim. Biz buraya geldiğimiz de, arkadaşlar merhaba bile demedi. Kadın ortamında bu tür Şeyleri doğru bulmuyorum. Dn birbirimizin arkadaşı idik. Yargılıyorsun, ama bu da bir erkek tarzı. İnsanları yargılamadan, idam etmemelisin. Tavırların bu biçimde konulmaması gerekir. Yoldaşlık bitmedi heval. Bu noktaları gerçekten yanlış buluyorum. Eğer cezam buysa, ben nderliği bekliyorum. Biri nderliğe yanlış söylemiş, nderliği yanlış yönlendirmek istiyor, ben buna inanmıyorum. Bir de tanrılar savaşıyor diyorlar. İsim koymayacağım, ama başkaları da altında eziliyor. Bunun farkında olmamız gerekir. stte bazı çelişkiler var. Onların ateşinde yanmak zorunda değilim. Bundan çok rahatsız da oluyor. Birileri, başkaların hatalarından dolayı yargılanamaz. Eğer kendimi haklı görmeseydim, Şimdi burada olmaz ve konuřamazđım. Belki arkadaşlara baktığım zaman gözlerini çeviriyorlar, çok üzülüyorum. Belki, bu harekete g getiremedim, istenenleri yapamadım, ama bozmanın öncülüğünü de yapmadım. Teslimiyet, tasfiye çizgisi içinde değilim. Kabul de etmiyorum. Bildiride adım var, arkadaşlara izah da ettim. Adımı verdiğim için özeleştiri vermiyorum, nk benden kaynaklanmıyor. Önderliğin talimatı vardı. Önderlik ne söylerse, ona göre hareket ederim. Başkasını da dinlemem. Birbirimizin yoldaşıyız, bu ayrı bir Şey, fakat nihai kararı orada veririm. İzahımı böyle yapabilirim. Gerek olursa, tekrar izah getirebilirim. Arkadaşların Irak'a gelişleri için bir noktayı belirtmek istiyorum. Arkadaşlar bir kaza sonucu, yaralandılar.

Arkadaşları eleştiriyorum. Sen, üç yüz bayanı Mah.'a, yüzlercesini de Irak'a gönder, sonra da niye arkadaşlar gidiyor diye eleştir. Arkadaşların oraya gelişi suç mu yani. İşte, bunun hesabı isteniliyor, ben bunu kabul etmiyorum. Bunun politik bir şey olduğunu düşünüyorum.

Diğer noktalar da bir şey belirtmiyorum, çünkü tanık değildim. Fakat bir arkadaş Mah.'a gelsin, arkadaşlarımızın ne durumda olduğunu görsün. Bu güç, bizim gücümüz, bizim ürünümüzdür heval. Bir insanı işsiz, ideolojisiz bırakıp tedavi etmezsen, tabii ki bu tür sorunlar çıkarır. şimdi Mah.'da bir çok arkadaşı soruşturmaya koymuşuz. Sadece biribirlerini sevdikleri için değil, ki orada parası olan sevilir. Ya da kendisini Avrupa'ya gönderecek hangi erkek varsa, o sevilir. Bu bizim suçumuz değilse, kimin suçu? Mesela açık söyleyeyim; ben gitmeden önce kimin eli kimin cebinde belli değildi. Ben kaba yaklaştıysam arkadaşlar sonuna kadar eleştirebilir. Belki kaba yaklaştım, eski tarzla yaklaştım, ama sonuç vermedi. Bunlar, bu arkadaşların sorunları. Bu yüzden Irak'a gidiş, ki keşke arkadaşlar gelselerdi. Yanlış bir şey değil. Irak olur, başka yerler olur fark etmez ama bu zeminleri başkalarına mı bırakalım? Irak'ı, Avrupa'yı hatta Türkiye'yi teslim ettik, peki biz nerede kalacağız? Özgürlüğü nerede geliştireceğiz? Kendimizi nerede ifade edeceğiz? Ben bunu da anlamak istiyorum. Yüz defa, Ren. arkadaşta toplantı yapması gerektiğini belirtmiştik. Be. arkadaşın kendisi oraya geldi ve bir toplantı yaptı. Kendimiz katılmadık, ama sorunlar aynen öyle kaldı. Keşke arkadaşlar gelip Irak'ta bir hamle yapıp, kadını o zeminden çıkarsalardı. Fakat öyle bir hamle yapılmadı. Kendini uzak da, dağda tut. Dağ, benim için de onurdur. şimdi gelmişim, buradayım. Bütün arkadaşları tanıyorum. Bu tavır karşısında zorlanıyorum, ama yine de güvenliklı bir yerde olduğumu biliyorum. Üç yıldır halkın içindeyim ve şimdi neden savaştığımı daha iyi anlıyorum. Mesela, Mah.'daki çalışmalarını, orada ki kadınlara devredecektik. Ama Mah.'da iş yapacak bir kadın bile çıkmıyor. Tek bir kadın, meclisimize girmişti, onu da bu toplantıya getiremedik. Çünkü görev almış, ama bu zamana kadar bir çalışma yürütmemiş. Önünü açmamışız, daraltmışız. Biz halktan uzağız heval. Mesela, şimdi eğer Mah.'a girmez, belli bir düzey yaratamazsak, başkaları gelip yapacak. KDP gelip orada oturacak ve senin arkadaşını götürüp bilmem ne yapacak. Böyledir yani. Halk, peşmergelerin gelip kampa girdiklerini söylüyordu. Orada her şey var. KDP'de pazarlıyor. Bunlar kadınların sorunu değilse, kimin sorunu? Kadın çözmeyecekse kim çözecek? Ben, halk için oradayım. Bu yüzden bazı sorunları ayrıştırmak gerekiyor. Tamam, politikayı ayrı ele almak lazım, ama bazı hususlar var ki, ayrı ele alınarak sorunları çözme yöntemini geliştirmeliyiz. Dürüst kalmayı,

ben de isterim. Kendim burada oturup, bir şeye karışmayayım. Fakat yetmiyor. Sadece şahsi onurumuzu kurtarmaksa sorun, yetmiyor. Bu yüzden PJA olarak çok hızlı çözümler geliştirmeliyiz. Belki fazla yoğunlaşamadım. Ama bir buçuk aydır oradaydım ve çok yoğun bir çalışma tempomuz vardı. Günlük olarak, bazen yirmi arkadaş ile konuşmalarımız oluyor. Bu bir gelişme yarattı mı, bilmiyorum. Yani bir bütün, sosyal reformun sonuçlarıyla meşgul olduk. Bu yüzden de yoğunlaşmam fazla olmadı. Burada bazı arkadaşları dinliyorum, gerçekten de ne kadar uzak olduğumu anlıyorum. Ne, hangi anlama geliyor, yeni fark ediyorum. Bazı konular üzerinde yoğunlaşmak istiyorum. PJA olarak, bu toplantıda ki tartışmalarımızı önemli buluyorum. Fakat sabahtandır arkadaşları dinliyorum, taraflardan fazla çıkma yok. Yarına kadar Fer. arkadaşları veya falan arkadaşları tartışacaksa, olmaz tabii. Şimdi Fer. gitmiş, Musul'a oturmuş. Gerçekten buraya getirebilir miyiz? Veya sadece suçlamalarda bulunalım, o insanı yola getirebilir miyiz? Gelmez. O, iktidara oynuyor. Ya PJA, o neye oynuyor? Paramparça bir duruş. Parti elden gidiyor, bizim rotamızın nereye gideceği hala belli değil. Bu yüzden PJA olarak ciddi olmalıyız. Benim çizgim net, netsizlik yaşamıyorum. Önderlik; taraf tutan kadın benim için bitmiştir diyor. Gerçekten bu doğru mudur? Bence, PJA olarak tavır koyalım ki, örgütü yürütebilelim. Niye gidiyoruz diğer tarafa? HPG kendisini bir yerde, PJA bir yerde. Kandil ayrı bir yerde. Paramparça bir şekilde duruyoruz. Bu konuda yoğunlaşma olursa daha iyi olur. Birbirimizi diğer taraflara çağırmayalım, doğru çizgiye çekelim. Doğru çizgiyi ortaya koyduğumuz, güç olduğumuz oranda başarabiliriz. İşte buna gelmeyen gerçekten de tasfiyecidir, her şeydir. Çok şey bir özeleştirme vermeyeceğim. Hareket karşısında sorumluluğum gereği, vicdani bir sorgulamayı yaşıyorum. Fakat politikalara karışmamışım. Yine de bir hesap istenecekse, çok fazla uzak kaldığımdan dolayı istenilebilir. Ama öyle grupların içine girme durumum yok. Bir diğeri, bildiride adım geçiyor. Ben bildiriye okumadım. Bir malzeme oldu. Böyle olacağın da bilmiyordum, ama benim adayım Feri. Çe.'tir demiştim. Feri. Çe.'i de, Os. Bay.'i de tanımıyorum. Özeleştirisini veriyorum. Niyetime göre söyledim. Altında ne politika yürütülüyor, nasıl yönlendirildi, bunlara girmedim. Önderlik bazıları tarafından yönlendirilir deniliyor, ben buna inanmıyorum. Önderliğin adına yazanlar olmuş. Bu cesareti nereden alıyorlar, artık onun hesabını da verirler. Önderliğin talimatını tartışmaya koymayı, yüreğim almıyor. Kısaca bunları söylüyorum.

Fa. ark: Kadın hareketi olarak, rotamızı belirleyebilecek bir tartışma yürütüyoruz. Gündem biraz bu çerçevede. Uzun bir süredir, birey olarak nasıl olması gerektiği konusunda bir tartışma

içerisindeyim. Bütün tepkilerimden, duygusal şeylerimden bağımsız olarak sürecin etkilerini dikkate alarak, doğru bir rota belirlemeyi ciddi bir ihtiyaç olarak görüyorum. Çünkü genel toplantıda, o gücü ve iradeyi gösteremedik. Halkımızın, yapımızın taleplerini karşılayamadık. Bu bir karamsarlık değil. Halkın ve kadronun beklentileri vardı. Ancak, biz bu iradeyi koyamadık. Halkından, kadrosundan özür dileme gücünü gösteremedik. Bence bu toplantı böyle bir şeyi yapmalı. Türkiye’de ki, Irak’ta ki durumları, yaşanan dejenerasyonu, savrulmayı özellikle de manevi değerler anlamında ortaya çıkan ağır sonuçlar üzerinden sadece bir özeleştiri değil, bir özür ve af dilemeyi yapmak gerekiyor. Arkadaşlar, çok duygusal değerlendirebilirler, ama birey olarak kendi adıma buna ihtiyaç duyuyorum. Arkadaşlar belirtti, bazen insana çok tekrar gibi geliyor. Eğer ailelerimiz, bize lütfen dağa dönün diyorlarsa, geldiğimiz düzey ortadadır. Arkadaşlarımız halen kalkıp ben şurada mıydım, burada mıydım veya şu mu doğru, bu mu doğrunun izahını yapmaya çalışıyorlar. şu çok açık; namuslu bir yönetim olsaydık, ki namus kelimesini başkalarının kullandığı anlamda kullanmıyorum, bizim sorumluluğumuz altında bu kadar şey gelişmezdi. Niye bunun izahını yapmıyoruz? Bireysel olarak ben neredeyim, hak edip, etmediğimiz tartışmasını yapıyoruz. Bir halkın umuduyla birlikte, şehitleriyle, önderiyle ortaya çıkardığı değerler, bizim sorumluluğumuz altında bitişe gidiyor. Arkadaşlar halen kalkıp neyin değerlendirmesini yapıyorlar. Ya da artık neyin özeleştirisini vermeyeceğiz ki? Hangi arkadaş olursa olsun, özellikle yönetim kademesi için bunu belirtiyorum, ya işin ciddiyetinde ve ağırlığında değiliz ya da onun sorumluluğunu hissetmiyoruz. Eğer demokrasiden, insan haklarından, hukuktan söz ediyorsak, sorumluluğumuzda bu kadar tahribatlar yaşanıyor, o zaman bunlara ne demeli? Psikolojik olarak, fiziki olarak bu kadar imha yaşanıyor. Bu dahi, bizim istifa etmemiz için geçerli bir nedendir. O açıdan yeniden hizmet edeceksek eğer, bunun iddia gücünü ortaya koymamız lazım. Bunu da başta kendimizi ortaya koyarak yapmalıyız. Birey olarak, mevcut gerçeklik karşısında ben bunun neresindeyim izahına çok ihtiyaç duymuyorum. Çünkü üstündeydik, merkezindeydik. Bu olayı, bence şey ele almak lazım. Mesela halen bazı değerlendirmelerde; ben iyi niyetliydim, temizdim, çaba sarf ettim, gücüm yetmedi deniliyor. Olabilir, herkesin kendi cephesinden ortaya koyduğu bazı doğrular mutlaka vardır ve yerinde doğrular da olabilir. Ancak mevcut gerçekliğin karşısında, bunlar bir anlam ifade etmez. O açıdan, kesinlikle çözümün buradan çıkacağına inanıyorum. Tek tek ileri düzeyde sorumlu olan arkadaşlardan, yaklaşım ve eğilimleri itibariyle sürece katılım ile Önderlik çizgisi karşısındaki duruşlarından kaynaklı hesap sorulması gerektiğine

inanyorum. Bir boyutu bu iken, diğer boyutunun da iddia düzeyimizi ortaya koyarken çok somut izahının bizim açımızdan ortaya çıkması gerekiyor. Ben, yeniden şöyle bir şey yapamam. Böyle bir şeye de ihtiyaç duymuyorum. Önemli olan, Önderlik çizgisinin nasıl yaşamsallaşacağı ile kadın özgürlük çizgisinin pratikleşmesidir. Ya gerçekten elimizi vicdanımıza koyup; Başkanım, sizin ortaya koyduğunuz şeyler doğru olabilir, ama bizim yaşamsallaştırma gücümüz yok. Bunun iddiası ve iradesi yok. Ya bunu koyalım, ya da pratik olarak çok yaşam bulacağı kanısında değilim, bu gücü gösteremiyorum, o yüzden vazgeçiyorum. Bunun bir anlamı olabilir, bu da bir tutum olabilir. Ama değilse, bu kadar tahrip etmenin izahını nasıl yapacağız? Mesela, bu süreçte iki eğilimin ya da iki çizginin mücadelesi var. Biri aldı başını, gidiyor. Önderlik, adını teslimiyet çizgisi olarak koydu. Diğerinin de, bu durumda belirgin bir rolü var. Kimse bunu görmezlikten gelemez. Ama şu da değil; iki çizgi var, işte biz de Kadın Hareketi olarak bunlara karşı mücadele ettik, haklı yerdeyiz diye bir sonuç da söz konusu değil. Bu, mücadelesizliği meşrulaştırmadık. Bu, kadın iradesinin ortaya çıkmaması için, bizim ortaya koyduğumuz, kendimizin yarattığı bir uydurmadır. Nasıl olamaz ki? Bir yere kadar, bir sürü şeyi izah edebiliriz, ama bir yerden sonra az kalsın örgüt gidiyordu. Gidiyor, halen de gidiyor. Her gün haberleri izlediğimizde, içine girdiğimiz psikolojiler ortada. Bu böyle iken, ben neyin dengesinde olacağım ki? Olmayayım, sonuna kadar da olmamayım, ama bunun siyasal anlamı ne olabilir ki? Sonuçta, ortaya çizgileri koyarken, eleştirirken, nasıl olması gerektiği konusunda muğlaklık değil, net bir tutum gerekiyordu. Örgüt gidiyor, biz de elimizi kolumuzu bağlamış oturuyoruz. Sadece doğruları söylüyoruz. Diyoruz ki, örgüt gidiyor. Bunun siyasette bir değeri yok heval. Arkadaşlar kadın tarihiyle ele alıp geldiler. En azından, bizim yapacağımız kongreye sunacağımız raporun kesinlikle erkek egemen sistemin bizde yarattığı sonuçların, bir çözümlemesinin olması gerektiğine inanyorum. Mesela her dönemi birileriyle izah etmeye çalışarak, mahkum ettik. Sonra, onu bir tarafa attık ve onun yerine gelen de aynı şeyi uyguladı. Kadro yapısına sorun, her birimize yönelik neler söyleyecekler. Genel toplantıya geldiğimde, kadronun bize öfkesi var demiştim. Arkadaşlar bu durumu, kadronun durumuyla izah etmeye çalıştılar. Olabilir, gerilikler var dediler. HPG' de, Türkiye merkezinde de, bilim sanatta da var dediler. Bununla izah edilecek bir durum değil bu. Tabii yine sorumlusu biziz. 3. Kongre öncesi durumlar, kongrede çözümlenmişti, ama yeniden çözümleme ihtiyacı olabilir. Bence, kongre sonrası mücadeleyi üzerine oturtduğumuz anlayışın kesinlikle sorgulanması gerekir. Arkadaşlar şunu çok tartıştılar. Her iki çizgi de Önderliği uygulamadı. Peki kadın olarak biz

ne yaptık, ne kadar uyguladık, ne kadar ciddiye aldık? Pratik örnekleriyle vermek istiyorum. Önderlik, Zerdüşt evliliğini yani üç kategoriye önümüze koydu. Niye alıp tartışmadık? Niye üç yıldır, üç kitap koydu önümüze, yapmadık? Bu, Önderliği ciddiye almamadır. Önderliğin talimatları böyle uygulanır diyoruz. Çünkü o, ideolojik perspektiftir, doğruları netleştirip kendini o doğrular içinde konumlandırmadır. Boşuna kadın tarihi, kadın devrimi ve toplumsal sözleşme önümüze konmadı. Bir çizginin, sistem haline gelmesinin mücadelesini veriyordu Önderlik. Ama biz, onu hep geçştirdik. Bilmem şu çalışma, bilmem bu çalışma diyerek, izah etmeye çalıştık. Nasıl ki, Kongra Gel kongresinden sonra çalışmalar ayrılmış, hiçbir çalışmaya müdahale etme yetkimiz yok diyerek yapımızı muğlak durumla karşı karşıya bırakıp, herkes kendi şeyine çekildiyse, aynı durumu Önderlik karşısında da yaşadık. Birey olarak, gerçekten iddiam var, o konuda da netim. Hiç kimseye de tepki duymuyorum. Çünkü siyasal izahları var, çözümledikçe neyle izah edilmesi gerektiği konusunda insan, biraz daha iyi anlıyor. Bizde ki güç ve iktidar anlayışı, bizi buraya getirecekti. Zaten erkek egemenlikli sistem, birinin diğerine hakimiyeti ile gelişmedi mi? Bizim de geliştirdiğimiz odur. Kim iktidara geldiyse, kendi dışındakileri ortadan kaldırıyor. Ne ayrı düşünceye tahammülü var, ne de eleştiriye. Hepimiz açısından böyledir. Ondan hareketle diyorum ki, bunun siyasal bir izahı var. Ama bunu, her arkadaştan kaynaklı durumları görmeme anlamında söylemiyorum. Uzun bir süredir tartışıyoruz. Son süreçte neyi, nasıl, nereye oturtacağını bilemiyor, insan. Gücümüzü önemli oranda tükettik. Arkadaşların koyduğu tespitler elbette ki yerinde. 3. Kongre sonrası, erkekle oturduğumuz dengenin sorgulanması gerektiğine inanıyorum. Bunun güçle, iktidarla ve yine güçsüzlüklerimizle izah edilecek yanları var. Önderlik, bizi ısrarla bir noktaya çekmek istiyordu. Ama bazı noktalarda insan gerçekten zorlanıyor. Önderlik son süreçte şeyi çok çözümledi. Baktı ki önemli oranda ruhsal bir yabancılaşma, kopuş yaşanıyor hemen Deniz'lerden, Haki'lerden başlayarak şehitleri hatırlattı. Arkadaşlar da bilir, Sovyetler birliği çok çözümlendi. Sosyal olarak gelişkin, kocaman bir devlet olmasına rağmen, yaşadığı savrulmayı ancak on yıl sonra toparlayabildi. Şimdi Sovyetlerde hiç bir insan, o süreci değişim dönüşümün olumlu bir aşaması olarak ortaya koymuyor. Biz de yarın bu süreci böyle lanetleyeceğiz, mahkum edeceğiz. Ben o açıdan Irak'ı mahkum etmiyorum. Resmi görevlendirmeler vardı, arkadaşlar bunun için gittiler. Ben bunlar için bir şey belirtmiyorum. Ama Irak'a yönelim, ortaya çıkan ruhsal kopuşumuzun savruluşu idi. Siyasal anlamı böyledir. Bütün arkadaşları, kadroları suçlamak istemiyorum. Hayır, arkadaşlar görev almış. Biri hastadır, gitmiştir. Parti göndermiş,

yönetim düzeyinde görevlendirilmiştir bu ayrı bir şey. ... arkadaşlar şöyle bir şeyi oraya koydular. Dağdan korkunç bir kopuş var diyorlardı. Dağı terk edebiliriz, kendi açımdan onun anlaşılır yanı olabilir, ama böyle değil. Biz halen niyetlerimizle hareket ediyoruz. İşin içine niyetlerin de karıştığı kanısındayım. Kesinlikle bir izahı gerekiyor. İzahı olmalı ki, bunun üzerinden kadro da, halk da yeniden kadın çizgisine katılabilsin. Yoksa, aslında ben böyle düşünmemiştim, sonuçları böyle oldu gibisinden açıklamalara gerçekten kimse değer vermez. Çünkü yapının, halkın geldiği düzey ortada. Eğer aileler reddediyor ve dağa geri döneceksin diyorsa, bizim haklı olup olmadığımıza dair hiç bir gerekçeyi dinlemek dahi istemiyor. Niye? Biliyor çünkü. Onunda yıllarca ortaya çıkardığı ve yarattığı bir tecrübe var. Bunları nasıl yorumlayacağını biliyor. Önderlik çizgisine karşı, ideolojik bir mücadele yürütölüyor. Arkadaşlar, kafamız karıştı diyorlar. Ben çok somut şeylerden yola çıkabilirim. şaf. arkadaşta belirtti. Kadın özgürlük çizgisinin, kendisini dayandırdığı bir anlayış bir düzey vardı ve şimdi ona en ileri düzeyde bir saldırı yapılıyor. Biz demiyor muyduk, kadına bir şey olsa biz kıyameti koparacağız? Önderliğin bütün çözümlerinde var. Kadına karşı bir tecavüz var. Hem ruhsal hem de fiziki olarak katliam uygulanıyor. Bunu yapan anlayışla nasıl oturup tartışabiliriz? O zaman ilkelerimizden vazgeçelim. Ben sadece sosyal reform olayı boyutunda izah etmiyorum. Öyle değil. Batıda da reform gelişti. Ortaya çıkardığı değerler ortadadır. Diğeri neydi? Önderliği, diğer mücadelelerden ayırıtıran temel bir noktaydı. Buna en ileri düzeyde saldırı var ve biz bu konuda hiçbir irade gösteremedik. Yarın Önderlik, bunun hesabını bizden soracak. Önderlik böyle bir durumunun olduğunu bilse, ben şundan eminim ki, hepimize nereye gidiyorsanız gidin diyecektir. Bizi defedecek. O açıdan şöyle, böyle izah edilecek bir durum değil. Ordunun yetersizlikleri ne olursa olsun, yapılan saldırılara karşı niye mücadele etmiyoruz? Bu, illa birilerine taraf olma değildir ki. Yani, ordu eşittir Cem. arkadaş değil. Ben bu yaklaşımı kabul etmiyorum. Biz çok iyi biliyoruz ki, bu mücadele iddiasını ortaya koyup sürdürecektik güç ordudur. Bunun, yaşam iddia düzeyini de gerçekleştirecek olanda kadındır. Biz bunları karıştırdık. Neye sahip çıkacağımız, neye sahip çıkamayacağımız konusunda tam bir bocalama yaşıyoruz. Tutum koyalım, reddedelim, görevden alalım hatta bazılarına selam bile vermeyelim, ama temel şeylerimize sahip çikalım. .... arkadaşlar bir noktaya dikkat çektiler. Korkunç bir ordu karşıtlığı var, buna dikkat edin diyorlardı. Ordu da çetecilik olabilir. Vardır tabii, yıllardır bu zemin de bu tür şeyler oldu ve halen de olabilir. Ama bütün gerillayı çetecilikle itham edip, bunun üzerinden politika geliştirmeyi ben kendim kabul edemem. Buna prim de

veremem ve bu anlayışla m¼cadele edilmesi gerektiğine inanıyorum. Yani bu temel değerlerimizle birlikte olur, m¼cadele edersek eğer bu birilerine taraf olma değildir. Diğer taraf da ortaya ¼ıkan sonu¼lardan sorumludur. Ev. arkadaş belirtti, katılıyorum.

Diğer anlayışı, birey olarak ne değerlendirmeye ne de ¼zerinde durmaya gerek duyuyorum. Fakat kendimizi bu kadar muğlaklaştırma, şu veya bu ¼izgiyle izah etmenin mantığını ben ger¼ekten anlayamıyorum. Somut olarak da belirtmek istiyorum. Mesela konferansın ortaya koyduğu bir proje vardı. Kendim katılmamıştım. Sonra ne oldu, bu projeyi kongrede geri ¼ektik. As. arkadaş biliyor, gittiğimiz her toplantıda kadın yapısı, benden bunun izahını istedi. Ben diyebilir miyim biz doğru yaptık? O a¼ıdan, kesinlikle bunun ¼zeleřtirisi ¼ok k¼kl¼ olmak durumunda. Lafla da değil. Her adımı siyasi anlam y¼kl¼yoruz, ¼¼nk¼ ortamın kendisi siyasi. Yine ordudaki arkadaşların, kongrenin b¼t¼n faturalarını PJA koordinasyonundan istemelerini de kabul etmiyorum. Arkadaşlar divanda da, toplantıda da vardılar. Genel olarak irade g¼stermesek de, her bireyin ayrıca orada sorumluluğu vardı. O iradeyi bireysel olarak ortaya koyabilirdi. ¼ok sıradan bir arkadaşımız, bireysel olarak irade ortaya koymak istedi. Yanlış veya doğru, ama iradesini koymak istedi. Bunun ¼zeleřtirisini vermemiz gerekiyordu. Yoksa gidip, başkalarını eleştirme bi¼iminde değil. Kongrede ortaya ¼ıkan durumdan ben ne kadar sorumluyusam, Dil. arkadaş da o kadar sorumludur. O a¼ıdan, birilerine havale edip bu içten sıyrılamayız. Birey olarak ben ř¼yle bir şeyi isterdim. Kongrede ortaya koyamadığımız iradeyi, hemen sonrasında pratikleştirebilirdik. Bunun zemini vardı. Genel yapı da, kadın yapısı da buna hazırıldı. Mesela şimdi ¼izgilerle m¼cadele edelim diyoruz. Doğru, ama hemen kongre sonrası s¼re¼te yapı PJA'dan tutum bekledi. ¼¼nk¼, arkadaşların beklentileri vardı. Biz ise, hangi ¼alıřmayla ne kadar ilişkileneceğimizin peşine d¼řm¼řt¼k. Onun zamanı değil ki, heval. Herkes de g¼r¼yor ki, iki ¼izgi arasındaki m¼cadele ¼rg¼t¼ farklı bir noktaya g¼t¼r¼yor. şimdi farklı şeylerin hesabını yapmaya gerek yok. Yanlış da olabilir, hesap da sorulabilir, ama doğru tutumun sahibi olmak durumundayız. Yanlış g¼r¼yorsak, m¼cadele edeceğiz ve bunun hesabını elbette soracağız. Somut koyacak olursam. Mesela kadın komitesinin Irak'a gidişinden birey olarak sorumlu değilim, ¼¼nk¼ ben istemiyordum. Ben, Kongra Gel y¼r¼tmesinde olduğum halde, g¼r¼ř¼m alınmamıştır. Gidilmez mi, gidilir. Ama niye, nasıl gidilir bunun tartışması y¼r¼t¼l¼r. Ben, Irak'a gidilmez diyorum. Kongre bu zeminde olmuştu. Bunun sağlıklı tartışması yapılır ve ona g¼re bir g¼rev b¼l¼ř¼m¼ne gidilebilirdi. Bir kısmı, en azından bu s¼re¼teki tahribatları aza indirmenin m¼cadelesini y¼r¼t¼rd¼. Bir kısmı Irak'a mı, Avrupa'ya mı, Suriye'ye mi gider, bunun g¼rev

bölümünü yapar, herkes gidebilirdi. Ben Xınere'ye gittiğimden beridir, PJA toplantısını yapsın, biz katılmaya hazırız biçiminde tutumumu belirlemiştim. Ama arkadaşlar Irak'tan telefon ederek, bizimle toplantı yapacaklarını söylediler. Halen de, kadın komitesi bize toplantı yapacak diye bekliyoruz. Buna rağmen, Ren. arkadaş beni diyalogsuzlukla eleştiriyor. Bunu kendi adıma kabul etmiyorum. Mevcut savrulmayı gördüğümüz anda toplanalım, bir tutum koyalım dedik. Erkeğin bunu nasıl değerlendireceğini biliyorum. Diyecekti ki; farklı anlayışlar var ve kadın yapısı kendini bunun üzerinden güç yapacak. Bu suçlama gelse de, biz bir iradeyi gösterebilirdik. Her telefon konuşmamızda, arkadaşlar çok yoğun olduklarını belirtiyorlardı. Her telefonuma, böyle cevap verilmiştir. Arkadaşlar, kadın komitesinin hiçbir toplantıya katılmadıklarını söylediler. O zaman bu arkadaşlar, Irak'ta ne yaptılar. Niye gittiler? Neden, amaca uygun bir çalışma yürütülmedi? Biz kabul etsek de, etmesek de bir savrulmayı yaşadık. Birileri diyor diye belirtmiyorum. Doğru veya yanlış, benim ulaştığım sonuçlardır. Benim gibi bir çok arkadaş, her zeminde politika yapmanın ne anlama geldiğini biliyor. Niye bunun tutumunu koymamayı mı? Mesela ne o zemine, ne de o diğer bir zemine gitmeden, Kürdistan'da bir parça coğrafyada üstlenerek, pratikleştirebilirdik. Yani o kadar çaresiz değildik gerçekten. O açıdan, bunun kesinlikle siyasal bir izahı gerekiyor. Bu toplantıda, kadroyu doyurabilecek bir izah yapmamız lazım. Biz gerçekten dengelere mi oynadık, yoksa bu boşlukta farklı şeylere mi düştük. Ya da güçsüzlüğümüz mü, öngörüsüzlüğümüz mü böylesi bir sonuca götürdü. Bunun izahını, yapıya yapmamız gerekecek. Öyle klasik anlamda ki bir özeleştiri ile olmaz tabii. Pel. arkadaş onlar giderken, biz gitmemeleri gerektiğini söylemiştik. PJA'nın kendi zemini var, oraya gitmek gerekmiyordu. Ama arkadaşlar, halen yerinde bir karardı diyor. Oysaki kadın komitesi gelebilirdi. Dağda bu kadar PJA yönetimi var, kadroları var, çağrılıp bir tartışma yapılabilirdi. Örgüt bir yere götürülmeye çalışılıyor. Biz bunun tutumunu nasıl koyacağız? En azından bunun izahı nasıl olabilir? Biz bunda ısrar ettik. Ben şunu sormak istiyorum. Kadın komitesinin, bir haftalığına bırakıp, gelemeyeceği neyi vardı? Ben sanmıyorum. Bırakıp gelemeyeceği hiç bir çalışma da yoktu. Gelebilirlerdi. şehit Harun ya da farklı bir yerde toplanabilirdik. Artık bazı şeylere nokta koymak gerekir. Tabii, yeni başlangıçlar yapmak için bir şeyi dağıtmak, parçalamak, birilerine yaranmak, bir tarafa yaslanmak biçiminde olmamalı. Bu değildi, bizim kendimizin buna inanması gerekiyor. Bizim bu süreçte yaşadığımız, politikasızlıktır. Bu süreçte yaşadığımız tereddüt, ikirciklik örgütün bu konuma gelmesini besledi. Korkunç olumsuz bir rolün sahibiyiz yani. Belki bu konuma gelinmeyebilirdi. Kadın ağırlığını koysaydı, bir

şeyleri kurtarabilirdi. Mesela, biri örgütün resmîyeti içerisinde tahribat yaratıyor, diğeri de örgüt resmîyetinin dışına çıkmış öyle yoneliyor. Nasıl yüzde ellidir, diyebiliriz ki? Elbette, değil. Diğerrinin nereye gideceğini kestiremiyorum. Bu toplantıyla, kongreye giderken örgütü, Önderlik çizgisini işletmeyen bütün anlayışları kesinlikle aşmak gerekiyor. Bunun pratik tedbirleri, sistem boyutuyla da almamız gerekiyor. Ancak üç ayı kaybettik. O açıdan, bazı şeyleri ayrıştırmak lazım. Irak'a gidiş, kazanın oluşu bunların hepsinin bir izahı gerekiyor. Gidilmez demiyorum. Bu toplantı karar alsın, yine üç arkadaş gidebilir. O zeminde bizim düzeltmemiz gereken yanlar var. Ağırlığımızı koymamız gereken bir alandır. Şimdi hiçbir şey yok, orada oturmuşsun ya da oturmamışsın, ne anlam ifade eder? O açıdan, bazı şeyleri yeniden ortaya koymamız gerekiyor.

Talimata ilişkinde zaten oldukça geç kaldık. İlk ay, her toplantıda arkadaşlar talimat ne zaman çıkacak diye soruyorlardı. Kani Cenge'ye ilk gittiğimde arkadaşların söyledikleri tek şey, PJA talimatları bundan sonra sonuç alır tarzındaydı. Yapı buna açıktı. Ben buna eminim. Ama üç ay sonra gelen talimat, Önderliğin ortaya koyduğu çözümleme düzeyinin tekrarı biçimindeydi. Buna ihtiyaç yoktu aslında. Sadece güçlü bir özeleştiriyile, bu yapının karşısına çıkabilirdik. Yaptığımız yanlışların güçlü bir izahı yaparak, çözüm iddiamızı ortaya koyabilirdik. Üç ay sonra kongrede olanı, yapıya izah etmenin gereği yoktu, çünkü yapı çoktan tartışmıştı. Müdahaleyi de, zaten Önderlik yapmıştı. Bu yüzden, talimatı kimse dikkate almadı. Üç ay sonra söylediklerimiz, hiçbir anlam ifade etmiyor. Daha sonra ayrıntılarda da görüşlerimi belirtmek istiyorum. Bu toplantının, hakkımda alacağı her türlü kara hazır olduğumu ayrıca belirtmek istiyorum. Tabii önümüzde genel kurul toplantısı var. Buna hazırlanmak önemli. En çok eleştirdiğimiz çizgiye karşı, gerçekten ciddi bir mücadeleyi geliştirme anlamında önemli bir platform olacak. Ben, bunun her türlü mücadelesine varım. Alınacak bütün kararlara tabiiyim, şimdiden ilan ediyorum. Gerçek anlamda ortaya koyulacak mücadele iradesine, birey olarak hazırım .

Ekolojik, demokratik toplum konusunda belli bir tartışmayı yürütmemiz gerekir. Hiyerarşinin, dikey örgütlenmenin ortaya çıkardığı sonuçların üzerinden, tartışmayı geliştirmemiz gerekir. Çünkü, bu mekanizmanın çok belirgin bir rolü var. Bunun da aşılması için, çok ciddi sorgulanması gerekiyor. Bunun dışında, vicdani olarak katılım konusunda hiç bir tereddüdüm yok. Tabii şöylesi bir sorgulamayı yaşıyorum. Sorumlu düzeyde bu kadar tahribatın sorumlusu iken, aynı düzeyde görev almak, vicdani olarak ne kadar kaldırılabilir? Birey olarak bunu sorguluyorum. Bu, katılma kararsızlığı değildir. Kadın örgütü veya genel örgütümüz hangi

zeminde görev verirse, ben yine de çalışırım. Tabii mevcut gerçeği aşma temelinde.

Yaptıklarımızın izahını yapmak durumundayız. nderliğe, şehitlere, halka ve kadroya izahlar yapmak zorundayız. Ayrıntılar da görüşlerim var, daha sonra tekrar söz zabilirim. nerilerimi de, arkadaşları dinledikten sonra somutlaştıracağım.

Nar. ark: Durumumuz, gerçekten trajediktir. Bir arkadaş, eğer bu süreçte film çevirirsek, acaba ne çıkar demişti. Diğer bir arkadaş da buna karşılık, ancak korku filmi olur demişti. Gerçekten de durumumuz budur. Arkadaşlar tabloyu çizdiler. Ben kendim de bir savrulmayı yaşıyordum. Tasfiyeciliği aşmak kolay değil gerçekten. Tarihte yaşananları duymuşuz, ama içinde yaşamamışız. İnsan içinde olunca, tavrının ne olduğu önemli. Hepimiz için, bir sınav aynı zamanda. Gerçekten de çok ağır bir süreçti. Toplantıda bazı şeyler dile geldi. Uzağında olan arkadaşlar, elbette kaygısız değerlendiriyorlar. Çok yerinde ideolojik tespitler de yapıldı. Bizi yoğunlaştıran, netleşmeye iten şeyler de var. Dünden beridir, tartışılıyor ve ben gerçekten de güven alıyorum. Kadının politikası, bir kaç kişi tarafından belirlenemez. zgrlk izgimiz bir kaç kişi şahsında da belirlenemez. Eğer iki veya üç arkadaşın elinde olursa, tabi ki bu kadar büyük tahribatlar yaratılır. Kadının politikası, özgürlük çizgisi, düşüncesi ancak tüm kadınlarla belirlenebilir. Yani bir parça veya bir kaç arkadaşın düşüncesi ile değil. Kesinlikle bunu kabul etmemeliyiz. Yapımız, kadrolarımız hatta halkımız öncülük rolünü oynuyor. İdeolojimizi böyle güçlendireceğiz. Sadece dağda ideolojimizi güçlendireceğiz dersek, zayıf kalırız. Ulaşamadığımız kadınlara ne kadar ulaşabilir, düşüncelerini alabilirsek, o kadar gleniriz. Böylece, zgrlk iddiamızı da bytebiliriz. Bulunduğum alanda halkın, kadının yaşadıklarını görünce, iddiamı daha çok byttğm söyleyebilirim. Çünkü, gerçekten yaşananlar insana acılar kadar güçte veriyor. Asla sende kararsızlık, iddiasızlık bırakmıyor, tam tersi daha güçlü bir mücadele istemini yaratıyor. Ver. arkadaş, çizgimizi değerlendirdi, katılıyorum. Yani teslimiyet çizgisine girdik. Oportünizm, mücadelesizlik sonuçta teslimiyettir. Dayandığımız politikayı şimdi daha iyi zmlyoruz. Tasfiyeci ve teslimiyetçi çizgi, gücünü egemen glerden aldığı gibi, bizde de kendi yapısına değil, sisteme yani iktidardakine dayanıldı. Bu yüzden, dengelerini ona göre oluşturarak mücadelesini yürüttü ve iddiasını, kararını ona göre belirledi. Bu yüzden, burada teslimiyet var. Nasıl ki teslimiyet çizgisi, halka dayanmaz, g almazsa, bizim mücadele tarzımızda da böylesi bir sonuç açığa ıktı. Yapı cahildir, bir çok şeyi anlamıyor, bir çok şeyi görmemiş, en tecrübeli olan, anlayan hareketin sahipleri biziz

dedik ve kendimizi kandırdık. En militan tavrı gösteren Zilan, Sema ve diğer arkadaşlar, komuta kademesinde değillerdi, ama büyük kahramanlar oldular. Bizim içimizde değerli düşüncesi, özgürlük iddiası olan arkadaşlar var. Onların düşüncelerini ciddiye alma, dinleme kesinlikle olmalıdır. Bu yüzden, içimizde yaşanan intihar benzeri şeyler var. Mesela bir arkadaş kendisini kayadan attı. Oysaki, kadın tarihimizde hiç bir insan kendisini yüksek kayadan atmamıştır. Beritan arkadaş şahsında büyük bir kahramanlık eylemi yapıldı. Halbuki, ben öyle bir kişiliğe ulaşamam, öyle büyüyemem diyor. Hareketimizin tarzı; insanı ikna etme, güven verme ve anlamadır. Bu anlamda, son olay bizim için trajik bir durumdur. Bu süreçte yaşadığımız sorunlar gerçekten de çok ciddiydi. Bunun, yapı üzerinde yarattığı tahribatları, yeni yeni görüyoruz. Ruh halini yeni görüyoruz. Herkes öyle demiyorum, ama ülkede, Mah.'da ve yine diğer alanlarda yaşananlar açıkça bunu gösteriyor. Bizimle kadın arasında, gerçekten de büyük bir mesafe var. Kendimizi, en üst düzeyde kadın sorunlarının muhatabı olarak görüyoruz. Oysa öyle bir durumdayız ki, çözümsüzlüğü yaşıyoruz. Bu, bizim tarzımızda açığa çıkıyor. Somut olarak değerlendirilecek çok şey var. Çok parçalı bir duruşumuz vardı. Çok örgüt kurduk, bir çok yere dağıldık, ulaştık, ama toparlayabileceğimiz kimse yoktu. İnsanları toparlayalım, çok farklı düşünceleri, güzellikleri, renkleri bir araya getirip güzel bir tablo yaratalım dedik, ama yaratamadık. Arkadaşların değerlendirmeleri önemliydi. Depremden geçen içinde de olsa, dışında da kesinlikle etkilenmiştir. Ya üzerine bir taş düşmüştür ya da odun. Biz de öyleyiz. Bir tasfiyecilik yaşandı, biz de sağ çıkamadık. Böyle söyleyebilirim. Bütün açılardan kişiliklerimiz de tahribatlar yarattı. Somut bulunduğumuz alan açısından, şöyle bir iddiam söz konusu değil. Mah. pratiğinin olumlu ve olumsuz yanlarından Nef. arkadaşları sorumlu görmüyorum. O arkadaş, yeni gelmişti. Önemli olan, sorumlu olsak da olmasak da duruşumuzun nasıl olduğudur. Bunlar önemli. Bir çok kişinin anlayış düzeyinde çözümlenmesi yapıldı, ama kabul edilmedi. Bu yüzden çok tekrar da oluyor. Değil ki kişilikleri tahlil edilmemiş, politikaları bilinmiyor. Ama kabul etmede, kendini değiştirmede zayıflıklar var. İnsan bunu görebiliyor. Mah. alanı, sorunları ağır olan bir alan. Arkadaşlarla çok kavga da ettim. Ren., Ji. ve yine diğer arkadaşlarla savaştım. Kim kendine güveniyorsa, gelsin, Mah. alanında çalışma yürütsün dedim. Çünkü ülkedeki sorunlarımızın tümü, bu alanda yansımaları buluyor. Ancak, ne kadar çare olabildiğimizi, çözebildiğimizi de tabi ki değerlendirmek gerekir. Mesela, halen kalan arkadaşlar varsa gerçekten iddiası, bağlılığı olduğu için kalmış. Bir çok insan, yaşanan tahribatlardan kaynaklı farklı duruşlara, yaklaşımlara girdi. İnsan bunları söyleyebilir. Birincisi, kongreyi o

alana çok gcl bir biçimde yansıtılmak gerekirdi. PJA Konferansında, oranın kadın alanı olduğunu, hamle yapmak gerektiğini söyledik. Hatta Mah. erkeğinin bakış açısı, yaklaşımları, kadına bağlılığı çok farklıdır. Ortaya çıkan sorunlardan kaynaklı, çok az insan Cel.'in yanına gitmiştir. Bütün kadınlar, erkekler, gençler PJA'nın kapısını alıyorlar. Benim yanıma geliyorlardı demiyorum, PJA'nın kapısını çalıyorlardı. Çünkü PJA'dan büyük beklentileri var. Bir rnek vermek istiyorum. Bir şehit babası, tek iddiamız PJA'dır diyordu. Önderliğin görüşme notu gelince, özel olarak yanımıza geldi. Ben size, PJA'nın bu süreci kurtaracağını söylemiştim dedi. Yani halkın PJA'ya güveni bu düzeydedir. Bu kadar bağlıdır. Çünkü onlar, önderlik ideolojisiyle yaşıyorlar. Önderlik ideolojisinin de kadına yaklaşımı bellidir. Halk da bu inancı taşıyor. Kadının çözümüne inanıyor. Kadın adaletli olduğu için, hep bize başvurup görüşümüzü alıyorlardı. Bunun gibi bir çok örnek verilebilir. Yani demek istediğim, biz sadece kendimizi perspektifsiz bırakmadık. şimdi zor bir süreçten geçtiğimizi söyleyebiliriz. Çünkü halkı da perspektifsiz, tavırsız bıraktık. Gerçi halk kendi tavrını koydu, ama biz onları da öyle bıraktık. Nasıl ki biz muğlaklık yaşadık, oraya da yansıtık. Ama yine de umudun tümünü yitirmiş değiliz. Mesela bu gün PJA'lı arkadaşlara bir mektup gelmişti. Mah. gençleri toplantıdan beklentilerini ve başarı istemlerini yazmışlar. Yine nasıl davranacaklarına ilişkin perspektif istiyorlar. nderliğe ve şehitlere bağlılıklarını dile getiriyorlar. Bütün başarı ve değişimi yaratan nderliktir, bunu inkar edemeyiz. Yine çok fazla zorluktan geçtikleri için, o halkta çok fazla inkarcılık gelişmez. Mesela parçalanma yaşanıyor denildiği zaman, en fazla kaygıyı yaşayan halk oldu. Bundan sonra ne olacak dediler. Peki ama orada kadının tarzı, yöneticiliği nasıldı? şunu diyebilirim ki, Irak'ta öyle bir politika yürütüldü ki, kadro özünden boşaltıldı. Bir fırtına gibi, insanı götürüyor. HPG'ye gidecek arkadaşlardan kim oradan geçmişse, kaldı. Kimse Behdinan'a geçmedi. Çok azdır geçen arkadaşlar. Oldu, ama büyük bir kesim arkadaş, orada kaldı ve eriyip gittiler. Çünkü HPG teşhir edilmişti. Artık dağda kalmak anlamsızdır, gerillanın dağda kalması çözümsüzlüktür, gerillaıyla çözüm gelişmez denildi. Bu harekette, gerilla dağıtılacak biçiminde söylentiler vardı. Sanki Irak'ta herkes kendine yer yapmış da, bir tek gerilla kalmış. Kim silahını bırakıp gelirse, tamamdır. Böyle bir anti propaganda yapılıyordu. Toplantılarda da bunlar söyleniyordu. Biraz hakim olmayan bir insan gidip, kayabiliyor. Yani yle bir mantık oluşturulmuş ki, siyasallaşma adı altında askerlik hiçe sayılmıştı. Özellikle kongre sonrasında bunlar yaşandı. Konferans, oraya çok gcl aktarılmadı. Belgeler okundu. Teknik sorunlar nedeniyle gcl aktarım olmadı. Kongre sonrasında, halk adeta bir deprem yaşamıştı. Irak'ta sosyal reform, rgt dağıtma

projesi haline d6n6řt6. Projenin asıl adı buydu. Somut olarak 6yle g6rd6k. Kadro kendisine nasıl bir ev yapacak, para bulacak, kadın bulacak. Kadın da aynı arayışa giriyor. İlişkiye girmeyenler de muhafazakar ve geridirler. Hatta arkadaşlar şaka yapıyorlardı. Acaba sen rahibe olma kararı mı almışsın? Bu projeyi kim oluşturdu, tabii bizim eksikliklerimiz var. Konferansta bu projeyi hangi boyutlarıyla tartıştık, yansıması ne oldu? Bireyin tercihi dedik, ama herkes kendi demokrasi anlayışı çerçevesinde ne istiyorsa onu yaşadı. B6yle bir felsefe, yaklaşım gelişti. Halk bunları kabul etmedi tabii. Eğer tahribatlar en 6st d6zeyde olmadıysa, halk sayesinde olmuştur. Bunu iddia edebilirim. Eğer kadroda da m6cadele olmuşsa, halk yapmıştır. Biz yapmadık. nk6 devrime verdiği emeğinin boşa çıkmasını istemiyordu. Kadroda ise, g6cl6 bir m6cadele ya da iddia fazla yoktu. Kararsızlık, iddiasızlık vardı. Ancak buna rağmen, bir çok arkadaş da kendisini korudu. Belki m6cadele y6r6tmedi, ama kendisini korumayı başardı. Mesela kadın komitesi Mah.'a geldi. Durumları anlattık. Mevcut parçalanmayı, kadının, halkın durumunu birebir arkadaşlara ilettik. Bu anlamda, kadın komitesinin burada hamle yapması gerektiğini s6yledik. Mesela arkadaşların, 6zerimizde iddiaları vardı. Ben orada tahribat yaratıyorum, ilgilenmiyorum, ilişkileri korumuyormuşum. Arkadaşlar, resmen bize siz niye ilişkilerimizi korumuyorsunuz diyorlardı. Ahlaki olarak bile, bir insanın ilişkisini tartışmaya koymadım. izgi olarak değerlendiriyordum. Arkadaşların toplantıda ki iddiaları, ki kadın komitesindeki arkadaşlar da hazırđı. Neredeyse niye ilişkileri korumadığımızı sorguladılar. Mesela bir arkadaşa, halkın içine git demiştim. Halk diyor ki; başkan tutuklu, siz ne yaptınız ki bu projeleri geliştiriyorsunuz? Buna karşılık Sak. Bat., onlara s6yleyin gereksizlik yapmasınlar, sizin karırlarınız var, her g6n onlarla yatıyorsunuz. Yani halka b6yle bir cevap verilecekti.

Nef. arkadaşa ise, cevap vermek istemiyorum, ona ilişkin bir kelime bile s6ylemek istemiyorum. Niye? Arkadaşa karşı sonuna kadar bir g6venim olacak. Mesela her şeyi onunla tartışıyordum. Musul'da gizli bir toplantı yaptılar, arkadaş gidip katıldı. 6rg6t dışı bir toplantı, sağ çizgiyi temsil edenlerin toplantısıydı. Kim katılmış bilmiyoruz. Ne kadın komitesiden ne de başka arkadaşlar o toplantıda vardı. Yani farklı d6ř6nceleri olanlarla yapılmış bir toplantı. Tamam, biz bir 6rg6t içindeyiz, d6ř6ncelerimiz farklı da olsa içindeyiz. Halbuki onlara karşı ciddi bir duruşumuz da olmamıştı. Ama kendi projelerini geliştirmek istiyorlar. Mesela Nef. arkadaş geri geldiğinde, ne vardı diye sordum. Toplantının olmadığını s6yledi. Halbuki herkes de biliyordu ki, orada bir toplantı yapılmış. Sonunda 6zeleştirme veriyorum diyerek, toplantının olduğunu belirtmiş. Arkadaşın politikasında şu var; kendisini sana çok yakın g6steriyor. Dicle arkadaş, 3. Kongrede Nef.

arkadaş için, bir çözümleme yapmıştı. Nef. arkadaşın, ilişkilerini alttan alta geliştirdiğini yine kendisini yakında tuttuğunu söylemişti. Gerçekten de duruşu öyle. Mah.'da öyle şey bir pratiği yok. Yani kadro tepkili, bir çok insan bana da tepkili. Bir çok insan ilişki kurmak istedi, ben de en sonunda kim ne yapıyorsa yapsın, kabul ediyorum dedim. Çünkü üstte, kadronun ilişkiye girmesi için bir hamle başlatılmıştı. Söylemek iyi değil, ama Dıl. parmağına yüzük takmış, Mah.'da geziyor ki, kadroya güven versin. Mesela, bir gün bile, bu proje halk ile tartışılmadı. Halka karşı cevabımız nedir? Bir gün, Ver. arkadaş ile birlikte halka bir toplantı yaptık. Bu ilişkileri serbest mi diye sorular geldi. Ver. arkadaş da, gidin yapan arkadaşlara sorun dedi, çünkü bizim gerçekten de bir cevabımız yoktu. Bot. ile Dıl.'a sorun dedik. Cevap buydu. Sorun, kesinlikle ilişki değil. Örgütsel, düşünsel ve ruhsal anlamda yaratılan tahribatlardır. Arkadaşlar aileleriyle ilişki kuruyor, gelin bizi kurtarın diyorlardı. Bizim telefonumuzu bile bunun için kullanıyorlardı. Ailelerinden para istiyorlardı. Avrupa'ya gitmek isteyen, Türkiye'ye gitmek isteyen, Suriye'ye gitmek isteyen bir çok arkadaş oldu ve gittiler de. Kadro diyor ki, madem örgüt bozuldu, ben de bir kötülük yapmadan ailemin yanına gideyim. Kadro böyle bir durum yaşadı. Bu kadroya bizim perspektifimiz,, müdahalemiz ne oldu ki? Öyle şeyler yapıyoruz ki, ortada belli bir şey yok. Biz de taraf olmadığımızı belirtiyorduk. Nef. arkadaş da taraf değilim diyor. Ben de öyle söylüyorum. Taraf değilsin, ama ortada öyle bir tahribat var ki, önünü nasıl alacaksın? Heval biz Önderliğe bağlıyız, örgütümüzü böyle güçlendirmemiz gerekiyor, iddiamız budur dediğinde de, bunlar da masal gibi geliyor arkadaşlara. Arkadaşlar, bize propaganda yapmayın diyorlardı. Çünkü üstten geliştirilen şeyler var. Bir arkadaş, hiç bir zaman aldığımız kararlar bu kadar hızlı hayata geçmemiştir diyordu. Parti tarihinde, bu asla olmamış bir şey. Gerçekten de tam bir trajedi. Tabii bunun içinde olunca, insan daha farklı bir zorlanmayı yaşıyor. Orada PJA var mıydı, yok muydu? Bunun cevabını arkadaşlar verirler. Bu kadar kadro dağılıyor, perspektifsiz kalıyor yine bu kadar tahribat var, PJA var mı, yok mu belli değil. Tabii ki olsaydık, böyle bir durum da olmazdı. Ji. arkadaş onlar bazen geliyorlardı. Bir erkeğe nasıl yaklaşıyorsam, ona da öyle yaklaşıyordum. Bir arkadaştır, tartışayım diyorsun, asla. Aslında Ji. arkadaşla bir çelişkim yok, ama güveneceğin biri de değil. Çünkü her şeyiyle erkeğin yanında. Hel.'de öyle. Mesela bir şey söylüyordum, hemen Mah.'e gidiyordu. Bunlar örnek tabii. Bu yüzden bir güven durumu söz konusu değildi. Arkadaşlar da dile getirebilirler. Ji. arkadaşın kendisi de onlarla birlikte yaşıyordu. Oradaydı yani. Bir gün, heval senin görevin nedir diye sordum. Ben de Bot. gibi genel bakıyorum dedi. Genelin de, gençliğin de,. PÇDK'nin de yönetimleri var. Mah.'un zaten var.yani

ortada başka bir Şeyde yok. Ben Hel. ile Sak. için bir Şey söylemek istemiyorum. Tabii her Şey arkadaşların tahmin ettikleri gibi değil, içinde yaşamak gerekiyor. Bir çok arkadaşın ilişkileri var. Ancak bu kadar çirkinliklerden sonra, bağımsız olarak kendi ilişkilerini geliştirdiler. Asla kabul etmediler. Mesela kurumlarda ki arkadaşlar, adeta kendi vicdanlarıyla çalışmayı yürüttüler. Mesela toplantı yapıyorsun, kimse yönetimden bir arkadaşı dinlemiyor. Çünkü pratiğe bakıyor. Birinci aradan sonra, toplantıyı terk ediyorlardı. Kadın komitesinin gelişiyle birlikte bunlar tartışıldı. Bu noktada kadın komitesini değerlendirmek istiyorum. Arkadaşlar o sahaya geldiler, gerçekten de moral aldık. Bir gct çünkü. Ama ilk geldiklerinde, eğilimlerini bilmiyordum. Ji.'dır, diğerleridir. İki kadın kongresinde hazırdım, ama parti kongrelerinden birinde bile hazır değildim. Kadın komitesine aktarıldı. Arkadaşlar Musul'a gittiler, orada konumlandılar. Be. arkadaşlar geldi ve bir toplantı yaptık.

Zaten Ren. arkadaşın çalışmalar üzerinde her hangi bir yoğunlaşması yoktu. Kongre öncesinde de Mah.'daydı. Orada tek bir insanla bile konuşmadı, toplantı yapmadı. Bir defa, o da yönetime toplantı yapmıştı. Ondan sonra, hiçbir Şekilde toplantı olmadı. Bir rnek vermek istiyorum. Bir ayağı kesik, gazi biri vardı. Sonradan kaçtı. Ren. arkadaşla konuşmak için üç defa öneri yapmıştı. Özel olarak not gönderiyordu. Ren. arkadaşa konuşması için adeta yalvarıyorduk. Ancak ben konuşmayacağım diyerek, yapmadı. Bir hafta sonra da zaten kaçtı. Böyleydi işte. Musul'a gidişinden sonra da kayıptı zaten, kimse ne yaptığını bilmiyordu. Ama Mah.'da ise, kim ne yapıyorsa hareketin kontrolü altındaydı. Vi. arkadaş PDK kongresine, Be. arkadaşta Mah. konferansına katılıp, toplantı yapmışlardı. Musul toplantısı için de şunu söyleyebilirim; o kadar merkezi arkadaşımız vardı. Kariyer, denge v.b arkadaşlar değerlendirdi. Somutta, pratiğe bunlar yansdı. Bizi Mah.'dan çağırdılar. O toplantı da fazla kimse yoktu. Vi. arkadaş kadın komitesindendi, ama hazır değildi. Zey. arkadaşta toplantıya katılmak için gelmiş, ama ortalıkta yok. Bilinen arkadaşlardan Dıl. yönetim olmadığı halde, o da vardı. Be. ve Pel. arkadaşlar hazırdı. Pel. arkadaşın geleceğini duyan yapı, adeta uçmuştu. Pel. arkadaş gelmiş dediler. İnanın ki böyleydi. Bir arkadaş yanımızda, ben her Şeyi ona anlatacağım diyordu. Bu kadar umutlu yaklaşıyordu. O toplantıda ben Şok geçirdim. Ben de katıldım, kendimi dışına koymuyorum. Arkadaşların değerlendirmelerini dinledim. Arada Be. arkadaşa, ben bir Şey anlamıyorum, bu ne toplantısıydı dedim. Tamam, sağ çizgiyi insan değerlendiriyor. Sonuna kadar öyle düşünüyorum. Ver. arkadaşa da söyledim. Ben ayrı bir çizgi olur ve parçalanma yaratırsam bu örgütün içinde kalmam demiştim. Tasfiyecilik yaşanıyor, bir tek

kelime ondan söz edilmedi. Demek ki, ülkedeki arkadaşlar tam tasfiyeciliği yaşıyor diye düşündüm. Biz de burada ayrı bir izgideyiz. Öyle bir kaygıya girdim ki, görüşme notunda adı geçen her dört arkadaş için görevden düşün denildi ve ben cesaret edip, Bot.' da içinde olsun diyemedim. Cesaret edemedim, çünkü arkadaşlara baktım; tümünün tavrı birdi. Ji. Den. güven istiyordu. Eğer bunda ısrar ederseniz ülkeye, toplantıya gideriz. Ama ısrar etmezseniz toplantıya gitmem diyordu. Böyle bir yaklaşım da gösterdi. Arkadaşlar, gideceksin diyor, o siyasi komiteyim diye dayatıyor. Ben de bir siyasi komiteyim. Oraya, buraya gönderiyorlar, Bot.'ın haberi bile yok. Ama arkadaş, Botan arkadaşın haberinin olması gerektiğini belirtiyor. Orada kendisi toplantıya gitme kararı vermedi. Bu kadar bağlanma durumu var. şunu değerlendiriyorum; o toplantı, kesinlikle denge kurma toplantısı idi. O arkadaşlarla denge kurma, o çizgi ile denge kurmadır. Başka bir adı da yok. Ben de toplantıdaydım, soruşturmaya da hazırım. Sonunda Ver. arkadaş ben her iki tarafı da benimsemiyorum deyince Dil.; o zaman sen ortayolcusun diyerek yaklaşımını belirledi. Heval, her iki tarafı tutmazsam, o zaman ben ortayolcu muyum? Arkadaşlar toplantıyı merak ettikleri için anlatma ihtiyaını duydum. Arkadaşlar benim düşüncemi sordular, benim düşüncem yok dedim. Ne düşüncem olsun? O tabloda değiştirebileceğim bir şey yok, çünkü arkadaşlar aralarında ayrı tartışmışlar. Arkadaşların Irak'a gelişinden beklenenler, bunlar değildi. Musul'daki arkadaşların beklentileri vardı, PJA'nın tavrı ne olacak diyorlardı. Mah.'daki arkadaşlar yine yle. Bizim tavrımız da böyle. Tasfiyecilik, yle bir hava yaratır ki, herkes muğlak olur. Bizde de öyle bir hava oluştu ki, ne yanlışı ne de doğruyu savunamaz hale geldik. Artık sen doğruyu da savunsan, tarafsın demektir. Seni savunmasız bırakmak için böyle yapılıyor. Tarafsın deniliyor. Bu yüzden, Mah.'daki arkadaşlarla doğru dürüst tartışmadım. Tavrımda, dağıtıcılık vardı. Umutlarım tamamıyla kırıldı demiyorum, ama biraz da umudum kalmadı. Öyle bir duruma girdim. Toplantıya gittim, bu kadar dağıtmışsın denildi. Belki her açıdan bir dağılmayı yaşadığımı görebiliyorum. Ama buna rağmen, kadın yapısını toparlayabilir miydim? Yapamıyordum, çünkü gücümü aşıyordu. Aslında kendim de mevcut yaşananları kabul ediyordum, yani kendi içimde kendimi yiyordum. Ama pratikte tavrımı koyayım, yaklaşımlarımı göstereyim biçiminde ki bir duruş söz konusu değildi. Bizim, son sürece kadar da halkla, arkadaş yapısına yaklaşımımız şuydu; önderlik çizgisini kesinlikle takip ediyoruz diyorduk. Durumumuzu kısaca böyle anlatabilirim.

Ren. arkadaşın düşüncelerini okuduk. Gerçekten bana çok trajik geldi. Bu düzeyde kararsız bir arkadaş, kadın hareketini yürütüyor.

İçinde kesinlikle bir mücadele yok. Irak'ta çok güçlü bir zemin var. Kadınla ilişkilerimizi arkadaşlar değerlendirebilir. Derneklerimiz kapatılsa, ne kadar idare edebiliriz? Kadronun iddiası kalmamış. Ben, tüm kadronun öyle olduğunu söylemek istemiyorum, ama gerçekten bir çok arkadaş da vicdanlarıyla çalışıyor. Bir arkadaş, kadın katliamı dedi. Büyük iddia ile çalışıp, gerçekten başarı yakalama iddiasında olan yok yani. Yarım da değil, çeyrek bir katılım oldu. Bağlı olan bir kısım kadro düşmedi, ama yüzde yirmilik bir gücünü kullanabildi.

Kendi açımdan da bazı şeyleri belirtmek istiyorum. Mah.'da bir sistem olmazsa, insan dağılıyor tabii. Tek tek süreçleri değerlendirmiyorum, ama ciddi bir zorlanma yaşanıyor. En azından günde elli insan gelip gidiyor. Bu yüzden, eğitim çalışmaların da ciddi bir zorlanma yaşanıyor. Bir çok defa, takviye olsun diye öneri yaptım. Bireysel kaygı, yetkiye dayanma yine özgürlük iddiasıyla çalışmaktan ziyade bireysel hırsla çalışma noktalarını, insan görebiliyor. Her arkadaş alanında, kendi inisiyatifi ve vicdanı ile bir toplama yapmış durumda. Kadın koordinasyonundan insan söz edemiyor. Kendi açımdan da bir süreci geçirdim. Belki çok çalıştım, ama sonuç alamadım. Kendi açımdan iddia ve kararlılıkta her ne kadar sorun olmasa da, psikolojik olarak oldukça etkilendim.

Özgürlük Mücadelesi Özgürlük Siyasetiyle Olur

Vi. ark: Öncelikle atmosfere ilişkin bazı şeyler söylemek istiyorum. Hem kendi açımdan hem de genel arkadaşlar açısından şunu hissediyorum. Çok ağır bir atmosfer yaşanıyor. Önderliğin yaşadığı durum karşısında çok ağır bir süreci yaşıyoruz. Böyle bir sonucu, bu günlerde yaşamamalıydık. Kongreye doğru gidiyoruz. Hem kadın hem de genel hareket açısından, yeniden yapılanmayı farklı tartışmamız gerekirdi. Tartışacağız da, buna inanıyorum, ama bu düzeyde kendini sorunların merkezine koymak, halkın gündemine girmek büyük bir talihsizliktir bizim için. Öyle olmuş ki, artık Önderliğin durumu değil ya da halkın kurtuluşu değil, kendimizi nasıl kurtaracağımızın peşine düşmüşüz. Bunun pratik çabası içindeyiz. Bu, her birimiz için geçerli. Bir militan olarak, her birimiz açısından büyük bir acıdır bu.

Çok karamsarım ya da sadece duygusal değerlendiriyorum, değil. Belki bir duygu yoğunluğu var, ama yaşanan tüm olayları sadece duygusal ele almıyorum. Hem kendi hakkımda hem de genel açımdan bazı şeyleri söylemek istiyorum.

Bu toplantıya önemli bir rol biçiliyor. Köklü bir çözüm için, beklentiler var. Her toplantıda bunları dile getirerek, mahkum ettik, ama sonra yeni şeyler çıktı. Dengeler kuruldu. Tekrar tekrar o sorunlarla yüz yüze geldik. Bu gün yaşadıklarımızı, dün de bir başka

biçimde yaşıyorduk. Bu toplantıda öyle bir çözümü esas almalıyız ki, bir kez daha tekrarı yaşamamak gerekir. Aynı zamanda bu toplantı, doğru anlamda bir kez daha PJA kimliğini kazanmalı. Bu bizim için önemli. Şimdi yaptığımız toplantının zamanı, bu zaman olmamalıydı. Bu kapsamda ve nitelikte bir toplantıyı, nicel ve nitel olarak, gündem olarak da Kongra Gel öncesi yapmalıydık. Karamsar değerlendirmiyorum, ama hep tahribatlar olduktan sonra bir araya geliyoruz. Bu, adeta bizde bir alışkanlık olmuş. Her birimiz kendi gerçeğimizle yüz yüze geliyoruz. Bu yüzden ağlıyoruz. Kimimiz sesli, kimimiz sessiz ağlıyoruz. Ağlamak da çözüm değil. Kısaca, en derin köleliktir bu. Tabii önemli tartışmalar oldu. Bir çok açıdan katılıyorum ve belli bir kaygıda uyandırıyor. Bu toplantıyı yapmadan önce, Önderlik müdahale etmek zorunda kaldı. Çünkü sorunlarımızı, tüm ağırlığıyla bir kez daha Önderliğin omuzlarına attık. Önderlik ele alarak ideolojik tespitler yaptı. Siyasi durumları değerlendirdi ve örgütsel olarak aşama aşama tedbir geliştirmeye çalıştı. Nisan kongresinde de son noktayı belirledi. Biz de şimdi bir toplantı yapıyoruz ki, Önderliğin bu müdahalesini pratikte tamamlayabilsin. PJA kimliği ile Önderliğe destek olmak amacıyla toplanmış bulunuyoruz. Yani sürece müdahale anlamında değil, bu noktada kendimizi kesinlikle kandırmayalım.

Kongra Gelin yaptığı toplantı da çok önemliydi. Nasıl ki; bu toplantımızın kadın Hareketinin toparlanması açısından önemli bir rolü varsa, Kongra Gel toplantısının da genel hareket açısından öyle bir önemi vardı. Bunun için çok geriye gitmeden, bu toplantıdan başlamak istiyorum. Arkadaşlar komployla birlikte ele aldılar, onlara katılıyorum. Süreci değerlendirdikten sonra, izah istenen konuları izah etmeye çalışacağım. Kongredeki duruşumuz belli, çok ciddi eleştiriler oldu. Kongre sonrasında fazla zaman kaybetmemiz gerekiyordu. PJA meclis toplantısı ile çok hızlı demagoji yapmadan, basit bireysel çıkarlar veya hareketi bireysel tepkilerimize kurban etmeden güçlü bir toplantı yaparak, önemli bir netleşmeyle pratiğe geçmemiz gerekirdi. İdeolojik sapmaya karşı, netlikle sürece girmeliydik. Özeleştiriyile de geçilmez, ama biz bunu yapmadık. İki gün tartıştık, ama çok parçalı bir tartışma oldu. Önce tüm bileşimle başladı, sonra grup grup arkadaşlar çıktılar. Yani o toplantı, bütün kadın hareketinin iradesi olmadı. Böylece, ciddi bir netleşme de yaşanmadı. Başta esas yönetimimiz toplantıya katılmadı, yani YJA toplantıya katılmadı. Tabii kongredeki atmosfer normal değildi, bunu herkes yaşadı. Belki çok rahatsızlıklar var, ama bu ilk adımda örgütünü yarım bırak ve sürece öyle katıl anlamına gelmemeliydi. Elimizde bir şans vardı ve biz değerlendirmedik. Bu noktada bir özeleştirme vermek istersek, en yakın zamanı ele almak gerekir. Uzağa gitmeyelim. Çünkü gerilere gittikçe

kendimizi içinde kaybettiğimiz için, kendimizi değerlendirmeyi unutuyoruz. Ondan sonra da, zaten her arkadaş bir yere gitti.

Önderlik; örgütsüz bir kadın yenilmeye mahkumdur ve erkeğin insafındadır diyordu. Biz, örgütsüz pratiğe geçtik. Buradan tut Irak'a, Avrupa'ya, Behdinan'a hatta Dersim'e kadar da bu hazırlıksızlığımız yansdı. Herkes kendi durumundan, hareketin durumundan rahatsız ve kızgın bir biçimde pratiğe geçti. şimdi, bir bütün duruşumuz olmadı diyor, birbirimizi eleştiriyoruz. Ben bu eleştiriyi objektif görmüyorum. Niye? Örgütlü pratiğe gitmeyen bir güç telefonla, cihazla özgürlük mücadelesini geliştiremez ve politika da belirleyemez. Hele böylesi zorlu bir dönemde bu çok daha güç. Baştan örgütsüzlüğü kabul ettik ve öyle pratiğe geçtik. Sonradan telefonla, cihazla mümkün değil, ortak bir görüş, irade oluşturulamaz dedik. Bu kadar büyük saldırılar karşısında olmaz. Bu, birinci nokta.

Kongre sonrası ikinci bir şans da, Kongra Gel yürütme konseyinin toplantısı idi. Çok önemli bir toplantıydı, çünkü Önderliğin çağrısı vardı ve dakika dakika sonuçlarını bekliyordu. Sağ ve sol çizgiyi çok somut değerlendirmişti. Çağrı bizim için de vardı. O şansı değerlendirmemiz, on gün bile tutmayan uzlaşma ve dengenin önünü alabilirdi. O zaman güçlü bir bileşim oldu. Yer alan arkadaşlar var. Irak'ta bir toplantı yapılmıştı. Kongra Gel yürütme konseyi ile PJA koordinasyonundan bir arkadaş vardı. Buradan da parça parça arkadaşlar gelmişti. Xinere PJA'da ki arkadaşlar belli bir yoğunlaşma içindeydiler. Bunlar bir araya geldiler. Toplantı başlamadan bir tartışma yürütüldü. Aslında mevcut durum oraya biraz yansımıştı. Parçalanma, kopma durumu orada biraz açığa çıkmıştı. Irak'ta ki toplantıya, ben katılmamıştım. Ancak orada çıkan görüş şuydu; görüşme notunda adı geçen dört arkadaşın istifa etmesi ve yeni bir yönetimin oluşması biçimindeydi. Tabii direkt bunu dayatırsak, doğru olmaz denildi. Bazı kaygılar vardı. Tartışma sonucunda; ne o dört arkadaş kendini geri çeksin, ne de süreç kendini tekrar etsin biçimindeydi. Yine sürece ciddi müdahalesi olan arkadaşlar, özellikle daha önce Konsey'de yer alan arkadaşlar, Kongra Gel'e gelmeliydi. Bu konuda ortak bir görüşe ulaşmadık. Şöyle bir görüş çıkmıştı. Ben de görüş belirtmişim. Sadece dört kişi kendini geriye çeksin biçiminde değildi. Çünkü bazı farklı planlar vardı. Fer. zaten kendini geriye çekmiş. Bot.'nın üzerine ise, henüz kimse bir şey söylememişti. Herkes biliyor ki, o da bunun dışında değil, hatta birinci derecede onun rolü var. Bu, farklı bir kayĐı yarattı. Diğer arkadaşlar da aynı kayĐıyı yaşadılar. EĞer hepsi kendini geri çekerse, bu tek kalır. Ben buna katılmadım. Genel görüş şuydu; bu arkadaşların tümünün sürece müdahalesi var, bu yüzden tümünün çekilmesini isteyelim. Böyle bir görüş oluştu, ama tam bir tutum, net bir karar olmadı. Tartışmalar

yoğun yürütüldü. Yine, hem bilim sanat komitesinde hem de Kongra Gel sisteminde kadının nasıl konumlandırılacağı üzerine tartışmalar da oldu. Olumlu bir tartışmaydı. Derken, Kongra Gel toplantısına girdik. Üç ay bu kadar karmaşa, kaos durumu yaşandı. Toplantıda; sanki hiç bir şey olmamış gibi oldukça iyi bir tablo vardı. Kimse sesini çıkarmadı, geçti, gitti. Eski düzenlemeler, eskisi gibi kaldı. Irak'tan gelenler yerlerine döndü. Değişen bir şey olmadı yani. O toplantı, birinci adım olarak değerlendirildi. Bir araya gelmeleri, bir anlamda önemliydi. Halk için de, Önderlik için de, kadro için de bir mesaj verildi, bu olumlu idi. Ama gerçekten de olumlu ve başarılı bir toplantıydı diyebilir miyiz? Bu, nisan kongresine kadar sürmeliydi, ama sürmedi. Ondandan sonra genel örgüt çok ciddi bir felaket ile yüze geldi. O tavrın, o toplantıda gelişmesi ve bizim de bu nokta da öncülük etmemiz gerekiyordu. Bu olmadı. O arkadaşlar bir kez daha uzlaşmaya girdi ve biz de göz yumduk. Böylece, ikinci şansı da elimizden kaçırmış olduk. Ondandan sonra sadece kadın hareketi olarak değil, tüm hareket ciddi bir darlığa girdi. O insanlar zaten koştular, ki herkes bu konuda net, yani kimse onlar hakkında konuşamaz, çünkü Önderlik karşıtılar. Aman aman onlar gitti, madem öyle örgütü koruyalım demektedir doğru değil yani. Örgütü korumak nedir? Madem süreç tehlikeli, o zaman bir kez daha yeni bir denge. Doğru, örgütü koruyalım, ben de katılıyorum. Bu örgütten başka hiç bir güvencemiz yok zaten. Ama esas şey, burada kendi durumumuzu değerlendirmektir. Bu konuda düşüncemi dile getireceğim.

Arkadaşlar, Amerika örgütümüze müdahale etti, böyle bir parçalanma yaşandı dediler. Ben buna katılmıyorum. Önderlik müdahale etti, büyük bir cesaret ile deşifre etti. Önderlik bilinçli, aşamalı aşamalı bunu ortaya çıkardı. Önderliğin bu yönlü hiç kaygısı yok. Örgütü de bu arkadaşların şahsında görmüyor. Biz bir hareket olarak nasıl ki yapıya güven vermedik, aynı biçimde Kongra Gel'e de, genel değerlere de güvenmedik. O arkadaşlar, tüm yapı tarafından kabul ediliyorlar ve eğer biz onları eleştirirsek, örgüt karşıtı bir konuma düşeriz denildi. Bunu sağlıklı bir durum olarak görmüyorum. Bize, yeni bir tekrar daha yaşatacak. Bu kadın hareketi için bir intihardır. Kongremizi yapmadan, herkes bir biçimde PJA'yı feshetti. Pratik olarak PJA feshedildi. Eğer burada yeni bir şey geliştirmek istiyorsak, hepimiz önce bunun özeleştirisini vermeliyiz. PJA feshedildi. Alternatif oluşturmadan, pratik olarak feshettik. Kiminin güç sorunu, kiminin politik tercihi, kiminin de farklı çıkarı olsa da, sonuçta PJA feshedildi. Bu toplantıda güçlü bir çıkış yapmak istiyorsak, bir daha böyle yapmamalıyız. Öl ve öldür çizgisini Önderlik boşuna değerlendirmedir.

Başka hususları arkadaşlar değerlendirdiler. Ben de birey olarak içinde idim. Biraz açmak istiyorum. Özellikle Kadın Hareketi açısından belirtmek istiyorum. Neden olması gereken tavrı göstermedik? Biraz bunları açmak istiyorum.

PJA için, çok açık ki parçalı durumu vardı. Niyetimiz ne olursa olsun, duygularımız ne olursa olsun, pratikte çıkan sonuç o ki, ortak bir çizgi ile süreci gtrmedik. Hem kendi açımdan hem de birlikte çalıştığımız arkadaşlar açısından bazı hususları dile getirmek istiyorum. Kadın komitesiyle birlikte PJA koordinasyonunun çalışmaları vardı. YJA yönetimi ve yine diğer sahalarda söz konusuydu. şunu diyebilirim ki, her çalışma merkezimizin konumu aynı değil. Ama çizgiyi koruma, tutum belirleme anlamında bir çok açıdan birbirine benziyor. Yıllarca süren hastalıklarımız da bir birine benziyor ve bunlar, bu süreçte yansdı. nce PJA koordinasyonunun gelişine ilişkin alınan kararı kendi boyutumda izah etmek istiyorum. Uzun süre telefonla görüşme yapıldı ve buluşmadığımız birçok husus vardı. alışmaları yürütme anlamında çok karmaşa vardı. Kadın komitesi olarak müdahale ettiğimiz hususlar, PJA Koordinasyonu tarafından pek fazla anlaşılmıyor veya kabul edilmiyordu, sorunlar çıkıyordu. Bazen de PJA Koordinasyonunun yaptıklarını, kadın komitesi daha sübjektif değerlendirilebiliyordu. Çünkü bir uzaklık, iletişimsizlik vardı. Yakın bir diyalog olmalıydı ki, baştaki plan da yleydi. Bunun yürütülmemesine ilişkin arkadaşlar değerlendirdi. Ber. ve Zey. arkadaşlar, oraya gelip kaldılar, ama çok fazla rollerini oynamadılar. Bu yüzden PJA koordinasyonu ile ortak tartışma yürütmek, mutlak gerekli oldu ki, süreci yrtebilelim. Birey olarak ben de görüş belirttim ve ısrar da ettim. Israr etme durumumu, sadece yaşanan sorunlarla izah etmedim. Kongra Gel sonrası hep şöyle bir düşüncem vardı; madem Irak üzerinde bu kadar plan var, ki önderlik de burayı PJA sahası olarak değerlendiriyor, o zaman biz niye buna ağırlık vermiyoruz, ya da merkezimizi niye burada rgtlemeyelim? Bu mantıkla, sürekli bir dayatmam vardı. Halen de bu görüşü savunuyorum. Bu kadar sorun çıktı diye, bu alanı boş bırakmamız gerekmiyor. Bu yüzden ısrar ettim. Bu yüzden kadın komitesinin çalışmalarının yanında, PJA koordinasyonunun da çalışmaları yrtlmeliydi diye düşündüm. Bunun dışında da gelmeleri için gerekelerim vardı. Bunlardan biri de, TJAK alışmalarıydı. Direk koordinasyonun ilgilenme olanağı çok fazla olmamıştı. Bu yüzden ve daha bir çok nedenden dolayı, arkadaşların gelmesinde ısrar ettim. Arkadaşların gelişinin halen de yanlış olmadığını düşünüyorum. Bir alandır, sahip çıkmamız gerekiyor. Daha güçlü, daha dolu ve daha planlı bir geliş olmuş olsaydı, Irak biraz nefes alabilirdi. Kesinlikle

hem kadın yapısı hem de genel örgütümüz açısından büyük bir çıkış olabilirdi. Fakat olmayan boyut bu ve biz bunu eleştiriyoruz.

İzah etmek istediğim, diğer bir nokta daha var. Kendi durumumla birlikte diğer arkadaşları da değerlendireceğim. Yapılan toplantıya ben katılmadım. Bu yüzden, fazla ayrıntılı izah edemem. Fakat tanık olduğum bir tartışma oldu ki, baştan sonuna kadar komitede bunlar tartışılıyordu. Sonunda, PJA Koordinasyonunda ki arkadaşlarla da paylaşıldı. Elden geldiğince, her iki tarafla diyalog ve tartışma içinde olalıım ve her iki tarafı da, tanımaktan kaynaklı bu örgütün genel çıkarına olan neyse, onu yürütelim. Bağımsız bir siyaset yürütelim biçiminde idi. Bu doğru bir iddiaydı. şimdi de bu olmalı, çünkü bu bir gerekliliktir. Yanlış değil yani. Ama pratikte ne kadar gelişti? Herkesin payı ne kadar var, somut değerlendirelim ve ona göre adaletli bir yaklaşım geliştirelim. Politikanın hayata geçirilmesi temelinde, bir diyalog geliştirildi, tartışmalar yürütüldü. Yanlış değildi bu. Eğer dış örgütlerle, dışmanla bir görüşme arayışı içinde isek, bunlarla diyalog da yanlış değil. Ama şartı, sonucunda başarı olmasıydı. Bundan sonra da yanlış bir anlayış ya da her hangi bir ayrılık karşısında kendimizi tümenden koparmanın, bu örgütü feshetmek anlamına geldiğini düşünüyorum. Bu, Demokratik uygarlık çizgisine de aykırıdır. Bazı arkadaşlara hiç layık görmüyorum. Olgun, siyasi bir yaklaşım değil bu. Platformda, toplantıda ne olursa olsun, insan olgun bir üslupla dile getirebilir. Toplantı arasında; işte yalan söylüyor, ne yapıldı deniliyor. Bu üsluplar, ortamı zedeliyor. Bu mantıkla diyalog kurmak, yanlış bir şey değildir. Kaza olduğu zaman da, süreç hassas, spekülasyon olmasın ya da farklı yorumlanmasın diye, Mah.'a gittiğimizi söyledik. Be. arkadaşın böylesi bir kaygı dile getirmesi, ki o zaman da tartıştık, yerinde bir kaygıydı. Ama buna rağmen, madem gidiyoruz, saklayacağımız bir şey yok, saklarsak, daha farklı yorumlanır. Eğer temiz bir niyetimiz varsa, cesaretle uygulayalım dedik ve arkadaşlar da onayladılar.

Ben inanıyorum ki, Mah. için de olsa, yemek için veya başka bir şey için de olsa, yine aynı yorum yapılırdı. Çünkü yorumlara açık bir olaydı. Bunların önünü almak mümkün değil. Birey olarak benim de özeleştirisini vereceğim nokta budur. Ben de açık söylenilmesinden yanaydım. Ama ortak görüş çıktı, ben de katıldım. O an için öyle daha uygun görüldü.

Bir toplantı yürütüldü, tartışmalar oldu. Bunlar tabii sorgulanacak. Ama diyalog anlayışını, pratikleştirme ve bağımsız çizgiyi yürütme konusunda, elimden geldiğince taviz vermeden hareket etmeye çalıştım. Asla bu yönlü bir duyarsızlık içine girmek istemedim. Hep çabam oldu. Kendi gücüme göre, ki bir çok yerde gücüm yetmedi, zayıf kaldı ama yine çaba gösterdim. Bu yönlü ciddi eksikliklerim

oldu. Başta gcszlk ve siyasete niyetsel katılım. Bu yönlü gereğimi çok ciddi görüyorum. Diğer arkadaşların tarzı için de; Ren. arkadaşın tarzı da belirgindi ve rolünü oynadı. Perspektif ve mantık olarak birlikte idik. Tekrar ediyorum, doğru idi. Ama pratikleştirmede, yöntemde, üslupta, ortaya çıkan sonuçta şu fikre ulaştım ki, Heval Ren.'de böyle bir yaklaşımla hareket edilmedi. Pratikte farklı idi. Aşırı liberalize etme ve diyalogu gerekli görme biçimindeydi. İlkesel bir yaklaşımdan ziyade, taraf tutma oldu. Bu karara ulaştım. Bu toplantıda değil, orada Be., Za. ve Roj. arkadaşlarla bu durumu paylaşmıştım. Dr. Ji. ve Der. arkadaşlara da, bu noktada ki kaygılarımı söylemiştim. Bazı ıkışlarım olmuşsa da, gücü olamadığım için sonuç da alamadım. Bu noktada tavırsızlık ya da mücadelesizlik, komite içerisinde çok belirgin olarak vardı. Hedeflediklerimizi daha gcl uygulayabilir, bu yönlü gcl bir çaba harcayabilirdik. Pel. arkadaş açısından ise; Bağdat'tan döndüğüm zaman, arkadaş bana toplantıyı kısmi aktardı. Bu noktayı dile getirmişti. Buna tanık oldum. Orada yaptığımız tartışma budur. Böylesi bir sonuç çıkmış. Ama o bayanların tarafsız davranacaklarına umudum yok. Onların, bunu da politik araç yapmaları mümkün. Siz gidiyorsunuz, diğer arkadaşlar da gidiyor, onlarla ortak tartışmanız olsun denildi. Bir süre böyle yaptık. Bu noktada, biz de kaygılarımızı, bu karardan duyduğumuz rahatsızlığı dile getirdik. Arkadaş; sonuca ulaştık dedi, ama bunu tek çözüm olarak görmüyoruz. Diğer arkadaşlar da bu kanaatteler, bir duyarlılık olmalı ki politik bir tutum haline gelmesin. Tek zm bu değil, oranın koşullarına göre tartışma yürütmek önemlidir. Nasıl uygunsa öyle karar alırsınız. Bu biçimde aktarıldı. Bu tartışmaya tanık oldum. Orada bir tasfiye dayatılıyordu. Doğrudur, gerektiği gibi gcl bir müdahale olmadı. Sanıyorum artık sözlü özeleştiriler vermek, anlamlı olmuyor. Bu boşluğu sürekli hissediyordum, işlevli değildik. Değil ki iş yok, çok iş var, ama bir sistem oturtulmadı. Bir çok kez, komite olarak çeşitli zorlanmalarla yüz yüze geliyorduk. Hem dışarıda hem de Irak sahasında geliştirilen görüşler karşısında şu deniliyordu; acaba kadın komitesi, PJA hangi tarafı tutuyor? Sürekli böyle bir baskı vardı.

Bu süreç belki dört aydı, ama çok zorlu geçen bir süreçti. Bu düzeyde, ciddi bir atmosfer de yoğun siyasi sorunların tartışıldığı, kararların alındığı bir ortamda, kendi niyetine göre, kendi kişiliğine göre yaklaşmak ciddi bir yanılığıydı. Gcszlğm çok iyi gördüm. şu kanaate ulaştım; madem ki bu süreçte gcl bir katılım olmadı, bu kadar güven verildiği halde ona layık olunmadı, o zaman yönetim düzeyinde çalışma yürütmeye hazır değilim. Mümkündür, istifa olarak da değerlendirilebilir, ama kendimi geri ekişim, kesinlikle çalışmadan veya hizmetten geri çekme değil. Hizmet için iddiam sonuna kadar var. Hangi sahada olursa olsun, çalışmaya katılmaya hazırım, ama yönetim

olarak değil. Eğer gerçekten kadın hareketi için bir katılım olacaksa ve gcl karşılayacaksak sonuna kadar katılacağım. Ama bir yerde zarar verdiğimizi biliyorsak, en iyisi başka bir düzeyde katılım sağlamak olmalıdır. Farklı boyutları da var tabii. Bu süreçte, kadın hareketinin bütünüyle sağ çizgi veya teslimiyet çizgisinde olduğu görüşüne katılmıyorum. Çok sübjektif buluyorum. Bu bileşim, karar alabilir veya mahkum edebilir. Bu bileşim, çizginin hizmetine giren noktaları değerlendirebileceği kadar, zarar veren yönleri de adlandırabilir. Ama kadın hareketini bir bütün olarak değerlendirmeyi, çok sübjektif bir nokta olarak görüyorum. Bu, nderlik karşısında, yapı karşısında ciddi bir zorlanmayı yaratır. Çünkü bir güvensizlik ve dağılma yaratır. Bu süreçte bilinçli olarak yapılan bir şey de, PJA karşısında güvensizlik yaratmaktır. Pratik olarak PJA'yı feshettik dedim. Gerçekten böyle yaklaşımlar ıktı. Bunun en somut rneği bu toplantıda da var. Mesela YJA yönetiminin yaklaşımı; talimatı, koordinasyona gelen eleştirileri tüm kadın hareketine mal etme yaklaşımıdır. Talimat elbette eleştirilir, bu talimat PJA Meclisi adına çıkmış, meşru görmüyoruz, kabul etmiyoruz, bu kendi örgütünü feshetmektir gibi yaklaşımlarda doğru değil. Eleştirilir, eleştiri olmasın demiyorum, her birimizin kendimize göre eleştirimiz oldu, ama bu yaklaşım çok yanlış ve izahının da yapılması gerekiyor. Yüzde yüz benzetmek istemiyorum, ama bilimsel, objektif bir değerlendirme yapmak istiyorsak daha farklı ele almak zorundayız. Mesela son olarak çıkan tasfiyeci grup hakkında bir karar çıkarılmıştı. Bire bir benzetmek istemiyorum, ama onlar da kararın meşru olmadığını söylüyorlardı. Önderlik onaylamayana kadar kabul etmiyoruz, meşru görmüyoruz diyorlardı. Bir rgt karardır, eleştirebilirler, ama bir bütün olarak reddediyor, meşru değil diyorlar. Biz bunu eleştiriyoruz, tasfiyedir diyoruz, ama kendi içimizde niye değerlendirmiyoruz? PJA talimatını bu biçimde değerlendirmek ne anlama geliyor heval? Bazı noktalarda daha objektif değerlendirebiliriz. Arkadaşlar görüşlerini dile getirdiler. Özellikle Irak sahasındakiler yine diğer arkadaşlar. Eleştiri kadar özeleştiriye de önemli buluyorum, ki burada her birimizin rolü nedir, katılımı nedir, bir şeyin ortaya çıkması gerekir. Bu, hem Nar. hem Ver. arkadaş hem de bütün arkadaşlar için geçerli. Ver. arkadaş için söyleyeyim. Sosyal reform, en çok basında işlendi, ama şimdiye kadar da ona karşı mücadele yürütülmedi. Arkadaş kendi boyutunu da değerlendirebilirdi. Eğer bu toplantı biraz netleşme toplantısı ise, bunları dile getirelim. Nar. arkadaş açısından belki katılım oluyordu, yorulma oluyordu, ama sonunda kadın çalışması orada da yeterince yürütülmedi. Kadronun ailelerle irtibatı konusunda en aktif rolü oynayan, Nar. arkadaştı. Arkadaş, benim telefonumu kullanıyorlardı diyor. peki, ama bu telefon senin elindeydi. En fazla bağlantı kuran kendisi idi. Hatta kaç kez

kendi aramızda, sanki santraldir diye değerlendirme de yapıyorduk. Hiç durmuyordu. Ama ona göre bir Şey yok. Bir Şey söyledi, katılıyorum. Depremin içinden sağlam geçen kimse yoktur, mutlaka bir taş bize de değmiştir. O zaman değen taş nedir, onu da dile getirelim. Sylenemezsek, fazla yerinde olmaz. Geçen süreçte PJA olarak bağımsızlık çizgimizi koruma adına alternatifsiz kaldık, muğlaklaştırdık, çaresiz kaldık. Son süreçle bağlantılı olarak ele alınması, sorgulanması gereken Şeyler var. Ama Şu anlama gelmiyor ki; madem Şimdiye kadar yapamadık, bundan sonra da yapamayız. Bu noktada birey olarak kaygım var. Çünkü sorgulama iki çizgi temelinde yapılıyorsa, aynı zamanda kadın hareketinin bu ikisi içindeki payının da değerlendirilmesi gerekir. Bu boyutları zayıf gördüm. Őimdilik bunları belirtiyorum.

Ber. ark: Bazı konularda katılıyorum değerlendirmelere. Bu açıdan, bazı değerlendirmeler tekrar da olabilir, ama yine de en çok gündem olan sürecin içinde yer alan biri olarak koyma ihtiyaçı duyuyorum. En azından kendi açımdan neydi, nasıl oldu, değerlendirme ihtiyaını duyuyorum. Hem mevcut platforma saygı gereği, hem de içinde olduğumuz süreç itibariyle değerlendirme ihtiyaçı duyuyorum. Başta kadının mevcut pozisyonunu, parçalanmışlığını sadece bu sürece ait olarak görmüyorum. Bence de yılların birikimidir. Arkadaşlar da değerlendirdiler. Gerek birbirimizle ilişki düzeyimiz gerekse de kişiliklerimizde ortaya çıkan farklı duruşlar, bu gün teker teker ortaya çıkıyor ve bir yağın gibi altında kalıyoruz. Geçmişe dayanıyor ve bu tür kritik süreçlerde patlak veriyor. Nasıl ki, PJKK kongresinde biz örgütle mücadele içindeydik, ki esasta mücadele kendi iimizdeydi. En büyük kırılmaları, o zaman yaşadık. O da belli bir birikimin patlak vermesiydi. Şimdi de buna benzer bir durumu yaşıyoruz. Bu konuda en temel olarak PJA yönetiminin daha doğrusu meclisinden ziyade her birimizin toplamı olarak görüyorum. Bizlerin kendi gerçekliğimizi derinlikli ele almamız gerekiyor. Arada bir arkadaşla karşılaştım. Arkadaş, bizim yarattığımız bu gerçeklik karşısında ağlıyordu. Bunu da biz yarattık. Eğer sorgulanacak veya ağlanacak bir durum varsa, bizim mevcut duruşlarımıza ağlanmalı. Kadın hareketine, mücadelesine büyük zarar verdi ve önemli bir düzeye gelindi. Yaşadığımız önemli aşamalar oldu yine kat ettiğimiz önemli bir düzey var. Bize rağmen kitleye mal olmuş bir mücadele var, ama bu tür dönemlerde böyle set gibi bir gerçeklik de ortaya çıkıyor. Mesela, ilk yönetimi aşmak bizim açımızdan çok sancılı oldu. Kişiliklerimiz parçalandı, kırılmalar yaşadık, dağıldık, inansızlıklar yaşadık. Belki Şimdi kadın yapısı daha bilinçli, ama yine de zorlanıyoruz. Bir kabuğun çatlaması gibi kırılmalar yaşadık. Şu andaki zorlanma da

biraz bundan kaynaklı. Yani sürekli tüketen bir hareket ya da sürekli tüketen bir tarzın üzerinden hareket etmemizin bir sonucudur bence. Önderlik, sürekli kadro oluşturdu, yeniledi. Ama bizde; sürekli aynı yüzler, aynı tarzlar, kadroya güvenmeme, yeniyi yaratmama, korkular, kaygılar, hep kendini esas alan, merkeze koyan, ben olmazsam bu iş olmaz mantığı hakim oldu. Hepimizde bu var. En üstten tut, altta kadar biraz böyle. Kendisini işin sahibi görenler kadar, misafir gibi görenler de var. Hepimiz, bunun bir yerlerinde yer alıyoruz. Kendini merkeze koyan yaklaşımlar kesinlikle her birimiz de var. Onun için dikkat edelim, bizim meclis listelerimizde ya da kongrelerimizde çok fazla değişik meclis ortaya çıkmıyor. Mesela bu bir kaç gündür tartışıyorum, arkadaşlara da söyledim, halen de söylüyorum. Umutsuz değilim ama bu sorunların bir çözümü de mevcut yönetimin değişimidir. Buna, salt şu açıdan bakmıyorum. Mesela Avrupa, oportünist bir yaklaşım olarak ele alıyor. Biz, birbirimize hep şunu dayattık. Süreç kritiktir, yap, yürüt, aman nasıl olur, militanlık görevlerinden kendini nasıl geriye verirsin gibi dayatmalarla birbirimizi tuttuk. Birbirimizin yanlışlıklarını da el üstünde tuttuğumuz gibi birbirimize göz de yumduk. Hatta, bireyin bulunduğu alanda, örgüte zarar vermesine de zemin sunduk. Tabii bu toplantının işi değil, belki kongrede ele alınır. Fakat bizim böyle bir değişime kesinlikle ihtiyacımız var. Sürekli kendini yenileyen bir yönetim gerçeğimiz olsaydı, sorunlar bu kadar tekrar olmazdı. Sorun şu değil; hep kişilikte yenileyen, şunu sorgulayan, bunu aşan. Bazı şeyler salt bununla olmuyor. Nasıl ki, biz genel için bir kemikleşme yaşıyor diyorsak, bizde de yaşanan aynı. Sürekli kendini yenileyen bir hareket olsaydık, bir noktadan sonra boğuntuyu yaşamazdık. En basitinden bizim birbirimizle olan ilişkilerimiz bile, örgütün siyasal şeyine yansıyor. Ben birini benimsemiyor veya geçmişte biriyle çelişkim varsa, hangi alanda isek, oradan ortak bir çalışma çıkmıyor. Bu siyasal parçalanma ya da ideolojik duruştaki farklılık, bir dönemi kaybettirme olarak ortaya çıkıyor. Bir örnek tabii. Yönetim ilişkilerimiz bu düzeye gelebiliyor. Mevcut durumu ele aldığımızda, biz çok şeyi zedeledik ve bir çok şey zedelendi. Bu güne kadar görmedik, şimdi görüyorum demek de gerçekçi olmaz. Kongra Gel’de ben yoktum, ama arkadaşlarla tartışmalarımız oldu. Vi. arkadaş bir değerlendirme yaptı, çok yerinde bir değerlendirmeydi. Kongra Gel’den sonra adı ne olursa olsun, kadın örgütlenmesi diye bir şey yoktu. Arkadaşlar kongreden sonra meclis toplantısı yapmışlar. Tutanaklar vardı, orada da oturan bir şey yoktu. Arkadaşlara da sormuştum Kadın hareketi bundan sonra nasıl örgütlenecek demiştim. Kabataslak olarak, Kongra Gel kadın komitesi oluşacak ve PJA, kongresini yapana kadar bu kadın komitesi üzerinden örgütlenecek diyordu. Ama pratik gerçeklik böyle

yürümedi. İktidar dendi, bu da yıllara dayanan bir şey, ama bu dönemde bizim çalışmalarımız önünde en büyük engel olarak ortaya çıktı. Özellikle Kongra Gel'den sonra, ortada PJA diye bir örgüt kalmadı. Mesela YJA gücü, kendisini farklı örgütledi. Şaf. arkadaş bazı değerlendirmeler yaptı, Ben YJA gücü açısından bu değerlendirmelere katılıyorum. Onların cephesinden yaşanan şeyler var. Ama bir boyutu daha da vardı, o taraftan da kendini uzaklaştıran, kendini PJA'lı görmeme yaklaşımı ortaya çıkmıştı. Gerek değerlendirmelerde, gerek duruşta gerekse de kullanılan üslupta bu vardı. Kendi cephelerinde de inanıyorum ki, zorlandıkları şeyler olmuştur, bu temelde yapılan değerlendirmelere katılıyorum. Ama bunun yanı sıra bir diyalogsuzluktan sonra kendini koparan gerçeklik de ortaya çıktı. Kongra Gel kadın komitesinin gidişi belli bir diyalogsuzluğu yarattı yani. Bir yandan Suriye'deki bayan arkadaşların bir beklentileri var. Girelim mi, girmeyelim mi diye tereddütler yaşıyor.

PJA Koordinasyonunda da açığa çıkan şey, bir anda kendini her şeyden tecrit olmuş gibi görme, onu hissetme, o psikolojiye girme biçiminde oldu. Nasıl, nereden giriş olacağı noktasında da bir arayışa girme yaşandı. Ama çözümsüz bir arayıştı. Bu, bizim manga içi ilişkilere bile yansiyordu. Birbiriyle diyalog kurma noktasında bile, belli zorlanmalar oluyordu. Çünkü sadece oradaki güçle sınırlı kalma durumumuz vardı. Bir yandan HPG, diğer yandan dış sahalar bir diyalog geliştirmek istiyor yine kadın komitesinin devralması gereken çalışmalar var. Yapalım mı, yapmayalım mı, biz mi yapalım, diğer arkadaşlar mı yapsın? Mesela söylediğimiz bir çok şey de birbirini tutmuyordu. Bizim alanlara söylediğimizle, kadın komitesinin söyledikleri birbirini tutmuyordu. Daha çok parçalanmaya, dağılmaya sebep olunuyordu.

Bunun üzerinden bir araya gelip tartışma ihtiyacı gelişti. İlk gidenlerden biri, benle Zey. arkadaş olduk. Oraya, belli tartışmalarla gitmiştik. Oradaki kadın gücüyle tartışılacaktı. Hem Irak'taki hem de Mah.'da ki yönetimlerle tartışmalar yapılacaktı. Ancak Irak'a gittikten sonra şunu çok daha iyi hissettim. Kongra Gel'den sonra PJA diye bir şey kalmamıştı. Bunu, Zey. arkadaş dönerken, ona da söyledim. Kongreden hemen sonra, bizim de kongremizin olmaması, örgütlenmememiz önemli oranda etkiledi diye düşünüyorum. Bu illede bir çatıda birleşme, merkezileşme anlamında değil, ama kimin neyi, nasıl yapacağı noktasında bir doğrultunun kazanılması gerekiyordu. Irak sahasında ki tüm kadın gücümüz, bu anlamda bir doğrultu bekliyordu. Ülkede de kadın, erkek fark etmez, herkes PJA'dan bir doğrultu bekliyordu. Bir yandan da, bir araya gelemiyor ve bir talimat bile çıkaramıyoruz. Çünkü tartışma olmuysa da biz kendimiz

ıkarsak, kadın komitesindeki arkadaşların yaklaşımları nasıl olacak diye kaygılar da vardı. Burada, bu tarz kaygılar çok yaşandı. Ben oraya giderken, bunu çok daha derinden hissettim. Mesela, bazı kurumlarımız PJA'ya bağlı olacak dedik, arkadaşlar buna karşı kadın komitesi burada ne yapıyor yaklaşımını geliştirdi. Pel. arkadaş onlar gelirken, bazı konularda görüşlerimi belirtmiştim. Arkadaşlar kabul etmediler, hatta tavır bile koydular. Bana göre bizimkisi, yine hiyerarşık bir yaklaşımdı. Benim mi saham, senin mi meselesi. Ben mi burada olacağım, sen mi ya da sana mı ait olacak, bana mı? Niyet ne olursa olsun, pratik olarak bu yansiyordu.

Irak'a giderken ki planlamamızda, toplantı yapma vardı. Arkadaşlar yani Irak'taki kadın çalışmalarındaki arkadaşlar yaptıkları bir toplantıda, bundan sonra PJA adıyla bize toplantı yapılamaz demişlerdi. Bu bize iletildi. Biz de çok iddialı davranmadık. şahsen ben de çok iddialı yaklaşmadım. Dayatıcı olmadık. Bundan dolayı, genel kadın gücünün ya da o toplantıdan çıkan değerlendirmeden sonra biz girmedik, dayatmadık da. Benle Zey. arkadaş oradaydık, ama bir karar gücü olamıyorduk. Arkadaşlarla birlikte karar verip çalışmalar yrtecektik, ama orada karar gücü değildik. Tekrar telefon açıp buradan görüş almak zorunda kalıyorduk. Böyle telefon üzeri bir şeyler tartışmak çok sağlıklı sonuçlar vermiyordu. Yine de bizden de kaynaklı yanları var. Bizim duruşlarımızdan, kendimizi işin sahibi grmememizden de kaynaklıdır. En azından benim için yle. Onun için, kendim de Pel. arkadaşın Irak'a gelmesine katıldım. Gerçekten müthiş bir dağılma vardı. YJA raporları gelmişti. Onun üzerinden bir tartışmanın yürütülmesi gerekiyordu. Ciddi bir uzaklaşma yaşanıyordu. Irak'taki kadının duruşu da yle. Orada, bilinen eğilimin kendisini dayatması gibi bir durum vardı. Arkadaşlar dediler ya, bazıları evlerine iki kadın almış. O tarzdaki eğilimler çok gcl. Diğer bir nokta da, kadın komitesi ile yaşanan diyalogsuzluktu. O yüzden benim görüşüm de, Pel. arkadaşın gelmesi ynndeiydi. Zaten ondan sonra arkadaşların gelişi gerçekleşti. O zaman, As. ve Fat. arkadaşlar karşı çıkmışlardı. Ben kendim de o zaman şunu demiştim. Bilemiyorum, bakış açısındaki farklılık ya da ele alış tarzından kaynaklı olarak siyasal, politik yönleri hesaplamama durumu olabilir. Bunun için; gelirse, bir tartışma olsa ne olacak? O kadar kendimizi abartmaya, panik havaları yaratmaya gerek yok diyorduk. Yani güvenlik sorunundan kaynaklı kaygılar vardı. Ama o kadar abartmaya gerek yoktu. Çünkü acil yapılması gerekenler vardı. Diğer boyutlarını çok fazla hesaplamamıştım. Belli tartışmalar, onu hesaplamam gerektiğini ortaya çıkarıyor. Yine kendini merkeze koyan, abartan yaklaşım olarak değerlendirdim. Bence de gelmesi gerekiyordu. Gelindikten sonra toplantılar oldu. nce Kadın komitesi ile PJA

yönetiminden hazır olan arkadaşlarla toplantı yapıldı. Diğer toplantı ihtiyacı ise, ortak bir görüştü. Şu mantık vardı; bireysel bir diyalog değil de örgütlü, toplu bir diyalogun olması gerekir. Bence halen de yanlış değil. Bir kopuş yaşanıyordu. En azından kadın boyutuyla bunu önleyebilmeliyiz. Benim yaklaşımım, mantığım ve bu toplantıyı ele alışım bu çerçevededir. Ben kendim de toplantıya gittim. İlk oturuma katıldıktan sonra, rahatsız olduğum için çıkmak zorunda kaldım. Mesela Pel. arkadaş için şu değerlendirmenin yapıldığı söylendi. Ben o değerlendirmede hazır değildim. Öyle bir iddia da bulunamam. Nasıl değerlendirildiğini bilmiyorum. Ama bir araya geliş mantığı bu. Toplantıya giderken, genel karar olarak diğer arkadaşlara da mal olmaması için, isim isim şu arkadaşlar bu toplantıda vardı, bu arkadaşların görüşleridir diye tartışmalar da olmuştu. Hatta toplantının sonucunda, Pel. ile Ren. arkadaşlar kendi aralarında bir şey yazmışlar. Ben okumadım, ama kendi görüşlerini yansıtan bir not da yazmışlar. Bu, genel kadın iradesini oraya katan, kadın gücünü belirleyecek bir yaklaşımdır diye bir şey yoktu. Fakat tartışılması, bir araya gelmesi gerektiği noktasında ben de katılıyordum. Ama bazı şeyler kırılmıştı. Bunu da görmeyecek durumda değilim. Bazı şeyler, 7.Kongreden sonra kırıldı. Çoğu zaman şunu söylediler; şundan bundan ziyade, benim mantığım hangi doğrudan yana ise, ben o doğrudan yanayım. Bunlar da dile gelen noktaları.

En son, gerçekleşen kaza olayı vardı. Bilemiyorum, arkadaşlar sağ eğilime teslim olmakla suçladı. Ben bu yaklaşıma katılmıyorum. Hem arkadaşlarla diyalog kurarken, hem de o görüşmeye giderken öyle sağ eğilimden yana bir arayış yaklaşımı yoktu. Gerekirse bu konu soruşturma konusu da yapılabilir, yapılmalı da. Bu kadar zarar veren bir durumsa, bence de ele alınması, soruşturulması gerekiyor. Dışarıda arada arkadaşlar bazı şeyler belirttiler o açıdan belirtmek istiyorum. Bilinen arkadaşların yanına yada evlerine gidilmiyordu. Bilmiyorum, arkadaşlar yerini belirlemişlerdi. Yani herhangi bir eve gitme durumu yoktu. Bir de bayan arkadaşlarlaydı. Pel. ile Re. arkadaş, eğer orada bir erkek arkadaş bile olsa, gitmememiz gerektiğini söylemişlerdi. Yani bir yerlerle görüşmeye, buluşmaya gidiliyor yaklaşımı doğru değil. Eleştirilir, kaldı ki önemli boyutta getirilen eleştirilere katılıyorum. Tabii ele alınması gereken yanlar da var. Kaldı ki arkadaşlar bir çok şey söyleniyor dediler. Söylenmiş olabilir, eminim de. Eğer ikna olunmayan yanlar varsa, bu durum böyle ele alınabilir. Belki bunların izahını yaptım, ama olaylardan ziyade hareket olarak, yönetim olarak her birimizin duruşu, katılımı bu sonuçları getirdi. Bizim buraya gelmemiz biraz da bizim duruşlarımızla, tarzlarımızla yine kadın özgürlük çizgisine yaklaşımımızla da çok bağlantılı. Sonunda bizi, bu hareketi buraya getirdi. Birey olarak kendi açımdan

da değerlendirmek istiyorum. Bende, kendini işin sahibi olarak görmeme yaklaşımı vardı. Belki çoğu zaman bunun özeleştirisini de verdim. Bazı şeyler bana çok anlamsız da geliyor. Ama hem içinde olup hem de içinde olmama durumu, bir çok noktada da irade sahibi olmamı engelledi. Bundan dolayı da yaşanan bir çok şeyi sadece gözlemlene, değerlendirme biçiminde oldu. Tabii mücadele şeyini açığa çıkaramadım. En azından yanlış gördüğün şeyler karşısında bunu yapmadım. Genelde kişiliğimde liberal bir duruş var. Keskin bir şekilde ele alıp göremeyebilirim bazen, ama gördükten sonra da bunun mücadelesine girmede belli bir mücadelesizlik de yaşanıyor. Taraflar boyutuyla değerlendirmiyorum, o noktada keskin bir yaklaşımımın olduğuna inanıyorum. Ben şundan yanayımın ziyade, kendi içimizde bu sorunlara neden olan duruşumu aşamadım. Mesela Irak'a giderken önümüze bir görev, çalışma verilmişti. Yine kendi aramızdaki tartışmalarda belirleyici olamama, irade gücünü ortaya çıkaramama yaklaşımı bende gelişti. Vermem gereken en büyük özeleştirisi bu. Verdiğim zararın da bu olduğunu düşünüyorum. O anlamda, bu konumda kalmayı çok hak ettiğimi düşünmüyorum. Belki bu örgütün politik, siyasi mekanizması içindedir. Her ne kadar benim kişiliğim politik siyasi değil desem de, bu mekanizmanın içindeyim ve bir çok konuda olması gereken duruşu, mücadeleyi sergileyemiyorum. Bu konumda olmayı çok fazla hak etmediğimi düşünüyorum. Çünkü bir yerden sonra, insan zarar verme sınırına gelebiliyor. En somut ifadesi de son ortaya çıkan sonuçlardır. Tüm sonuçların sorumlusu benim demiyorum, hepimiz bunun bir parçasıyız, ama ben de parçasıyım.

Her yerde, her biçimiyle katılımımı yapabilirim. Katılım gücünü, çabasını sonuna kadar geliştireceğime inanıyorum. Çizgide netim. Sağ çizgiyi benimsemediğim gibi sol çizgiyi de benimsemiyorum. Arkadaşlar tarafsızlığın da bir taraf olduğunu belirttiler, belki kadın hareketi olarak şu taraftayız diyemem, ama çok parçalıydık, taraf olmadık yaklaşımıyla da çoğu zaman kendimizi kandırdık. Arkadaşlar, taraf olmadık diye bunun teorisini üretmeye gerek yok dediler. Bu görüşe katılıyorum. Biz parçalıydık. Sağız soluz demiyorum, ama örgütsel olarak kendimizi yok saydık. Üç dört aylık süreçte, PJA olarak gerçekten yoktuk. Biz buyduk. Bizim bu örgütü oluşturmaya ihtiyacımız var, örgüt olmaya ihtiyacımız var. Sonuna kadar kadın mücadelesi içinde olacağım. Ama yetmeyen duruşlarla, yetmeyen kişiliklerle çok fazla zarar vermek de istemiyorum. Bu toplantının bunu değerlendirmesini öneriyorum. Görev düzeyimin değerlendirilmesini öneriyorum.

As. ark: Bir noktaya getirdik. Hepimizden kaynaklı olan yanları değerlendireceğiz. Bu noktaya gelmede hepimizin payı var. Doğru.

Kimin daha fazla, kimin de daha az olsa da hepimizin řu veya bu şekilde payı var. Katılanın da , katılmayanın da payı var. Fakat bu aşamadan sonra, tartışmalarımızdan açığa çıkması gerektiğini dūřundūęum bir tartışma dūzeyi de gelişiyor. Yani bu tutumları yeniden meşrulaştırmayalım ve birbirimize dayatmayalım. Birey olarak çok fazla dinleme gūcūm yok, bunu belirteyim. Artık dinlemeyi kaldıramıyoruz. Ne biz kaldıracabiliriz, ne yapı kaldıracabilir. Sonuç itibariyle bu noktaya getirdik ve bunda bizim payımız var. Sonuçta burada bir irade var ve gereken kararı da alır. Gōrevden alma veya gōrev dūzeyini değerlendirme noktalarını, bu bileşim yapabilir. Bırakalım, buna buradaki arkadaşlar karar versinler. Bir çok arkadaşın değerlendirmelerinde duygusal yaklaşım ōne ıktı. Bu anlayışın kesinlikle eleştirilmesi gerektiği kanısındayım. Bunu bir çizgi haline getirmeyelim, genelleştirmeyelim. Madem diyoruz mūcadele edeceğiz, bu kadar eksikliği ortaya koyuyoruz, ōzūmū de geliştirecek olanlar yine bizleriz. Buradaki bileşimdir. Bozduęumuz kadarıyla, yapması gerekenler de bizleriz. Bizim dışımızda gelenler, bu enkazı devralmayacaklar. Kime hangi enkazı devrediyoruz? O noktada biraz daha řey değerlendirilmesi gerekiyor. Arkadaşların değerlendirmelerinde aşırı duygusal yaklaşımlar var. Sonuç itibariyle burada ki bileşim, hepimiz hakkında karar alabilir ve bu anlamda yetkilidir. Ama arkadaşların kendilerine ilişkin geliştirdikleri bu yaklaşıma katılmıyorum. Bu, giderek bizim hareketimizde kulak tırmalayan, fazlasıyla genelleşen bir yaklaşım haline geldi. řu dūzeyde yapmam da, bu dūzeyde katılırim, būtūn bunlar birer kılıf. Teoriler uydurmayalım, buna hiç gerek yok. Yapacaksak da, katılacaksak da buradaki bileşim karar verir ve o temelde katılırız. İddiamız varsa, militansak bunu bōyle yaparız. Tutup da řōyle olmaz, ama yine de katılırim teorisine hiç gerek yok. Bu, kendini kamufle etme yōntemidir. Kiři olarak katılmıyorum, genelleşmesi de doğru değil.

Yez. ark: Ben de As. arkadařa katılıyorum. Daha çok ōzūmūn nereden geliřeceęi ortaya konulursa iyi olacak.

řil. Kob. ark: Bu toplantıya, hiçbirimizin bencil, bireyci ve sadece kendini dūřūnen bir tarzda yaklařmaya hakkı yok. Ne sūre, ne halk, ne de kadın hareketi bu yaklařımımızı kabul eder. Bu yūzden, bu toplantıda bencillięimizi, bireysellięimizi ařmak zorundayız. Hareketin ōnūndeki tehlikeler bunu gerektiriyor. Bu toplantıda gūlū kararlar almalıyız. Bu yūzden yaptıęımız hataları, içine bulařtıęımız kirleri burada itiraf edelim ki, ařabilelim. Cesurca ōzeleřtirisini verelim. Bence ne olursa olsun, birey olarak her řey olabiliriz, yani çizgi

dışında da olabiliriz. Ama yönetim adına, bu hareket adına, çizgi adına yapamayız. Kimse bize bu hakkı vermez. Tek bir hakkımız var, o da Önderliğin özgürlük çizgisine katılmaktır. Burada sol veya sağ çizgiye katılmayı tartışmıyoruz. Bu toplantımız, yeni dengeler kurmak için değildir. Bundan korkumuz olmasın, kendimize güvenelim. Kadın hareketinde yaratılmış güce, kendine, etrafında olan güce inanırsak, başka korkular yaşamamıza da gerek kalmaz. Arkadaşlara bir çok toplantı yaptık, görüşlerini aldık. Yapı adına konuşmak istemiyorum, ama bir tek şunu söyleyebilirim. Tüm arkadaşların görüşlerinde şu vardı; eğer bu hareketi doğru yürütemiyorsanız, bırakın, size ihtiyacımız yok diyorlardı. Toplantılar da yapı bunları söylüyordu. Eğer çizgiyi, Önderliği temsil edemiyorsanız, bu dünyadan çıkın. Bu işi bırakın. Bu toplantıda çözümlenmeler oldu. As. arkadaş bazı noktaları eleştirdi. Halen de bazı arkadaşlar kendilerini doğru görüyorlar. Bu, marifet değil, cesaret değil. Önemli olan, yanlış yapılanlara nokta koymaktır. En militanca olan ya da en doğru temsil budur. Suçunu itiraf etmek ve yeniden başlamaktır. İçinde bulunduğumuz süreci, diğer süreçler gibi değerlendirmiyorum. Bu dönemde yıkılma tehlikesini yaşıyoruz. Uluslararası komployla bağlantılı olarak değerlendiriyoruz. Hareketimize, Önderliğe karşı bir çok yönelim oldu. Tasfiyecilikler gelişti, ama bu yönelim gibi değildi. Bu, daha tehlikeli ve kapsamlıdır. Bizi nereye götüreceği bellidir. Son günlerde daha çok netleşti. Eğer bu noktada ikna isek, mevcut yaklaşımlar eğilimi aşan bir düzeyde. Hareketimizin üzerindeki tehlike, bir provokasyon, bölücü tasfiyeci bir faaliyettir. Eğer bu bakış açısıyla ele alırsak, hepimizin aklına bir tek şey gelir ki, o da kadın hareketinin birliği ile örgütün birliğini sağlamaktır.

Önderliğin görüşme notlarında hoşumuza gidenleri esas alıyor, gitmeyenleri ise bir kenara bırakıyoruz. Tabii bu yaşananların bir tarihi var. Mesela tasfiyecilik, 7.kongrede başlayan bir şeydi. O dönem, kadın hareketinin yönetimi olarak tümümüz soruşturmaya girdik. Bu arkadaşlar; o zaman hareket üzerinde tehlikelerin olduğunu söylüyorlardı. Uluslararası komponun iç ayağıdır, örgüt birliğini korumamız lazım diyorduk. Şimdi hareket üzerinde bu kadar tehlike var, süreç bu kadar net, ama neden şimdi demiyoruz? Kongra Gel'i, Önderlik geliştirdi. Kadın hareketine yönelim var. Mesele bireyler de değil, arkadaşlar şahsında yönelimler var. Arkadaşlar kendilerini böyle ele almazlarsa, kendilerini çok abartırlar. Hareketin geneline yönelim var. Neden? Niye bu kadar dağılmayı yaşıyoruz? Hem ciddi sorgulamamız gerekiyor hem de bir hareket olarak kendi birliğimizi ve hareketin genel birliğini sağlamamız gerekiyor. Bu adımı, hiç vakit kaybetmeden atmalıyız. Bunu yapmadık, çünkü hesaplarımız vardı. İçimizde yaşanan dağılmanın nedeni, kadının da içine girdiği dengeler,

hesaplardır. Bizimki de erkeğin hesaplarının dışında değildi. Bazı sunni şeylerle meşgul olma yine gerekli olmayan bazı şeyleri öne çıkararak, önemli hususları tali planda bırakma durumu yaşanıyor. Bence bütün bunlar çok yapay ve gündemin dışına çıkıyoruz.

Bu sürecin ayrıntılarına fazla girmek istemiyorum, ama Eylül toplantısında, bu isimlerini bildiriyle açıklayan eğilimlerin sahipleri zaten deşifre olmuşlardı. Belgeler var, orada kendilerini ilan ettiler. Ondan sonraki süreçte de hedefleri öyleydi. Bir çok yöntem uyguladılar. şahadetler üzerinden tasarruf geliştirdiler. Doğru veya değil, bir şey söylemiyorum, ama her arkadaş şahsında bir örgütümüz hedeflendi. Kongra Gel'de de açık gördük. Oyun üzerine oyun oynandı. Bu durum, şimdi de devam ediyor. Bölücü, bozguncu faaliyet sürüyor ve bu Önderliğe de yansıtıldı. Orası kalmıştı, savaş oraya da sıçradı. Bu yüzden, bu çizgi karşısında savaşmak demek, solu korumak demektir veya falankesi korumak demektir yaklaşımını doğru bulmuyorum. Bu yaklaşımı, birbirimiz üzerinde bir baskıyı uygulama olarak değerlendiriyorum. O arkadaşlar da bireyci ve bencildirler. Ben kimseyi korumuyorum. O arkadaşların da hesapları vardı, zamanında mücadele etmediler, uzlaştılar, denge kurdular. şimdi de hesapları olabilir. Kendilerini mevcut gerçeklik üzerinden doğru haline getirmek isteyebilirler ya da bunun üzerinden çevrelerini örgütlemek isteyebilirler. Ama bütün bunların garantisi, kadın hareketidir. Bu yanlış yaklaşımla da mücadele edecek olan, yine kadın hareketidir, bizim birliğimizdir. Halen diyoruz ki, şöyle yapsaydık falankesin hizmetine girerdik, böyle yapsaydık filankesin hizmetinde olurduk. Bunlar gaflettir, kararsızlıktır, iddiasızlıktır. Ben demiyorum filankes doğrudur. Sonuçta Önderlik yalnızım diyor. bu anlamda, kimse çizgide değil, bu konuda net olalım. Ama provokasyon tehlikesi karşısında bizim net, mücadelecı bir tavrımızın olması gerekiyor. Yaşadığımız, netsizlikti. Birliği koruyacak, toparlayacak olan kadın hareketi idi, ama biz tarihi bir hata yaptık. Geçmiş süreçte tavır koymadık. Dağılma nedenimizi de buna bağlıyorum. Tabii ben merkezci yaklaşımlarda oldukça belirleyiciydi. Doğru, her birimiz ayrı bir ses çıkardık. Bir çok arkadaş görüş belirtti. Dağınık, muğlak bir PJA yönetimiyle gitmeye mecbur değiliz dediler. Benimki de çok mu doğru, ya da çok mu yanlış arkadaşlar eleştirebilirler, açığım. Arkadaşlar görevden de alabilirler, tavır da koyabilirler. Her yönüyle kendimi açık tutuyorum. Aslında bu süreci toparlaması gereken, hareketin genel yönetimi idi. Onun üzerinde de koordinasyon ile kadın komitesi idi. Önce, şunu da söyleyeyim; Kongra Gel ile örgüt sistemimiz değişti. Öncesinden bir çok örgüt kurmuştuk. Suriye'de, Irak'ta örgütler kuruldu. Jina Serbilind, YJA yine dış sahalarda bir çok örgütümüz kuruldu. Tabii her birinin ayrı bir zeminde, özgün çalışmaları var. Bütün bunlara

ortak perspektif sunacak, ilkeler ve ölçüler üzerinde yönlendirecek olan bir yapılanma var. İlle de hepimiz netiz desek, bu doğru olmaz. Netlik, neye göre? Tavrı, neye göre? Eğer sana göre değil ise erkeğe göredir dersen, bu çok klasik bir yaklaşım olur. İnsan böyle muğlaklaştırır, bu da doğru olmaz. Ama doğru perspektif verecek olan, kadın komitesi ile PJA koordinasyonu idi. Tüm bu hareketler, genel bir merkezden yönlendirilmeliydi. Ama içimizdeki ben merkezci, bencil, kendini doğruların yerine koyan yaklaşımlar bizi parçaladı. Bizden farklı farklı sesler çıkardı. Ancak buna rağmen, birlik olma imkanımız vardı. Çünkü kongrede herkes, her şeyi gördü. Ama neden arkadaşlar sonradan kendilerini sessiz kıldı? Erkeğe karşı başka hesaplar olsa bile, niye tavrı almadılar, mücadele etmediler, boşluk yarattılar? Provokasyoncu yaklaşıma karşı mücadele olmadı, erkeğin bireyci yaklaşımlarına karşı niye mücadele edilmedi? Eğilim diyoruz, bütün eğilimlere karşı mücadele edebilirdik. Ama sessizlik hakimdi. Neden? Çünkü yine dengeler vardı, hesaplar vardı. Koordinasyondaki arkadaşlarımızın ruh hali, talimata da yansyordu. Talimat neden doğru? Çünkü arkadaşların düşünceleridir. Yazan arkadaşlar, kendi gerçekliklerini ifade etmişler. Bu yüzden kolay kolay yanlış olduğuna ikna da olmuyorlar. Düşüncelerini bir çok noktada da değiştirmeyen, kolay ikna olmazlar. Bu anlamda, talimat doğru. Ama diğer arkadaşlar mesela Pel. arkadaş, Eylül toplantısında bu eğilime karşı en radikal tavrı koyan arkadaşlardandı. Yine 7. Kongre' de bayan arkadaşların yanlış eğilimleri karşısında, örgütle en fazla bütünleşen Pel. arkadaştı. Kongre sonrasında da Pel. arkadaş, bütün gerçeklikleri biliyordu. Yani bu da olmasa, ona yönelik bireysel yönelimler de vardı. Bireysel yanını bir kenara koyalım, kadın hareketine karşı bir yönelim vardı. Ama neden? Neden bir denge içine girme ihtiyacını duydu? Niye dengenin tarafını değiştirdi, bir taraftan diğer tarafa geçti?

Açık söyleyeyim. Son ana kadar da arkadaşına bir güvenim vardı. Arkadaşın Irak'a gitmesiyle, bu inanç kırıldı heval. İnanç da bazı ilkeler üzerinden gelişiyor. Arkadaşın yaklaşımını samimi bulmadım, dürüst görmüyorum. Şimdi de arkadaşın açıklaması bana dürüst gelmiyor. Arkadaş, açıkça sağ çizgi ile uzlaşma arayışına girdi. Arkadaşın Irak'a gidişi, bunun pratik gerçekleşmesiydi. Irak'a gidişi değerlendirmiyorum, orada bir çok arkadaş var. Onların tartışmalarını da dinliyoruz. Hepimiz Irak'a gitmeye hazırız. Sorun, Irak'a gitmek de değil. Yaklaşımın kendisi politiktir.

Arkadaşlar, Fat. ile As. arkadaşların karşı çıktıklarını söylediler. Ben de Zey. arkadaş ile konuştum. Arkadaşlar PYD'ye gitmişlerdi. Ben orada değildim. Yani düşüncem doğru veya yanlış olabilir, ama ben doğru bulmadım. Zey. arkadaş, kadın komitesini eleştirdiğimi söyledim. Ren. arkadaş onları eleştiriyorum. Bizim toplantıya

ihtiyacımız vardı. Hem siyasi açıdan, hem de güvenlik açısından arkadaşların gitmelerini doğru bulmuyorum. Zey. arkadaş, As. arkadaş onların da kabul etmediklerini, buna rağmen gizli gideceklerini söyledi Arkadaşlar oraya gidip, ilkede de ayrıştığımız kişilerle toplantı yaptılar. Onlar bizden ayrılarak, bilinçli tercihlerini yaptılar. Bu yüzden arkadaşlar gibi, ben de tartışmaya gerek duymuyorum. Arkadaşlar bilinçli bu çizgiyi seçmiş ve içinde yer alıyorlar. Ben kendim de başta öyle demedim. Bazı arkadaşlarla duygusal yakınlıklarımız vardı. İnsanların duygularını tartışmaya bile koymak istemiyorum. Çünkü duygular üzerinden de bir siyaset yapıldı. İnsanların duyguları da siyasetin merkezi oldu. Kadını, para ve yetki ile satın aldılar. Bu kadar bozgunculuk, bu proje ile başladı. Bu konuda da zeleştirmeni sonra vereceğim. Ama arkadaşlar bu ekiple toplantı yaptılar. Bu nedir? Onlara mesaj göndermektir, uzlaşma arayışıdır. Niye, bu kadar yönetim var da, gidip onlarla toplantı yapmıyorsun? Veya, madem toplantıyı Irak'ta yapıyorsun, orada o kadar yönetimden arkadaş var, niye onları katmıyorsunuz? Dr. Ji. katılmamış, Za., Roj. arkadaşlar katılmamış. Oysaki, bu arkadaşların tümü de meclis üyesiydi. Bu yüzden, bunu bir sonuç olarak görüyorum. Bütün bunlar, yanlış hesapların sonuçlarıdır. Arkadaşlar, çok yanlış hesaplar yaptılar. Artık hesap ne idiye? Nasıl ki erkeğin ki iktidar savaşını açıyor, bayan arkadaşların ki de bunu açıyor. Artık hangi hesap ise, yanlıştı. Kadın hareketini korumakla alakası yoktur. Bu yüzden Pel. arkadaş, kadın hareketinin en st merkezinde yer alan biri olarak, bu kadar bireysel, bu kadar kendine göre hareket edemez. Bu biçimde tasarruf yapmaya hakkı yoktur. Eğer böyle ise, ben kendimi bu yönetim içinde geri çekiyorum. Mesela arkadaşlar talimattan söz ettiler. Herkesle bir tartışma yrtlseydi, daha iyi olmaz mıydı. Daha nceki talimatlarımız da var. Hepimiz cihaza çıkararak, görüşlerimizi dile getiriyorduk, talimatta buna göre ortak yazılıyordu. Mesela arkadaşlar orada bir toplantı yapmışlar. Bunu da, PJA'ya müdahale gibi yaptılar. Tamamen kendini kandırma, tamamen bir yönlendirme. Bunu toplantıda da söyledim, bu bir yönlendirmedir. O ekip ile toplantı yapmışlar, nedir? Kongra Gel, PJA'ya müdahale edecek. PJA'ya müdahale ne demek? Zaten hepimiz başsızız. Bütün karışıklık, örgütün bu boşluğundan oluyor. Yani denetim sağlayacak hiç bir mekanizma yok. Düşünceme göre, bu da bilinçli yapılıyor. Gel, olan arkadaşları da dağıt. Nedir? Sanki biz çok inisiyatifli, çok doğru şeyler yapıyoruz. Neymiş, nderliğin görüşme notunda geçen dört arkadaş kendini geri çeksin. Bu, Fer. ile Bot.'ın yönlendirmesidir. Bu konuda netim. Niye Fer. geri çekilsin de, Bot. kalsın? Bu, Kongra Gel' de oynanmak istenen bir oyundu ve bir kez daha devreye girdi. Hem de, PJA yönetimi ile yapmak istediler, yaptılar da. Kongra Gel' de vurulmak

istenen darbenin devamı oldu. Arkadaşlar bu oyuna geldiler, içinde yer aldılar. Biz bunu toplantıda reddettik. Diğer arkadaşlar da hazırđı. Kadın adına, PJA adına bu yapılamaz. Arkadaşlar kendilerine göre bunu nasıl tarif ediyorlar, bilemiyorum. Diyalog mu kurmak istediler, biz de diyalogun geliştirilmesinden yanayız, ama arkadaşlar kendilerini her türlü diyalogdan kopardılar. Mesela Kongra Gel'in son toplantısının bir amacı da neydi? Fer. arkadaşı, Irak'tan çıkarmaktı. Ne oldu? İki gün sonra bildiri dağıttılar ve on dokuz kişi kendilerini ilan ettiler. Tamam, toplantı ideolojik bir birlik değildi, ama Kongra Gel ilkeleri üzerinden politik bir birlikti. Hedef neydi? Fer. kopmasın. Genel kaygı buydu. Doğru, toplantının eleştirecek yönleri var, doyurucu değildi, ben de katılıyorum. Ama hedefi neydi? Düşmanın kucağına itmeyelim. nknn bu ekibin birlik düşüncesi yoktur. Kim ne diyorsa desin zayıf olalım, dağılalım diye yapılan yönelimler; bilinçli ve çok politiktir. Toplantıda bütün yollar kapatıldı, bilinçli olarak kimse bireysel olarak eleştirilmedi. Yanlıştır belki, ama hedef neydi? Paralamayı kendi elimizle imzalamayalım diye bunlar yapıldı. Ama daha on gün geçmedi, bunlar bildiri dağıttılar. zerinde on dokuz kişinin imzası var. Arkadaşlar bunu nasıl izah edecekler bilemiyorum. Nef. arkadaş, sanki çocuklara izah getiriyor. Niye benim adımı içine koymadılar? Önderlik bu kadar değerlendiriyor. Kongra Gel projesini koyuyor. Önderlik söylediği halde, bu isim ancak temmuz toplantısında tartışmaya sokuldu. nderliğe bu kadar mı bağlı? Bütün bunlar birer oyun. İnsan bu kadar vicdansız olmaz. nderliği bu kadar kullanmaz. İstedikleri yerde kullanıyor, istemedikleri yerde kullanmıyorlar. Bu kadar açık. Nef. arkadaşın açıklaması ne idi? Ji. Den.'in ismini ben söyledim. Ji. Den.'in öncesini bilmiyorum, ama bu sonlarda tamamen bilinçli bir şekilde içindedir. Ji. Den., hepimize ihanet etti, nderliğe ihanet etti. şahsen, çok sevdiğim ve bir o kadar da güvendiğim bir arkadaştı, ama bize sırtını döndü. Önderliğin kendisine biçtiği misyon üzerinden ciddi bir tasarruf geliştirdi. Üstelik bilinçsiz bir insan da değil, neyi tercih ettiğini, nasıl katıldığını biliyor. Bunlar da tartışmasız konular. Sak. ile Hel.'in çizgisi de başından beri belliydi zaten. Arkadaş, biz bir değiliz diyor. Birsiniz heval, faaliyetleri birlikte yürütüyor, toplantı yapıyorsunuz. Kararlar alıyor, düzenleme yapıyor, aynı tavrı göstererek kadını pazarlıyorsunuz. Bunu da duygu adına yapıyorsunuz. Duyguları de rezil ettiniz. Bütün bunları siz yapıyorsunuz. Sonra da kalk ben içerisinde değilim, ben içinde yokum, benim adımı onlar listeye koymuş de. İstediğin kadar konuş heval, inandırıcı değil söylenenler. Bir başka arkadaşın adını listeye koysalardı. Bu insanların hiç biri koyun değil. Eğer ahmak görülecek biri varsa, o da insan kendisi için söyleyebilir. Bu yüzden de bu yaklaşımı böyle kabul etmemek de lazım. Kendimizi

temizlemek için, tek bir şansımız var, o da gerçekleri itiraf etmektir. Başka yolu yoktur. Siz zaten bittiniz. Açık soyleyeyim; siz gözümüzde bittiniz, benim gibi binlerce insanın gözünde bittiniz. Sadece bu yeter. Önderlik bittiniz dediği zaman, siz bittiniz. Bunlar açıktır, insan kendisini kandırmamalı. Arkadaşların nerilerine zaten katılıyorum. Hareketimiz açısından, zm açısından esas almamız gereken bir şey de, Kongra Gel' e sahip çıkmaktır. şimdiye kadar içi boşaltıldı. Bizim eksikliğimiz, tam olarak anlamamaktır. Sağ eğilim, anlamamamızdan yararlandı. Anlamadığımız için, sağ eğilimi Atina çizgisinin yerine koydular. Önderliğin Kongre Gel ile yapmak istediği değişimin yerine, bunu koydular. Hepimiz de buna ortak olduk. Ben de dahil, buna ortak olduk. Niye? nk nderliğin ortaya koyduğu yeni paradigmayı anlamadık. Anlayışını, sistemini iyi anlamadık. Konseydeki diğer arkadaşların hesapları var mı yok mu, bilemem, ama onlar da bıraktılar. Komiteye bırakıp müdahale etmediler. Zamanında tavır almadıkları için hazırlıksız işin içine girdiler. Elbette bunların altında bireysel hesaplar da vardı. Zaten arkadaşlar, zeleştirilerini verecekler. Bütün bunların izahını yapacaklar. Önderliğin amacını anlamadığımız için, karmaşa yaşandı. Bütün bu karmaşa, buradan kaynaklandı.

Avrupa raporunda geçiyor. Bu son toplantıda bir örgüt mekanizması ıktı. Bir yaklaşımı da doğru bulmuyorum. Örgüt dediğimiz zaman, başkaları aklımıza gelmesin. Kongra Gel rgt, bizim rgtmzdr. Yanlışlara girmemek için bu şart. Onlar kendilerini bireysel olarak kurumlaştırmasınlar, yanlışlar yapmasınlar diye, garanti biziz. Biz ne kadar doğru katılırsak, o kadar onların yanlış yaklaşım geliştirmelerinin önünü alışız. Ama biz, o mekanizmayı gclendirmekle yükümlüyüz. İçinde olmasını uygun görmediğimiz arkadaşlar için öneri yapalım, çıkaralım. Kurum olarak bunu yapmak şart. Boşluk nereden ıktı? Yönetim yoktu diye, siyasi komite yönetim oldu. Siyasi komite Irak'ta büro kurdu, her yer ile ilişki geliştirdi. nk yönetim yoktu. Bir çok örgüt kurduk, ama rgt ortadan kaldırdık. O kadar boşluk var ki, kim ne yapıyor belli değil. Herkes talimat çıkarıyor, perspektif veriyor. Biz Suriye ynetimiyiz. Bizden başka Bot., Fer. onlar da karışıyor. Karışıklık buradan ıktı. Mesela Suriyeliyiz, arkadaşlar izin vermiyorlar ki orada çalışma yürütelim. Bu kadardır. Niye? nk muhatabımız yok. Kiminle grreceğiz? Ortalıkta kalmıştık yani. Tamam, filanı doğru bulmuyoruz, ama kurumu gclendirmemiz gerekiyor. Bir rgt kurumu olmalı, mekanizma çalışmalıdır. Kadın hareketi de, gclendirme temelinde bir diyalog içinde olmalı. Bu yüzden örgüt gerekmiyor. İçimizde şimdi bu yaklaşımlar var. Her şey yanlış. Bir çok arkadaş karamsar bir ruh haline sahip. Niye karamsar? nk her şeye yanlıştır dedin mi, o

zaman biz bu işi bırakalım, devrimden vazgeçelim daha iyi. Arkadaşlar insanda bu psikolojiyi yaratıyorlar. Devrimi bırak, mücadeleyi bırak. İnsan siyah beyaz mantığı ile baktığı zaman, dünya gözlerinde kararıyor. Öyle değil heval, güçlendirelim. Mücadele edelim. İçinde de mücadele edelim. Bir çözüm olarak bunu görüyorum. Kadın hareketinin birliği, örgütü de güçlendirecek. Zaten yakında kongre de olacak. Önderlik çözümü ortaya koymuş. Kongra Gel otursun diye destek olmak gerekir. Çünkü biz de içindeyiz. Kongra Gel, bizim de örgütümüzdür. Böyle deyince, falanı korumak aklımıza gelmesin. Önderlik onun tedbirini almış, eski arkadaşlar bilim-sanat komitesine giriyor. Bunu kongrede koruyalım. Her zaman seçim olacak. Bunu koruyalım o zaman. Ama bir ilişki mekanizmamızın da olması gerekiyor.

Mevcut parçalı yaklaşımın ortadan kalkması gerekir. Yeniden yapılanmada da insan tartışabilir. Ben ne olursa olayım, kolektif görüşlerle irade olacağım. Yani ben merkezci, egemen yaklaşım, etrafındaki iradeyi tanımıyor, küçük görüyor, dışlıyor. Baskı yapıyor, etrafının iradesinin gelişmesine izin vermiyor. Ya bana göre olacak ya da yanlıştır. Doğru ile yanlış neye göre? Bana göre. Ben merkezci anlayış böyledir. Ben bunları sadece Pel. ile Ren. arkadaşların eksiklikleri olarak görmüyorum. Zihniyettir, hepimizde varolan bir zihniyettir. Bu erkek zihniyeti değişmedikten sonra, ben de bu göreve gelsem aynı duruma düşerim. Tasarruf yapar, karar alır uygulamam. Sonucun ne olacağını hesap etmem. Yarın başka bir arkadaş olsa, o da öyle yapar. Bu zihniyetle mücadele gerekiyor. bunu aşmamız gerekiyor. Bir de, genel bir iradenin çıkması lazım. Kadının iradesinden korkmayalım. Bence birbirimiz üzerinde çok baskı uyguluyoruz. Ben de bazen karşı görüşlere tahammül edemiyorum. Tartışmalarımızda da bunu çok net görüyorum. Yani bir görüş arkadaşına göre olmazsa, bağılıyor, tepki gösteriyor. Heval dikkat edelim, birbirimizin görüşlerine tahammülümüz yok. Birbirimizi hemen suçluyoruz. O kadar basit değil heval, bu insanlar koyun değil. O kadar basit değil ki, falanın ya da filanın etkisi altında yürüsün. Bu yüzden bizi açacak olan, değişimi ve yenilenmeyi yapacak olan yeni katılımlar ve iradeler çıkacaktır. Bizim içimizde çıkmasının da birinci şartı, farklı görüşleri, iradeleri tanımaktır. Bunun sistemi nasıl olacak? Sonuçta bir örgütüz. YJA' da, TJAK' da kendi içinde karar gücü olabilmeli, inisiyatif kazanmalıydılar. Ama üstte de genel bir koordinasyona ihtiyaç var. Koordinasyon, bir merkez gibi esas noktalarda, çizgide hepimizi yönlendirecek ve yürütecek bir pozisyonda olmalıdır. Buna ihtiyaç var. Bu yüzden yeniden yapılanmayı, anlayışın yanında bir de sistem olarak görüyorum. Tabii pratik olarak da tedbirler gerekiyor. Bir de, bence bu yönetimin

tümünün değişmesi, hepimizin aşılması gerekiyor. Ama Ber., Vi. ve Sak. arkadaşların dedikleri gibi değil. Kongre bizi göreve getirdi ve yine kongre bizi değiştirecek. Onun sistemini yaratalım. Yani bireysel kararlar almayalım. Mesela Önderliğin kongra Gel için yaptığı genel öneriler, bizim için de geçerlidir. Biz de iki yılda bir değişikliğe gidebiliriz. Başka arkadaşlar iş başına gelsin. Böylece kolektif bir yönetim esasını geliştirmiş oluruz. Sadece falan arkadaşlar yönetim olmasın. Bu haliyle, erkeğin yönetiminden farklı bir yönetim anlayışımız yok zaten. Denge de, siyasette yine politize olma geçeğimizde, aynı erkeğin küçük bir karikatürü, taklidi gibiyiz. Az çok fark olsa da, yönetim tarzında fazla fark göremiyorum. 1998 yılı idi sanırım. Başkan, Büyük Güney YAJK yönetimi için her altı ayda bir arkadaş değişsin diyordu. Bizde de böyle olmalı. Bu haliyle bizimkisi, Suriye, İran rejimi gibi kalıyor. İki yılda bir yönetim, altı ayda bir de koordine değişsin. Örnek. İnsan sistemi tartışabilir...

Bu konuları da önemli görüyorum.

Bireysel eleştirilerimi Heval Pel. için yaptım. Düşünceme göre Heval Pel. sağ çizgi ile ittifak yapmak için bilinçli olarak bir arayışa girmiştir. Heval Pel. bunda tam başarıya ulaştı mı, ulaşmadı mı bilmiyorum, ama Pel. arkadaş bu yaklaşımında ne hareketini esas aldı ne yapısını esas aldı ne de yönetimini. Bireyseldir ve Heval Pel.'in kendisine ait olan bir yaklaşımdır. Kaza, neticede geçti, ama arkadaş o alana çekildi, kendisi de gitti. Çünkü bu meseleleri biliyordu, çok iyi biliyordu, ama gitti. Bu eğilime karşı bir tek mücadele yürütmedi. Cu. arkadaş eleştiriyor, ben de katılıyorum, yöntemi yanlıştır. Ama mücadele etme meselesinde sağ çizgiye karşı hiç mücadele etmedi. Ben, Eylül toplantısını hiç unutmuyorum. En fazla orada meşrulaştırmak istedi. O zaman arkadaşlar müdahale ettiler, ama Heval Ren. kararını o zaman aldı ve pratiğe koydu. Heval Ren.'in kafası şimdi karışıktır ve kararsızdır. Notunda bellidir. Yani ne demek istiyor? Çok farklı bir dünyadadır. Örgütün gündemi bu kadar farklıdır, bu kadar tehlike var, ama Heval Ren.'in gündemi bambaşkadır.

Kadın komitesine yönelik arkadaşların eleştirilerine ben de tamamen katılıyorum. Kadın komitesinin bu biçimde olması, Heval Ren.'in kararıdır, Bu biçimde karar almasaydı, Irak zeminine gitmeseydi. Komite ile koordinasyon birlikte, ortak hareket edecekti. PJA henüz feshedilmiş değildi, çalışmalarını sürdürüyordu. Bir alanda kalmışlar, diyalogsuzlar; nasıl hareket edecekler, sistem yeni oluşmuş; bu, esasta Heval Ren.'in yaklaşımıdır. Arkadaşlar tavırlarını, işleyişlerini netleştirselerdi, Irak'ta da kalabilirlerdi. Yani ille de niye Irak'a gitmişler diye de yaklaşmıyorum, ama sonuçta hareket tarzına bakıyorsun, politikaya bakıyorsun, bu ortaya çıkıyor. Heval Ren.'in de bu çizgiye karşı herhangi bir mücadele etme niyeti yoktu. Bu yüzden

onun yaklaşımı, yuzyesellikten ziyade denge ve m ucadelesizlik politikasıdır; bir de hareketimizin başındalar bu arkadaşlar. Komitedeki diğer arkadalar da oyle. Mesela ben Heval Vi.'ın durumunu iyi gormuyorum. Kongra Gel sonrası toplantıda arkadaşın tavrı hepimizden daha keskindi. Ama arkadaş da etkilenmiş. Arkadaşın istifa tutumu doğru değil, kendisini cok çabuk bu durumdan çıkarması, toparlaması gerekiyor. İstifasına katılmıyorum. Eğer ısrarla istifa ederse, o zaman yaklaşımımız farklı olur. Heval Be. de komitededir. Komite bizim için belirleyicidir. Heval Be. de liberaldir. Baştan itibaren şimdiye kadar bir m ucadele gormedim. Ornek verelim; bizden uzaklaşan insanlar kadınlar içinde de var. Tamam, diyalog iyi, birbirimizi de çekelim, ama oyle bir dereceye gelmiş ki, o arkadaşlar ayrı bir parti gibi çalışıyorlar. Onları çekersin, ama uzlaşma yontemiyle değil; tavrı koyarsın, "Heval, yaklaşımını d uzelteceksin, birlikte çizgide y u r u y e  e  i z " demek gerekirdi. Bizimki de yanlış, arkadaşları ki de yanlış, birlikte çizgide y u r u y e  e  i z . O z g u r l u k çizgisinde kapsayıcı olalım. Ama bizimki cok liberal bir yaklaşım oluyor. Kongra Gel'de farklı g o r u ř l e r dile gelebilir, ama o z g u r l u k çizgisinde, kadın hareketinin o n c u l u ğ u n d e hepimizin g o r u ř l e r i farklı farklı olsun, biz de bu hareketin temsilcileri olalım, diye bir şey olmaz yani. Bu konuda saygım var, eğer arkadaşlar çizgilerini ayrı ilan eder, savunduklarını s o y l e r l e r s e , saygı duyarım, ama bunu o z g u r l u k ilkeleri adına yapmasınlar. Evlenseler de, sonuna kadar saygım olur. Ama bizim içimizde, bizim y o n t e m l e r i m i z l e , bizim silahımızla bunlar olmaz. Ben, oyle bir hareketin içinde ben yer almam. M u c a d e l e y o n t e m i m i z b o y l e o l m a m a l ı .

Bunlar dışında, sosyal reform projesinin bence bu biçimde pratiğe geçmemesi lazım. Arkadaşların dedikleri gibi, proje cok politik idi. Ben neden vicdan azabı çekiyorum? İnsanların duyguları uzerinden siyaset yapıldı. En cok zoruma giden buydu. Bence insanların duygularını buyutmek lazım. ....sevgi, aşk, kadın ve erkek ilişkisi; bu da kompo idi. Ne için? O n d e r l i ğ i n s o y l e d i ğ i gerçekleşmiyor. Sisteme d o n u ř oldu, aileye d o n u ř oldu. Bizimki tam tersi olmalı; sevgiyi, a ř k ı , kadın erkek ilişkisini, duyguyu buytmemiz lazım; kaba reddimiz, inkarımız olmamalı. İnsanların duygularını inkar etmemeliyiz, tam tersine bunları siyasetin merkezi haline getiren yaklaşımı mahkum etmeliyiz. İnsan sonradan uzerinde d u ř u n u y o r . Bu proje, benim d u ř u n c e m e g o r e yine insanların iradesinin inkarı uzerinedir. Duyguları bırak, serbest gelişsin, duygulara bir kural konulmaz ki. "B o y l e s e v , ř o y l e birlikte yaşa, buna g o r e olur, buna g o r e olmaz" denilmez. Sanki k o l e l e r i ř a r t l a r a bağlıyorsun. Bir de, amacı siyasi idi. Bu y u z d e n bu alanda yaratılan tahribatlara erken m u d a h a l e etmek gerek. Bu toplantıda bu konudaki tavrımız net olmalı.

Bir de Irak için söylenenler bence dedikodu değil. Sosyal reform hayata geçti, hayatımızda bu kadar dağılma yaşamadık; insanlar şimdiye kadar bu kadar inançsız düşmedi, ordudan kaçmadı. Max. da bu biçimde. Bu proje, başımıza bunu getirdi. Gerçekten insan bunda çok zorlanıyor. Gel, bu hareketin sorumlusu ol, sonra da toplumda savastığın şeyler burada karşına çıksın. Bu nedenle, bu sorun hakkında da müdahale gerekiyor. Mesela arkadaşlar gittiler, kadın komitesi de orada, niye biz burada duyuyoruz da, onlar duymuyor? Demek ki başka bir dünyada yaşıyorlar. Eğer arkadaşlar duymuşsa da, niye müdahale etmemişler? Öyleyse Irak'taki arkadaşların rolü nedir? Heval Pel. onlar o kadar gitmişler, niye bir arkadaşla tartışmamışlar? Diğer arkadaşlar var, yönetim var, meclisten arkadaşlar var, niye bir şey yapmamışlar? Hepimiz bu konuda kendimizi suçlu görmeliyiz. Bizim içimizde niye bu tür şeyler oluyor? Bu, karşıt bir çalışmadır. Zaten "Kim nasıl yaşıyorsa yaşasın" sözü bizim evimizi yıktı. Artık kimse kontrole girmiyor, her biçimde ahlaksızlık gelişti. Bunlar neyden faydalandılar? Bu projeden. Bu yönlü de müdahale gerekiyor.

Arkadaşlar, nderliğe verilen tekmili eleştirdiler; katılıyorum. Talimatı eleştirdiler; katılıyorum. Mesele sadece PJA'nın ya da sadece YJA'nın tavrı da değil. şubenin tavrılarını da eleştiriyorum. Ben ...'de kalıyorum; ben de okuyunca eleştirdim. Tamam, talimata ihtiyacımız vardı, ama talimatın içeriğinde karamsarlıktan, kararsızlıktan başka bir şey yoktu. Bu nedenle, arkadaşların bu konuda eksikliklerini görmeleri gerekirdi. Yani yanlıştı heval, talimat arkadaşların kendi psikolojilerini yansıtıyordu, kendi eksenlerinde yazmışlardı. Bu nedenle, belirtilenleri tekrar etmiyorum.

Ayrıca özeleştiri konusu var. Kongra Gel süreci ve öncesinde, ben de yer aldım. Son süreçte bazı hususları düşündüm ve netleştim. Gerçekten netleştim, nm çok aydınlık. Beni geriye çekecek, bireysel, bana bağlı olan bir engel yok. Ne biçimde olursa olsun çalışacağım, mücadele edeceğim. Ama geçmiş süreçteki eksiklikler, benim açımdan da suç düzeyinde. Arkadaşları eleştirdiğim noktada, müdahale edebileceğim yerler vardı. rnek vereyim; sosyal reform projesi konusunda ikna olmamıştım. Konferans sırasında, arada kalkıp itiraz etmeyi düşündüm. Arkadaşlar "bırakalım, yapı tartıştısın" dediler, sustum. Bu noktayı kendi açımdan cesaretsizlik, oportünist bir yaklaşım olarak değerlendiriyorum ve affetmiyorum. Bu konuda mücadelem ne olacak? Kendimi affettirmek için ne yapacağım? Sonuna kadar doğru mücadele edeceğim. Bütün gündemlerde konuştum, ama o gündemde düşüncelerimi söylemedim. Neden? Değişim olması gerektiğini düşünüyordum. şimdi de öyle düşünüyorum. Ben 1989 gibi yaşayacağımızı düşünmüyorum, muhafazakar yaklaşım içinde değilim. Böyle bir şey oldu mu,

kendimde de, etrafımda da olsa, mücadele edeceğim. Artık insanlara o mantığın zihniyeti ile de yaklaşamayız, bir değişimin olması gerekir, ama mesele bunu da aştı. Tabii o zaman tahmin edemiyorduk. Bayan arkadaşlar tartışıyordu, PJA tartışıyordu. İnandım, demek arkadaşlar bazı konularda bir görüşe ulaştılar ki, karar alıyorlar, dedim. Rahatsız oldum, ama tavır almadım. Bazı arkadaşlar konferansta bu görüşü dile getirmişlerdi. Benim fikrime göre de, o karar baskı altında alınmıştı. Bizim kanaatimizle çıkmadı. Eğer imkan olsaydı, daha geniş de tartışırdık. PJA'nın bu süreci daha önce geliştirmesi gerekirdi. Şimdi de, Önderliğin ortaya koyduğu çerçeve kapsamında, doğru geliştirmesi gerekiyor. Önderliğin ortaya koyduğu üç grubu ele alması gerekiyor. Duygular da ona göre gelişmeli. Önceki süreçte yapmadık, erkek bunu reform mantığı ile yaptı, Bu da, özgürlük çizgisine saldırı idi. Kendimi bunun dışında ele almıyorum. Kongra Gel'e kadar ben meseleyi böyle değerlendirmiyordum. Dıl., Ji., Sak., He. arkadaşlarla, ben de diğer arkadaşlar gibi alıp veriyordum, ilişkim vardı, birer insan olarak onları seviyordum, paylaşıyordum, güveniyordum. Tabii bu arkadaşlar birden bu dereceye gelmedi. Sak. Bat. ve He. ile değil, ama Dıl. ve Ji. ile ilişkim vardı. Şimdi de insani olarak paylaştığımdan pişman değilim, her arkadaş gibi ben de ilişkilendim, ama onları tanımadım. Bu konuda özelleştirimi veriyorum. Kongra Gel içerisindeki komployu kongre sırasında gördüm. Oyun üzerine oyun gelişti. Kongrede ben de tavır koymadım; burada suçumu, eksikliğimi görüyorum. Bir de bu yanıla özelleştirimi veriyorum. Sonraki süreçte, kendime göre, bulunduğum alanda mücadele yürütmeye çalıştım. Yöntemi belki yanlıştı, kendine göre idi, ama bir mücadele de vardı. PJA ile diyalogu koparmadım, diyalogum vardı arkadaşlarla, ama ben de kendime göre mücadele etmek istedim. Son aylarda, kendi alanımızdan da, kendi durumumdan da kaynaklı, bireysel olarak çok zorlanma yaşadım. Birçok kez istifa etmeyi düşündüm. Kongra Gel öncesinde de, siyaset içerisinde yer almak istemedim. Tamamen yazım işleriyle ilgilenmek gibi bir arayışım vardı, ama Kongra Gel ve sonrasında kararımı değiştirdim. Şimdi de, verdiğim karardayım. İstesek de istemesek de evrensel bir mücadele süreci geliyor. Nereye gidersen git, bunun dışında değilsin. Bu mücadelenin içindesin. Bu yüzden en doğrusu, dürüst olanı, çizgide olmaya çalışmak, çizginin kontrolden çıkmadan mücadele etmek. Yanlış yaklaşımınlarım da oldu; siyaset kirlidir, kadın da yapıyor, başkaları da yapıyor, ben yapmayacağım şeklinde yaklaşıyordum. Bu da bir tepki idi. Ama arkadaşlara söz veriyorum, farkında olduğum müddetçe siyaseti kirletmeyeceğim, erkeğe karşı mücadele yürüteceğim. Hem duyguda hem düşüncede kendimi koruyacağım, ayakta tutmaya çalışacağım. İrademi ve düşüncemi hep zenginleştireceğim, mücadele edeceğim. Önderliği takip edeceğim ve

hiçbir geriliğe zemin olmayacağım. Kadının geriliğine de zemin oldum, erkeğin gericiliğine de. Geçmişte bunlar oldu. Bu konuda söz verebilirim. En azından onların etkisine girmeyecek bilinçteyim. Ne olursa olsun, hangi düzeyde olursa olsun çalışmamda, katılımımda netim, aydınlanmış durumdayım. Önerim, meclisteki bütün arkadaşların tek tek, kısa da olsa tutum belirlemesi. Yürümek istemeyen arkadaşları kimse bu hareketin sorumlusu yapmak zorunda değil. Yürümek istemiyorsa saygı duyarız, kendisini bir kenara çekebilir. Değil bir yönetim, bir arkadaş olarak bile yapamıyorsa kenara çekilebilir. Ama bu hareket muğlak olmaz. Bana göre, sana göre, diğerine göre olmaz. Bunu kabul edemeyiz. Bu yüzden, tekrar da yapmadan, her arkadaş bireysel tutumunu dile getirsin. Kendi durumu nedir, nasıl yürüyecek, bunları dile getirebilir. Ben de eleştiri ve önerilere açığım.

Pel. ark: Önemli bir toplantı. Herkes böyle belirtti. Toplantımızı uzata da biliriz, bazı gerçekleri burada on beş gün de tartışabiliriz. Bizim geleceğimiz açısından, bazı gerçeklerin burada sağlıklı tartışılması gerektiğini düşünüyorum. Başka hiçbir kaygıdan dolayı söylemiyorum. Fa. arkadaş bir şeyi belirtti; bu kadar tahribat yarattıktan sonra, bu kadar sonuç ortada iken bireysel bazı kaygılarla ya da kendini kurtarma anlayışı ile konuşmak, gerçekten anlamsız olur ve ahlaki de değildir. Ben öncelikle arkadaşlardan af diliyorum, konuşmalarım bazen dağınık olabilir. Bazı yönleriyle duygusal da olabilir. Çok sağlıklı bir psikolojide olmadığımı belirtmek istiyorum. Fakat tartışmalar ilerlerken, arkadaşların değerlendirmelerini bekleyip sonunda kalkıp tartışmaları kendi açımdan geriye çekmemek veya farklı bir yere getirmemek için şu anda görüşlerimi açık belirtmek istiyorum. Bu temelde, tekrardan varsa eleştiriler, alınması gereken tutum, karar, buna da açığım. Bunu belirtiyim.

On bir yılım bu partide bitiyor. Bu partiye geldiğimden beri beni ayakta tutan en temel güç, kadın gücü oldu. Bu güç içerisinde kendimi tanıdım, kimlik kazandım ve bundan sonra benim hakkımda alacağı her yaklaşıma açık olduğumu belirtmek istiyorum. Bu konuda herhangi bir yaklaşımım yok. Kendi açımdan belirteceklerim, şu anda ulaşabildiğim doğrularla eksik kalabilir, arkadaşlara yanlış da gelebilir, güçsüz de gelebilir, ama ulaştığım sonuçlar boyutuyla bazı şeyleri koymak istiyorum. Bir de sadece son kazayı değil, bazı somut olayları açmak istiyorum.

Heval Vi.'ın belirttiği tespite katılıyorum: Biz örgütsüz pratiğe girdik. Ama şuna katılmıyorum: Örgütsüz pratiğe girmemiz, Kongra Gel sonrasında olmadı. Birey olarak şundan inciniyorum: Her üç dört yılda bir, kadın hareketi olarak, yaptığımız yetersizlikler, hatalar ne

olursa olsun, kendimizi özünde inkar olan yaklaşımlarla ele alabiliyoruz. Kendi açımdan söylemiyorum, yanlış anlaşılmasını istemiyorum, çünkü ortam çok hassaslaşmış. Politize olan yanlar da var. Kendimi bunun dışında tutarak söylemiyorum. Bütün hareket açısından ulaştığımız bir düzey var. Son dört ayda, üç dört yılda yarattığımız değerleri çok tahrip ettik. Benim de sorumluluğum gereği oynadığım rol, payım ortadadır. Bunu, hiçbir biçimde savunma konumunda da değilim, ama yarattığımız birikimi, değerleri bir kadın olarak önemsiyorum. Erkeğin yıllardır oynadığı birçok oyuna rağmen, birbirimize selam verme gücünü yitirmemiştik. Birbirimizle konuşma yetisini yitirmemiştik. Birbirimize erkeğin karakterine ait bazı yaklaşımlarla yaklaşmamıştik. Bu yaklaşımları hiçbir ortamda, bu toplantı ortamında gördüğüm kadar görmedim. Belki bire bir muhatap olduğum için bireysel yaklaşıyor da olabilirim, bireysel olarak inciniyor da olabilirim. Bireyselleştirme anlamında söylemiyorum, ama bunun da yitirdiğimiz bir yön olduğunu düşünüyorum. Bu da, yarattığımız değerlerden birinde yaşanan bir tahribat diye düşünüyorum. Yıllardır en zorlu süreçlerde birlikte çalıştığın arkadaşlarla konuşamayacak düzeye gelmişsen, bu da bizim yarattığımız bir sonuç.

Elbette dört aylık sürecin ayrıca ele alınması, özeleştirisinin verilmesi ve karşısında tutum geliştirilmesi gereken yönleri var. Ama bazı şeyler öncesine dayanıyor. Kendimizi bir sonuçla izah edemeyiz. Ben, 3. Kongre sonrasına, 4. Kongre'ye gitmeyeceğim, son bir yıldan ele alacağım. Biz, 2003 şubat ayı toplantısında çok kapsamlı tartışmalar yaptık. şu anda ortamda bulunan hemen hemen birçok arkadaş hazırđı. Ben, bu tartışmaları inanarak yaptığımıza hala inanıyorum. Bir arkadaş, meclisin yaptığı hiçbir tartışmanın kendilerine yansımadığını söyledi; ben bunu objektif bulmuyorum. Biz, 2003 şubat toplantısında, her bireyin kendisine dönük yaptığı eleştirileri, özeleştirileri, değerlendirmeleri çok açık tartıştik. şu anda divanda bulunan her üç arkadaş hazırđı, ben de hazırđım, buradaki birçok arkadaş da hazırđı. Bir de 15 şubat'a denk geliyordu. Herkes biraz da bunun yoğunluğu ile ele aldı, çok temel eleştiriler geliştirdik birbirimize. Örneğin Atina savunması gelmeden önce de sistem sorununu, benmerkezci yapılanmalarımızı, bazı arkadaşları merkeze alan yaklaşımları, sadece bir arkadaşla sınırlı olmayı, örgütü daraltan, bir bütün açılım yaptırmayan bütün yönleri eleştirdik. Her birimizin kişilik özellikleri, temel noktalarda çözümlendi. Ama konferans ve özellikle Kongra Gel ortamında şunu gördüm ki, biz gerçekten inanarak özeleştiri vermiyoruz, ikna olmuyoruz. Yaşadığımız bazı bireysel zorlanmaları, ben başta kendi açımdan söylüyorum, birebir bireylerle birlikte yaşadığımız sorunları örgütsel sorunların önüne

almaktan çıkaramıyoruz kendimizi. Kişilik sorunlarımızı, bir türlü örgütün gündemini belirleme noktasından çıkaramıyoruz. Bu anlamda, asıl dağılmayı şu anlamda söylüyorum: O toplantıya birçok meclis yesi arkadaş tepki gösterdi, kabullenmedi. Birçok arkadaş bunu irade kırma olarak değerlendirdi. O toplantıdan sonra ilişkilerimizde belli bir aşınma yaşandı. Bir eleştiri ve özeleştiri düzeyi idi, çok kapsamlı bir değerlendirme düzeyi idi. Ben inanıyorum, hala da birçok arkadaş okumamıştır. Bunda bizim de payımız var, nk o kitap çok geç yayımlandı. Orada temel sorunlarımızı, AİHM savunması karşısında tespit ettiğimizi düşünüyorum. Önderlik zihniyetine girmemek, nderliğin savunmada ortaya koyduğu yeniden yapılanmaya, örgüt modeline girmeme, erkek karşısındaki duruşumuz üzerine her birimizin birçok eleştirisi ve özeleştiri vardı. Toplantı sonrasında çıkan çok kapsamlı bir talimat oldu. En azından, PJA’da yapılan bir tartışmada bütün yapı şunu söylemişti: Meclis böyle toplantı yapmalı, böyle özeleştiri vermeli, biz bu toplantıyı benimsiyoruz. Ama meclis ne kadar benimsedi, bu ayrı bir tartışma sorunu. Her birimiz ne kadar ikna olduk? Arkadaşlar, “nderliğe verilen tekilde paralığı derinleştirme var” diyorlar. Yani bizim durumumuzdan da , yaklaşımlarımızdan da bağımsız olarak 2000 Ağustos ayında yapılan toplantıdan sonra örgüt modelimiz doğal olarak bizi bir paralılıkla karşı karşıya bıraktı. Biz bunu birçok toplantımızda daha önce de değerlendirdik. Erkeğin iradesinin, tarzının belirleyici olduğunu birçok toplantımızda belirledik. HPG’deki yönetimimiz, genel yönetimin etkisine girdi. Tümden demiyorum, ama belirleyici olma, öncülük misyonunu yerine getirme noktasında yaşanan çok ciddi yetersizlikler oldu. Biz bunları yeni tartışmıyoruz. Bu anlamda, o toplantıda tartıştığımız en temel nokta şuydu: zgn çalışmalarımızı, genel çalışmaların önüne bir türlü alamıyoruz. Hep yedek çalışma konumunda tutuyoruz ve hatta arkadaşlar hatırlarlarsa, o zaman Xınere yönetimimiz hakkında bir özeleştiri raporu kararı aldık ve arkadaşlar özeleştiri raporu yazdılar. Örgüt olmaya gelmeme, örgüt olamama, kendi örgütünü, kendi gücünü esas almama gibi birçok konu o toplantı tartışmalarında vardı. Ondan sonra pratiğe yönelimimiz, daha sonra da KADEK yönetim kurulu Nisan toplantısı oldu. Amerikancı çizginin kendisini en açık ortaya koyduğu toplantı idi. Arkadaşlar 2002 Eylül toplantısından bahsediyorlar, bana göre, sadece bir iki arkadaşın tutumu anlamında değil, örgüt orada bir bütün bir tutuma gitmişti, bir kararlaşma vardı; bir anlayışı, hizipiliği tespit etti, mücadele kararı aldı. Amerikancı izgi karşısında bir müdahale ve daha net tavır koyma kararı aldı, ama 2003 Nisan toplantısında bundan geri adım atıldı. Örgüt olarak geri adım atıldı. O toplantıda, Amerika’ya, Irak müdahalesi esnasında asker verme konusu tartışıldı. Genel

politikalarda, çizgi karşısında, özellikle Amerika müdahalesi karşısında Eylül toplantısından sonra geri adım atıldı. .... 'nin müdahaleye asker göndermesi kararlaştırıldı. Allahaan müdahale erken bitti de, bizim buna imkanımız olmadı. Rezil olacaktık. Yani o çizgi karşısında geri adım atma, sadece Kongra Gel esnasında ya da Temmuz toplantısında yaşanmadı.

Bizim duruşlarımız neydi? İki, iki buçuk yıl boyunca biz bunları hep tartıştık. O çizginin örgüt içinde hakim olma mücadelesine tanık olduk ve PJA yönetimi olarak da, birey olarak da en azından anladığımız kadarıyla onun karşısında bir duruşumuz, mücadeleimiz her zaman oldu. Bireysel oldu, yöntemsiz oldu, eksik ve bazen liberal kaldı, ama hep bir mücadeleimiz söz konusuydu. Fakat ben şunu söyleyeyim: Nisan toplantısından sonra yaşanan bir süreç var. Bizim açımızdan bazı iddialar getirildi. Ben olay boyutunu, kaza boyutunu daha sonra açacağım. Belki konuşmam biraz uzun olacak, ama bu imkanın tanınmasını istiyorum, çünkü bazı şeyleri izah etme ihtiyacı var. Eleştirilerim de var. Aslında kaç gündür dinliyorum. Daha sonra aralarda, özellikle divandan bazı arkadaşlarla tartışınca ortam açısından da, süreç açısından da, kadın hareketinin kendisini daha iddialı koymasđ açısından da bunun olumlu olmayacağını düşünerek, kendi kendime şöyle bir tavrımın olmasını kararlaştırdım: Sadece tutum belirleyip veya kendim hakkında salt soruşturma kararı isteyip oturmayı daha sağlıklı buldum. Ama bazı yaklaşımlar, değerlendirmeler sonrasında, sadece kendi açımızdan söylemiyorum, hareketimizin, örgütümüzün nereye gideceği konusunda kaygılarımdan dolayı söylemek, ortaya koymak istiyorum.

2003 Nisan toplantısından sonra yaşadığımız bir süreç oldu. Birey olarak ben o zaman PJA Koordinasyon merkezine geçtim. şunu açık söyleyebilirim: Sağ teslimiyetçi çizgi olarak isimlendirdiğimiz bir eğilim var şimdi. Örgütle yeniden buluşup buluşmayacağı tartışma konusu. Bu, o bildiri ile başlayan bir durum da değil. Kendisini açık ilan eden, resmi ortamlarda da birçok noktada kendisini ortaya koyan yanları vardı. Nisan toplantısından sonra Temmuz toplantısına kadar yaşanan bir süreç var. Kendi durumumu birey olarak izah etmek istiyorum, çünkü bunlar sonradan gelişen bazı şeylerle, arkadaşların iddiaları ile de bağlantılıdır. O eğilimin temsili olarak Fer. arkadaşın Temmuz toplantısına kadar çok yoğun bir ilişkilenme ve çekme arayışı oldu. Ben bunu arkadaşlarla da paylaştım. Heval Ren. ile de, Heval Fa. ile de paylaştım. Koordinasyonda altı ay boyunca konuşmuyorduk Heval Fer. ile. Ama Mart ayında ortak bir komiteye girdik. On günlük komiteden sonra ben koordinasyona geçtim. Temmuz toplantısında sosyal reform konusunda yapılan tartışmada benim kalkıp öneri yapma durumum olmuştu. O şeye karşı çok yoğun bir yönelim, yaklaşım oldu.

Bunu reddetmiyorum. Birey olarak benim şahsımda kadın hareketini bir yere çekme yaklaşımı hep oldu. bunu Fa. arkadaşlarla paylaştıım. O zamanki yaklaşım neydi? Konsey üyesi olmaktan kaynaklı, örgütsel olarak zaman zaman bir araya gelme durumumuz vardı. O tartışmalarda bunu zaman zaman ifade ediyordu. Örneğın arkadaşlar Önderliğın fahri üyelik konusunu ifade etti. Bunu, Heval Fer. Temmuz toplantısından önce de bana ifade etti. Senin bu konudaki görüşlerin nedir, diye sordu. Tutumum ne ise, orada koydum. Fakat şöyle bir yaklaşım hep vardı: Örgüt içinde yaşadığımız sorunlar konusunda bizim yaklaşımlarımız, eleştirilerimiz ya da PJA olarak esas aldığımız temel noktalar, görüşlerimiz, yine Amerikancı çizgi konusunda da yaklaşımlarımız biliniyordu. Bunu pasifize etmeye, kendi tarafına çekmeye dönük her yöntem kullanıldı. Burada ayrıntılı açmak istemiyorum, arkadaşlarla paylaştıım....

PJA'nın ağırlıklı çalışmalarını Irak'a kaydırma yaklaşımı vardı. Bu, hep bir şey olarak ısrarla kullanıldı. Sadece son dönemde, Kongra Gel sonrası kadın komitesinin gitmesi değıl. Biz Temmuz toplantısından önce bir toplantı yaptık. O toplantıda karar olarak Heval Ren.'in gitmesi çıktı. Ama ondan önce de, Önderliğın tespitinden sonra bizim üzerimizde sürekli, "Sen niye Irak'a gitmiyorsun, PJA niye çalışmalarını oraya kaydırmıyor?" şeklinde bir baskı oldu. Bunun üzerinden müdahale ile birlikte, bizi Irak'a çekme yaklaşımı hep gösterildi. Bu gün düşündüğümde, belki PJA olarak bunu bir bütün olarak değerlendirdik, kuşkulu yaklaştıık ve bu, bizi Irak sahasına girme, orayı örgütleme konusunda zayıf bıraktı; bu, bizim temel bir eksikliğimizdir. Müdahale ile birlikt, PJA bu noktada özgün bir tartışma yapıp Irak zemininde siyasetini nasıl belirleyecek, kendisini nasıl güçlendirecek, siyaseti nedir, taktiğı nedir, hangi araçlarla, hangi yöntemlerle girecek diye çok kapsamlı değerlendirmeden, Önderliğın belirttiğı tespitin de değışik açılardan ele alınması temelinde genel koordinasyondan bir arkadaşın Irak sahasına geçmesini kararlaştırdık. Bu, bizim çok hazırlıklı olduğumuz, PJA olarak ortak taştığımız, planlı ve örgütlü olduğumuz bir durum olmadı. Bu hem PJA koordinasyon çalışmalarını hem de genel koordinasyon çalışmalarını belli ölçüde zayıflattı. Fa. arkadaş iki ay boyunca koordinasyonda tek kaldı. Orada çok önemli kararlar alındı, çok önemli tartışmalar yapıldı. PJA koordinasyonuyla yaşadığımız sistem sorunundan da kaynaklı, çok tıkindık. O süreçte PJA'da olan arkadaşlar da vardı. Mayıs ayıyla birlikte bir sistem tartışması başlatmıştıık, ama bu yarım kaldı...

Yani bu anlamda bizimki, biraz genel örgütün siyaseti ile sürüklenme, o sahaya kayış oldu. Mesela arkadaşlar konferansa geldi. Orada, çok önemli bir yönetim bileşimimiz vardı, ama gerçekten PJA olarak o alana dönük, oradaki imkanları değerlendirip bir örgüt gücüne

dönüştürmeye dönük ortak tartışmalı, diyaloglu, paylaşmalı ve en önemlisi ortak planlı, hedefli bir yaklaşımımız gelişmedi ve bizim o zemini değerlendirmemiz hep zayıf kaldı. Bu gün eğer Irak sağ çizginin etkisinde kaldı, orada örgüt yok diyorsak, bu konuda PJA olarak kendi payımızı görmek zorundayız. Bir özeleştiri verilecekse, kendi adıma en çok bu noktada bir özeleştiri veriyorum. Yanlış yaptık. şunun bunun bizi yönlendirmesine takıldık; ben o tarafa çekilmeye çalışlıyorum birey olarak. Çünkü bu, her fırsatta Bo. ve Fer. tarafından ifade edildi. Hatta ben muhafazakar olarak, dağda hareketi tıkatan, hareketi tecrit eden bir birey olarak da töhmet altında bırakıldım. Ben kaygılı yaklaşmayı anlamsız bulmuyorum, ama şu anda gelen eleştiriler de oldu, bununla bağlantılı ele alınırrsa, o alandaki yönetiminizin genel durumu, yönetiminizin yetersiz duruşları göz önüne getirilirse, bir de sen bunu örgüt olarak planlamıyorsan, o alanın açığa çıkardığı imkanları örgütlemeye dönük stratejik yaklaşmıyorsan tüm bunlar yaşanır. Kadromuzun yaşadığı sorunlar da ifade ediliyor. Kadın katliamı olarak isim konuldu, ben buna katılıyorum. Bunda kendi payımı, birinci dereceden sorumluluğumu da görüyorum. Bu anlamda farklı bir değerlendirmem yok. Bundan rahatsızlığımız, bunu tespit etmemiz yeni değil. Aylardır PJA Koordinasyonu olarak tartışıyoruz. Ama sonuçta bu noktalar ortaya çıktı. Bunda kendi payımızı göreceğsek; en başta kendi sorumluluğumun da bilincinde olmak üzere, müdahaleyle birlikte o alanı ele almada siyasetless kaldık, örgütsüz kaldık. Yönetimimiz vardı, ama buna rağmen ben, orada örgütsüz kaldığımızı iddia ediyorum. Son gidişimde, bir aylık sürecin üç haftası hastanede geçti. Sadece bir hafta orada kaldım örgütsel çalışmalar için. Bunlar da sadece genel örgütsel çalışmalar oldu. Fakat benim irademin, benim belirlememin dışında olduğunu da belirtmek istiyorum. Ama bu bir aylık süreç bana yanlış yaptığımızı çok net gösterdi. Kaygılarımız olabilir, hesaplı yaklaşabilir, çok temkinli olabilir, aşamalı girebilir, ama biz Irak sahasına PJA olarak girmek hatta daha güçlü girmek durmundaydık. PJA olarak kendimizi hep şöyle kandırdık: Biz orada zaten varız. Gerçekten buna hep inandım da. Arkadaşlara, yoldaşlara, oradaki yönetimize, kadromuza, genel anlamda örgüt gücümüze olan inancım, güvenimden dolayı buna hep inandım. Ama ben bu gidişimde bunu daha net gördüm, ki arkadaşlar, Heval Pel. bunu baştan bilebilirdi de diyebilirler. Ben her şeyi bilen, her şeyi öngören bir insan değilim. Görebildiğim şeyler var, göremediğim şeyler var. Kendime de bu anlamda ne çok abartılı yaklaşmak ne de kendimi bir şeylerden sıyırmak istiyorum. Ama gerçekten niyetlerimiz, düşüncelerimiz ne olursa olsun, hesaplamadık. Hesapladıysak da, ürkek ve korkak yaklaştık. O alana gidip yutulmaktan korktuk. Birilerinin oyununa

gelmekten, birilerinin eğilimi karşısında gcsz kalmaktan korktuk. Arkadaşlar bana Haziran toplantısında dediler, toplantı öncesinde ayarlamaya da çalıştılar; “Senin gitmen çok iyi olur” diyorlardı. Fer. arkadaşın göndermesi ile Ka. ve Mer. arkadaş gelip benimle konuştu. “Sen şöyle iyi yaparsın, Bo. arkadaşla böyle iyi çalışırsın.” Diyorlardı. Ben, “Her yerde çalışırım, ama Bo. arkadaşla çalışmam” dedim. İşi bu noktaya indirdim. Sorun oradaki erkek yönetimi ile, oradaki bireylerle alışmamam veya benim gitmem değildi, sorun PJA yönetiminin ya da çalışmalarının o zemine kayması idi. Başkan bunu çok açık söylemişti, “Türkiye’yi merkez almaktansa, Irak sahasını esas alsınlar” diyordu. Gerçekten muazzam bir imkan var ve sen onun karşısında rgtszsn, hazırlıksızsın. Biz rgt yönetimi olarak, en başta da PJA koordinasyonu, yönetimi olarak bunu birkaç yıl içerisinde fark edecek kadar bir gaflet konumunda kalmışsak, hazırlıksız kalmışsak, birey olarak ben kendi adıma bunun özeleştirisini temel bir özeleştiri olarak koymak istiyorum. Arkadaşlar ifade ettiler; sorun, bireysel ıkışlar, bireysel tutumlar değil. Sorun, gerçekten örgütlü, kolektif bir irade koyabilmektir. Burada sorun, sadece bazı eğilimler, bazı şeyler karşısında savaşmak da değil. Örneğin arkadaşlar bana, “Cu. arkadaş karşısında yaptığı kadar Fer. karşısında veya diğer eğilim karşısında mücadele etmedi” dediler. Ben, Cu. arkadaş karşısında da çok mücadeleci olmadım heval, bunu söyleyeyim. Olamadım. Birey olarak da olamadım, örgüt olarak da olamadım. şu anda da olamıyorum, keşke olabilseydim. İlk başta Heval Cu., Heval Ab. karşısında mücadeleci olabilmek, o konuda yaşanan bazı hatalara müdahale edebilmek, PJA olarak diğer eğilimin başarısızlığını belirlerdi. Ben  buçuk yıl konseyde kaldım. Gzlemlediklerimle, ulaştığım sonuçlarla buna inanıyorum. Keşke olabilseydik.

Belki biraz dağıldı, ama şunu söylemek istiyorum: Neden, Irak karşısında siyasetsiz kalmamdan başladım? Bir ay önce Heval Miz. ile de konuşmuştuk. şöyle bir şey ifade etmişti: “Sadece bizim değil, dünyanın siyaset merkezi Irak’ta ve biz Irak’ta kaybetmeyle yüz yüzeyiz”. Kadın hareketi olarak sadece genel örgütün boynuna atamayız bu durumu. Bu gün örgüte çağırdığımız, gelip gelmeyecekleri konusunda net olmadığımız, ki ağırlıkta görüşümüz gelmeyecekleri noktasında, bir durum yaşanıyorsa ve bu, rgt çok zorlayacak bir duruma geliyorsa, bu, o zeminin örgüt zeminini olmaktan çıkmasıyla çok bağlantılı. Bizim ilk başta bunun özeleştirisini vermemiz gerekiyor. Önderliğin o alana ilişkin perspektiflerini sadece son altı ayda Irak müdahalesi ile değil, 2000 yılından itibaren gündemimize almamamızla, üç yıldır uygulamamızla çok bağlantılı. Önderlik bu konuda eleştirisini çok açık yaptı. Dedi ki, “Dört parça Kürdistan’da, bütün parçalardaki halk bana bağlı, ama Güneydeki halk beni

tanımıyor, bu sizin suçunuzdur.” Bu, bir sürecin sonucu, son altı aylık durumun sonucu değil. Bizim en başta bu konuda yaklaşımımızın olması gerekiyor. Biz bunun özeleştirisini nasıl verdik? Güney’de bizim gözümüz önünde yılda iki bin kadın kendisini yakıyor; biz niye müdahale edemiyoruz? Bunun sosyal örgütlenmesi, kültürel örgütlenmesi, adım adım gelişimi konusunda genel örgütün o zemine ilişkin siyasetinden bağımsız bir siyaset izlemedik. Bu anlamda, PJA’nın siyaseti, sol çizgi ile buluştu. Ben, Kongra Gel’e kadarki süreci söylüyorum. Çözüm üretmeyen, sorunları gören, yanlış eğilimleri eleştiren, karşısında tutum alan, ama kendisini örgütlemeyen, bizim açımızdan zayıf karnı olan bir durum. Bütün ordu gücümüze, ideolojik gücümüze, siyasal gücümüze rağmen bu duruma getirdik. Ben, temel özeleştiri noktasını hem geçmiş sorumluluklarım, yani konsey boyutunda birey olarak yer alma düzeyimde hem de PJA olarak sorumluluk boyutunda bu biçimde ifade etmek istiyorum. Yapamadık yani. Önderliğin temel bir perspektifiydi, biz bunu başaramadık. Bu noktada kendi açımızdan temel neden, bireysel kaygılardı. Bireysel olarak yutulmak, bireysel olarak bir eğilimle buluşmak veya yenilmektir. Son bir aydır, bunun tehlikelerinin kendi içimde var olduğunu gördüm. Çünkü en başta sorunlarımızın kaynağına şunu oturtmak durumundayız: Biz kişiliklerimizi ne kadar yapılandırdık ki, yeniden yapılanmayı tartışıyoruz? Biz bir tekrarı yaşıyoruz.

2002 Eylül toplantısından önce bir konsey toplantısı yapıldı, o konsey toplantısında yaşanan durumları PJA meclis toplantısında açık anlatmıştım, fakat değişik kaygılardan dolayı kasete alınmasını istemedim ve o kitapta yer almadı, yayınlanmadı. Kısaca ifade edeyim: Kendini yapılandırma ve bunun sürece müdahale ile bağlantısı açısından söylüyorum. O konsey toplantısında ben birey olarak istifamı verdim. şunu çok açık söyledim: “Ben bu konseyin Önderliği uygulamadığımı düşünüyorum ve vicdanen bu konseyde yer almak istemiyorum, görevimin dondurulmasını ve rapor sürecine alınmamı istiyorum”. Benim açımızdan müdahale ise, tavır almaksa, dengelerden çıkmaksa, en temel zemin oydu. Bu, benim açımızdan bir şanstı. Ama hem genel yönetimdeki arkadaşların hem PJA yönetimindeki arkadaşların baskısıyla bu kararımdan vazgeçtim. Yani hem birey olarak kendi adıma hem PJA’yı ortak etmekten çıkma anlamında dengelerden, bazı suçlara ortak olmaktan çıkacaktıysam, benim açımızdan en önemli fırsat o süreçti. Ben, o kararsızlığı yaşadığım için pişmanlığımı belirtmek istiyorum.

O toplantıda Ce. arkadaşına, Fer. arkadaşına bazı eleştiriler getirdim. Onlar, bizim yürüttüğümüz ortak tartışmalardı. Yürütme olarak ortak bir tartışma yaptık ve konsey toplantısına iletilmesi kararını aldık. Ben

ilettilim, Rengin arkadaş iletmedi, onun izahı ona ait. O eleştirileri ben sahiplenmeye çalıştım, orada koymaya da çalıştım. O noktada, birçok örgüt dışı yaklaşımlar da gelişti. Kfretmekten tutalım, birçok yaklaşım oldu. Bunun karşısında, şu psikolojimi de koymak istiyorum, çünkü benim açımdan belirleyici oldu: olanlar karşısında ben bir kadın tutumu görmedim ve bu bende çok büyük bir kırılmaya yol açtı. Aynı zeminde, ortak çalışma arkadaşım Ren. arkadaştı. Gerçekten çok büyük bir hakaret oldu benim şahsımda. PJA yönetimindeki bütün arkadaşlar da burada hazırđır, ben şunu söyledim: “Bir kadın, kendisini bir erkek karşısında kfredilme aşamasına getirmişe, bu bir PJA temsilcisi olamaz. Ben bu temsiliyeti yapamam”. Bu noktada, bunun değerlendirilmesini, bu konuda gerçekten arkadaşların destek vermesini istiyordum. Olmadı. Ben bu desteği görmedim. Ondan sonra bu çalışmalara hep bir kırılmayla katıldım ve bu bende bir saplantı oldu. Aynı alışma arkadaşısın, yedi sekiz konsey yesi arkadaş var, Ab. arkadaş dışında tek bir arkadaşın tutumu gelişmedi. Ben inancımı kaybettim. Eğer bir konsey yesi isem ve bu hareketin en tepesinde isem ve bir toplantıda sadece iki  eleştiri koydum diye küfür yiyiyorsam bu ortamda, ben bu örgüt yönetiminde yer alamam. O zaman, yapı bunu nasıl yaşıyor, bizim daha farklı düzeylerdeki yönetimimiz bunu nasıl yaşıyor? Belki çok bireyci bir yaklaşım olarak da görülebilir, insan kendisine dokunulduktan sonra hissediyor, ama benim açımdan biraz öyle oldu. Ben bu konuda bir kararlılık yaşadım. Hangi anlamda kararlılık? Düşüncede netleştim yani. Bu yönetimde benim ya da bu biçimde bizim yer almamamız gerekiyor. Bununla bir mücadele gerekiyor.

Sadece o sorun da değil; Medya Savunma alanları ilan edildi toplantıda. Ben şunu çok açık söylüyorum: Önderlik karşıtlığını gördüm ve bunu arkadaşlara da söyledim. “Siz, nderliği uygulamıyorsunuz. Önderlik bir şey söylüyor, siz karşıtını söylüyorsunuz.” Dedim. Birçok konu tartışıldı. Arkadaşlar, “Eylül toplantısı bir çıkış olmalı, özeleştiri olmalı” diyorlardı. Ben de şunu ifade ettim: “Eğer bu toplantıda özeleştiri bekliyorsanız, bunu konseyden başlatmanız lazım ve bu konseyin en zayıf halkası Bo. arkadaş, Bu konsey, Bo. arkadaşı ozmekten başlamalı özeleştiriye”. Çok dayatıcı bir yaklaşım da oldu. Bunun dışında, nderliği uygulama konusunda, Medya savunma bölgeleri konusunda, KNK konusunda birçok nokta belirtildi. Bu noktada konseyin uzlaşmasını gördükten sonra, ben şunda kararlaştım: Bu konsey gerçekten nderliği uygulamıyor. O saatten sonra benim açımdan, o konseyde kaldığım her gün kişiliğimin aşındığı, kendime yabancılaştığım bir gün oldu. Bunun bunalımlarımı da yaşadım, gelgitlerini, kararsızlıklarını çok yaşadım. Birlikte çalıştığımız arkadaşlar biliyorlar. Birey olarak Kongra Gel'den

çekilme kararımı da Kongre Gel ortamında almadım. O toplantıdan sonra, içte hep yaşadığım bir karar oldu bu. Arkadaşlar, “Militanlık bu değil, sorumluluk bu değil, yüz üstü bırakmamak gerekiyor” dediler. Ben çözüm diye söylemiyorum, ama bir insan temsiliyet görevinde bazı şeyleri kaybetmişse, çekilmesi gerekiyordu. Hem konsey yönetimi hem PJA yönetimi açısından söylüyorum. Ondan sonraki süreç, benim açımdan gerçekten çok zorlamalı bir devam ediş oldu. En son çözümü Nisan toplantısında, PJA Koordinasyonuna düzenlememin yapılması için dayatmayla buldum. O alana gittim, o ortamda da kaldım. Çözüm bu da değildi. Bunu da kendi şahsımda gördüm. Senin birey olarak gerçekten kendini çözmeye, yeniden yapılandırmaya ihtiyacın var. Ben zihniyet olarak yeniden yapılanmadıkça, bir çalışmayı da yeniden yapılanmanın zihniyeti ile yürütemem; yürütemedim de zaten. Bireycilik ortaya çıktı, ben-merkezcilik çıktı, arkadaşlar da belirttiler, karşısındakini derinleştirme tarzı çıktı. Benim kişilik özelliğimle de bağlantılı yönleri var. Kapsayıcı olamama ya da bazen eleştirilerin baskısı altında liberal yaklaşıma düşüp kapsayıcı olma adına birçok şeyi yanlış yapma ortaya çıktı. Salt liste anlamında söylemiyorum. Bir noktadan sonra ben o şeyi kendi açımdan kaybettim. Benim de müdahale etmem gerekiyordu, örgüt yönetimimizin de bana müdahale etmesi gerekiyordu. Bir savrulma noktasına geldik.

Konferans ortamını düşünüyorum. Gerçekten son gücümü ortaya koyarak bir şeyleri toparlamaya, kendimce doğru bulduklarımı ortaya koymaya çalıştım, ama konferans ortamında özellikle bizim yaşadığımız her şeyin, her duruşun, sonucun ideolojik duruşla, çizgiye yaklaşımla bağlantısı var. Ben bu konuda derinleşemedim. Kendi yanılgılarımı, kendi tespitlerimin doğruluğunu, eksikliğini, bir yoğunlaşma ile bir sonuca vuramadım. Bu anlamda, yalnızca girdiğim birçok nokta var. Birey olarak özeleştirisini kendi adıma vermek istediğim noktalar var.

Birincisi, Temmuz toplantısı. PJA meclisi dışında da bazı arkadaşlar toplantıda hazırды. Bizim eğitim vediğimiz bir erkek arkadaş Xınere'den gelmişti. Ben Irak sahasına geçmeden Şehit Harun'da gördüm, Ser. arkadaştı. Karşılaştığımızda baktım, soğuk yaklaşıyor. Çağırdım, tartıştım. “Ben PJA olarak sizin Temmuz toplantısındaki tutumunuzu benimsemiyorum” dedi. “O kadar şey tartışılıyor. Çizgi konusunda, sosyal reform konusunda çok açık bir saldırı var ve siz çok sessizsiniz, ben bunda kırıldım. PJA beni eğitti, ben sonuna kadar o çizgiye, ideolojiye bağlıyım, ama sizin Temmuz toplantısındaki tutumunuz, beni gerçekten şok etti” dedi.

Belki olaylar ayrıntı, ama önemlidir. Her şeyin bir siyasal izahı varsa, hepimiz buna girmek durumundayız heval. Bir kere, Temmuz toplantısında biz kaybettik. Bizim, oradan başlatmamız gerekiyor.

Heval Fer.'ın Avrupa ile yaptığı bir telefon konuşması vardı. Biz hepimiz, dışarıda idik toplantı zemininde. Arkadaşlar geldiler, bana söylediler. Daha toplantı bitmemiş, karar almamış, arkadaş Avrupa meclisi ile konuşuyor ve şöyle diyor: "Biz karar çıkardık, artık ilişkiler serbesttir, artık herkes tercihini serbest yapabilir, ilişkilenebilir". Biz dışarıda bunu duyunca gerçekten kaygılandık. Aslında orada da başlamıyorlar. Arkadaşların çoğu burada hazır. 2001 6. Konferans'ta bu düşünce dile getirildi, ama zemini yoktu, geri çekildi. 8. Kongre'de dile getirildi, zemini yoktu, geri çekildi. 4. Kongre'nin birinci derecede mahkum ettiği anlayış, sosyal reform anlayışı idi. 4. Kongre'de biz çok önemli kararlar aldık. Bu anlamda, kendimize gerçeten inkarcı yaklaşmamamız gerektiğine inanıyorum. Biz bazı kararları aldık, projelerimiz zaten var, ama biz sahip çıkmadık. Erkeği eğitme kararını 2001 3. Konferansı'nda aldık. Bazı arkadalar o zaman yönetimdeydiler. Grubu çağıracağız, son ana kadar da arkadaşlar bize not yazmışlar: "Heval Pel., biz vazgeçtik, bu defa erteleyelim, bir dahaki sefere". Ben, birey olarak sadece şunu söyledim: "Bu, PJA'nın oportünizmi olur, yapıyorsanız da sorumluluğu size ait, ben kaldırmıyorum. Bu devre başlayacak". Biz niye o kadar hızlandırdık? 6. Konferans'ta, bazı farklı reformlar olmalı şeklindeki belirlemelerden sonra değerlendirdik. Eğer bu tehlike karşısında bir poje belirlemezsek, eğilimimizi güçlendirmezsek, Önderliğin koyduğu projede yaşamsallaşmazsak, bu anlayış iki üç yıl sonra örgütlü bir biçimde bizim karşımıza çıkacak. Biz bunları tartıştık. Niye bunları görmüyoruz heval? O tartışma üzerinden, biz erkek arkadaşların programına cinsellik eğitimini koyduk, erkek-kadın psikolojisini koyduk, ama buna güçlü sahip çıkmadık. Üç devredir devam ediyor, ama PJA ortamında buna ne kadar güçlü sahip çıkıldı? PJA koordinasyonundaki arkadaşlar var, PJA zemininde arkadaşlar var, tartışalım. Bunu, sosyal devrim noktasında gelişmenin ivmesi olarak ne kadar ele aldık, tartışalım. Sosyal reform noktasında salt konferansta yanlış karar aldığımız için ya da Kongra Gel'de tutumsuz kaldığımız için gelmedik bu noktaya arkadaşlar. Bu, bizim kendi kendimizi kandırmamız olur. Önderlik diyor ya, "Özgürlüğe bağlı olanların önünde kimse engel olamaz". Bu, hepimiz için bağlayıcı. Biz, 4. Kongre'de bir baktık, sosyal reform konusu 2002'de gündeme getirildi. Başkan, 4. Kongre sonrasında hemen dedi ki, "Ben ilk defa açıklıyorum, çok önemli buluyorum, üç madde koyuyorum". Biz buna PJA olarak sahip çıkmadık. O zaman Sak. arkadaş da PJA Koordinasyonunda hazırıldı. Benle Dic. arkadaş genel koordinasyonda idik. Defalarca cihazdan dedik ki, burada DAB gece yarılara kadar tartışıyor. Aileyi tartışıyor, bu üç maddeyi tartışıyor, formül koyuyor. PJA'nın bunu tartışması gerekiyor. O zaman yapı bizden talimat

bekliyordu. Nereye gidiyordum, arkadaşlar “heval, Başkanın üç maddesi hakkında PJA’nın tutumu nedir?” diye soruyorlardı. Tutumsuzluksa, mücadelesizlikse, projersizlikse eğer, sosyal yaşam konusunda biraz daha gerilerden almak durumundayız. Bunu herkes sordu. Biz, “Başkan söylemiş nettir, şu şu maddeler halk için, şu şu maddeler bizim için” dedik. Ab. arkadaş bir formül buldu. Tam hatırlamıyorum, dedi, “Üçüncü madde Dola Koke için, bilmem hangisi HPG için, hangisi neresi için”. Biz de bunu aval aval izledik. Çok ağır olacak, ama durumumuz bu. Bu gücümüz yok muydu? Gerçekten var.

Birey olarak ismini anmakta da zorlanıyorum, çünkü çok bireyselleşti. Neden Gulan arkadaşın şahadetini örnek verdik? Biz dağıldık heval. Ben buna inanıyorum. Meclis toplantısında çok kapsamlı tartışmalarını yaptık. Biz o şeyden sonra, tek başımıza dışarı adım atmaya bile korkuyorduk, aylarca bu korkuyla yaşadık. Biz, özgürlük militanı idik. Bu dağları en güvenliklı yer biliyorduk. O şeyin amacı da şuydu: Sana bu yaşamı bu dağlarda da zindan ederim. Biz çok derin özgürlük iddiamızı koyduk, kadın katliamına dur diyeceğimizi söyledik, ki kongremizin temel kararı buydu, ama burnumuzun dibinde kadın katledildi, biz sesimizi çıkaramadık. Biz o komisyona bir bayan arkadaş koyamadık, hala da koyamadık. Fat. arkadaş burada, ben yazın önerdim, bir bayan arkadaş koyalım dedim, tek bir bayan arkadaş koyamadık. Ben şuna inanıyorum: İlerde bu şeye bazı isimler daha eklenecek. Benim hakkımda bunun siyasal bir şey olarak gündeme geleceğini, daha kongreye gitmeden, Temmuz toplantısından bir gün sonra, soruşturma komisyonu gelip benimle konuştuğunda Fat. arkadaşa söyledim. O gün bir tutuklu gibi sorgulandım ve bunu hiçbir biçimde siyasetten bağımsız ele almıyorum. Bir tehdit idi. Bundan etkilendim, etkilenmedim, kendi boyutumla ortaya koyarken ayrıca ele alacağım, ama birçok nokta bizi kırılmaya götürdü. Salt bir saldırı, fiziksel bir yönelim olarak ele almamak lazım. Örgüt de bunu çözümledi, Haki Karer arkadaşın şahadeti ile bağlantılı ele aldı. O zaman PKK bir çıkış yapmak istiyordu; o yıl da örgüt PJA ile bir açılım yapmak istiyordu, darbelendi. Bundan sonra sosyal reform konusundaki kararımızla kaldık, ona sahip çıkamadık, aktarımlarla sınırlı kaldı. Erkeği eğitme kararımız, bir yıl sonra devreye girdi. Arkadaşlar biliyor, biz bu yazın bir talimat hazırladık. Bütün arkadaşları ‘erkeği eğitme yaklaşımının, özgürlüğe yaklaşım’ olduğu noktasında göreve çağırdık. Arkadaşlar sahip çıkmadı, alan yönetimlerimiz sahip çıkmadı. Avrupa yönetimimiz, bu yaz yaptığı konferansta sahip çıktı. HPG’de yeni yeni oturuyor, birçok alan hala uygulamıyor. Ve bunların hepsi bir çözümdü, bir proje idi ve biz sosyal reformu mahkum ettiğimizi aktarımlarda ifade etmeye çalıştık, birçok arkadaş bunu anlatmaya çalıştı. Sosyal reformun örgüte bir hakaret

olduğunu hep tartıştık. Ama bunları mahkum etmek veya doğruluğunu koymak da yetmiyor, biz projersiz kaldık. Biz böyle böyle, Temmuz toplantısına kadar geldik. Temmuz toplantısında, yine ortaya atıldı. Açıkçası, çok gaflet bir durum oldu. Biz o telefon konuşmasından sonra biraz uyandık. Bunun çok ciddi bir duruma gideceğini söyledik. Ondan önce bir bayan gazeteci gelmişti. Fer. arkadaş, gazateciye şunu açık söylemiş: “Bizim militan yapımız artık evlenebilir”. Aylardır gazetecilerle arkadaşlarımızın onayı ile bu konularda, siyasi konularda, önderlik konusunda bir tek o görüştü. Örgütün politikasını, siyasetini, her konuda o insan belirledi ve insanlar bunu onayladı. Kimse, ben habersizdim diyemez. Bir Güneyli gazeteci gelmiş, adam yarım saat boyunca bir soruyu beş ayrı biçimde sordu, “Sizin cinselliğe yaklaşımınız nedir?”. Velhassıl, biz Temmuz toplantısına gittik, o tartışmaya kadar da izledik. Toplantıya katılan her arkadaş, bunun özeleştirisini vermek zorunda. Herkes bireysel kaygılarla, şununla bununla yaklaştı.

Ren. arkadaş, Hat. arkadaş, Be. arkadaş, ben; biz dördümüz dışarıda tartıştık. Bir iki arkadaş daha vardı. Ben, “Heval, hep ben kalkıyorum, politize oluyor, bu anlamda ben kalkmak istemiyorum. Hangi konuda kalksam, politize oluyor. Benim yanlışlıklarım, yntemsizliklerim, bireyciliklerimle de bağlantılı olabilir. Bir arkadaş kalksın, biz bu şeyin yeniden gündeme girmesini ve toplantının bu ortamda netleşmesini istiyoruz desin” dedim. Ren. arkadaş divandaydı. Sonra Hat. arkadaş dedi, ben de kalkıp desteklerim. Bekle bekle, hiçbir arkadaş kalkmadı. Bir arkadaş dedi benim bireysel durumum budur, acaba toplantıda nasıl algırlar; diğer arkadaş dedi, önce o kalksın, sonra ben. Birbirimize kaç göz işareti yapıyoruz. Ben orada kalktım, sadece şunu söyledim: “Heval, sosyal reform konusu burada tartışmaya girdi, bazı arkadaşlar bunu bir karar gibi oraya buraya yansıtıyorlar ve biz bir toplantı aktarımı yapacağız, bu konuda toplantımızın ortak yaklaşımı ne olacak?” Yeniden bir tartışma oldu, yeniden görüşler ortaya konuldu, Sakine arkadaş kalktı, o da bazı grdşler belirtti. Hemen Heval Fer. kalktı. Baktık işler ciddi. Komite bir proje hazırlayacak. Biz de, o zaman bu projeyi PJA hazırlayacak şeklinde önerdik. Çünkü toplantının genel eğilimi, PJA’nın hazırlaması konusundaydı. Toplantı bitti. Komite başta şu tutumu koydu: PJA bu konuda asla proje hazırlayamaz. Toplantımız sadece o tutumdan dolayı tıkanı, ksey toplantı yapamadı. Benim şahsımda provokatör, sabotr, siz kalktınız bozdunuz, biz karar almıştık gibi değerlendirmeler oldu. Arkadaşlar biliyor, Ksey olarak iki gün toplantı yapamadık. Sonunda bir bildiri ıktı. O bildiride de biz sonuna kadar sosyal reform kelimesi girmesin diye mücadele verdik. Sonunda şu noktaya geldik: Madem bir proje hazırlanacak kongreye, böyle bir

karar alınmış ve bunu komite hazırlayacak, o konuda PJA olarak mudadahale etmek istedik, farklı isimler de önerdik. Açık söyleyeyim, Erdal arkadaş hakkında PJA yönetimi olarak öneri yaptık. Konsey yönetiminizin hepsi, tek bir arkadaş dışında değildir, şunu söyledi bize: “Er. arkadaş net değildir, o komiteye girmeyecek”. Ser. nettir, Fer. nettir, bilmem kim nettir, ama Er. arkadaş net değildir. Biz kadın bileşimini gúçlü tutmaya çalıştık. Baktık, bizim de bir proje hazırlamamız gerekiyor. Arkadaşlar da belirttiler, katılıyorum, gerçekten biz çok fazla savunma psikolojisine girdik. İdeolojik gücümüz o kadar muazzamdı, Önderliğin koydukları o kadar muazzamdı, ama neden savunmaya girdik?

Bu konuda, her birimiz açasından samimi olunması gerektiğini düşünüyorum. Biz ne kadar inanıyorduk kendi projelerimize? Toplumsal sözleşme dedik, içini boşalttık, bir kenara koyduk; hepimizin bunda payı var. Sorun salt bir propaganda, demagoji boyutunda kullanıp kullanmama sorunu değil, çok ciddi bir proje idi. Bütün alanlar, hepimizi bu anlamda kandırdı. Halk toplantıları yapıyoruz, insanlara gönderiyoruz, şu kadar ilgi var, bu kadar bilmem ne var, denildi, ama biz sahip çıkmadık, ciddiye almadık, yani bir toplumun o toplumsal sözleşmeyle değişeceğine çok fazla inanmadık. Erkeği dönüştürme projesi, Başkanın 1998’de söylediği bir projedir. Biz ancak 2001’de girdik bu projeye. 2001’de girdik, ama kör total bir yürüyüşe girdik, inanmadık yani. Konferansta bir değerlendirme yapmıştım, o görüşlerimin aynen doğru olduğuna inanıyorum. Biz hangi noktadan buraya geldik, bu şey bize neden dayatılıyor? Bence bizim almamız gerken temel karar şu olmalıydı: “Bizim PJA olarak zaten sosyal yaşam projemiz var, özgür yaşam projemiz var, toplumsal sözleşmemiz var, başka hiçbir projeyi tanımıyoruz. Bütün arkadaş yapısını bu projelerle buluşmaya, yaşama geçirmeye çağırıyoruz” demeliydik. Bizim esas tavrımız böyle gelişmeliydi. Bu anlamda, bu tutumun çıkmamasında bireysel olarak benim payım var. Sorumluluğum gereği yaptığım değerlendirmelerin payı var. Ben bu konuda özeleştirmiy veriyorum. Bu anlamda Heval ř.’ın sosyal reform konusunda getirdiği şeye katılıyorum. Başkan diyor ki, “Bu ilişkiyi tercih eden, gider Mahmur’da diğer halk gibi oturur”. Biz, bu ayrımı koymadık. Bizim yıllardır karşısında savaştığımız bazı şeyler var, bırakıp geldik, bu örgüte katılan binlerce arkadaş bir ilişki yaşayarak geldi, ilişkisiyle geldi, biz geri yaşam olarak ona karşı tutum koyup bu mücadeleye katıldık. Heval S. de vardı, ben Cu. arkadaşaya da, Heval Fer.’da da dedim ki, “Siz o bildiriye sosyal reform kelimesini koyacaksanız, o zaman bana bir kadın olarak şunun izahını yapın: Ben, neden on bir yıldır dağda savaşıyorum? Niye binlerce kadın şehit düştü? Neden Başkan bu kadar kapsamlı bir kadın hareketi koydu? O

zaman siz halka da, bize de bunun izahını yapın. Niye bizi bu kadar ateşte yaktınız? Biz zavallı kadınlardık, güçsüzdük, örgütsüzdük, geldik bu dağlara, yaşamadığımız şey kalmadı, o zaman bize bunun izahını yapın”.

...Proje konusunda arkadaşlar çok zorlandı. Komite bitinceye kadar bunun tartışması hep sürdü. Yani çok geri bir proje var. O zaman biz bu projeyi boşa çıkarmak için daha kapsamlı bir proje hazırlarız. Bu projeyi de geriye çekeriz ve PJA'nın projesi tekrar kabul edilebilir, diye düşündük. Kogrede bence bilinçli olarak Rem. arkadaş o gündemin sözcüsü yapıldı. Ben bunu dışarıda Ek. arkadaş da söyledim, “Niye sizden biri olmadı?” dedim. Ji. arkadaş vardı, Çiğ. arkadaş vardı, Nil. arkadaş, Ek. arkadaş vardı, neden Rem. arkadaş o gündemi yönlendirdi? Böyle karambole getirme yaklaşımı vardı, Arkadaşlar da hatırlıyorlar. Bir sürü öneri geldi, bir sürü eleştiri geldi. Artık gündemi kapatıp, “Zaten komisyon düzenler”, dediler. Ben asıl müdahalemi ona yapmak üzere kalkmıştım, orada ben, “Ben birleştirilmesine karşı değilim” dedim. Yani benim o ortamda sorumluluğum, misyonum gereği öyle bir cümleyi söylemem belirleyici oldu bazı boyutlarda. Ben o anlamda oradaki tutumumun özeleştiri verilmesi gereken, tutum da alınabilir, bir durum olduğunu belirtebilirim. Çünkü önemli bir etkisi oldu. Çıktığımda bazı arkadaşlar da bunu söylediler bana. Sosyal reformu mahkum edelim, ama eski yaşam, eski tarz, eski hamam da olmaz. Yani sosyaliteyi tartıştık. PJA'da yapılan tartışmalar yanlış değildi. Çok güçlü şeyler tartışıldı. Sosyalite nedir, sosyal yaşam nedir? Sosyal insan nedir? İnsanın doğaya yaklaşımını, insanın insana yaklaşımını tartıştık. Ben bu noktada, bir sosyal reform mu denilir, bir sosyal devrim mi denilir, bilmiyorum ama bunun olması gerektiğine de inanıyorum. Bizim bu konuda örgüt içerisinde mücadeleyi, çıtayı daha da yükseltmemiz gerekiyor. Yoksa biz çok kuru insanlar oluyoruz. Topluma bir insanla konuşmaya gidiyoruz, gerçekten ben kendim için söyleyeyim, bir kadınla karşılaşıyorsun, ne konuşacağını bilmiyorsun. Dağda kalmışsın yıllardır; hep aynı çalışma, aynı duruş, aynı insanlar, aynı yüz, biz bir cemaat olmuşuz. Yani sosyalitemiz çok ayrı. Ayrı bir sosyal gerçeklik olmuşuz. Bizim bundan çıkmamız gerekiyor. Ama ben tercihler konusunda, yani kısaca Önderliğin son görüşme notunda koyduğu çerçeve de esas alınarak, PJA'nın bu konuda yapıya ve halka karşı, yarattığı tahribatlar boyutunda bir özeleştiri vermesi gerektiği noktasında katılıyorum. Fa. arkadaşın belirttiği gibi, gerekirse özür de dilenir. Ki dilenmesi de gerekiyor ve bu tahribatı hızla gidermek için bizim ne yapmamız gerekiyorsa, buna seferber olmamız da gerekiyor.

şimdi ben, kongredeki kadın duruşunu ifade etmek istiyorum. Önemli. Gerçekten biraz uzuyor, ama koymak istiyorum. Biz Kongra-

Gel'e giderken esas hatayı şu noktada yaptık: Bu konuda sorumlu olan arkadaşlar var. Ben kendi adıma son ana kadar da tutumu koymaya çalıştım, ama başaramadım. Bu da bizim, öncesinde yaşadığımız örgütsüzlüklerle çok bağlantılı. Şimdi biz konferansı yaptık, bir proje komisyonumuz vardı, konferans bileşimi seçmişti. Komitede olan arkadaşlar vardı. Şu anda tam hatırlamıyorum o komisyondaki ve komitedeki arkadaşlar hazır mıydı, ama PJA koordinasyonundan arkadaşlar, Ren. arkadaş, Ji. arkadaş, As. arkadaş ve ben o tartışmada hazırдық. Biz şunu tartıştık: Kongra-Gel'e gidiyoruz, konsey geri çekilecek. Bu kamuoyunda tanınan bütün eski arkadaşlar geri çekilecek. Yani kadın erkek. Bizim bir yenilenmeye gitmemiz gerekiyor yönetim açısından vb. Biz de bu yenilenmeye girmedik. Şimdi ben erkek açısından, "Vazgeçmediler" diyorum, ama biz de vazgeçmedik. Komite bir yazı hazırlamıştı ve gerçekten de doğru ve olması gereken bir yazıydı. Koordinasyona geldi o yazı, Sa. arkadaş ısrar da etti: "Heval, biz bir kongreye gidiyoruz, bir kongreye gidiyoruz, yönetimi devredeceğiz, o zaman biz kimi yönetim yapacağız, bunun hazırlığını yapmak zorundayız. Biz bu kadar değeri, bu kadar örgütü bir örgütsüzlüğe mahkum edemeyiz, bir hazırlıksızlığa mahkum edemeyiz." gibi bir şeydi. Tam içeriğini hatırlamıyorum, arkadaş da hazırdir, ifade edebilir. Yani bunun karşısında bütün ısrarlara rağmen, Cu. arkadaş şunu ortaya koydu, "Ben antidemokratik bir şey ortaya koymam, bu antidemokratlıktır". Yani birçok şeyimiz antidemokratlık olunca sorun olmuyordu da, gerçekten bir örgütün kaderini belirleyeceğiz, bu antidemokratlık oluyor. Bizim yönetim hazırlığı yapma hakkımız var, Başkan bu görevi bize verdi. Bunu komitenin yapması gerekiyordu. Konsey, ne komiteye tam inisiyatif verdi ne kendisi yaptı ve biz örgütü kongreye hazırlıksız götürdük. Bizim ortamda yaşadıklarımız bu hazırlıksızlıktan bağımsız değildi. Biz de önermedik, koordinasyon adına karar çıkmadı. Koordinasyon adına örgütün en resmi kurumu bizdik, biz boş oturduk, Şehit Harun'da Fer. arkadaş, Irak'ta Bo. arkadaş sonuna kadar çalıştı. Ben bunu açık söylüyorum, sonuna kadar kendi istedikleri tipleri, istedikleri insanları kongreye getirmek için sonuna kadar bir çalışma yürütüldü. Ben tartışmaya koyma anlamında demiyorum, ama bizim bugünkü kongre başkanımızdan totalim yürütme konseyimize giren birçok insana kadar, gelip de giremeyen birçok insana kadar o arkadaşlar tespit etti. Bu anlamda tartışmaya giren bireyler de var Avrupa sahasında. Ama biz yapmadık. Türkiye'den, Suriye'den bir sürü insan gelemez miydi kadın erkek? Biz de durduk durduk bunu PJA koordinasyonuna aktardık, ama geçmişte bana koordinasyon merkezinin iradesini etkileme konusunda eleştiri geldiğinden çok olmasa da belli konularda koymaya çalıştım. Ama anlaşılmamış arkadaşlar tarafından. Biz de çok fazla ciddiye

almadık, Avrupa örgütümüzü ve birçok alanı hazırlamadık. Biz o kongreye hazırlıksız gittik. Sadece kadın hareketi açısından değil, örgütü hazırlıksız bıraktık. Örgütsüz gittik kongreye. Ben komiteye, “Önderliğe, bizim şu anda sizin belirttiğiniz gibi bir kongre yapma gücümüz yok diyin. Bu konuda Önderliğe bilgilendirme yapın ya da kongreyi gerçekten bu biçimde yapmayalım, biraz daha erteleyelim” dedim. Arkadaşlar, “Bizim bunu yapma şeyimiz yok ya da işte biz hazır değiliz bazı konularda, hazır olduğumuz kadar yapacağız” dediler. Mesela diyelim ki, arkadaşlar yenilenme diyor, ama kongre yürütmesinde şu anda halktan bir sürü erkek arkadaş var, ama halktan tek bir kadın yok. Hadi bırakalım liste yanlış oldu, o konuda da açıklama yapacağım, ama biz halktan bir insanı koyamadık oraya. O kadar insan vardı ortamda. Eksik, yetersiz, ama halktan ondan fazla kadın vardı. Yani bir tanesi yapamaz mıydı? Niye koymadık? Onu bırakalım bir üyemiz var, Sel. arkadaş, biz bu son dönemde yalvardık yakardık, ama toplantımıza gelmedi arkadaş. Halktan bir kadın seçtik meclisimize koyduk, bir gün hatırını sormadık. Yani oradaki yönetimimiz de, PJA koordinasyonu da hepimiz dahil böyle bir durum yaşadık. Sel. arkadaş demiş ki, “Heval, ben hangi yüzle gelip PJA meclis toplantısına katılacağım. Ben ne bir çalışmaya katıldım ne beni bugüne kadar sordunuz. Yani ben kim olduğümü bilmiyorum.” Yani salt yönetimdeki yüzlerin değişikliği anlamında değil, bazı arkadaşların önünün açılmadığı söyleniyor, ama bence biz halkın önünü açmıyoruz. şu anki toplantı bileşiminde de, bunun dışındaki bileşimde de mevcut yönetimden çok çok daha iyi yapacak bir sürü arkadaş var. Yani biz mevcut PJA bileşimiyle on kere meclis çıkaracak kadar bir güce sahibiz. Ben buna inanarak söylüyorum. Ama bunun da dışında insanlar var. Çünkü hareket çok büyük bir kapsama ulaşmış. Biz hazırlığı bu konuda yapmadık. Bu özeleştiri verilmesi gereken bir nokta. Hazırlık komitesindeki bayan arkadaşlar açısından, koordinasyonda ben vardım, benim açımдан, PJA koordinasyon merkezi açısından, diğer arkadaşların payı biraz daha farklı, Avrupa yönetimimizin payı biraz daha farklı, ama esas belirleyici olan kurumlar bunlardı. Bu bizim açımızdan çok ciddi bir özeleştiri konusu. Genel örgüt olarak da gücümüz vardı, yapabiliirdik. Biz çok mücadeleciler, iddialı yaklaşmadık. Arkadaşlar da burada, bizim o zamanki ruh halimiz, bugüne kadarki duruşumuz iddiasızdır. Biz iddiasızlığı çizgi haline getirdik. Bir çizgisi varsa bu kadın hareketinin, iddiasızlık bir çizgi olur mu bilmiyorum, ama bir duruşumuz varsa, o da iddiasızlıktır. Sorumluluk almadık. Bir bu nokta. İkincisi, daha özgün örgütlenmemiz, hazırlanmamız noktasında biz bir toplantı yaptık, Daha kongreye on gün, on beş gün vardı. Hadi bugüne kadar yapmamışız, ama burada tartışalım, dedik. Daha on beş gün var,

gideriz orada insanları tanırız, yeni insanları da katarız. Bütün ısrarıma rağmen arkadaşlar kabul etmediler. Ben görüş belirttim, dedim, “Heval bizim yönetimimizi belirlememiz gerekiyor. En azından kimlerin çıkacağını belirleyelim. Kimler bu yönetime girmeyecek? Ben mi girmeyeceğim, Ren. mi girmeyecek? Bizim kadro bileşimimiz var, legal olabilecek arkadaşlar var Avrupa’da, burada. Kimler belirlenebilir, en azından bir hazırlığımız olsun. Halktan kimler olabilir veya bunun yöntemini tartışalım, şimdi mi belirleyelim? Oraya gidip orada mı tartışalım, nasıl yapalım?” Hemen Ji. arkadaşın müdahalesi oldu. Daha hiç dinlemeden şunu söyledi, “Bu şey usule aykırıdır”. Arkadaşlar da oradaydı, ben dedim, “Heval, neye göre usule aykırıdır. Eğer usule aykırıysa, ben şimdi açık söylüyorum arkadaşların önünde, bu bir suçsa, örgüt beni soruşturmaya da alabilir, beni on yıl da tutuklasa, ben doğru olduğunu iddia ediyorum”. Yaptık ve yapmak zorundaydık. Biz örgütün usul dediğı şeylerin dışında bazı şeyleri yaparak örgütü bugüne kadar getirdik. Yani başka türlü sana yaşam sahası tanınmıyor ki. Sen Türkiye’den on kişiyi çağırarak istiyorsun, diyor “Yok, on kişi değil, iki kişi çağıracaksın.” Ama benim örgüt ihtiyaçlarımı ben biliyorum. Ben şu alana kadro göndermek istiyorum, “Yok oraya değil, buraya göndereceksin” deniyor. Ama ben biliyorum nereye göndereceğimi. En basit bir örnek vereyim: Biz Türkiye’den bu yaz arkadaşları çağırdık. Cuma arkadaş ha bire bizi eleştirdi. Arkadaşlar, “Niye çağırmissınız” diyorlardı. Biz de, “İşimiz var” diyorduk. Yani usulsüzlük ise bir çok şey usulsüzlük. Ben mesela şunu söyleyeyim; arkadaşlar soruşturmadayken, biz arkadaşlarla 3. Kongre’ye gidinceye kadar diyalog içindeydik. Bu da usulsüzlüktür örgüt açısından, suçtur. Ama biz bunu yapmasaydık, bazı diyalogları koparsaydık çok daha korkunç bir noktaya giderdik. Erkek bunu bir usul olarak belirlemiş veya genel örgütümüzün bir usulü var diye, biz bunu böyle yapamayız. Ben şunu açık söylüyorum, o, bizim ortamımıza Heval Ji.’in bir müdahalesiydi. Niyeti ne olursa olsun, ama bizi örgütsüz bırakmaya dönük, hazırlıksız bırakmaya dönük bir müdahaleydi. Ben bunu arkadaşlarla da paylaştım. Asya arkadaşı, Dorşin arkadaşı ben çağırdım ertesi gün. Dedim, “Heval, siz arkadaşın ne yapmak istediğini görmüyor musunuz? Niye tavır koymuyorsunuz, niye isim belirlemiyorsunuz?” Diğer arkadaşlarımız da, biz şimdi kimi tartışsak kıyamet kopar diye kaygıya girdi. Niye? Çünkü herkes istifa etmeye hazırlanmış. Yani arkadaşlar iktidar diyor, tamam, ben onu reddetmiyorum, ama bizim bir de böyle bir gerçekliğimiz var. İki iç içe nasıl oluyor bilmiyorum. Artık bunun bilimsel izahı nasıl yapılır, ben yapamıyorum. Bir de böyle bir durum var. Biz Kongra-Gel’i gerçekten çok benimsemedik. Bizim artık genel örgütün dışında özgün örgütlenmemiz gerektiğine ilişkin konferansımız karar almıştı. Yanlış

demiyorum, hala da iddia ediyorum ve bu benim yeni bir düşüncem de değil, ama Kongra-Gel projesini sahiplenmede, hazırlığını yapmada, yönetimini belirlemede bu bizi zayıf bıraktı. Sorun sadece o ortamda üç kişiyi listeye koyma sorunu değildi. bunun bir eksiklik olduğunu reddetmiyorum, ama sorun sadece o değildi. İddialı kimse yoktu. Giren arkadaşların kendisi söylesin, nasıl, hangi ruh haliyle girdiler? Nasıl belirledik, nasıl tartıştık ve ne zaman tartıştık? Kongreden önce on beş gün vardı, tartışmadık; gittik üç gün kalmış, seçim olacak, ben de çok ısrar ettim ama olmadı. En son bıraktım ve siz bilirsiniz dedim. İnsanın psikolojisi de bazı konularda belirleyici oluyor. Pel. arkadaş niye bu kadar ısrar ediyor, o zaman senin mi bir hesabın var, sen bireysel olarak niye bu kadar dayatıyorsun, niye bu kadar çok peşine düşüyorsun, derler. Sen de bir noktadan sonra bu psikolojiye giriyorsun ve bırakıyorsun. Biz o ortama hazırlıksız gittik. Biz de hep şunu dedik; tarafsız kaldık. Ama PJA koordinasyonun da yaptığımız toplantı da var. Biz şunu da söyledik; Önderlik çizgisi ve iki çizgi vardı, ama biz de Önderlik çizgisini temsil edemedik. Bunu çok açık, çok cesaretli şekilde yapıyla paylaşma temelinde koymaktan biz ürktük. Koymadık. Artık bunun adı nasıl konulursa, ki bazı arkadaşlar kılıf uydurmadır dedi, olabilir. Bu anlamda, gerçekten kongre duruşumuz zayıftı. Arkadaşlar Önderliğin fahri üyeliğini söylediler; bu konu, mecliste zaten gündeme gelmişti. Tavrını koyan bayan arkadaşlar koydu, hepimiz koyduk orada. Bunu kabul etmeyeceğimizi söyledik. Birçok gündem, Önderliğin durumu, savaş-barış durumu, örgütlenme modeli tartışıldı, ama bu konularda bizim tutumumuz yetersiz kaldı. Ben kendi adıma, doğru bulduğum kadar ve gücüm yettiği oranda bazı gündemlerde katılmaya çalıştım, ama yetersizdi. Şunu da belirtmek istiyorum: O kongrede herkes bir delegedir. Bırak HPG'deki arkadaşları, El. arkadaş bizim kaç yıllık arkadaşımız, PJA yürütmesinde görev almış, Hev. Bin. arkadaş bizim eski bir arkadaşımız, ama PJA'ya ulaşır ulaşmaz arkadaşların ilk yaptığı şey, PJA'nın duruşu bilmem nasıldı diye yapıya anlatmak. PJA kim, sen kimsin? Bu konuda arkadaşların getirdiği eleştirilere katılıyorum. Ama şunu ifade etmek istiyorum: Kongra-Gel sonrası yapılan tartışmaların yöntemi, tarzı gerçekten bizi örgüt olarak yıprattı. Mesela YJA bir talimat yayımladı; bir sayfası PJA değerlendirmesi. Arkadaşlar çok ilişki arayışında bulduklarını, olmadığını söylüyorlar. En azından bu konuda ortak bir tartışma yapılarak yazabilirlerdi arkadaşlar. Bu da örgütlülüğü parçalıyor. Sen bütün örgüt yapısına PJA konusunda bir değerlendirme sunuyorsun ve bunu PJA'yla paylaşmıyorsun. Arkadaşların görüşü olmaz, eleştirisi olmaz anlamında söylemiyorum, ama PJA talimatı çıkmadan, o yaklaşımı doğru bulmuyorum. Yazılış mantığı, yaklaşım mantığı gerçekten sakattır.

Ben şimdi, Kongra-Gel ortamını kendi boyutumuzda biraz değerlendirmek istiyorum. Bizim asıl örgüt tavrını koyması gerekenler anlamında duruşumuz parçalı, dağınık ve gerçekten sorumsuzdu. Yönetim açısından söylüyorum. Birileri toplayabilir miydi? Bu birilerinden birisi ben olabilir miydim? Ben olamazdım. Ben birey olma gücümü ya da birbirimiz üzerindeki etkinliğimizi çoktan kaybetmiştim. Ben, o kongre ortamına çok iddiasız gittim. Zaten kararımı vermiştim, çekilecektim. Yani o, birçok değerlendirmede kalkıp tutum belirlemem önünde engel değildi, ama benim açımdan engel oldu. Ben yapamadım, yapamazdım da. Çünkü herkesin kendine göre bir görüşü var. Diğer taraftan, Ji. arkadaşların duruşu var, bunu biz ne kadar başka biçimlerde izah edersek edelim, açıktır. Kadın iradesiyle ne kadar birleşti Ji. arkadaş? Ji. arkadaş bize Dolakoke’de, “Tartışma yapmayın, usulsüzdür” dedi, ama kongre ortamında gizli gizli Dıl.’la, Sak.’yle, He.’le bir sürü tartışma yaptı. Bunu ben söylemiyorum, ben görmedim, ama on beş, yirmi insan gelip bunu bana söylemiş. Dıl.’ın, Sak.’nin, He.’in mangası ayrı ayrı olmasına rağmen, Soz. Arkadaşların mangasında kalma iznini Ji. arkadaş onlara verdi. Divanın izni var mı yok mu, ben bilmiyorum, ama arkadaş bunu divan adına verdiğini söylüyor. O üç arkadaş yan yana kalıyor. Başta “Aman biz taraf olmayalım” diyordu, ama alttan alta da gizli gizli Ji. arkadaş taraftı ve taraflılığı yürüttü. Neyle sıvırsan sıva, neyle kamufle edersen et, edilmez; açıktır. Arkadaşlar Ji. arkadaşın PJA meclis üyeliğinin dondurulmasını istediler, ama zaten ilkesel olarak, örgütsel olarak Ji. arkadaş bir PJA meclis üyesi değil. Bizim bu tavrı çoktan almamız gerekiyordu. Bu konuda hepimizin de özeleştiri vermesi gerekiyor. Benim gözümde netti Ji. arkadaşın çizgisi, ama bazı arkadaşlarımızın gözünde ben Ji. arkadaşı kapsamıyordum. Ben bunu bir tek arkadaş için söylemiyorum, bunu bana söyleyen bir sürü arkadaş oldu. Birey olarak benim Ji. arkadaşla ’96-’97’den beri yaşadığım bazı sorunlar var. Bu, örgüt ortamında hep politize edildi, kullanıldı. Bunda benim payım yok anlamında söylemiyorum, ama hep kullanıldı. Kendi açımdan sadece şunu belirledim; samimi olmadığı noktasında netleştim. Ji. arkadaş da buradadır; arkadaş 2002 kışında bir tartışma önerisinde bulundu, “Seninle tartışmıyorum” dedim. Çünkü sana söylediği şeyle, konuştuğu, seni inandırdığı şeyle, yaptığı şey çok ayrı ve seni kandıran bir duruş var. Mesela ben bir tek soru soracağım: Ji. arkadaş, “Sen şu anda bu ortama geldin, bu bileşimin senin hakkında aldığı her karara açık mısın? Bu bileşim mesela bugün senin hakkında karar alsa, dese ki, Heval Ji. sen ülkede kalacaksın, sen PJA’nın belirlediği şu ortamda çalışacaksın”, Heval Ji. buna açık mı, değil mi? Nef. arkadaş için de ben aynı şeyi soruyorum. Doğru, arkadaşlar bize toplantıya gelmeyeceğiz demediler, ama biz arkadaşları

toplantıya getirmek için tam bir telefon trafiği yürüttük. Ji. arkadaş bana, “O toplantı yapılırsa, her halükarda, ne olursa olsun kesinlikle gelip katılacağım” dedi. Bunu söyledi, bunu inkar etmiyorum, ama bu son bildiri olayının arkadaşlarla bağlantısı nedir diye sormak istiyorum. İsimlerini koymuşlar o bildirinin altına, ama onun dışında, o üç arkadaş hakkında alınan görevsizlendirme kararıyla arkadaşların bağı nedir? Neden bu arkadaşları bu kadar etkiliyor? Eğer PJA meclis üyesiysen, PJA meclisinin o konudaki tavrı, tutumu nettir. Ben bunu Ek. arkadaş da söyledim. Vi. arkadaş da tavır koydu, belki hepimizden en radikal tavrı Vi. arkadaş koydu. Ben de orada dedim ki, “Heval, böyle bir bildiri yayımlamak, ben artık bu örgütün birliğini tanımıyorum demektir ve sen artık bu örgütten değilsin. Bu anlama gelir”. Yani bunu benim anladığım kadarıyla, Ji. arkadaş da anlar, Nef. arkadaş da anlar, Sak. de anlar, bilmem He. de, Dıl. da anlar. Bir de hangi misyonlar kullanılıyor? PJA meclis üyesi misyonu da konulmuşsa bu tam bir suçtur. Bunların tabii ki hesabı verilmek durumunda. Ben sadece bu basit soruyu soruyorum. Nal. arkadaşın o toplantıya ilişkin söylediği şey doğru. Ben aynı şeyi toplantıdan çıktıktan sonra Ren. ve Be. arkadaş da söyledim, dedim toplantı yaptık, karar aldık, arkadaş diyor ki ben Bo. arkadaşla bir telefon konuşması yapayım, benim çalışma arkadaşım. Ji. arkadaşın duruşu anlamında bazı şeyler belerttim. Yani Ji. arkadaşın kongredeki rolü şudur; kendi örgütünü örgütsüz bırakma, iradesiz bırakma. Bunu tek o yaptı anlamında söylemiyorum, biz iradesiz olmazsak, örgütsüz olmazsak, kimsenin gücü bizi örgütsüz, iradesiz bırakmaya yetmez. Bunu kendisinin de görmesi gerekiyor, bizim de daha açık eleştirmemiz gerekiyor. Mesela bir toplantıya gitti orada arkadaşlar. Divan adına gidilsin gidilmesin, Nil. arkadaş da divandaydı, Çiğ. arkadaş da divandaydı, ama gitmedi arkadaşlar. Resmi toplantı biter bitmez, tavır koyup geldiler, ama arkadaşlar o toplantıda kaldılar. Artık seçimler olmuştu, seçimler okunacaktı, hiç o ana kadar Ji. arkadaş’ın “Ben geri çekileceğim” diye bir yaklaşımı yoktu. Çünkü aşağıda kaynayan bir kazan vardı, Fer.’la Bo.’la aşağıya gitmişti, o ortamda yapılan birçok toplantı oldu, onlardan bir tanesini yapıyorlardı. Arkadaşlar oradan nasıl geldi, Ji. “Ben istifa ediyorum” dedi. Çünkü o ekibin yaklaşımı buydu. Ji. arkadaş bizim meclis üyemiz değildir. Ji. arkadaşın Sak., Dıl.’ın, He.’in, o ekiple, o bireylerle buluşması yeni bir şey değil. Arkadaşlar soruşturmadan çıkınca kararlarını vermişlerdi. Arkadaşlar soruşturmadan çıktılar, biz arkadaşlarla tartışma yürüttük; biz ne tartışma yürüttüysek, aynı akşam gidiyorduk, Bo. arkadaş o tartışma üzerinden bize bir sürü hakaret yapıyordu. İnandık, güvendik. Arkadaşlar daha sonra benden özeleştiri istediler. Çünkü ben arkadaşlara hep şunu dayattım: Bu arkadaşlar ne olursa olsun, özellikle

Ji., Sew. ve Pey. arkadaş ne olursa olsun örgütü güçlendirecek arkadaşlar. Çıktılar. Bizim açımızdan çok büyük bir potansiyel, çok büyük bir gücü ve biz ondan sonra daha güçlü bir sürece girecektik. Artık arkadaşlarla tartışacağız, diyalog kuracağız. Aynı hafta, sen erkeği kadına saldırtıyorsun. Bu basit bir şey değil ki. Ben, He. arkadaş dışında, tek tek bu arkadaşların hepsine bunları söylemişim, hiçbir arkadaş kabul etmedi. tüm arkadaşlar, “Ben asla gidip Bo.’la bunu konuşmam” dedi. Ama ben sadece Ji. arkadaşla konuşmuştum, konuştuğumda sadece orada Ji. arkadaş vardı, benim konuştuğum, aynı akşam Bo. arkadaşın yanına gittiğimde, bir saldırı gibi bana geri döndü. Bo. arkadaşın o süreçte yapmak istediği şey, resmi ortamda söylediğim için burada da söyleyeceğim, kadın hareketine el koymaya çalışmaktı. Daha arkadaşlar soruşturmadan çıkmadan arkadaşlara, “Eğer siz bizimle anlaşsanız, biz bu yönetimi fes ederiz, asıl yönetimiz sizsiniz” diye teklif götürüyor arkadaşlara. Kimi arkadaşlar buna gelmedi, kimi arkadaşlar buna geldi. Ve o soruşturma sürecinde bütün alanlarla erkek yönetimi arasında yapılan tartışma budur, “Eskiler çıktı, yeniler paniktedir”. Biz eskiler birden bilmem ne olduk, örgüt karşıtı olduk. Aslında ikili bir oynama vardı. Eğer biz o çizginin yaklaşımını, o yönetimi resmi yönetim olarak kabul etseydik, bu onların işine daha çok gelirdi. Çünkü biz resmi yönetimdik. Yani o grupla bizi zayıf düşürme, bizi teslim alma; biz buna gelmezsek, bizimle de o arkadaşları teslim alma yaklaşımı. Yani bu bir politika olarak, siyaset olarak yürütüldü ve buna gelindi. Tercihti, güçsüz düşürdü. Arkadaşların bugün geldiği pozisyonda benim hiç payım yok mu, bizim örgüt olarak, kadın olarak hiç payımız yok mu? Bizim de bunu sorgulamamız gerekiyor. Ama farklı bir çizgide, farklı bir siyasette yürüdü arkadaşlar ve bunu 2001’de kararlaştırdılar. Çok açıktır. Bu anlamda, o kongre ortamında oynanan rol de bundan çok farksız değildi. Arkadaşlar ister kırılınsınlar ister farklı bir noktaya çeksinler veya farklı bir hesaplaşma olarak konulsun, ben özellikle Ji. arkadaş konusunda çok rahat konuşamıyorum. Önderlik sahasında, geçmişte yaşadığımız sorunlarla bağlantılı bu. Ama bunları söylemek zorundayım. Sorumluluğum gereği de, ahlaken de, arkadaşın kendisi de burada iken söylüyorum: Ji. arkadaş o grupta olmasaydı o grup bu kadar güçlü olmazdı. O grubu örgüt karşısında bu kadar güçlendiren kadındır. O gruptaki kadınlar, basit kadınlar değil. Sıradan kadınlar değil. Her iki, üç yıldaki görüşme notlarında Başkan kaç kere Ji. arkadaş sormuş, kaç kere yeniden misyon biçmiş, kaç kere beklentisini koymuş, kaç kere verdiği gücü, eğitimi anlatmış. Yani bunun cevabı bu mudur? Kimi inandıracak Heval Ji.? Fakat bizim de yaklaşımımız gerçekten hep muğlaktı, hep liberaldi. Yani kimimiz bir bireydir, bir çizgidir, kendisini netleştirmiş, artık buna göre yaklaşmak gerekiyor

diye ele aldık; kimimiz kazanmak gerekiyor dedik. Nil. arkadaş divandaydı, o kadar oyunlarını gördü arkadaşların, ama Avrupa toplantısında diyor ki, “PJA’nın yaklaşımlarından kaynaklı. PJA Sak.’yle, He.’i kazanmadığı için, kazanma yaklaşımında bulunmadığı için arkadaşlar bu konumdadır. Arkadaşları kazanmak gerekir”. Yani arkadaş divandaydı ve bütün o Şeylere tanık oldu. Toplantılara kim katılmış, kim kiminle ne yapmış, bunların hepsine tanıktı. Yani bu anlamda birbirimizi ele almada, bireyleri ele almada farklılıklar vardı. Bunda bizim rgtszlgmzn, irade olmamamızın payı var. Yani her birimizin o ortamdaki duruşu bence Kongra-Gel ortamını belirledi. Biz, ondan sonra bir PJA meclis toplantısı düzenledik, ama hiĉbirimiz o konuda ĉok ciddi değildik. Yani artık o yaşadığımız sorunlar, birbirimize yönelik yaklaşımlar, ortamdaki o sıkıntı, o sıkışma, yani kaos söz konusuydu. Hez. arkadaşa yalvardım, arkadaş buradadır, Dil. arkadaşa yalvardım, bir tek ĉię. arkadaşa ĉok ısrar etmedim, ĉnk o cesareti bulmadım kendimde. ĉię. arkadaş dedi ki, “Bizim tartışacağımız bir Şey yok”. Ben o cesareti kendimde görmedim. Birey olarak belki bana da öfkeliydi, belki başka Şeylere de tepkiliydi, ama o zemini bırakmadı. Dil. ve Hez. arkadaşa, “Heval, sizin bu toplantıya girmemeniz PJA meclisini feshetmenizdir. PJA meclisi bugün fesholmuş anlamına gelir. Sen PJA meclisinin, niye gelip katılmıyorsun?” dedim. Hez. arkadaş, “Ben bu dolde kabus görüyorum, bir gün bile kalamam” dedi. Sanki biz orada hayal görüyorduk. Hepimiz o ortamı yaşadık. Biz gerĉekten Dolakoke’den ĉıktık, ř. Harun boğazına ulaştı; ĉięlik attık. Yani kanatlarımız oldu sanki. Ortam ĉok ağırdı. Gerĉekten kabus gibi bir ortamdı. Kim rahat yaşadı ki? Yanlış hatırlamıyorsam, As.’yla Fat. arkadaş erken ĉıktı toplantıdan. Mesela biz şu iradeyi niye gsteremiyoruz? Arkadaşlar oturuyorlar, genel yönetim toplantısını yapıyor, planlamasını ĉıkartıyor, beş gün sürüyor, on gün sürüyor hiĉ sorun olmuyor. Bizimkinde ise, iki ayağımız bir pabuĉta kalıyor. “Hadi ĉabuk bitirin, ĉte yola ĉıkıyoruz, beşte yola ĉıkıyoruz...” Bakıyorsun, arkadaşlar gitmiş, orada bir Şey kalmıyor. Arkadaşlar da hatırlarsa, biz orada bir talimat ĉerĉevesi ĉıkar mıştıık hemen Kongra-Gel sonrasında. Sonra neyin oyununa geldik? Aslında biraz da Fer.’in oyununa gelmek oldu; “Biz sürece ĉok müdahale etmeyelim, Kongra-Gel olarak biz nderliği bekleyeceğiz. Aralığın sonuna kadar talimat yazmayacağız. Ben hiĉ kimseye toplantı yapmıyorum, karışmıyorum.” diyordu. Aynı Şeyi, kadın komitesinden Ren. arkadaşlar geldiğinde, onlar da belirtti. Bizim Şöyle bir düşüncemiz de vardı: Başkan, rgtlenme modelimiz hakkında bir perspektif vesin, biz daha somut yazalım. Fakat ne olursa olsun, o PJA meclis toplantısı en az ĉ-dört gün srmeliydi. Oradan bir talimat ĉıkmalıydı. Oradan o toplantının kararı olarak PJA’nın ne zamana

kadar, hangi zeminde, nasıl bir çalışma yürüteceğinin işleyişi çıkmalıydı. Ayrıntıda demiyorum, ama karar çıkmalıydı. Karar yok muydu, bilemiyorum çok karar var mıydı? Vardı da, kim uygulamadı demekle ben gerçekten zorlanıyorum. Ama şunu çok net biliyorum: O toplantıdan sonra biz artık gerçekten bir savrulma sürecine girdik. Demek ki, o toplantının çok fazla bir anlamı olmamış. Zaten kongredeki duruşlarımız konusunda hiçbirimizin fikri birbirini tutmuyordu. Ji. arkadaşta eleştiriler geldi, kabul edilmedi; As. arkadaşta geldi kabul etmedi; bana geldi ben kabul etmedim; öbürüne geldi o kabul etmedi. Zaten ortak bir çerçeve çıkmadı. Bir arkadaş, toplantıyı bu ortamda çok sağlıklı yapamayayız, erteleseک olmaz mı, dedi. O da bir görüş, düşünülebilirdi. En azından bir zaman belirledik, ama o da şu açıdan zor olacaktı, arkadaşlar ta Behdınan'a, Xinere'ye gidecekti. Bir de hemen o anda, o ortamda yapmak gerekiyordu. Bu anlamda, o toplantıya çok da PJA meclis toplantısı demek doğru değil. Çok fazla bir irade ortaya çıkarmadı, bir talimat ortaya çıkarmadı, bir örgütlenme şeyi ortaya çıkarmadı ve bu bizi gerçekten çok örgütsüz bıraktı. Ondan sonra biz PJA'ya gittik. PJA koordinasyon merkezi vardı, kadın komitesi geldi. Şunu açık söylemek istiyorum: Kadın komitesinin bu dönemdeki yaklaşımları, özellikle ortak zemin yaratma, ortak tartışma yaratma noktasında bizi gerçekten zorladı. Ben bunu, son yaşanan olaydan dolayı gerçekten ifade etmekte zorlanıyorum. Çünkü ortak bir zeminde, ortak bazı hatalara girdik. PJA koordinasyonundaki arkadaşlar daha bağımsız koyabilir, ama gerçekten çok ciddi bir zorlanmayı yaşadık. Mesela arkadaşların ilk geldiği zaman bile çok tartışma havası yoktu arkadaşlarda. Arkadaşlara bizim tartışmamız gerektiğini söylüyoruz; arkadaşlar diyor ki, "Neyi devredeceksin, neyi tartışacağız." Bizim de yaklaşımımızdan kaynaklı şeyler oldu. Biz de bütün çalışmalarımızı durdurup önümüze koyduğumuz planlama üzerinde durabilirdik. Çünkü bizim de parçalı parçalı oldu tartışmaya katılmamız. Yani hepimizin bunda rolü var. Sorumluluk gereği, benimki birinci derecedeyse, onu da ben reddetmiyorum.

... Şimdi biz bunları değerlendirmedik mi? Arkadaşlar da biliyor, ben PJA'da şunu söyledim, altı aydır arkadaşlar bizi Irak sahasına çekmek istediler, biz gitmedik. Bir noktaya geldik ki, yani çözümsüzlük noktasına gelindi. Arkadaşlar o zemine gitti. Biz PJA olarak o tepede biraz da tecritte kaldık. Kongra-Gel sonrası için PJA'ya ilişkin tutumsuzluk, tavırsızlık, muğlaklık, mücadelesizlik gibi birçok eleştiri getirildi, ben bunların hepsine katılıyorum. Yani başka türlü olamazdı. Keşke imkan olsaydı, bizim bir günlük manga yaşamını bir kameraya alıp burada arkadaşlara izletebilseydim, anlaşılırdı. Gerçekten bizim ruh hallerimiz iyi değildi. Ben birey olarak şunu yaşadım: Kongra-Gel'de zaten istifa etmişim ve gerçekten birey olarak kendimi

kongrenin hazırlıklarına kilitlemiştim. Orada ne kadar görev alabilirsem alırım, ama kongrede de kendi açımdan da bir yönetimden geri ekilirim gibi bir yaklaşımım vardı. Birikim yaratma sorunum var. Kendini çözümlenme sorunum var. Bu, hepimiz açısından *yle*. Bizim mangada herkesin birbirine söylediği klasik bir söz vardı: Bu mangada herkes beni haksız görüyor, herkesin gücü bana yetiyor, diye. Ben bir gün Zel. arkadaşa, “Heval, ben anlamadım ki, kim haksız?” Yani herkes birbirini böyle görüyor. Herkes diyor ki, “Ben pratikte çok kaldım yıprandım, anlaşılmadım, benim iradem kırıldı”. Sak. arkadaşinki belki biraz daha farklı, arkadaş bir kararlılıkla geldi PJA’ya, allah için kararlıydı katılmama noktasında. Sanat çalışmalarında yoğunlaşma noktasında kararlaşmıştı. Ama onun da psikolojik durumu, zorlanmaları ortamı etkiliyordu. Hepimiz için *yle*. Yani Şimdi arkadaşlar, “Pel. arkadaş bireysel gitti” diyorlar. Ben bireysel gitmedim. Bu rgt bu kadar tanımayacak kadar örgüt kültüründen uzak bir insan değilim. İnsan herşeyi yapar da, bu kadar da cesaret olmaz ki. Ben nasıl kendi başıma Irak’a gideyim? Yani eğer Irak’a gitme yanlışsa, ben bu konuda tutuklanmaya kadar da açığım, arkadaşlar soruşturma kararı da alabilir, ama ben Irak’a gitme kararını kendi başıma vermedim ve PJA koordinasyonundaki arkadaşlar da bu kararı *yle* ok rahat vermediler. Yani tartışmadan yapılan bir şey değildi. Yani bilinçli, sağ eğilimle bir arayış, bir diyalog arayışı içerisinde karar alınıp da *yle* gittik değil. En azından, PJA koordinasyon ortamındaki durum ne kadar olumsuz olursa olsun, çizgi konusunda ben bir olumsuzluğa girsem ve bir karar alsam, bu benim ruh halime yansır ve buna müdahale edecek bir bileşim var orada. Bu kadar birbirimizi reddetmeyelim. Ayrıca benim önerim de var; Hat. arkadaşın geçen gün yaptığı, PJA kendisini sosyal reforma yatırmış, PJA ordu karşıtı, Amerikancı tespitlerinin tutanaktan çıkmasını öneriyorum. Heval Hatice, o zaman sen bu toplantıya niye geldin? Amerikancı bir partinin, sosyal reforma yatan bir partinin toplantısına niye geldin? Niye bugüne kadar istifa etmedin? Ben bu sözlerin tutanaktan çıkmasını öneriyorum. Bize layık değil. Birey olarak bana söylenebilir, başka bir arkadaşa söylenebilir, ama ben bu harekete bu kadar ucuz söylenmemesi gerektiğini düşünüyorum. Arkadaşların kendisi de PJA’dır. Bu kadar ucuz söylenmemesi gerekiyor. ayrıca bir iki nokta daha var. Dedim ya, bazı şeyler tek taraflı kalıyor ya da açımlanması gerekiyor. Ben Heval Hez.’den bir izah istiyorum, bu toplanın da istemesi gerektiğini düşünüyorum. Kongreden sonra bir ay falan geçmemişti, ř. Harun’a gittik, Heval Ren.’le toplantı yaptık; arkadaşlar buraya geleceklerdi. Ben döndüm, Heval Hez. bağlantı kurmuş cihazdan, demiş ki, “PJA koordinasyonundan bir arkadaşın buraya acil gelmesi gerekiyor, tartışmamız gereken konular var”. Biraz

da ulti­matom gibi yani. Bir kere bir yöneti­mi­mizin PJA koordina­syonuna bu tarzda yaklaşı­ma, üslup olarak ben katılmıyorum; ikincisi, ben öyle algıladım, hala da öyle düşünüyorum, yanlış da olabilir, şunu söyledim: “Daha kongreden bir ay geçmemiş, eğer Hez. arkadaş böyle bir çağrı yapmışsa, bu çağrı Hez. arkadaşın çağrısı değildir, Cu. arkadaşın çağrısıdır. Gidersek, Cu. arkadaşın yanına gitmiş olacağız. Gitmezsek de Cu. arkadaş reddetmiş olacağız. Buna göre karar alalım”. Biz yönetim olarak tartıştık ve gitmeme kararı aldık. Sorun HPG’nin yanına gidip gitmeme değil. Yani bir şeylere çekilmek isteniyorsun. Ben bunun öyle tek yanlı ele alınmasını doğru bulmuyorum. Ben açık söyleyeyim, şu anda da öyle bir karar almak bence bir cesaret sorunuydu. Cu. arkadaş, “Hayır gelmiyorum” demek, bu örgütte herkesin kararı değil ve görevi, konumu ne olursa olsun bir ağırlığı var. Ama biz o anki tartışmalarımızla, ulaştığımız sonuçla doğru bulduk, yönetim olarak tartıştık ve gitmedik. Bir de gerçekten bizim bir yoğunluğumuz vardı, daha yeni gelmişiz ortama, arkadaşların beklentisi, tepkisi vardı PJA ortamında. Ben haksız tepkiler demiyorum. Boşluk yaratılmıştı, orada sadece Ber. arkadaş kalmıştı. Bir sürü çalışma da vardı. Arkadaşlar plan istiyorlar, sistem istiyorlar. Bunun üzerine, “İşlerimiz var, arkadaş gelsin” dedik. Belli bir dönem sonra arkadaş geldi. Ben kendi gözlemim ve hislerim olarak söylüyorum: Bir PJA meclis üyesinin PJA karargahına gelişi değildi Heval Hez.’in gelişi. Bunları açık tartışalım. PJA’yı kurtarmak için ve birilerinin adına geldi. Bize ittifak teklifinde bulundu. Kimin adına bulundu? Sen bir PJA meclis üyesiysen, içindeysen, ittifaka ne gerek var? Sen, kendi örgütüne ittifak önerir misin? Eğer bizim, Heval Hez.’le ittifak içinde olmamız gerekiyorsa, HPG güçleriyle ittifak içerisinde olmamız gerekiyorsa, kadın yapısıyla ittifak içerisinde olmamız gerekiyorsa, sen bunu önermezsin, zaten biz bir örgütüz. Yok eğer o değilse, herhalde Rubar arkadaşla ittifak yapmam için benimle gelip konuşmadı Heval Hez. Irak’tan gelen bazı bilgiler varmış, Cu. arkadaşla gidip bunun iznini alıyor, bu bilgileri PJA koordinasyonuna söyleyeyim mi, söylememeyiyim mi diye. Yani bu kadar da olmaz. Bu, örgüt dışılık değildir. Söylemen gereken şeyler vardır. Kaldı ki, orada Heval Cu.’yla Heval Hez. arasında örgütsel bir ilişki de yok. Heval Cuma bir bilim-sanat komitesidir, Heval Hez. orada bir HPG yönetimidir. Örgütse, Kongra-Gel başkanı örgüttür, örgüt temsilidir. Bizim örgüt mekanizmalarımız bellidir. Niye bugüne kadar örgüt mekanizmalarımızı kullanıyorduk da, halktan insanlar girince örgüt mekanizmamız örgüt mekanizması olmaktan çıkıyor? Arkadaş geldi şunu ifade etti, “Geçmişte yaşanan sorunlar ne olursa olsun, şu anda örgüt bir tehlikeyle karşı karşıya”. Önderliğin bazı notları da gelmemişti, yanlış hatırlamıyorsam, sadece ilk görüşme notu vardı,

bunlar söylendi ve bu bir çağrıydı. Şimdi kabul etmeli miydik, reddetmeli miydik, reddetmemiz yanlış mıydı, doğru muydu? Ben çok net söylüyorum: Biz eğer öyle bir şeyi kabul etseydik, PJA kimliğiyle yaşayamazdık. Ben önce PJA kimliğinden istifa ederim, sonra o teklifi kabul ederim. Ki bunu Başkan da çok net söyledi, “Taraf olmak demek, benim için bitmek demektir”. Fa. arkadaşlar not gönderdiler, “Heval Cu. sizinle görüşmek istemişler, siz reddetmişsiniz, çok etkilenmişler” dediler. Ben o zaman, bize açık bir tartışma teklifi gelmediğini söyledim. “Heval Cu. adına gelmedi, ama Hez. arkadaş geldi böyle bir şey söyledi, biz de buna hayır dedik ve bunu da doğru buluyoruz” dedim. Ben gerçekten kaygılara girmeden, biraz hesapsız koymak istiyorum. Bu toplantı ortamına geldiğimden beri psikolojim gerçekten çok altüst oldu. Bazı konularda, ortaya koyayım mı koymayayım mı diye bir kararsızlığı da yaşadım, ama konulması gerektiğini düşünüyorum. Örgütü örgüt olmaktan çıkaran bazı şeyler var. Bu bir şeylerle başlamıyor, bir süreçle başlamıyor. Biz PJA meclis üyesi olarak tavrımızı koyduk arkadaşına karşı, Heval Hez. de orada bir saat kalmadı. “Benim gitmem lazım” dedi, arkasından Heval Cu.’nın güvenliğinden arkadaşlar geldiler; biz, “Heval, siz geç geldiniz, Hez. arkadaş sizi beklemedi” derdik. “Yok, Heval Hez.’in bugün öğleye kadar burada kalması gerekiyordu” dediler. Arkadaş bizimle birgün kalmadı biz o tavrı koyduktan sonra. Yani senin neyle ne kadar bulduğun, önemli ve bunlar kaygı verici şeyler. Heval Hez. üç ay, beş ay öncesinden PJA koordinasyonundan çıkan, PJA merkezinden eğitim görüp gitmiş bir arkadaş. Doğru da bulabilir, ama bunu gelip PJA’ya bu biçimde teklif etmenin bir adı var, bir siyasal izahı var. Sonrasında biz şunu tartıştık kendi içimizde, arkadaşların da o yönlü eleştirileri vardı, “Değerlendirelim, eğer gerçekten, bir arkadaş olarak bizim Cu. arkadaşın yanına gitmemiz gerekiyorsa, gidip tartışalım, hatta iki arkadaş belirleyelim, hem gider güçlere toplantı yapar hem Heval Cu.’yla tartışır gelir” diye bunun tartışmasını da yaptık. Gerekirse sen bunu da yaparsın. Eğer sen kendine güveniyorsan irade olarak, kadın örgütü olarak, yönetim olarak birey olarak yaparsın. Ama davet edilen şey noktasında içine girilen yaklaşımı, ben örgütsel bulmadım, hala da bulmuyorum. Bu Kongra-Gel’in bana göre bir tane yürütme merkezi var. On tane yürütme merkezi yok. Bir noktanın da Heval Şi. açısından izah edilmesini istiyorum. Heval Şi. “Ben kesinlikle taraf değilim” diyor. Ben Irak’a gitmeden önce Heval Şi.’i görmüştüm; Heval Şi. çok büyük bir kararsızlık, iddiasızlık yaşıyordu. Arkadaşlar da var burada. Görevi bırakma noktasındaydı. “Ben bırakacağım, PYD’de kalmayacağım” diyordu. Ben Irak’tan döndüm, bir ayda bu kadar aşırı bir kararlılık gördüm. Ben olmaz demiyorum, ama gerçekten bazı konularda düşündürüyor da beni. Bu, benim bireysel ithamım olabilir,

ama beni gerçekten düşündürüyor. O kadar tartıştık arkadaşla, biz kararlaştıramadık Heval Şi.'ı. Ben geldim, Heval Şi. Heval Cu.'yla görüşmeye gitmiş. Biz Heval Şi.'la paylaştık. Hatta dedik ki, "Heval Hez. sizin yanınıza gelmiş, oradan Şa. arkadaşla birlikte gitmiş", arkadaşlar da biliyor PYD'de bu ne kadar tartışma konusu yapıldı. Biz arkadaşın bu noktada dikkatli olması gerektiğini söyledik. Bu noktada diyaloglarına dikkat etmen gerekiyor da dedik. Ama Heval Şi. Heval Cu.'nın yanına gitmiş. Niçin? Bize telefon almak için. Arkadaşlara, "Bize telefon almanın mercisi Heval Cu. değildir" dedim. Benim Heval Cu.'ya eleştirilerim ayrı, saygım da var, eleştirilerim olsa bile, bir insan olarak, bir arkadaş olarak bu örgütün bir resmiyeti var. Sen niye telefonu gidip o arkadaştan istiyorsun? Biz bir örgütlülük, mekanizma, tarafsızlık diyorsak bunun adı nedir? Bir de arkadaşlar da hemen veriyor, "Tabii PJA telefonsuz kalmasın" diyorlar. Biz bilmeden o telefonu almadık, ama bilseydik hiç almazdık. Çünkü benim telefon isteme mevkim farklıdır. Arkadaşlar, bir yerden bulacaklarını söylediler, ama biz bilmiyorduk öyle arkadaşlar bir arayış içine girecek. Bilseydik, yapmayın derdik. Ben bunu birey olarak önemli buluyorum. Bizim hiç haberimiz olmadı. Biz iki-üç günde bir, ister cihazdan olsun, ister arkadaşın geliş gidişi ile olsun, iki günde bir Heval Şi.'la görüşüyorduk. Yani en azından, "Heval bilginiz olsun ben oraya gidiyorum" diye söylenebilirdi. Mesela arkadaşlar, "Biz şu noktada talimat aldık" diyorlar. Ben görüşlerimi Züb. arkadaşla da söyledim, dedim, "Heval siz eleştirecekseniz, tavır koyacaksınız bu örgütün gidişatına. Neden dağda da resmi merkezin dışında bir Kongra-Gel oluştu? Buna niye tutum koymuyorsunuz, bu da örgütü parçalıyor." Birçok çalışmanın talimatı, perspektifi oradan çıktı, ama orası bilim-sanat komitesi. Başkan'ın bilim-sanat komitesine en son yaptığı eleştirileri var. Biz bunları da esas almak zorundayız. Uyarılar var. Önderlik, "Bu halk için bilim-sanatı geliştireceksiniz" diyor. Demiyor ki, bilim-sanat eşittir, örgüt; Kongra-Gel eşittir PKK. İnanılabilir, güvenilebilir, gidilebilir, ama bunlar bireysel duruş olarak olmuyor. Bizimle gelip konuşan Hez. Arakadaş, Hez. arkadaş olarak gelip konuşmuyor, PJA meclis üyesi olarak gelip konuşuyor; Şi. arkadaş bir yere gidince, Şi. arkadaş olarak gitmiyor, PJA meclis üyesi olarak gidiyor. Parçalılık diyoruz, bunlar da önemli. Bunlar da parçalıyor. Ben, Irak meselesine gelmek istiyorum. Arkadaşların en çok eleştirdiği nokta da biraz bu. Yani şunu net söylüyorum: Ne PJA koordinasyon merkezindeki arkadaşlarla yaptığımız tartışmada ne kadın komitesiyle yaptığımız tartışmalarda ne niyet anlamında ne yaklaşım ne plan ne de bilinçlilik anlamında, o zemine gidip birileriyle buluşma, birileriyle diyalog kurma yoktu heval. Ben bunu birey olarak kabul etmiyorum. Bunu söyleme noktasında şöyle bir tereddüt

geçirdim: Heval Fa. da belirtti, bu kadar tahribat olduktan sonra bireyin ne anlamı var? Ama ben şunu da söyleyeyim, bir birey kendisini inkar ederse, o tahribatı düzeltme şansı asla olmaz. Sen, kendindeki en büyük tahribatla başka bir tahribatı düzeltemezsin. Ben kendimi inkar ederek, kendimin yapmadığı bir şeyi kendime yakıştırarak, bir şeyleri düzeltemem, birey olarak da yaşamamam. Yani bir kimlikle yaşayamam. Bu nedenle, isterse bu toplantıda benim hakkımda en ağır karar çıksın, ben bunu kabul edemem. Nasıl ki bazı arkadaşlar için kendi katiliyle buluştu deniliyorsa, bu da benim için kendi katiliyle gidip buluşmak olur. Ben o eğilime, sadece 2002 Eylül toplantısında tavır koymamışım; bütün örgüt tutanakları buradadır, Fer.'a da, Bo.'a da eleştirilerimi en resmi ortamda yapmışım ve o eleştirilerimi yaptığım için, bugün o anlayış karşısında en radikal duran arkadaşlar tarafından en ağır yaklaşımlara maruz kaldım. Bunlara ben girmeyeceğim. Ben üç buçuk yıl o ortamda kaldım ve eğer bir uzlaşma arayışında olsaydım daha farklı olurdu. Nisan toplantısından Temmuz toplantısına kadar birey olarak benim üzerimde çok büyük bir baskı yaratıldı. O soruşturma bana karşı bir tehdit olarak kullanıldı. Eğer bunlara gelseydim, Kongra-Gel'den çekilmezdim. şunu söylüyorum: Bu, benim için çok ağır bir suçtur, bunun da farkındayım. Bu anlamda, ben yöneticilik yapma iddiamı kaybetmiş bir insanım. Belki biçimde öyle yansımıyor, ama benim yaklaşımım, götürülen yere kadar götürmek, hani diyorlar ya, namusumla terk etmek kararlılığım vardı. Burada çıkan karar temelinde ve bu karara saygı ağıısından da kendi ağıımdan, artık bu biçimde kalmayı doğru bulmuyorum. Bu düzeyde tartışmaya girmek, bu düzeyde eleştiriler almak böyle bir şey kadın hareketi ağıısından hiçbir ağııdan olumlu olmaz. Ben o noktada bir şey söylemiyorum. En azından namusumla bir şeyleri kongreye kadar götürme kararlılığım vardı, ama şunu gerçeekten ağıık söyleyeyim, öyle hesaplara girmek, diyaloglara girmek için bir iddia gerekir. Öyle bir iddiam olsaydı, ben Kongra-Gel'den çekilmezdim ve üstelik bunu gerçekeleştireceğim farklı zeminler, farklı biçimler de vardı, yapardım. Bilinçlilik anlamında söylenenlere karşı cevaben belirtiyorum bunu. Yani bilinçli ve planlı olarak gittiğim, diyalog arayışına girdiğim söylendi. Bu, çok tartışma konusu oldu. Kırıldığım bazı şeyler var....

Değerlendirme mahiyetinde bazı şeyler söylemiştim, onları tekrarlamayacağım. Konuşurken de belirttim; eksik kalan ya da ortak tartıştığımız, ortak planladığımız arkadaşların yanlış bulduğu, eksik bulduğu yanlar varsa değerlendirilir. Toplantı için yola çıkmadan önce, bir görüşme notu gelmişti. Bizim, o görüşme notunu PJA koordinasyonundaki arkadaşlarla çok tartışma zeminimiz olmadı. Irak'a gitmek için yaklaşık on güne yakın bekleme durumunda kaldık. Çünkü yol yoktu. Bir diğer neden daha vardı; onu ayrıca açaacağım.

Dediğim gibi, Irak'a gitmeden önce Önderliğin iki görüşme notunu da PJA koordinasyonu ile ortak tartışma imkanımız olmadı. Zaten arkadaşlarla tartışırken şu temelde de tartışmıştık: Ben, Zey. arkadaş, Tol. arkadaş, Avrupa'dan gelen Şer. arkadaş Irak'a gidecektik ve kadın komitesindeki arkadaşlar ile birlikte hem görüşme notuna ilişkin hem de görüşme notunda geçen yeniden inşaanın daha iyi anlaşılması açısından ortak bir tartışma yürütecektik. Diğer yandan bizim asıl yaklaşımımız, yürütme konseyinde yapılacak Şubat toplantısından önce mutlaka bir PJA meclis toplantısı yapıp, o toplantıya kadın iradesini ortak yansıtmaydı. Yani o süreç açısından da yapılması gereken şey buydu; ülke zemininde PJA meclisi olarak bir araya gelip tartışmak. En azından sürece ortak bir tutumumuzu belirlemek açısından, yine Önderliğin birlik temelinde yaptığı çağrısını PJA olarak nasıl cevaplayacağımıza ilişkin tartışmak önemliydi. Fakat daha önce de dediğim gibi, diyalogun oturtulamamasından, örgütsüz bir şekilde pratiğe girmemizden kaynaklı, tek başımıza bunun karar mekanizması olmadık. Yani olabilir miydik, bundan tam emin değilim. Çünkü bir kadın komitesi kuruldu, Kongra-Gel yönetiminde de yer alıyordu arkadaşlar. Yani bizim yaklaşımımız, hem talimat yazma konusunda hem toplantıyı kararlaştırma hem de gelecek arkadaşları belirleme noktasında ortak bir yaklaşımı esas alma oldu. Yani PJA koordinasyon merkezi olarak, bir PJA meclis toplantısı kararını almak, bunu bütün arkadaşlara iletmek ve her arkadaşını toplantıya çağırmak ne kadar doğru olurdu? Bu günden, ulaştığımız tartışma düzeyinden veya açığa çıkardığı sonuçlardan bakıldığında sanıyorum en mantıklısı bu olacaktır. Doğru olanı buydu, ama yaptığımız tartışmalar sonucunda söylüyorum, PJA koordinasyon merkezi olarak bunun iradesini ortaya koyamadık. Çünkü birbirimiz üzerindeki etkimiz gerçekten kırılmıştı. Meclis olarak birçok örneği var bunun. Çok fazla girmek istemiyorum bunlara. Biz, PYD'ye geldiğimizde orada dört gün kaldık. Heb. arkadaş vardı, Şi. arkadaş hazır değildi. Miz. arkadaşla bağlantı kurduk. Arkadaşların bize belirttikleri bazı şeyler vardı. Miz. arkadaşla yaklaşık bir saat konuştuk, sonra Soz. arkadaşla tartıştık. Arkadaşların önemle belirttiği bir karar vardı, orada Rı. arkadaşların aldığı bir karardı, o karar da şuydu: Önderliğin görüşme notları temelinde Heval Rem. ve Heval Züb.'in Irak sahasına geçmesi, Irak sahasında hiç beklemeden, ülkeye, direkt Cu. arkadaşgilin yanına gelmesi ve Irak sahasındaki arkadaşların da o toplantı için bu zemine çekilmesi. Heval Miz.'in bizimle ilgili belirttiği şey de şuydu: Kesinlikle o toplantıda kadın iradesinin güçlü yansımasının gerektiği ve gittiğimizde arkadaşlarla tek tek, birey birey görüşme değil de ya da sadece arkadaşlar Kongra-Gel yürütmesinde mi değil mi, buna bakmadan, güçlü ve geniş bir bileşimle toplantı yapılması ve mutlaka kadın

iradesinin katılması. “O arkadaşların şu an Irak’a ulaşmış olması gerekiyor ve sizin bulunduğunuz zemine gelecekler. Eğer oraya gelirlerse, zaten o zeminde bir toplantı olur, katılım sergilemeniz gerekiyor. En azından kadın iradesini, ortak tartışmayla gúclú yansıtmanız gerekiyor ve bu anlamda arkadaşlar hem PJA’dan hem de benden bireysel olarak kendi beklentilerini koydular” diye belirtti. Biz o durumları netleştirmek için dört gün PYD’de kaldık. O arada hem Heval Re.’le, Fa. arkadaşlarla, Miz. arkadaşgille telefon konuşmamız ve cihaz konuşmamız oldu. ıkan sonuç şu oldu kısacası, toplantının zemini daha çok burası deniliyordu, ama zamanı konusunda bir muğlaklık vardı. Biz Re. arkadaşa bunu aktardık. Arkadaşlar bir iki gün bekleyebileceğimizi, eğer oraya geliş olursa, zaten kendilerinin geleceğini söylediler. Biz de öyle daha uygun bulduk. Bu tartışmaları çok kısa bir notla PJA’ya da ilettik. En son biz Heval Re.’le bir telefon konuşması yaptık. Bu konuda arkadaşların ne kadar kaygılı olduklarını, siyasal açıdan anlamının farklı noktalara gidebileceğini ilettik arkadaşlara. şöyle bir yaklaşımla karşılaştık: “Bir aydır çağırıyoruz gelmiyorsunuz”. Ben, kendim çıkardığım sonucu söylüyorum, yanılığı da olabilir. Sonuçta rgtsel bir şeyse, Re. arkadaşgilin bizi çağırması da bir talimattır. Ben yle algılıyorum. Arkadaşın konumu gereği bunu söylemesi yanlış da değil. Bir taraftan bir kesim arkadaşın doğru bulmaması var, biz çok kaygıyla yola ıkmişız, yeni bir toplantı süreci başlamış, ama bir taraftan da gerçekten mevcut systemsizliğimizin, diyalogsuzluğun ortadan kalkması gerekiyor. Telefonda şunu da fark ettim ve bunu arkadaşın kendisine de belirttim: Bu diyalogsuzluk bizde karşılıklı nyarđı da geliştirmiş. Birbirimizin söylediklerini, kendimiz gibi algılıyoruz. Mesela ben bir şey söylüyorum, bir gereklilik belirtiyorum, Heval Re. bulunduğu zeminden algılıyor; O söylüyor, ben kendim bulunduğum sahadan, zeminden algılıyorum. Yani bunun yıkılması gerekiyordu ve biz yola çıkmak için karar aldık. Beş-altı gün yol kapalı olduğu için disiplin kurulunun orada bekledik. O arada bir görüşme notu daha geldi, biz en azından kendi içimizde tekrar tartıştık. Yani çok şey olmasa da, o zaman arkadaşlar hakkında belirtilen görüşler de vardı nderliđin görüşme notunda. Gizlilik temelinde gidiş planlanmıştı, çok öyle olmadı, yani bunun koşullarını da çok fazla yaratamadık. Musul’a kadar ulaşmamızda çok ciddi bir sorun çıkmadı. Ama bir rgszlgmz vardı. Örneğin biz oraya ulaştık, tesadüfen Ve. arkadaşın yanına gittik, defalarca iletişim kurmaya çalıştık arkadaşlarla, ama bulamadık kadın komitesindeki arkadaşları. Hatta arkadaşlar espriyle, “Geliřimiz böyle oldu, gidişatımız inşallah böyle olmaz” diyorlardı. Sonuçta arkadaşların yanına ulaştık. Oraya gittiğimizde de bir akşam kaldık, akşam Rem. arkadaşlar bizimle bağlantı kurdular, arkadaşların bizimle bir tartışma yapmak

istediklerini, yola ıkımmamızı, bir yere gitmememizi, oraya gelineceğini söylediler. Rem. ve Zb. arkadaşlar geldiğinde bir tartışma yürüttük; ülkede gözlemlerimiz nedir? Bu yaşanan sorunları yapı nasıl ele alıyor? PJA olarak bizim yaklaşımımız nedir? zm nerede buluyoruz? vb. konularda tartıştık. Arkadaşlar da hazırdı. mz katıldık. Be. arkadaş da hazırdı. Biz kendi yaklaşımımızı koyduk. Yeniden bir toplantı olacaksa da bunun eski tarzda bir uzlaşma biçiminde olmaması gerektiğini, bizim esas beklentimizin bu olduğunu ve mevcut durumda da her birimizin durumunun, objektif olarak önderlik projesi karşıtlığına geldiğini ve bu açıdan bu durumun mutlaka giderilmesi gerektiğini belirttik. Orada arkadaşlar bize, “Siz buraya gelmişsiniz, ne yapacaksınız?” diye sordular. Biz de, kadın komitesiyle tartışacağımızı söyledik. O zaman, arkadaşın kendisi. mutlaka yürütme konseyindeki bayan arkadaşlarla da bir tartışma yapmanız gerektiğini belirtti. Ben, arkadaşlar da vardı, bizim asıl planlamamızın ne olduğunu, ama o arkadaşlar eğer buna açıksa, yani gerçekten bu anlamda tartışmayı reddetmeyecek bir düzeye gelmişlerse, kendi adımıza, koordinasyondan gelen arkadaşlar olarak ve komiteyle birlikte tartışabileceğimizi söyledim. Dediğim gibi, buradan giderken bizim gündemimiz bu değildi. Bizim yaklaşımımız, bir an önce gidip arkadaşlarla tartışmak ve tekrar geri dönmek, ülke zemininde ortak bir toplantı örgütlemektir. Ama gündem giderek, genel örgütsel sorunlar, bu toplantı, nderliğin son iki görüşme notu ve bu anlamda PJA’nın, kadın hareketinin tutumunun bu toplantıda nasıl olacağına ve bu anlamda toplantıya nasıl bir giriş olacağına kaydı. Kadın komitesi ve diğer arkadaşlarla birlikte PJA koordinasyonundan giden arkadaşların ortak görüşü söyle çıktı: Önderliğin ismini belirttiği arkadaşların geri çekilmesi gerekiyor. Esas olarak ise, bizim kendi tartışmamızda üzerinde durduğumuz önemli bir nokta da yeniden inşa komitesininin mutlaka yeni arkadaşlarla hazırlanması, nderliğin belirttiği temelde entelektüel birikimi olan yeni arkadaşların örgütlendirilmesi konusuydu. Ayrıca genel sorunlar konusunda her arkadaşın yapıya ve halka özeleştiri vermesi gerektiği üzerinde durduk. Arkadaşlar da hazırdı, şunu belirttim, “Benim geri çekilmeden anladığım, kongredir. Önderlik zaten görüşme notunda kongreye kadar diye belirtiyor. Zaten biz bir dayatma olarak arkadaşlara, mutlaka sen ekileceksin diyemeyiz. Demokratik bir şey de olmaz bu”. İkincisi de, Bo. ve Rı. arkadaşın bunun dışında kalmaması gerektiğiydi. Be. arkadaşla tartıştım. Aramızda hoş olmayan bir tartışma gelişti. Geriye ekme olarak ya da sağa, sola çekme olarak değerlendirildi. O tartışmadan sonra, daha sonraki tartışmaya gittiğimde çok radikal bir tutum sahibi olmadım. Fakat Nar. arkadaşın belirttiği gibi Cu. arkadaşı yarım saat değerlendirmedim, bunu kabul etmiyorum. Biz o tartışmayı

yapmaya gitmeden önce, bir kez daha Rem. ve Züb. arkadaşgil geldi, şimdi çok ayrıntılarını hatırlamıyorum, arkadaşlar tamamlayabilirler, ama bizden şu istendi: “Heval biz, hem sizin tecrübelerinizden hem kadın hareketinin gücünden gerçeğten yararlanmak istiyoruz. Bir toplantı yapacağız; bu zemindeki arkadaşların o toplantıya katılması çok önemli. Sonuna kadar desteğinizi istiyoruz.” Hem kadın komitesinden istendi bu hem PJA’dan gelen arkadaşlardan istendi. Hatta bizim katılımımız noktasında görüş belirttiik. Avrupa’daki arkadaşların da böyle tartıştığını belirttik. Bizden de en az iki arkadaşın o toplantıya katılmasını önerdik. Bizim o arkadaşlarla ilk yaptığımız tartışma, zaten toplantıydı. Sonrası toplantı değildi, Vi. arkadaş da belirtti, yemeğe gidişti. Kaza olduğunda yemeğe gidiyorduk...

Rapor ve görev dondurma önerisini kendim için uygun görüyorum. Böyle bir süreçte olmasını istemezdim. Sağ eğilimle birlikte görevimin dondurulması beni etkiliyor. Ancak iddialıym diyecek bir pozisyonda da değilim. 2002 toplantısından beri istikrarsızlık yaşadım. Liberal bir duruş var, kendi psikolojilerimizi çok yansıttığımız bir durum söz konusu. Ben en azından kendi adıma, sorumluluklarımın daha ağır olduğunu söylemek istiyorum. Geldiğim bir noktaydı, bir düzeydi, bir sonuçtu. Bunun da izahını raporda yapabilirim. şu anda bunları belirtiyorum.

Dr. J. ark: Bazı değerlendirmeleri sonuna kadar dinlemekte insan zorlanıyor. Yani yıllar önceki izahlarla bugün ortaya çıkmak bana çok gerçeği gelmiyor. Yani olup bitenlerin ya gerçeğten çok ciddiyetinde değiliz ya da savunma psikolojisiyle farklı şeylere gidiyoruz. Parti tarihi boyunca Semirlerin, şemoların başarmadığı şey, bugün başarılmış durumda. Önderliği yaşam boyutunda vurma söz konusu; yani kadın özgürlük silahıydı, bugün tersine döndürülmüştür. Bugün bizim elimizle yapılmıştır bu, ama biz hala çok farklı şeylerde değerlendiriyoruz. Buna çok fazla ikna olamıyorum. şimdi bir tasfiye durumuyla yüz yüzeyiz. Örgüt dağılmayla yüz yüze, çok ciddi bir fitne fesatlıkla içi kaynıyor; biz halen çok küçük şeylerin peşine düşmüşüz. Bilmem kaç yıldır, Amerikancı çizgi, sağ teslimiyetçi, işbirlikçi çizgi ne zamandan beri kendisini kurumlaştırıyor ve kongrede bunu başarıyor. Deniliyor ki, “Kongrenin özü, örgüt ve siyasal başarının temeli sosyal reformda yatıyor”. Doğrudur, ama tasfiye etmenin başarısı burada yatıyordu ve gerçeğten bu yapıldı. Sosyal reformun hiçbir ideolojik maddi zemini yoktur. Belki ... arkadaşlar buradayken de bazı şeyler belirttim. Yani Kadın Kurtuluş İdeolojisi olarak daha oluşum aşamasındayken, daha kurumlaşmış, oturmuş bir durumumuz yokken, sen reform yapıyorsun; ben bunu, Önderlik çizgisine, özgürlük

çizgisine karşı bir reform olarak değerlendiriyorum. Hatta kongre öncesi biz, sosyal reform değil, sosyal devrim, dedik. Semir ve Şemo da sosyal reform adı altında bazı şeyler yaptılar. Gerçekten neresinden nasıl tutacağız, nasıl başaracağız diye, ben şahsen ayladır düşünüyorum, ama kaldıramıyorum. Gerçekten insan neresinden tutacağını, neresinden toparlayacağını şaşırıyor. Be. arkadaşın değerlendirmesine bir bütünen katılıyorum. Yani Kadın Özgürlük Çizgisi teslimiyete yatmıştır. 3. Kongre’de mahkum edilen çizginin başka bir versiyonudur, sağ çizgideki versiyonudur ve bu noktada birleşmiştir. Bu, bugün açığa çıkan bir sonuçtur. Sadece bir sonuçla ele alıp değerlendirsek, bence çok ciddi anlamda toparlayıcı olamayız. Yani bunun yılların bir toplamı, bir sonucu olduğunu görmemiz gerekiyor. Erkeğe dayalı yürütülen politikalar, siyasetler, kadroya yaklaşım, yine örgüt içi siyaset buna dayalı yapılmıştır. Şunu da belirteyim, 6. kongredeki kavga, yine iktidar savaşıydı. Bütün çelişkilerin ana özünde iktidar vardı. Ji. arkadaş ve onun etrafında kümelenen ilişkiler, 3. Kadın Kongresi sonrası, platformlardan belli bir süre sonra, erkek arkadaşların o kesime el atması vb. şeyler hepsinin özünde bu vardı. Şunu söyleyeyim, bizim içimizde de, meclis içerisinde de, kadro politikamızda da yaklaşımlarımız hep buna göre belirleniyordu. Mesela arkadaşlar, ‘kapsayıcı olamıyoruz’, yok işte: ‘yapamadık, edemedik’, diyorlar. Ben bu izahlarla gerçekten ikna olamıyorum. Şu anda örgüt çok büyük tehlikeyle karşı karşıya. Uluslararası komplonun, kadın çizgisinde Önderliğe karşı çok ciddi bir saldırısıdır. Biz bu tespiti yapmak durumundayız. Arkadaşlar değerlendirdiler, işbirlikçi, teslimiyetçi, Amerikancı çizgi diyoruz, Eylül toplantısında bunun tespiti yapılıyor, ama ardındaki şeyler de çok farklı. İki taraf var, tamam da, bir taraf seni teslimiyete götürüyor ve yaşam tarzıyla bir bütünen ayrılmıştır. Bilmem yılbaşları nerede geçirildi, Bağdatlar’da ne yapılıyor, Musul’da ne yapılıyor; yaşam tarzı çok açık, net ortada ve biz halen bilmiyorum nedir diyoruz. Yani bunun izahını yapamıyorum ben. İşte iki taraf vardı, deniliyor, ben bunu da muğlaklaştırma olarak değerlendiriyorum. Halen o kesim bunun üzerinden politika yapıyor. Onlarca kadro bu boşluktan dolayı kaydırıldı. Kongre bizim açımızdan da, bütün insanlık açısından da gerçekten bir milattı aslında. Yani Önderliğin savunmasından, felsefesinden, ideolojik şeyden anladığım kadarıyla, beş bin yıllık erkek egemenlikli zihniyete dayalı bütün devlet yapılanmalarına, bütün kurumlaşmalana, örgütlenme yapılanmalarına bir nokta koydu. Birey iradesinin doğuş bayramı olarak, halkların demokrasi bayramı olarak da değerlendiriyorum ben Kongra-Gel çizgisini. Anlaşılmayan yönler var, ama bir kesim çok bilinçlice üç yıldır buna yatırım yaptı. Kendileri itiraf ediyorlar. Biz özgürlük hareketi olarak neden yapmadık? Yani

ABD'nin bizi terör listesine alması boşuna değildi. Siyasal olarak zaten başarmışız, kongrede askeri olarak da başarılacak, askeri güç, gerilla ele geçirilecek; ondan sonra bir bütünen teslim olmuştuk zaten, satılmıştık. Ordu ele geçirilemedi, siyasal olarak çizgi de deşifre oldu, ondan sonra Amerika "Başarmadınız, terör listesindediniz" dedi. Bu, içteki hesaplardan, bu çizgiden çok bağımsız değildi. Cu. arkadaşın ismi veriliyor, ben ilk defa isimleri burada dinledim, görüşme notu sansürlü gelmişti bize. İsimleri de bilmiyordum, burada öğrendim. Dogmatik, muhafazakar, kapsayıcı olmama gibi bir sürü eleştiri yıllardır yapıyor, uzun vadede ideolojik mücadele veriliyor, ama iki cephe biçiminde değerlendirip de muğlak bırakmayı halen de tehlikeli görüyorum. Yani tasfiyecilikle, dogmatikliği getir yan yana koy, iki taraftan da yer almıyorum de, peki sen neyi temsil ettin, biz neyi temsil ettik? Ben birey olarak kendime ilişkin de bazı şeyleri söyleyeceğim. Onlarca gerçekten gelişmeye açık, öncülük edebilecek kadro var. Bireyciliğin kurumlaşmasını, Pel. arkadaşın şahsında belirtebilirim. Ben çok fazla şey yapmak istemiyorum. Bu kadar ideolojik ve siyasal yorum gücüne rağmen, Irak'a gidişi, oradaki kazayı öyle niyetsel falan değerlendirmiyorum şahsen. Ki ben, Be. arkadaşına "Lütfen, rica ediyorum, yapmayın, durumlar böyle, ne işimiz var." dedim. Bu anlamda, Pel. arkadaşına ilişkin gelen eleştirilere ben katılıyorum. '93'te mahkum edilen şeyin sol versiyonu olarak değerlendiriyorum ve o da bugün açığa çıkmıştır. Arkadaşlar kadın komitesini de değerlendirdiler; çok yoğun oldukları, çok çalışmalarının olduğu söyleniyor. Ben hiç öyle düşünmüyorum. Özellikle Ren. arkadaşın kadın hareketini liberalize etmede çok ciddi rolü olduğunu düşünüyorum; ki kadın konferansı sürecinde de inanç olarak gitmişti. Çok rahattı; ben, bu rahatlık ya çok derin bir ideolojik güce sahip olmaktan ya da inançsızlıktandır diye düşünüyordum. Ren. arkadaş siyasal olarak kadınlık kimliğini en fazla kullanan birisi. Ben orada da söyledim; bu örgütün bir militanı olarak onu öncüm olarak kabul etmiyorum. Ve şu anda da diyorum, aynı şekilde görev sürdürülürse, ben şahsen yürümem. Ji. arkadaşın yaklaşımını örgütümüz içerisinde bilmeyen yoktur. Kadınlık kartını o kadar ustaca kullanan kimse yoktur içimizde. Yine He.'dir, Sak.'dir, biliniyorlardı onlar. Ji. arkadaşın, Sak., He. ve Dı.'ın üyeliklerinin bir bütünen kaldırılmasına katılıyorum. Yine Pel. arkadaşın da, Ren. arkadaşın da bu biçimiyle bu örgütte öncü misyonunu yürütmelerini çok fazla uygun görmüyorum. Örgüt bu aşamaya geldikten sonra, bizim bu kadar bireysel yaklaşımlara girmemizi ahlaken de kabul etmiyorum. Bu kadar değer yitirildi, onlarca hatta yüzlerce arkadaş kaybedildi. En büyük kaybı da büyük güneyle arkadaşlarda yaşadık. Onlarca arkadaş gitti, o arkadaşlarla birlikte ailelerini yitirdik. Ahlaken o halkın nezdinde örgütün değeri

kalmadı. Mesela ben bir ay Musul'da kitlenin içine çıkmadım; halk daha bizi bilmiyor, tanımıyor, sosyal reformu tartışmışlar, kızına birisi göz dikmiş. Yani örgüt olarak bu kadar itibarımız zedelenmiştir. Bunun hesabını nasıl vereceğiz? Giden gidene. Kalan da, zaten ruhsal olarak kalmamış. Önderlik, Ji. arkadaştan bahsettikçe, benim içim cız ediyordu, ben kaldıramıyordum. Önderliğin özgür kadın çizgisi diyoruz, ama biz kadını satıyoruz. Ben o hissi duyuyorum, yani satıldık biz, peşkeş çekildik. Olup bitenler bu değilse, başka bir isim koyalım. Yani örgüt uçurum ağzında ve biz bunun toparlanmasını çok ciddi kararlarla yapamazsak gerçekten çok zor bir durumu yaşarız. Sosyal reform hakkında da, yıllarca bütün tasfiyecilerin başarmadığı şeyi, bugün bununla başardığını düşünüyorum. İşbirlikçi sağ teslimiyetçi çizgi kadınla örgütü vurmuştur. Özgürlük silahı olan kadınla, kadın vurulmuştur, teslim alınmıştır. Az önceki izah beni şu kadar ikna etmiyor. Daha da muğlaklaştırma çabası olarak görüyorum.

Birey olarak kendi açımdan da şunları belirtebilirim: Ben dört, beş ay soruşturma komisyonu ile da yoğun tartıştım, dedim ki, "Siz bana diyorsunuz ki, ya git erkeğin kucacağına gir ya bana teslim ol". Ben bir insanı ya ak ya kara diye değerlendirmiyorum. Yani insanlarda aydınlık veya karanlık yanlar, olumlu, olumsuz yanlar vardır. Ben şu anda da söyleyeyim, Ji. arkadaşta da, Pel. arkadaşta da, diğer arkadaşlarda da sevdiğim yanlar var, ama bütünleşmediğim yanlar da var. Bununla alternatif düşünceye mücadele edecek zemin vermedik birbirimize. Alternatif düşünceye hiçbir şekilde imkan vermedik. Ona tahammülümüz olmadı. Hiyerarşik yapılanma, erkek sistemi dedik, ama en katı biçimde yürütülüşü de bizim kendi içimizde oldu. Erkek tarzı, erkek yöntemi bizim içimizde uygulandı. Miz. arkadaş bana, "Sen, size rağmen ben yürüyeceğim" diyorsun demişti. Ben de "Evet" dedim. Ve ben şunu söyleyeyim: yıllardır ben boşa kürek salladım. Çok yalnızlaştım, çok tek başıma kaldım. Pratik güçle yürüdüm. Ama sonuçta değişen bir şey yok, çünkü örgütsel gücün yok. Belki yıllardır da bazı şeylerden uzaktım veya çok içinde gibi görünüyordum, ama çok uzaktım. Yani 7. Kongre'ye, 8. Kongre'ye, bu son kongreye, konferanslara, birçok meclis toplantılarına da katılmadım. Yani savunmayla kendimi ayakta tutmaya çalıştım. Ama bir noktada görüyorum ki, bitiş noktasına gelmişim. Bitmemek için Önderliğin savunmasıyla pratiğe yürüdüm. Irak'ta da öyle. Ben şu anda da söylüyorum, çizgi olarak bu örgütle varoldum. Ama bu arkadaşlara bu biçimiyle, ben şahsen güvenmiyorum. İktidara göre pozisyonlarla, iktidara göre politikalarla bir sürü insanın neredeyse düşüncesini felç ettik. Bu kadar deneyime, bu kadar tecrübeye rağmen birbirimizi yürütemedik. Yani PKK'yi PKK yapan şey, Önderlik diyor, "Ne söylediğinden çok, nasıl yaşadığı gerçeği idi". Biz ne yaptığı, nasıl

yaşadığıyla değil, ne söylediğiyle bir sürü Şey belirledik. PKK z artık tersine dönüşmüştü ve halen bu Şey oluyor. Mesela Vi. arkadaş gerçekten zl, gelişmeye açık, ben saygı duyuyordum, ama onu da iktidar Şeyine bulaştırdılar. “Siz siyaset bilmiyorsunuz” diyordu. Arkadaş da kendi duruşunu o noktada ele alabilmeli. Bazı Şeylerde açıklık diyoruz, ama hiçbir zaman birbirimize güvenmedik. Belki arkadaşın zoruna da gitti, ama biz kazayı sorduğumuzda, dağa giderken oldu deniliyor; Max.’a geliyorum, Susurluk kazası deniliyor. Yemeğe giderken olduğu söyleniyor. Ben gelip başkasından ğreniyorum. Irak’ta tecrittik. Bir maliyeden turalım bütün toplantılara kadar “Ya bize teslim olacaksınız ya da öyle olursunuz” deniliyordu adeta. Maddi, manevi olarak teslim alınmaya alışılıyorduk. Onun için kadın komitesinin de yenilenmesini öneriyorum. PJA koordinasyonu da bence bir raporla izah etmeli bu yaşananları. Tüm bunlar, niyet ne olursa olsun, iktidar dengelerinin tekrar arayışıdır. Ben yle değerlendiriyorum. Bence listeler hakkında da açıklık getirilmeli. Birçok kongrelerde de bu böyle. Hiyerarşik rgtsel sistemimizde yetkinin nasıl belirleyici olduğunu bildiğimiz oranda, ona göre politika da yaptık. Bazı yerlerde de içimize geldiği gibi yaptık. Ben bazılarının ikiyzllklerini kaldıramıyorum. Herkes kendi temsil durumuna göre hesabını vermek durumunda. Ben, 3. Kongre sonrası bu mevkiyi kendime layık görmedim. Ben saygısızlık etmek istemiyordum. Zaten onun yargılanması da oldu. Ben ne konumumla iş yaptım ne de o konumu temsil ettim. Sonuna kadar nerede, nasıl olursa olsun, benim iddiam daha fazla gelişiyordu. Arkadaşlar belirttiler, yenilenmeli bu örgüt. Önderlik de diyor, projesi olan, iddiası olan, ben bu kadar iş yapacağım diyen gelir; ona göre onun işleyişi olur. Yani niyetlerle, temennilerle yryemeyiz artık biz. Ayrıca bence hem PJA hem bütün çalışmalar için bir komisyon seçilmeli, bir koordinasyon seçilmeli; bütün kadın çalışmalarını hem toparlayabilmeli hem yrtebilmeli. Arkadaşlar talimatı da değerlendirdiler; yani olumlu bir Şeyde, zorluğun olmadığı dönemlerde çok iyi komutanız, çok iyi temsiliz, ama en zorlu süreçlerde hep böyle. Pratiğe girilmesi gereken dönemde hep böyle olmuştur. En ciddi katılımması gereken dönemde yapılmamıştır. Bu süreç de aynı. Onun için zm olarak da, bu toplantının bir komisyon seçmesini öneriyorum. Kongre hazırlıkları da bu Şekilde yürütülebilir.

Ancak son olarak Şunu söylemek istiyorum: İşbirlikçi, teslimiyetçi çizgi ve sosyal reformla kadın özgürlük çizgisi vuruldu. Yıllarca tasfiyecilerin yapamadığını onlar yaptılar ve bu noktada bizler sorumluyuz. Bunun hesabı da o biçimde verilmelidir.

Çi. ark: Duygusal değerlendirmemek için çaba harcayacağım. Ama uzun bir süreçtir bu parti içerisinde yer alıyoruz. Ben, her zaman şu kaygıyla yaşıyordum, hatta görmek istemiyordum da; bu süreçte gördüm. Her zaman bir hayalim vardı; bütün Kürt insanları, Kürt örgütleri düşünceleri ne olursa, Başkan Apo'nun hazırladığı zeminde, ulusal özgürlük temelinde bir mücadele yürütmesiydi. Bu, en büyük hayalimizdi. Ama hep korktuğum, kaygı duyduğum şeyleri yaşıyoruz bugün. En büyük kaygımız, örgütün parçalanmasına dönüktü. Benim ne iktidar kaygım var ne de başka bir kaygım. Örgüt bu düzeye ulaştıktan sonra, arkadaşların burada korumaya çalıştığı cana “lanet gelsin” diyorum. Çünkü örgüt gitmiş. Bu örgütün en üstünde görev alan arkadaşlar kalkıp bir buçuk saat, geçen sürecin izahını yapıyorlar. Yaptıkları sadece zaman almaktır, başka da bir şey değil. Kadro, “Ya siz bozduğunuzu yeniden yapacaksınız ya da biz bir daha yüzünüzü görmek istemiyoruz” diyor. Kimse kendisini kandırmasın. Kimse de kendisini bulunmaz Hint kumaşı yerine koymasın. Pel. ve bazı arkadaşların yapmış olduğu değerlendirmeler gerçekten beni tahrik etti. Kendimi bastırdım, fakat yine de kendimi tutamadım. Ren. arkadaşın değerlendirmeleri insanı çok tahrik ediyor. İnsanı gerçekten çocuk yerine koyuyor. “Bireylerin durumu ele alınır, ben bu görevi yapmakta yokum” diyor. Zaten sen görevi bırakmışsın. Gerçekten Ren. ve Pel. arkadaşların bu görevin neresinde olduğunu sormak istiyorum. Arkadaşlar şimdi bu izahları kime getiriyorlar? Örgüt bitmiş. Her gün insanlar Kuzey Kürdistan'dan gelip, “Siz ne yapıyorsunuz” diyorlar. “Biz sayısız insan gönderdik ve şehit düştüler. Şimdi bütün bunların sonucu bu mu olacaktı” diyorlar. Arkadaşlar kalkıp falan dönemde şunu yaptık diyorlar, arkadaşlar ben rica ediyorum böylesi değerlendirmelere girmeyelim.

...İnsanın özgürlük savaşçısı olması gerekiyor. Bu partinin birlik militanlarının olması gerekiyor. Yıllarca Önderlik emek verdi, o arkadaşlar da yıllarca Önderliğin emeklerinin üzerinde tasarruf geliştirdiler. Arkadaşlardan tek ricamız bundan vazgeçmeleridir. Her şeyden önce Önderlik üzerinden tasarruf geliştirmeyi bıraksınlar. Rica ediyoruz gerçekten. İnsan yaptıklarıyla bir yere kadar gelebilir, ondan sonra elini vicdanına koyması gerekiyor. '97'den bu yana kadın iki yüzlü olmaya başladı: Bu yüzlerden biri, iktidar; biri de örgüte karşıtlıktı. Fakat şunu unutmamak gerekir ki, en fazla çaba iktidara ulaşmak için harcandı. Örgüt için hiçbir şey yapılmadı. Çekirdek kadronun Önderliğe bağlı olduğunu söyleyen zihniyet, '97' zihniyetidir. Özgürlükçüler, işbirlikçiler kavramı ortaya atıldı, ortaya atılan bu kavramların içi doldurulmadı, yüzlerce insan bu kavramlardan dolayı intihara gitti. Kim yaptı bunu? Burada oturan arkadaşların birçoğu bunu yaptı. Resmen tasarruf yapıldı. Bugün de

arkadaşlar sanki hikaye anlatır gibi anlatıyorlar. Heval biz '97'deki insanlar değiliz. Örgüt yapısı, kadın yapısı '97'deki yapı değil. Her şeyden önce Önderlik beş tane savunma hazırladı ve örgüt yapısı bu beş savunma üzerinde eğitim gördü. Burada bulunan arkadaşlardan daha çok değerlendirmelerde bulundular, okudular, merak ettiler. Yapımız, kadın yönetiminden daha fazla Önderliğin savunmalarda ne demek istediğini anlamaya çalıştı. Arkadaşlar kalkıp bize saatlerce izahta bulunuyorlar. Sonuç nedir? Şimdi gerekli olan, sonuçtur. Bize şu an sonuç gerekiyor. Gerçekten Kadın Özgürlük Hareketi olarak kim parti yapısının karşısına çıkacak? Halkı bırakalım da, yapının karşısına kim ak bir yüzle çıkacak? Kim kalkıp, "Ben kendimi bu çizgiye feda ettim, bu kadar mücadele ettim" diyebilir? Ben bunu Heval Pel.'e sormak istiyorum. Pel. arkadaş zamanını ayarlayıp kadın komitesiyle birlikte Sak.'yle yemek yeme zamanını ayarlayabildi, ama neden yolu buraya düştüğünde kadronun yüzünü görmek istemedi? Bence bunlar çok nettir. Biz şimdi bunları soruyoruz. Belki hakkım yok, belki yetkim yok, fakat Önderlikten öğrendiğimiz kadarıyla, bu örgütte kalma kararı veren her insan için bir sorumluluk vardır. Bunun için de ben diyorum ki bu toplantı, bu bileşim bu gerçekliği iyi görmeli. Önderlik yıllarca, parçalanmış bir halk gerçekliğini güç yapabilmek için uğraştı, onları yeniden yaratıp mücadele azmini, inancını geliştirdi. Çünkü bu, Önderlik tarzıydı. Kadın yönetimi Önderlik tarzını esas almadı. Ne kadro doğru değerlendirildi ne de kadroya inanıldı. PJA yönetimi örgüt yapısının onlara dair duyduğu inancı yitirdi. Bunun bilinmesi gerekiyor. İlk kez PJA'nın bir talimatı karşısında tahrik oldum. Biz burada okuduk, bir tek insan bile kalkıp konuşmadı. Arkadaşlar Arap basınıyla benzerliklerini kurdular. PJA talimatının Arap basınına benzediğini söylediler. Bir olay oluyor, tüm dünya, siyasetçiler yorumlarını yapıyor, kıyaslamalarını yapıyor, Arap basını yeni yeni kınama yapıyor. Her şey olup bitti, PJA talimatı yeni geldi. Kadın olarak herhalde böyle bir kaderimiz olamaz. Bilmiyorduk deyip, daha sonra da bunun özeleştirisini vermek, bana hiçbir zaman samimi olarak gelmez. Ne beni ne de kimseyi tatmin etmez. Bu özeleştirisi yapının gözünü boyamadır. Fakat üzgünüm ki, o boya da artık sonuç almaz. Çünkü artık birçok şey deşifre olmuş. Pel. arkadaşın getirdiği izahlar beni asla tatmin edemez. Neden beni tatmin etmiyor? Her şeyden önce Önderliğin böylesi bir süreçte, kadının doğru bir tekmil vermesine ihtiyacı vardı. Arkadaşlar bu sorumluluklarını yerine getiremediler. Saddam rejimi ilk devrildiğinde Önderlik, "İşbirlikçi, feodal yaklaşımlar Saddam iktidarının yerine gelirse, bu büyük bir tehlikedir" dedi ve PJA'nın buna müdahale etmesi gerektiğini söyledi. Ondan bu yana bir yıl geçti. Acaba gerçekten arkadaşlar ne zaman, nasıl bir siyaset yapacaklarının zamanlamasını ayarlayamıyorlar mı?

Hayır, bence hiç de öyle değil. Ben ilk başta da söyledim, kaygılarım yok. Onun için ben hem önerilerimi yapacağım hem de görüşlerimi dile getireceğim. Sak. Bat. yine bizim yönetimimizi kendi zeminine çekmeyi başardı. Bu çok önemli bir noktadır. İki gücün arasında bile anlaşmalar yapılırken, hangi gücün zemininde yapılırsa o taraf kazanır diyorlar. Arkadaşlar bir yemek adına gitmişler; Sak. ve o grubun Bo. ve Fer.'tan ne farkları var? '90'larda Önderliğe karşı çıkan Sak. Bat. değil miydi? Biz bu kadar gerçekten bilinçsiz insanlar mıyız? Ya biz bu örgütün tarihini iyi takip edemiyoruz ya buna ihtiyaç duymuyoruz ya da kendimizi çok bilinçli görüyoruz, bunlara ihtiyaç duymuyoruz. Bu örgütün en üst görevlerinde yer alıyordunuz, neden yapmadınız? Şimdi de kalkıp işte bilmem "İki çizgi var, ama biz her iki çizgiden de değiliz" diyorsunuz. Tamam baş göz üstüne, kadın özgürlük çizgisini, Önderlik çizgisini hakim kılın, diğer iki çizgiyi etkisiz bırakın, zaten bütün örgüt yapısı da böyle bir şeyi bekliyor. Bütün beklentileri bu yönlüdür. Alternatif yok. Yani böylesi bir durum ortadır. O kadar somut ki, Amerika'yla işbirliği içerisinde yirmi dört saat örgütün bitirilmesi için bir hareket içerisinde. Kongra-Gel biter bitmez, o grup Irak'a geçti, Amerika uçakları hemen gelip HGP'nin üzerinden uçtu. Bunu insan farklı bir biçimde yorumlayabilir mi? Kongre öncesi Gul. arkadaşın şahadetini kadın özgürlük hareketini etkisizleştirmek için gündeme koyanlar, yine Fer. ve grubuydu. Na.'ın öldürülmesini HPG'nin üzerine atanlar yine bu gruptu. Hem Kadın Özgürlük Hareketine saldırdı hem de HPG'ye saldırdı. Önderlik çizgisini hem siyasal olarak hem felsefik olarak hem de politik olarak hayata geçirecek olan bu iki güçtür. Toplumsal olarak kadındır, güvence anlamında da HPG'dir. Her ikisine de saldırdılar. Ben buna inanıyorum, belki arkadaşlar doğru da bulmayabilirler, arkadaşlar çok subjektif olduğumu da düşünebilirler, ama ben kendimi bu yönlü ikna etmişim, yani böylesi bir süreçte Irak'a geçiş, o çizgiye yakınlıktandır. Niyet ne olursa olsun, kaza olduğu zaman benim birey olarak arkadaşların Ma.'in arabalarına bindiğinden haberim yoktu. Kimin arabasına binmiş oldukları artık çok önemli değil, ama eğer bu kaza olmamış olsaydı, kadın yönetimimiz şunu biliyor muydu; orada bulunan Amerika askerleri onları tutuklayabilirlerdi. Kaldı ki aynı o esnada basında bir haber çıktı; Türk basını, "Eğer PKK'nin üst düzey yöneticilerinden birilerini yakalarsak, kimse bunu sürpriz olarak değerlendirmesin" diyordu. Böylesi bir değerlendirme vardı. Ben kendim bu haber başlığını izledim. Panîğe kapıldım, karargahtan sordum, o esnada kaza haberi geldi. Gerçekten kadın hareketi olarak bunu mu hak ettik? Bu bizim kaderimiz mi? Arkadaşlar kalkıp izahlar yapıp, tehditler savuruyorlar. Bana göre Ren. arkadaş tehdit ediyor. Tehdit dönemini aştuk. "Eğer siz bana böyle yaklaşırsanız ben çalışma

yürütürüm, ama yapmazsanız yapmam” diyor. Bence artık o tehditler çok yersiz. Ben bazı arkadaşların yaklaşımlarını örgüt karşısında tehdit olarak algılıyorum. İlk başta, Ber. arkadaşın yaklaşımlarını öyle değerlendiriyorum. Vi. arkadaşı fazla tanımıyorum, ama ben onun yaklaşımını da öyle değerlendiriyorum. Kadın iradesi onları bu düzeye getirdi, yine kadın iradesi onlara hak ettikleri yeri verecek. Kendimizi çok ağırdan aldığımız zeminler ortadan kalktı. Çünkü örgüt yapısı bize karşı olan inancını yitirmiş. Bunun iyi bilinmesi gerekiyor. Arkadaşlara dair yapılan önerilere katılıyorum. Bir örgüt yönetiminin plansız bir biçimde bir yere gitmesi çok ciddi bir şeydir. Arkadaşlar bir manga yönetimi değillerdir ki, işler hafife alınsın. Bir eksikliğe girdiğimizde, yapının karşısına çıktığımızda titriyoruz. Arkadaşlar çok rahat bir şekilde “Plansız gittik, plansız geldik” diyebiliyorlar. İyi ki o kaza oldu, yoksa farklı bir durum da gelişebilirdi. O grubun Amerika, Türkiye’yle ilişkileri olabilir. Ondan dolayı da örgüt yönetimini o zemine çekmek istiyorlar. Her türlü şey beklenir onlardan. Bunlar önemlidir. Benim somut önerilerim var; Dr. Ji. arkadaş son olarak öneri yaptı, ben katılıyorum. Ben o grubu hiçbir zaman değerlendirmiyorum. Ji. ve Ne. arkadaşı da değerlendirmeyeceğim. Fakat Ji. arkadaşa yalnızca şunu sormak istiyorum? Önderlik dört yıl boyunca seni eğitti ve Önderliğin ‘97’de şöyle bir değerlendirmesi vardı: Diyordu ki, “Benim kadına olan yaklaşımımı kabul etmeyenler olacak ve buna karşı benimle savaşanlar olacaktır”. Biz o zaman, bunu yapacak olanlar erkeklerdir diyorduk. Ben bu değerlendirmeyi bizzat Ji. arkadaştan duydum. Fakat Önderliğin onca yıl hazırladıkları, bugün Önderlikten ve çizgiden intikam alıyorlar. Zaten kadın olarak bugün buradaki duruşumuz Önderliğin idam edilmesine yetiyor. Bu üç ay içerisinde, hatta daha öncesinde de Önderliğin yaşamı için hangi çabalar yürütüldü? Ben bunu soruyorum. Niye arkadaşlardan kimse bunu değerlendiremiyor? Ben bu mantığı asla doğru bulmuyorum ve kabul etmiyorum da. Örgüt yükünün kaldırılması gerektiği zamanlar bazılarımız hemen kendimizi geri çekiyoruz. Bozanlar, yapacaklar da. Soruştırmada bile olursa, güvenlikte bile olursa, bu mantıkla yaklaşılması gerekiyor. Arkadaşların gelen raporları bu yönlü olmazsa, kimse kabul etmeyecektir. “Kendimizi geri çekiyoruz” diyorlar, neden seçildiğinizde kendimizi geri çekiyoruz demediniz. Arkadaşlar uçurumun ağzına geldiğimizi belirttiler, bence biz uçurumun ortasındayız, hafif bir rüzgar vursa hemen aşağı yuvarlanacağız. Çok sakın yaklaşıyoruz, fakat öyle değil. Fer. arkadaşın değerlendirmeleri var. Belgelerde var. Ben okudum; diyor ki, “Bu dört yıl içerisinde dört bin insan aramızdan kaçmış”, kaçış nedenlerini de şu şekilde koyuyor, “bayan ve erkek ilişkileri serbest olmadığı için kaçtılar”. Hiçbir zaman kötü bir hayalini bile kuramayacağımız şeylerle karşılaştık. Yani

gerçekten örgüt olarak bunları mı hak ediyorduk? Bana kabus gibi geliyor bu günler. Kadın tarihçesini değerlendirdiğimizde, en fazla Ekim Devrimini değerlendiririz, devrim bittiğinde kadın eve döndü deriz. Fakat bugün ortaya çıkan durum, daha kötü. Yani toplum içerisinde de değiliz. Na.'ın Fidel için bir değerlendirmesi vardı, "Benim yarattığım insanlar değil sadece PKK'nin başına, insanlığın başına bela oldular" diyordu. Eğer kendimizi kaygılardan arındıramazsak, öyle tahribatlara yol açar ki bizim bu duruşumuz, bütün dünyanın başına bela hale geliriz. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz diyorlar. Eğer bugün Max. şehitliği başka şeylerin yaşandığı bir yer haline dönmüşse, birey olarak ben kendim "Keşke yaşamayıp da bugünleri görmeseydim" diyorum. Çünkü kanlarını veren insanların bulunduğu zeminde, başka şeyler yapıyoruz. Gerçekten insanın kaldıramayacağı düzeyde zor durumlarla karşı karşıyayız. şimdi bütün bunlardan sorumlu olanlar kimlerdir? Bu arkadaşlardır sorumlu olanlar. Önderlik her zaman şunu demiştir, "Kadın gücü siyasi bir ordu gücüne dönüştüremezse kendisini, felaketleri kendisiyle birlikte getirir". Acaba biz bu söylemden gerçekten ne sonuç çıkardık? Kadın olarak biz bunu nasıl değerlendiriyoruz? Kaldı ki bu, ta '97'de söylenen bir şeydir. Öylesi bir gerçeklik var. şimdi bundan sorumlu olanlar kimlerdir; bizleriz. Devrimci sorumluluklarımıza sahip çıkmamız gerekiyor. Hem olumsuzluklarımızı sahiplenmemiz gerekiyor hem de kendimizi gelecek için hazırlamamız gerekiyor. İnsan böyle bir iddiayı göremiyor. Bir noktayı daha dile getirmek istiyorum, arkadaşlar kalkıp, "Arkadaşların bize yaklaşımları bilmem nasıldır" diyorlar, yani biz kadın olarak bir araya geldiğimizde, birbirimizden moral alıyorduk, inanç aşılıyorduk birbirimize, fakat bu zeminde gerçekten artık bunu da göremiyoruz. Bu neden kaynaklanıyor? Parçalı zihniyetten kaynaklanıyor, herkes kendisini düşünüyor. Toplantı başlayalı kaç gün oluyor, fakat ben birey olarak hala bir tek arkadaşla bile tartışma cesareti görmemişim kendimde. Çünkü tartışsan, hemen gruplandırılacaksın. Bu toplantıda tekrar bazı şeyleri yaratmamız gerekiyor. Ben kısaca bunları değerlendiriyorum.

Si. ark: Ben başta şunu belirtmek istiyorum: Gerçekten kalkıp konuşma niyetinde değildim. Herkesi dinleyip objektif bir görüşe ulaşmak istiyordum. Sadece bayan yapısı değil, genel örgüt yapısı bu toplantıyı bekliyor. Her arkadaş da bunun bilincindedir. Çünkü kadının ciddiyeti, kadının yaratma ve yıkma gücü yapı tarafından çok iyi biliniyor. İnsan kalkıp konuştuğunda, insanın duyguları ve düşünceleri birbiriyle çelişi içerisinde giriyor. Dinlediğinde de aynı şey oluyor. Önderlik, kadının duygu yüklü zekasından bahsediyor. Ama gerçekten insan bazı değerlendirmeleri dinlediğinde duygudan eser kalmadığını

görüyor. Ben arkadaşların sürece yönelik yapmış olduklar tespitlere, değerlendirmelere katılıyorum. Çok fazla da uzatmak, arkadaşların çok fazla zamanını da almak istemiyorum. Kongra-Gel aslında bizim gerçekliğimizi ortaya çıkardı. Demokratik bir ortam herkesin rengini biraz belirledi. Kimin neyi düşündüğü, neyi savunduğu dilde söylenirse de pratikte belli oldu. Bazı izahlar yapıyor; ben kendi kendime bazen düşünüyorum, acaba bu arkadaşlar etraflarındaki insanları nasıl değerlendiriyorlar? Gerçekten getirdikleri izahların insanları doyuracağına inanıyorlar mı? Arkadaşlar istifa etmeyi çalışmadan kaçış olarak değerlendirdiler. Ben onlara da anlam verebiliyorum kendime göre. Ben bu toplantıya katılmayan arkadaşların ve burada bulunan her arkadaşın da gerçekten böylesi demokratik bir ortamda kalkıp görüşlerini dile getirmesini, yani görüşleri çizgi karşıtı da olabilir, fakat kalkıp açık bir şekilde değerlendirmelerini yapmalarını isterdim. Bunu bir mertlik olarak değerlendirirdim. Fakat çok tuhaftır ki, kalkan her arkadaş konuşmasında doğru olan şeyleri savundu. Pratiğini yorumladığında ise, “doğru” diye savunduklarının tersine düşmüşler. Yani ikiyüzlülük çok ağır bir kavram olabilir, fakat bence yapılan biraz da ikiyüzlülüktür. Biz genel ortamlarda çoğunlukla iyi şeyleri, herkesin kabul ettiğı şeyleri dile getiriyoruz. Fakat şunu açık söyleyeyim, Amerika’nın bu aksiyon filmleri vardır ya, başını izlersin sonunun nasıl olacağını tahmin edersen, çoğu kez insanda böylesi bir his geliyor. Yani kendi kendine, “Sanki ben bu filmi bir kez daha izlemiştim” diyorsun. Belki yeri ve rolü biraz değımiş, fakat içerik hep aynı. Bazı şeyler çok derin arkadaşlar. Arkadaşlar dengelerin kırılması gerektiğini belirttiler. Ben katılıyorum. Fakat dengeler üzerinden yürüyen bir insan, dengeleri kırarsa, biter. Gerçekten de eğer bazılarımız, üzerinde yürüdüğü dengeleri kırarsa, bitecek. Ben bazen insanlara nasıl inanacağımızı düşünüyorum. Arkadaşlar inançtan bahsediyorlar, ben birey olarak bayan arkadaşların bu süreçte çıkan yaklaşımlarından incindiğim kadar, Fer. ve Bo. arkadaşların yaklaşımlarından incinmedim. Neden? Benim o insanlardan beklentim yoktu, onların çizgileri belliydi. Belki o insanlar bu devrime uzun yıllar hizmet de ettiler, ben hiçbir zaman hiçbir insanın bu devrimden kopup gitmesini kabul edemem, ama bizim PJA yönetiminden beklentilerimiz vardı. Onlar bizim irademizi temsil ediyorlardı. Arkadaşlar yapının iradesinden bahsediyorlar, ben kendi kendime dedim ki, “Gerçekten kimse yapıyı bir şeyden sayıyor mu?” Basit bir örnek vermek istiyorum: Arkadaşlar bir talimat yazdılar. O talimata ilişkin arkadaşların görüşlerini istediler, ama arkadaşlar yapının görüşlerini beklemeden başka bir karar aldılar. Pel. ve bazı arkadaşların yapmış oldukları izahlarla neredeyse öyle bir duruma

getiriyorlar ki kendilerini; sanki yapmış oldukları davranışlar düşüncelerinden kopukmuş gibi. Yani gerçekten mümkün mü insan davranışının düşüncesinden kopuk olması? Yani seni motive eden şeyle nelerdir? Seni harekete koyan şeyler nelerdir? Neredeyse insan bilimselliğin karşısına dönüşüyor. PKK yapısı, leb demeden leblebiyi anlıyor. Kaza olur olmaz, yapı ona isim verdi. Arkadaşlar diyorlar, “Biz PJA yönetimi adına yapmadık”, peki sen kimin adına yapıyorsun? Yani sen PJA ve kadın iradesi adına bunu yapmıyorsan, bu ne anlama gelir? Yani sana o yetkiyi veren bu halk ve arkadaşlar değil mi? Arkadaşlar içinde buldukları konumu kendilerine sorabilirler. Önderlik güvenlik sorunu üzerinde o kadar duruyor. Pel. arkadaş gitmeden birkaç gün önceki görüşme notunda Önderlik ısrarla güvenlik üzerinde durdu. İmralı gibi bir yerde Önderlik bütün ayrıntıları düşünerek, güvenliğin bile nasıl olacağını ortaya koyuyor. Çi. arkadaş bir şey söyledi, ben de katılıyorum; iyi ki o kaza oldu. Eğer o kaza olmamış olsaydı, siyasi yönde daha farklı şeyler de olabilirdi. Kongra-Gel’i terör listesine almışlar, arkadaşlarımız oralarda dolaşıyorlar. Ben PJA yönetimine bir soru sormak istiyorum? Arkadaşlar Kongra-Gel’e örgütsüz gittiklerini söylediler ya da demokratik bir ortamda herkesin kendi adına karar vermesi gerektiğini belirttiler. Ben soruyorum, “Neden bazı şeyler o kadar bireylerde kilitleniyor?” Yani eğer bazı arkadaşlar üzerinde ithamlar vardıysa, doğru ya da yanlış, ama neden bu durum PJA’nın projelerini sahiplenmesi önünde engel oldu? Bunlar denge değilse, nedir? Ben katılmıyorum her iki çizginin aynı şekilde değerlendirilmesine. Arkadaşlar arabuluculuk yapmak istemiş olabilirler, birleştirmek için niyetleri olmuş olabilir, ben buna bir şey demiyorum, iyi bir niyettir. Partinin bütün kurumları, “Sizi birliğe çağırıyoruz” dediler; bu, genel bir yaklaşımdı. Arkadaşlar başka bir biçimde de bunu yapabilirlerdi. Yani Fer. ve Bo. arkadaş yapılan bütün çağrılara rağmen bir birlik arayışı içerisine girmek istememişlerse, PJA yönetiminde birkaç bayan arkadaşın girişimi sonrasında mı böyle bir girişim içerisine gireceklerdi? Bunu bedeli ne olacaktı? Mümkün mü o insanların o kadar basit yaklaşması? Ben gerçekten, bazen işin ciddiyetini anlayamadığımızı düşünüyorum. Bir söylem var; denilir ki, “Burjuvazi özgürlük kavramını getirdi, fakat özgürlüğe giden yolu insanlara göstermedi”. Yani değişim ve dönüşümler gerekiyordu, fakat bu değişimlerin ölçüleri somut olmalıydı. Ortaya konulanlarla yapı bir altüst oluşu yaşadı.

...

Küçük Güney’in kadın partisinin altı ay içerisinde oluşturulması gerekiyordu. Bu yönlü bir komite hazırlığı oldu, fakat halen de üzerinde çalışılabileceği doğru dürüst bir perspektif bile yok. O örgütlenmenin nasıl oluşturulacağı bile halen netleşmiş değil. Doğu

için de aynı Şey geçerli. Kùçük Güney’de Şimdi kadın kolları da var, çalışmaları da var, kadın kitlesinin hepsi ayakta, fakat onları bir araya getirecek bir perspektif yok. Kimse kendisini bu yönlü kandırmasın. Suriye’den gelen arkadaşlar da hazır, onlar da değerlendirebilirler. Yani kolumuzun altında o kadar çalışma var, fakat biz nasıl değerlendiriyoruz. Tümünden Irak’a kilitlendik. Haddinden fazla ağırlığımızı sadece bazı yerlere verdik. Yani adeta Irak sahası herkesin toplanması gereken bir saha haline geldi, çok cazip hale getirildi. Kitle tabanımızda o kadar da güçlü bir örgütlenme yok. Behdinan ve Soran alanında ne genel olarak ne de özgün olarak hiçbir örgütlülüğümüz yok. Sanki bütün derdimiz Musul ve Bağdat’mış gibi. Arkadaşlar oraları odak noktaları haline getirdikleri için diğer çalışmaların tümünü unuttular, işlevsiz kaldılar; bu, kendisiyle birlikte tepki ve diğer noktaları geliştirdi. Her Şeyi bilinçlilik ve bilinçsizlik temelinde yorumlamayacağım. Arkadaşlar da izahlarını yapıyorlar, kimseye de çok vicdansız yaklaşmak istemiyorum, fakat her arkadaşın, üzerine düşen sorumluluğun bilincinde olması gerekiyordu. Herhalde arkadaşlarımız o kadar da bilinçsiz değil, neyin nereye götüreceğini çok iyi biliyorlar. Ren. arkadaş için de arkadaşların belirttiklerine katılıyorum. Yani gerçekten yaptığı, bir tehdittir. Artık bu tehdidin altında başka Şeyler var mı, onu bilemiyorum. Acaba sadece kendisini çalışmadan mı geri çekecek? Keşke sadece bununla sınırlı kalsa. Fakat bence bunun altında başka Şeyler var. Yani böyle bir öneri yapması, böyle bir görüş sunması o kadar basite alınacak bir Şey değil. Bana göre o arkadaşların durumunun ele alınması gerekiyor. HPG’ye geçmeden öne Nef. ve Ji. arkadaşla ilişkin olarak bir Şeyler belirtmek istiyorum. Belki Ji. arkadaş konuşmuyor, ama biz dinlemek istiyoruz. Fakat ben Şunu açık söyleyeyim: Sağ çizgi kendisini halka ve yapıya dayandıramadığı için bu arkadaşlar kendilerini ondan kopardılar. Nef. arkadaşın yapmış olduğu izah, doyurmuyor. Arkadaşlar biraz kendi dünyalarından çıkıp, görsünler nelerin yaşandığını. Sanki hiçbir Şey olmamış gibi yaklaşıyorlar, çok duygusal yaklaşımlar içerisine giriyorlar. Ben bunlarla doymam ve ikna da olmam. Üzerinde bu kadar oynanan bir yapı artık kolay kolay ikna olmaz. On beş yıldır birlikte yaşadığımız arkadaşları artık tanıyamıyoruz. Bunun için de arkadaşlar bazı tepkileri normal görsün ve anlam da versinler.

HPG için çok fazla değerlendirme yapmak istemiyorum. Belki PJA’ya karşı tutumları çok sertti, bu da bir parçalanmaya götürdü. Fakat gerçekten de o arkadaşlar üzerinde yoğun bir baskı vardı. Dışarıdan vardı, içeriden baskılar vardı. HPG üzerinde son yıllarda PJA çok fazla durmuyor. HPG yapısı buralara geliyordu, sadece Hez. arkadaş bizim karargahımıza gelmiş, bir gece kalmıştı yönetimde. Bu durum büyük karışıklıklara yol açtı. “HPG’denidir, neden PYD’ye

gelmiş” deniliyordu. Sanki askeri güçler demokrasiyi bozacakmış gibi önyargılar oluşmuştu. Arkadaşlar, manevi değerimiz diyorlar, bırak sadece manevi değerimiz olmayı, bizim devrimimizin garantisidir HPG. Ama sadece biz sözde bunu dile getiriyoruz. Ben şahsen söyleyeyim, eğer PKK yapısı bütün olanlara rağmen ayakta kalmayı başarabilmişse, bu çok derin bağlılıklardan kaynağını alıyor. Ayakta duruyor, fakat yaralar da aldı. Ruhsal anlamda, kişilik anlamında aldığı yaralar ağırdır. Bunların da görülmesi ve bilinmesi ve buna göre anlam verilmesi gerekiyor. Ji. arkadaşına ben de katılıyorum, bir komitenin oluşturulması gerekiyor. Eğer kadın hareketi bu haliyle Kongra-Gel’e giderse, kalan şeyler de bozulacaktır. Toparlanıp Kongra-Gel’e gitmemiz gerekiyor. Yoksa gerçekten parçalanır, dağılır gideriz. Bunun için de gerçekten kadın çalışmalarını yürütebilecek bir komitenin oluşturulması gerekiyor. Hem Kongra-Gel için hem de kadın kongresi için hazırlık yapılması gerekiyor. Belki bazı şeyler planlamada daha iyi tartışılır, fakat ben de buna katılıyorum. En son olarak bunu da söylemek istiyorum, eğer biz bu tabloyla, bu kişiliğimizle yapının karşısına çıkarsak, bu sefer daha ağır tepkiler ortaya çıkar. Bunu söylemek istiyorum.

Sew. ark: Bazı şeyleri biraz daha özet vermeye çalışacağım. Fakat tekrara girmemeye çalışmakla birlikte, insan bazı şeyleri kendi diliyle de anlatmak istiyor. Kongra-Gel açısından da PJA açısından da bir mücadele hareketi olarak, halkla ve bütün değerlerimizle birlikte çok ciddi bir dönemden geçiyoruz. Birçok şeyi bununla bağlantılı değerlendirmemek eksiklik olur. her şeyi dönemin zorluklarıyla açıklamak, bununla gereçlendirmek ise başarısızlığa prim vermek, yatırım yapmaya devam etmek olur. Durum tespiti için, içinden geçtiğimiz dönemi görmek gerekir. Ama içinde bulunduğumuz dönemi aşmak için de, her şeyden bağımsız kendimizi koymamız gerekir. Hem her şeyle bağlı, ama hem de her şeyden bağımsız. Böyle bir dağılmayı ilk komplo olduğu zaman yaşamıştık. Ruh hallerimiz, yaşadıklarımız birçok bakımdan birbirine benziyor. Tam tersi bir noktada olmamız gerekirken, böyle bir şeyi yaşıyoruz. Şimdi komplo zamanından daha suçluyuz. Çünkü Önderlik önümüze çok büyük bir perspektif koydu. Bunu üç savunmayla yaptı. Sayısı beş ciltlik kitap yapan görüşme notu var. Bütün bunları bir araya toplarsak ve komploya karşı beş yıldır bırakalım bizimkini, Önderliğin verdiği mücadeleyi düşünersek, geldiğimiz noktaya nasıl anlam vereceğiz, gerçekten çok zor. Ne diyeceğiz? Gerçekten, yaşanan şeyler karşısında özeleştirin, izahın ne kadar anlamı var? Arkadaşların öfkesi çok haklı. Ama artık herhalde öfke duymaktan çok, daha fazla şey yapmak gerekecek. Biz PJA’da en son birkaç görüşme notunu birlikte tartışmıştık. Orada getirdiğim bazı

görüşleri burada da koymak istiyorum. Biz PJA'yı çok soyut bir olgu olarak düşünmemeliyiz. Partiye de öyle yaklaştık, genel örgüte de. Hep Önderliğin yanımızda varolduğu zamandaki gibi düşündük. Yani Önderlik bizim için gerçekten her zaman doğrultunun ana kaynağı olarak vardı. Fiili olarak da bizimleydi. Öyle bir örgüte geldik biz. Sonuçta her zaman, objektivitenin oluşacağı, başarının, çözümün oluşacağı bir nokta vardı. O zamanki PKK, o zamanki kadın hareketi açısından bu böyleydi. Önderlik vardı. Ama biz beş yıldır böyle bir harekette değiliz. Önderlik çok şükür ki hala yaşıyor, çok şükür ki hala –biraz idealistçe bir söz oldu belki- bize perspektif verme koşulları var. Fakat her şeyi anında belirleyecek durumda değil tabii Önderlik. Ayrıca komplonun bizde yarattığı kırılmaların ben hala çok açıklıkla değerlendirilmediğini düşünüyorum. Biz hala, sadece kırıldığımızı söylüyoruz, ama nasıl bir kırılma bu ve bugün geldiğimiz noktanın bu kırılmayla ne kadar bağı var? Bence geçekten irdelemeye değer ve kongremizde çok kapsamlı incelenmek zorunda olan bir nokta. Bizim bu kadar politize oluşumuzda, bu kadar iktidar ilişkileri dediğimiz noktalara gelişimizde, ama bunun karşısında bir de bu kadar iddiasızlık noktalarında seyreden kişiliklerimizin oluşunda bu kırılmaların çok etkisi var. Ben 4. Kongre'de bir değerlendirme yapmışım, çok da eleştiri almıştı. Bir kez daha o değerlendirmemi yapmak istiyorum. Doğru olduğuna inanıyorum. Öz tercihlerimiz gerçekten ne kadar vardı özgürlük için? Bütün yaşamımız bunun cevabını öncelikle vermemiz gerektiğini gösteriyor bana göre. Bütün duruşumuz bunu gösteriyor ve buradan ele almazsak çözüm üretebileceğimizi düşünmüyorum. Yani Önderlik Kongra-Gel'de yaşananların tekмили verilil verilmez şunu söyledi: "Herkesin hesabı olmasaydı bu noktaya gelinmezdi." Bu, bana göre bizim için de geçerli. Hareket olarak bu noktaya geldiysek, herkesin hesabı vardı. Bireysel miydi, korkaklık mıydı, şu muydu, bu muydu, hiç fark etmez. Ama herkesin hesabı olmasaydı bu noktaya gelinmezdi. Taraflar var ve PJA tarafsız durmak zorunda. Ama PJA Önderlik çizgisinde yürümek zorunda. Biz bunu yapmadık. 'Ortalıkta kalmak' demişti bazı taraf olan gruplar, o anlamda değil, ama Önderlik çizgisinde yürümemek anlamında ortalıkta kaldık. Kadın Hareketi Önderlik çizgisinde yürümediği sürece ortalıkta kalır. Heval Ji. taraf olduğu halde ortalıkta kalmıştır. Bu gerçekler bence çok yakıcı kadın için. Bütün bu süreçlerde, bütün benzer süreçlerde kadınlar böyle noktalara gelmek zorunda kalıyorlar. Çünkü egemenlikli sistemin, onun hakimiyetinin devam ettiği yaşamın karşısında kadın bu noktadır. Bunu görmek gerekir. Eğer Ji. arkadaş çözümleyecekse bir şeyi, bunu görmek zorunda. Buradan başlarsa, belki çözümleyebilir. Ama ben, hepimiz için geçerli olan noktalara geri dönmek istiyorum; gerçekten bu noktaya gelmişse, artık izahların, özeleştirilerin bir anlamı yok.

Köklü ele almak zorundayız. Çünkü Önderlik, bir sonraki teknilde, hatta ondan önce hemen dedi ki, “Bu hareketler bana karşıdır. Kimsenin ardından gitmesinler, hiç kimse kimseyle çatışmıyor, herkes benimle çatışıyor”. Bence bazı arkadaşlar değerlendirme yaparken, hani diyoruz ya kendimize göre seçiyoruz, neden bu sözleri seçerek konuşmuyoruz. Bence en önemli olan ve bizim doğrultumuzu belirleyecek sözler bunlar. Bunu yerine getirdik mi, o ayrı. Ama bugün çözümlü tartışıyorsak, bence kaybettiğimiz noktalardan, esas almadığımız Önderlik yaklaşımlarından, düşüncelerinden başlayalım. Önderlik “Beni izlesinler” dedi HPG ve PJA için. Tarafsızlık diye bir şey vardır; Önderlik çizgisinde vardır. Daha sonra Önderlik, önümüze yeniden inşaayı koydu. Biz her dafasında Önderliğe savunmalar temelinde ne kadar yoğunlaştıığımızı, ne kadar güçlendiğimizi belirtiyorduk. En son teknilde de yazılmış. Önderliğe böyle bir teknilin sunulması çok acı. Nasıl acı? Hani Atina savunmaları bizi derinleştirmişti? İnkarcı yaklaşmak istemiyorum, ama bu durumdayken, doğrusu ben yazmak istemezdim öyle bir şeyi. Yapımız, kadromuz çok ciddi bir yoğunlaşma içinde, ama biz hareket olarak bu noktadayız. En azından şimdi demeyelim, bir çözümlü oluşturalım, sonra diyelim. O yoğunlaşmanın gücünü Önderlik çizgisinde bir harekete geçirelim, ondan sonra diyelim. Ama şu anda o güç örgütlenmemiş, Önderlik çizgisinin yoluna girmemiştir. şimdi herkes bunu taşıyor. Kadromuz, yapımız bunu taşıyor, ama bir PJA gücü olarak, bir PJA hareketi olarak değil. Çeşitli yerlerde arkadaşlar, bütün yaşananlara karşı çok güçlü refleksler de verdiler belki. Ama biz bir PJA örgütlülüğü olarak bunu yapamadık. Önderlik bütün bu şeyleri en küçük bilgiler düzeyinde bile duyunca, ilk söylediği şey, “yeniden inşaa” oldu. Sorunu hemen ideolojik boyutta tespit etti. Bu noktaya geldiysek, bence ideolojik tespitten girmek zorundayız. Özgürlük tercihinin, öz tercihlerimiz olarak ne kadar oluştuğundan girmek zorundayız. Biz aşırı politize olmayı savunuyorsak, o zaman biz özgürlük çizgisini politikaya tercih etmiş demektir. Biz aşırı iktidarlaşma eğiliminden bahsediyorsak, biz benmerkeziyetçilikten, dengencilikten bahsediyorsak, bugün haklı veya haksız, şu çizgiyle mi birleştik, bu çizgiyle mi birleştiği tartışıyorsak, demek ki biz özgürlük çizgisinde tercihimizi çok netleştirmemişiz. Bütün eleştiriler sonuçta bazı sonuçlar üzerinden oluyor. Doğru yanlış tarafı ayrı. Ben o konulara ilişkin kendi görüşlerimi de söyleyeceğim. Bence bu tartışmayı yaparken, yeniden inşaa mantığında yapamazsak, biraz önce bir arkadaş konuşmuştu, gerçekten ben katılıyorum, insana artık gına geliyor. Arkadaşlar, “Yeniden yönetim oluşsun”, dediler; o da bir çözümlü. Hiç reddedilecek bir çözümlü de değil. Ama sorun o değil. Yani bir mekanizma oluşturalım, şu anda mevcut yönetimler güven

oluşturamıyorsa, yeniden bir ynemitm ya da koordinasyon belirleyelim bu toplantıda. Bu toplantının öyle bir yetkisi var. Ya da soruşturma da açalım arkadaşlara. Bunlar ayrı, ama bizim hareket çözümümüz nereden başlayacak? Bunlar rgtsel tedbirlerimiz olabilir. Ama biz bir kongreye gidiyoruz, yeniden yapılanmaya gidiyoruz. Bu kadar tehlike altında bir mücadele gerçeği varken, sorunu sadece örgütsel tedbirlerle çözemeyiz. Biz nerede kaybettiğimizi ideolojik ve siyasal olarak tespit etmek zorundayız. Hatta belki felsefik olarak, özellikle yaşam felsefesinde bunu yapmak durumundayız. Orada da çok Şey kaybettiğimizi düşünüyorum. Belki yapılanma tartışmasıyla birlikte özellikle yeniden inşaya ilişkin görüşlerimi belirteceğim. Fakat Şimdi biraz Şunu değerlendirmek istiyorum: Biz çok önemli süreçler yaşayan bir hareketiz. “Yaşananlar bazı sahneleri hatırlatıyor” dedi arkadaşlar. Ne yazık ki, bize bazı Şeylerin tekrarı gibi geliyor. Belki bütünüyle denilemez, ama özü itibariyle bir tekrar; çizgiye gelmemek, benmerkezcilik, elitizm, dengecilik, yönetim içinde grup, parçalanma vb. tabii tekrar. Ama biz bu noktaya gelmek zorunda değildik. Çok ağır bedelleri olan süreçler yaşadık. Ben bizzat içinde yer alan insanlardan biriyim. Hem bütün hareket için hem hareket içindeki bireyler için bedelleri çok çok ağır oldu. Bunun acılarını da çok yaşadık. Bu kadar kayıplı bir dönemden geçtikten sonra, sonuç daha farklı olmalıydı. Neden olmadı? Arkadaşlar belirlediler, o dönem ortaya çıkan sonuçların hepimizde güçlü bir yenilenmeye yol amaması, herkesin kendisinde görmemesi tespitine katılıyorum. İlla tasfiyeci hareketle bir olmuş arkadaşlar açısından değil, hepimiz açısından bunlar sorgulamalıktır. Bunun dışında kalan arkadaşlar açısından da, kendi açımdan da geçerli görüyorum bunu. Nerede kaybettiğimizi bir kez daha sorgulama ihtiyaçı duyuyorum. Bu süreçte bence işin özü kaybedildi. Geçirdiğimiz süreçleri ele alan çok güçlü çözümlerler yapıldı, ama bir Şeyler adına, diyelim ki örgüt anlayışı üzerinden, çünkü örgüt yerle bir edilmişti, örgüt tasfiye edilmişti geçmiş dönemde, bunun giderilmesi adına, örgütte sıkı bir birlektelik oluşturma iddiasıyla ortaya çıkıldı. Bunun belli bir pratiği de sergilendi. Bütünüyle inkar etmiyorum, ama kişiliğimizin gerçeklikleri ve bununla birlikte ortaya çıkan duruş bence bizi yeniden örgütsel parçalanmayla aynı noktaya getirdi. Bu bir tasfiye süreci değil belki, ama sonuçta örgüt çok farklı bir dönemden geçti. Yani yeniden bir tasfiyeyi yaşıyoruz anlamında söylemiyorum, ama çok ciddi, ona yaklaşan bir durum yaşıyoruz. Şimdi biz yönetimimizin bilmem ne kadarı hakkında soruşturma ister duruma geldik. Biz diyoruz ki, kadın katliamı var. Bunların hepsi gerçek. O zaman demek ki çok ciddi bir durum yaşıyoruz. Bir durum tespiti yapmak gerekir bu anlamda. Ama bunu neden yaşadık? Bir arkadaş, “İktidar gerçekten kader mi?” diye

sordu. Bence iktidar ilişkisini çok iyi değerlendirmek gerekiyor. Biz soruşturmadan çıkarken, ben arkadaşlara birey olarak önermiştim, unk oradan çıkardığım bir sonuç olarak çok ihtiyaç duydum. Kadın ve iktidar, kadın ve g ilişkisi üzerinden PJA’da bir yoğunlaşma gerekliliği olduğuna ilişkin bir öneri yapmıştım. Hatta kendim yapmak istemiştim. Yaşadıklarımızdan çıkardığım bir sonuçtu. Ben PJA’da böyle bir Şeyin o süreç sonrasında yapılmamış olmasını büyük bir kayıp olarak görüyorum hala. O süreçten sonra irdelemesi gereken konulardan biriydi. En önemli sonuçlardan biri buydu. Ama gerçekten ben Şunu o zaman da gördüm, Şimdi de çok net görüyorum; iktidar ilişkisi içerisinde, yönetim ilişkisi içerisinde, hiyerarşik ilişki içerisinde gerçekten kişiliklerimiz özgürlük iddiasını koruyamıyor. Kişiliklerimiz o konuda gerçek anlamda bir donanım kazanmış durumda değil. Gerçek anlamda özgürlükte kararlaşmasını sabit tutamıyor. Yoktur, kayboluyor demiyorum, ama sabit tutamıyor. İktidarın getirdiği bazı özellikler, benmerkezcilik, bireycilik, dışlayıcılık, yararlanmacılık, pragmatizm, artık hangisini sayarsanız sayın, benzer birçok Şey var. Bunların hepsi bizde gerçekten zgrlksel iddiayı, amalılığı, duyguları ciddi boyutta tahrifata uğratıyor. Söz ve eylem elişkimiz o kadar büyük bir düzeye geliyor ki, Şimdi kimse bize inanmıyor, sözün anlamı kalmıyor. Biz Şu anda, “Vay nasıl bunlar söylenir” diyemeyiz. Ben yle düşünüyorum. Şu anda sözümüzün anlamı kalmadıysa, özgürlük sözcüğü bizden çıktığı zaman tepkiyle karşılanıyorsa, bunun bir anlamı var. Eylemimiz sözümüzün bir karşılığı olarak ortaya çıkmadı. Bunun nedeni ise kişiliğimizdir. Ben Şöyle bir değerlendirme yapmak istiyorum; geçmiş dönem, 2. Kongre dönemi açısından Şöyle bir gerçek vardı; biz siyasete önderlik desteğiyle girdik. Kendi başına siyaset yapma konusunda çok böyle komple oluşmuş bir gerçeğimiz yoktu aslında. Dümdüz, kaba retçilik üzerinden oluşmuş bir yaklaşımımız vardı; o siyaset değildi aslında. O cepheden savaş, kolaycılıktı. Diğer yönlerini zaten önderlik yürütüyordu. O dönem tam olgunlaşmamıştı, ama kadının siyasete girmesi, çok güçlü siyaset yapması gerekiyordu. 3. Kongre’yle birlikte gelişen süreç, kadının artık siyasete girdiği dönemdir ve gereklidir. zgrlk iddiası siyasetle birlikte, özgürlük mücadelesi özgürlük siyasetiyle olur. Bu dönemde ortaya çıkan Şey ise, siyasete giriş var, ama bu giriş içerisinde bence PJA kendi çizgisinin kontrolünü çok sık kaybetti. Bütün zorluklara rağmen, arkadaşların ilk girişlerinde daha fazla iddia vardı. O zamanlar korkunç bir baskı altındaydı yönetim. Bütün her Şeye rağmen iddiası daha fazlaydı, fakat giderek bu mekanizma içerisinde, biz erkeği değerlendirmekten uzaklaştık. Cins mücadelesini değerlendirmekten, onu takip etmekten, onu büyütmekten uzaklaştık. Örgüt birliği vs. bunlar gerekiydi, ama doğru bir ayırım

yapılmadı; bir erkek sistemi vardı. Bunu her gün aramızda tartışıyoruz. Hiçbir arkadaş bir erkeğe karşı yürüttüğü mücadelede, arkasında kimin olacağını bilemiyor. Destek gelecek mi, gelmeyecek mi bilemiyor. Biz 2001’de Heval Çi.’le birlikte çalışıyorduk HPG’de . Çok ciddi bir uzlaşma vardı. Nasıl aşacağız diye tartışıyorduk. Şöyle yaparsak, yapı bunu objektif götürebilecek durumda mı diye düşünüyorduk, ama bir de, böyle bir şey yaparsak, acaba gerçekten genelden ne tepki alacağız diye soruyorduk. Şimdi her gün, HPG zemini içerisinde kadın-erkek arasında denge ve uzlaşma var tespitini yapıyoruz. Ben hala HPG zemininin değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Biz her gün nereden bir ilişki çıkacak diye bekliyorduk. Her ay bize kaç tane ilişkinin tekmiili geliyordu. Yapımız yeni vs. ama biz o arkayı düşünmek zorunda kalıyorduk. Bunu ciddi ciddi oturup düşündük. Bu her yer için geçerli bir şey. Ben bunun, hiçbir kongremizde ve konferansımızda ciddi bir eleştiri olarak ortaya çıktığını da görmedim. Bence erkeğin hala bir sistemi var bu örgüt içerisinde. Varlığından kaynaklı olarak sistemi var. Erkek varsa, burada onun sistemi vardır. Biz hala onu aşmış değiliz. Bunun içerisinde, örgüt birliği adına, sorun çıkmasın, geçmiş pratiğe düşmeyelim adına yaşadığımız mücadelesizlik derinleşirken, erkek de bunu çok güçlü bir silah olarak kullandı.....

Bir başka boyutsa; kendi yönetim ilişkilerimizde, erkek ortamında böyle yer alışın sonucu olarak, orada ortaya çıkan siyaset yöntemlerine, ilişkilerine aslında biraz yakınlaştık bence. Aşırı uçlarıyla, bunun çirkin yüzleriyle belli bir mücadele oldu, ama oradan etkilenimlerimiz de oldu, oradan bir kültürü de yavaş yavaş kendimize siyaset yapma biçimleri olarak aldık. Bizim ortamımızda erkeğin politika yapma biçimleri vardır. Çok hakimdir. Yani bunu günlük olarak birçok şeyde yaşıyoruz. Artık birbirimize güç getiremiyoruz. Bu erkek dünyasının işidir. Birbirimize, “Heval, şuran yanlıştır” diyemiyoruz, Heval, ben de şöyle düşünüyorum demek için kırk takla atıyoruz. Koordinasyonda da yaşadık. Bunlar erkek tarzı. Biz eskiden şundan kaynaklı olarak birbirimizi dinlerdik, birbirimizin sözüne dikkat ederdik: derdik ki, “Hepimiz kadınız, hepimiz özgürlük çizgisinde yürümeye kararlıyız, hepimizin ortak amaçları var”. Bu, bizi birbirimiz karşısında bir pozisyonda tutardı; saygınlık vardı. Bunları yaşadık Önderlik aramızdayken. Ama sonra bunları yavaş yavaş yitirdik. 2. Kongre’den başladı bu süreç. Bu dönemde de kendisini çok fazla oturttu. Bu bir erkek zihniyettir; dışlayıcılık, gerçek bağlar kuramama, duyguyla birlikte ortak aklı üretmememe. Onun dışında, zaten edindiğimiz çok farklı dengelicikler oldu. Yeni dengeler kurduk ve erkekle zaten bütün bunlar, bir dengeyi ifade ediyor. Hep belli bir dengede yüründü. Ama kadın içerisinde de şöyle bir şey var; erkek

tarafından bir şekilde biraz daha dikkate alınan kadın, bizim açımızdan da dikkate alınan kadındı. Bu gerçeği bence hiç inkar etmemek lazım. Ben sadece bir örnek vermek istiyorum; Mi. arkadaş koordinasyonda üç ay boyunca PJA görevi yapmak istememiş. Biz o zaman akademi yönetimiydik, bizim haberimiz yoktu. Biz Ş. Harun'daydık, arkadaşlar Dolakoke'deydi; üç ay boyunca, arkadaş, PJA görevi yapmıyacağını, kadın ile ilgili iş yapmıyacağını söylemiş. Tavrimiz var mıydı? Soruşturmalık bir konudur, ama tavır yok; arkadaşlar kendi aralarında eleştirmişler. Bir başka arkadaş başka bir yerde istifa etti, biz en ağır uygulamadan geçirdik aynı dönemde. Ben uygulamayı tartışmıyorum, konulması gereken bir tavırdı, ama aynı tavır başkalarına da konulmalıydı. Zey. arkadaşın pratiği her gün yapımız tarafından tartışıldı, ama biz Zey. arkadaşına bugüne kadar ne yaptığını sormamışız. Ben o arkadaş açısından da çok kötü buluyorum. Kendisiyle de tartıştık. Gerçekten anlamak zor. Ben başkalarına niye şunlar yapıldı demiyorum, ama aynı zamanda bunları da yapalım. Bunları yapmadığımız zaman başka insanlar kendilerine yapılanı sorguluyorlar, sorgularlar da. Şahsen ben sorguluyorum. Nedir ölçü o zaman? El. arkadaş istifa etti, biz yargıladık; Ber. arkadaş istifa etti, bir ay bir rapor yazdı, küçük bir platformdan geçti, gitti görev aldı. O zaman fark ne? Ve Ber. arkadaş El. arkadaşını bizim meclis toplantımızda en fazla eleştiren arkadaştı, gitti bir ay sonra istifa etti. Bu bana göre daha büyük bir suç. Peki biz neden yapamadık bu işi? Kendini illa özel bir konumda mı tutmak lazım? Her zaman, "Bak, üzerime gelersen, şöyle yaparım" demek mi lazım? Öyle bir konumda mı olmak lazım? Ya da sırtını bir yerlere mi yaslamak lazım? Nedir ölçümüz o zaman? Anlamak çok zor. Ben şöyle bir formül buldum; bizde ya birilerine dayanacaksın ya iş yapacaksın ki, hani ortalıkta bir şey sayılasın. Bir, bir takım dengelere oturanlar vardır, bir de iş yapanlar vardır; bazıları iş yapmazsa sıfırdır. Çünkü başka bir şeyler içinde fazla bir yeri yoktur. Yani gerçekten çok dengesiz, daha doğrusu çok fazla bazı dengelere göre. Neyden yola çıkıp sorguluyoruz, neyden yola çıkıp yargılıyoruz? Aynı ölçüyü herkese vurmuyorsak, herkesin pratiğine aynı ölçüde yaklaşmıyorsak, bunun adı nedir? Bunu meclisten her arkadaş tartışıyor. Biz 4. Kongre gibi çok güçlü bir kongre geçirdik. Ardından öyle bir meclis toplantısı yapıldı ki, yani insanın ağızı açık kalır. Tam bir parçalılık, tam bir küskünlük ortamı. Ondan sonra yapılan düzenlemeleri hala tartışıyoruz. Ama o neydi, onu tespit etmek lazım. O kadar güçlü bir kongreden sonra öyle bir meclis toplantısı ne anlama geliyordu? Biz o zaman o kongrede neyi tartıştık? O kongre neyi çözümlendi? Bana göre çok güçlü kararlar da aldı. Toplumsal sözleşme başlı başına çok büyük bir karardı. Ama o meclis de öyleydi. Bunlar, senin benim pratiğimden öte, toplam bir gerçek. Bunların hepsi

bence şöyle bir gerçekten kaynağını alıyor; dengelerin kurulmasına bağlı olarak bazı insanlar önemli oldu. Ben mesela 4. Kongre’de HPG’den gelmiştim ve HPG zemininden gelen eleştirileri tamamen benimsiyorum. Sadece bir tek eleştiriye katılmıyorum; HPG’deki arkadaşlar da PJA yönetimidir. Orada PJA’lı olarak varlar. Bütün HPG’deki kadınlar da PJA’lıdır. Belki şu koordinasyonun, şu arkadaşın yaklaşımı diyebilirsin, ama PJA’nın HPG’ye yaklaşımı diye bir şeyi ben çok doğru bulmuyorum. O zaman da vardı yönetim yaklaşımında bu. Ama o zaman HPG yapısının çok güçlü bazı eleştirileri oldu. Meclisin raporundaki bazı değerlendirmelere ilişkin eleştiriler vardı. Kongre sonrasında ilgili arkadaşlar o raporu değiştirmediler ve o rapor öyle çıktı; çok ciddi bir tepki aldı. Niye değiştirmedik? Bir kongrenin iradesiydi. Bir anlamda gelinen sonuç açasından, YJA yönetimindeki arkadaşların tutumunu asla benimsemiyorum, ama açıklamaları da var gibi geliyor bana. Yani bu tarzda bir durumun yarattığı parçalılık var tabii. Mesela HPG’nin kendisini, bizim yüzde seksenimizken, hala kıyıda hissetmesi, HPG’nin içinden de gelen bir şey, ama genel meclisimizin yaklaşımından da kaynaklı. Bütün bu yaşanan süreçte HPG’de şöyle bir duygu oluştu; ‘acaba gereksiz bir alan mı, böyle mi ele ele alınıyor, ne kadar gerekli vb.’ Bu, içten içe HPG’nin içinde gelişti ve birçok arkadaş çeşitli zamanlarda HPG’de kalmak istemedi. Hafiften bir mağdurluk gibi de hissedildi. Hatta bazıları belki farklı da yorumladı. Bunlar yaşanmadı değil. HPG’ye yaklaşımı da HPG’nin yaklaşımını da ayrıca değerlendirmek istiyorum. Ama bizde böyle bir gerçeğin ortaya çıkardığı güvensizlik oluştu. Söbjektivizm, parçalılık, iradesizlik ortaya ıktı. Dengelere oturan insanlarda da ıktı. Bugün Heval Pel. bazı şeyleri izah ediyor. Ama dengelere oturursan irade kırılması zaten yaşarsın, kendin olamazsın. Dengeleri kıramazsan da kendin olamazsın; bizim için de bu denilebilir. Bu, bence PJA’nın genel gerçekliik karşısındaki durumu açasından da geçerlidir. Onu da ayrı bir hat olarak değerlendirmek istiyorum. Yani iki çizginin yıllardır bu parti içerisinde uzlaşma ve çatışmayı i içe geçirerek, ama Önderlikten sonra ağırlıklı uzlaşmayla, iyi bir aile tablosu çizerek yaşadığını biliyoruz. İyi aile tablosuyla yürüttölen bir süreç oldu. Heval Pel. belirtti, PJA açasından verilen çeşitli mücadeleler olmuş olabilir, ben yoktur demiyorum, ama bizim zihniyetimiz, politika, mücadele anlayışımız, iktidar anlayışımız erkeğin o genel zihniyetinden etkilendike, ona kaydıkça, benzeştike bizim çok güçlü mücadele etmemiz zaten mümkün olmazdı ve bence PJA Kongra-Gel’de değil, ondan önce her iki çizginin uzlaşmasını aşamamıştır. Gerçek anlamda örgütlö bir mücadele yürütememiş olmaktan dolayı Kongra-Gel’de iradesizdi. Kongra-Gel’de biz irade gösteremedik. Heval Pel. kendi başına küfürler yiyeceği kadar radikal de tavır

koysun, ama PJA'da bir örgüt yaratamamışsa, onun en üst düzeyinde bir arkadaş olarak bir örgüt yaratılması konusunda gerçek bir mücadele verememişse, benmerkezciliği ve bireyciliğiyle bunun yaratılmasında bir ölçüde engel olan bir tarzı oluşmuşsa, tabii ki sonuçta yalnız kalır, küfrü yer. Orada Ren. arkadaşı biz ayrı eleştiririz. Bu günahın hepsi Heval Pel.'indir demiyorum, ama önce onunla bağlantısı var. Kendi gücünü, bir örgütün dönüşümüne kanalizetmemenin ve bireysel tarzlarla bir şeyleri çözümlenmeye çalışmanın hiçbir anlamı olamaz; Heval Pel.'i iki günde yıkarlar. Hiçbir kadın bu sistem karşısında tek başına duramaz. Bu gerçeği hepimiz biliyoruz. Peki biz örgüt olmadan bir şey yapamayacağımızı belki günde on defa söylerken, neden örgüt yaratamadık? Neden PJA'yı güçlü örgütsel bir bileşim olarak her zaman, her gün tespit ettiğimiz gerçeğe karşı bir mücadele gücü olarak çikaramadık? Bunun gerekli olduğunu, bunun işleri çözeceğini biliyorduk, ama biz her gün birbirimizden koptuk. Biz, şubat toplantısında en çok bunu tartıştık; maneviyatsızlık, yabancılaşma, birbirini büyütememe. En temel ideolojik kayıplarımız buradaydı. Bunların bence ideolojik yaklaşımlarımızla, kadına inançla da bağlantısı var. İdeolojik yaklaşımımız, kadına inançla ilgili bir şey. Mesela Heval Pel. duygu olarak kadına inanabilir ya da ne bileyim, çok çabalı bir arkadaş, bugün geldiği çok dengeli noktalara rağmen bir çok şeyi göze alarak da yürüttüğü mücadeleler var, ama kadına inanç kadının örgütlülüğünü yaratmakla olur. Başta Heval Pel., ama hepimiz böyle bir örgütlülüğün yaratılmamasının temel sorumlularıyız. Kadına inanıyorduksak, bunu yarattık. Ama bir çizgi mücadelesi olmadı. Ben şu görüşe katılıyorum; Önderlik, Kongra-Gel'i en fazla bizim iç gerçeğimize bir müdahale olarak ortaya çikardı. Bizim yıllardır belli bir iç dengeye dayanan, onun gerçekten kırılması çok zor bazı mekanizmalarına dayanan o sistemi yıkmaya dönük bir şeydi. Ne kadar halk için, halk iradesi için yapılmışsa, bir o kadar da bizim mevcut yapılanmamızı gerçekten lağvetmek istedi Önderlik. Ama tabii biz bunu sözde böyle çok güçlü de tartıştık konferansta, gerçekten güçlü tartıştık, ama özü itibariyle çok böyle algılamadık ve Kongra-Gel doğal olarak çizgileri ayrıştıracaktı. Sağ çizgi bundan yararlanarak, kendisini üste çikan güç olarak ortaya koymak istedi. Bunda kararlıydı, bunun hazırlıklarını yapmıştı; bugün sol çizginin belirgin isimlerinin, PJA'nın gözünün içine baka baka yapmıştı bunu. Kongreyi ele geçirmeye hazırlanmıştı. Bu, hepimizin gözlerinin önünde oldu. şimdi sağ çizgi kendisini deklere edince, sol çizgi belirginleşti. Kongrede bile tam aktiflikle belirginleştiği söylenemez. Ama bir gerçeklik olarak vardı. Önderlik bunu ta '84' çözümlenmeleriyle, ki '84 çözümlenmeleri demek '82-'83' demektir, izah ediyor. Biz hala var mıdır, yok mudur tartışmasını yapıyoruz; bana çok acayip geliyor. Biz zaten o dengelere

göre bir biçimde gidiyorduk. Onlar birden bire birbirlerinden böyle ayrışınca, bizim yapabileceğimiz çok bir şey yoktu. Mesela sol çizgi de fazla bir şey yapamadı bence. Durumu biraz kurtarayım diye uğraştı. Sağ çizgi inisiyatifliydi. Ama biz bütün bunlar arasında en şaşkın gruptuk. ‘Ortalıkta kalmak’ bu anlamda doğru bir belirleme olabilir bence ve bizim zaten öncesinden gelen bir parçalanma gerçeğimiz vardı. Giderek bütün bu güvensizlik ortamında her çalışma alanı, kendi çalışma alanının genel zihniyetiyle de biraz temasa girdi. “Arkadaşlar etki altına girdiler” tarzında değil, nasıl diyelim, yani bir şeyler doğru bulunduğu için dahil olunur. Xinere’deki yönetimimizi ayrı tutuyorum; gerçekten çabası oldu. Yine birkaç küçük merkezimiz de örgüt varlığını korumaya çalıştılar, doğu karargahı her gün bize raporlarını gönderdi. Belki bir iki defa cevap yazdık arkadaşlara, çok perspektif de veremedik, ama bir örgüt olduğunu hissetmek istedi. Xinere’deki arkadaşlar her zaman yaklaşımlarını bildirdiler, duyarlılığa çağırdılar, birçok işimizi yaptılar. Onu da söylemek gerekir gerçekten. Bunun dışında, genel olarak şöyle bir gerçeklik bence var; kadın komitesinin kendi işlevini doğru belirleyememesinden de kaynaklı, Avrupa’ya gönderdikleri notta olduğu gibi giderek, “artık bu işi biz yürüteceğiz” yaklaşımına dönüştü. Bu nerenin yansıması? Züb. Ay. arkadaş sanırım televizyondan, artık bu işi yürüten kadın komitesidir şeklinde koymuştu; yani PJA yoktu. Giderek PJA yok gibi oldu. Zaten HPG’deki arkadaşların çok ciddi eleştirileri vardı. Eleştirilerine ben tamamen katılıyorum, duydukları rahatsızlıklar vs. doğru, ama PJA birkaç arkadaş değil. Ben kongre zemininde hiçbir toplantıya katılmadım birey olarak, arkadaşlarla en küçük bir diyalogum olmadı, ama kongre sonrasındaki toplantıya katılma ihtiyacı duydum. Bir tek kelime de etmedim o toplantıda; katılan arkadaşlar bilirler. Çok anlamlı gelmedi bana. Dengeler, parçalılık, “bazıları esastır” gibi bir yaklaşım zaten vardı. Mesela kongre de bir oturum arasında biz bir grup arkadaşlık, Heval Pel. bazı arkadaşlara, “Heval, görüş belirtin sosyal reforma ilişkin” dedi, ama herkese demedi, bazı arkadaşlara dedi. Bu da bir yaklaşım; yani bazılarının görüşü önemliydi ve oluşan atmosfere göre zaten bunlar etkiliydi. Doğru, yanlış; ben birey olarak böyle gördüm ve kendi katılımımı da bu etkiledi. Durum tespiti açısından söylüyorum. Çünkü bazı arkadaşlar arasında dönecek değerlendirmeler önemli oluyordu. Bunu daha önce konferans sonrasında yaptığımız bazı toplantılarda da çok net gördüm. Bazılarımızın sözü havalara gidiyordu, bazılarımızın sözü kararlara dönüşüyordu. Böyle bir gerçek vardı. Aslında kendini sınırlandırma konferansta içine girdiğim bir durumdu, ama geçmişte olduğu gibi bir küskünlüğe gitmedim. Şunu belirtmek açısından söylüyorum; arkadaşlarla belki benzer rahatsızlıklara, eleştirilere sahibim, fakat PJA

demek, bir zaman aralığındaki bir durum demek değildir; PJA demek, salt bir yonetim demek değildir; PJA demek, ben ya da şu bu falan da değildir. Sadece belli bir kurum da değildir. PJA bizim kimliğimizdir. Ben şoyle bir kararlılıkla PJA koordinasyonunda kongre sonrası kendi isteğimle kalmak istedim; yapabileceğim kadar, artık ne kadar yapabilirim, kongreye kadar inandığım şeyleri savunmaya çalışayım. Bir yoneticisi olarak, bir meclis olarak son bir çaba şeklinde sergilemek istedim. Bunu bir borç gibi mi, vicdani bir hesaplama mı, nasıl değerlendirilirse yerine getirmek istedim. Arkadaşlar şubeye de gonderebilirdi, farklı bir çalışma alanına da gidebilirdim, ama gidip oradan top atmak bana çok doğru gelmedi. Yani bu işin biraz da yeniden oluşum hazırlık zemininde yer almak istedim. Bu konuda kendi tavrımı da sahipleniyorum. Kendi bireyciliklerimize yenilip, başkalarının hataları ne olursa olsun, PJA'yı sadece orada gorerak kendini PJA kimliğinden uzaklaştırmayı yaşadım ben. Bir bütün değil, ama bunun ikilemini yaşadım ve bu benim için bitişin çizgisini gosterdi hemen. Oradan dónuřu ise şurada hissettim; ne olursa olsun PJA'nın kimliğini gücüm oranında biraz savunmaya çalışayım. Bunu ne kadar yapabildim, o ayrı bir mesele. Bugün gelinen noktada, o konuda da çok fazla bir rol oynayamadığım ortadadır. Fakat niyet olarak en azından böyle bir şeye sahip oldum. Bu anlamda sahip olduğum netlikle öyle düşünüyorumki; YJA'daki arkadaşlar buldukları yerden, PJA'dan ayrı düşünerek, kendinde merkez bir düşünceyi, başka bir kendinde merkez düşünceye, yaklaşıma, tarza karşı gostererek sorunu çözemezlerdi. Arkadaşlar kendi zeminlerinde birçok şeyin mücadelesini vermişlerdir, birçok şeyi doğru yürütmeye çalışmışlardır, bu ayrı bir mesele. Ancak, içine girilen pozisyonda PJA ancak parçalanabilirdi. Objektif olarak ortaya çıkan şey bu oldu. Sonuç olarak böyle oldu. Mesela YJA talimatında bir arkadaşa geldiği belli olan bir eleştiri veya bir iki arkadaşın gelen bir eleştiri PJA tutumu gibi ya da bir PJA gerçeği gibi konulmuştu; insana gerçekten çok ağır geliyor. PJA bu muydu diye düşünüyor insan. Böyle bir eleştiriye, böyle bir yaklaşımı kabul etmek mümkün değil. Bu kadar kendini dışında tutmak mümkün değil. Bu, bence başka bir bireyciliği dayatmaktır. Bu, PJA'da parçalanmayı getiren temel bir yaklaşımdır. Benmerkezçilięin, başka bir ben merkezliyetçiliği derinleştirmesidir. Biz bunu PJA koordinasyonunda günlerce birbirimizle didinerek yaşadık. Arkadaş yapımızda bir savunma mekanizması ortaya çıktı; YJA talimatına kadar her gün arkadaşlar bizi eleştiriyordu. YJA talimatı geldi, birden bire herkes bizi sahiplenmeye başladı. Bir de şoyle bakalım; şimdi biz YJA'da olsaydık, YJA gibi düşünenecektik. Ben kendi açımdan söyleyeyim; ben de arkadaşlarla birlikte olsaydım, oradan böyle bakacaktım. Çünkü bizdeki zihniyet biraz ortak.

Yaklaşım ortak. Belki son yaşanan bazı şeylerle birlikte biraz daha objektif olmayı yakalayabildik. Ama kaybettiğimiz nokta esas olarak, kimlik üzerinden yürüyüşü parçalamaktı bence. Esas kimliğimiz üzerinden, onun yarattığı bağlar, onun yarattığı sorumluluklar ve gerçeklik üzerinden yürüttüğümüz mücadeleyi parçalamaktı ve bunda hepimizin sorumluluğu var. Ama bunlar içerisinde bazı arkadaşları biraz daha değerlendirmek istiyorum. Heval Pel.'in bunda belirleyici rolü olduğunu düşünüyorum. Gerçekten Heval Pel. ben merkezilikte çok derinleşti. Geçmişte de biraz tanıdığım bir arkadaş. Bu görev süresi içerisinde o kadar derinleşti ki, kendi durumunu tespit edemez, bu durumu kimseyle rahat tartışamaz duruma geldi. Çünkü Heval Pel. başkalarını tam dinleyemez duruma geldi. Kulağına seslerimiz gitti, ama bilincine sözlerimiz gitmedi. İnsan Heval Pel.'de her konuştuğunda hissederek bunu. Ben son koordinasyon sürecinde gördüm ki, bunu aşması gerçekten zaman istiyor. Gerçekten de bir başka zemin istiyor; bu bir gerçek. Fakat Heval Pel. sadece bununla kalmadı. Önceki yaşananlar ayrı, fakat son yaşananlar açısından özellikle kongre zemininde liste konusundaki yaklaşımını değerlendirmek istiyorum; Kapsayıcılık adına bir çizgiden, ki o zaman için belki tam bir çizgi olarak belirtmezsek de, çizgi karşıtı bir durum olarak, bir kesim olarak belirlediğimiz kesimlerle açıktan ilişkide olan ve onlara çalışan, onlarla birlikte olduğu çok somut olan arkadaşların listemize alınması yanlış bir dengencilik anlayışıydı ve çizgi dahilinde değildi. Ben öyle düşünüyorum. Bu karar sadece Heval Pel.'e ait değil, ama başta Heval Pel.'in denge anlayışında böyle bir şeye kaydığını düşünüyorum. Yani ideolojinin siyasete feda edilmesine bir örnektir bu. Bir diğer nokta, hiç gereği yokken, hiç ihtiyacımız yokken, kendi projemizle diğer projenin birleştirilmesi konusunda yaptığı öneri. Yani ne ihtiyaç vardı buna? Şimdi Heval Pel. bunun açıklamasını yaparken, hiçbir siyasal değerlendirme yapmadı bence bu konuda. Bence bu da birçok genel duruşla bağlantılı. Çizgi dışı bir durumla siyasal denge kurma yaklaşımı vardı. Ona dahil olur olmaz, ama siyasal denge kuruldu ve bugün sosyal reforma karşı biz mücadele edemediysek, onunla birlikte geliştirilen sürece müdahale edemediysek, bunda yediğimiz bu darbenin etkisini görüyorum. “Kendi projemizin yarattığı sonuçlara karşı mı mücadele edeceğiz” ikilemini birçok insan yaşadı. “Neresini savunacağız, neresini savunmayacağız”, gibi bir ikilime düştük. Bunun tabii genel olarak hepimizde yaşanan çizgi konusundaki sorunlarla da bağlantısını kurmak gerektiğini düşünüyorum, ama orada gösterilen davranışın siyasal sonuçları vardır. Biz konferansta dedik ki, “Kongrede parçalı bir duruş ortaya çıkmasın diye, bizim projemizin özü bozulmadan birleştirilebilir”, ama onların gösterdiği tavır, yaklaşım belliydi. Ona rağmen, hiçbir örgütlü kadın duruşuna

dayanmadan Heval Pel. kendi görüşünü koydu. ‘‘Benim görüşüm’’ diyebilir mi? Ama Heval Pel.’in bir temsili var, bir sorumluluğu var. Kendisini, bulunduğu misyondan ve görevden ayrı düşünebilir mi? O zaman siyasal kimliği, örgütsel kimliği olmaz. Bu mümkün değil. Orada da çok belirgin bir Şekilde ortaya ıktı. Mesela arkadaşlar çeşitli durumlar yaşıyorlar; Heval Soz. Çok ciddi bir bocalama dönemi yaşadı, çok ciddi eleşitiriler de oldu arkadaşa. Bence arkadaşın da kendi durumunu ortaya koymasđ gerekir. Heval Soz. geldi biz mesela ortamımızda Şöyle bir durum yařadđk, ki Heval Pel.’de başta bu vardı, birden bire bütün ilişkilerimizde hiçbir Şey olmamış gibi davranmaya bařladđk, hiçbir siyasal tavrımız olmadđ. Bu, bu tavra giren her arkadaş açısından sorgulanmalı, ancak ben Heval Pel.’i değerlendirdiğim için söylemek istedim. Yani ideolojik tavrđ, siyasal tavra mahkm etme, daha doğrusu kurban etme bir tarz olarak ortaya ıktđ. Birçok durum ya da arkadaş karşısında konulması gereken tutum, alınması gereken ilkesel duruş yumuşuyor yumuşuyor, bir bakıyorsun hiçbir Şey olmamış gibi yaklaşım ortaya çıkıyor. Belki geçip gidebilir de o durum, yani yaşam akıp gidiyor, ama sessizce bir uyuşma durumu oluyor.

Uyuşabiliyoruz veya sessiz ilişkilenebiliyoruz, ama başka Şeylere de çok keskin tavırlar koyabiliyoruz. Heval Pel. Çok radikal tavırlar koyabilen de bir insan. Ama bu neye göre değişiyor, bunun ölçüsü nedir Heval Pel.’de? Gerçekten ben hala sorguluyorum. Ama sonuç olarak Şöyle bir Şey görüyorum; siyasal liberilizim, çizginin pratikte eritilmesine de neden olabiliyor Heval Pel.’in pratiğinde. Son olaylar şahsında da biraz bunun sonuçlarını görüyorum. Sonuçları Heval Pel.’e ağır geliyor, ama sonuçlardır bunlar. Heval Pel. ve Heval Zey.’in Irak’a gidişine biz ortak karar verdik, bunun sorumluluğu sadece Heval Pel.’e ait değildir, hepimize aittir; o bir gerçek. Ama o karar, kesinlikle arkadaşların orada yürüttüğü faaliyetler adına alınan bir karar da değildir. Bizim planlamamız arkadaşların kendilerinin de belirttiği gibi, çok ayrı konulara dairdi. Kararın sorumluluğu koordinasyona aittir, ama pratiğin sorumluluğu oradaki arkadaşlara aittir. Ben koordinasyon yesi olarak asla oradaki pratiklere katılmıyorum; bunu arkadaşlara da belirttim. Onun bir koordinasyon veya PJA tavrđ olarak da değerlendirilemeyeceğini düşünüyorum. Sonuçta PJA’ya mal oluyor. Çünkü arkadaşlar PJA’nın en üst düzeyinde yöneticileridir. Bunun sorumluluğunu ya da hesabını arkadaşlar vermek zorunda. Bizim o kararımız gerçekten kadın komitesinin çok anlam verilemeyecek baız Őeyleriyle bağlantılı. Ben hala açımlanması gerektiğini düşünüyorum; Heval Vi. yeteri kadar aımlamadđ. Arkadaşlar ne Kongra-Gel yürütme konseyinden bayan arkadaşlara ne de bize hiçbir soru sormadan ya da hiçbir görüş almadan Başkanlık

Kurulundan arkadaşların ya da benzer arkadaşların da katıldığı bir toplantıda alınan karar sonucu bütün çalışmalarını Irak'a taşıma kararı aldılar. Bu bize bildirildi. Arkadaşlar gittiler tartıştılar. Biz PJA olarak böyle bir konuda ortak bir karar almadık. PJA rgtnn daha önce aldığı karar, ortak çalışmadır. O karar arkadaşlara ait bir karardır. Ve örgütün bir üst yönetiminde alınmış bir karardır. Neden alındı? Ne kadar doğruydu, onlar herhalde sonuçları açısından cevapları verilen konular. şöyle bir gerçek var; o gidiş niyet ve amaç ne olursa olsun, dağdan bir kopuştu. Arkadaşlar bu söyleme çok kızıyorlar. Ama bizim çalışmalarımızın çok büyük bir kısmı hala dağdadır ya da dağda yrtlyor. Irak çok önemli bir saha; neden gidildi demiyorum. Irak'a kadın komitesinden de PJA koordinasyonundan da arkadaşlar gidebilir, orada merkezi bir çalışma da yrtebilirdik biz. Buna karşı değilim, bu çok gerekli bir Şeydi. Bu süreçte özellikle gerekliydi. Ama kadın koordinasyonun hepsinin gitmesi, ardından da bizim grup grup gidip gelmemiz, ne PJA koordinasyonunda doğru dürüst bir çalışma yrtmemize ne orada doğru düzgün bir çalışma yrtmemize ne talimat ıkarabilmemize ne sağlıklı bir düşünce oluşturabilmemize ne karar merci olabilmemize ne de bütün örgüte g verebilmemize yol açtı. Zaten kişilikler parçaladı. Onları ayrıca değerlendirmek istiyorum, ama bir de bunlar eklenince boşlukta yüzen bir durum ortaya çıkıyor. Arkadaşların bütün eleştirdikleri konular bunlarla bağlantılıdır. Örgütsüz kalmıştık. Yani biz hala telefonlarla görüşen, çeşitli yerlere talimat veren bir rgttk, ama özü itibariyle rgtszlğmz ayyka ıktı. Ama arkadaşlar orada çok iş yaptıklarını düşünüyorlar. Bu, ne kadar objektif bir Şey bilmiyorum. O gidişin, kadın komitesinin orada kalışının çok gerekli olduğunu düşünüyorlar arkadaşlar hala. Bunu anlatamamak bana garip geliyor. Yani heval, gerçekten bir ikiniz şu dağda kalsaydınız, şu işleri birlikte yrtebilseydik, karar mercii olabilseydik; anlatamıyoruz. Arkadaşlar bizi dogmatik buluyorlar. şehirlere gidip durumları daha iyi görmemiz gerektiğini düşünüyorlar. Bu yaklaşımı kesinlikle subjektif görüyorum. Kendini görmemek, yaşanan sonuçları görmemek olarak görüyorum. Yani biz bütün bir komite gidip Irak'ta konumlanırsak, dağdaki insan bize sorar, "Nereye gidiyorsun heval, ben de buradayım." diye. HPG soruyor işte. Çok haklı olarak soruyor. Doğu karargahı soruyor, PYD soruyor. Bizim pratiğimiz bence çok daha köklü çözümlenmeli. Yani o gidişi o tarzda yapmanın altındaki bakış açısı nedir, zihniyet nedir; bunların çözümlenmesi gerektiğini düşünüyorum. O nasıl bir algılayıştır. Kongra-Gel örgütlenmesini, kadın komitesini, PJA'yı, bütün kadın hareketini nasıl algılayıştır, nereye oturtuştur? Ben tam oturtamıyorum kafamda. Bunun açıklamasını arkadaşlar yapabilir. Ama sonuç olarak dağdan, genel örgütsel mekanizmalardan kopulmuştur o tarzla.

Arkadaşlar hiçbir örgütsel mekanizmaya girmeden çalıştılar orada. Yani bir yerlerle telefonla görüşmek falan değil mesele. Bir mekanizma oluşturmaktan bahsediyoruz, ki bu olmadı bence. Sonuçta arkadaşların zorlayışıyla beraber, ısrarla Heval Pel. istendi ve öyle bir gidiş oldu. Şimdi ben o noktada kadın komitesinin yani Heval Ren.'in de, Heval Vi.'ın da, Heval Be.'nin de o olaylar içerisindeki rolünün görülmesi gerektiğini düşünüyorum. O toplantı zemini için de, o yemek için de tutumlarının çok net belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Ben buradan tekrar Heval Pel.'e dönmek istiyorum; bunların hiçbiri Heval Pel.'i aıkılamaz. Yani o toplantı oldu diyelim, ki ben o toplantının o tarzda oluşmasını kesinlikle benimsemiyorum. PJA adına öyle bir toplantı yapılamaz. Arkadaşlar Kongra-Gel yürütme konseyinde yer alıyorlar, ama yürütme konseyi olarak yüzde bir faaliyet yrtyorlarsa iyidir, geri kalanını bir çizgi adına yürütüyorlar. Irak'taki duruşları odur. Arkadaşlarla görüşülebilir, ikna edilmeye çalışılabilir, bunların hepsine ben katılıyorum, olabilir. Günlerce de tartışabilirdi arkadaşlar, günlerce de diyalog kurabilirdi, bunların hiçbirine karşı değilim, ama bu tarzda bir toplantı yapılmasına, geliştirilecek yürütme konseyi toplantısı için bir görüş çıkarılmasına katılmıyorum. Bu arkadaşlarla birlikte böyle bir toplantı yapılamaz. O gruplaşmadan ister bir erkek arkadaş o toplantıya girsin, ister girmesin, bu mudur belirleyici olan? O yemeğe bir erkeğin gelip gelmemesi midir belirleyici olan? Ben görüş olarak onu da doğru bulmuyorum. Ve Heval Ren. eğer, "Bu bir PJA kararıdır" dediyse, gerçekten Heval Ren. o zaman PJA dışındadır. Heval Pel. buna tutum koymamışsa, Heval Pel. de PJA dışına çıkmıştır. Şöyle de olmaz, "Biz PJA adına yapmayalım, ama bir liste çıkaralım, diyelim ki, bu bu arkadaşların görüşüdür". Buna Heval Pel.'in, Heval Ren.'in, bilmem Heval Ber.'in ya da diğer arkadaşların hakları yoktur. Onların PJA misyonu var, birey değiller onlar sadece; yönetimler. Heval Pel., Heval Ren. bir Şeyin adına imza atarsa, belki bu PJA'yı bağlamaz, ama birçok bakımdan etkiler. Oradan çıkan görüş, buradaki toplantıda sol çizgide tanımlanan arkadaşlar üzerinde büyük bir baskı aracı olarak kullanıldı. Bir yerlere telefon edildi, "Bakın PJA'nın böyle görüşü var. Haberiniz olsun, PJA hakkınızda böyle bir karar almış, biz de katılıyoruz, çekilin bu içten". Sağ çizginin sol çizgi üzerinde baskı uygulaması için bir araç haline geldi bunlar. Ki biz daha sonra o kararı değiştirmiş olmamıza rağmen, bu en azından toplantı öncesi bir baskı unsuru haline geldi. Şimdi bunu niyetle aıkılayamayız. Bunu, olayları anlatarak da aıkılayamayız. Bu, sağ çizginin işine yaramış bir karardır. Bu arkadaşların çekilmesine ben de katılıyorum, ama şu kadarına kafam çalışıyor, bu arkadaşlar çekilir çekilmez, mevcut ortamda olacak Şey, sağ çizgide örgütlenen başka insanların, Bo., Ek., bilmem kimin

bu işin başına geçmesi olur. Biz ‘97’de bu hikayeyi bir kere daha izlemiştik. Hepimiz bunu birlikte izledik. Yani bunu görmeyecek durumda mı arkadaşlar? Bunu nasıl hesaplayamazlar? Ben hesaplanmamış olmasını mümkün görmüyorum. Yani Heval Pel. bu kadar önemli, bu kadar hayati bir konuda irade gösteremiyorsa, yani bilmiyorum, ama bilincim bunu almıyor. Nasıl bunun iradesi gösterilmiyor? Nasıl demiyorum, neden gösterilemiyor? Bunları bir kenara bırakalım; yemeği gitmeyi de, bu toplantıyı da sağ çizginin etkinlik alanına girmek olarak görüyorum. Bu onların çok iyi kullanacakları bir Şey oldu. Sol çizgi de kullandı, sağ çizgi de kullandı. Bugün kime cevap vereceğimizi gerçekten bilmiyoruz. Fakat sorun cevap vermek de değil. Ama eğer o zeminde bazı arkadaşlarımız para bulabilmek için bir takım erkeklerin koluna girmek zorunda kalıyorsa, biz gidip bu pratiğin yürütücüsü, yaratıcısı olan insanlarla Dicle kenarında yemek yiyemeyiz. Bunun ilkesel bir anlamı vardır. Ben öyle düşünüyorum. Çok dogmatik olabilir, Şöyle olabilir, böyle olabilir, ama ben öyle düşünüyorum. Yani niçin gerekli olsun? İlişkilerimizi neye göre iyileştiriyoruz? Bu arkadaşları örgüte çekelim, bu arkadaşları yanlıştan almaya çalışalım, ama bunun için onlarla gidip Dicle kenarında yemek yememiz gerekmiyor. Sak. Bat. bunun anlamını bilebilecek bir durumda. Heval Ji. bunun anlamını bilebilecek bir durumda. Orada Ser. olmuş, Bo. olmuş ya da olmamış hiç fark etmez. Arkadaşlar da bizzat o arkadaşlarla birlikte ortak pratik içerisinde, anlayış içerisinde insanlar. O çizginin temsilcileridir, pratikçileridir. Zemini falan değil, uygulayıcılarıdır. Yani bu noktada bana öyle çok ikilem duyacağım bir konu gibi gelmiyor. Ama arkadaşlar böyle bir olayın bizden saklanması gerektiğini düşünüyorlar. “Aman yaman arkadaşlara söylemeyin”. Peki bu nasıl bir yönetim ilişkisidir? Açıkçası, biz koordinasyonda kalan arkadaşlar hep beraber çok aptal olduğumuzu düşündük. Nedir bu? Nesin sen? Biz neyi tartıştık, arkadaşlar gidip neyle uğraştı. Arkadaşların objektif temelde söylediği Şeyler olabilir. Çok mu zordu orada bütün PJA meclisini toplayıp, PJA’nın orada bu toplantı için iradesini, görüşünü almak. “O ilişkilerin içinden çıkın, kadın iradesinde katılın” demek gerekirdi. Ama arkadaşların içinde buldukları tutuma karşı hiçbir tutum koymadan, hiçbir yaklaşım belirlemeden ortak tutum belirlemeye çalışmanın bir anlamı yok. Orada, ona yakın PJA meclisi arkadaş var. O kadar kadromuz var. Bir de onlara dayanışaydık, bu PJA’nın bu toplantıdaki tutumu ne olacak diye, ama o arkadaşların hiçbir anlamı yok. Gerçekten bu, her Şeyin merkezine kendini koyma anlayışıdır. Heval Ren’de o kadar gelişmiş ki bu, o bileşimi PJA iradesi olarak görüyor. Heval Pel. onlar buradan Irak’a gidiyorlardı, bir tartışma yürüttük, bizi çok yaralayan bir Şey oldu; Heval Pel.’in hiç dikkatini çekmedi

sanıyorum, ama ben merkezciľe bir örnek olarak vermek istiyorum. Tartışma tamamlandı, kongre üzerine tartışma yapacağız, yani kongrenin ne zaman, nasıl olacağına, bileşinine ilişkin koordinasyonun görüşünü götürecek arkadaşlar; Heval Zey. Heval Pel.'ne o konunun kaldığını söyledi. Heval Pel., "Onu burada tartışmamıza gerek yok ki, gider orada arkadaşlarla tartışırız" dedi. Yani birden bire o kadar tartışmayı niye yaptık diye düşündük biz. Sonra Heval Zey. ikna etti Heval Pel.'i ve o tartışmayı da yaptık, ama bazı arkadaşlar görüş belirtmeyeceklerini söylediler. Bireynolarak şöyle düşündüm: "Ben birilerine görüş belirtmiyorum, sonuçta hareket için görüş belirtmek gerekiyor" ve sonunda hepimiz görüş de belirttik. Ama hareket arkadaşlarla birlikte gidiyor, sen orada bir akademi yönetimi gibi kalıyorsun. Yani bir yerlerde bir örgüt var, bir meclis var, bir kadro bileşimi var; biz bir hareketiz. Ama arkadaşlar bir örgüt adına kendilerini bu kadar esas alarak hareket ettiler. Bence Heval Pel.'in sorgulanması gereken en temel şey bu. Kendi kanaatleri, kendi tavırları bir örgütün tutumu olarak ortaya çıkıyor. Bu kadar hakkı kendisinde nasıl gryr? Heval Ren. bu kadar hakkı kendisinde nasıl gördü, bu nasıl bir zihniyet, bu nasıl bir cesaret gerçekten? Ben o yemeğe gitmenin ve o toplantıyı yapmanın bir cesaret olduğunu düşünüyorum. Bu insanlar bana ne der diye bir korku duymaz mı insan? Yani yaptığını bu kadar doğru görmek ve bir örgüt adına bu kadar yapma hakkı görmek bizim geçmiş pratiğimizde çok somut sorgulandı. Bir kez daha tekrarlamaya gerek yoktur. Bunu arkadaşlar çok güçlü sorguladılar. O sorgulamaları boşuna yapmadılar. Arkadaşlar bunun acısını bizden daha çok çekti; boşuna çekmediler. Bütün hareket çekti o acıları. Biz bu filmi bir kere oynadık. Ama geldiğimiz nokta budur ve parçalanmaya da bu neden oluyor. Bunun ardından bizim koordinasyonda hemen hemen şu gelişti: "Ben artık bu işte yokum". Bir arkadaş, "Yaşamaya ne kadar değer" diyecek kadar zorlandı. Ben, bu tutumu hiç doğru bulmuyorum, ama bu noktaya geliyoruz. Anlamsızlaşıyor bir şeyler. Gerçekten bazı şeyler yapının nezdinde de hepimiz nezdinde anlamsızlaştı. Ben birey olarak, arkadaşlar Irak'a giderken dedim ki, "Eğer bu sorunlar karşısında gerçekten adam akıllı bir toparlanma, adam akıllı bir duruş sergilemezsek, ben artık yapamam bu işi. Ben bunun vicdani şeyini kaldıramam." Yani sonuçta bir şekilde sen de bunun ortağı oluyorsun. 7. Kongre'nin tekrarını yaşamak istemiyorum. O zaman Sak. Bat., Ji. arkadaşa karşı iktidar mücadelesi yürütürken, bizi böyle ayarlamak istemişti. Biz de Heval Ji.'i sahiplenme adına, Sak. Bat.'a tavır koymuştuk, ama bugün arkadaşların ne kadar aynı çizgide yürüdükleri görülüyor. O zaman yoldaşlık adına, dürüstlük adına yapıyorduk bazı şeyleri. şimdi düşünüyorum da, ne kadar çocukça ve aptalca geliyor bazı şeyler kendi

açımđan. Yani bazı şeyleri yapamazsan bile, eğer beceremiyorsan, hiç olmazsa Cu. arkadaşın söylediği eski bir lafı gibi, bari zarar verme; o pozisyonda kalmak istiyor insan. Fakat arkadaşlar gibi bir istifa üslubum yok, yanlış anlaşılmasın. Sonuçta, hepimiz bunların birer parçasıyız. Ama şöyle bir şey gelişiyor, ki ben birey olarak kendimde bunu çok ağır yaşadım, yer yer hala da düşünüyorum. Kendimle çelişmemek için çıkmaya çalışıyorum, ama bütün bu tablo karşısında bizde gelişen bir şey var; geniş kadro bileşiminde de, mecliste de yaşanıyor; iddiasızlık çok fazla. Yani artık bir şey yapamayız duygusu, artık bu gerçeklik karşısında ne yapalım ki gibi bir yaklaşım ya da “Ben olsa olsa şurada burada iş yaparım” gibi vicdanını kurtarma adına söylenen şeyler var. Mesela koordinasyonda Heval Dor., Heval Zel. bu noktada olan arkadaşlar. Baştan beri belki buna benzer bir duruşları vardı, ama bu son olaylarla birlikte bunda daha fazla derinleşti arkadaşlar. Bir bireycilik tarzı olarak gelişiyor. Bir çözümsüzlük, mücadelesizlik tarzı olarak, bir iddiasızlık olarak gelişiyor. Ama azımsanmayacak bir şey. Salt politikacılık, pragmatizm, dengencilik çöktü, bunun bütün sonuçlarını en ağır şekilde yaşıyoruz, ama bunun karşısında yaşadığımız şey iddiasızlık. Ben bunu geçen şubat toplantısında çok derin bir şey olarak yaşadım ve toplantıya katılımımı belirleyen şey o iddiasızlık, onun yarattığı psikoloji oldu. Bir kez daha aynı zayıflık noktasına düşmek istemiyorum. Belki somut olarak ne yapmak gerektiğini söylemiyorum, ama belki yapılanma tartışmalarında görüşlerimi biraz daha koymaya çalışırım. Ama yineden inşaa tartışmasının bizim için çok köklü yapılması gerektiğini düşünüyorum. Yeniden yapılanmayı önce ideolojik mantıkta yapmamız gerektiği, zihniyetlerimizin çok sorgulanması gerektiği kanaatine ulaştım. Ben bu noktada birey olarak, kendimi bu sürece katma iddiasını güçlü taşıyorum. Yani şu görev mi olur, bu görev mi olur, o hiç önemli değil. Birey olarak kongre sonrasında ya da kongre ile birlikte hem kendi açımđan hem yönetim düzeyinde bu kadar yıl yer almış birçok arkadaş açısından, Önderlik dinlenmeden bahsediyor, gerçekten bize böyle birşeyin gerekli olduğunu düşünüyorum. Belki uzun bir zamanı kapsayan çok fazla yaşam deneyimimiz oldu; bize, çok iş yapılması gereken, ama çok az yetkisi olan, hatta hiç yetkisi olmayan işler verilsin. Bizde gerçekten olabilirse sosyalist bir kişiliğin, olabilirse özgürlükçü bir kişiliğin birzcık nüvelerini oluşturabilecek çözümler olabilir. Bu iktidar ilişkilerimiz içerisinde, yönetim ilişkilerimiz içerisinde korkunçlaşıyoruz. Birbirimizi çok çürütüyoruz. Bunları çok yaşadık. Artık birbirimize, Heval şuradan kalk, şuraya otur, diyemeyecek bir durumdayız. Bizim koordinasyon ortamımız gerçekten böyle. Ama ben genelde de görüyorum. Arkadaşlarla karşılaşıyoruz, ha desen başka bir şey olacak; öyle ateş üzerindeyiz.

Niye? Ben merkezilik hastalığı, bireycilik, bu yaşanan olaylar içerisinde kendini haklı gorme, subjektivizm, guensizlik, bunların hepsi kişiliğimizde oturmuş ve bu özelliklerle PJA'da çok sağlıklı bir açılım yaratacak gücü gosterebileceğimizi düşünmüyorum. Bunun için, bir arınmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. özümün burada olduğunu düşünüyorum. Yapılanma tartışmalarında bunları biraz daha amaya çalışacağım. Ben, bugün sağ çizgiye dahil olan arkadaşları biraz değerlendirmek istiyorum. Kadın tarihi açısından gerekli görüyorum bunu. Belki konuşmam çok uzadı, ama gerçekten kişilik gerçeği, yaşam gerçeği, duruş, çizgiye yaklaşım ve kadından yansıyan bir gerçeklik olarak, verili kadından yansıyan bir gerçeklik olarak arkadaşların kişiliklerini, pratiklerini tanıdığım kadarıyla amayı bir borç gibi ele alıyorum. Belki daha önce yönetim zeminlerinde çok açtı, ama parti belgelerine görüşlerimin, tanıklık ettiğim bazı şeylerin geçmesini istiyorum. Kadın tarihi için önemli buluyorum. Arkadaşlar biliyorlar, nderliğin doğrultu vermesiyle yürüdüğümüz zamanlar vardı. Birçok açıdan bizim değil, nderliğin aslında sahiplik ettiği bir pratik vardı. İşte komploya kadarki zaman biraz yleydi. O zamanlar, nderliğin gerçekten kadını birbirine yaklaştıran, kadını birbiri için değer haline getiren, gü haline getiren yaklaşmalarının bizde etkileri vardı ve ben, bugün farklı konumlarda olan arkadaşlarla da, bugün hep beraber olduğumuz arkadaşlarla da o zaman yaşadığımız hiçbir şeyi anlamsız bulmuyorum, değersiz bulmuyorum. Ji. arkadaş da bugün burada hazır, onunla da çok paylaşımlarım oldu, çok özel zamanlarda birlikte olduk. O zamanları hiçbir zaman yadıımıyorum. O zamanlar yleydik biraz. Tabii nl bir laf vardır; büyüdük ve kirlendik, yani öyle bir durumdayız da. Önderliğin bize verdiği değer, bize açtığı yaşam alanı, mücadele alanı bizde tabii ki çok gül dönüşümlere, birikime, tecrübeye, güce neden oldu. Hepimizde bu yaratıldı. Bunlar olduğu için bugün burada tartışabildiğimizi, bu kadar soruna göğüs gerebildiğimizi, gerçekten çok ağır şeylere hala göğüs gerebildiğimizi düşünüyorum. Ama bir de bizde yarattığı başka şeyler de oldu. Yani nderliğin verdiği değer karşısında, nderliğin kızları, özgürlükçü kızlar vs. yanılığları çok derin yaşadık. Bununla ilgili duruşları, elit olmayı, ayırıksılığı yaşadık ve bunu birçok arkadaşa dayattık. Bunun yarattığı zorlanmalar çok oldu. Biraz nce Heval i. bazı şeyleri belirtti; o zamanın sonuçlarıdır. Ama bunun yanında, bütün bir mücadele, örgütlülük, mücadele bize şöyle bir alan da açtı; biz gücü topladık, yani güçle yönlendirdik. Örgüt olmak g olmaktır. Mücadele vermek, o gücü aktifleştirmektir, yürütmektir, bir şeylere dayatmaktır ve bir şeylerin değişiminde kullanmaktır. Bunun da bizde yarattığı şeyler oldu tabii. Bunlar, hepimizin kişiliğinde sorgulandı. Halen de bence sorgulanması gereken çok yanlar var. Fakat bazılarımız için bu

biraz daha değişik süreçler olarak yaşandı. Bugün kendisini farklı çizgiler içerisinde, işte sağ çizgi içerisinde tanımlayan ve yaşatan, kendileri burada ne derse desin, bu arkadaşlar açısından çok daha farklı bir şekilde yaşandı. Bir noktadan sonra farklılaştı daha doğrusu. 2. Kongre süreci bizde oluşturulmuş değerleri bir şekilde koruduğumuz bir zamandı. Daha doğrusu onun yarattığı atmosferin etkinliğinin devam ettiği bir zamandı. O yüzden 2. Kongre'nin bütün direnişi devam etti, belli bir sonuca da ynelmi. Ama şöyle bir şey ortaya çıktı; o zamanki kaba retçi pratiğin gerçek savunucuları, yani kişiliğinde de onun savunucusu olan insanlar olarak görebileceğimiz arkadaşlarla, aslında onun yarattığı atmosferde mecburen kalanlar, ama aslında mücadele anlayışları, çizgileri farklı olan arkadaşlar vardı. Ve bu, kongre içerisinde, o süreç içerisinde giderek belirginleşti. Farklı biçimlerde hep bir pozisyon aldı bu gerçeklik. Ama biz bunu kongreyle ortaya çıkan sorunların çözüm zamanlarında biraz daha belirgin gördük. 6. Kongre'de arkadaşlar anlatıyorlar, ben 2. Kongre'de de biraz tanık oldum; yani birden bire, Heval Ji.'ın yerine, Heval Pey.'in geçişinin yarattığı bir gerilim vardı. Alttan alta hep onunla ilgili bir mücadele söz konusuydu. Heval Pey. agresif kişiliğiyle buna karşı çok istifacı, çok değişik tepkiler verdi, ama sonradan ben çok daha iyi anladım ki, Heval Pey. büyük bir baskı altındaydı. O zaman da aslında iktidar mücadelesinin başka biçimleri vardı. Bizde bazı arkadaşlar için; nderliğin birçok kızı var, ama bazıları daha en kızısıdır; eşitler arasında birinci gibi bir durum; bazıları eşittir, ama bazıları daha eşittir ya da daha üsttedir gibi bir durum vardı. Yani Heval Pey.'a çok fazla uygun görülen bir pozisyon değildi. O pozisyon Heval Ji.'a olmalıydı ya da bazı arkadaşlar öyle düşünüyorlardı. Fakat Heval Ji.'dan da rahatsızlıklar vardı. Biraz Sak. arkadaş şahsında, biraz He. arkadaş şahsında ortaya çıkıyordu. Biraz ondan da yararlanan pozisyon alışlar vardı. Bir de hareketin kaba retçi yaklaşımından liberal çizgiye çekilmek istemi kongrenin son çözüm aşamalarında biraz daha belirginleşmeye başladı. Arkadaşlar çeşitli görüşlerini o zaman da bir şekilde yansıtılar. Özellikle kararların tartışıldığı zamanlarda, bazı kararlarımızın liberalize edilmesinde çok etkili de oldular. İktidar mücadelesi biraz da bence o zamanlar belirginleşti PJA içerisinde. O zaman hazır olan arkadaşlar belki bilirler; erkek, Ji. arkadaşın pozisyonu kaba retiliğin en uç kısmında gördüğü için onu başka bir yere gönderiyordu, He. ve Sak. arkadaşlar da merkezi yerde kalacaklardı. Bu erkeğin tercihinin ilk defa bizim açımızdan gelişmesiydi. Erkek bizim açımızdan tercih koymuştu, yani birilerini birilerine tercih etmişti. Biz bunun zeminini vermiştik biraz. Nasıl gelişti, arkadan ne döndü, onları çok bilemiyorum, ama erkeğin tercihine giren kadınlar olma pozisyonu gelişti. Daha öncesinde çok

belirgin olarak yoktu bunlar. Böyle 6. Kongre’de yaşanan şeyler, yönetimin başındaki erkek arkadaşlar, yani sistemi yönlendiren erkekler açısından alınmış pozisyonlar değildi. Başka kesimlerle girilen bazı dirsek temasları vardı belki. Fakat o zamandan başlayan bir süreç vardı. 7. Kongre’ye geldiğimde, ki benim de Heval Ji.’ın tarzına, yaklaşımlarına eleştirilerim vardı, ondan yararlanarak ilk anda herkesin kendine çekmeye çalıştığı bir pozisyonunda kaldım. Herkesin benimle diyalog yaklaşımı oldu, çünkü dışarıdan gelmişim. Herkes taşını yerine koymuştu; bu, dışarıdan her gelene karşı yapılan bir şeydi büyük ihtimalle. Bu, bizde artık yavaş yavaş iktidar için bir tür komploculuğu, bir tür gizli örgütlenmeyi ortaya çıkarıyordu. Biz kendi ortamlarımızda bunları tartıştık. Ben gerekli tavrı da koydum. Böyle bir ilişki tarzı, böyle bir ortam vardı. Bize yansıtılan kadarıyla söylüyorum; 7. Kongre’de çok ilginçtir iktidarla buluşma biçimleri olarak Heval Sak.’nin çeşitli komisyonlara alınıp, çeşitli tekliflerin dolaylı getirildiğine dair Heval Sak.’nin yansıttığı şeyler oldu; işte ‘siz kariyer istiyorsunuz, madem öyle size kariyer vereceğiz, ama şunu şunu yapın, şu kararlardan vazgeçin, şu konularda dayatıcı olmayın vs.’ gibi. Bunun, konseyde olan arkadaşlarca kendisine söylendiğini söyledi ve bunu bizim ortamımıza yansıttı. Listede üç arkadaşın ismini vardı; arkadaşlar bilirler, Heval He., Heval Sak. ve benim ismimdi. O zaman benim geri çekilme tavrımda bu çok etkileyici olmuştu, çünkü orada kalmak, o teklife karşılık vermek oluyordu. Yani geri çekilip çekilmemeyi ayrı bir tartışma konusu olarak hep sürdürdük biz. Sak. bana o zaman bir not gönderdi, “Çekilecek misin” diye sordu, ben de “Evet” dedim. Ondan sonra Sak. kalktı çekildi. Orada bir anlaşma gerçekten var mıydı, başka bir şeye mi dayanıyordu bilemiyorum, ama bu biçimde bir oluş vardı. Heval Ji. bunların hepsini bilir. Daha önceki dönemde benim, Heval Pey.’ın, Heval Ji.’ın kaba retçilik anlamında tarzlarımızın birbirlerine yaklaşmasından dolayı ortak hareketi geçmişten beri biraz var. Sahada birlikte kalışımıza da dayanan bazı ilişkiler vardı. Heval Ji.’ı Önderliğin en değer verdiği arkadaş, en fazla esas aldığı arkadaş şeklinde yaklaşarak özel bir pozisyona aldık hep; herkes aldı. Ve bu pozisyon içerisinde Heval Ji. kendisini çevresinde topladığı insanlarla bu imaj üzerinden yürüttü. Ben o zaman hiçbir tereddüt yaşamadan, bütün eleştirilerime rağmen Heval Ji.’dan taraf olmak gerektiğini düşündüm ve hep öyle bir yaklaşım sergiledim. Ama soruşturmada Heval Ji.’ı biraz daha iyi tanıdım. Söz ve eylem çelişmesini bu kadar ince ayarda düzenleyen başka bir arkadaş tanımıyorum ben; çok güçlü bu konuda. Ben o konudaki gücüne hayran olduğumu belirtmek istiyorum. Çok yanlış bir güç anlayışı, ama çok ince ayarda bir şey. Her zaman birçok şey üzerine yoğunlaşması vardı; konuşur, değerlendirir, ama aslında yaşamın başka ayrıntılarında

bununla tam tersi bir duruş içerisinde. İlişki ağları ona godur. Biriyle bilmem nerede çatır çatır kavga ettiğini görürsün, ama başka bir yerden bakarsın onunla dirsek temasına girmiş. Giderek bu gerçeği görmek, bizde şu sorgulamaya götürdü; biz gerçekten bugüne kadar ne yaptık, nedir şimdi bizim bugüne kadar yürüttüğümüz, kendini militanı saydığımız bu şeyler nedir? Ben şu an çözümlediğim şeyleri o zaman da biraz görmeye başlamıştım diyebilirim. Yanlış doğru, benim kendi grdklerimizdir. Ama bizim oradaki ilişkilerimizde ben şunu gördüm; ilkeler dediğimiz, özgürlük dediğimiz, mücadele dediğimiz şeylerin dışında bir etkinlik savaşı vardı. İlk dönemlerde bizimle kalan arkadaşlar vardı; dayanamıyordu arkadaşlar. Bunları zebilmek, ortaya çıkan durumlarla yaşadığımızı iddia ettiğimiz şeyleri bağlantılandırabilmek çok zor oluyordu. Ben de dahil olmak üzere bazılarımız buhranlar yaşadı. Bizde o zamanki duygu farklıydı, şimdiki gibi değildi. Birleşik bir gtk, yoldaşlar topluluğuyduk, her şeyi göze almıştık birlikte. Duygularımız korkunç kenetlenmişti. Korkunç gveniyorduk birbirimize. O yüzden birbirimizin arkasından gidiyorduk. Fakat giderek bunun böyle olmadığını gördük. Herkesin kişiliği ayrı boyutlarda o zamandan zmlendi; ben onları dışında tutuyorum. İktidar mücadelesi, politik gerçeklik, bu örgüt içerisinde politikanın yürütülüş tarzı açısından şunu belirtmek istiyorum; Sak. arkadaşın kadın hareketinin içerisine '98'le girişiyle birlikte çok ciddi bir politik mücadele biçimini başladı. He. arkadaşta da vardır, ama Sak. arkadaş bu konuda daha iddialı bir insandır. Ama o zaman nderliğin etkinliği, genel atmosfer bunun bir bütün yerleşmesini engelledi. 2. Kongre sonrası, bu konuda amansız bir dönem başlattı ve çok irkinleştirdi bizim ortamımızı. Ji. arkadaş politik olarak, Sak. karşısında en güçlü cevapları vermiştir. Gerçekten o konuda onunla aynı ayarda mücadele edebilecek bir insandı, ama maalesef yöntemleri çok farklılaşmadı. Biz orada Heval Ji.'ın ve Heval Sak.'nin politik ilişki biçimini, yararcılığa dayanan, duruma göre değişebilen, birbirini g odakları olarak ayarlayabilen yaklaşımlarını çok daha net görebildik. Bu ilişkilerin ilk altı aylık dönemimizde, en azından kendi açımdan söyleyeyim, yavaş yavaş görülmesi, bununla ilgili şoklar, kırılmalar, altüst oluşlarla geçirdiğimiz her gün yeni bir sahnesini gördüğümüz bir dönemdi. Ben şunu çok somut söylemek istiyorum; Heval Pel.gil kongreyi yapmaya karar verdiler. Bizim sürecimizi tasfiyecilik süreci olarak mahkum etmeye karar verdiler, o anlamda aslında bizden koptular. O zamana kadar yine de arkadaşlar ilişkileniyorlardı, ama bizden koptuklarını aslında o zaman ilan ettiler. O zaman Heval Ji. bir karar verdi; Heval Ji.'nın çevresinde olan Heval Pey. ve ben de kopmuştuk o arada. Heval Ji. ittifakını diğer arkadaşlarla yaptı. Diğer arkadaşların ilişki ağları zaten gelişmişti,

onlar zaten eskiden beri yakındılar. Özellikle 3. Kongre olacağı zaman bunların siyasal anlamı vardır. Heval Ji. o zaman tercihini o arkadaşlardan yaptı. Biz büyük şaşkınlık yaşadık, çünkü biz o arkadaşlarla da bir tartışma zemini oluşturma çabası içerisinde olduğumuz zaman bile Heval Ji. bu konuda en fazla refleks gösteren insandı. Ben şimdi çok daha iyi anlıyorum ki, 3. Kongre'yle bağlantılı bir şey; aslında Heval Pel.gilin artık bizim gerçeğimizden kopmalarıyla bağlantılı bir şeydi. O zaman Heval Ji. böyle bir tercih yaptı ve çok iyi hatırlıyorum Heval Pey.'ın zorlamasıyla biz Heval Ji.'a şunu söyledik; “Heval, bu insanların yaşam tarzları, çizgileri bellidir, ki zaten Doktor Süleymanla olan ilişkiler de açığa çıkmıştı ve gerçekçi bir izahları yoktu. Bunların yaklaşımları bellidir. Bizim sana da eleştirilerimiz var, ama lütfen yapma, bunlarla birlikte olma. Sen Önderliğin değer verdiği bir arkadaşsın, bu yapının üzerinde bir etkinliğin var. Bir inanç var sana”. Heval Ji. dedi ki, “Siz beni yalnız bıraktınız, ben onların kucağına düştüm”. Yani beni destekleyin, benimle eskisi gibi ilişkilenin, o zaman ben de onlara gitmem diyordu bize. Biz, eskisi gibi olmayacağını, onunla şu şu nedenlerle ayrıştığımızı, çünkü bu ilişki tarzından artık çıkmamız gerektiğini söyledik. Heval Ji. aynı ilişki tarzını devam ettirdi ve derinleştirdi. Soruşturmanın sonlarına doğru arkadaşların kendi aralarında nasıl konuşmalar geçti, neler tartıştılar, onlar konusunda hiçbir şey belirtemem, çünkü yaşamlarımız büyük oranda ayrıydı. Aynı yerde kalıyorduk, ama çok büyük oranda teknik anlamda birlikteydik. Onun dışında, hiçbir diyalogumuz neredeyse olmuyordu. Arkadaşların şöyle bir eğilimi oluştu giderek; kadın yönetimi çok politikleşmiş bir yönetim. Bunu özellikle Sak. arkadaş dile getirdi ortamımızda. Önceden tartışmışlar mıydı, o konuda hiçbir iddiada bulunamam. “Biz çıkınca bu kadın yönetimiyle çalışmayacağız. Biz erkek arkadaşlarla çalışacağız” diyordu. Bu konuda Heval Pey. ve benim tutumum oldu arkadaşlara karşı, ama Heval Ji.'ın tutumu olmadı. Heval Ji. o konuda ne evet dedi ne de hayır. Her zamanki gibi her şey olur biter, arada Heval Ji. mutlaka kendi bildiğini yürütür. Çıkarı nerede görürse, oraya gider. Heval Ji. hiçbir zaman kendisi bizzat kalkıp, ben bunu savunuyorum, dememiştir. 2. Kongre'de de, daha önceki süreçlerimizde de, sonrasında da hiçbir şeyin militan savunuculuğunu yapmamıştır Heval Ji.. Birileri sözcüsü oldu. Heval Ji. zaten sonrasında kendisini şöyle tanımladı; “Bir sol çizgi vardı, bir sağ çizgi vardı, ben de arada kaldım”. Hayır, Heval Ji. onların çatışmasında kendisini hep bir pozisyonda tuttu. Hangisi onu destekliyorduyorsa, ondandı. O zaman da Heval Ji. gördü ki, Heval Pel.gil bize liberal falan yaklaşmayacaklar, bir sorgulama süreci var, zaten kongrenin aldığı kararlar da ortada, mahkum edilmişiz; o zaman böyle bir ayrışmaya gittiler. Ama bu

ayrışmada bir şeyin çok büyük önemi vardır. O zaman bize çok dolaylı bazı şeyler geliyordu. Bo. arkadaş fedai arkadaşların yönetimlerine toplantı yaparken demişti, “Zaten çok güçlü özeleştiriyorlar, özeleştiriyor dedğin budur, partililik budur.” Bizi öve öve bitirememişler. Arkadaşlar gelip bize aktarıyorlardı. Yani “Çok güçlü özeleştiriyoruz. Tamam, o sayfalar kapandı artık. Güçlü özeleştiriyor demek, en iddialı katılmaktır. Öyle iddiasız olmak yok, yeniden rol alacaksınız, en güçlü şekilde başlayacaksınız” deniyordu. “Ya heval etmeyin, biz tasfiyecilikle yargılanıyoruz, yani hemen giremeyiz bu işe” diyorduk biz de. İsmi söylemek istemiyorum arkadaşım, biz böyle dedikçe arkadaşlar diyordu ki, “Yok hayır, öyle şey mi olur, bütün arkadaşlar sizi bekliyor”. Kaç defa bunun propagandası yapıldı. Biz çıktıktan sonra da yine ismini vermeyeceğim bir arkadaş, bizzat benimle ayrı da konuştu, “Heval, siz hemen çalışmalara girmeye aday olmalısınız”. Bize, bu yönetimi devirip sizi getireceğiz diye söylenmedi, ama o konuşmaların hepsi o anlama geliyordu. Yani siz alternatifsiniz, bu işin başı sizsiniz. Bu arada yeni yönetim için de, yapamıyorlar, edemiyorlar, şöyleler böyleler gibi laflar da aralarda söyleniyordu. Ben şahsen, bir pozisyona alındığımızı gördüm. Yavaştan, yeniden aynı pozisyona kaydırılmak isteniyorduk. Ama ne kadar ahlaki, kim yapıyor, ne oluyoruz? Bütün bunlar, şimdi yaşanan ittifak o zamana dayalıdır. Biz daha çıkmadan yaşanan bir ittifaktır. O zaman bu kapsamda bir hareketin şeyi miydi bilmiyorum, ama en azından mevcut kadın yönetimine alternatif bir durumdu ve biz çıkar çıkmaz arkadaşların Bo. arkadaşla ilişkileri, arkadaşları koydukları pozisyonlar, yemeklere çağrılmalar, bilmem özel gezilere gitmeler, bunların hepsi yaşandı ve arkadaşlar bunu kabul etti. Heval Pel. bazı boyutlarını açtı, bunlar kabul edildi. Bence o zamandan bu çizgiyle bir ittifaka girdi arkadaşlar. Sak. Bat. arkadaş zaten eğilim olarak aynıdır. O yüzden ben onun için çok birşey söylemiyorum; Heval He. de eğilim olarak aynıdır. Dı. arkadaş zaten orada da açıktan şunu söyleyen bir arkadaş; “Ben Önderliğin özgürlük çizgisinde yürüyebilecek güçte değil. Ben buna güç getiremem”. Bunu en azından açıklıkla koyuyordu. Bu da bence bir tutarlılıktır kendi kendine. Ama Heval Ji. özellikle hazır olduğu için de belirtmek istiyorum; hep her yerle bir dirsek temasında yürüdü Heval Ji. Yani belli bir imaj ve pozisyonun üzerinden, onu korumak üzerinden gerekirse bir yerlere gelmek için bir yerlerle daha fazla yakınlaşır. Ama her zaman tartışmasız bir pozisyonu da korumaya çalışır. Tabii bugün geldiği nokta o değildi; herhalde yanlış oynadı bu defa. İlk defa belki bu kadar açıktan oynadı, ki sanıyorum farklı da izah ediyor hala, ama ilk defa bu kadar yanlış oldu. Fakat bir yere kadar hep kadın yönetimiyle, PJA içerisindeki konumuyla yürümeye de devam etti. Orada eğer Heval Ji. yeniden en

birinci olmanın zeminini yakalayilseydi, bugün sağ çizginin yanında olmazdı. Ben, Heval Ji.'ın hareketlerinin bu pozisyonu yeniden yakalayıp yakalamamakla ilgili olduğunu düşünüyorum. Heval Ji.'ın ideolojik çizgisi olduğunu düşünmüyorum, tam bir ara sınıf kişiliğidir. İdeolojik net bir çizgisi yoktur ve bugün sağ çizgiye kayan bir çok insan gibi, açıktan ideolojik doğrultusu yoktur, tamamen pragmatist bir yaklaşım içindedir. O çizgiyle birleşimini ben böyle yorumluyorum. Olabilir, bu arada bazı görüşleri liberalleşmiş olabilir, ama onlar ne kadar kalıcıdır, hiçbir fikrim yok. Onlar ne kadar gerçekten Heval Ji.'ın kendi öz fikirleri, yaşam anlayışı? İnsanın tabii çizgisi olmayınca, onlara da sahip olabilir. En iyi yaşayabileceği noktalara da giderek kayabilir. Zemin bulursa, o geçerliyse, geçer akçe oysa onun içine girebilir. Dün başkasına nasıl giriyorsa, bugün de girebilir. şimdi kadın açaşından ben bunun farklı bir şey olduğunu düşünüyorum. Yani sağ çizgiye bugün kayış, kadın hareketi içerisinde bir yanıyla sağ liberal anlayış gibi başlayan, aslında sonradan teslimiyetçi bir karakter de kazananarak ortaya çıkan bu gerçek, giderek iktidar mücadelesiyle iç içe geçiپ bugünkü noktaya geldi. Kadın hareketi içerisinde en çok çizgiden bahseden, ama çizgisiz duran; en çok özgürlükten bahseden, ama özgürlükçü yaklaşımın tamamen dışında olan Ji. arkadaş gelenekselliği de kendi kişiliğinde çok barındırdı, kendisini aşırı korudu, tartışmasız kıldı. Heval Ji. bizim zamanımızda, “Bir sağ çizgi var, bir sol çizgi var, ben de aradım kaldım” derken zaten kendisini tartışmasız konuma komuştu. Asla öyle değil; aradadır doğru, ama duruma göre aradadır. Biz soruşturmadan çıktıktan sonra, Heval Bo.'ın bizimle bir konuşması vardı; her birimize farklı farklı teklifler içeren değerlendirmeler yapmıştı. Heval Ji.'a demişti ki, “Heval Ji. siz partiyi aslında korumak istediniz. Bütün bu yaptıklarınıza rağmen, gerçekte siz partilydiniz, yani öyle çok kötü niyetle yapmadınız. Bağlısınız” vs. Heval Ji. da “Doğrudur heval” diyordu. Yani biz pratiğimizi tasfiyecilik olarak kabul ettik, o kadar yargılandık, ama o bir yaklaşımdı; “Biz seni böyle kabul ediyoruz, bu pozisyondasın, sen bu pozisyonda devam edeceksin. Sen partili kızsın, sen Önderliğin kızsın”; şimdi deniliyor ki, “Ji.'a bir şey olursa, bu Önderliği en çok etkileyecek şeydir”. Heval Ji. biraz kafasını çalıştırırsa, bu, Heval Ji.'a da bir tehdittir; bu, bizim hareketimize de bir tehtittir; bu örgüte de bir tehdittir. Ama neyin üzerinden yapılıyor? Önderlikle Heval Ji.'ın ilişkisi nedir ki öyle deniliyor, ne denilmek isteniyor? Gerçekten çok farklı bir politik malzeme olarak da kullanılıyor. Ama Heval Ji. bunu sanıyorum kendisi için olduķa yerinde buluyor ve o pozisyonda yer alıyor. Çünkü o inançlar üzerinden yaşamak, Heval Ji. için artık yaşam tarzı. Bir arkadaş diyordu, “Bence o pozisyonuna o kadar inanıyor ki, şu anda mevcut durumunu bile tanımlamaktan uzak olabilir”. İnsan

Heval Ji.'in tavırlarına bakıyor, sanki bütün bu yaşananlara ben dahil olmuşum, Heval Ji. dahil olmamiş gibi. şahsen kendi adıma söyleyeyim, gelişini çok anlamlı buluyorum, o anlamda bir şey demeyeceğim, ama ben olsam bu kadar şeyden sonra bu kadar kadının karşısına çıkmayı istemem. Kaldıramam, ama arkadaşlar, "Arkadaşlar niye bize soğuk davranıyorlar" diye sorguluyorlar. Bu, karşısındaki insanları hiçe saymaktır. Maalesef Heval Fer.'in bir değerlendirmesini kullanmak zorundayım; narsizm, demişti Heval Ji. için. İnsan bu kadar narsist olur. İnsan bu kadar kendi merkezli olur. İnsan bu kadar bütün dünyayı kendine tabi görür. Bu bakış açısını aşmadan olmaz. Bugün herkes Heval Ji.'ı tanıyor. Heval Ji. gerçekten çok sevdiğim bir insandı, nderliğin yanında en güzel günleri birlikte geçirdik ve Heval Ji.'in gerçeğiyle yüzleşmek benim için korkunç bir şey oldu. Hayatımda yaşadığım en zor günleri yaşadım. Bugün, Heval Ji.'a inanan herkes bunu yaşadı, artık affetmez kimse. Kimse artık inanmaz. İnanç vermek için, Heval Ji.'in en başından samimi başlaması gerekir. Diğer arkadaşların niyeti olduğunu sanmıyorum, onlar açısından çizgi netliği vardır. Heval Ji. bir hesap hatası yaptı, artık başka bir areneya geçemezdi o noktadan sonra, orada devam etti Heval Ji.. Dn arada diyormuş ki, "Herkes başka başka bir dünyada, çok paralıyız, birlik olmamız lazım". Yani Heval Ji.'in birliği kurmak gibi bir şeyi olamaz. Heval Ji. nce kadın özgürlük çizgisine katılıp katılmama kararı vermelidir. Buranın alacağı kararlara tabi olup olmama dedi arkadaşlar; belki tabi olabilir, ama bence ondan da öte özgürlük çizgisine, önderlik arkadaşlığına dönüp dönmeme kararı verecek Heval Ji.. Heval Ji. nderliğe ihanet etti. Sak.'ninkisi ihanet bile sayılmaz, her zaman bir mesafesi vardı onun; He.'in de bir şekilde her zaman mesafesi vardı, ama Heval Ji. bu ihaneti açıklamak zorunda; kendine açıklamak zorunda, kadınlara açıklamak zorunda, nderliğe belki açıklaması zor olur, ancak pratiğiyle belki bunu yapabilir. Ben şu etkileşimi de vurgulamak istiyorum; Heval Pel.'in biraz önce vurguladığım gerçekliği, bu arkadaşlarla, özellikle Heval Ji.'la ilişkide ve bu çizginin kadın hareketi içerisinde devamlılığında etkili oldu. Biz de meclis içinde Heval Ji.'la gerçek bir mücadele yürütmedik tam olarak. Yani Heval Ji.'in övüldüğünü, ödül almaya layık görüldüğünü duymuştum; dedim ki, "Acaba bayan arkadaşlar nasıl karşıladılar bunu?" Kaldı ki, biz birkaç ay önce o pratik konusunda çok ciddi eleştiriler getirmiştik, Heval Ji.'a eleştiriler vardı. Ama sanıyorum, o pozisyon karşısında bizim meclisimizin "Hayır, bu arkadaşın duruşu şudur, biz bunu kabul etmiyoruz" gibi bir tutumu olmamiştir. Yani Heval Ji.'in her yerle bir dirsek temasında durduğu pozisyon, bizim bu dengeci ortamımızda geçer akçe oldu. Bunda, Heval Pel.'in Heval Ji.'la güçlü bir mücadele verme gücünü, kararlılığını göstermemiş

olması, onunla hep bir dengede kalmayı esas almış olmasının etkisi vardır. Bazılarımızın hala, bu arkadaşların kapsanması gerektiğine ilişkin bazı yaklaşımları olmuştur, ama belirleyici değildir bunlar. Heval Ji. böyle şeylerden hiç de etkilenmez. Heval Ji.'in kişiliği öyle birçoklarımız gibi duygusal değildir; Heval Ji.'in bir kere ağladığını görmedim. Ağlamak çok güçlü bir şey değildir belki, ama ağlamak insana mahsus bir şeydir. Önderlik bize bir kere, ağlayışını belirtmek ihtiyacı duymuştu. Neden acaba? Gözyaşlarımı tutamadım derken, Önderlik bir gerçeği, insani bir durumu anlatmak istedi bence. Ama Heval Ji.'ı etkilenmiyor insanların onunla ilgili sempaticileri, nefretleri, kabulleri, redleri, olanlar bitenler; her şeyin içerisinde kendisini gerçekten bir tanrıça gibi mi hissediyor? Öyle bir yere koymuş, öyle gitmeyi istiyor. Ama bunun yanında öyle hayalperst değildir, çok gerçekçi ve çok politik. Bir havası var, onunla yürüyor. Konumu için son derece politik duruşlar da sergiliyor. Ama bunun karşısında, Heval Pel.'in liberalizmi, dengenciligi de bence bu sürecin böyle gelişmesinde pay sahibidir. Heval Pel. bir toplantı anlattı, ben de o toplantıda vardım; kongre öncesi, öneri listesi oluşturalım mı, oluşturmayalım mı tartışması oldu. Heval Ji., Heval Pel.'in belirttiği “usulsüzlük olur” tutumunu sergiledi. Hala Heval Pel. hatırlamaz, ama ben de ona karşı çıkanlardan biriydim, benim sesimi kimse duymuyordu, ama Heval Ji.'in sesi etkili oldu. Onun belirlediği tutum daha önemli. Niye? Onun bir pozisyonu var, o iktidara oynuyor, o bir dengenin içerisinde çünkü. O zaman, biz ilişkilerimizi neye göre düzenliyoruz? Konferans sonrası yapılan bir toplantı vardı; meclis toplantısı. D1. arkadaşın düzenlemesi tartışılıyordu, zaten Heval Cu. karar vermişti de, biz usulen tartışıyorduk. Birçok arkadaş görüş belirtti, ama havaya gidiyordu o görüşler. Heval Ji. biraz ortamı töhmet altında bırakan, “Gitsin, ben gitmesine katılıyorum, gitmelidir, öyle şey yapmaya gerek yok” gibi biraz tehditkar görüşler gönderiyordu ara ara, Heval Pel. o kadar sıkışmıştı ki, yani şöyle diyemiyordu, “Heval, hayır bu düzenleme böyle yanlış olur”. Şimdi yapımız, “Bu D1. gitti Bo.'la ilişki kurdu da, oraya kim gönderdi? Siz gönderdiniz” diyor arkadaşlar. Kararın alınış biçimini söylüyorum; arada dile gelen bazı şeyler vardı, havaya gidiyordu, görüştür ama gidiyor, kararı oluşturan şey oradaki diyalogtur. Başka arkadaşlarımız da bu arkadaşları çok onaylardı, Şimdi sol çizgide olan arkadaşlarımızı olaylar olup bittikten sonra bile hala onu masum görüyorlardı. Şimdi Heval Ji.'in en çok öfke duyduğu arkadaşlardır, ama “Jiyan çok anlamadığı için bu işlerin içindedir” diyorlardı. Sol çizgide en baştaki arkadaşlardan da destek alıyor, sağ çizginin en başından arkadaşlardan da destek alıyor. Nasıl bir pozisyon oluşturuyor bilmiyorum gerçekten, bravo mu demek gerekiyor, ilginç bir şey. Sak. o desteği alamaz, He. o desteği alamaz, çizgisi belli

yürüyor, Heval Dı. için bir miktar söyleyebilirim, ama Heval Ji. o konuda mükemmeldir. Heval Cu., “Jıyan aslında öyle farkında falan değildir” diyordu; Heval Fer. da ödül veriyor Heval Ji.’a. Bunlar sağ çizgiyle birleşen, teslimiyetçi çizgiyle birleşen, ama en önemlisi de Önderlik çizgisinden ayrışan kadın duruşları olduğu için belirtmek istedim. Ben böyle gözlemedim; eksik, fazla, yanlış, o ayrı bir şey. Herkes kendi gözlemiyle değerlendirir. Ben bunları böyle bir toplantıda belirtmek istedim. Belki bir kongre ortamında ya da daha başka bir tartışma ortamında çok iyi olmayabilir, ama burada da sunmak istedim, Belki biraz uzun oldu, ama ben sonuç olarak şunu belirtmek istiyorum; biz eğer gerçekten sonuç olarak kadın duruşunu kendi içimizde sağlam tutmak istiyorsak, ki biz liste olayını eleştiriyoruz, bunlarla yürümeı eleştiriyoruz, bunlarla toplantıyı, yemeğe gitmeyi, her şeyi eleştiriyoruz, ama artık birbirimizden şunu istemek zorundayız. Bu kaybolduğu için bence Heval Ji., Heval Sak. bizim ortamımızda kendilerini yaşatmaya devam edebildi. Gerçekten kim çizgiye göre yürüyor, kim gerçekten cins mücadelesi veriyor, kim gerçekten özgürlükçü mücadelesinde adım atmaya devam ediyor.

...

Yani şimdi ne kadar suç sayacaksın? Bu konuda özellikle mecliste, genel PJA ortamında güçlü bir şey yaratamazsak, inanıyorum, Heval Ji. hiçbir özeleştiri vermeden de yarın bizimle yaşayabilir. Bunu sağlamamız lazım. Mesela şu çok ilginç: Kongre içinde istifaların olduğu gün, sağ çizgi istifa etmiş, aşağıdan Dı. ile Sak. geldi, Ji. arkadaşı aldılar bir kayanın arkasına, bir saat konuştular. Mesela biz bunun hesabını Heval Ji.’a soramıyoruz. Diyor ki, “Nedir yani, sen de sol çizginin adamıydın”. Çatır çatır bizimle kavga ediyor. Heval Ji., meclis toplantısında böyle yaptı; biz gıkımızı çıkaramadık. Bunun hesabını soramayacak noktadayız. Çünkü hepimiz ilişkilerimizde, duruşumuzda, yaşamımızda, çalışmalarımızda birbirimiz açasından o zemini kaybetmişiz, kendimiz açasından kaybetmişiz. Bence bu, PJA’nın en temel kayıp noktasıdır. Özgürlükçü anlayışımız temelinde yaşam tarzımız, ilişki biçimlerimiz, yönetim tarzımız nasıl olmalı, bu konuda çok net bir duruşumuzun olması gerektiğini düşünüyorum.

Sağ çizgi ile de PJA içerisinde, PJA olarak mücadele yürüteceksek, kendi özgürlük çizgimizde net, tutarlı olmamız gerekir. Bu konudaki kayıplarımızın bu mücadelesizlikte çok etkili olduğunu düşünüyorum. Büyük bir mücadelesizlik yaşadık ve aşmanın da buna bağlı olduğunu düşünüyorum.

Tabuları Yıkarak Büyük Bir Umudun ve Vicdani Sorgulama Gerektirir

Çiğ. ark: şunu vurgulamayı önemli görüyorum: Sorunları ortaya koymak, çözümlenmeye kadar, çözüm umudunu ortaya koymak da belirleyici bir noktadır. Değerlendirmelerimizde bence bu biraz eksik kalıyor. Hiç yoktur demiyorum, ama eksik kalan yönleri var. Buradaki tartışma düzeyimiz, sorunları koyu biçimimiz ve atmosferimiz partiği de belirleyecek. Bu nedenle, tartışma gerçekliğimizi böyle ele almak, bu temelde daha bilimsel ayaklarına oturarak değerlendirebilmek, önümüzdeki pratik süreci kazanmak açısından çok belirleyicidir. Diyalektik olarak da bakarsak; sorunların en fazla ağırlaştığı yerlerde, mutlaka çözümler de çok güçlü çıkar. Önderlik, “Ben en büyük çıkışları en zorlu dönemlerde yaptım” diyordu. En son Atina savunmasında söylediği şey, gerçekten çok çarpıcıydı: “İnsanlar ancak uçurumun kenarında kanatlanırlar”. Bence bizim tam da bu süreçte yaşadığımız zorlanmaların üstesinden gelebilmek açısından, temel bir felsefe olarak ele alınması gereken bir durumdur. Bu da sorunlarımızı daha bilimsel, diyalektik ele alışla doğrudan bağlantılı. Yaklaşımımızı böyle sergilediğimizde, bu sorunların üstesinden gelebilecek umudu, heyecanı, coşkuyu kaybetme kaygısı, her türlü kaygıyı en derinliğine yaşamak, bizi çözüm umudu haline getirecek. Kendim de sürece bu temelde yaklaşmaya çalışıyorum. Psikolojik olarak da, örgütsel olarak da insanı gerçekten zorlayan durumlar var, fakat ancak bu felsefe ile bunların üstesinden gelebiliriz, diye düşünüyorum.

Örgüt gerçekliğimiz içerisinde ortaya çıkan yanlış yaklaşımlar, sağ eğilim ve soldan yaklaşım değerlendirildi. Tekrar etmeyeceğim, önemli oranda katıldığım değerlendirmelerdir. Fakat şunu da koymak istiyorum: Kadın hareketi olarak en temel farkımız özgürlük çizgisinde olmamızdır. Dünyada birçok kadın hareketi var, mutlaka onlar da kadının eşitliği, bazı haklar edinmesi ve benzeri şeyler için mücadele ediyorlar. Ama bizim onlardan en temel farkımız, özgürlük ideolojisini esas almamızdır. Özgürlük ideolojisine yaklaşımımız süreci değerlendirirken, sürecin zorluklarını aşarken de temel bir rotamız olmak durumunda. Bu hiçbir şekilde kaybetmememiz gerekiyor. hiçbir şekilde leke sürülmesine izin vermememiz gerekiyor. En temel yaklaşım, bu biçimde açığa çıkmalı; kaldı ki, arkadaşlar da böyle değerlendirdiler.

Kadın hareketi açısından şunların da önemli olduğunu düşünüyorum: Örgüt gerçekliği özgürlük hareketinin gelişimi açısından bir özgürlük ideolojisinin örgütüdür. Ama diğer bir boyut ise, yaşam gerçekliği, yaşam ilkeleridir. Bu, elbette ki ideolojiden farklı değil, ama ayrıyeten

üzerinde durulması gereken bir nokta. Başka bir boyut ise, örgütü örgüt haline getiren mücadele stratejisi. Kaldı ki mücadele stratejisi, Önderliğimiz tarafından ortaya konan meşru savunma mücadele stratejisidir. Kadın hareketini değerlendirirken, bunlara yaklaşımlarımız itibariyle de değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Süreçler itibariyle değerlendirilmesi gereken önemli boyutlar var ve bu gün açığa çıkan sağ yaklaşımlarda bunun büyük payı var, diye düşünüyorum.

Ülkeye 2000 yılının başında geldim. Yönetim çalışmalarında da 3. Kongre sonrasında yer almaya başladım. O süreçten bu sürece kadar, inkar biçiminde yaklaşmayı ben de doğru bulmuyorum, mutlaka ilerleme kaydettiğimiz birçok nokta da var, fakat kaybettiğimiz noktalar da var. Geldiğim süreçten bu güne kadarki gözlemlerim itibariyle, özellikle yaşamsal anlamda, kişilik duruşlarımız itibariyle söylüyorum; bana göre biz 2000’li yılların başında biraz daha sade idik. Yaşam duruşumuz, yönetim yaklaşımımız, tarzımız, birçok açıdan sadeliği içeriyordu. Belki o düzeyde görev yürüten arkadaşların yeni olmasıyla da bağlantılı olabilir, ama yaşam koşullarımız, insanlara yaklaşımlarımız daha sade idi. Fakat süreçler itibariyle, dün Heval Pel. de değerlendiriyordu, birbirine selam vermekte bile zorlanan yaklaşımlar yaşanıyor. İktidar olgusuyla birlikte, güce yaklaşımla birlikte ortaya çıkan aşırı politize olmuş yaklaşımlar bizim insanlar arası, kadınlar arası ilişkilerimize damgasını vurdu, bizi birbirimizden uzaklaştırdı. Yönetim olarak uzaklaştırdığı kadar yapı ile yönetimin yaşam gerçeğiği açısından da uçuramlar çıktı. Son geldiğimiz düzeyler açısından da, yaşam standartlarımız açısından da öyle. Bir kadın hareketi her şeyden önce eşitlikçi olmalıdır. Özgürlük ideolojisi diyoruz ya, özgürlük ideolojisi bir kere eşitliği, adaleti esas almak zorunda, iradeye saygıyı esas almak zorundadır. Ama bizim yaşam standartlarımıza bakalım; sadece sağ, yani ifadelendirdiğimiz işbirlikçi çizgi ile birlikte olan gerçeklik açısından ifade etmiyorum, bizim mevcut yönetim gerçekliğimiz açısından da, yaşam standartlarımız açısından da baktığımızda, eşit olmayan yaklaşımlarımız, adaleti içermeyen yaklaşımlarımız var ve bence bu çok temel bir nokta. Bir özgürlük hareketini özgürlük hareketi yapan gerçeklik budur. Biz bundan uzaklaşmışsak, bence biz uçurumun kenarında kanatlanmayız, uçurumdan düşeriz. Her şeyden önemlisi bence budur. Ma. arkadaş değerlendirirken, çok dikkatimi çekti; birçok arkadaş birçok boyutta değerlendirme de yaptı, bunların hiçbirisini değerlendirmedi, fakat değerlendirildiği neydi: Önderliğin esas aldığı veya ideolojinin esas aldığı dürüstlük, samimiyet, açıklık, paylaşım, birbirinin sözüne değer verme. Bunlar, bizim açımızdan gerçekten çok temel şeyler. İnsanlar bizim nasıl yaşadığımıza bakıyorlar. Bu halk, bizim nasıl yaşadığımızı

değerlendirerek bizi destekledi. Bu kadar şehit arkadaşlarımız var, neden şehit düştüler? ‘Nasıl Yaşamalı’nın cevabının özünde saklı olan gerçeklik için insanlar kendilerini ölüme yatırdılar. Bu nedenle, her şeyden öte sarılmamız gereken gerçeklik budur. Ben, önümüzdeki sürecin kazanılması açısından da bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Gerek maddi, gerek manevi, yaşam standartlarımızı eşitlikçi bir düzeye mutlaka ulaştırmalıyız. Bu bizde birçok şeyi onaracaktır, aştıracaktır diye düşünüyorum. Bunun eleştirilmesi gereken yanları da var, ama moral değerlere bağlı olarak yürüyen bir hareketiz. Böyle bir insanlar topluluğuyuz. Buna bilimi katmak, bunu bilimle buluşturmak zorundayız, ama mevcut insan gerçeğini de hesaba kattığımızda, bunu mutlaka aşmamız gerekir diye düşünüyorum.

Diğeri, meşru savunma stratejisine yaklaşım. Değerlendirmeler içerisinde PJA’nın, gerçi PJA diye kullanıyoruz, bu konuda yanlış yaklaşıyoruz, yanlış anlaşılmalarda ortaya çıkıyor, PJA yönetimleri olarak yaklaşımlarımızın gerçekten oturmadığını düşünüyorum. HPG’li olan da salt biz değiliz. Meşru savunma mücadelesi iki ayağa dayanır; biri siyasal ayak; diğeri ise askeri ayak. Her iki ayak açısından da belirtiyorum; dengesizlikleri var. Bir hareket, kendisini köklü bir şekilde oturtacaksa ve Ortadoğu’da gerçekten bir çözüm gücü olarak kendisini ortaya koyacaksa, mücadele stratejisinde siyasal açıdan da, askeri açıdan da net olmak zorundadır. Siyasal açıdan değerlendirdiğimizde, 4. Kadın Kongresi’nin ortaya çıkardığı tartışma düzeyi ve kararlaştırdığı gerçekliği ben de çok temel noktalar olarak değerlendiriyorum. Önderliğin o dönem açısından ortaya koyduğu perspektiflere de bağlı kalan, bu temelde kendi siyasal stratejisini belirleyen, planlamalarını ortaya koyan, kararlaştırmasını yaşayan bir kongre oldu. Bu anlamda, Kongre’yi stratejik görüyorum. Fakat ardından, bunun gerekliliklerini gerçekleştirmeyen yaklaşımlarımız, bizim bir ayağımızı gerçekten sakat bıraktı. Bunu, siyasal ayak açısından söylüyorum. Askeri açıdan da sonra değerlendireceğim. Heval Gulan’ın şahadetine cevap olarak da açılım dedik. Madem ki siz bizi boğmak istiyorsunuz, biz açılım göstereceğiz. Bu temelde, temel sloganımızı belirledik, fakat bir türlü açılmadık. Bırakalım toplumla sözleşme, topluma yayma, her şeyden önce bunu çok belirleyici görüyorum: Bu konuda bazı araştırmaların yapılması gerekiyordu. Salt bir teorik araştırma, biraz bilgimiz olsun diye falan değil, bizim gerçekten zihinsel olarak aydınlanmaya çok fazla ihtiyacımız var. Kadın devrimi, kadın tarihi, toplumsal sözleşme, Önderliğin en son ekolojik devrim, cinsler devrimi açısından ortaya koyduğu şeyler var ve stratejimiz de bunun üzerine dayanıyor. Bu stratejiye ne kadar girdik diye gerçekten sorguluyorum. Bir askeri çalışma içinde yer alan biri olarak da, stratejik olarak geldiğimiz düzeyin benim çalışmamda

yansımaları ne olmalı, nasıl olmalı, bende yaratacağı değişiklikler neler olmalı, aynı zamanda kadın hareketi açısından getireceği zihniyet dönüşümü neler olmalı? Bunlar başlangıç açısından araştırma konularıdır. Biz bu konuda ne bilgi birikimine sahibiz ne düşünce ufkuyla sahibiz. Zihinlerimiz, önemli oranda 20.yy'a takılıp kalmış. Kitaplarımıza bile bakalım; kitaplarımız bile 20.yy başında çıkan kitaplardır ve biz hala onlarla işi götürmeye çalışıyoruz. Biz Atina savunmalarının zihniyetine de girememişsek, bizim aynı zamanda 20.yy'da takılıp kalan, belki de daha önceki yüzyıllara takılıp kalan düşünce yaklaşımlarımızdan veya salt inançsal yaklaşımlarımızdan kaynaklanan bir durumdur. Biz oraya takılıp kalmışız heval. Kuru kuru, biz Atina Savunmalarına giremedik demek, yetmiyor. Biz bu konuda gerçekten stratejik ele almalıydık ve bunu bir araştırma konusu yapmalı, düşünsel bir ufka dönüştürmeliydik. Ne kadar düşünsel bir ufka dönüştürdük, ne kadar büyük bir düşünce açıklığına dönüştürdük? Bu, bizim pratiğimizle olacaktı. İnsan, düşündüğünü yapan varlıktır, düşünmediği bir şeyi yapamaz. Ne kadar düşünüyorsam, nasıl düşünüyorsam, ben onu yapıyorum aslında. Özünde budur.

Bu anlamda, bu darlığı aşamadık. Bu, bizim siyasetimizi de etkiledi. Düşüncede ne kadar darlık yaşamışsak, PJA Özgür Kadın Akedimisi olarak, PJA koordinasyonu olarak kendi içinde darlığı yaşamaya devam etti, açılımı sağlayamadı. Nedenlerden biri olarak da ben bunu koyuyorum. Birçok nedeni arkadaşlar açıkladı. Önemli de görüyorum. Stratejik çalışmalar yarım bırakıldı. Bu toplantıda da birilerinin bunun hesabını vermesi gerektiğini düşünüyorum. Mesela sosyal yaşam tartışmalarını etkileyen şeyler de var. Önderlik, "Olacaksa da Arap tarzı değil, Zerdüş tarzı evlilik olsun" dedi. Peki bu Zerdüş tarzı evlilik, nasıl bir evlilik tarzı gerçekten? Biz toplumun önüne bunu koyacağız veya kendi içimizden bazılarına "Sen o zaman böyle yaşa" diyeceğiz. Peki nasıl yaşayacak? Bunu kim araştıracak? Biz bunun ekibini de oluşturduk güya. Bizim de merak ettiğimiz bir konu. Fakat bu çalışmanın ardı gelmedi. Geçen gün arkadaşlara, bu grup ne oldu diye sordum. Arkadaşlar notlarını da almışlar, sonra grup dağılmış. Neden böyle yaklaşıyoruz? Bu bana basit gelmiyor. Bizim stratejiye yaklaşımımızın göstergesi. Yüzeysellik mi diyeyim, darlık mı diyeyim, bilemiyorum. Niyetler var mı, yok mu, çok tanımlayamıyorum, ama stratejiye yanlış yaklaşımımızın bir sonucudur. Bunlar, bizim siyasal sürece girmemizi belirleyen noktalar oldu diye düşünüyorum. Birinci nokta bu.

İkincisi, biz siyaset yaparken, siyaseti sadece serhildan yaklaşımlarıyla birlikte ele aldık. Ben özellikle Önderliğin görüşme notlarında dikkat ettim; götürülen tekmillerde veya avukatların bazı halk eylemliliklerini ifade ederken kullandıkları terimlere Önderlik

hiçbir zaman itibar etmedi. Özellikle bu beş yıl içinde serhildan kavramını hiç kullanmadı. Önderlik. Bu bana garip geliyor. Bu süreçte siyasal olarak darlık yaşamamızın bir nedeninin de bu olduğunu düşünüyorum. Serhildan kavramı, Fer. arkadaşımızın çok kullandığı bir kavram, hareket olarak da çok kullanıyoruz. Dikkat edersek, özellikle 1990'lar süreci veya 20.yy içerisinde özellikle 1950'ler sonrası, özellikle Ortadoğu gerçekliği içerisinde ortaya çıkan, Filistin örneğinde görüldüğü gibi klasik isyancı tarzı da içinde barındıran tarzların kazanımları yoktur demiyorum, ki 1990'lar sürecinde mücadelemizi bir dönemece getirdi, ama o sürece ait bir eylemlilik tarzı idi. Önderlik serhildan demiyor, ama esas olarak üçüncü alan diyor, sivil toplum örgütleri diyor. Ne zaman biz serhildandan bahsetmişsek, Öndelik de hep üçüncü alandan bahsetmiş. Savunmalarını da bu perspektif üzerine oturtmuştur. Biz, siyasal açıdan bu mantığın içine de girmedik. Bir kere, üçüncü alan esprisi daha farklıdır. Serhildanı da barındırır, dışlamaz; halk hareketliliğini, kısa süreli ayağa kalkışları barındırır, bunu dışlamıyorum, ama taktiğinin esasına oturtursan yanılırsın. Biz genel hakeret olarak da bunda yanıldık. Avukatın da dediği gibi, senin ileri düzeyde bir hastalığın var, ama daha az dozajda ilaç veriyorsun; bu, hastalığı derinletirir. Ben, bu görüşe katılıyorum. Bizim siyasal anlamda yürüttüğümüz taktiği, serhildan temeli üzerine oturtmamız, bu konuda bizi yanılış noktalara da getirdi, yani çözümlü getirmede. Kadın hareketi açısından da bence böyle bir daralma yaşandı. Meşru savunma stratejisinin yürütölen siyaseti açısından, bunun aşılması gerekitđini düşünüyorum. Bundan sonraki süreç açısında da bizim yürüteceğimiz mücadelede üçüncü alan esprisi temel olmalıdır. Bu, sadece kısa vadeli kalkışları barındırmaz, aynı zamanda kalıcı kurumlaşmaları da, halkın demokratik kültürünün oluşmasının, bunun kurumlaşmalarının yaratılmasını da barındırır; bu kalıcılıktır. Diğer, kendini fazla kalıçılaştırmaz. Etkiler, ama çözümlü çok geliştirmez. PJA yönetimleri olarak özellikle 4. Kadın Kongresi'nden sonra bir açılım yapamamışsak, bence bu boyutlardan kaynaklı olarak geliştiremedik, açılım yapamadık.

Diğer ise, meşru savunma stratejisinin diğer ayağı olan, askeri ayak. Bu açıdan da çok gelgitli duruşlarımız oldu. Tabii ki başlangıç açısından özellikle şunu belirtmek isterim: Kendimi PJA'dan ayrı gören bir birey olarak söylemiyorum. Ben de bir PJA'lıyım ve PJA'lı olarak bu güne kadar HPG içerisinde çalışmalarımı yürüttüm. Gerekli zamanlarda bunun hesabını verdim. Bu konuda her zaman diyalöğumuz da oldu. Asla kendimizi PJA'dan kopararak bir yaklaşım içerisinde girmedik. Yanılış yaklaşımlarımız oldu, bunu ben özeleştirimde belirteceğim, ama asla PJA'dan kopma temelinde veya kendini PJA'lı

görmeyen bir yaklaşım içinde olduğumu, kendi adıma söyleyemem. Bu açıdan, getireceğim değerlendirmeler içerisinde, kendimi de içine koyarak söylüyorum.

Askeri çalışmaları değerlendirirken de, nasıl ki yürüttüğümüz siyaset açısından darlıklar yaşandıysa, yeni zihniyetle ele alış gelişmediyse, buna paralel bir biçim de askeri çalışmalara yansdı, benzer zorlanmayı yaşadık. Bu temelde de, çok stratejik bir yaklaşımımız gelişmedi. Bunu, çeşitli süreçler itibariyle de el almak istiyorum. Çalışmalar içerisinde zorladığımız yönler itibariyle de belirtmek istiyorum.

Özellikle 2000 sonrası açısından söyleyebilirim; biz bu çalışmalar içerisine girdiğimizde, zaten 7. Kongre'yle birlikte değişim stratejisinin yürürlüğe girdiği süreçti. Bunun yarattığı dalgalanmalar, tasfiye, bilinen boyutlar, orduya yansmaları çokça tartışılan boyutlardı. Bu dönemin zorlanmaları, Xınere açısından da, Kandil açısından da, diğer sahalardan da uzun boylu yaşandı. Sonrası açısından belli bir toparlanma çalışması yürütölmeye çalışıldı. Bir dönem olumluydu, gerçekten bir seferberlik ruhuyla yaklaşıldı. Ama bir dönem sonra çok fazla hesap edilmeyen, uzun vadeli düşünölmeyen, kısa vadeli bazı yaklaşımlar sergilendi ve bu, ordu çalışmalarını fazlasıyla etkiledi. şu da bize denildi: "Sen de orada bir yönetimsin". Doğru, ben de yönetimim, ama benim bir koordinasyonum var ve eğer varsa, bana stratejik perspektifimi vermeli; bu, hala eleştirilmesi gereken bir nokta olarak duruyor. Bunlar, kendimizi dişında tuttuğumuz anlamına gelmez. Süreklileştirmek, perspektifini oluşturmak ve kadrosal takviyesini geliştirmek açısından zorlayıcı durumlar çıktı. 3. Konferans'a gidildiği zaman da, HPG yönetiminde, PJA yönetimi olarak üç dört kişiydik. Heval Dic. idi, Ber. arkadaştı, bendim, bir arkadaş daha vardı, tam hatırlayamıyorum; toplanmıştık ve PJA konferansına bir rapor yazalım dedik. Zaten o rapor olay oldu. Bir daha okumak isterdim, çünkü arkadaşlar çok eleştirdiler. Demek ki ülüp açısından eleştirilmesi gereken yönler vardır. Ama üsluba takılıp da işin özüne girmemeyi ben kurnazlık olarak görüyorum. Arkadaşlar, "HPG'de bulunan PJA yönetimi, kendisini PJA olarak görmüyor". Bu tartışma orada başladı. Bizim dediğimiz de neydi: PJA Koordinasyonu olarak arkadaşlar, orduya yönelik stratejik yaklaşmıyor. Orduya stratejik yaklaşım nedir, bunun tartışılması gerekir; bir konferanstır. Bir konferansın, her şeyi tartıştığı gibi, elbette ordu stratejisini de tartışması gerekir. Bu yanlış mıdır, bence değil. Üslup olarak eleştirilebilir, çok da hatırlamıyorum, ama bu kadar eleştiri gelmişse, hak da veriyorum, ama sonuç olarak işin özünü görmemiz gerekir. Bu konuda yanlış yaklaşımlarımız oldu, bizi zorladı. Bunun üzerinde o dönemde fazla durulmadı ve bu hem

PJA koordinasyonunda bulunan arkadaşlar açısından hem bizim açımızdan bir gerginliğe yol açtı.

HPG içinde yer alan arkadaşlar olarak da; bu güne kadar da süren bir eksiklik, kendisini aşırı daraltan, askeri çalışmaların veya güncel çalışmaların akışına bırakan, bu temelde kendi çalışmasını stratejik ve taktik düzeyde ele almayan yaklaşım bizim açımızdan daha fazla geçerliydi. Biz bunu kendi konferansımızda da değerlendirdik. Son yaptığımız HPG PJA konferansı vardı. Ama bu demek değildir ki, koordinasyonumuzu da ele almalıyım, değerlendirmeyelim. O dönem böyle bir gerginlik ortaya çıktı. 4. Kadın Kongresi'ne gittik. Katılan arkadaşlar bilirler, orada da belli gerginlikler oldu, hatta biz bazı arkadaşlarla üslupsuz tartışmalara girdik. Ama yaklaşım olarak, şu anda da söylüyorum; kabul etmediğim, doğru olmayan yaklaşımlardır. Bunların bizlerde yarattığı psikoljiler oldu, hassasiyetler, gerginlikler oldu; bu, sanırım askeri çalışmada olmamızdan kaynaklı bir gerginlik de oluyor. Belki diğer çalışmada olan bir arkadaş için bu çok fazla şey yapılmaz, ama bunu hemen bir kopma olarak değerlendirmeyi, bir zihniyet hastalığı olarak değerlendiriyorum. Gerçekten bir zihniyet hastalığıdır. Farklılıklar olabilir, görüş ayrılıkları olabilir. Mesela ilkelerimiz var, özgürlük çizgimiz var. Buna karşıtlık olmuyorsa, biz bazı şeyleri tartışabiliriz, hatta çalışmalarımızın özgünlüğünden kaynaklı olarak biraz daha farklı bakış açıları da olabilir. Bu, dünyanın her yerinde böyle. Farklı diye bunu hemen karşıtlık olarak değerlendirmek, gerçekten zihniyet hastalığıdır. Ben bunu da çok normal görmüyorum. HPG içerisinde bir eleştiri getirebilirim. Buna hakkım var. Asker de olsam, sivil de olsam buna hakkım vardır, kimse beni baskı altında tutamaz.

HPG'ye yaklaşım açısından da, kadın çalışmalarına yaklaşım açısından da tartışmalarımızda farklı görüşlerimiz olabilir. TC gibi, ben ona dilini verirsem, bölücülük yapacak tarzında aşırı merkezi, aşırı kendine kilitleyen yaklaşım tabii ki bir zihniyet hastalığıdır ve Önderlik de en çok bunu eleştiriyor. Dikkat edersek son yaşadığımız sancılarda bunun payı vardır.

4. Kadın Kongresi'nde de bu yönlü gerginliklerimiz yaşandı. Sonrasında HPG PJA konferansını gerçekleştirdik. Heval Pel., Heval Nar. onlar da katıldılar. Çok anlamlıydı da. Gerçekten o toplantı, HPG çalışmaları açısından önemli bir çıkış noktası oldu. Bunda arkadaşların katkısı da vardır, önemli bir çıkıştı da. O dönem bu stratejinin askeri ayağına yaklaşım açısından bir yoğunlaşmanın olduğu ve bunun bizim gücümüze de aktarıldığı bir süreç oldu. Bunu stratejik ve önemli görüyorum, hakkını asla yemek istemem. Ama ondan sonraki süreç açısından ne oldu, ben çok fazla takip edemedim. Arkadaşların tartışmalarından biraz anlayabiliyorum, ama son yapılan konferans, bu

açıdan yine tersi bir durumu ortaya çıkardı. Heval Şa. da değerlendirdi, HPG'den katılan delegeler vardı. Konferanstan gelen bazıları, hala şu an sorundur, hala HPG'den çıkmak istiyor ve çıkmak istemeyip de kalan arkadaşların da kafaları karmakarışık. Özel kuvvetlerden gelen arkadaşlar vardı, onun dışında da arkadaşlar vardı; geldikleri zaman fitil gibiydiler. Ben arkadaşlara, yaklaşımlarının doğru olmadığını, uçlaştırmamaları gerektiğini çok söyledim, ama çok etkilenmişlerdi. Hala da arkadaşların katılımına yansıyan boyutları var. "Bize aktar" diyorsun; özüne dair bir şey de aktaramıyorlardı. Kafası o kadar karışık olmuş ki. Neden kaynaklı? Mesela bir mimiği bile tartışıyorlardı. Doğru bulduğum için söylemiyorum, ama yönetici arkadaşlardan bazılarının HPG PJA çalışmalarına yönelik değerlendirmelerde gösterdikleri mimiklerden bile alınmışlardı. Bir arkadaş bile kendisini HPG'ye önermemiş. Bu insan geliyor, oturup düşünüyor; yarın öbür gün bir savaş olduğunda veya kuzeye gidecek, metropollere gidecek, örneğin Özel Kuvvet elemanıdır, kendisini ölümine bir eyleme koyacak. Kendisini buna hazırlıyor, ama bakıyor, kendi hareketi içinde bunlar tartışma konusu bile olmuyor, hatta unutuluyor. Buna yönelik öneriler de gelmiş, arkadaşlar o önerileri unutmuşlar. Arkadaşlar müthiş zorlanmışlardı. Unutulması gereken bir gerçeklik midir bu, göz ardı edilmesi gereken bir gerçeklik midir? Bir kişi bile kendisini HPG'ye önermiyorsa, ben kadro sorunumuz olduğunu söylemiyorum, bu bir yaklaşımdır. Kadın hareketi açasından çok temel bir eksiklik olarak görüyorum bunu. Ben bunu HPG'yi güçlendirip güçlendirmeme açasından da değil, ama meşru savunma stratejisine yaklaşım açasından çok yanlış bir yaklaşım olarak değerlendiriyorum ve bu bizim bundan sonraki sürecimizi de etikiler. Bu açıdan, konferansta askeri çalışmalara yaklaşım açasından çıkan atmosferin de gücümüzde yarattığı olumsuz etkilenmeler oldu. Özellikle katılan arkadaşlar açasından söylüyorum. Belgeler zaten çok geç kaldı, çok fazla gündemimize de giremedi.

Bunlar, askeri çalışmalara yaklaşım açasından bazı göstergeler oluyor. Bizim, genel siyasi süreci kazanmak açasından da, Kadın Özgürlük Hareketi'nin kendisini daha fazla kurumlaştırması açasından da sakat kalan yanlarımızdır ve bunlar güncel gerçekliklerdir. Bizim zihniyetlerimizdeki mücadele bilinci açasından, zihniyetlerimizdeki yetersizliklerimizdir. Arkadaşlar, sağa yatma dediler. Yatarız tabii, heval. Bizim mücadele bilincimizde bu ayaklar oturmamışsa, elbette sağa yatarız. Bence bizim son kongrede ortaya çıkan duruşumuz da, bununla doğrudan bağlantılıdır. Yanlış anlaşılmasın, HPG'ye yaklaşımdan bahsetmiyorum, genel mücadele stratejisine yaklaşım açasından söylüyorum. Bizim, mücadele bilincini tam ayaklarına oturtmayan yaklaşımlarımız, oraya da yansıdı. PJA talimatında bunu

bir tarafsızlık olarak değerlendirmek, bence de çok büyük bir yanılığ. Bu, asla tarafsızlık olarak değerlendirilecek bir durum değil, mücadelesizlik olarak ele alınması gereken bir noktadır. Sonraki süreçte, cihazda da tartıştık, YJA talimatında da değerlendirilen boyutları vardı. Biz, “Tamam bu kadar eksikliklerimiz oldu, ama her zaman bunları dayatmak zorunda değiliz, bir yerden sonra bazı şeyleri açabiliriz, bir yerlere müdahale edebiliriz. Gücümüzü bu kadar perspektifsiz bırakmamalıyız, bu kadar sorumsuz yaklaşmamalıyız” dedik. Biz bunu açık söyledik. Bazı şeyleri açık söylemek, ultimatom vermek değildir, Ren. arkadaşın söylediği gibi tehdit etmek değildir veya kendini koparmak demek değildir. Eleştiridir; bu eleştirinin içeriğine yönelik bir şey sylenmiyorsa, bunu bu tip terimlerle açıklamak doğru değildir. Doğru bulmuyorum ve o gerginliğin tırmandırılması yaklaşımı olarak görüyorum. Gerçekten, bazı değerlendirmeler, sanki bu gerginliği artırmaya çalışıyor ya da bizi o noktaya sokmak mı istiyorlar diye düşünüyorum. Acaba gerçekten o pozisyona mı sokulmak isteniyoruz? PJA’dan koparılmak mı isteniyoruz? Ben, PJA’dan kopmak istemiyorum, kopmuyorum da. Biz, HPG 2. Konferansı’nda arkadaşlara, “Konferansımızı yapacağız” dedik. Ama merkezimizin düşüncesi nedir? Ortak tartışmak istiyoruz. Orada da merkezimiz bizi azarladı. Niye kendinize gvenmiyorsunuz diye. Bu güven sorunu değil ki heval, benim gerçekten beynim var, düşünebilirim, bir şeyler üretebilirim. Arkadaşların da düşüncelerini aldık, bunları yaptık. Ama bizim bir de merkezimiz var. Sunuyorsun, diyor “Niye kendini şey yapmıyorsun”. Heval, yarın öbür gün konferans yapacağız, sen de bir zahmet birazcık yazıp gnderiver. Doğru, arkadaşlar yazıp gönderdiler, öncesinden de bir ton eleştiri yazmışlardı. Bunlar kırıyor. Çok önemli görüşler de var, bunları esas da aldık, konferansta bunun mücadelesini yürüttük de. Ek. arkadaş ısrarla dayattı; bu kadın gücünün neyle ne bağlantısı olacak, ne gerek var diye. Biz bununla mücadele ettik ve onu oraya koyduk. Bunlar anlayışta oturtulmuştur ve bu anlamda biz kendimizi ayrı görmüyoruz, belgelenmiştir de bunlar. Ama resmiyetten kaynaklı olarak Kongra Gel ve PJA’nın da uygun görmesiyle, bunlar belgeden silinmiştir. Ama anlayış olarak biz bağlıyız. Bunların bu tarzda tartışma konusu yapılmasını, bu biçimde gerginliklere yol açılmasını tarz olarak doğru görmüyorum. Bundan sonra da bence üsluba dikkat edilmelidir.

Bu konuda bizim de yanlış yaklaşımlarımız var. nceki süreçte genel perspektiften uzaklaştıkça kendi çalışmalarımızda da bir derinliği yakalamadık. Derinliği yakalamadıka HPG içindeki kadın çalışmalarında güclü bir mücadele bilincini de, sınıf ve cins mücadelesini de güclü oturtamadık mesela. Hala da bunun etkileri vardır. Bu, bizim sorumluluğumuz altındadır. Bunun dışında PJA ile

yaşanan sorunlar açısından, bizlerin de yaklaşımları oldu. Özellikle kongreden sonra yapılacak toplantı vardı; bence de bizim katılmamamız büyük bir yanlışlık oldu. Ortak aldığımız bir karar olmadı. Ben kendim, kalmayacağımı söyledim ve arkadaşlara da ‘‘Siz kalın’’ dedim. Onlar da kalmayacaklarını söylediler ve biz kalmadık. Bu, yanlıştı. Bunu o zaman, gittikten sonra da gördüm. Bizim tepkiselliğimizin ve darlığımızın ortaya çıkardığı yanlış bir yaklaşımdı; bir tepkiydi. Bana göre bu tepkinin de bir alt zemini vardı, fakat yine de bizim böyle yaklaşmamızı gerektirmezdi. Başlangıçta kendi adıma bunun özeleştirisini veriyorum, yanlış yaptık.

Bizim yol sürecimiz oldu, gittik. Gider gitmez toplantımız oldu. Bu toplantıda ilk defa YJA yönetimi olarak bir araya geldik ve orada çıkan sonuçları arkadaşlarla tartışmak istedik. Yönetim olarak bir araya geldiğimiz, hem kendi çalışmalarımızı değerlendirdiğimiz hem de bu süreci genel anlamda değerlendirdiğimiz noktalar oldu. Raporunu da gönderdik, bu konuda talimat da çıkartıldı. İçeriğini yanlış bulmuyorum, ama üslup olarak getirilen eleştirilere ben de katılıyorum. Kendini içinde görmeyen, bütün bu sorunlar içerisinde kendisini kapsamayan yaklaşım, bence de yanlış bir yaklaşımdır. Fakat kendi adıma söylüyorum; kendimi sıyracak kadar vicdansız olduğumu düşünmüyorum. Kendi adıma özeleştiri verecek olursam; ben bu kongreye giderken de hazırlıklı değildim. Atina savunmasına yönelik yoğunlaşmalarım mutlaka oldu, ama bunun örgütlenme biçimine, politikaya dönüşmesi ve bununla birlikte bizim hareketimizde nasıl bir dinamizim ortaya çıkaracağına ilişkin hazırlığım yoktu. Orada bulunan yönetim gerçekliğimiz açısından da hazırlığımız olmadı. Kongreye yle gittim.

Divana girme konusunda da yanlış yaptığımı düşünüyorum. Bu hazırlıksızlıkla, altından kalkılamayacak bir çalışmaya girmek, benim açımdan doğru değildi. Anladım ki divan olmak kolay değil, özellikle de o kongrede, o kadar politikanın döndüğü bir gerçeklik içerisinde divan olmak, her yiğidin harcı değil heval. Ben, bu konuda yanlış yaptım, zeleştirmiyem, kendimi geri ekmeliydim, fakat çekmedim. Bunun da nedenleri var, fakat çekmedim. Bir özeleştiri konusu olarak bunu belirtmek istiyorum. Kongre’ye fiili olarak katılmadım. Gerek listeler, gerek sosyal reform tartışmaları, gerekse de savaş tartışmaları duyarsız olduğum konular değildi. Asla şu veya bu çizgiyle buluşma temelinde bir yaklaşım olarak gördüğümü de söyleyemem. Doğru gördüğüm yaklaşımlar vardı, ben bunu reddetmiyorum. Bir taraf olarak görülmesini de bir zihniyet hastalığı olarak görüyorum. Mutlaka doğru gördüğüm düşünceler vardı, ama kendim bu kongrede bir kişi olarak da, bir PJA temsilcisi olarak da etkinliğimi koyamadım. Bu konuda kendi duruşumu, özgürlük çizgisi

karşısında liberal bir duruş, çizgiyi gcl sahiplenmeme yaklaşımı olarak değerlendiriyorum. Bu konuda eksiklikler ortaya çıktı. listeler konusuna ilişkin de, ilk tartışmamızda kendi tavrımı koydum; bu kişilerin buraya girmesinin doğru olmadığını belirttim. İkinci defa gündeme getirildiğinde, bu defa esnek yaklaştım. Bazı arkadaşlar direditti, gerçekten onlara sayęı da duyuyorum, fakat ben diredmedim. “Oabilir. Kapsayıcılıktır” dedim. şu anda baktığımda; özgürlük çizgisi karşısında esneklik olmayacağını, liberallik olduğunu görüyorum. Genel kongreye katılımda zeleştirimi, en temelde bu noktada vermek istiyorum. Sosyal yapam projesi açısından da böyle. Asla benimsemediğim bir gerçekliktir. HPG içinde de bunun mücadelesini şu anda yürütüyorum. Bu konuda, kişi olarak da kendimin asla içine girmeyeceğim bir tutum olduğunu net olarak ortaya koyabilirim. Kendi yapım açısından da bunun bilincini mutlaka kazandırmaya çalışırım. Ama genel rgt ilğindiren boyutlarda bakıyorum ki, sorun gerçekten bunları aşan bir gerçeklik. Her şeyi o kongre bileşiminde bulunan arkadaşlara atma gibi bir yaklaşım asla girmedim. Yaptığım her toplantıda kendi zeleştirimi verdim. Kaldı ki, yapımız da bunun hesabını benden istedi. Ben, sadece burada değil, kendi yapımızın önünde de, YJA ve HPG toplantısında verdik bunun hesabını. Burada da belirtmeyi önemli görüyorum. Kendi zeleştirimi de böyle verebilirim.

Arkadaşların sağ çizgi konusunda söylediklerine katılıyorum. Belli kişilerin, Ji. Deniz, He., Dı. ve Sak. arkadaşların üyelikten çıkarılması nerine katılıyorum. Pel. ve Ren. arkadaşlara gelen görev dondurma önerisine de katılıyorum.

Hez. arkadaşa ilişkin bir şey getirildi. Arkadaşlar koruma yaklaşımı olarak da değerlendirebilirler, ama ben bildiğim şeyi koymak istiyorum. Cu. arkadaşın elçisi olarak gitme biçiminde değerlendirildi. Bizim o dönem YJA olarak da tartıştığımız noktalar vardı; bize, Max.’a yönelik, şuraya buraya yönelik gelen bilgiler olmuştu. Bunlar bizi etkiliyordu. Kendimizin direkt müdahale edebileceği zeminler zaten değil. Bir de, etmemeliyiz de zaten. Ama biz bunu arkadaşlarla tartışmak istedik. Cihaz üzerinden tartışılacak hususlar var, tartışılamayacak hususlar var. Bu konuda arkadaşa gidip tartışmasını kendimiz söyledik. Bu da şunun bunun düşüncesi olarak değerlendiriliyorsa, buna bir şey demeyeceğim, ama bizim böyle bir önerimiz somut olarak gelişmiştir. şu değerlendirmeyi de eksiklik değil de, yanlışlık olarak değerlendiriyorum: Erkeklerin de içinde olduğu bir alışmadaysak, ille de biz de onların düşüncelerinin etkisi altında olacağız diye bir şey yok. Etkileşimler her zaman olur, bunu reddetmiyorum, ama insan etkileşimleri dönüşüme uğrattır. Heval, benim de beynim var, düşünebiliyorum, herhangi bir sorun karşısında

ben de “Bunu kabul etmiyorum” diyebilecek bir yeteneğe sahibim. Ben 33 yaşına gelmiş bir insanım. Kişi olarak da yaşadığım evreler var. Ülke pratiği içerisinde çok uzun evreler kalmamışım, ama birçok boyutuyla yaşadığımız evreler var. Bunların da mutlaka üzerimizde yarattığı karar düzeyi, irade düzeyi vardır. Bu kadar erkek eksenli düşünmeyi, ben doğru bulmuyorum. “Demek ki, sen bizi g olarak görmüyorsun” derim ben de sana. Demek ki senin için g merkezi HPG’de Ce. arkadaştır, Türkiye’de Ab. arkadaştır, bilmem nerede şa. arkadaştır, Heval Cu.’dır; demek ki sen de bu eksenlere göre bakıyorsun heval. Böyle değerlendirmek doğru değil. Başka bir iddia varsa, bunlarla işbirliği içine girildiği, bir ittifak yapıldığı söyleniyorsa, bu soruşturulsun gerçekten. Bir de nderliğe bunun tekмили veriliyor; insan gerçekten çok zorlanıyor. PJA’nın başında erkek yok diye, en zgrlk PJA mı oluyor heval? Hayır, yle değil. Zihniyetlerimiz erkek olduktan sonra orada ister erkek olsun, ister olmasın, hiç fark etmiyor. O nedenle, verilen tekmil çok büyük bir talihsizlik. Aynı kategoriye konulmayı asla kabul etmem, etmiyorum da. Varsa farklı iddialar, değerlendirilebilir, araştırılabilir.

As. ark: Başlarken bir giriş yapmaya çalışmıştım, fakat tamamlayamadım. Bence değerlendirmeler çok önemli bir düzeye ulaştı. Bu anlamda belirtilenler boyutuyla, genelde katılıyorum. Bazı şeyler kader değil; genel anlamıyla arkadaşların ortak olduğu bir nokta bu. Ben de hemfikirim. Sonuç itibariyle bu sorunları yaşmıyor da olabilirdik, fakat bizdeki yanılğılar çok derin, çok köklü. O açıdan, 3. Kongreye kısaca değinmek istiyorum. 6. Kongre’yle başlayan, 3. Kongre’yle devam eden bir süreç var. Biz aslında çok önemli özeleştiriler verdik. Değerlendirme düzeyleri müthişti, zayıf değildi, çok köklü sorunları tartıştık, o dönemde de bazı tanımlamaları kullandık, bugün de kullanıyoruz. nemli bir eleştiri dzeyiydi. Yarattığımız dengeler, yönetim tarzımız, alışkanlıklarımız, nderliğe yaklaşımımızdaki yanılğılar, bir btnen kadro politikamız vb. Çok köklü değerlendirildi. Bunların eleştirileri, özeleştirileri her arkadaşın şahsında verildi. Çok kolay olmadı o sürece gelmek. Çok inanılmadan verilen özeleştiriler olduğunu düşünmüyorum. Birey olarak kendi boyutumda verdiğim özeleştirinin de o anlamda inarak, yoğunlaşarak, ikna olarak verilen bir özeleştiri olduğunu düşünüyorum. O güne kadar doğru bildiğin şeylerin özeleştirisini verebilmek, inandığın yoldaşların içine girmiş oldukları pratikleri sorgulayabilmek, eleştirel olabilmek ve erkekle aynı cepheye düşmeden bunu yapabilmek kolay olmuyor. Sonuçta, erkeğin de yoğun bir baskısı ve beklentisi vardı. Fakat onu gerekleştirebildik; buna yol açan en temel değerlendirme, nderliğin 3. Kongre konuşmalarıydı. Biz merkez

raporunu yazarken, o konuşmalara kadar hep şu psikolojiyi yaşadık: Mahkum etmemiz gereken bir gerçeklik var; örgüte verdiği zararlar, tasfiyeciliğin kullanma boyutları ortaya çıkıyor. Ama yine de çok ikna değildik. Yöntemsizliklerimiz var, ama tasfiyeci olarak değerlendirilemeyiz tarzında savunma mekanizmalarımız çok da güçlüydü. Ama Önderliğin 3. Kongre konuşmalarını okuduk. Orada, Önderliğin çok daha alt düzeydeki yetersizlikleri bile tasfiyecilik olarak ele alışı, “Hatalarınızla meydan muharebesi yapar gibi savaşacaksınız” tarzındaki belirlemeleri, yine Sema arkadaşın 1998’de kendi raporlarında ortaya koyduğu çok yalın özeleştirisi, kendini hiç gerekçelendirmeden, hiç savunmadan, belki bizim çok okuyarak geçebileceğimiz zaaflarına bile çok çarpıcı itirafları, onunla çok güçlü mücadelesi, bizde o güveni, gücü yarattı. Önderlik karşısında verilmesi gerekenin, yalın bir özeleştirisi olduğunu gördük ve o temelde ona sahip çıkarak bir örgüt yaratma ihtiyacını hissettik. Bu temelde kongreyi gerçekleştirdik. Sonraki süreçleri benim açımdan ülkede yaşamak daha anlamlı olurdu, ama bir düzenleme sonucu Avrupa sahasına geçişim gerçekleşti. Eskiye mahkum ettik, ama yenisi nasıl olacak? Bir mücadele anlayışını, örgüt anlayışını mahkum ettik, ama yenisini nasıl yaratacağız? Cins savaşımını bundan sonraki süreçte nasıl ele alacak ve egemenlikli sistem karşısında duruşumuzu nasıl belirleyeceğiz biçiminde tespitlerimiz, genel teorik itibarıyla oldu, ama işin pratiğine girdiğimizde, öyle çok kolay olmadığını da gördük. Anı anına yaşayarak gördük. O pratiği birlikte yaşadığımız arkadaşlar da hazır.

Bir dönem sonra yeni adına bir şeyleri yaratmaya çalıştık. Fakat ne eskiyi aşan ne de yeniyi yaratan melez bir durum ortaya çıktı ve sorgulamaya başladık; bu özeleştireleri gerçekten ne kadar inanarak verdik? Çünkü bireyler değişti, zemin değişti, ama yaşadığımız anlayışlar ve yarattıklarımız değişmedi. Bir dönem sonrasında özeleştirisi verme ihtiyacı duyduğumuz yönler, yine 3. Kongre’de mahkum ettiğimiz ve aştığımızı sandığımız yanlarımızdı. O açıdan şunu çok derin anladım: Sorun sadece bazı şeyleri izah etmek, tanımlamak, tespit etmek değil. Gündelik olarak bir mücadele, zihin aydınlığı, duruş netliği buna paralel olarak gelişmek durumunda.

Bireylerden kaynaklı boyutları değerlendirildi, o anlamda getirilen şeylere ben katılıyorum, fakat bir diğer boyutu da sistem sorununun varlığı. Bunu Atina savunmasıyla birlikte daha da yoğunluklu tartışmaya başladık. Bizde öyle bir sistem var ki, bireyciliği üreten bir sistem. Benmerkeçilik, bireycilik dedik, birçok değerlendirme yapıldı. Dönem dönem kaderimiz hep buymuş gibi yaklaştık. Bir şeylerin mahkumiyetini bireylerin şahsında yapıyoruz, değerlendiriyoruz ve gelen gideni aratıyor ya da gelen de benzerini yaşıyor. İsimler değişiyor, ama pratiğin adı aynı. O açıdan, bunun sistemden kaynaklı

yanları da var. Elbette bireylerin bu sisteme katılımı, doğru uygulama ya da uygulamama noktasında kapasitelerinin etkilediği yanları var, fakat bir de sistemden kaynaklı yanları var. Yoksa, bazı şeyler karşısında çok net ve keskin de olabiliriz, ama bunun sistemini, örgüt gücünü yaratamadığın oranda, bunun kolektivitelerini, yönetim anlayışını ortaklaştırıp alternatif bir sisteme dnşemediğin oranda karşıtına benzeşiyorsun. Bu, bizim Türkiye ile mücadelemize benziyor. Sonuç itibariyle, değiştirmek istediğimiz, karşısında mücadele ettiğimiz gerçeklikle benzeşen yanlar çok fazla. Bu, kadın boyutuyla da böyle. Kadro politikası itibariyle benzeştik, yönetim anlayışı itibariyle benzeştik.

Bu anlamda, yeniden yapılanma tartışmalarını da önemli buluyorum. Bir tedbire çok ciddi ihtiyaç var. Mesela Avrupa’da bir dönem Sak. arkadaş kaldı, sona ben, sonra Zel.arkadaş, şimdi Ev. arkadaş; değişiyor, değişebilir de, mahkum da edilebilir, birçok şey eleştirilebilir ve bireylerden kaynaklı boyutları da var, fakat o kadar imkanların olduğu bir sahada bir kadın sistemini ne kadar yaratabildik? Kadın hareketinin temel sorunu aılımdı, nefes borularının açılmasıydı, giderken o temelde perspektiflerle de gitmiştik. Perspektif itibariyle zayıf değildi, fakat bu boruları aamadık. Kendimizi alternatif bir sisteme dnştremedik. Bir tekrarı yaşadık ve bu tekrar bizde bir güvensizliği getirdi. Bir dönem sonra şunu derin yaşadık: Bu tarzla, bu sistemle olmaz. Fakat o dönem Atina Savunmaları ncesiydi; sistemi, tartışmak örgüt karşıtlığı gibi değerlendiriliyordu, sisteme bir tek laf söylemek bile kolay değildi. nkn oturmuş, işleyen, adım adım örgütlediğimiz bir gerçeklik. O noktada, bunu çok güclü değiştirme mücadelesi, projesi geliştirmedik, ama “Bu tarzda olmaz, bu sistemle olmaz” yaklaşımı da biz de iselleşti.

Egemenlik boyutuyla içine girdiğimiz mücadeleler de oldu, fakat örgütlülük çok önemli. Mücadele etmek, salt bir şeyleri eleştirmek, mahkum etmek yetmiyor. rgtl mücadele ettiğin oranda sonuç alıyorsun, değişim gücü olabiliyorsun. Senin gerçekliğin de orada. Değiştirebildiğin kadar varsın, o kadar gereksinsin. Ama değişim gücünü yaratamamanın yarattığı irade kırıklıkları, güvensizlikler çok derin oluyor. Yönetimsel ve kadrosal boyutta böyle. Bu, bir savrulmayı beraberinde getiriyor. Çok eski yöntemlerle mücadele ettik, özellikle bir dönem açısından Avrupa boyutuyla bunu belirtebilirim, eskiyi aşamadık. Bir dönem bunun karşısında eleştiriler yapıldı, ona girmeme adına son derece hassas, ürkek, liberal yaklaşımlarla cins savaşını liberalize ettik, dondurduk. Bütün çelişkileri dondurduk, nkn olması gerekeni kendi gereğimizde yaratamadık, somutlaşamadık. Bu, doğallığında kadının kendi içinde yarattığı dengelere dönüştü. O

anlamda, sistem boyutunun bizlerde çok köklü irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bireyin en temelde, mücadele ederken de arkasında görmesi gereken bir örgüt gerçekliği var. Örgüt arkanda olduğu oranda, bir kadın örgütlülüğüne dayandığın, ondan güç aldığın, beslendiğin oranda ondan güç alıp ayakta durabilirsin. Se. arkadaş merkezlerdeki bazı duruşları örneklemiştik. Fakat bunu hissedemedik. Bir dönem hissettik, bir dönem sonra eleştirildik. Hatta buradaki çalışmalarını, arkadaşların genelle olan ilişkilerini zorlayan pozisyonda değerlendirdik; bu pozisyona da düşme adına, kendini alabildiğine daraltan, kendi sorularıyla boğuşan, sonuç itibarıyla örgütlü olamadığı için güç getiremeyen bir duruş açığa çıktı. Ben, bir iflas noktası olarak değerlendiriyorum bunu. O çalışmaların gerçek anlamda özgürlük yaklaşımını yaratabileceğine de inanmıyorsun. Bu, bireyde giderek yabancılaşmayı getiriyor; kendisine yabancılaşma, kendi inandığı değerlere yabancılaşma. Örgütsel, yönetsel gerçekliğinden güç alamadığı oranda, bir güvensizliği de getiriyor, o anlamda bir mesafeli duruşa da yol açıyor. Sonuç itibarıyla Önderlikten öğrendiklerin, bildiğin doğrular oranında ayakta kalmaya, günü kurtarmaya çalıştığın bir tarzla çalışmalarını yürütüyorsun. Birey olarak benim şahsımda yaşanan bu oldu. Bu, çok şeyi de kurtarmıyor, çünkü sen bir sisteme dönüştüremiyorsun. Eleştirmen de hiçbir şeyi değiştirmiyor, yetmiyor. Belki vicdanını rahatlatıyor, ama o da değer ifade etmiyor. Sonuçta değitiremediğin oranda, gerçeğin parçası olma durumunu aşamıyorsun.

O zaman, hareket olarak ne kadar soyut olduğunu da görüyorsun. Somut bir çalışma içinde, biraz dıştan bakışla, soyutluğunun bilincine varıyorsun. Çok acil çözüm bekleyen sorunlar var, bunlar karşısında çözüm geliştirmek gerekiyor, bunun teorik doğrultusu, ideolojik çerçevesi var, ama projelerini güçlü geliştiremediğin oranda söylem düzeyinde kalıyor birçok şey ve bir süre sonra marjinalleşiyor. Biz toplumsal sözleşmeyi Avrupa'da marjinalleştirdik mesela. O açıdan, kendine yabancılaşma olgusunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bir süre sonra, giderek örgütsel kaygılar ve gereklilikler çerçevesinde bir hareket ediş tarzın gelişiyor, ama özgürlük ilkeleri adına öncülük iddialarında katılman gereken bir başka duruş var. Bu ikisi arasında bir duruş, özgürlük karşısında da sağlıksız bir pozisyona götürüyor. İddia ettiğin ilkeleri yaşama geçiremiyorsun ve kendine yabancılaşıyorsun. Kendi değerlerine, ilkelerine yabancılaşıyorsun. Kendin olmaktan çıkıyorsun. Özellikle o sahalardan, bunun çok derin yaşandığını düşünüyorum. O noktada, merkezle ilişkilenecek önemli.

Birçok çalışma sahası da oluştu. Bu kadar saha oluştu, dolayısıyla da bu kadar parçalandık, parçalılık gelişti gibi değerlendirmelere katılmıyorum. Birçok çalışma ihtiyacı nedeniyle bu kadar merkez

oluşturduk. İlk başta beş merkezdi; halk hareketi merkeziydi, ideolojik merkezdi, askeri merkezdi, PJA idi ve DAB basın yayın çalışmaları idi. Bu merkezler biçiminde örgütlendik ve kendi ncüluğümüzü bunun içine de yerleştirdik. Kendi kadın yapımız, bu çalışmaların hepsinde de aktif, katılımcı olarak yer aldılar. Biz bunun doğru ilişki düzeneğini oturtabilseydik, yani birbirini anlayan, o anlamda birbirinden beslenen bir gerçekliği yaratabilseydik, yine koordinasyon çalışmaları açısından da, o çalışmaları salt akademi çalışmaları ya da bazı dış merkezlerle ilişki düzeyinden çıkarıp bütün çalışmalar üzerine yoğunlaşan, perspektif üreten, ihtiyaç duydukları noktalarda, bir örgütlü güç olarak onların yanında olduğumuzu hissettiren, bunu da salt eleştirilerle değil, dıştan değerlendirmelerle değil, onun yanında olduğumuzu hissettirebilen bir ilişki düzeyini yaratabilmiş olsaydık çok daha farklı olurdu. Bütün merkezler açısından, elbette o merkezlerdeki arkadaşların bu yönlü birincil dereceden görevleri vardı. Yani PJA’yı temsil etmekle yükümlüler, ama bir koordinasyon olarak bütün bu merkezler arasında eřėüdümü sağlamakla, ortak doğrultuyu kazandırmakla yükümlüydük; bu bizim görevimizdi. Bu noktada, koordinasyon çalışmalarının çok daraldığını ve giderek marjinalleştiğini düşünüyorum. Böyle bir yaklaşım, o anda bile merkez dışına savrulmaları beraberinde getirdi. Her alışma, kendi içerisinde, kendi doğrularıyla, kendi anlayışıyla böyle bir duruşu getirdi. Özgürlük ilkelerine göre ne kadar yeterlidir, yetersizdir, onun tartışmaları ayrı, fakat bu kadar parçalanma böyle bir şeyi getirmeyebilir. Çünkü biz ideolojik bir hareketiz. Biz Kongra Gel gibi, ideolojik anlamda farklılıkları da içeren ama siyasette ortaklaşan bir çalışma değiliz. PJA, ideolojik çizgisel bir hareket, o noktada ideolojik ortaklığı içeren bir hareket. Biz diyorduk ki, hangi zemine olursa olsun, bir kadını bile göndersek orada bir PJA militanı vardır, PJA izgisi temsil edilir. Biz bu değerlendirmeyi yıllarca yaptık.

YJA’nın oluşması döneminde dedik ki, “Neden bu kadar kaygı duyuluyor, sizler de sonuçta PJA’lısınız. O anlamıyla, PJA ideolojisiyle donatılmışsınız, böyle bir kaygı yersizdir, kopuş olmaz”. Ben buna hala da katılıyorum, ama birbirini besleyen yaklaşımlarımız oldu ve bunlar görülmek, değiştirilmek zorunda. Yoksa ayrışmaları daha da derinleştiren bir sonuca götürüyor. Duruşlar çalışmalarda mutlaklaşıyor, derinleşiyor, sağlıksız bir pozisyon ortaya çıkıyor. PJA açısından, sadece merkezi ve koordinasyonu ile sınırlı olan, birçok çalışma sahası onun sanki dışındaymış gibi bir yanılığ ortaya çıkıyor. Her alışma sahasında böylesi bir hassasiyetin oluştuğunu düşünelim. Bu, parçalanmaya götürür, dağılmaya götürür, ama biz ideolojik olarak birlikteliği yaşayan bir hareketiz. Öyle olamaz da, olmamalı da. Önümüzdeki dönemde bir sürü örgütlülük kuracağız, bağımsız hareketi

örgütleyeceğiz, birçok vakıf, dernek, sivil toplum örgütleri oluşturacağız; o kadar parçalanacak mıyız? Öyle değil. Bu mantıktan yola çıkarak, “Parçalı çalışmalarda yer aldık, o yüzden böyle oldu” demek bence sakat bir yaklaşım olur. Buna yol açan biziz, bizlerin tarzı. Hem merkezlerde yer alan arkadaşlar açısından belirtiyorum, kendimi de dışında tutmuyorum, hem de zamanında bütün bunları kapsaması gereken koordinasyon gerçekliği açısından bu yapılmamıştır. Bu nedenle şu anda bu kadar sorun tartışıyoruz. Hiçbir dönemde bizim siyasal değerlendirmelerimiz PJA konferansındaki kadar parçalı olmamıştır. Hiçbir dönemde o kadar parçalanmayı yaşamamışızdır. Bakışlarımız, duruşlarımız giderek farklılaşıyor, ideolojik anlamda da birbirimizden ayrışıyoruz. Bu noktada şeyi belirtebilirim; bütün merkezler açısından değil, ama Irak boyutuyla ideolojik anlamda bizden farklılaşan bir gerçekliğin yaşandığını belirtebilirim. Yaşam boyutuyla bu böyle. Fakat biz bunu konferansta sadece belli siyasal değerlendirme farklılıkları, belli parçalılıklar diye yumuşakça eleştirdik, geçtik. Ama öyle değildi. Bu, ideolojik farklılığın siyasete yansımaysıydı ve buna yol açan da tarzlarımızı yani bizden bağımsız değildi.

Ülkeye yeniden geliş, benim için çok anlamlıydı. Çok ciddi bir zorlanma, kişilik boyutuyla parçalanma süreci yaşanmıştı. Biraz daha toparlanma, güç alma, kaynakla yeniden buluşma, ondan belenme açısından kendi boyutumda çok anlamlı buluyorum. O anlamda, son dönem açısından katıldığımız birçok çalışma da oldu. Bu yönüyle bir avantaj. Ama üç yıl önce bıraktığımız gerçeklik ile üç yıl sonra karşılaştığım gerçeklik çok farklıydı. Ya da bizler Avrupa’da birtakım yetersizlikler yaşayıp bunun tekmilini bile veremezken, bunu verme hakkını bile kendimizde görmezken, bunun perspektifleri, çok keskin eleştiriler temelinde getirilirken, burada yaşanan onun çok daha deriniydi.

Ben doğruları yaşadık anlamında belirtmiyorum, yaşadıklarımızın özleştirileri, izahı türlü platformlarda verilmiştir. Gerçekten özgürlüğü ne kadar stratejik ele aldık, arkadaşlar ortaya koyuyorlar. Gerçekten iddiamız vardı, bu yola çıktık ve getirdiğimiz yer, gerçekten çok ağır bir nokta. O anlamıyla, KADEK yönetim kurulu son toplantısına katıldığım, ciddi bir ürküntüyü yaşadığımı belirtebilirim, çünkü bütün ciddi görüş ayrılıklarına rağmen bir arada olan bir örgütsel gerçeklik içerisindeyiz. Biz ülkeden örgütün güvenini alarak ayrılmıştık. Yansıyanlar, belli görüş ayrılıkları, siyasal değerlendirme farklılıkları olmakla birlikte, bu düzeyde olduğunu hiç düşünmemiştim. Yönetim toplantısında, özellikle Önderliğin Kongra Gel’in oluşumuna, zamanlamasına ilişkin, yine ateşkese dair değerlendirmelerinin nasıl kullanıldığını, Önderliğin söylemlerine

alternatif sylemlerin ne kadar rahat, ne kadar pervasızca dile getirildiğini ve bunun belli bir tabana ulaştığını görmek elbette rktt beni. Bu güne kadar nderliği nasıl daha iyi uygulayabilirizi tartışıyorduk, ama bunu söyleyip böyle boşa çıkaralım tartışmasını hiçbir dönemde yapmadık.

O dönemde gündemimize giren sosyal yaşam projesi arkadaşların da belirttiği gibi, tasfiyeci işbirlikçi eğilim tarafından bilinçli olarak gündemimize konulan bir projeydi. Hazırlığının  dört yıl öncesinden yapıldığı, buna göre kadrosunun, yönetiminin hazırlandığı, ittifaklarının geliştirildiği bir projeydi. Bu noktada arkadaşlarla hemfikirim. Fakat bu proje sadece onların projesi değildi. Önderliğin sosyal yaşam değerlendirmeleri vardı. Bir yanda, bizim önderlik perspektiflerini bu kadar gecikmeli hayata geirişimiz ya da geirmeyişimiz, zamana yayışımız, erteleyişimiz ve bir yanda da projenin bomba gibi gündemimize düşüşü, acelecilik, bu panik haliyle, “Zaten onlar bir proje hazırlıyorlar, en azından hazırlayacaklar, biz kendi projemizi hazırlayalım” diye bir tutum ortaya ıktı. İlk tartışmalarda, ilk toplantıda izlemeyi tercih ettim. Benim açımdan bir gözlemdi, yıllarca uzak kaldığım bir ortamdı ve anlamaya çalıştım. Buna ihtiyaç da duyuordum. Katılan arkadaşlar, bunun bir sosyal devrim yaklaşımı olduğunu dile getirdiler. Bazı görüşlerde yanlışlıkların olduğunu dile getirdiler. Tutum alan arkadaşlar oldu. Fakat ondan sonra, bizim konferans kararını alışımız ve o projelere ilişkin geliştirdiğimiz tartışmalarla bir süreç gelişti. Zaten genel bir proje hazırlanıyordu, ona alternatif olarak, çok gecikmiş ve apar topar da olsa, bize rağmen gerçekleşecek bir projeyse bari biz yapalım mantığı ile işin içine giriş oldu kadın hareketi açısından. Bu temelde, konferans gerçekleştirildi. nemli tartışmalar yürütüldü. Belli alanlara taşırılmadı, talimatı çok yetersiz ve boştu, onu da belirteyim. Talimatın hangi psikoloji ile yazıldığını da gördük, laf olsun diye talimat yazıldı. Yazanların da nerede, kimin yanında olduğu ortada. Ama çok önemli tartışmalar yürütüldü, ben o tartışmalara sahip ıkıyorum. Konferansın divanında da bulunuyordum. Anlamlı da buluyorum birçok tartışmayı; özellikle Atina Savunmasını daha derin anlamaya dönük, hiyerarşi üzerine, yeni model üzerine yapılan tartışmalar boş değildi. Sosyal yaşam üzerine geliştirilen tartışmalar da bence anlamlıydı. Yani şu anda geldiğimiz bir enkaz durumu var, buradan bakarak tartışıyoruz, ama o dönem açısından mantığımızı ortaya koymayı gerekli görüyorum. Belki ikna olmadığımız yanlar vardı; kişi olarak ben de anlamaya çalışıyordum, dinliyordum, değerlendirmeye çalışıyordum. Konferans bileşiminin de önerisiyle seçilen projeyi yeniden hazırlama komisyonu vardı. O komisyon içerisinde nerildim ve seçildim. Sonra biraz daha üzerinde yoğunlaşma boyutu gelişti.

Genel projede eleştirdiğimiz, mahkum ettiğimiz inkarcı yaklaşımlara karşın, gelinen d0zeyi ortaya koyarak, inkar etmeyerek, ama sonuç itibariyle yapılması gereken değişimlerin, d0n0ř0mlerin, gerekliliğine ikna olarak, b0yle bir projeyi geliştirdik. Ne kadar doğru ne kadar yanlış kaygısını hep yaşadık. Birey olarak ben bunun sıkışmasını çok yoğun yaşadığımı belirtebilirim. Ama bir ihtiyaç da vardı 0rg0tsel d0zey açısından. şu anda birileri bu projenin içini boşalttılar, çok berbat uyguluyorlar, ama bundan hareketle, kalkıp da bunu reddediyoruz yaklaşımını da çok doğru bulmuyorum. Kendimi hangi kategoride ele almak istediğimi, o y0nl0 kendime y0klendiğimi ortaya koyabilirim. Bu çok sorun da değil, ama projeyi hazırladığımız d0nemdeki yaklaşımımız buydu. Sonuç itibariyle temelleri doldurulan ve eğitsel boyutta ele alınan bir yaklaşımla b0ylesine bir proje geliştirmenin gerekli olduğunu d0ř0nd0k. şimdi d0ř0nuyorum, kadın hareketi olarak iki şey yapabiliriz; ya çok keskin bir ret yapacaktık. İhtiyaç bile olsa, kimin hangi mantıkla getirdiğini fark ediyoruz ve direkt reddediyoruz, hareketimizin tavrı budur, diyecektik. Ki bazı arkadaşlar konferansta, 0nderliğin birçok 0z0mlemesi olduğu ve bu t0r ilişkiler için b0yle bir projenin gerekmediği y0n0nde değerlendirmeler yaptılar. Ya da bunu yapamadıysak, en azından o inkarcı yaklaşımları reddeden kendi projemizi geliştirecektik. Bu, yıllardır bize s0ylenen ve bizim yapmadığımızdı.

Yapının iradesine saygı duyarak ben o çalışmaya katıldım. Elimizden geldiği kadarıyla, 0nderlik 0z0mlemelerinden çıkardığım sonuçlar itibariyle projeye katkı sunmaya çalıştık. Bu temelde hazırlık komitesindeki bileşimle tartışmaya, kongre yerine gittik. Ben, o zaman durumun vehametini anladım. Gittiğimizde, zaten bize doğru d0r0st selam vermediler. Daha 0nce PJA'nın projeye d0n0k konuşmalarını duymuş, rahatsız olmuşlardı. Konferansın açılışına, davetli olmalarına rağmen, nezaketen bile katılmamışlardı. 0stelik proje komisyonu olduğumuzu bilmelerine, bayan arkadaşların kendilerine bu projeye ilişkin ortak tartışma y0r0tmek için geleceklerine, kimlerin geleceğine dair tekmil vermelerine rağmen gittiğimizde karşılaştığımız durum; her arkadaştan ayrı ayrı tekmil alma oldu. Kimsiniz, nereden geldiniz, ne yapacaksınız? 0nk0 kongre yerine erken gitmiştik. Anladık yaklaşımı, psikolojik savaş, boşa çıkarma çabası s0z konusu. Buna rağmen, PJA Meclisinde kalan arkadaşlarla, komisyon olarak oluşturduğumuz projeyi tartıştık ve son g0r0şlerini aldık, eklemeleri yaptık. Arkadaşların perspektifleri de oldu. "Sağduyulu olun, provoke olmayın, çok zorlayıcı yaklaşımlar da gelişebilir, bazı bireyler tarafından bunu ileride, kongrede bize karşı kullanabilirler. M0mk0n oldua geniş yaklaşın" gibi perspektifleri vardı. Bu anlamda, oldua geniş yaklaşmaya da çalıştık. Akşam kendileriyle tartışmaya gittik. Bir

tartışma yürütmek için gittiğimizi söyledik. Bize ilk söyledikleri; “Biz projemizi sizin projenizle birleştirip bulandırmayız” oldu. Kendilerine, asıl suda olan projenin kendi projeleri olduğunu söyledik. Bu yönüyle, bizim projemizin sulu olmadığını, ciddi yaklaşımları, yoldaşlığı zedelememeleri gerektiğini söyledik. Bize, “PJA yönetimi bu projeye karşı, yapı karşı değil, siz dogmatiksizin, yapı reforma açık” dediler. Fakat konferansımız kendilerine taşırılmıştı istihbaratçılar tarafından. Kim ne tür değerlendirme yapmış, biliyorlardı. Ama yanlış taşımalar da vardı. Yönetim dogmatik değildi, Pelşin arkadaşın değerlendirmesinde de geçti, böyle bir şeyin proje olmasında yönetimin çok ciddi çabaları oldu. Bunun özeleştirisi verilecekse de verilmeli. Engelleyen pozisyonda değildi. O konferansta yapının tartışma düzeyinin güçlülüğünü, Önderliğin savunmalarıyla gelişen irade düzeyini orada gördüm. Arkadaşlar değerlendirme yapmayacak mısın diye sorduğunda, arkadaşların zaten birçok şeyi değerlendirdiğini, önemli bir düzeyin olduğunu ve benim açımdan da eğitici ve öğretici olduğunu belirttim. Bir düzey vardı, ama yaklaşım buydu. Sorumlu yaklaşıma çalıştık, gene de tartışalım dedik. Bize sonradan cevap vereceklerini söylediler. Zaten sonra komite kendi içinde birbirine girdi. O nedenle bizimle tartışacak zeminleri olmadı. Daha sonra bize gelip izah da ettiler. Özür dileyen arkadaşlar da oldu. Bizim oraya gidişimiz boşa düştü, projeler öyle birleşmedi.

Bu tarzda, kongreye gittik. Bir çizginin örgütü ele geçirme kongresiydi, ben tekrar etmeyeceğim. Onlar çok hazırlıklı, çok donanımlı, çok örgütlü gelmişlerdi. Biz ise çok örgütsüz, dağınık ve hazırlıksızdık. Bunu söylemek gerekir. Her ne kadar bir konferans gerçekleştirmiş, bir sürü tartışma yürütmüş olsak da, parçalılığın verdiği güçsüzlük vardı. Bireysel kaygılar, hesaplar bizde çok yoğundu. Bunun getirdiği bir yaklaşımla kongreye katılımımız gerçekleşti. Sürüklenen bir katılımdı. Kongre öncesi yönetim toplantısında, bazı arkadaşlar şahsında yapılan tehditler vardı. Yine de sağduyulu yaklaşıma çalıştık, kongre sürecinde de katılımımıza yönelik geliştirilen değerlendirmeler var. Çok cüzzi katılımlar oldu, fakat bunlar sonucu belirlemeyen, vicdanı rahatlatan katılımlardı. Bireyler düzeyinde yapılan katılımlar vardı, fakat çizgi savaşımı yoktu, ilke savaşımı yoktu, mücadele yoktu. Tavırsızdık o anlamıyla ve sonuçta kadın hareketi olarak belirleyeciyiz. O nedenle, bunun hesabını çok ciddi vermek durumundayız. Halbuki en hazırlıklı gittiğimiz kongre olduğunu söylüyorduk. Konferans yaptık, o kadar ortak karar, ortak projeye ulaştık, ama bu projeleri ortak sahiplenmedik ve savunmadık; ya bazı bireylerin işi gibi gördük ya hiyerarşik mantığın bunda etkisi oldu. Birilerinden bekledik bazı şeylerin savunusunu. Bizdeki beklentilikler etkiliydi, onu belirtelim. Ya da farklı hesaplara,

kaygılara girdik. Çok ciddi bir gerginlik vardı ortamda ve gündelik olarak yüzlerce, binlerce siyaset yürütülüyordu. Yani gerçekten planlı, örgütlü, kendini belirleyen, kendi ilkeleri temelinde duruşunu, katılımını belirleyen bir siyaset üzerinden katılmadık biz kongreye. Arkadaşlar listelere ilişkin yaklaşımları da belirttiler. Ona ilişkin belirtilenlere katılıyorum. Sonuç itibariyle, biz kendi ilkelerimizle ters düştük. Yani söylemlerimiz ayrı, pratiğimiz ayrı bir pozisyona gelmiş. Bu anlamıyla oportünizmden bahsediyorum. Adını koyacaksak; oportünist izgideyiz. Bizim, ilkeler boyutuyla, teoriler boyutuyla söylediğimiz Şeylerle, yaşam tarzımız gerçekten ayrı, yaşadıklarımız buna denk düşmüyor. Çok söyleyen, ama söylediğini yapmayan pozisyondayız ve bu noktada güvenimizi yitirdik; hem birbirimize güvenimizi yitiriyoruz de hem yapımız bize güvenini yitiriyor. Oportünizm, her Şeyden önce mcadelesizliktir. Ve katılımımız biraz o izgideydi. Fakat sonuç itibariyle, kongrenin biraz daha etkili olabileceğini, en azından belli kararlarda tasfiyeciliğin istediği sonuçları alamamasında da bazı arkadaşların katılımlarının ve çabalarının da etkili olduğunu düşünüyorum. O anlamıyla aynılaştırmıyorum, fakat bunu da çok gecikmiş bir çaba olarak da değerlendiriyorum. Yani zamanında yapılması gereken görevlerin kongre anında, bir gün öncesinde ya da anında hatırlanması, sonuç itibariyle çok büyük bir değer ifade etmiyor. Çünkü öncesinde yapılması gereken bir mücadele var. Şu anda sağ çizgiyi besleyen, o anlamıyla bununla zamanında mücadele etmeyen, bunu dengeleyen bir gerçeklik de var. Onun da farkındayım. Fakat sonuçta gerek meşru savunma konusunda gerek diğer bazı konularda, bazı yaklaşımların yapımızın reflekslerini de harekete geçirdiğini düşünüyorum. Benim katılımımda da; çok büyük bir mücadele yürütmedim, çok cüzi bir katılımdı, çok yetersizdi ve çok fazlasıyla denge vardı ve çok kaygılıydım. Fakat giderek bazı Şeylerin biraz daha belirginleşmesi, hiziplerin ilk defa bir kongre zemininde kendini örgütlemesi, bağlılık çağrıları yapması, kendi ayağına birçok arkadaşi çağırıp “Bana mı bağlısın, bilmiyorum falancaya mı” tarzında yaklaşması, kongre zeminini terk etmesi, kongre listesine karşı çıkması vb. yaklaşımlar karşısında biraz daha netleştiğimi belirtebilirim. Bu yıllardır belki gördüğümüz, ilkel milliyetçi çizgi açısından rahatsız da olduğumuz ve btnleşemediğimiz bir yandı, fakat tehlikelerini ve getirdiği noktayı görme açısından o yaklaşımlar, örgüte yönelik tehditler, göz dağları, o pervasızlıklar bir son nokta oldu benim açımdan. Sonrası açısından, Şu bu kaygıya düşmeden, rgt ele geçirme hareketinin farkına varma noktasında biraz daha karşı çıkma çabası gelişti kendi Şahsımda. Yani biraz daha tavır sahibi olmaya çalıştım. Güçsüz veya cılızdı, çok abartılı da dile getirmiyorum, çok bir Şeyi de kurtarmadı, ama en

azından biraz daha kendimi ortaya koymaya çalıştım. Çünkü tehlikeli bir noktaya gidiyordu ve bunun kaygısıyla katıldım. Örgütün elden gittiği kaygısıydı. Biz 3. Kongre’de de aynı kaygıyla çalışmaların başında kaldık ve benzer bir kaygıyla, benzer bir evreyi yeniden yaşamanın psikolojisiyle böyle bir Şey gelişti. Kongreden dağılmadan önce yaptığımız toplantının kadın hareketinin son üç-dört aydaki etkisizliği karşısında önemli bir toplantı olduğunu düşünüyorum. Arkadaşlar belli boyutlarıyla koydular, bazı arkadaşlar katılmadılar, biz katıldık, fakat birgün sonra yola çıkacağımızı için ayrıldık. Çıkmaya bilirdik, kalabilirdik. Bu bizim yanlışımız olarak da değerlendirilebilir. Bir gün daha gecikmeli çıkabilirdik, biraz daha planlı tartışarak çıkabilirdik. Bu bir eksiklik olduğunu belirtebilirim. Fakat yaptığımız tartışmalarda gerçekten ortak bir görüşe ulaşmama böyle bir dağınlıklı beraberinde getirdi. Şimdi bazı arkadaşlar çizgi var mı, yok mu ya da neresi sağ, neresi sol diye tartışıyor. Birçok yanılığ oradaki tartışmalarda da dile getirildi. Hatta bazı arkadaşlar şahsında, onlarla beraber hareket edildiği ithamları oldu. Bazı arkadaşlar, tarafsız olduğumuzun teorisini yaptılar. Heval, doğru biz taraf olmadık, ama bertaraf olduk. Mantıkta yanlışlıklar da olabilir, ona bir Şey demiyorum, ama bu kadar pervasızca bir hareket ele geçirilmeye çalışılırken, yapacağımız tartışmaların biraz daha sağduyulu olması gerektiğini düşünüyorum. En azından belli reflekslerimizin harekete geçmesi, biraz daha bütünlüklü yaklaşmamız gerekirdi. Varsa bağımsız bir siyasetimiz, ona ortak olabilirdik. Ama böyle bir politika belirlemedik, korkunç dağınlıktık ve bu noktada bireysel bazı çabalarla kurtarmaya da çalışamadık. Zaten kurtarılamazdı. Ama en azından vicdanen böyle bir yaklaşım içerisine girdik. Arkadaşların bize de taraf olma yönünde eleştirisi gelişti. Ben reddettim ve bugün de reddediyorum. Birileriyle bazı görüşlerin örtüşüyorsa bile bazı Şeylerin doğru olduğuna inanarak, bunun kaygısıyla hareket etmek, illa onların çizgisinde olduğun anlamına gelmez. O noktada, Önderlikten öğrendiğimiz kadarıyla, bu kadar yıldır bu hareket içerisinde şu bu düzeyde görev yapan insanlarız. Bir Şeylerin elden gittiği kaygısıyla veya kurtarma kaygısıyla bir hareket ediş içerisinde oldum. Bu beni bir çizgiyle ortaklaştırmış da olabilir. Ben o noktada zihniyetimde dogmatizmin etkilerinin olmadığını söylemiyorum; etkileri yoğunca var. Yani bu eski, hastalıklı zihniyeti aştığımı da iddia etmiyorum. Kendimle, kendi alışkanlıklarımınla ciddi bir yoğunlaşma, ciddi bir mücadele ihtiyacını da hissediyorum. Bunu da belirtebilirim. Fakat kongre sonrası o hassas süreçte birbirimize bu türden değerlendirmeler yapmak, bazı Şeyleri çok uçlaştırdı. Zaten oradaki arkadaşlar katılmadan gittiler; bizler bir çizgi olarak değerlendirildik ve bunu kabul etmeden, inanmadan gittik; bazı

arkadaşlar tarafsız ve en doğru tarafta olduklarına inanarak gittiler. Böyle parçalı yönetsel yaklaşımlar ancak bu sonucu doğurabilirdi. Bundan ötesini getirmezdi. Yani bu sonuçta, o toplantının payı büyüktür ve ben yapılan değerlendirmelerin çizgiyi muğlaklaştırmak olduğunu düşünüyorum. ‘Nasıl doğru mücadele edebilirdik’, ‘Nasıl doğru çizgide, birlikte durabilirdik’ tartışması yerine, şunun bunun çizgisinde birbirimizi itham etmenin, bizim gücümüzü, enerjimizi çok fazlasıyla tükettiğini, böldüğünü düşünüyorum. Ve bunu doğru bulmuyorum. Yani hareket açısından bir toparlayıcılık olmak durumunda. En son PJA talimatını bu boyutuyla önemli buluyorum. Gerçekten bir talihsizlik olarak değerlendiriyorum PJA talimatını. Talimatın çıkması için nderliğin değerlendirmenin beklenmesini doğru bulmuyorum. Kuşkusuz nderliğin söyleyecekleri olacak ve her söylediği bizim kendimizi biraz daha net görmemizi getirecek, ama kongre sonrası psikoloji ortadaydı ve bütün yapının ciddi bir beklentisi vardı, bunu en azından on kere söyledik arkadaşlara. Sadece biz on kere söyledik, bütün çalışma merkezlerinin de sanıyorum bu yönlü aktarımları olmuştur. Yani bu kadar nderliği beklemeye gerek yoktu. Önderlik söylemeden de biz kendi duruşumuzu izah edebilecek güçte olmalıydık. Kendimizi tanımlarken, illa da nderliğin söylediği bazı şeylere dayandırarak tanımlamak zorunda değildik. Ben bunu nderliğe yaklaşım açısından, bir fırsatçılık olarak değerlendiriyorum ve doğru bulmuyorum. Heval, nderlik doğru çizgide olduğu için, sağını, solunu tanımlar, doğru tanımlar, nk doğru çizgidedir. Ama bizim hareket olarak, kendimizin tanıma ihtiyaının olduğu bir noktada, doğru bir çizgide gibi kendimizi tanımlayıp sağımızı, solumuzu tarif etmemiz de doğru olmaz. nk kendimiz doğru çizgide değiliz. nk ilkeler temelinde güçlü bir mücadele yrtmemişiz; rgtszz. Bu, ciddi bir rahatsızlık yarattı. Kendini bu kadar görmemek, bu kadar savunmacı hareket etmek, kendini meşrulaştırmaya çalışmak, doğruluğunu kanıtlamaya çalışmak doğru bir yaklaşım değil. Bizim hareketimizin şu anda, doğru tanımlara ihtiyaçı var. Hepimizin cephesinden verilecek doğru zeleştirilere ihtiyaç var. Önderlik çizgisini doğru tanımlayalım ve bu çizgi karşısında duruşlarımızı, bu süreçteki pratiklerimizi ortaya koyalım. O zaman, hepimizin aslında bu çizgiyle bir mücadele halinde olduğu, bu çizginin hiçbir yerinde olmadığımız, doğru tarafından olmadığımız ortaya çıkar. Hepimiz kendimizi bu süzgeçten geçirmez ve kendimizi doğru çizgi gibi tanımlayıp sağımızı, solumuzu tarif edersek de yanlış yönlere gideriz. O anlamıyla hareketimizin çizgisinin oportünizm olduğunu düşünüyorum. Oportünizme doğru kayıyor. Arkadaşlar sağcılık olarak değerlendirdiler; yani mcadelesizliğin, bütün dinamikleri dondurmanın, yaratılan dengelerin hepimizde etkileri var.

Hepimiz bunun bir parçasıyız ve kendimi de bunun dışında tutarak belirtmiyorum. Bunun düzeltilmeye ihtiyacı var ve bunu düzeltirken de, hepimizin doğru çizgi olarak Önderlik çizgisini esas almamız, bu çizgiye göre ne kadar pratikleştığımız, pratikte ne yarattığımız oranında kendimizi tanımlamaya ihtiyacımız var. Bizde şu çok gelişmiş, ki arkadaşların katılım düzeylerine de çok yansıdı toplantıda, niyetlerimizle tanımlıyoruz kendimizi. Politik bir hareketin içerisinde yer alıyoruz, çok iyi niyetli de olabiliriz, öyle çok kötü niyetli insanlar topluluğu olduğumuzu düşünmüyorum, ama sorun bu değil. Niyetim buydu gibisinden izahlar, gerçekten artık karın doyurmuyor. O anlamıyla, yarattığımız sonuçlar ve tahribatlar ortada. Bu nedenle, çok fazla şunun bunun savunmasına girmeden, yaşadıklarımız, yanlışlıklarımız varsa da bunun itirafını yapmak mertliktir. Böyle bir özelleştirme veritse, ben daha samimi bulurum, daha güvenilir bulurum. Sonuç itibarıyla, sosyal yaşam boyutuyla da eksik bıraktığımız yanlar olduğunu düşünüyorum. Yani bir çizgi bu noktaya getirdi diye belirtmiyorum. Önderliğin Beritan çizgisi noktasında da hemfikirim. Fakat biz, hiyerarşi tartışmalarını yanlış yürüterek, Önderliğin özellikle belirlediği üç kategoriyi, hiyerarşik mantığın sonucudur, diyerek başta reddettik ve o noktada kaybettik biz. Projemiz o boyutuyla çok ciddi eksiklikleri içinde barındırıyor ve bu noktada Kongre Gel'i nasıl ki bir örgütsüzlük olarak algıladıysak, yaşam boyutuyla da sanki bütün kadrolar ve militanlar öyle yaşayacakmış gibisinden bir sonuca götürdük. Ama kadroların nasıl yaşayacağına dair ölçüleri tanımlamak durumundaydık. Bu noktada başta dış sahalarda olmak üzere, ülke açısından da ciddi bir kafa karışıklığı bütün merkezlerde yaşandı. Yani biz kategorileri hiyerarşik mantığın etkisidir demeden, doğru ortaya koyup, onun altını biraz daha doldurabilseydik, böyle bir projeye gidebilirdik de. Önderlik, "Onlar ne anlarlar" diyor. Ama Önderlik, eskisi gibi de devam edin, demiyor ki. Bu noktada yıllardır Önderliğin yaptığı çözümler belli bir doğrultuyu içeriyor. Bence biz çok kestirmeciyiz. Yani yaklaşımlarımız, yedi ay önceki tartışmalarımız neydi? Şu anda tartıştığımız şeyler nedir? Ya ak ya kara mantığı. Dogmatizm budur. Bu da bence bizdeki hiyerarşik mantığın bir sonucu. Yani yaptığımız şeyler varsa, bence bazılarının sahip de çıkmak gerekiyor. Ya da varsa eksiklikler, onu da koymak gerekiyor. Ama inkarcılık olmamalı. Biz bir çizgiyi mahkum ederken, o çizginin temelinde inkarcılık ve köksüzlük oluyor. Öz güce güvensizlik var. Eksikliklerimizi, yetersizliklerimizi ortaya koyalım. Bizim kaybettiğimiz, o çizgiyle ortaklaştığımız nokta neydi? O çizgi öz güce güvenmedi, halkın gücüne güvenmedi. Öz güce güvenmeme noktasında PKK'den çok ciddi bir sapmayı içerdi. PKK'nin özü buydu ve biz de aslında yapımıza güvenmedik, yönetsel irademizi ortaya

çıkarmadık. Bunun sistemini yaratamadık. Mesela ortaklaştığımız bir yan budur diye düşünüyorum. Çünkü kendini yapıya, halka dayayan bir hareket, bu kadar güçsüz olamaz. Bir kadro topluluğunun, bir militanlar topluluğunun yanlıgıları olabilir, ama arkasında dağ gibi bir gücü var. Yani güç kaynağı olarak egemenliği görmeyen, halka ve kadro yapısına, kadına dayanan bir hareket bu sonucu yaşamaz. Bizim, o çizgiyle ortaklaştığımız nokta, belki zorumuza da gidiyor, ama öz güç ilkesidir ve öz güç ilkesi, bizim hareketimiz açısından da, PKK açısından da, kadın hareketi açısından da ilkeseldir. Bence bundan sonra kendimizi yeniden yapılandırırken, dayandığımız en temel yanın bu ilke olması gerekir. Kendimizi bir merkezle sınırlamamaya da çalıştık. Sorun artık şu merkeze, bu merkeze bağlı olmaktan çıkmıştı Kongre sonrasında. Bulduğumuz saha açısından genel anlamıyla böyle bir tartışma süreci de geliştirmeye çalıştık, yapıyı dinlemeye, anlamaya da çalıştık. Bu anlamıyla bir süreç yaşadık ve bu süreci arkadaşlarla da paylaşmaya çalıştık. Kadın komitesiyle diyaloglarımız çok sistemli, düzenli olmadı, ama bu yönüyle PJA koordinasyonu hem yapının içinde bulunduğu durum hem bizim yaşadıklarımız, ihtiyaçlarımız noktasında bu sürece nasıl müdahale edilmesi gerektiğine dair görüş ve önerilerimiz oldu ve sürekli bir ilişki yakalamaya çalıştık. şimdi biz, “Niye şu çalışma bunun etkisinde, bu çalışma bunun etkisinde” diyemeyiz; siyaset, boşluğu kabul etmiyor, dolduruyor. Yani sen boşluk yarattın ve yarattığın boşluğu şu bu anlayış doldurur, bundan hesap sormazsın ki. Senin demen gereken, “O zaman ben de katılayım, ben de doğru temelde doldurayım”dır. Yapılmayan budur. Bence çok hassasiyetler yaratıldı kadın komitesiyle koordinasyon arasında. Bu hassasiyetlere de gerek yoktu. Doğru, plansız ayrıldık, ben kendi boyutumda onun özeleştirisini veriyorum. Ama ondan sonraki süreç açısından PJA koordinasyonuna şunu önerdik, “Heval, şu çalışma senin, bu çalışma benim diye takılmayın. Yani bir ara süreçtir, örgütsel olarak, yapısal olarak bir ereziyondur yaşıyoruz. Bu tahribatları giderme noktası önemlidir. Bunun örgütsel işleyiş boyutuna takılmadan, gidin toplantılar yapın. Gidin arkadaşlarla tartışın, anlayın, dinleyin, özeleştiri verin, eleştirin”. Bunun yapılması gerekiyordu. Ama bunun yapılmamasında yaratılan hassasiyetlerin önemli olduğunu da düşünüyorum. Sadece koordinasyonla da sınırlı bir şey değil. Komitenin yaklaşımlarının da bunda etkili olduğunu düşünüyorum. Kongreye kadarki yaklaşımlarımızı biz böyle izah edebiliriz. Ama kongre sonrası yaklaşımlar açısından özellikle komite ve koordinasyonun yaklaşımlarının ve yaratığı boşlukların da etkili olduğunu, bunun da özeleştirisinin verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Herkesin kendi talimatına ya da perspektifine yansıyan, kendini haklı, dışındakileri haksız gören birçok psikoloji doğru bir diyalog, doğru bir

iliřki sistematikiyle zamanında giderilebilirdi. Mesela biz bu toplantıda da çok net anlıyoruz ki, hepimizin belki farklı farklı dūřunceleri de var, ama tartıřtıđımızda, birbirimizi dinlediđimizde, birbirimizin yerine kendimizi koyduđumuzda, biraz anlamaya çalıřtıđımızda ortak bir dođrudaki buluřma gūcūmūz de var. Ama bunu yapacak bir merkez, bir mekanizma vardı, bu mekanizma kendini felç etmiřtir. Yani verilecek bir özeleřtiri varsa, bařta bunun özeleřtirisi verilmeli. Son dōrt ay açısından kendi katılımlarımızın vicdanı rahatlatan katılımlar olduđunu dūřūnuyorum. Mesela biz Tūrkiye'ye bir talimat yazmak istedik, ama arkadařlarla uzun bir sūre PJA'nın talimatını bekledik. ūnkū Tūrkiye'ye en ufak yanlıř bir cūmle sōyluyorsun, orada kocaman bir gediđe dōnūřuyor. Zaten kongreye katılan arkadařlar gidip orada uzun bir sūre rehabilite sūrecine de tabi tutulmuřlar, řok geçirmiřler. Bir de onun ūzerine yanlıř tespitlerle yapılan yanlıř talimatların gidiři, bir sūrū krizi derinleřtirir. Aylarca bekledik, talimat gelmeyince kendi tartıřmalarımıza dayalı olarak bir genelge geliřtirdik. Mesela eksikti bu talimat. Neden eksikti? ūnkū ortak bir bakıř açısı deđildi, bizim bakıř aımızda, bizim merkezimizde yūrüttūđümüz tartıřmaların sonucuydu. Bizdeki PJA gūcūnūn yaklařımlarını yansıtıyordu, ama řu anda anlıyoruz ki bu tartıřmalarda ortaklařmadıđımız yanlar da var ve olabilir diye dūřūnuyoruz. Ama ben talimat geliřtirilirken, arkadařların gōrūřūnūn alınmamasını dođru bulmuyorum. Őylesine kritik bir talimat, o kadar önemli tespitler yapılıyor, o kadar beklenti var, ama sūrecin netleřmeye, yapının durulmaya ihtiyaçı varken, gūndemine yeniden bir řey atıp tekrar sūreci geriye çeken bir noktaya gidildiđini de dūřūnuyorum. ūnkū tartıřmalar belli bir dođrultu kazanmıřtı. Gecikmiřliđin sonucunda geri çeken yaklařımlar da oldu. Tartıřmaları geri çeken, savunma reflekslerini derinleřtiren, kendini ortaya koyma noktasında dođru bir bakıř açısıyla ele alınmadıđı için yanlıř refleksleri derinleřtiren ve ulařtıran, savuran bir yaklařım var. Būtinleřtirici, birleřtirici, kapsayıcı bir yaklařım yok ve bunu da yanlıř buluyorum. Yani PJA'nın en temel sorunu, ilk önce mevcut bu parçalılıđı giderme yōnūnde birleřtirici bir rol oynamasıdır. Bu, kendimizi dođru tanımlayarak, zeleřtirimizi dođru noktalardan vererek olur. Ben, temel būtinleřtirme noktasının bu olduđuna inanıyorum. Talimatta sadece kısa bir özeleřtiri yer alsaydı; dođru bir özeleřtiri, katılma kararlılıđı ve umut yer alsaydı, bu bile yeterliydi. Ama bence faydadan çok, geriye çekici bir rol oynamıřtır. Yani yerini bulmamıřtır, yođunlařmaları dođru bir rotaya sokmamıřtır. Arkadařlar gidiř geliřlerini de deđerlendirdiler. Ben, birçok řeyin niyetler boyutuyla deđerlendirildiđini dūřūnuyorum. Bu kadar yıldır bu hareketin içinde yer alan bireyleriz, zeminlerin nasıl olduđunu bilemeyecek durumda deđiliz. Yani bu kadar apolitik, bu kadar niyetsel, bu kadar kendine

göre olamayız. Belli tartışmalar yürüttük; neden yürüttük? Bize gündelik olarak yansıyan bilgiler vardı ve biz bir dönem sonra PJA'nın tecrit edildiğini hissettik, O noktada bilgilerimizi paylaşmak, ortak bir yaklaşım da geliştirmek istedik ve bu yönlü bilgi aktarımında da bulunduk. İnsanlar dağa gelip dağda bir toparlanma toplantısı yapacaklardı. Önderliğin en son talimatında çağrısı, dağa dönüktü. Çünkü ben inanıyorum ki, dağlar özgür mekanlardır. Özgür mekanlarda yapılan toplantılar, özgür sonuçları, özgür kararları alır. Yani Irak'a gidilemez miydi, gidilebilirdi. Arkadaşlar koydular; her gidişin bir planı, bir biçimi olur. Başkalarının gittiği gibi gitmeme, başkalarının yaklaştığı gibi yaklaşmama, yani alternatif bir gidiş, örgütlü bir gidiş sonuç da alabilir. Oradaki yapı bizi yapımız; yönetim bizim yönetimimiz. Ben, "Böyle gidilmezdi" demiyorum, fakat dönem açısından tartıştığımızda; gelenler vardı ve tartışmalar yürütülecekti. Irak'ta hizip toplantıları yapılmıştı, Avrupa'yla bağlantılar kurulup, "Belki Önderliğin birleşme çağrılarına doğru yanıt vermeyiz" diye bizim bayan arkadaşlarımız tekmiller vermişlerdi Avrupa yönetimine. Daha sonradan tekrardan o hizip toplantılarına katılan erkekler Avrupa'yı arayıp, "O çağrıya göre hareket edeceğiz" diyorlardı. Böylesine danışıklı bir dövüş vardı. O zeminde öyle bir toplantı yapılmıştı ve bizim arkadaşlarımız buna katılmışlardı. Öyle bir zemine işte o tarzda gidilmezdi. Bu yönüyle engel olmaya çalıştık. Arkadaşların kadın komitesiyle tartışmalarını dinledim cihazda; yaklaşımlar PJA koordinasyonunu çok zorlayıcıydı. Sanki gitmeye korkuyorlar, ürküyorlar, abartıyorlar gibi yaklaşımlar bana bile battı birey olarak. Yani hiç beni ilgilendiren bir konu değildi, benim gidişim söz konusu değildi, ama o yaklaşımlar tahrik ediciydi, yani inadına da olsa gitmek gerekecekti. Ve o yüzden araya da girdik ve arkadaşlara doğru olmadığını belirttik. Ben sonra PJA koordinasyonuna görüşümü aktardım; bu kadar bilgi geliyor, bu kadar veri geliyor sağdan soldan, abartılar vardır, ben bir şey demiyorum, ama sonuç itibariyle orada ciddi bir sorun var. "Arkadaşlar yanıyorlar, kokuları bize geliyor, farkında değiller yandıklarının" diye de bir değerlendirme yaptık. Arkadaşlara uygun olmadığını söylüyoruz. "Güvenlik açısından sorun olmaz, gizli bir eve götürürüz. Öyle abartıldığı gibi değil" diyorlar. Ren. arkadaşım üslubu budur; ben o zaman ne kadar ciddiyetsiz, ne kadar sorumsuz, ne kadar misyonundan uzak bir yaklaşımla karşı karşıya olduğumu anladım ve üşktüm. Yani bir gerçeğin içinde yaşayıp da, kendinden bu kadar habersiz ve sorumsuz olmanın hesabı verilmeli. Bizler de hesap vermeliyiz, bu görevi verdiğimiz için. Böyle tahriklerle PJA koordinasyonu oraya çekilmeyebilirdi. Haydi diyelim karar aldılar; onun da bir biçimi vardı. Ben o zeminde yapılan toplantıların hiçbirini meşru saymıyorum. Katılan arkadaşların ismi de belirtildi. Dı.

arkadaşın, birilerinin Őeyi olmasının dışında hićbir yetkisi yoktur kongre adına. O toplantı PJA iradesi adına yapılamaz. PJA meclisinin iradesini yansıtamaz; talimatının da PJA meclisinin görüşlerini yansıtmadığı gibi. Bir hareket üzerinden tasarruf geliştirilemez, bir hareket adına böyle ilişkilinilemez. Senin niyetinde ittifak olsun olmasın, hić önemli değil. Politik bir ortamdayız, bu böyle değerlendirilir. Senin niyetin çok temiz de olabilir, kapsayıcı da olmaya çalışsın, ama biz kapsayıcılık özelliğimizi kaybettik. Bence kapsanması gereken dönem, 2000'den sonraki dönemdi, platformlar sonrası dönemdi. O dönemde yapılamayanları, son bir ayda, son bir çabayla yapamazsın sen. Yani ondan sonra yapacağın her Őey bir ittifak olarak algılanır; senin niyetinden bağımsız olarak bu böyledir. Yani bunlar görülemeyecek Őeyler değildi. Zemin çok dağıtılmış ve kirletilmiş bir zemindi. Oraya gidiş, bir sürü spekulasyona konu olabilir, üzerinden siyaset yapılabilir. Ama böylesine spekulasyonlara malzeme olmayacak bir pozisyonda tutabilirdik biz kendimizi. Bir hafta, on gün daha sabredebilirdik; daęa gelinecekti. Bunu biliyorduk. Ben o noktada, çok ciddi, çok tarihi bir karar hatası olarak görüyorum yapılanları. Sonuçta, kapsanması gereken bizim meclis yelerimizdir. Biz onları da yeterince kapsayamadık. Kiřileri böyle kategorize eden yaklaşımlar, meclisin kendi içinde her zaman var oldu. Kimi dengelerin merkezinde yer aldı, kimileri yrngelerindeydi. Bunu 3. Kongre'de tanımlamıştık ve biz bu sistemi mahkum ettik, ama mahkum ettiğimizi yaşadık ve yaşattık. Yani aşamadığımız nokta bu, Gerçekten bundan sonra, bir Őeylerin özeleştirisini verirken daha samimi vermemiz gerektiğini düşünüyorum. řu anda kadın hareketi olarak tartıştığımız Őeyler, hić tartışmamamız gereken Őeyler. Bu kadar tecrübe düzeyine rağmen, bu kadar siyasal bilince rağmen tartışırken bireyin anlamakta zorlandığı, hazmetmekte, kaldırmakta zorlandığı bir durum. Psikolojik olarak bile kaldırılması zor bir durumla karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum. Sonuç itibariyle, kendisini en son bir bildiriyle ilan eden oluşumu zaten bir hizip olarak görüyorum, değerlendiriyorum. Kendi başına vazife olmayan işler yapılmıştır. Yani birilerini belediye başkanı olarak atamak, kimsenin yetkisinde ya da merkezinde değildir, kaldı ki toplantıya katılmıştır, o çalışmanın Türkiye merkezinin çalışması ya da yerel yönetimin çalışması olduğu bilindiği halde, böyle bir yaklaşımın hangi sonuçları doğuracağı bellidir. Yaklaşım çok politiktir. Öyle çok yutulacak bir Őey değildir. Ama sonuçta bu gerçekliği biz kendi içimizden doğurduk. Bu gerçeklik bizden beslendi, bunu da görmek zorundayız. Kongra Gel'in 9-10 şubat'ta yaptığı toplantı sonuç talimatında bir ittifak yaklaşımı vardı. Kongra Gel biraz daha esnektir ve farklı çizgileri de kendi içinde barındırabilir, politik

bir yaklaşım olabilir. Fakat bu toplantıda ilkesel anlamda, çizgisel anlamda “Biz Önderlik çizgisiyle olacak mıyız, olmayacak mıyız”ın kararını her birimizin vermesi gerektiğini düşünüyorum. Bu çizgiyle hareket eden arkadaşlar açısından da böyle. Yani bu çizgiden taviz verip, istifa edip Önderlik çizgisinde yeniden başlamaya hazır mıyız yoksa aynı çizgide devam mı edeceğiz? Bunun çok açık izahı olmalı, çok fazla taşınacak bir yük değil artık bu hareket açısından. Yani son dört-beş yıldır siyasete girişimizin, demokratik sürece, stratejiye girişimizin önündeki en temel engel, bu tür sorunlar oldu. Artık bizi ne yapı daha fazla taşıyabilir ne biz birbirimizi taşıyabiliriz. Yani biz birbirimizi taşısak, idare etsek, dengelese, yutsak bile artık bu yapı bizi yutmaz ve kaldırmaz. O yönüyle, alacağımız kararların gerçekten doyurucu, ikna edici ve anlaşılır olması gerekir. Ve PJA ilkesel bir hareketse, Önderlik Kongra Gel boyutuyla hatta PKK içinde de farklı anlayışların, sağın, solun olabileceğini belirtti, ama PJA boyutuyla farklı bir yaklaşım olduğu noktada “Benim için bitmişlerdir” diyor. Önderlik, onun da sağı solu olur diye bir şey söylemiyor. Yani biz PJA’nın da sağını, solunu yapamayız. Bence tercihlerimizi net koyalım, bu kadın hareketini de bu kadar uğraştırmayalım. Buna hakkımız yok. Kimse kendi çizgisini farklı kılamaz. O noktada birleşecek tek çizgi, Önderlik çizgisidir, özgürlük çizgisidir. Birleşeceksek, bunun karar düzeyini ortaya koyarız; birleşmiyorsak da “Eyvallah” deriz; yollarımız ayrılır. Kongra Gel’de birlikte belki yer alabiliriz, ama PJA’da yer alamayız. Temel yaklaşım olarak bunu önemli görüyorum. Toplantımız açısından da bu önemlidir. Kendi yaklaşımlarım açısından da, önemli süreçlerdi. Çok yetersizlikler yaşandığını düşünüyorum. Zaman zaman dogmatik yaklaşımların uçaştırdığı durumlar, duruşlar şahsımda açığa çıktı. Bu anlamda, kendini yalnızlaştıran yaklaşımların, aşırı bireysel tarzların açığa çıktığı dönemler oldu. Özeleştirici noktasını çok daha köklü ele almayı düşünüyorum, ama kırılmaların yaşandığı dönemler var. Sonuçta, çizgiye göre bir katılım gerçekliği söz konusu değil. Çok fazla savunulacak bir duruş söz konusu değil. Çok uçaştığım yanların, bütünleşme anlamıyla da, varsa ortaklaşacağımız bazı noktalar açısından da zorlayan duruşların şahsımda zaman zaman açığa çıktığını söyleyebilirim. Bu uçaşma sonucunda, zaman zaman kendinde ısrar, kendini kalıplaştırma, doğru görme, kendi merkezinden hareket anlamında o zihniyetin yoğun etkisi altında olduğumu da düşünüyorum. Çok daha köklü değerlendirilmesi gereken yanlar var. Fakat temelde 3. Kongre’yle birlikte, özellikle Doktor Süleyman onların tasfiyeciliğinden sonra yeniden, daha güçlü mücadele vereceğimizi, çizgiyi ve örgütü çok daha güçlü sahipleneceğimizi söylediğimiz birçok noktada bu derece güçlü sahiplenmediğimizi

düşünüyorum. Belli kaygılar yaşandı. Cüzzi refleksler harekete geçti, ama bu bir örgütlülüğe dönüşmedi, genele taşırılmadı. Yani bunun çok fazla çabası sarfedilmedi. O anlamda, bireyci bir yaklaşım var ve Kadın Hareketi açısından da zorlayıcı bir durum bu. Bütün bu konular üzerine yoğunlaşarak, kendini gözden geçirmek gerektiğine inanıyorum. Bir de, geçmişte aslında çok fazla ikna olmadan verdiğimiz özeleştirilerin sonuçlarıyla şu anda karşı karşıyayız. O nedenle, verdiğimiz özeleştirileri de inanarak vermek istiyorum. Geçtiğimiz dönem açısından bir gözlemcilik yaşandı. İlk dönem açısından belki o gözlem süreci o kadar uzatılmayabilirdi ve sonrasındaki süreçte çok cüzzi reflekslerle hareket edildi. Çok daha keskin, çok daha mücadeleci olunmalıydı. Bu anlamıyla yetersiz olduğunu, çizgi karşısındaki duruşumun çok kapsayıcı olmadığını düşünüyorum. Kapsayıcılığın yanlış kullanıldığını da belirtmek istiyorum, ama bendeki ‘ya ak ya kara’ mantığı zaman zaman tümenden gözden çıkarmayı ortak noktaları ve ortak zeminleri yakalamada zorlanmayı da beraberinde getirebiliyor. Bu yönüyle yoğunlaşmam gerektiğini de düşünüyorum. Ama kişi olarak kendimdeki kararlılık düzeyi açısından şunu belirtebilirim; çizgi karşısında çok daha güçlü bir sahiplenme ve militan duruşu sergileme iddiam var. Geçmişte çok yoğun kaygılarla hareket ettiğimizi düşünüyorum. Son dönem açısından bunu aşma çabam oldu. Çok fazla kaygıya girmeden, inandığı doğruları savunma kararlılığını sergileme iddiam var. Bunu belirtebilirim. Sonuç itibariyle biz bu zeminde varolduk ve bu zemin içerisinde büyüyecek olan bir hareketiz; tahrip eden, bu zemini bozan yaklaşımlara karşı, salt bireysel anlamda tavır koymaktan ziyade, bunu örgüte mal etme yönünde, örgütle bütünleşme noktasında daha güçlü bir çaba içerisinde olmanın kararlılığı var. Yetersizliklerimiz çok fazla, fakat gelinen noktada hareket açısından önemli bir gelişim düzeyini de yakaladığımızı düşünüyorum. Yani geçmişteki gibi şuraya buraya yönlendirebileceğimiz, salt biz doğruları söylüyoruz diye, bize itaat edecek insanlar topluluğu yok artık karşımızda. Bu tabular yıkıldı. Kongre sonrası süreç, iradeleşen, kimlik sahibi olan, daha güçlenen, eleştirel bir yapısal gerçekliğin de açığa çıktığı bir dönem. Halk açısında da güçlü bir sahiplenmenin açığa çıktığı bir dönem. Bu, güven de veriyor, umut da veriyor. Bütün bu sorunlarımıza rağmen, bunların aşılabileceğine, Önderlik doğrularında buluşursak, çok önemli bir enerjiyi açığa çıkarabileceğimize, önemli bir sonucu alabileceğimize de inanıyorum. Ama tabii kendimizden taviz verdiğimiz oranda. Bunun en temel garantisinin de, yapıda açığa çıkan düzey olduğunu düşünüyorum. Elbetteki bunun örgütsel olarak da tedbirlerini geliştirmek gerekiyor. Bunları, yeniden yapılandırmada dile getirebiliriz. Yani yaşadığımız sorunların sistemden de kaynaklı

yanları var. Bunları da doğru ortaya koyup, her seferinde canavarlar üreten bir sisteme dönüşmememiz gerekiyor. ‘Yüzüklerin Efendisi’nde vardı; güç yüzüğünü eline alan o hale geliyor. Bunu, bu noktaya getirmeyecek bir sistem, bir çözüm bulmak durumundayız. Elbette ki, iktidar olgusuna yaklaşımdaki yanlışlarımızla bağlantılı. Bu nedenle, bu yüzüğü doğru kullanmayı öğrenmek zorundayız. Buna ilişkin görüşlerimi zaten yeniden yapılanmada belirteceğim, ama dediğim gibi, bütün bunlara rağmen hareket olarak toparlanabileceğimizi, yapımıza yapacağımız güçlü bir izahla güven ve örgüt yaratabileceğimizi düşünüyorum. Böyle bir zemin, böyle bir beklenti de var. Bu beklenti ortadan da kalkmamış. Bunun bilinciyle, sorumluluğuyla yaklaşırsak, güçlü sonuçları alabileceğimizi düşünüyorum. Umut olarak bunları dile getirebilirim. Kısaca bunları belirtebilirim.

Sa.(V) ark: Her şeyden önce, böylesi bir bileşimle, böylesi bir toplantıyı yaptığımız için çok sevinçli olduğumu belirtmek isterim. Son iki yıldır ülkeye gelmişim...

Yapısına karşı kendisini kapalı tutma ve sorunları yapıyla paylaşmama, yönetim anlayışımızdaki en temel sorundur. Önderlik sürecinde de birçok toplantıya katıldım; merkez toplantıları, Askeri Konsey toplantıları vb. Bu toplantılarda birçok arkadaş hazır olurdu. Bu nedenle, yapı karar sürecine katılınca, o karara sahip de çıkılırdı. Fakat geldikten sonra bu bizim yaptığımız beşinci toplantı olmasına rağmen, gördüğüm kadarıyla, diğer dördüne yapımız katılmamıştır. Bu nedenle gerçekten de yapıdan kopuk bir örgütlenme söz konusu. Mesela arkadaşlar, neler tartışıldığını fazla bilmediklerini söylediler. Heval Pel., “Toplantı sonuçlarını belge yaptık’ diye cevap verdi. Zaten sorun da orada; kararını alıyorsun, toplantıyı yapıyorsun ve yapıya da diyorsun ki, “Doğru budur”. O karar sürecinde yoktur yapı. Tartıştıklarımızı, birbirimize ilişkin kararlarımızı yapı zaten okuyor, belgeler var. Eskiden yoktu, ama artık bu var. Karar alındıktan sonra yapı açısından anlamı kalmıyor. Çünkü bir olay veya bir kişi hakkında yapının fikri farklıdır. Bu olmadığı için, yapına tam yansıtıyorsun, onun iradesini tam temsil etmiyorsun. Bu eskiden çok önemliydi; bundan sonra da sadece bazı zamanlar değil, her zaman bu bileşimle toplanmalıyız. Burada o kadar ağır şeyleri tartışıyoruz ki, dışarı çıkınca kafamızı taşlara vuruyoruz. Herhalde bundan daha ağır şeyler olmaz, bundan kötü şeyler yaşamayız ki, arkadaşlardan saklayalım. Arkadaşlar şimdi burada, tartışıyoruz, Bundan sonra da hep böyle olmalı.

Öte yandan, bu sürece ilişkin görüşlerimi PJA’da yapılan bir toplantıda da dile getirmiştim; bir hafıza kaybı gibi görüyorum. Bazıları kafamıza ağır bir balyozla vurdular, Heval Nar. deprem dedi,

öyle de denebilir. Kafamıza bir şeyler düştü, çoğumuz hafıza kaybı yaşadık. Bunu, ideolojik kimlik anlamında belirtiyorum. Başkan AİHM savunmasında, şöyle bir ibare kullanıyor: “Geçmiş zamanın hafızası ile geleceğin ütopyası”. Önderlik, ideolojik kimliği böyle tanımlıyor. Yani ne geleneklerden kopuyorsun, ne de kuru ütopyaya giriyorsun. Bu dönemde sağ çizgide de, sol çizgide de bir bütün olarak örgütümüzde yaşanan temel sorun ideolojik kimlikten kopuş ya da bir uzaklaşma. Bazıları koptu, bazıları uzaklaştı. Eğer arkadaşların dediği gibi, bir fark koymak gerekirse; sağ çizgi ideolojik kimliğimizden kopmuş durumdadır, sol çizgi ise ideolojik kimliğimizden uzaklaşmıştır. Nasıl? “Bu süreçte geleneklerimize ters düşemeyiz, kendimizi inkar edemeyiz” adıyla gerçekten de önümüze artık engel olan bazı şeyler korundu. Kongre içinde biz, “PKK’de tabu var” dedik; arkadaşlar blok olarak, ‘Tabu yoktur’ dediler. Önderlik, tabular olduğunu söyledi. PKK’nin değildir, ama kendi geriliklerimizle, anlayışlarımızla öyle tabular kurduk ki, PJA’da da şutikten başladık, öyle gittik. Tabularımız o kadar çok yani. Sözde bu biçimde bazı ilkeleri koruyoruz, bu ad altında örgütü koruyoruz. Örgüt bu biçimde korunmaz. Zaten Önderlikle farkımız en fazla da burada ortaya çıkıyor; Önderlik kendini ele almada cesurdur, düşmanına bile açıyor, çünkü kendinden emindir, güveniyor. Fer. zaten bunun yeminini içmişti. Sadece ben değil, komite olarak yanına gidip oturmuştuk. Heval Zey. de hazırды. Dedi ki, “Ben yemin içmişim; ya onlar benim çizgime gelecekler ya PKK hakkında taş üstünde taş bırakmayacağım ya da ben bu hareketin içinde kalmayacağım”. Fer. da, Ser. da aynı anda militanları gibi ona katıldılar. O günden sonra Fer.’ı görmedim de, bir daha yanına da gitmedim Kongre bitene kadar. Kongra Gel adına bir talimat gelmişti. PJA’daki arkadaşlar, “Anlam veremiyoruz, niye böyle parçalayıcı yaklaşıyorlar?” demişlerdi. Ben, zaten bu iddia ile yola koyulduklarını söyledim. Bu arkadaşlardan ne bekliyorsunuz ki? Adlarını doğru koymalıyız, iyi tahlil etmeliyiz. Daha önce de arkadaşlara birçok kez örnek verdim; komitedeki tartışmalarımızda, o çizginin temsilini çok net gördüm. Sanki özel olarak, o komite için düzenlenmişlerdi. Bunu konseye de söylemiştim. Bizi de, sözde bazı şeyleri kurtaralım diye koymuşlardı, ama Er. arkadaşına “Net değil, HPG’ye gitsin” diyen ve oraya atan bir mantık var. Arkadaşlar yanlış anlaşılmasın; HPG bizim için, atılan bir yer değil, hepimiz için şereftir, ben bu konuda netim. Ama Er. arkadaşına böyle yaklaşan mantık, Heval Er.’ı oraya attı. Netlik adına da Ser.’ı, Fer.’ı komiteye koydu. Ben buna karşı çok şüpheliyim. İşin muhataplarına da, Heval Ab.’a da, Heval Cu.’ya da, Heval Ce.’e de söylemişim bunu. Çünkü o komitede Önderliğe karşı yürütülen saldırıyı çok net gördük. Ben Ser.’a, “Şimdiye kadar kaç kadın öldürmüşsünüz” diye çok açık sordum. Bana, “Ben kadın

öldürmemişim, öldürmüşsem de, Önderlikten talimat almışım” dedi. Ek.’e, “Hak ve Adalet komisyonunu kurmak lazım” dedik. Ek. direndi, “Fazla ısrar etmeyin, işin ucu Önderliğe kadar gider” diyerek bizi tehdit etti. Bu düzeyde, Önderliğe karşı bir saldırı hareketi başlatıldı. Önderliğe tepkileri kesinlikle çok farklıdır. Önderlik bazılarını karılarından koparmıştır, bazılarını yaşamından. Semir, “Beni yaşamımdan kopardı” diyordu ya, o insanlar da buna inanıyorlar ve Önderliğe karşı büyük bir tepkiyle dolular. Ebu. gelip bana, “Ben Önderliğe bağlıyım” diyecek; kaç kadın onun yüzünden idam edilmiştir. Onun el attığı kaç kadın öldürülmüştür de o da aşkına bile sahip çıkmamıştır. Bu bizi inandırabilir mi? Ser., Dersim’de kaç bayanın başını, bir bayana kestirmiş bir balta ile. Biz bunu bilmiyor muyuz? Bu anlamda, çok netim. Fer., daha Avrupa’da diyordu ki, “PJA zürriyeti kurutma hareketidir”. ‘Siz, bizim zürriyetimizi kurutuyorsunuz. Hepiniz ölüp gideceksiniz, arkanızda bir çocuğunuz bile yok ki adınızı sürdürsün” diyordu. Onlar nasıl Önderlik çizgisini temsil edecek arkadaşlar olabilirler? Mümkün değil.

Yani bu proje, onlar tarafından başından itibaren planlandı. Buna katılıyorum, sadece birkaç örnek vermek istedim.

Kadında yaşanan parçalanmaya ilişkin, arkadaşlara katılıyorum, tekrar etmeyeceğim. Yine kapsayıcılık anlayışımızda çıkan zamansızlık konusunda da As. arkadaşın görüşüne katılıyorum. Çünkü en fazla süreçten kopuk kişi benim. Arkadaşlar da biliyor, 1998’de ülke dışına çıktım. Ama çıkışımda da zaten bu anlayış bizi kovdu. Daha 5. Kongre’de ittifakları kurulmuş. Heval Cu. da alandaydı, büyük bir baskı altına koydular. He., sözde onlara biraz karşı idi, onu da baskı altına koydular. “Heval Ji., Heval He. senin hakkında Önderliğe rapor yazmışlar” diyerek Heval Cu.’yı da kendi çizgilerine çektiler. Heval Cu., tamamen onlarla hareket etti. 1997’den bu kongreye kadar da “Heval Cu. bizimledir” diyorlardı. Buna inanıyorlardı da.

Ülke dışına çıktığım süreçte kongre yapıldı. Arkadaşların anlattığı Konseyin örgütlenmesi o zaman başladı. Belki bunları daha önce hiç dile getirmedim; süreç hassastı ya da ben fazla cesaretli bir insan değilim, liberalim, ama hiçbir gün Konseye karşı güvenle yaklaşmadım. Konseyimiz bana güven vermedi. Geldikten sonra bunu çok net gördüm. 6. Kongre’de kadına yapılan dayatmaları, bugün sağ ve sol dediğimiz çizgilerin birlikte Kadın Hareketini nasıl kurban ettiklerini tüm yönleriyle değil belki ama uzaktan takip ediyordum. Bazı konularda yaşadığım yargularla ülkeye döndüm. Mesela, bu yargılamadan geçen arkadaşlara haksızlık yapıldığını düşünüyordum. Heval Se., bu arkadaşların gerçeğini görünce, büyük bir kırılma yaşadığını söyledi. Son sürece kadar da ben birçok arkadaşi koruyordum. Gerçekten de görmek istemiyordum. Çünkü o arkadaşları

korumak için Kela şin’de benim bölüğümdede üç arkadaşımı kendinde bombayı patlattı. Çünkü Fer. arkadaş bize saldırarak oportinist olduğumuzu söylüyordu. Bu saldırılar karşısında biz ne yapıyorduk biliyor musunuz? Biz, Heval Sev., Heval Ji. ve Heval Pey.’in savunmasını yapıyorduk. Bu ‘98 sürecinde yaşandı. Berivan Gever arkadaş vardı, bize o kadar oportinist olduğumuzu söylediler, ki gerçekten o zaman verdiğimiz savaşım kendi hareketimize karşı kendini ispatlamaktan başka birşey değildi, o arkadaş, ispat olsun diye, gece bir tepeye gidip kendisini patlattı. Bütün mevzileri ele geçirdiler. Yani bir çok arkadaş canlarını verdi. Eğer biraz vicdanlı yaklaşırsak, bunları görmek gerekiyor. Bırakalım Önderliği ve çizgiyi; birçok arkadaş, bu arkadaşlara inanarak ölüme gittiler. Bunları unutmamak gerekir ve her adımımızı da bu noktada değerlendirmek zorundayız. Bu noktada, vicdan çok önemlidir. Şimdi o arkadaşlara en çok küfreden kişilerin yanındalar. Ben Avrappaya gittim; Dil.’in Heval Ji. hakkında söylediklerini biliyorum. Bunu ortamlarımızda yüz defa da söyledim. Dı. Avrupa’da, Ji. arkadaş’ın Önderliğe yaklaşımının parselleme olduğunu yaymıştı; bunu bana söylemişti. Benimle tartışmak istedi, ama ben arkadaşlara karşı o kadar dogmatik yaklaşıyordum ki, benimle bu söylediklerini çok fazla derinleştiremedi. Yani benim gözümde onlar idealdiler. Dir., onun en iyi arkadaşıydı, ama Dir. bile bunları söylüyordu. Bunlar olurken, nasıl can ciğer yoldaş olabiliyorlar? Nasıl o kadar yan yana bulunuyorlar anlamıyorum. Arkadaşlar ‘pazarlama anlayışı’ dediler. O kadınların dili bile yok.

Önderlik bir talimat verdi. Arkadaşlar, Feridun’un Önderliğin adayı olduğu için, katıldıklarını söylediler. Fakat Öndelik, “Erkeklerin yanında yer almayın” da dedi; bu da Önderliğin talimatıdır. Neden isimlerinizi altına yazıyorsunuz? O zaman bu talimatı da yerine getirin. Önderliğin en net talimatı budur. Önderlik bizim için çizgi falan kabul etmedi. Gerçekten As. arkadaşın söylediği nokta çok önemli. Kadının parçalanmasını kabul etmedi Önderlik. Yine HPG’inin parçalı olmasını da kabul etmedi. Çünkü bunlar çizgimizi koruyabilecek kurumlardır. KONGRA GEL daha karma bir yapıdır. Her insan içerisinde yer alabilir. Ama PJA ve HPG öyle değil, sadece militan yapı içlerinde yer alabilir. Önderlik, ideolojik çizgisini yürütme misyonunu bu örgütlerimize biçmiştir. Bunların dışındaki yapılara; sağ-sol görüşlere sahip olabilirsiniz, ama KONGRA GEL içinde yer alırsınız dedi Önderlik. Bu da anlamlıydı. Yani particilik yapamıyorsunuz, orduculuk yapamıyorsanız; o zaman kongrecilik ve demokratikcilik yapın dedi. Bunu bile yapamıyoruz. Öndeliğin, kadına ilişkin talimatları çok nettir; “Taraf olmak benim için ölümdür, kabul etmiyorum” dedi. Dikkat edelim, Önderlik artık hiç sormuyor. Önderlik evlenen kadın ve erkeklerin Maxmur’a gitmelerini söyledi. Demek ki, bu sistemin

dışında kalmalılar. Yönetimlerimizin ve öncülüğümüzün dışında kalmalılar. Bu da Önderliğin talimatlarından biriydi. Arkadaşlar onlara “Maxmur’a gidin” de demediler; o da yok. Çünkü onlar Maxmur’da oturamazlar, Maxmur’da herkes açıtır. Hiç yapılmayan birşey olsa da... Bu anlamda bile yaşam standartlarını eleştiremez miyiz? İçerisinde buldukları maddiyatı eleştiremez miyiz? İnsanlarımız orada sabahtan akşama kadar fabrikalarda 8-10-12 saat çalışıyorlar, ancak akşamları işçilik tulumlarını çıkarabiliyorlar. Arabaları var, yazlıkları var, her şeyleri var, ama bizim için hammal gibi çantalarını sırtlarına alarak kitap ve kaset dağıtıyorlar. Aslında bunu yapmaya hiç mecbur değiller. Yaşam standartları çok zengindir. Buradakiler eşlerine altın alsın diye mi bu insanlar para gönderiyorlar? Gazinolarda yemek yemek için mi? Bunlar çok net. Ben ideolojik anlamda yaptıkları hataları bir tarafa bırakıyorum. Arkadaşlar böyle insanların yanında yer alıyorlar. Bu benim için yeter. Bu şeylerin izahlarının yapılması gerekiyor. Nerede bizim eşitlik anlayışımız? Bu şeyleri kesinlikle hemen terk etmemiz gerekir. Bu noktada, hepimiz açısından çizgiye dönüş olmalı, ama tabii ki bazılarımızın daha çok olması gerekir.

Arkadaşlar kapsayıcılık anlayışından bahsettiler; bu noktalarda arkadaşlara çok direttim. Avrupa’dan Dola Kokê’ye geldiğim zaman, Pel. ve Ji. arkadaşlar arasında bir soğukluk gördüm. Ben insanların derinliklerini görmek istemiyorum, belki görmek istersem görebilirim, ama görmek istemiyorum. Çünkü ben her zaman insanların güzel yönlerini görmek isterim. Bu benim sorunum. Pel. arkadaşın hem kabul etmediğim yönleri hem sevdiğim yönleri var. Ji. da öyle. Mesela ben, çok iyi bir niyetle, “Neden gidip tartışmıyorsun, git tartış” dedim. Benim görüşüme göre Pel. arkadaş bu görüşü derinleştirmeliydi. Çünkü Ji. arkadaş bir çok defa konuşmaları içerisinde bunu bir gerekçe olarak gösteriyordu. Ben kendim o gerekçeyi kabul etmiyorum. Çünkü Önderlik, “Özgürlüğü isteyenlerin önüne engeller çıksa da aşabilirler” diyor. Örneğin Pel. arkadaş Ji. arkadaşı, Dıl.’ı, He.’i vb. hareketin dışına atmışsa da, ki bunu kendi başına yapamaz, eğer bu arkadaşların ruhları, duyguları kadına aitse, “Bizi atamazsınız” diye ısrar ederlerdi.

Son iki yılda bazı şeylere tanık oldum. Özellikle konsey içerisinde Pel. ve Ren. arkadaşların ilişkilerinde bazı sorunlar vardı. Çok belirtildiği için tekrar etmek istemiyorum, fakat bu nokta belirtilmedi. Benim bu noktada gözlemlerim oldu. Bana göre Mi.(Ş) konsey içerisinde etkili olduğu kadar ve öyle görüldüğü kadar, Ren. arkadaş öyle değildi. Bana göre; Ren. arkadaş zaten bundan rahatsız da değildi. Çünkü Ren. arkadaşın, şimdiki tavırlarından anladığım kadırıyla, her zaman yüksek mevkilerde olmak ister, ama bunun gereklerini yerine getirmek istemez. Kimse ona “Git toplantı yap” demiyor. “Git arkadaşlarla tartış” demiyor. O da yapmıyor. Oh ne kadar güzel. Zaten

bunu istiyor. Bu anlamda, Ren. arkadaşın sorumluluk anlayışı, Pel. arkadaşın ben merkezci yaklaşımı insanları itiyor. Ben, insanlarla izah etmiyorum, ama arkadaşlar yana yana çalıştılar ve bu da diğer arkadaşlar için gerekçe oluyor. Bana göre diğer arkadaşlar için bu noktanın bir gerekçe olmaması gerekir, ama oluyor. Bunun için de, bu noktalarda ciddi rahatsızlıklar ortaya çıkıyordu. Örneğin PJA Kordinasyonunda kısa bir süre kaldım. Birşey hakkında Ren. arkadaşın görüşü alınmıyordu; rahatsızlığı belli oluyordu, ama rahatsızlıklarına ilişkin doğru dürüst tartıştığımı görmedim. Yönetim anlayışımızda; birilerini kapsama, birilerini dışarda bırakma; birilerini bazı dönemlerde işletme, fakat bazı dönemlerde de bir tarafa bırakma yaklaşımları var. Bence, bu yönlü adil bir yaklaşım olmadı. Bu durum, merkezimiz içerisinde farklı farklı rahatsızlıklar ortaya çıkmasına neden oldu. Irak'ta on iki arkadaş vardı, ki KONGRA GEL'de yer alan arkadaşları bunların dışında tutuyorum. Öyle bir mekanizma orada oturtulmamış. Hangi arkadaşla soruyorsak, diyor ki, "Ren. arkadaş'ın yüzünü görmedik". Peki o zaman Ren. arkadaş neredeydi? Kimin yüzüne bakıyordu? Gerçekten sonuna kadar bir sorumsuzluk var Ren. arkadaşta. Dediğim gibi; yetki alır, ama sorumluluklarını almaz. Zaten bunu, notunda da teyid ediyor. Ren. arkadaşınki istifa değil, kendini dayatmadır. Diyor ki, "Eğer böyle tartışsanız görev yapmam". Yani bize, "Böyle tartışmayın, benim görevim devam etsin" diyor. Bu anlamda, gerçekten şunu bilmemiz gerekiyor ki, Ren. arkadaşın görevi belli değil, ama çok belirleyicidir. Tartışmalarda ben bunu görüyorum. Irak'a gidilmesi konusunda direndi. Yine Kongre'de, Fer. onu da toplantıya katılması için çağırttı. Gitti tavır falan koydu, ama onu da çağırmıştı. Onlarda bir umut gördü. Kongre hazırlık komitesini hazırladığımızda Heval Ren. ile Heval Sa.'nın ilk önerdiği isim, Dıl. arkadaştı. Pel. Arkadaş o zaman tavır koydu. Başka arkadaşlar da tavır koydu. Yani bu arkadaşların ölçüleri neydi o zaman? Eğer o zaman Dıl. da hazırlık komitesine girseydi, halimiz tamamdı. Zaten içindeydi; kendisini en çok sorumlu gören, komitelerle en çok tartışan oydu. Çalışma saatlerinde ne zaman komitenin yanına gittiysek, Dıl. oradaydı. Arkadaşlarla tartışıyordu. Fakat yine de böyle öneriler yaptılar. Burada Ren. arkadaşın bu sürecin gelişmesindeki rolünün görülmesi gerekiyor. Çünkü o da onların içerisinde yerini alıyor, ama onlara karşı eşit bir mesafede duruyor. Bunun için de rolü belli olmuyor. Bazı insanlar bellidir, ama o belli değildir. Rengin arkadaşın da duruşunda bir tehlike var. Bu, kopuştur. Onun, arkadaşları sorumluluğa çağırması gerekiyordu. Bu yapılmadı. Yani liberalizm ve sorumsuz yaklaşım söz konusu. Bunun dışında da bence o arkadaş bu süreç içerisinde bir rol aldı ve gerçekten de bu sürecin gelişmesinden sorumluydu.

4. Kongre üzerinden birkaç noktayı değerlendirmek istiyorum; 4. Kongre’de de bu hassasiyetler ve rahatsızlıklar vardı. Mesela Sak. ve He.’nin orada da kararları vardı. Fakat bu kararlarını daha da çok güçlendirdiler. Çünkü bazılarının onlarla tartışmasını bekliyorlardı. Artık gerçekten bir dönem bu arkadaşlara kapsayıcı bir yaklaşımın sergilenmediğine inanıyordum. Bir beklentileri vardı, olmadı. Ordu içerisinde büyük bir tepki çıktı. Çi. arkadaş o süreci açtığı için tekrarlamak istemiyorum, ama özellikle rapor hakkında sergilenen yaklaşım çok yanlıştı. Dört gün, elli arkadaşın katılımıyla tartıştık. Kalkan her arkadaş, raporun bir yönünden tutarak eleştirdi. Özellikle orada bir cümle vardı; “HPG yapısı kendisini PJA’lı gibi görmüyor” şeklindeydi. HPG’deki arkadaşlar kalkıp tutum belirledi. Arkadaşlar da açıklama yaparak yönetim için söylendiğini belirttiler. Bu tartışmalar bittikten sonra belgeleri aldık. Belgeler basılıp bize ulaştıktan sonra, o rapor içinde değişen hiçbir şeyin olmadığını gördük. O cümle olduğu gibiydi. Behdinan’a gittiimde, yapı büyük bir tepki gösterdi. Biz bu tutumu değiştirdiğimizi sanıyorduk. Yapıda böyle rahatsızlıklar oldu. Mesela Ber. ark., Ro. arkadaş, El. arkadaş rahatsız gitti. Arkadaşlar ne kadar gördü bilemiyorum, ama ben üç gün o toplantı içinde konuşmadım. Ar. arkadaş duygusallaştı. Bunun sonuçlarını da birkaç ay sonra şubat toplantısında gördük. Beş ay önce Behdinan’a gönderdiğimiz bir arkadaşını geri çevirdik. Mesela Ber. arkadaş öyle oldu. El. Arkadaş, bu netsizliklerle gidip istifa ettiği için soruştırmaya alındı. Heval Ro. gittiği zaman ağlayarak, bana, “Heval Sa., arkadaşlara iki yıldır benimle tartışmalarını beklediğimi söyle” dedi. Yani arkadaşlar beklentilidir. “Zaten yöneticidir, neyi bekliyorlar” denilebilir, ama insan bazen beklentiye giriyor. Eğer beklentiye girmezse çok acayip bir şey olur. İnsan örgütünden, arkadaşlarından bazı şeyler bekler tabii. En azından ölü müsün, sağ mı sını diye sorulur. Bu noktalarda bazı şeyleri kendi şahsımızda bireyselleştirdiğimizi gördüm. Kendimde bu hissi yaşadım. Sadece bana karşı bu yaklaşımın olduğunu belirtmiyorum. Bazen savunma mekanizması olarak insan böyle söylüyor, ki ben çok söylemişim, ama öyle değil gerçekten. Alanlarda da bunların pratik yansımalarını gördük. Yansımaları neydi? Meclisten bazı arkadaşlar kongre delegeleri olmalarına rağmen gönderildikleri alanlardan geri çevrildi. Bu noktalar öne plana çıktı.

O dönemde PJA koordinasyonu açısından bazı şeyler belirteyim; arkadaşlar çok eleştirdi. Gerçekten bazı noktalarda kararsızlık, bazı noktalarda iddiasızlık çok yaşandı. Arkadaşlar neden HPG’ye gitmediler diye eleştirdiler; ben o zaman “Bırakın HPG’ye gitmeyi, arkadaşlar mangalara bile gitmediler” dedim. İnkâr etmeyeyim, belki bazı arkadaşlar toplantılar yapmak için gittiler, fakat yaşamı paylaşmak için mangalara inemedik. Eğer arkadaşlar indiklerini söylerse; ben,

“Yapmadınız, görmedim” diyeceğim. Bırakalım bunları; daha kendi içindeki ziyaretlerin bile sağlıklı olduğu söylenemez. Yoğunlaşma için oraya gittim. Genel değerlendirmelerden katkı aldım, ama gerçekten durumum daha da ağırlaştı. Hangi yönden? Çözümleyici bir ortam yaratamadık. Arkadaşların bana açıklama yapmasını beklemiyorum. Yani genel olarak zorlanmaların yaşandığını gördüm. Arkadaşlar dedi ya, psikolojilerini birbirine yansıtma, manga içinde birbirini kırma vb.; ‘buluttan nem kapma’ denir ya, neredeyse böyle bir yaklaşım ortaya çıktı. Bunun ortaya çıkmasında birinci derecede rol oynayanlardan biri de benim. Psikolojimi ortama yansıtarak arkadaşları zorladım. Fakat bütün bunların yaşanmasına rağmen, kimse kimseye, “Heval neden bunu bana karşı yapıyorsun” demiyor. Mesela bir arkadaş, 3-4 gün konuşmasa, kimse “Neden konuşmuyorsun” demiyor, diyemiyor. Ya söylemiyor ya da zaten o arkadaş, “Bunun için konuşmuyorum” demeye hazır değildir. Gerçekten çok ağır bir psikolojiydi, ama yapımız olgundu. Yapımızın içine bir gün bile girmememize rağmen, bir kere bile koordinasyonu eleştirmedi. Irak’a geliş gidişlerimiz, bu kadar kriz ve zaman kaybı onlara da yansdı zaten. Bunun için, gerçekten ciddi sorunlar ortaya çıktı. Buna rağmen, yapımız meselelere sahip çıktı. Yapının büyüklüğünü nerede gördüm? Mesela Irak’ta kaza oldu, biz resmi açıklama yaptık. Arkadaşların ilk tavrı, “Eğer arkadaşların güvenliği tehlikedeysen, bir timlik arkadaş hazırlanıp gönderilsin, ta ki arkadaşlar oradan sağlam çıkana kadar da onlarla kalsınlar” şeklinde oldu. Yani öfkeli olduğu kadar, sahip de çıkıyordu. Ben arkadaşların bu tavrına karşı uygulandım da. Hal ve hareketlerimiz bazı noktalarda yıkıcı sonuçlar da beraberinde getirdi. Talimatta da arkadaşların eleştirdiği bazı konular yansımış. Bu noktalar bir yönden gerçektir. Arkadaşlar umut vermek gerektiğini söylediler, ama bir yönden de gerçekliğimizi yansıttığı için; belki yapımıza bu şekilde dürüst yaklaşabiliriz diye düşündük. Bu yönden, ben yanlış bir şey görmedim.

Bu noktada, yaklaşımlarımız beraberinde bir hassaslık getirdi. Dışarıdan gelen şeyler bizi bir savunma içerisine sokuyordu. Pel. Arkadaş, KADEK’in geçen yılki toplantısı ile Kongre’de Gulan arkadaş olan yönelimlerden bir geri çekilme başladığını söyledi. Israrla, Önderliği bekleme yaklaşımı oldu, oysa ki ilk günden talimat komisyonunu belirledik. Ben ve Pel. arkadaş talimatı yazacaktık. Daha sonra komite geldi, “Önderliği bekleyin” yaklaşımı ortaya çıktı. Ama ilk gün, biz iki tarafı da değerlendirmiştik. Önderlikten sonra, hemen Önderliğin sözlerinin üzerine atlamadık, ama öyle çıktı. Yani Önderlik söylemeden önce bunları yapma mal etmezsen, yapının senin üzerinde böyle düşünmesi normaldir. Bu anlamda, arkadaşların eleştirilerine anlam vermek gerekir. Yani Önderliğin bu noktadaki değerlendirmeleri

beklenmeyip, tartışmalar yapıya yansıtılsaydı, sırtın daha güçlenirdi. Bu yönlerden eksiklikler yaşandı.

Ordu yaklaşımları üzerine kısaca iki noktayı belirtmek istiyorum. 2000'den sonra ordu yapısıyla neredeyse bir yıl çalıştım. Yönetimimiz 2000'den beri orduya karşı yanlış bir yaklaşım başlatmış. Bu tartışma konferansta başlatıldı, ama devam ettirilmedi. Fakat yine de, orduya yaklaşımımızda ciddi bir sorun var. KONGRA GEL'de de bunu söyledim. Çünkü meclisin düzenlemesi KONGRA GEL'e ya da bağımsız kadın hareketineydi; HPG yoktu bu düzenlemede. Yani hem yapısal düzeyde hem de yönetimsel düzeyde bir uzaklaşma var. Ordu içinde meclis düzeyinde yer alan arkadaşların duruşlarında da bu noktalarda eksiklik çıkıyor. İnsan, uzaklaştığı zaman bunu çok yaşıyor; mesela ben uzaklaştığım zaman bunu kendimde çok net gördüm. Bir duyarsızlık çıkıyor. Gerçekten insan o zaman çok uç değerlendiriyor, kendini kahraman görüyor. "Kimse gitmemiş, ben gittim", "Kimse orada kalmak istemiyor, ben kalıyorum" gibi değerlendirmeler çıkıyor insanda. Arkadaşlar belki, kendi psikolojimi kendilerine yansıtmamamı belirtebilirler, ama bence bu, arkadaşlarda da var. Çünkü ben arkadaşlarla çalıştım, biliyorum. Mesela Heval Ha.'nin ilk günkü değerlendirmeleri, diken gibiydi. "Önderliğin beş bin fedaisi Önderliğe bağlıdır" söylemi için belirtiyorum; O zaman diğer arkadaşlar, "Biz neyiz?" diye soruyorlar. Fedai olmak için ille de orada mı olmak gerekiyor? Sema akadaş kendisini Avrupa'da yaktı; bu bir fedailiktir. Avukatlar fedaidir. Halk da fedaidir, yapımız da fedaidir. Fedailik anlayışını bu şekilde ele almak gerekiyor. Dışlanmışlık duygularını ordu içinde de ortadan kaldırmak gerekiyor. Arkadaşlarımızın toparlanma durumunu, küçük görmüyorum. Ordumuz garantimiz ve yaşam gerekçemizdir. Bu anlamda, bütün değerlerimizin garantisidir. Kimse bu açıdan değerlendirmiyor. Benim ele almak istediğin nokta talimattaki yaklaşıma ilişkin; YJA talimatına yönelik Heval Sew.'nin ve Heval Çi.'in görüşlerine katılıyorum. Çi. arkadaş özeleştirisini verdi, ama keşke bu özeleştiri talimata yansısaydı; daha toparlayıcı olurdu. PJA koordinasyonunda değerlendirdik; "Eğer genel talimatta arkadaşlara bir cevap verirsek parçalayıcı olur" dedik. Bana göre; öyle bir hassalık PJA Koordinasyonu tarafından gösterilmiş. Düşündük ve arkadaşlara ayrı bir şekilde görüşlerimizi söylemeyi uygun bulduk. O talimat PJA'da kapsamlı olarak değerlendirildi. Bu tartışmaların sonucunu yazılı olarak arkadaşlara gönderdik. Dikkat edelim genel talimat içinde YJA'ya ilişkin bir şey yok. Yani politik ortamı gördük ve o noktada bizim de bir yaklaşımımız çıktı. Fakat şunu söylemek istiyorum; orada özeleştirel bir yaklaşım çıksaydı, arkadaşlar rollerini daha fazla oynayabilirlerdi.

Özeleştiri verilmesi gereken diğer bir nokta ise; HPG'deki yönetim bileşimimizin hepsinin Kandil'de olmasına rağmen, arkadaşlar işleri olduğu bahanesiyle konferansa gelmediler. Şimdi de arkadaşların işi var; YJA konferansı oluyor. HPG güçlerimiz için kritik bir dönemdir. Sorumlu davranmak için, ille de bir şeylerin bozulması beklenmez. O anlamda, arkadaşların özeleştiri vermeleri gerekiyor. Neden? Çünkü arkadaşlar tehlikeyi Şimdi görerek, gelip burada hazır bulunuyorlar. Demek ki, o zaman da her şeye rağmen hazır olabilirlerdi....

To.(R) ark: Aslında biraz hazırlıksız oldu, ama bazı şeyleri belirtmek gerekiyor tabii. Arkadaşlar çok kapsamlı koydular. Ülke sahasına tekrar dönüş yaparken; her ne kadar bazı gerçeklikleri az da olsa yansımalar boyutuyla kendi pratik sahamızda yaşasak ya da duyular boyutuyla alsak da, karelerin bu kadar ciddi ve vahşi olduğunu bu düzeyde beklemediğimi belirtebilirim. Ama buna rağmen, tekrar burada ülke topraklarında arkadaşlarla birlikte olmaktan çok büyük mutluluk duyduğumu belirtebilirim. Çünkü bunların hepsi bir aşama ve içinden geçilmesi gereken süreçler. Ama tabi bu kadar vahşice olması gerekmediğini vurgulamak istiyorum. O kadar demokrasiden bahsediyoruz, ama son yaşadıklarımız gerçekten hiç de demokratikçe değil. Bu kadar gözü karalıklı bazı şeylere cesaret edilebiliyorsa, böyle çok kirli yöntemlere baş vurmadan yürütülebilecek şeyler de olabilmeliydi bence. Arkadaşlar gerçekten hem bizi çok duygulandırdılar hem kendileri duygulandılar bazı değerlendirmeleri yaparken. Duygulanmak çok önemli, ama bence çok geç. İlk ülkeye girişle beraber bazı şeyleri duyduk; F tipleri, işkenceler, cinayetler, kadınları peşeş çekmeler vb. Aslında insan kendini biraz da bu son dört-beş yıl içerisinde kullanılmış hissediyor gerçekten. Biz o kadar eylemler yaptık F tiplerine karşı, kadın cinayetlerine karşı; intiharları değerlendirdik, ele aldık, ama bütün bunların bu boyutta hem de iktidar adına, hiyerarşi adına, demokrasi ve farklı görüşler adına yapılması tabii insanı çok etkiliyor. Ama yine de çok olumsuz olmadığını düşünüyorum. Olumsuz olmayan boyutu nedir? Mesela bugün yaptığımız bazı tartışmalar var; ki birkaç yıl önce yapamadığımız tartışmalar bunlar. Sistemimizi koruma, savunma adına yapıyorduk bazı şeyleri. Fakat bunlar da bizim sistemimizin dışında, bizim sisteme kattığımız şeylerdir. Bunları da çok fazla tartışmaya açamıyorduk, açmıyorduk. Bütün bunların tartışılıyor halde olması bence önemli. Bir de. dün bir arkadaş değerlendirirken, "Bu halde giderseniz bitirirsiniz" dedi. Önderlik aslında yaşadığımız faciayı gördü ve bu savunmalarla beraber bunu etkisizleştirme sürecine soktu bizi. Tabii bunu salt bu anlamda ele almak yanlış olur. İktidarı aynı zamanda halka devretmeyi de hedefledi. 96'dan beri reel sosyalizmin

bizim içimizde yaşanan boyutları ve hatta ondan daha uç boyutlarını görmekle beraber, ağırlıklı olarak bu süreçle beraber çok güçlü bir çözümlenmeye tekrardan tabi tuttu. Bu anlamda da, o patlayacak hale gelen Şeyi etkisizleştirme mücadelesini yeni yöntemlerle bize karşı yürüttü. O yüzden, bu tam bir zirveleşme aslında. Vahşet boyutu da ondan kaynaklanıyor. Çünkü artık öyle bir noktaya gelindi ki, bu açılacak. Bu insanlar da aşılmak istemiyor tabi ki. O yüzden, son güçleriyle bir tutunma abasındalar ve her yöntemi mübah görüyorlar. Herkes bu karelerin içerisinde bir biimiyle öyle bir yerlere oturtulmuş. Şimdi bu durumu nasıl zeceksin? Dengeleri kırmak o kadar kolay olmaz. Yani birisi siyaseten peşkeş çekmiş, birisi fizikken peşkeş çekmiş. Peşkeş çekerken, göz yummuş. Yani göz yummak illa ona izin vermek değıldir, sesini çıkarmamak da bir göz yummaktır. Refleksler çok fazla törpülenmiş. Biz bunu sanki bir kadercesine yaşıyoruz tarzındaki bir yaklaşım oturmuş diye düşüyorum. O yüzden Başkan, hep bize, “Saman alevi gibi yanıp snyorsunuz” derdi. Bu durumlar hakkında kıyamet koparmak, bir Şeyler yapmak yerine, zaman zaman duygulanıp, ama peşinden de bir Şeyler yapmayan bir hale getirilmişiz. Tabii her Şeyin bir ls, bir ‘raconu’ var. Ben, sosyal reform hakkında çok fazla bir Şey söylemeyeceğim, çünkü çok Şey syldi. Biz de çok Şey söyledik. Fakat gerçekten bir ilişkinin de raconu var. Ben bu ilişkileri zaten aşk, sevgi olarak görmüyorum. Bunu, hiyerarşinin artık son halkası olarak görüyorum. Bununla tamamlayıp pekiştirme olarak görüyorum. İşin kötüsü; düzenin çok gerisinde bir düzey söz konusu. Ben, yaş oranına bile takılmıyorum, olayı ‘ayıp’ şeklinde de ele almıyorum. Biz burada eğer onun ideolojik boyutunu, g-iktidar meselesiyle olan ilişkisini çözersek ve bütün bunlar gelişti diye atmamız gereken adımlardan geri dnmezsek büyük bir evrimselleşme sürecini tamamlarız diye düşünüyorum. Yani o süreçte kim nerede olmuş olursa olsun, ister en tepesinde, ister en altında; biz gerçekten ne o duruma düşen insanlara ne de bu halka bunun hesabını veremeyiz. önderlik, vicdan devriminden bahsetti. Bence biz bunu çok fazla anlamadık. Ben Şimdi anlıyorum. Her ne kadar devlet kendi eliyle bu Şeyleri geliştirse de, bunun yanında, bunu ortadan kaldırmak isteyen kesimler harıl harıl çalışır. Bu tartışmalarda bazı Şeyler nete açığa konuldu, ama tabii gönül isterdi ki, arkadaşlar izah getirirken yalın olsunlar. Çünkü bir bireyle alakalı olma durumundan çıktı olaylar. O anlamda, ben tekrardan, özellikle birinci derecede sorumluluğu olan arkadaşların bu şekilde yaklaşmasının çok daha etkileyici olabileceğini ve hem kendileri hem de genel gidişat açısından daha umut verici bir tablo açığa çıkarabileceğini belirtmek istiyorum. Tabii umut, bu arkadaşlarla sınırlı ya da bağlantılı olan bir Şey değil. Yapıda çok farklı bir ruh halini gördüm. Bazı Şeylerden

bıkma, usanma var. Kırılmalar çok yoğun yaşanıyor. Biz sanıyorduk ki; Avrupa’da çok kırıldık, çok döküldük, ama bakıyorum, gerçekten burada katliam yaşanmış. Ama olumlu bir yanı da var; eğer biraz yaşadığımız ortamın dışına çıkabilirsek, bence umut karamsarlıktan daha güçlü. Birkaç nokta var; arkadaşlar da çok açıldı. O nedenle, ben onlara girmeyeceğim, sadece önemini belirteceğim. Bizim bu toplantımız, tüm hareketimiz açısından çok önemli olmakta ve bu anlamda birkaç temel noktada bizden görüş çıkmak durumunda. Birinci boyut, varolan çizgiler noktasında hala konuşmalarda farklı yansıyan durumlar var. Onun yerine, ortaya çıkan çizgiler noktasında çok net bir durum değerlendirmesi çıkabilmeli bu toplantımızdan diye düşünüyorum. Bu anlamda, zaten sağ teslimiyetçi çizginin durduğu nokta çok bellidir. Fiiliyatta, şu anki pozisyonu itibariyle ihanete gidip gelmeme arasındadır, o noktaya çok yakınlaşmıştır. Ama diğer yönüyle de, sol çizginin de ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir. Çünkü her birimiz bunu kendi pratiklerimizde çok yoğun yaşadık. Sağ teslimiyetçi çizginin bu kadar güç kazanması, sol çizgi içerisinde adı geçen arkadaşların bu çizgiyi beslemesi, bu çizgi karşısında tavırsız kalması ve onların kadrolaşmasını seyretmesiyle çok bağlantılı bir şey. O anlamda da, bu iki durum hakkında, bence bir tavır açığa çıkabilmeli. Bir diğeri tabii ki, ordu noktası da bence önemli. Bize bunlar çok fazla yansımada, ama orduya yaklaşım netleştirilmeli tabii ki. PJA yönetimi açısından, aslında sağ teslimiyetçi çizginin etkilerini bu noktada görebiliyor. Eğer öyle bir yaklaşım açığa çıkıyorsa, tekrardan düzeltilmeli. Aynı zamanda, kadının bu çizgilere girme noktasının ne boyutta olduğu da ortaya konmalı. Çünkü farklı eğilimler açığa çıkıyor. Sağ teslimiyetçi çizgi içinde yer alanlar var. Böyle bir sürü kategoriler açığa çıktı. Ama bunun yanında, bana göre en tehlikeli duruşlardan birisi, pasif duruştur. En azından, birisinin çizgisi var ve bunu bağıra çağıra yerine getiriyor. Ama “Ben pasif kaldım, ben yapmadım, etmedim” tarzındaki yaklaşımlardır bunu bu kadar üst düzeye çıkararak diye düşünüyorum. Yani o kategorilerin biraz daha net ortaya konması önemli olur. Çünkü yüksek bir umut var ve bazı tabular yıkılıyor. Bu nokta da bence teşvik edilmeli. Bir de Irak’a gidiş noktasında bir iki şey belirtmek istiyorum. Çünkü ben de gittim. Herkesin rolü önemli bence. Ben dengeleri falan bilmiyordum geldiğimde. Irak’a gitme konusunda bir sakınca görmedim. Yemeğe gitme noktası ayrı, çünkü ondan önce çıkan bazı sonuçlar vardı. Ama o görüşmeye de karşı çıkmadım. Bence karşı çıkılacak boyutlar onlar değil. Biz biraz yanlış yerden giriş yapıyoruz sanki. Gücün yoksa bunlara girmezsin tabi. Eğer bir pozisyon, bir duruş sergileyebilir miyim, sergileyemez miyim gibi bir ikilemin varsa, gitmesen daha iyi. En azından insan o noktada kendisini durdurabilir. Ama eğer sen tavır

ve tutum sahibi olabilirsen; diyalogda, görüşmede bence bir sakınca yok. Benim olaya bakışım biraz böyleydi. Ta ki, o görüşmeye gidene kadar da sorun yoktu. Görüşme notlarında nderliğin de ortaya koyduğu bir Şey vardı; ismi geçen dört arkadaşın çalışmalar içerisinde yer alması, ama görev ve yetki anlamında içinde bulunmaması. Başkan söyledi, biz de katıldık. Bir de geçmişi var bu işlerin; yaklaşımlar, çizgiler var. O noktada Pel. arkadaş belirtti. Be. arkadaşla da ‘Bo. içinde olsun mu, olmasın mı’ noksanda bir atışma oldu. Fakat o toplantıya gidilip gelindikten sonra arkadaşlar bu dört isimde anlaşmıştı. Benim dikkatimi çekti ve ben arkadaşlara söyledim: “Bu izgi ve bu çizginin içinde yer alan bayan arkadaşlar bu noktada bizimle anlaşabiliyorsa, ben kuşku duyuyorum bu karardan” dedim. Niye kuşku duyuyorum? Bunu dengeleyebilecek gücümüz var mı? Biz dengelere kötü diyoruz, ama ilerici dengeler kurmak gerekir. Hiçbir Şey dengesiz yürümez, ama bizim her zaman kurduğumuz dengeler ilerici dengeler olmamıştır. Gcszlğmzden kaynaklanan, öz gücüne dayanmadan yapılan dengeler olmuştur ve bu da bizi hep geriye çekmiştir. Henüz ilerici denge kurabilecek Şeyi açığa ıkaramadık. Bu anlamda, bizim yaptığımız toplantıda ben bunu dile getirdim. Fakat bu çok fazla dikkate alınmadı diye düşünüyorum. Hemen ardından, ertesı gün yemeğe gidildi. Arkadaşlar bizi davet de etmediler, ama ben gitmeyeceğimi söyledim. Bu arkadaşlara düşman gözüyle baktığım için değil, ama bir Şeylerin izahı yeterince yapılabilmesi gerçekten. Eğer biz birbirimize bir ‘merhaba’ diyeceksek, bunu diyebilmenin ölçüsünü birbirimize koyabilmeliyiz. Ben tabii ki merak ediyorum; sen yapmadın, ben yapmadım, peki bu kadar insan nasıl bu durumda Şimdi? Bunun bir izahı lazım. Bunun izahı olmadan bence bizim birbirimize ‘merhaba’ dememiz, Şeyi ayaklarımızın altında iğnememizdir. O anlamda, bence bu toplantıda yer alan arkadaşların buna izah getirmesi gerekir. Bu uzlaşma, hangi zemin üzerinden çıktı ve niye hiçbir arkadaş bunu çok açmadı. Bana göre kilit noktalardan bir tanesi bu. Pel. arkadaşın, Bo. arkadaş konusunda ilk etapta kavga ettiği doğru, ama sonra neden bu konuda sadece dört arkadaş için bir yaklaşım içine girildi? Ve ben eğer bunu grebiliyorsam, bizim Şu anki duruşumuzun, gücümüzün diğerlerini dengelemeye yetmeyeceğini biliyorsam; bu arkadaşlar bilebilir diye düşünüyorum. O yüzden, bir kez daha bazı Şeylerin biraz daha derin izahının gerektiğini belirtiyorum.

Tabii biz Avrupa’da çok zorlu yıllar geçirdik. Hiç kolay değildi. Buradan çok beslendik mi, onu bilemiyorum. Hele hele buradaki durumu görünce, Avrupa’da yaşadıklarımızı biraz daha iyi anlıyorum. Gider gitmez yaşanan bir olay oldu. Bunun karşısında, ben ne genel örgütün ne de PJA’nın gcl bir duruş sergileyemediğini

düşünüyorum. Belki bana da benmerkeci diyebilirsiniz, ama bu olay biraz da Avrupa’da çorap skğünün başlangıcı oldu diye düşünüyorum, çünkü orada bir duruş sergileyemedik. Duruş ne olabilirdi? Eğer biz yanlıştıysak, ki eksik yönlerim var; ya bize güçlü bir tavır olabilmeliydi ya da diğerine. Bizim Avrupa’daki pratiğimizin özü budur; tavırsızlık, iradesizlik. Bir iradeden bahsetmek çok zor. O anlamda, çok olaylar yaşandı, PJA özgürlüğü, genel örgüt ilkeleri çok ayaklar altında gitti, ama ne bizim büyük isimlerden ne de başka isimlerden buna karşı bir yaklaşım gelişmedi. En barizi, Avrupa’da dört beş yıl içinde, yanılmıyorsam bayanlı- erkekli beş yüz kadro kaçtı. Buna karşı ülkeden bir refleks bile gelmedi. Ama ne oldu? Salt PJA’yı soruştırmaya almayla bir refleks gelişti. PJA Avrupa örgütünün, bayan kaçışlarından dolayı soruştırmaya alınmasına biz tepki gösterdik. Niye? Bizim eksikliğimiz olmadığından değil; bir taraftan bakıyorsun, erkek yapısından kaçan kaçana, kimse bundan haberdar mı, değil mi, onu da bilmiyoruz ama bir bakıyorsun, sana korkunç bir yönelim söz konusu. Bunun karşısında gene tık yok. Se. arkadaş bazı ayrıcalıklı yaklaşımlardan bahsetmişti. Ben kendi şahsımda çeşitli örnekler yaşadım ve bunu Avrupa’da kimseye anlatamadım. Olay böyle olunca ne oluyor? Benim tarzımda bireysel mücadelecilik var, yani örgüt yaratarak mücadele etmede belki çok güçlü değilim, ama yaklaşımlar öyle bir noktaya geliyor ki, bu senin bireysel bir davan haline dönüşüyor, çünkü kimseden çıt çıkmıyor. Ben Avrupa’da bir yürütme üyesi idim. Bu içime oturdu ve çıkmıyor. Beni bir yürütme üyesi olarak görelendirdiler, fakat R1. arkadaşın bir telefon konuşmasıyla, benim görevlendirmem çok farklı bir sahaya oldu. Kimse buna, bir “dur” bile demedi. Ben arkadaşlara şunu da söyledim: Ya beni yürütmeden çıkarın ya da bu arkadaşa deyin ki, “Sen bunu yapamazsın”. Bunun gibi binlerce olay var. Sadece benim şahsımda gelişmiş durumlar değil bunlar. Ya da şöyle bir olay; PJA meclisinde yer alan bir arkadaş çok alene bir şekilde, “Ben konferansa katılmayacağım” dedi. Arkadaş öyle bir ayarladı ki, işi olduğunu, katılamayacağını söyledi ondan sonra da. Tabii çok sonra çok dile getirdiğimiz için, sanki bireysel meselemizmiş gibi bir hale geldi. En sonunda soruştırma ya da rapor isteme durumu olmuş, ama haberimiz yok. Çok ciddi şeyler, ama bazıları çok hafif atlatıyor, üzeri kapatılıyor. İyi ki benim mantığımda sürgün diye bir olay yok; bunu erkenden anladım bu örgüt içerisinde. Sen, o erkek egemenlikli dünyanın metotlarını kendinden çıkarıp atmazsan, insanın ne ruh sağlığı bunu kaldırıbilir ne bir şey. Sanırım iki yıl falan Avusturya’da sürgünde kaldım. Yarısı yürütme üyesi olarak, yarısı da öyle değil. Biz dedik, burası da bir mücadele sahası, sorun değil. Tabii bütün bunlar bizi şu noktaya getirdi ve ben bunu örgütün bir platformunda söyledim:

“Benim artık ne PJA ne de genel örgüt yönetimine güvenimiz yok”. Ben de bu yönetimin içindeyim; diyorlar ya, “Gel de işin içinden çık”. Ben şunu düşündüm tabii; Avrupa’da, olabilecek en üst düzeylerde yer aldık ve biz bunu yaşıyorsak, en alttaki ne yaşayabilir? Çok vahim durumlar oldu Avrupa’da. En üst düzeyde, konsey düzeyinde, Avrupa koordinesi düzeyinde açığa çıkan pragmatist, hiçleştiren yaklaşımlar Avrupa’daki kadroyu iradesizleştirmiştir; eleştirmek bir yana, kişilik bırakmamıştır. Ayakta duranlar kendi kendisini avutmuş, bir iki eleştiriyle biraz rahatlatmış; o da çok ender tabii. Ya da kendisini kapatmıştır, işine vermeye çalışmıştır. Diğerleri de, “Bükemediğin bileği öp” misali, adamı olup devam etmişlerdir. Avrupa’daki pratiği böyle derinlemesine ele almak gerekiyor, çünkü belki şu an Avrupa’da bir kıpırdanma yok, buradaki boyutlar da bilinmiyor, ama yapı ve yönetimin durumu iç açıcı değil. PJA yönetimi ne bir irade gösterebilmiş ne de sahiplenebilmiştir. Bir mücadele yürütölmüş, ama nasıl bir mücadele? Gerçekten klasik kadın yöntemlerini çok fazla aşamamıştır; protestodur, konuşmamadır. Genel yürütmede ne ölmüş bilmiyoruz, ama bireysel çıkışların dışındaki bir olgudan bahsetmek çok fazla mümkün değil.

Ülkeyle bağlantılı boyutu ne? Ülkeyle bağlantılı boyutu şu: İlk zamanlarda arkadaşlar telefon görüşmelerinde, “Mücadele edin, karşı durun” diyorlardı. Ne kadar etkili-etkisiz ya da yanlış-doğru yöntemlerle yaptık bilmiyorum, o da ayrı bir tartışma konusu, ama biz zaten az buçuk mücadele ediyorduk. Bunu daha da hızlandırdık. Ardından bir telefon daha: “Heval, siz ne yapıyorsunuz? Siz süreci zora sokuyorsunuz, bizi bilmem ne yapıyorsunuz.” Yani öyle bir hale geldik ki açıkçası, burayla oradaki yaklaşımlar arasında sıkışma yaşandı ve “Aman eski şeyler olmasın, eski yöntemlere düşmeyelim” adı altında böyle bir portre açığa çıktı. Tabi çok acıdır; beş yüz insan az değil. Burada olanlara söylerken, bizim için de söylüyorum. Bunun hesabını kim, nasıl verecek? Tabii içindekileri de kategorilere ayırmak gerekir. Herkesin netleştiği söyleniyor. Zaten bu süreç için de birileri öyle diyor; benim tepem atıyor gerçekten. Bırakın artık, netleşmedik bir yerimiz kalmadı. Tercihini yapanlar yapıyor zaten. O da çok net. Ama ayak altında gidenler için, “Bu bir netleşme süreci” diyerek kesip atamazsın sen. Hiçbir yönetimin, hiç kimsenin bunu böyle ifade etmeye hakkı olmamalı diye düşünüyorum.

Ne olmalı? Bu tabular yıkılırken, bizim daha güçlü tedbirler almamız gerekecek. Bu yönetimler alta kadar öyle güzel dengeler oluşturdu ki, yönetimlerin etrafında dönen bir kesim de var; o açıdan kimsenin kaybedeceği bir şeyi olmayacağı noktada tutmalıyız. Bunun tedbirleri neler olur? Başkan, Kongra Gel için iki yılda bir seçim önerdi. Bunun gibi tedbirler geliştirmek durumundayız. Arkadaşlar çok tartışmış, ama

iki şey belirtmekten kendimi alıkoyamayacağım; PJA Avrupa örgütü meclisindeyim, ama burada yapı olarak diyorum ki, öyle bir örgütsel refleksimiz açığa çıkmalı ki, var olan portre içinde kendi payımızı da görmeli ve yönetimlerimizde, görevi ve yetkisi ne olursa olsun, kendini diğer bir insanla eşit görmeyen yaklaşımları kabul etmemeliyiz. Bence bizi bu noktaya getiren bir şey budur. Yönetimlerimiz kendisini her zaman yapı üstünde gördü. Bu, çok vahşi bir durum. Bazen düşünüyorum; hepimiz daha az ya da daha çok biliyorduk, önemli değil, ama insani anlamda eşit değerde geldik bu örgüte. Fakat geldik gördük ki, yönetimlerimiz yok. “Hepimiz eşitiz, ama ben senden daha eşitim” gibi bir durum söz konusu. Bunun hem bizim tarafımızdan kabul edilmemesi hem de yönetimimizin içinde kabul edilmemesi gerekiyor.

Biz bir sürü karar da aldık; mesela yönetimi yapının seçmesi kararını aldık, Canımız isteyince uyguladık, istemeyince uygulamadık. Ben bunun emarelerini son iki ayda yaşadım. Son Irak gidişinde; giderken de söyledim, öyle çok örgütsel boyutta gitmek yerine, hem arkadaşlara yardımcı olmak hem de durumu anlamak önemliydi. Arkadaşlar beni tüm toplantılara kattılar; bu, güzeldi tabii. Sadece diğer çizgi içerisinde olan arkadaşlarla yapılan toplantıya katılmadım, ama onun dışındaki toplantılara gittim. Tabii şu kötüydü: O kadar hiyerarşiden bahsederez, mahkum da ederiz, ama ayağa kalkar, uyguluyoruz. Bu, çok kötü bir durum. Arkadaşların hepsini töhmet altında bırakmak doğru değil, ama Be. ark. bana şunu fısıldayabildi: “Heval, istersen çık, bak biz toplantı yapacağız”. Aslında bu duruma gelmemek de gerekir. Züb. Ay. ile olan toplantıya, girmesem daha iyi olur diye belirttim. Çünkü ne meclis sıfatım var ne şu bu sıfatım var. Ama böyle keyfi tutumlar bizde çok. Bu da çok doğru değil, diye düşünüyorum.

Ben ağırlıkta bunları belirteceğim. O yüzden, bizim yeni yapılanma tartışmalarımız çok önemli olacak. Çünkü bu güne kadar yönetimlerimizi çok idealize ettik, çok güçlü gördük. Bence bu da çok dogmatik bir tutum, çünkü kimse dört dörtlük değil ve bence her dönemde birileri çok uç noktalara kaydı. Bu, tedbirsizliğin de bir sonucudur bence. Biz Avrupa’da da tartışıyorduk; maliyecilerin elinde bir sürü para oluyordu, yıllar sonra bir bakıyorduk, adam ya birazını çalmış ya birazını bankaya yatırmış faizinden yararlanmak için. Niye? Kontrol altında değil. “Ne olur şunu birazcık işleteyim. Ne olacak ki? Çalmıyorum da, bir şey de etmiyorum” diye düşünüyor. Ya da hakkı görüyor artık; “Ben on yıldır bunu yapıyorum, hadi birazcık da şuradan bana” diyor. Demek istediğim bu. Bunun tedbirlerini açığa çıkartmak gerek. Bence hepimize yazık gerçekten. Herkeste bir şeylerin nüveleri var. Hani arabesk bir şarkı var; “Ben böyle değildim, yaşarken böyle oldum” diye, tabii öyle değil durum, ama bu nüveler hangi yönle

besleniyor, hangi noktaya geliyor, bu önemli. Ben bunları, açığa çıkan şeylerin bir gerekçesi olarak ortaya koymuyorum, gelecek açısından bazı tedbirler alabilmek için belirtiyorum.

Sa.(V) ark: Arkadaşlar orduya ilişkin görüş dile getirdiler; Heval Hez. ordu yönetiminde yer aldığı için, onunla ilgili bir olaydan söz edildi. Heval Pel. izah istedi, kimse değerlendirmeyemedi. Bu konuda ben de görüşümü belirtmek istiyorum.

Heval Çi. bir değerlendirme yaptı. Eğer bu, bütün ordu yönetimimizin genel görüşü ise, yani YJA eğer kadın hareketi olarak kendi durumumuzu değerlendirme ihtiyacı duyuyorsa, sadece Heval Hez. de değil, Heval Ha. ya da bu meselenin merkezinden bir arkadaş bağlantı kurarak, “Heval, biz bu arkadaşları bu esas üzerinden gönderiyoruz” diyebilirdi. O zaman insan, Heval Çi.’in yaptığı değerlendirmeye anlam verebilirdi. Ben ve Heval Do. bilerek ve isteyerek o tartışmaya katılmadık. Çünkü Kaniye Cenge taraflarında, benle Heval Do.’nin PJA ile bir olmadığımız ve bunun için de dışlandığımız, bu temelde yönetim çalışmaları içinde olmadığımız ilişkin öyle tartışmalar yürütülmüştü ki, bu yüzden ikimiz de toplantıda hazır değildik. Heval Hez. özellikle ikimizin hazır olmasını istemişti. Ben bunu duyunca rahatsız oldum, katılmadım. Zaten Heval Hez. geldiğinde, farklı bir durum da yaşanmıştı. Bireysel durumuma ilişkin bir zorlanma yaşandı, o günlerde yönetimle bir mücadele içerisine de girdim. Nasıl? “Yönetim çalışması yürütmüyorum, arkadaşların yanında da kalmayayım” diye düşündüm. Bu, benim üzerimde etkide bulunuyordu. Çünkü her iki duygu, yani bir yandan sorumluluk, bir yandan da o kararın olmaması nedeniyle zorlandım ve gidip yanımdaki mangada kaldım. Arkadaş geldi, beni orada gördü. Acayip bir tesadüf oldu. Gerçekten de, demek ki söylenenler doğruymuş gibi bir kanı oluştu. Zaten o yüzden de aynı gün tekrar yönetim mangasına gittim. Yoksa dönmek gibi bir niyetim de yoktu.

Toplantıya katılan arkadaşlar Heval Pel., Heval Sew., Heval Zel. idi. Benle Heval Do. katılmadık, ama sonradan arkadaşlar bilgilendirdiler. Arkadaşlar, bir elçi gibi gönderilmediğini söylüyor, ama Xınere yönetimimiz bize bir not gönderdi, diyordu ki, “Heval Cu. haber göndermiş, siz gitmemişsiniz, eleştiriyoruz”. O zaman da, oradan gelip bu teklifi bize getirecek arkadaş yoktu; sadece Heval Hez. gelmişti. O da cevap alınca kalmadı, çıktı. Oradan PYD’ye gitti. PYD’de de arkadaş hakkında birçok şey söylendi, bir toplantıda soruşturma istendi. Bilmiyorum, arkadaşın bundan ne kadar haberi var, ama orada arkadaşlar kalktılar, Heval Hez.’in niye geldiğini sordular. Heval Şi. üzerinde baskı uygulamak istediler. Oradaki karmaşayı kabul etmiyorum, bunları bazı çevrelerin yaptığı zaten belliydi, ama bu temel

üzerinden orada da çok spekülasyon yaşandı. Bu konuda bir izahın yapılması gerekir. Heval Hez.'i biraz tanıyorum, birlikte kalmışız da; Heval Hez., bizim yanımızdan bir arkadaşın alana gitmesi için çok ısrar etti. Kaç kez cihazda söyledi. Ağırlıklı eğilim de Heval Pel. idi. Normalde Heval Hez. bu kadar ısrarcı değildir. Hatta fırtınada iki günlük yol yürüyüp kolay kolay PJA'ya gelmez. Bunu Akademi'de bir toplantıda da söyledim, burada da söyleyeyim ki, arkadaşına karşı ikiyüzlülük olmasın. Bu noktada, böyle bir misyonla geliş vardı. Ben de öyle yorumladım. Arkadaşın kendisi de izah ederse iyi olur. Çünkü Heval Cu. bile son yapılan Yürütme Konseyi toplantısı sırasında, koordinasyondaki arkadaşlara açık açık demiş ki, “Ben PJA'yi kurtarmak istedim, ama PJA buna gelmedi”. Yani siz düşmüşsünüz, artık boğulmuşsunuz, ben sizi kurtarmak istedim. Heval, allah aşkına, biz onların kurtarmalarını istemiyoruz artık. Kendilerini kurtarsınlar bu arkadaşlar. Çok kızıyorum. Onların ne haddine ki, onlar bizi kurtarsınlar. Onların hiç bizi kurtaracak durumları yok. Kurtarmalık kişilikler, hiç kimseyi kurtaramazlar. Bunu söylüyorum, her yerde de söyleyeceğim, çünkü orada konuştuklarımız, söylediklerimiz çok çabuk gidip o arkadaşına ulaşıyor. Örgüt elden gidiyor; ne zaman kurtardı, ne zaman adım attı? Önderliğin onursal başkan olmasını kabul etti. Bir anda nasıl örgüte bu kadar sahip çıkıyor? Ben arkadaşına da, “Sizden çok rahatsızım, bunları siz yarattınız” dedim. PYD toplantısı oldu; Heval Ke. geldi, iki saat sözlü bilgi verdi ve parasını, telefonunu aldı, gitti. Ama biz küçük bir karar alıyoruz, bir arkadaşını bir yerden başka bir yere göndereceğiz, “Heval Ab.'in görüşünü alın, Heval Ce.'in görüşünü alın ve tabii birinci derecede Heval Fer.'in görüşünü alın” deniyor. Bekle ki, cevap gelsin. İnsan bunları gördüğü halde değerlendirmese, yanlış olur. Birbirimiz üzerinde böyle bir baskı da yaratmamalıyız: ben bunları söylerken, aynılaştırmıyorum. Haklı olarak, benim Ferhat'tan beklentim yok, ama diğer arkadaş için eğer bir iddia varsa, eleştirmeliyim ki, doğru çizgiye gelsin. Bu açıdan değerlendiriyorum. Yoksa kimseyi aynı ele almıyorum. Eleştiriyor olmamız, o arkadaşları aynılaştırdığımız anlamına gelmiyor ki, öyle bir durum yok.

Bu anlamda, Heval Hez.'in gelişinin anlamını biz öyle değerlendirdik. Çünkü bunun emareleri çoktu. Arkadaş da konuşmasında birden, “Ben o adla gelmişim, arkadaş beni göndermiş” demedi ki. Ama onun işaretleri tartışmaya yansımış. Biz de yönetim çalışmasında yerimizi alıyorduk, yönetimin dışında değildik, ama arkadaşlar kadar aktif değildik. Xınere notu da bizim tam emin olmamızı sağladı. Eğer Heval Cu. istiyorduyorsa çağırıp kendisi söyleseydi. Ama o zaman gitmemek, genel kararımızdı. Arkadaşlar eleştirebilirler, gidip tartışarak tutumumuzu orada da koyabileceğimizi

söyleyebilirler. Ama zaten Kadın Hareketi üzerinde bir töhmet var, yani ortam çok politikti ve öyle bir duruma düşmek istemedik. Tavır, ortak alınmıştır. Bunu açıklamak istedim. Arkadaşlar zaten kendileri izah ederler.

Kadın komitesinin rolünü oynamadığı şeklinde yapılan eleştiriye katılıyorum. Irak'ta meclisteki arkadaşları zaten eleştirmiştim. Arkadaşlar tüm yetkiyi kendilerine bağlamak istediler. Heval Se. dile getirdi, belki tam anlaşılmadı, ama bir kez daha teyid etmek istiyorum; arkadaşlar, Avrupa yönetimimize bir not yazarak, "Artık bizi muhatap almalısınız" demişlerdi. Yani PJA koordinasyonu, devre dışıdır. Züb. arkadaş, direkt televizyonda bunu ilan etti. Bizim hiç haberimiz yok; dedi ki, "Bundan sonra kadın komitesi çalışma yürütüyor." Arkadaşlar yükü üzerlerine aldılar. Zaten koordinasyonun istediğı de planlama yapıp, çalışmaları devretmekti. Arkadaşlar o zaman buna gelmediler, sonra herkesten habersiz çalışmaları devraldılar, ama yürütmediler de. Ben çok düşünüyordum; ki, bunu arkadaşlar Irak'a gittikleri zaman da söylemiştim, niye kadın komitesinden bir arkadaş arabaya binip de Behdinan'a gitmiyor? Bir günlüğüne YJA yönetimi ile sadece bir günlüğüne tartışma yapmaya gidemiyorlar mı; bu kadar karmaşa var, arkadaşların eleştirileri var, rahatsızlıkları var. Haydi yapıyı bırakalım, yönetimle de mi tartışamazlardı? Uzaktan diyalog yöntemi, sorunları derinleştiriyor. Bunu da bırak; Irak içinde bile halka, arkadaşlara gidilmemiş. Bundan sonra bu tür tutumlara girmemek gerekir.

Meclisteki arkadaşlar var, onlarla şimdi tartışıyoruz, onlara bile çağrı yapıldı. Mesela iki yıldır ülkedeyim, daha önce Heval Pir. ile hiç kalmamışım. Bir çalışma arkadaşı olarak tanımıyorum. Arkadaş Suriye'den sonra Irak'a gönderildi. Bu arkadaşın durumunu doğru dürüst takip etmedik biz. Doktor Ji., yine öyle. Yani bu arkadaşlar o kadar bağımsız bir tutum gösteriyorlar ki, neredeyse onlara bile, "Kimin yanından gelmişseniz, oraya gidin. Siz falan kliğin kadınlarısınız" diyorlar. Bu arkadaşların ne kongreden ne tartışmalardan haberleri var. Bazı arkadaşlar konferans esnasında buraya geldiler, seçimlere de katılmadılar. Başka alanlardan gelmişlerdi. Bunun gibi birçok şey de yaşandı. Kongre içinde PJA meclisi düzeyindeki katılım da az oldu.

Bazı arkadaşlar, Irak'a gidişin yanlış olmadığını söyledi, ama onun da usulü var. Ben de arkadaşların gitmeleri için imza atmışım. Tabii kolay olmadı, ama katıldım. Çünkü öyle bir ihtiyaç vardı, ama maalesef giden arkadaşlar rollerini oynayamadılar. Oradaki arkadaşlar da onları kabul etmediler; "Heval Pel., PJA'dır" mantığı dayatıldı ve zorunlu olarak biz de bu kararı kabul ettik. Bunun da etkisi vardı. Arkadaşlar gittikten sonra, orada arkadaşların içine girdikleri tutumlar

var. Tabii biz böyle kararlar almış değiliz. Birey olarak görüşüm şuydu: PJA, Irak'a herkes gibi gitmemeli. Eğer onlar halka gitmiyorlarsa, arkadaşlar halka gitmeliler. Eğer onlar kadro ile grşmyorlarsa, arkadaşlar gidip kadorlarla görüşme yapmalı, toplantı yapmalı. Eğer onlar gidip boş boş geziyor, farklı bir yaşam tarzı geliştiriyorlarsa, arkadaşlar bunu yapmamalılar. En azından bu tartışmayı yaptık ve arkadaşların önüne plan koyduk; buna göre gelişmedi olaylar. Arkadaşlar bunun izahını yaptılar. Önderlik, bize Irak'a gitmemizi söyledi. Irak, Fer.'ın babasının evi değil. Zaten yleymiş gibi yapıyorlar; arkadaşlar toplantı yapıyorlar, gidip ortamdaki kovuyorlar. "Irak, bizimdir" demeye çalışıyorlar. Irak çalışmalarımıza el koymuşlar, kimsenin gitmesini istemiyorlar oraya. Tam da, en bağlı olan, çalışma yürütebilecek durumda olan arkadaşlar gitmeli Irak'a ve bu zemini onların elinden almalılar. şimdiye kadar gidişimiz bu biçimde olmadı, bu yüzden denge arayışı, bilmem ne arayışı, diyalog arayışı gibi adlandırmalar oldu. Maalesef arkadaşların hareket tarzı buna yol açmış, objektif olarak böyle bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu noktaları kabul etmek gerekiyor, çünkü mevcut tepkiler de az değil.

Avrupa zerine bir tek şey söylemek istiyorum, kimse değerlendirmede; ben, her üç bilgilendirme notunu da reddediyorum. Ben, arkadaşlara iade edelim, diyorum. Ve arkadaşlar lütfen zeleştirilerini versinler. Çünkü bu değerlendirmeler, toplantımıza perspektif şeklindeydi. Arkadaşlar mecliste nasıl bir rol oynadılar, özeleştiri noktaları nelerdir; bunlar yansımamış. En azından nezaketen bile olsa, kendilerine ilişkin bir söz sylemeliydiler. Zaten Avrupa, bunu hep yapıyor. Ni. arkadaş onlar gittikten sonra yaptıkları meclis toplantısının notu bize ulaştı, okuduk. Arkadaşlar, "Biz sizin bu kadar dağınık olduğunuzu bilmiyorduk" diyorlar. Ülkedeki arkadaşların çabuk kendilerini toparlamaları gerektiğini belirtiyorlar. Yani perspektif veriyorlar. Sanki merkezimiz tamamen orasıdır da, orası buraya perspektif veriyor. Heval, eleştiri farklıdır, bu biçimdeki çağrılar çok farklıdır. Sizin bu noktada rol oynamanız gerekir. Tamamen Heval Rı.'nın eksenine girmişler; "Bağımsız hareket mi, Kongra Gel içinde yer almak mı" tartışmasını o arkadaşlar gündemimize koydu. Belki Avrupa'daki arkadaşlar bunun üzerinde yoğunlaşıyorlar, ama PJA'daki arkadaşların böyle bir yoğunlaşmaları yok benim bildiğim kadarıyla. Arkadaşlar hiç de öyle tartışmıyorlar, tamamen bağımsız hareket üzerine yoğunlaşıyorlar. Yönetimin gündeminde vardı, ama vardıysa da, bu arkadaşlar eliyle gündeme girdi. Bu yüzden, bu arkadaşların özeleştirel yaklaşımları olmalıdır. Kongreye gönderdikleri kadınlar açısından da, kongre hazırlıkları açısından da yetersizdiler. En azından bunların zeleştirilerini

verebilirlerdi. Ama yine kendilerinden başlamışlar, durumlarının çok iyi olduğunu sylyyorlar. Biz de Avrupa’da kaldık, bizim dönemimizde de birçok büyük adım atıldı, ama arkadaşlar, kendilerinden öncesini inkar ediyorlar, kendilerini bunun üzerinden kuruyorlar. Bu, yanlıştır ve özeleştiri vermeleri gerekir.

Meclis olarak, Doğu Karargahı içindeki görevlendirmeyi eleştirmemiz gerekir. So. arkadaş için değerlendirmeler oldu, o arkadaş zaten izahını yapar. Re. arkadaş da meclis yesi bir arkadaşımızdır. Ayrıntıları tam hatırlamıyorum, ama istifa etmişti ve hazırlık komitesine girmişti; bunlardan yönetimimizin haberi yok. Arkadaşlarda kendi başına hareket etme oldu. Fakat diğer yandan da, PJA meclisi olarak doğu çalışmalarında yaşanan boğulmayı gördüğümüz halde müdahalemiz gecikti; Heval So. da, Heval Re. de boğuldu, ama müdahale olmadı. Onlarda da şu mantık gelişti: Örgüt bile Ferhat karşısında bir şey yapamıyor, biz ne yapabiliriz ki? Adeta kendini bırakma ne ıktı. Burada da kendi sorumluluğumuzu görmeliyiz. Mesela Heval Re.’de ileri düzeyde iddiasızlık, kendini gc görmeyen, adeta varlığı ile yokluğu belli olmayan, hatta kendini dağıtan bir duruş ortaya ıktı. Heval So.’ın PJA’ya gelişini, olumlu görüyorum. Ama eğer bunların n alınmasaydı, Heval So.’ın tepkileri de arkadaşı farklı bir noktaya götürürdü.

PYD’de yaşanan durumlar oldu. Heval şi.’ın yaptığı değerlendirmeler ve eleştiriler önemliydi, ama kendi iki aylık pratiği hakkında bir şey söylemedi. Orada kümelenen anlayış, arkadaşlar üzerinde çok ciddi bir zorlanma yarattı. Toplantıda, arkadaşların annelerine kfredildi. Kfredenlere, niye böyle yapıyorsunuz, diye sorulunca da, “Gelecek sefere onların bacılarına da kfrederiz” diyorlar. Bu düzeyde, artık ortamımızın asla kaldıramayacağı ahlaksızlıklar var ve bunlar sadece arkadaşlara değil, rgtmize de dayatıldı. Heval şi. koordinasyon ile ilişki içinde idi, alışverişi de vardı. Ama son dönemlerde, artık talimattan sonra da olabilir, zamanını tam bilemiyorum, ama arkadaşta bir uzaklaşma gördüm. Bir de, şi. arkadaşta da misyonuna denk düzeyde rolünü oynama durumu gelişmedi. Sürekli beklentili bir duruş vardı; yönetime katılımı böyleydi mesela. Daha fazla katılımı gerekirdi. Bu konularda daha özeleştirel yaklaşabilirdi.

Heval Se. değerlendirdi; önemliydi, fakat kendisine ilişkin daha farklı sonuçlar çıkarmış olması gerekirdi. Arkadaşın değerlendirmesinde eksik kalan nokta buydu.

Sonuç olarak kendime ilişkin bazı şeyler söylemek istiyorum; benim açımdan da çok zorlu bir süreçti. Bazı arkadaşlar daha yakından tanıyorlar, nk bu zorlanma sadece benimle sınırlı kalmadı, arkadaşlara da yansdı. Dışarıda uzun bir süreç geçirdim. Ondan önce

de örgüt merkezlerine fazla yakın olmadım. Yani yakın alanlarda oldum, ama hiçbir zaman bir yönetim bileşimi ile çalışma yürütmedim. Belki toplantı için bir araya gelme ve ayrılma oldu, ama dört beş arkadaş birlikte bir çalışma yürütmedim, genelde yalnız kaldım. Ülke dışından döndükten sonra, kadına ilişkin yaşananlar ne olursa olsun, örgütte yaşananlar ne olursa olsun, giderken taşıdığım duyguların aynısıyla geri de döndüm. Heval Se., Önderliğin fiili olarak çalışmalar üzerinde olduğu dönem ve Önderliğin fiili olarak çalışmalar üzerinde olmadığı dönemden bahsetti. Bu dönemleri karıştırma var, çünkü ben çıktığımda Önderlik hala yakalanmamıştı. Ülkeye yönelik duygularımı çok idealize ediyor olabilirim, ama nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum. Dönüşte, tabii bu durum sürdü. Şimdi de ülke hakkında böyle düşünüyorum. Mesela kongre içerisinde yaşanan tartışmalara katılımda, sonuna kadar istem ve coşku vardı. PJA'da kaldığım süreç biraz etkiledi. Dışarıdan gelmişim. Beklentim, arkadaşların beni eğitime almasıydı. Ama orduya da ihtiyacım vardı. Bir ay kaldıktan sonra orduya gittim. Kendi istemimle gittim, ama bir anlamda zorunluluk da vardı; yani o an için bir zorunluluktu. Yoksa planım zaten orduda olmaktı. Tercihini yapmada kendini çevreye göre ya da zorunluluklara göre ayarlama bütün pratiğimdedir. Ama orduya büyük bir istekle gitim ve oradaki çalışmalara katıldım. Her ne kadar tarz sorunlarım olsa da, sonuna kadar istekli bir çalışma yürüttüm.

İlk zorlanmam, Şubat Meclis toplantısında oldu; bu toplantı üzerimde büyük bir etki yarattı. O toplantının notları cebimdeydi, ama o toplantıya ilişkin Heval Pel.'e bir tek söz söylemedim, yani paylaşmadım. Normalde paylaşmamayı bilen bir insan değilim, yani içimde gizli bir şey kalmıyor, ama Heval Be.'le bile tartışmadım. O toplantıdaki eleştiriler beni çok etkiledi. Zaten o toplantıyı bir açıdan, bir talihsizlik olarak değerlendiriyorum. Arkadaşlar önemli bir toplantı olduğunu söylediler. Genel düzeyi, yapılan bazı şeyleri inkar etmiyorum, ama bu toplantının içinde bulunmayan arkadaşlar daha radikal eleştirilmişlerdi. Yani toplantıda bulunmayanlar üzerinde de yıkıcı bir etki yarattı o eleştiriler. En azından, kiminle tartışıyorsam, bunu görüyorum. Mesela Heval Hez.'e çok kırıldım o zaman. Behdinan'a gittim, bir iki gün birbirimizi Zap'ta gördük. İçimde kalsın istemediğimden, burada açmak istiyorum; çünkü tartışacak zeminimiz olmadı, daha doğrusu o gücü kendimde görmedim. Arkadaşla bazı düzenlemeler yaptık. Dört yıldır ülke dışındayım ve ben arkadaşların durumlarını bilmiyordum. Kim nasıldır, nereden bileyim. Arkadaş bana bazı tavsiyelerde bulundu. Ben de arkadaşlara "Heval, siz gidiyoruz, nasıl yaklaşabiliriz, hangi arkadaşları nasıl ele alalım" diye sordum ve buna göre bazı düzenlemeler yaptık. O toplantıdan sonra Heval Ha. onlar bana, arkadaşların görevlendirilmeleri konusunda eleştiri geldiğini

ilettiler. Sanki örgüt karşıtı olan insanları bireylere karşı tutmuşum. Bu ne anlama gelir; ben, örgüte karşı bir örgüt inşaa ediyorum. Örgüt insanları atıyor, ben de topluyorum. Bu, benim üzerimde büyük bir etki yarattı. Oysa arkadaş düzenlemeyi yapmıştı, ben de kabul etmiştim. Gerçi pişman değilim. Ama yapılanı, gerçekten dürüst bulmadım. Hatta hemen tartışma isteminde bulundum. Yaklaşık bir buçuk ay sonraydı, tartışma yapıldı. O zamana kadar da zaten sorunumu çözmüştüm. Arkadaşlar böyle şeylere takılmayalım diyorlar, ama insan üzerinde derin bir etki yaratıyor. Diğer eleştiriler yerindeydi. Buraya gelip belgeleri okuyunca, bunlar da üzerimde büyük bir etki yarattı. Değil ki yürüyemem, bu anlamda söylenemiyorum. Arkadaşların yerinde olan eleştirileri de vardı.

Bu biçimde, bende bir rahatsızlık oluştu. Zaten yıllardır kendimi birilerine göre ayarlamışım. Ben kendime hakaret etmiyorum, ama bu artık objektif olarak bir ikiyüzlülük oluyor. Adım atmak istediğim halde, aman falan arkadaş etkilenmesin diye yapmadığım zamanlar oldu; liberalizmden kaynaklanıyor bunlar. Zaten rapor sürecindeyiz, insan bunları daha iyi izah edebilir. Yani kendi tercihini yapmada, bir istemini dile getirmede, adım atmada insanlar beni çok belirliyorlar. Bu anlamda, irade, bağımsız bir kişilik yaratmaya açıklık olsa da bende, insana yaklaşımında sakatlık olduğunu söyleyebilirim. Bir yandan benim en güçlü yanımda, bir yandan da en zayıf yanımdır insanları ele alış. Birçok arkadaşı insancıl değerlendiriyorum, ama bu, örgüte zarar veriyor. Bunu da biliyorum. Savunduğum her şey Beritanca olmadı. Mesela bazı şeyler var ki, dönüp bakıyorum; yüzde yüz sahtekar olan insanları korumuşum. Bazı zamanlar gerçekten tuttuyorum, bazen de tutturamıyorum. Bu yüzden bu durum duygularımda da büyük bir tahribat yaratıyor. Zaten duygusal bir insanım. Önderlik, “En büyük ikiyüzlülüğünüz, duygusallığınızdır. Duygusallık, en büyük ikiyüzlülüktür” diyor. Bu anlamda da olsa, ciddi bir zorlanma oldu.

Geçen süreçte, kadın hareketinde salt inanmaya dayalı bir yürüyüş oldu. Tabii ideolojik dayanakları da var, tümden reddetmiyorum, ama arkadaşlara güvenerek yürüme yaşıyor. Tabii insan kandırılınca, içten büyük bir yıkılmayı da yaşıyor. Bütün bunlar tecrübedir, ders çıkarmak lazım. Bu yönlü yoğunlaşmalarım da var.

Komite sürecinde de kaldım. Ayrıntılara girmeyeceğim, çünkü Heval Pe. dün bazı şeyler söyledi, tamamen o biçimde gelişti. Burada vereceğim özeleştiri nedir; komite içindeydim. Sosyal reform konusunda da, komitede tartışan ve karşıt duran bir duruşumuz vardı. En büyük eksikliği, sosyal reform projesini yazdığımız zaman yaptık. Bunu yazdığımız zaman yollarımız ayrıldı. Onlarla aynı düşünememiz mümkün değildi. O zaman, örgütün yanına gitmemiz gerekirdi; “Heval,

biz bu arkadaşlarla anlayış birliği oluşturamıyoruz” demeliydik. Biz ne yaptık; İdare ettik. Tarzımdaki idarecilik, burada da ortaya çıktı. Nasıl bir idare; içte çatışma, ama “Kongreye kadar götürürüz, zaten kongrede arkadaşlar hükmü verir” yaklaşımı vardı. Bu nedenle, en büyük eksikliği orada yaptık. Bazen düşünüyorum; biz çıksak da Ser., Fer. onlar kesin gireceklerdi. Bazen bırakıp gideyim diye düşünüyordum, ama onlar, “Tamam, istemeyen çıkar” diyince, görüyordum ki, gitmemi istiyorlar. O zaman, “Gitmiyorum” dedim. Yani o zamanın örgüt mantığı bizi değiştirecekti, ama bizim yerimize de belki de Dıl.’ı koyacaklardı. Bu yüzden devam ettik ve kongreye gittik.

Kongre içinde de, arkadaşlar Fer.’ın nasıl bir baskı uyguladığını biliyorlar. Ben tartışmalarda, bu projenin böyle çıkarılmasına katılmadığımı söylemişim ona. Böyle gitse bile, kongrede kalkıp konuşacaktım. Ben kalkıp konuşmadan önce, O kalktı ve “Zaten bayan arkadaşlar da bizimleydi, birlikte bu projeyi hazırladık” dedi. Artık değerlendirme gerekmiyordu, ama karşıt oy kullandım. O gün yürütmeden bir erkek arkadaş görüşme notunu okuduktan sonra gidip yapıya demiş, “Önderlik kabul etmiyor, biz bu projeyi geri çekiyoruz”. Öyle değil yani. Geri çekmek, öyle kolay değil. Ben bu konuda tamamen As. arkadaşına katılıyorum. Fakat bireysel olarak benim katılımım hangi temel üzerindeydi? Öyle bir sorun olduğuna inandım ve gödüm ki bunlar inkarcılık üzerinden bunu geliştirmek istiyorlar. Buna karşı, yapıyı değerlere yönlendirerek özgürlük değerlerinden yana tercih yapmaya yöneltiriz diye katıldım. Şimdiye kadar da katıldığım çerçevede kararlıyım. Yanlış bir şey yapmadık, ama tabii ortamın politize olması sonucu, onların hizmetine girdi. Değerlendirmedeki eksiklikler, bu noktada ortaya çıktı. Konferansta bazı arkadaşlar karşı çıktı, orada da karşı çıktılar. Ama orada katıldıktan sonra burada gelip, niye böyle bir karar aldık demek doğru değil. Üçyüz elli arkadaş oradaydı, birlikte karar aldık. Bizim projeye komiteninki bir değildi. Ben de bir ajan gibi geldim ve nasıl cevap vereceğimizi ortaya koymak için konferansta komitenin projesine karşıt konuştum.. Ama komite içinde de açık hareket ediyordum. Düşünceleri, mantıkları neyse söylüyor ve tartışıyordum. Çünkü geliştirdikleri projeye, doğru bir yönlendirme yapmamız, doğru bir çerçeve koymamız gerekiyordu. Eğer projemizi tek alternatif olarak koysaydık, belki durum yine farklı olurdu, genel yapımızın yaklaşımı farklı olurdu. O noktada Pel. arkadaşın yaklaşımı, çok ciddi bir eksiklikti. Biz arkadaşın niye öyle yaptığına anlam da veremedik. Gerçekten de projemizi tek sunmalıydık. Büyük bir yanlışlık yapıldı.

Eğer bu yönlü atılım yapacaksak, tercihleri tekrar koyacaksak, bundan sonra yapmamız gereken, bu projeyi geri çekmek değil, “Bunlar sosyal reformdan bir şey anlamıyorlar” demek olmalıdır. PJA

Koordinasyonunda da tartışıldı. Arkadaşlar, “Biz de bir hamle yapalım, eskiden ilişkileri olan arkadaşlar da ilişkilerini ilan etsin” diyordu. Bu düzeyde tartışıldı. Belki birçok insan ayak altında gitti, ama bundan sonra düzeltilecek birçok Şey var, her Şey yitirilmemiş. Tercih adına, insan iki kadını kendi evine koyamaz. Arkadaşlar bu konuda nettir. Bu yüzden, bundan sonra da PJA’nın öncülük yapması gerekir. Sosyalleşme ve reform, yanlış bir Şey değildir. Önderlik beş yıldır reformları başlatmış durumda. Bu anlamda devrim yapıldı; devrimle reform birlikte yürüyor. Sosyal reform, cinsiyet devrimine karşıtlık anlamına gelmiyor. nk reformda, kökünden bazı Şeyleri düzenleme yoktur. Bir Şeyde önemli bir düzenleme yapmak demektir. Tam tersine, sosyal devrim dediğin zaman, mevcut Şeyi ortadan kaldırmak ve onun yerine yeni bir Şey koymak anlamı ortaya çıkar; nk devrim, temelden kaldırıır. Düzenleme ihtiyaçı var ve bu yüzden de nderliğin ortaya koyduğu tercihler temelinde bir netleşme gerekli. Benim, kişisel olarak içine girdiğim en temel eksiklik, buydu. Zamanında bu komite çalışmasını durdurmalıydık ya da nderliği bilgilendirmeliydik; “Biz böyle bir kongreye hazır değiliz, bize biraz zaman gerekiyor” demeliydik. Önderliğin çok önceden hazırladığı adımlar atılmamıştı. Bunlar bizi dara soktu.

Kongre sonrasında görev almadım; bu, benim tercihim idi. Arkadaşlar orduya gitmememi eleştirdiler. Bunun, alandaki arkadaşlar üzerinde etki yarattığı söylendi. Bir yıla yakın, Behdinan alanında çalışma yürüttüm, hatta karargahtaki en aktif arkadaşlardan biri bendim. Yapı içerisine de girip çıkıyordum. Arkadaşlarla alış verişim de vardı. Doğal olarak, orduya gitmeyişim, arkadaşlarda farklı bir kanı uyandırmıştır. Fakat ben, kendimi öyle değerlendirmiyorum; sorunum orduya gitmeme sorunu değil. Şimdi de kendimi önerebilirim ve orduya gidebilirim. Ama ben, yöneticilik yapamam. Mantiğim, Vi. ve Ber. arkadaşlarınkı gibi değil. Onların görevden alınmalarına, istifalarına katılmıyorum. Arkadaşlar, benimkini öyle adlandırmamalılar. Bilmiyorum, ne kadar ifade edebileceğim, ama yöneticilikte ortak olduğum Şeyler, benim kişiliğimde bir rme yaratıyor. Belki arkadaşlar, “Biz neyiz” diye soracaklar, ama her insanın yaklaşımı bir değil. Mesela yöneticilik g istiyor. Ben, siyasetin karar mekanizmasında yer almayacağımı söyledim. Yoksa, siyasetin dışında olan hiçbir Şey yoktur; kültür de siyasetin dışında değil, diplomasi de, askerlik de. Glşmz bile siyasetten bağımız değil. Önderlik zmlemesini izledik, “Siyasetin dışında kalırsanız da, ateştir; o sizi yakar” diyordu. Bunu ben de çok iyi biliyorum. Fakat insan her çalışmada siyasete aynı düzeyde katılmıyor. Benim bu mekanizmalara girişim, ruhsal olarak kişiliğimde büyük bir etki yaratıyor. Belki arkadaşlar güçsüzlük, zayıflık olduğunu sylecekler;

zaten kaynağını onlardan alıyor. Çok onurlu bir şey olarak görüyorum ve keşke gücüm olsaydı da arkadaşlarla gitseydim. Arkadaşlar, HPG'den arkadaşların bana selamı olduğunu söylediler; çok mutlu oldum. Demek ki hala arkadaşlar bana selam gönderiyorlar. Koordinasyondaki arkadaşlar çok iyi biliyor; benim için kolay değildi. Sanki ihanet etmiş gibiydim, kendimi öyle hissediyordum, ama arkadaşları kandıramazdım da. Oradaki bazı yönetici arkadaşlara yönelik düşüncelerim vardı. Mücadelecilikten kopukluk, kavgacılıktan yoksunluk şeklinde değerlendirebilir arkadaşlar; bu yüzden oraya gitmedim. "Orada görev alma, gel, burada görev al" deniyordu. Bunu asla kabul edemem. Zaten görev alacaksam, orduya giderdim. Bu yüzden, arkadaşlarla aynı durumda değiliz.

Fakat kendimden eminim ki, çok iyi bir çalışan olarak çalışırım. Ne politika, ne kılıf. Arkadaşlar oportünizme kılıf olduğunu söylediler. Belki bunlar oportünist yaklaşımlar olarak değerlendirilebilir, ama kılıf yapmıyorum, gerçekten yapmıyorum, çalışacağım. Bu anlamda, kendimi görev almaya aday görmüyorum. Fakat her yerde de yüksek bir sorumluluk anlayışı ile çalışma yürütmeye hazırım. Arkadaşlara da dedim, düzeltme toplantısı, temizlenme toplantısı, kendini affettirmesi toplantısı; bunları her yerde yapabiliriz. Halk içinde yapabiliriz, arkadaşlar arasında, orduda, bütün çalışma merkezlerimizde, Doğu'da, PYD'de nerede olursa, aktif yer almaya da hazırım. Bu anlamda, çok düşündüm; benim seçtiğim çalışma, kültür çalışmasıdır ve bu alanda derinleşmek istiyorum. Mesela Heval Cu. "Git, kültürün sorumlusu ol" dedi. Gitmedim. Çünkü hiçbir kaygıya girmeden sanat çalışmasına gitmek istiyorum ve bunu söylemek bile benim için en büyük kaleyi kırmaktır. Hiç abartısız, hayatımda ilk kez bu kadar cesaretli bir karar alıyorum. Bu yüzden, bu görüşümü de dile getirmek istedim. Ama arkadaşları tasvip etmiyorum; Vi. arkadaş, iki ay önce görev aldı. Belki eleştiriler arkadaşları zorluyor, ama bence arkadaş bu çalışmayı yürütmeye en aday arkadaştır. Ber. Arkadaşın zorlanmasına anlam veriyorum, birlikte çalışma yürütük, ama arkadaşın böyle yaklaşmaması gerekir. Tam tersine, arkadaş düşünsel yoğunlukta yerini almalı. Her iki arkadaş açısından da düzenlemede görüş belirtebiliriz. Belki arkadaşlar, bu hakkı kendimde nasıl gördüğümü soracaklar. Ama arkadaşlarınkı gibi bir duruşa girmediğim için böyle konuşma hakkını kendime veriyorum. Belki tam olarak ifade de edemedim, ama söylemek istediklerim bunlardı.

Mi.(P) ark: Tartışma ve değerlendirmeler açısından çok farklı bir şey belirtmeyeceğim. Daha çok kendi algılama ve yoğunlaşma düzeyim üzerinden bazı şeyleri belirtmek istiyorum.

Aslında toplantıdan da çok önemli bir beklentim vardı. Özellikle son bir yıldır, bu cepheye geldiğimden beri örgütün birçok merkezi

çalışmasına çok yakından tanık oldum. Son kongrede fiili olarak da yer aldım. Yine yürütme konseyinin yaptığı son toplantı vardı; bizim bulunduğumuz karargahta gerçekleşmişti. Kongre süreci, yaşamımda çok önemli bir noktaydı. Halen de öyledir. Kongreden beri kendi açımdan çok önemli bir yoğunlaşmayı, kendi kişiliğimde çok ciddi bir boğuşmayı yaşıyorum. Birlikte çalıştığım arkadaşlara, hatta yürütme konseyi toplantısı karargahta olduğu sırada, diğer bazı arkadaşlara süreç karşısındaki belli yaklaşımlarımı belirtmiştim. Yarı espiri yarı ciddi, ama sonuç itibarıyla çok ciddi bir zorlanmayı yaşıyordum ve bu toplantı benim açımdan kadının kendi bakış açısıyla, kendi ekseninde yapacağı değerlendirmeler olması anlamında oldukça önemliydi. Özellikle Kongre hakkında Önderliğe bilgilendirmeler gittikten sonra, Önderlik kendi tavrını net koymuştu. Bu açıdan, daha farklı değerlendirmeler içine de girdim. Şöyle bir kararlaşıma ulaştım; Önderliğin çağrısı temelinde bir birlik, tekrar bir araya gelme olursa, çalışmalarda yer almaya devam etme, ama olmazsa da, kendi durumumu gözden geçirme kararlılığına ulaştım. Burada da kaç gündür merkezi arkadaşların değerlendirmelerini, izahlarını dinliyorum. Gerçekten anlamaya da çalışıyorum, ama benim açımdan en azından beni çok etkileyen, çok önemli gördüğüm temel bir iki konu var; özellikle 'Hakikat ve Adalet Komisyonu'na ilişkin şimdiye kadar çok da ciddi bir değerlendirme gelmedi.

Kongre başlamadan bir gün önce, kongre yerinde özellikle kadın hareketi açısından farklı spekülasyonlar yayıldı. Heval Gulan'ın şahadeti üzerinde yapılan çeşitli değerlendirmeler oldu. Sadece bunlar da değildi; ordu çalışmaları değerlendirildi. En kutsal çalışmalarımız, ordu ve kadın çalışmalarımızdır. Ordu çalışmalarının geldiği bir aşama, bir düzey var. Ben kendim, önceki kış subay okulunda bir devre yaşadım. Bizim süreçte, Nasır'ın olayı meydana geldi. Ardından çok daha farklı söylentiler oldu. Bu, resmiyette, örgütün çeşitli yerlerinde mutlaka değerlendirilmiş, ele alınmıştır, ama benim ya da genel yapımızın hazır olduğu ortamlarda çok farklı bir değerlendirme konusu olmadı. Cem. arkadaşın yaptığı kısa değerlendirmeleri ben kendim fiili olarak dinlemişim, ama bunlar, üzerinden geçilecek hususlar değil. Ben kongreye giderken, Atina Savunmasını defalarca okudum, yoğunlaştım. Kongre zeminine geldiğimde, KADEK Başkanlık Konseyi'nin bunu bir kere bile birlikte okuyup tartışmadığını öğrendim...

Üzerine basıp geçeceğim bir konu değil; ben kendim de başından beri ordu çalışmalarında yer alan bir bireyim. Belki ilk süreçler çok farklı, ama günümüze geldiğinde, özellikle Kongra Gel sürecinde, kongre başlamadan bir gün önce Heval Gulan'ın şahadeti üzerinden geliştirilmek istenen şey, bana göre sadece Heval Pel., Heval Dic. ya

da Heval Xor.'e karşı geliştirilen bir Şey değildi. Tüm arkadaşlar bunu biliyor. Bu anlamda, bu olayla bağlantılı olarak, iki eğilimin hem önderlik kaşısındaki tutumu hem birbiri karşısındaki tutumu hem de kadın hareketine karşı geliştirilen tutumlar değerlendirmeye tabi tutuldu. Katıldığım noktalar var, katılmadığım noktalar var. Bunlar şu anda çok da önemli değil. Ama sonuç itibarıyla kadın hareketi açısından, Kongra Gel'den sonra ilk kez böyle bir toparlanma yaşanıyor, ama belittiğim husus, hiçbir değerlendirmede geçmedi. Bu konuda belki Heval Sa., neri yaptıklarını, arkadaşların ise işin ucu nderliğe gider dediklerini aktardı, ama şu anda biz bir toparlanmayı yaşıyoruz ve birçok Şeyi değerlendiriyoruz. Örgütsel sorunlar kapsamında, sosyal yaşam kapsamında, merkezin durumu, yönetimin durumu, i ilişilenmesi vb. birçok Şey tartışılıyor. Bunlara da bir Şey demiyorum. Her Şey üzerinden değerlendirme yapmak, hesap sormak, hesap vermek gerekiyor. Benim açımdan da, tüm arkadaşlar açısından da öyle bir gereklilik var. Örgüt içinde Şimdiye kadar, ilişkiler nedeniyle, örgüt karşıtlığı nedeniyle, hatta çok sudan gerekçeler yüzünden bile mahkemeler oldu, infazlar oldu, fakat bu olay, bir eğilim tarafından Őantaj olarak, bir eğilim tarafından tasarruf olarak kullanılmasına rağmen, ki bana göre ikisi de aynı kapıya çıkar, böyle bir Şey var mı yok mu diye değerlendirmiyoruz. Bununla kadın hareketine karşı ne geliştirilmek istendi? Sorun, şu bu arkadaş değil, herhangi bir kuşkum da yok. Belki Heval Dic., Heval Xor. hazır değil, herhangi bir Şey söylemek istemiyorum, fakat Heval Pel. hazırdır. Belli yönleriyle tanıdığım bir arkadaş. Hareket içindeki pozisyonuna, konumuna yönelik birçok eleştiri, öneri de gelişti. O noktada, herhangi bir Şey belirtmiyorum, fakat en azından bir yoldaş olarak şunu çok rahat söyleyebilirim; kendisiyle kısa süreli kaldığım dönemlerde, en sıcak çatışma ortamında, kurşun yağmurları altında yoldaşını bırakmadığına, onunla birlikte adım adım yrdğine ben kendim tanık olmuşum, yaşamışım. Diğer arkadaşları da tanımıyorum, olumlu veya olumsuz herhangi bir Şey belirtmek istemiyorum, ama sorun böyle niyetsel yaklaşım değil. Kadın rgtnn öncüleri şahsında 'yoldaş katillliği' ile yapılan bir spekulasyon var. Biz bu toplantıda neden bu durumu tartışmıyoruz? Önderliğin belirttiği komisyon ısrarla kurulmuyorsa, bana göre her iki eğilim açısından da bunun anlamı vardır.

Nasır'ın durumu belli, herhangi bir Şey demiyorum, ama sonuç itibarıyla şu söylenti yayılıyor: "Nasır temizlendi, onu temizleyen ekip de temizlendi". Ben Heval i.'in de burada hazır olmasını isterdim. Bunların netleştirilmesi gerekir. Biz, kadın pazarlamasından bahsediyoruz, ama yoldaş katillliğiyle lekelenmeye çalışılıyor. Bu anlamda, gerçekten bunları araştırmak, netleştirmek için neden

toparlanmayı bu esas nokta üzerinden geliştirmiyoruz? Belki şu anda kendi açımdan ulaştığım bir sonuç var; ki bu sonuç da bana çok anlamlı gelmiyor. Temel toparlanma noktalarını, esas konular üzerinden yapmazsak, biz istediğimiz kadar örgüt sorununu tartışabiliriz. Bu noktadaki görüşümü daha sonra da belirteceğim, ama bana göre böyle bir lekelenme durumu var; bunu nasıl izah edeceğiz ya da bu, tarihe nasıl geçecek? zgrlk istemimizi dile getiriyoruz, özgürlük mücadelesi karşısındaki duruşlarımızı, zlemlerimizi, yabancılaşmama noktasındaki direnişlerimizi dile getiriyoruz, ama neden bu noktayı yok sayıyoruz? Gerçekten anlam vermekte zorlanıyorum. Gücümüz yoksa da, koyabilmeliyiz. İcimizde etecilik eğilimleri ıktı. Yargılananlar, mahkum edilenler, rgttten kopanlar oldu, ama halen eğer ordu gerçekliğimiz içinde, ki en kutsal çalışma alanımızdır, o düzeyde bir lekelenmeyle karşı karşıya isek, bunları tartışmak zorundayız. Sorun, ordu çalışmasının şu ya da bu arkadaşla özdeşleşmesi de değil, ki belli noktalarda öyle olduğunu da düşünüyorum. Hiç kimsenin tapulu malı değildir ordu, ama bazı yaklaşımlar halen de o hesap üzerindedir. Bu anlamda, en çok zorlandığım nokta budur; açık söylemek gerekirse, bunun tartışılmaması, hayal kırıklığı demeyeceğim, ama kendimle boğuştuğum temel bir noktada beklentimi bulamadığımı söylemek istiyorum. Bu, beni çok etkiledi. Böyle bir komite kurdurma gücümüz var mı, yok mu; bunu tekrar bu toplantıda resmiyete kavuşturup bir öneri biçiminde sunmanın anlamı var mı yok mu bilmiyorum, ama önderlik belirtmesine rağmen halen kurulmuyor. Bu, yokmuş gibi ele alınıyorsa, hareket hem genel örgüt açısından hem kadın hareketi açısından yoldaş katline kadar uzanan suçlamalara cevap veremiyorsa, bunları netleştirmiyorsa; bilemiyorum, bu noktada nasıl bir değerlendirmeye gitmek gerekiyor, adını ne koymak gerekiyor? Ama ben kendim sindiremiyorum, çok fazla tahammül edemiyorum. Son bir yıldır bu cepheyim. Birçok durum gelişti. Gelişen bir kuşkuculuk var, aşılan bir güvensizlik var. Bu anlamda, özellikle kongreden bir gün önce bu durumun yaratılmasına karşı, halen bizim onun karşısında olayı değerlendirmeme, netleşmesine dönük herhangi bir yaptırım gücünü oluşturamama yaklaşımımızı bir tehlike olarak görüyorum. Birincisi, bu nokta.

İkincisi, böyle eğilimler çokça ele alındı. İki eğilim var mı, yok mu demenin çok bir anlamı yok. Önderliğin yaklaşımı, nasıl isimlendirdiği bellidir. Ki en son Kongra Gel Yürütme Konseyinin yaptığı toplantıda ulaşılan bir sonuç vardı. Beş on gün geçmeden, bir eğilimin kendisini çok farklı bir düzeyde ele alması, açıklamalarda bulunması; diğer eğilimin de Kongre Başkanlığı adına bir talimat yayınlaması söz konusu oldu. Her iki eğilimin birbirini besleme düzeyi, birbirine hem

zemin olma hem birbirleriyle uzlaşma durumları olmasına karşın, yetkilerin halka devredilmesi noktasında bu uzlaşmanın kırılması, parçalanması ve bu noktadan itibaren de açığa çıkan gerçeklikle birbirlerini farklı ele alma yaşandı. Örgüt içinde Gulan arkadaşın şahadeti, bir eğilim tarafından tasarruf konusu yapıldı, diğer eğilim tarafından ise şantaj düzeyinde kullandı. Diğer konular açasından da öyle. Belki birbirlerinden şu veya bu konuda farklılıkları var. Zaten mevcut durumda, bir eğilim, Irak'ta kendini konumlandırarak, alınan kararlara uymayarak kendi tutumunu net ortaya koyuyor. O konuda, ben de yapılan değerlendirmelere katılıyorum. Fakat diğer eğilimin de hem örgüte hem kadına yaklaşımını değerlendirmemeyi sadece bir yetersizlik olarak ele almıyorum. Bu anlamda çok yeterli görmüyorum; benim açımdan her iki eğilimin de Önderlik karşısındaki duruğu aynıdır. Önderlik doğrultusunu pratikleştirmeme, birbirleriyle girdikleri mücadeleyi hem halka hem diğer sahalara yansıtma hem de bunu kadın hareketine çeşitli şekillerde yansıtma boyutları açasından birbirlerinden fazla ayrışan yönünü de göremiyorum.

Gerçekten kendi açımdan çok zorlandığım bir süreç oldu ve bu süreçte fiili olarak tanık olduğum bazı örnekler de var. Gerekirse, onları da belirtebilirim, ama sonuç itibariyle bana yansıdığı ve benim algıladığım kadarıyla, bir taraf hala örgüt resmiyeti içinde, diğer taraf ise örgüt resmiyetinin dışındadır. Zaten sağ eğilim kendini aalıkça ifade ediyor, ama sol eğilimde olan arkadaşların da çok daha farklı yöntemlerle çalıştıklarına tanık oldum ben. Bu anlamda, hangisi doğru? Ben kendi adıma, doğru bir yaklaşım göremedim. Geçmişte özgün çalışmalara çok fazla katılan biri değilim, ama buradaki değerlendirmeleri, tespitleri, eleştiri-özeleştiri düzeyini dinlerken, açık belirteyim, katıldığım birkaç toplantılardan çok farklı ve yeni bir tespit görmedim. 3. Kadın Kongresi'nde hazırdım, birçok arkadaş da hazırdı. Merkezin kendi iç ilişkilenmesinden tutalım, arkadaşların duruşlarına, yargılanan hususlara, dengelere, dengeler etrafında oluşturulan sistemlere kadar daha kapsamlı değerlendirmeler vardı, çünkü kongre zeminydi. Zaman olarak daha genişti, farklı farklı boyutlardan değerlendirmeler gelişiyordu. Ama bu toplantı itibariyle, gerçekten arkadaşları dinlerken anlamaya çalıştım, ne değişti diye. Bazı isimler dışında değişen ne oldu? Birkaç yılda bir aynı filmi izlemek gerekiyor mu? Ya da bu bir zorunluluk mu? O zaman da aynı iddialar, aynı coşkular vardı.

Ben bunları söylerken, değişen hiçbir şey olmadı şeklinde tümünden inkarcı da yaklaşmıyorum. Eğilimlere rağmen, mahkum edilen ve gelişen birçok yön var, halkın ulaştığı bir düzey var. Fakat bir kere daha ben kendi açımdan hepsini tek tek gözden geçirdiğimde, söylemin farklılığı ile pratize etme düzeyinin farklılığının gerçekten birbirinden

çok kopuk olduğunu görüyorum. şu anda örgüt genelinde çıkan her iki eğilim ve bu her iki eğilimin birbiriyle mücadelesi hariç, yine yoldaş katilliiği ile itham ve suçlamalar dışında geçmiş süreçten bir fark göremiyorum. O zaman da kadın hareketi bazında ele alınan bir çok durum, isim farklılığı dışında hemen hemen aynı. Ben bulunduğum aşamada, artık birkaç yılda bir aynı filmin karelerinin şurasında burasında yer almak veya izlemek istemiyorum. Kendi tahammülüm yok, psikolojim de kaldırmıyor. Arkadaşlar buna politize olma, iktidara bulaşma diyor; belli yönlerine anlam vermeye çalışıyorum, ama Önderliğin çabalarıyla yakalanan genel gelişim düzeyi dışında, çok da fazla farklılık göremiyorum ben. Tekrar belirtiyim ki, “Hiçbir şey değişmedi, dönüşmedi” demiyorum. Arkadaşların şahsında da tümünden inkarcı yaklaşmıyorum, ama benim kişiliğimle de bağlantılı, tüm bu olay ve olgulardan bağımsız, çok fazla inancım da kalmamış. Yani bu salt iktidara yaklaşımla, politize olma ile izah edilemez.

Sosyal yaşam konusu da öyle. Daha önce katıldığım 1996 konferansı vardı, Önderlik sahasında geçirdiğim bir devre oldu; orada olan arkadaşlar da var. İnsanlar birbirini etkiler, birbirlerinden etkilenir. Bu, hem kadın hem erkek açasından böyledir. Bunlar bir yere kadar anlaşılır, ama bir yerden sonra bu kadar iddia, coşku, söyleme karşın pratikte de bildiğinde ısrar etme söz konusu. Bunları salt katıldığım bu toplantılar, yer aldığım çalışmalar açasından da söylemiyorum. Heval Pe. bir çok çalışmanın belgelere yansıdığını söyledi. Yetişebildiğim kadarıyla, hepsini okumaya çalışıyorum. Burada da dile gelen 15 şubat sürecinde yapılan toplantının belgesini hemen hemen tümünden okuyan biriyim. O zamanki eleştiri ve özeleştiri düzeyi okuduğum, anlayabildiğim kadarıyla. gerçekten çok güçlüydü. Ama burada da kendini tekrar var. Yaşam içerisindeki yer alışları, duruşları kendi açaımdan ele aldığımda, benim özlemlerime, özgürlük arayışlarıma rağmen pratikte yaşama katılımım, duruşum nedir, ne kadarını yerine getirebiliyorum diye sorguluyorum. Yani kendi sınıf eğilimlerimi, yaşam anlayışımı, iddialarımı, bulunduğum çalışmalarda yer aldığım kadarıyla katılımımı, hepsini de gözten geçirdim. Pratikleşmede yetersizlikler olabilir, ama bunun artık salt güç getirememeden, salt şu bu yetersizlikten olduğunu düşünmüyorum. Bazı olay ve olguları değerlendirirken gerçekten anlamaya çalıştım; acaba Kadın Özgürlük Çizgisi üzerinden mi yapılıyor, yoksa şu bu eğilime göre mi yapılıyor diye. Çok açık belirtmek istiyorum. Bu konuda kaygım yok. Zaten kendimle boğuştuğum kadar boğuşuyorum, geldiğim bir aşama da var. Onu çok net belirtiyorum. Ama değerlendirmeler, ele alışlar hangi çizgi üzerinden yapılıyor diye düşünüyorum.

Örneğin bu Musul'daki yemeğe gitme, bilmem hangi eğilimle buluşma olayına ilişkin, izah da yapıldı. Birey olarak ben de

duyduğumda, “Keşke Heval Pel. gil gitmeselerdi” demiştim. Ama bunun da ötesinde, eğer bu kadın hareketinin bir öncüsü, misyonu varsa, yaptığı görüşmelerin amacı, bunun biçimi ve yeri de önemlidir. Fakat bir olayı, olguyu ele alırken, tümünden yazılı prosedüre göre ele alırken, başka bir olayın üzerinden neredeyse teğet geçmek? Ele alıyor muyuz almıyor muyuz belli değil. O zaman ben gerçekten merak ediyorum. Biz olay ve olguları, kişileri, konularını hangi çizgi üzerinden değerlendiriyoruz? Mesela Heval Hez.’in PJA’ya gidişi? Gerçekten Cu. arkadaşın yanından değil de, Fer. arkadaşın, bir başkasının, sağ çizgi olarak nitelediğimiz birinin yanından hareket etseydi, nasıl ele alacaktık, ne diyecektik? Arkadaş da bir PJA meclisidir, uzun yıllardır belli düzeylerde görev yapıyor. Yani benim gibi bir arkadaş şu bu arkadaşın yanından PJA’ya gitse farklıdır, ama Hez. arkadaşın gidişi farklıdır. İzahı nedir o zaman?

Bunları belirtirken, herhangi bir çizgiyi savunmak adına veya şu daha haksızdı, bu daha haklıydı gibi bir yaklaşımla söylemiyorum. Öyle bir kaygım da yok. Kongre’de de hazırdım; katıldığım, katılmadığım şeyler de nettir. Eğer gerekli görülürse, tek tek belirtirim. Neye niçin katıldığımı da biliyorum. Çok açık sorayım; Cu. arkadaş değil de, o eğilimden bir arkadaş olsaydı nasıl yaklaşılacaktı? Veya şi. arkadaş, PJA adına Cu. arkadaştan telefon alabiliyorsa, bunu nasıl değerlendirmek lazım? Kendim yer aldığım doğu askeri çalışmalarından biliyorum; tüm askeri güçlere dağıtılmak üzere Avrupa’dan küçük cihaz gönderilmişti. Bize de gönderilme kararı vardı. Buna rağmen, bizim cephe komutanı yerini değiştirdiği için ve yeni arkadaş yerine gelene kadar zaman geçtiği için Fer. arkadaş, o arkadaş yerine gelmeden bir tekini ile göndermedi bize. Ve şi. arkadaş herhangi bir komite kararıyla da gitmemiş. Prosedüre baktığımızda, bunun herhangi bir yeri de yok. Biz nasıl değerlendireceğiz bunu? Bu ilişkinin izahı, adı nedir? Gerçekten anlamak istiyorum. Yıllardır resmiyette şöyle, ama pratikte böyle; yazılı prosedür işliyor, ama pratikte de farklı şeyler işliyor. Bunlara da çok yabancı değilim. Başkan, birçok arkadaş farklı düzeylerde görevlendirdi. PKK’yi PKK yapan en temel olgulardan biri de, pratik gerçekliğidir, bunları da yadsımıyorum. Ama eğer bu toplantıda özgürlük çizgisinde bir toparlanmayı yaşayacaksak ve bir doğrultu kazandıracaksak, o zaman standardı nedir, yazılı prosedüre göre mi, pratik realiteye göre mi, şu olduğu zaman buna göre, bu olduğu zaman buna göre mi, bunları netleştirmemiz lazım. Gerçekten anlamak istiyorum, çünkü bende birçok şeyi güven noktasında kıran, bu gerçekliklerden geçiyor, bunların toplamından geçiyor.

Katılıyorum veya katılmıyorum demek de çok şey ifade etmiyor. Neden bir kuralın uygulamasında şu bireye farklı, bu bireye farklı; bu

yetkiye farklı, şu statüye farklı yaklaşıyoruz? Eşitlik, özgürlük, adalet diyoruz da, bu temel konularda sözle pratikleştirme düzeyimiz, kişiliklerimiz, duruşlarımız arasında bu kadar fark olması salt güç getirememekten mi kaynaklıdır? Bunu, salt meclisteki arkadaşlar için söylemiyorum, kendi açımdan da öyle. Geçen Şubat toplantısının belgelerinde birçok arkadaşın kadına yaklaşımı, erkeğe yaklaşımı, duruşu, eğilimleri çok ciddi eleştiriler ve özeleştirilerle ele alınmış. Bunlar yanlıştır demiyorum, ama sonrasındaki pratiğe bakıyorsun, farklı. Kongre’de, belki şu anda da bizim örgütsel olarak en çok karşı karşıya kaldığımız zor durum, sosyal yaşam projesinin gerçekleştirilme biçimidir. Ama bu, sanki sadece bir eğilimin, salt birilerinin yaklaşımıdır. Bu konuda gerçekten biraz daha açık tartışılmaz mı? Kendimizi biraz daha açık ve net koyamaz mıyız? Önderlik sahasında yaşadığım eğitim devresinde bile, o kadar ilişki oldu, ama Önderliğin bir yaklaşımı olurdu. Kazanılacak ya da reddedilecekse, hangi yöntemlerle ele alacak? İşlerin sarpasardığı, bir kaosa dönüştüğü bu ortamda, bunu salt PJA’ya dayatılan bir yaklaşım olarak görmemek gerekiyor; bu, çok fazla izah etmiyor. PJA olarak, bizim yaklaşımlarımız sadece Önderliğin belirttiklerini yerinde ve zamanında hayata geçirememekten kaynaklı bir durum mudur? PJA biziz, hepimiz. Hepimiz duruşlarımızı ortaya koyabilmeliyiz. Bu anlamda o belgede geçen, yine bizim günlük olarak tanık olduğumuz, gördüğümüz birçok husus var; bunlardan bağımsız değil. Yani sorun salt resmiyette dile getirilenler değil ya da salt orada oluşturulan kararlaşma düzeyleri de değildir. Eğer öyle olsaydı, PJA konferansının kendisi en büyük kararlaşma düzeyi olmasına rağmen arkadaşlar, “Biz Kongre’ye hazırlıksız gittik” demezlerdi. O zaman, biz hangi hazırlık düzeyinden bahsediyoruz? Bunun, kişiliklerimizde içselleşmeyen yanlarla bağlantısı yok mu? Bu anlamda, benim kendi içimde, özellikle kongreden bu yana karşı karşıya kaldığım, zorlandığım ve zorlandığım oranda da birlikte çalıştığım arkadaşları zorladığım iki gerçeklik var;

Birincisi, Gulan arkadaşın şahadeti üzerinden geliştirilmek istenen durum ve bunun hala netleştirilmemiş olması; ikincisi, sosyal yaşam ve bunun içinde kendini konumlandırma durumlarımız. Bu iki olgu üzerinden, kendi ulaştığım sonuç bana da anlamlı gelmiyor, ama her şeye rağmen yitirmek istemediğim değerler var. Taşındığı anlamın farkındayım, ama çok da şu söze, bu söze dökmenin mevcut biçimiyle benim açımdan bir şey ifade edeceğini düşünmüyorum. Belki birçok boyutu, etkeni de var, ama geldiğim yoğunlaşma düzeyi itibariyle özellikle bu iki olgu üzerinde benim inancım kırılmış, güvenim sarsılmış durumdadır. Kaynağını benden, kendi yaklaşımından, yoğunlaşmamdan alıyor. Önümüzdeki süreç açısından, tekrar tekrar gördüğüm, şurasında burasında yer aldığım karelerde yer almak

istemiyorum. Bu anlamıyla, çalışmanın herhangi bir biçiminde yer almak istemiyorum. Bunu açık belirtmek istiyorum. Arkadaşlar istedikleri gibi değerlendirebilir, isim takabilir. Tartışabilirim de. Çok farklı bir Şey belirtmeyeceğim. Bu bir gerekçe olarak anlaşılmasın, ama temelde etkilendiğim iki oldgudur. Birincisi bu şahadetler, bunların netleştirilememesi. İkincisi de olay ve olguları, kişileri ele alırkenki daha önce belirttiğim hususlar. Belki birçok boyutları da var. Bir araya getirmekte ya da etkilendiğim boyutları ortaya koymakta zorlanıyorum, ama burada belirtme gereği duydum. Ne olursa olsun, hala kaybetmek istemediğim değerler var. Belki zaman da aldı, bilemiyorum, ama bu temel hususta kendi tutumum olarak bunu belirtiyorum.

He. ark: Mi. arkadaşın tavrını doğru bulmadığımı belirtmek istiyorum. Biz bu tartışmayı, inançsızlık temelinde geliştirmiyoruz. Yaşadığımız sorunlar var, zorlanmalarımız da var, ama yine de biz buradan çıkış yapmak istiyoruz. Çünkü bizim çıkışımız, örgütün çıkışı olacak. Yaşanan mevcut parçalanma biliniyor. Bizdeki parçalanma Kongra Gel'e, oradan da halka yansıdı; yani birbiriyle bu kadar bağlantılı. Biz buradaki yaklaşımımızla, kendi halkımızın kaderini de belirliyoruz. Bu anlamda, byolesi bir sonuç doğru değil. Buna yönelik tavrımı geliştirmek istiyorum.

Toplantıda birçok nokta değerlendirildi. Bu gündeme girmeden, Heval Sa.'nin en son belirttiği bir konu vardı, ona değinmek istiyorum. Heval Sa., bence bana da sorabilirdi, ama toplantıya getirdi. 2002 meclis toplantısı sürecinde birçok konuyu değerlendirdik; o zaman Behdinan'nın durumu da değerlendirilmişti ve Heval Sa. onlara da eleştiri gelmişti. Eleştirenlerden biri de bendim. O süreçte Heval Ze. Maz.'un bir raporu gelmişti. Raporu okuduk; kendi durumunu sadece bir arkadaşla yani Heval Na. ile izah ediyordu. Arkadaşın Behdinan'da yaşadığı ciddi sorunlar olmuştu. Ben birey olarak Heval Na. ile oldukça çelişkili bir süreç yaşamama rağmen, orada rapora yönelik tepkimi gösterdim. Bir de, daha önce Heval Sa.'nin cihazdan değerlendirmelerini dinlemiştim. O toplantıda ben, Heval Sa.'nin kadro yaklaşımı, Heval Ze.'in örneğini vererek eleştirdim. Ama ben, o arkadaşı niye görevlendirmiş şeklinde hiçbir yerde bir değerlendirme yapmamışım. Onun görevlendirilmesini Heval Na. eleştirdi. Ben, yaklaşım olarak eleştirmiştim; o da, yazdığı raporda kendini tümüyle haklı gören yaklaşımından ötürüydü. Bir de Heval Sa.'nin insana niyetsel yaklaşımından zemin almıştı. Ama görevlendirme konusunu hiçbir yerde, hiçbir zaman tartışma konusu yapmadım, çünkü benim yaptığım grevlendirmeydi. Buna, burada, şimdi de sahip ıkıyorum.

Toplantı boyutuyla birçok konu değerlendirildi. Tabii izah getirmemiz gereken konular da var. Hem bu konuya değineceğim hem de kendi

boyutumda ele alacağım. Bir de YJA boyutunda bazı şeyler geldi. Bunalım dışında nasıl bu noktaya geldiğimize, nedenlerin ne olduğuna ilişkin çok tartışıldı, onlara girmeyeceğim.

Heval Pe. İttifaktan bahsetti. Bu konuya açıklık getirmek istiyorum. Açıklık getirirken de, bunu bir özeleştirme temelinde değerlendirmeyeceğim. Birbirimize yaklaşımlarımızı ve bir durumu nasıl ele aldığımıza ilişkin gerçekliği aydınlatma açısından ele alacağım. Olayların ayrıntısına girerken, hep kendi boyutumuzda olanları öne koyuyoruz. Olduğu gibi koyarsak, gerçekten daha adaletli bir yaklaşım olacak. O yüzden ben de ayrıntıları koyacağım. Belki toplantıyı biraz geriye çekme gibi olur, arkadaşların affına sığmıyorum, ama gerekiyor. Çünkü ittifak, gerçekten ağır bir itham.

Arkadaşlar biliyorlar, ben de Kongre'ye katıldım. Kongre'de çıkan durumlara karşı, özellikle kalkıp değerlendirme boyutunda benim de tavrım gelişmedi. Kongre'den oldukça yoğun bir atmosfer içinde çıktık. Daha sonra diğer boyutlara değineceğim, ama halen de o Kongre'de gerçekleşen o kadar olaya karşı kalkıp bir konuşma bile yapmadığım için kendimi vicdani olarak sorguluyorum. Onun zorlanmasını da yaşadım. Ama kongreden sonra şu kararı aldım: Bu Kongre'de olanlar burada bitmedi, asıl Kongre'den sonra başlayacaktı. Arkadaşların hepsini tanıyorduk, mevcut çizgi zaten biliniyor, asıl oyunlar şimdi oynanacak, hatta çok kötü şeyler de olacak. O yüzden, Kongre'de yapmadığım sorumluluğu, bu süreçte sonuna kadar göstereceğimin kararını aldım. Belki Parti'de şimdiye kadar böyle bir duruşum olmamış. Daha çok liberal kalan, arkadaşlar yapar, biz de ona göre yaklaşırız, diye yaklaşan bir duruşum oldu. Ama ben kendi açımdan, bu kararlılığı göstereceğimi söyledim, çünkü örgüt açısından, halk açısından çok kritik bir noktaya gelmiştik. Arkadaşlar bulunduğumuz alanı, Kandil'i biliyorlar. Kongre'den sonra arkadaş bizim yanımıza geldi, konumlanması yapılmıştı. Diğer yandan Kandil alanı, çok fazla geliş gidişin olduğu bir hat. Bütün çalışmalarından çıkan arkadaşlar, Xınere'ye gitmek için bizim yanımızdan geçiyor. Tabii o süreçte alanımızda çok şey tartışma konusuydu. Bir de Cuma arkadaş orada olduğu için çok arkadaş geliyordu. Yani bizim karargahımız artık Kandil HPG karargahı olmaktan çıkmıştı. Örgütün bir karargahı gibi olmuştu. O süreçte, PJA'dan da hem bayan hem erkek arkadaşlar geldiler. Biz tartışmayı açmadığımız halde gelenler, bize PJA'daki durumu yansıtıyorlardı. Ben, birkaç arkadaşta tavrı koydum; "Heval, orada yaşananları gelip burada anlatmayın, yönetime ilişkin rahatsızlığınız varsa, bize aktarmayın, biz bunları tartışmıyoruz" dedim. Bir değil, iki değil. Gelen arkadaşların belirttiklerini de söyleyeyim; Kongre sonrası ilk sürece dönük çok ciddi rahatsızlıklarını anlatmaya başladılar. Bir zaman sonra ben çok ciddi bir durum

olduğunu fark ettim. Sadece bir iki arkadaşın tepkisi ile izah edilebilecek bir durum değil. Mesela yonetimde arkadaşların kendilerini geri çektiğini soyluyorlardı. Heval Sak. ve Heval Dor. kendisini geri çekmiş, yonetimde parçalılık varmış, yapı içine girmiyorlarmış, sadece dışarı çıktıkları zaman gryorlarmış vb. Yapıda büyük bir tepki ve öfke vardı; yani çok fazla girmeye gerek yok, ama büyük bir dağınıklık olduğunu görüyordu insan. Hatta bazıları şunu dediler: “PJA’nın duruşu bu ise, biz güvenmiyoruz. Tek güven kaynağımız örgüt, örgütte de HPG’dir”. Bunu söyleyenler de oldu. Tabii ben orada bir PJA meclisiyim. Bu durum, bizi çok kaygılandırdı. Ben, arkadaşlara da söyledim. Bu durumu, kadın yonetimi olarak kendi içimizde tartışıyorduk. şunu diyorduk: “Eğer durumlar böyleyse, bu haliyle nasıl kongreye gideceğiz, nasıl sağlıklı yoğunlaşılacak? Kongre kısa süre sonra olacak”. Ben açık söyleyeyim, bazen oturup ağladığımız anlar bile oldu. Niye bu dağınıklık? Tamam, Kongre’de parçalı duruşumuz oldu, ama Kongre’den sonra biz bunu toparlayabilirdik. Daha sonra Mahmur’dan gelen haberler oldu; arkadaşlar biliyorlar o süreci. Bir de bizim yapımızın dayatmaları var. Dola Koke’ye giden arkadaşlar bile, arkadaşlara gelip toplantı yapmalarını öneriyordu. Yapımız, “PJA niye tutum koymuyor ya da niye PJA’dan arkadaşlar gelip toplantı yapmıyor?” diye soruyordu. Kıyaslıyorlardı; Heval Cu. yaptı, Heval Cem. yaptı, Heval Ab. yaptı, niye PJA gelmiyor? Bu, yapının beklentisi. Böyle bir sıkıştırma da var. Bir yandan PJA’nın durumunu biliyoruz, bir yandan yapının sıkıştırması söz konusu. Bir aylık süreç, bizim açımızdan gerçekten çok ciddi anlamda psikolojik zorlanmanın yaşandığı bir süreçti. Ne yapabiliriz diye düşündük. Oradaki arkadaşlarla olarak tartıştık. O zaman şehit Harun’da, buralarda yaşanan isyanlar vardı ve birey olarak çok gelme yanlısı değildim. Çünkü zaten son gelişimiz spekulasyon olmuştu. O süreçte gelsek, daha kötü olacaktı. Rapor yazalım diye düşündük, ama bizim raporlarımız hem çok fazla dikkate alınmaz hem de farklı yorumlara yol açardı. Yüz yüze olsa iyi olur diye düşündük. O zaman, bir arkadaş önerelim cihazda, gelsin, hem yapıyla toplantılar yapar hem de tartışırız şeklinde kararlaştırdık. O temelde, bizim önerdiğimiz arkadaşlar da oldu. Yapıdan, yonetimden arkadaşların gelmesini öneren arkadaşlar da oldu. Genel yonetimimiz içinde de tartışıyorduk biz, çünkü herkese yansıyor. Heval Cuma’ya da yansıyor PJA’nın durumu. Bir gizliliği, saklılığı yoktu. Heval Cuma bile bana, “Niye böyle” diye sordu. Çünkü yanımızdadır, soruyor. Durum böyle.

O yüzden, dedik ki, cihazdan arkadaşları isteyelim. Keşe Heval Ze. burada hazır olsaydı. Gerçekten ben hem tereddütlü hem de işi espriye vuran bir yaklaşımla, “Sizden bir talebimiz olacak” dedim. Gerçekten

ekine ekine konuştım, emrivaki bir tavrım yoktu, ki buna haddim de olmaz, çünkü benim bir st kurumumdur. Espri olarak da, “Heval, biz hala size bağlıyız, değil mi?” dedim. Arkadaş, “Doğru” dedi. Ben, talebimizi böyle bildirdim. Cihazda tartışmanın çok uygun olmadığını söyledim. Tam hatırlamıyorum, ya o gün cevap verildi, ya sonra; arkadaşların hazır olmadıklarını belirttiler. Bizim isteme tarzımız, bu şekilde idi. Emrivaki bir pozisyonda kesinlikle yapmadım. şimdiye kadar da kendi üstüme karşı emrivaki bir yaklaşımı asla sergilememişim. Arkadaşlar “Gelmiyoruz” dediler. O zaman, “Gelen giden arkadaşların belirttikleri oluyor, yaşanan durumlar var. Bunlar bizi kaygılandırıyor”, diye bir not yazmıştım. Sonra arkadaşların da notu geldi. Notta, alışmalar hakkında bilgi vermişlerdi. Heval Be., Heval Ze.’in gittiği, bazı çalışmalar için hazırlıkların olduğu ve kongre sürecini değerlendiren bir toplantı yaptıklarını, kongre sürecinde kendi duruşumuz her ne kadar etkili olmasa da, tarafsız oluşumuzun olumlu olduğunu, taraf olmadığımızı belirtmişlerdi. Biz şahsen o değerlendirmeden kaygılandık. Niye? Kongre’de “Biz taraf olmadık” demek, kaygı verici. Eğer arkadaşlar süreci böyle değerlendiriyorsa, bu başlı başına sakat bir yaklaşım ve eğer süreci böyle değerlendirip kongreye gidersek, bu, işin başından bize kaybettirecek bir noktadır. Sonradan da, kongrenin Irak’ta yapılacağına ilişkin bir haber geldi. Arkadaşlar belki, Heval He. nasıl birden böyle kendini sorumlu hissetti diyor, ama gerçekten o atmosfer, yaşananlar önemliydi. İlk başta Heval Ha. onları bilgilendirmedim. PJA’nın yansımalarını yazsak, acaba doğru mu, yanlış mı? Bilgilendirme yapsak, acaba doğru olur mu? Yerinde mi, değil mi? Bunun kaygılarını yaşadık. Ama bir şeyler de yapmak istiyorsun. Her şey siyaset olmuş, ama yaklaşımımız böyleydi. Bu olaylar Aralık ayının başında oldu.

Aralık ayı sonuna doğru, Cu. arkadaşın yanına gitmiştik. Arkadaş yönetim olarak bize bir bilgi aktardı. Burada söylemekte sakınca görmüyorum, çünkü çok tartışılan konulardır. Cu. arkadaş, son bir bilgi aldıklarını söyledi. Önderlik çizgisine karşıt eğilim, en son Amerika yetkililerine bir mektup yazmış. Bu mektupta şu belirtiliyor: “Biz kendi iç dinamiklerimizle değişim dönüşümü başaramadık, dış müdahaleye ihtiyaç var. Bu anlamda, bin kişilik gücümüzü, bunun gelişimi için vermeye hazırız”. O dönem bu bilgiyi duymak, insan açısından ürkütücü bir şey, korkunç geliyor insana. Resmen, rgt olarak satılmaya hazır hale getirilmiştik. Bu bilgi gelince yönetime gittik. Heval Cu. kimsenin duymamasını, yönetimde kalmasını, çünkü hassas bir nokta olduğunu da söyledi. Yönetimdeki bayan arkadaşlarla tartıştık. Kesinlikle bizim PJA’yı bilgilendirmemiz gerektiğini söyledik. Gidişat bu kadar vahimken, eğer biz PJA olarak bir toparlanmayı yaşamazsak, örgüt olarak dağılmanın eşiğindeyiz. Ben o

zaman, “Tüm yorumları hesaplayarak, değerlendirmeleri göze alarak ben PJA’ya gideceğim” dedim. Arkadaşlar da, gitmek gerektiğini söylediler. Raporla olacak şey değil, cihazla tartışmayla da olmuyor. Zaten arkadaşlar gelmelidir. Böylece gitme kararı çıktı. Ben, iyi ki de gittim diyorum. Açık söyleyeyim, halen de pişman değilim. Oyle bir durum karşısında gelmek zorundaydık. O aşamadan sonra insanın bir tavır, yaklaşım sergileyememesi, gereken çok mantıksız olurdu. Kongre’de yaşadıklarımızdan, bunları duyduktan sonra gitmemek akıl karı olmazdı. Tabii bizim eleştirdiğimiz temel nokta, PJA Koordinasyonundan sürece ilişkin herhangi bir talimatın, herhangi bir tutumun da olmamasıydı. Bunlar, birbirini besleyen, i içe konulardı.

Heval Pe. ayrıntılarıyla koydu, ben de oyle yapacağım, çünkü gerçekten anlaşılması gerekiyor. Gittiğimiz gün kar yağışı olduğundan ve yollar kapandığından arabayla geldik. Bizim erkek yönetiminden arkadaşlar, “Heval, siz gidiyorsunuz, sizinle beraber Heval Cu.’nın güvenliğinden de iki kişi gelecek. Hem diş sorunları için hastaneye gidecekler hem malzemeleri kalmış. Sizinle gelsinler” dediler. Ben o zaman, “Kimse bizimle gelmesin, zaten hassas bir süreç” dedim. İhtiyaçları olduğu için geldiler. Gelişimiz böyle oldu. Yani Cu. arkadaş güvenliğini bizimle özel olarak göndermedi. Akşamdı; nce PYD’ye uğradık, sonra PJA’ya geçtik. O zaman, o arkadaşlarla randevulaştik. Ben, PJA’da üç gün kalmayı düşünüyordum; arkadaşlara, “Siz gelirsiniz, ben cihazdan arabayı ayarlarım, tekrar döneriz” dedim.

PJA’ya gittiğimizde, doğal olarak arkadaşların yaklaşımı çok sıcak değildi. Normaldir de, bir gerginlik içinde gidişin oyle değerlendirilmesi anlaşılırdır. Tartışma olduğu zaman, üç temel konuda tartışmak istediğimi belirttim; birincisi, PJA’dan yansayan durumlar, çünkü kaygı veren durumlar yaşadık; diğeri, taraflar meselesi; bir de kongrenin nerede olacağına ilişkin. Zaten benim belirttiğim görüşler bu noktalarda oldu. Heval Pel., Heval Sew., Heval Zel. hazırdı. İlk konuya ilişkin; belirtilen durumları, yaşadıklarımızı, gelen gidenin aktardıklarını belirttim. Arkadaşlar, “Yok, durumlarımız iyidir, bir toparlanma yaşamışız. nce zorlandık, ama şimdi iyidir” dediler. Tamam heval dedim, iyiye iyidir. O konuda bir şey belirtmiyorum, ama yapınıza tartışma zemini açın. Eğer yapının yönetime karşı eleştirileri varsa, burada tartışma zemini oluşturun. Arkadaşların gelip dışarıda aktarımlar yapması doğru değil. Bize de aktarıyorlar, yapıya da. Yol hattıdır, altı taburun nnden geçiyorlar. Ki Heval Do. ile Heval Sa.’nin kendisini geri çektiği yansımıştı. Orada toplantı olmuş, toplantının sonuçları yansımıştı. Taraflar meselesi, en çok tartıştığımız konuydu. Arkadaşlar, geçmiş süreçte konseyin içine girdiği tutumları koydular; Heval Ab. ne yapmış, Heval Cu. ne yapmış vb. yani burada koydukları görüşleri orada da belirttiler. Heval Pe., “Arkadaşlar bizim

Cu. arkadaş gibi toplantı yapmamızı bekliyor bu süreçte. Biz öyle yapmayız” dedi. Ben, talimattan bahsettim; dedi, “Biz bu hengamede talimat yazmayız”. Heval Pe.’in görüşleri böyleydi. Ben de o zaman şunu söyledim; “Geçmiş süreçte örgüt içinde, konsey içinde ne yaşandığını, tabii ki siz bizden daha iyi biliyorsunuz. O konuda bir şey demiyorum. Ama şimdi kimse, PJA ya da Heval Pel. gelsin, Heval Cu. gibi toplantı yapsın demiyor”. O zaman örnek de verdim; mesela Heval Ab. geldi, toplantılar yaptı, daha değişik bir tarzda idi. Kongra Gel’in anlam ve önemi üzerine konuştu, ama sürece, gelişen çizgiye karşı da tavrını koydu. Heval Cem. daha farklı tarzda, tabii Heval Cu. daha farklı tarzda yaptı. Biz de PJA olarak tavır koyalım. Bizim irademiz olsun, ama tavrımız da olsun. Boşluk yaratıldığını söylediler. Ben şunu da dedim: “PJA şu an etkisizdir”.

Tartıştığımız konular buydu. Orada Heval Cu.’nın savunmasına da geçmedim. Ben, şu bu doğrudur şeklinde tartışmalar da yapmadım. Ama PJA’nın tutum sahibi olması için çırpındım.

O tartışmadan sonra resmiyet biraz bozulmuştu. Heval Pe.’e kongreyi nerede yapmayı düşündüklerini sordum. “Zaten genel kongre olacak. Ondan sonra süreç netleşir, ama imkan olursa Irak’ta yapmayı düşünüyoruz” dedi. Ben, ona yönelik olarak da şunu söyledim; “Mükemmel imkanlarımız da olursa, kongremizi Irak’ta yapmamalıyız”. Bunu çok fazla açmadım, ama diğer tartışmalarımızda şunu belirttim; örgütün Irak’ta yöneliminin Amerika tarafından sağlatıldığını, arkadaşlarımızın Musul’u kabe gibi gördüklerini vb. konuları da tartıştık aralarda. Kongre olursa bizim katılımımızın nasıl olacağını sordum. Heval Pe., “PJA’nın fesh kongresine HPG katılır, ama kuruluşa katılmaz herhalde.” dedi. Kongreye ilişkin de böyle bir tartışmamız oldu aralarda.

Tartışmamızın çerçevesi buydu heval. Arkadaş, hiç orada kalmak istemediğimi söyledi. Ben, gerçekten üç gün planlamıştım. Bazı arkadaşların yaklaşımı sıcaktı, o konuda bir şey demiyorum, ama bazı arkadaşlarda “Niye geldin” yaklaşımı vardı. Hem atmosferin beni sıkın yönlerinden dolayı hem de Heval Pe. hatırlarsa, kar yağışı vardı ve kervan grubu gidecekti; Heval Pe., “Gidecekseniz, o grupla gidebilirsiniz” dedi. Bunun üzerine biraz alındım da ve bir buçuk gün kalıp arkadaşları da beklemeden çıktım. PYD’ye geldik. Gidiş böyleydi heval.

Heval Cu.’nın PJA’yı düzeltmek için nasıl çaba harcadığını, ne yaptığını veya arkadaşları nasıl çağırdığını bilmiyorum, haberim de yok. Fakat şunu söyleyeyim; Heval Cu.’nın yanına, bizim alt yönetimlerimizden de, kendi meclisimizden de çok arkadaş geldi. Ama ben birilerinin sözcülüğünü yapmadım. Sadece kendi yapımızın taleplerini, istemlerini, bir de o süreçte kendimiz boyutuyla

yaşadığımız kaygıları arkadaşlara aktarmaya çalıştım. Yine de bundan pişman değilim, vicdani olarak rahatım. Burada birçok konuyu tartıştık; o zaman belki çok eleştirel olmadım, çünkü eleştiri ortamı yoktu, ama en azından temel noktalarda görüşlerimi belirtmiştim. O yüzden, vicdani olarak rahatım. Bu yaklaşım üzerine çok yorum geliştirmek ve bireyselleştirmek de istemiyorum, çünkü gerek yok. Biz bu toplantımızda eleştirilerimizle bir birlikteliği yakalamak istiyoruz. Her ne kadar bize itham yapılırsa da, kimseyi ithamlara koymak istemiyorum.

Ama Heval Pe., ittifak olarak değerlendirdi; bu yaklaşımı biraz yorumlamak istiyorum. Aslında şu denilmek isteniyor; sizin haddinize değil bizi eleşirmek. Ben öyle algılıyorum heval; ya bizim gibi olacaksınız ya da onun dışında bizi eleştirmek haddinize değil. Hele hele konseyden bir arkadaşın yanından da geliyorsa bunu hiç yapamayız. Gerçekten büyük bir şanssızlığımız ki, Heval Cu. yanımızdaydı. Açık söyleyeyim, Heval Cuma olsa da, olmasa da ben yine aynı tavrı sergilerdim. Bu görüşler, ondan alacağım akıl değildir.

YJA'ya yönelik eleştiriler var, özeleştirmiyi de vereceğim. YJA olarak şunu yaptık; bu süreçte PJA Koordinasyonunu tutum almaya en çok zorlayan bizdik. Arkadaşların bu kadar rahatsız olmasının temel nedeni budur. Hem kongre yapalım, yeni örgüt oluşturalım diyoruz, ama YJA'yı yeni oluşmuş bir örgüt olarak niye dikkate almıyoruz? Toylukları olabilir, yetersizlikleri olabilir, ama bir çabası var ve seni bazı noktalarda eleştiriyor. Söylediklerimiz yanlış mıydı? "PJA talimat yazsın, tavrını koysun" demek yanlış mı? Biz bu konuda zorladık. Ama bu toplantıda gelen bazı noktaları göz önünde bulundurduğumda, bizim zorlamamız az bile olmuş, daha fazla zorlamalıydık diye düşünüyorum. Gerçekten çok fazla rolümüzü de oynamadık. Madem, "Demokrasinin, bir ilkesi de karşdakini biraz dinlemektir" diyoruz. Neden bunu yapmıyoruz? Hemen erkekle izah etmek, işin çok kolay yanı. Bunu geçmişte çok yaptık. Bütün tavırlarımız, yaklaşımlarımız erkekle izah edildi. Kimin yanında kalıyor, kiminle çalışıyorsak, onunla izah edildik. Ama gelinen aşamada artık öyle yapmayalım. Etkiye girecek kadar iradesiz değiliz. Biz, bu tarza birbirimizi böyle alıştırdık, doğrudur. Hepimiz meclistik, ama biz, "Bir iki arkadaş bu işi yürütür, onlar ne derse evet" dedik. Biz alıştırdık. Bunun özeleştirisini veriyorum, çünkü şimdi bunun sancısını çekiyoruz. Verilecekse bir özeleştiri, budur. Ama kendi yaptığımızı da bence adlandıralım. Arkadaşlar bizim gidişimize ittifak dediler, o zaman kendi yaptığımızı da adlandıralım. Irak'a gidişin, o toplantıda tartışılan şeylerin de adını koyalım. Bence sorun sadece, kendini örgütleyememek değil. Bence o toplantı, gayri meşru bir toplantıdır, o toplantının adı yoktur. O toplantı neyin toplantısı? O toplantıyı, örgüt üzerinde oynanan bir oyun olarak

değerlendiriyorum. Bileşimin hakkı var mıdır, kim çekilsin kim çekilmesin diye karar vermeye. Bunu tartışacak ortam mıdır? Bence bu toplantının izahı genel örgüte yapılmalıdır. Orada ne tartışıldı? Hangi konular gündeme girdi? Bir oyun olarak görüyorum. Kim ittifak yapmış, bunu doğru adlandıralım. Benim, kendi örgütüme gidip eleştirilerimi aktarmam bir ittifak ise, o zaman bu Irak'a gidişin adını da net koyalım. Dönüp dolaşmayalım, kıvırmayalım.

Bunun dışında birey birey, provokatif eğilim karşısında arkadaşların durumları değerlendirildi, katılıyorum, farklı bir şey belirtmiyorum.

Kendi boyutumla belirteceğim; ağır bir süreç yaşandı. Örgüt bu noktaya geldikten sonra, insan kendisini izah etmeyi de çok fazla anlamlı görmüyor. Çünkü halkımızın kaderiyle oynadık. Sonuçta içine girdiğimiz durumlar, buydu. Bu, gelinen ağır bir aşama. Tabii bunu hızla aşmaktan başka seçeneğimiz yok. Çünkü gerçekten uçurumun kenarına gelmiş bulunuyoruz. Arkadaşlar da belirtti; ya uçmasını becereceğiz ya düşeceğiz. Gelinen aşama budur. Buradan sonra, birey olarak ben şöyle yaptım ya da böyle yaptım, şunun özeleştirisi demek çok anlamlı olmasa da, en azından kendi tutumumuzu, tavrımızı koymamız gerekiyor. Özellikle konferans boyutuyla kendimi açacağım. Çünkü o süreçte içine girdiğim ruh halini burada arkadaşlara belirtmek istiyorum. Ben konferansa katılmadım. Belki çalışmalarımız, yine bazı gerekçelerimiz vardı, ama gelmemiz gerekirdi. Bu bir eksikliktir, özeleştirisi verilmesi gereken bir konudur. Yönetim olarak bunu daha iyi örgütlemeliydik. Konferansta yürütölen tartışmalar, delege arkadaşlar boyutuyla bize aktarıldı. Daha sonra belgelerde de okudum. Ben o duyguyu, o sürece kadar fazla hissetmemiştim. Konferansta güçlü tartışmalar da olmuştu, ama özellikle orduda olduğumuz için değil heval, birçok arkadaşın bu orduda bizden daha fazla emeği de vardır, bizden daha fazla da kalmıştır. Ben herhangi bir tasarruf yaklaşımında değilim, sadece bende oluşan ruh hali boyutuyla anlatmak istiyorum; hem meşru savunmaya yaklaşımın o konferansta hiç gündeme alınmaması hem giden delege arkadaşlara belli yaklaşımların sergilenmesi hem de hiçbir arkadaşın kendisini önererek gelmemesinden ben çok etkilendim. O konuda, gerçekten belli bir, kırılma değil de, incinmeyi PJA boyutuyla yaşadım. Tabii Kongre'ye de biraz o ruh haliyle geldik. Kongre içinde, Kongre ortamında zaten HPG'ye yönelik müthiş bir baskı vardı. Bunlar bilinçliydi tabii. Silahlarımızın elimizden alınması, oturuş şekli olarak bile en arkaya atılmamız, belki küçük ayrıntılardır, ama insanı çok zorlayan noktalar da. Duygusal ele almamak gerekir, sonuçta siyasi bir yaklaşım, bize karşı geliştirilen bir tavrıdır.

Kongre boyutuyla, ben katılım göstermedim. O dağınıklık bende yansdı. Ama "İki taraf vardı, ben taraf olmamak için katılmadım"

demiyorum. Birçok görüşü doğru da buldum, ama katılım konusunda bir bireyciliği yaşadım. Benim katıldığım, ikinci genel kongre idi. Birincisi, 6.Kongre idi. Orada biz gündemdik; birçok konuda bizim durumlarımız üzerine çok politika da yapıldı. O kongrede o kadar gündeme girmenin verdiği bir ürküntü de katılımımı etkilemiş olabilir. Tabii sonuçta, gerekçe ne olursa olsun örgütün ve halkın kaderinin belirlendiği bir kongre idi. Orada ben kendim, önderlik çizgisini hakim kılmada gereken yaklaşımı, ciddiyeti, sorumluluğu sergilemedim. Bunu, çizgiye girmeme olarak da değerlendirebilir insan. Sonuna kadar bireyci bir yaklaşımdı. Halen onun vicdani olarak zorlanmasını yaşıyorum. Yani insan özeleştirisini verdiğini de söyleyemiyor, çünkü artık o da kurtarmıyor. Ama kendi boyutumda, o kongrede büyük bir sorumsuzluğu gösterdiğimi söyleyebilirim.

Kongre sonrası toplantımız oldu; toplantıya biz katılmadık. Kongre'de birçok Şey yaşandı. Mesela Ji. Den., Sak. Bat., Hel. arkadaşlar kendi çizgilerini net belirlemişlerdi. Bizim birçok arkadaşımız da onlarla dengedeydi. Kongre ortamında çok iyi görüyorduk bunları. Mesela Ren. arkadaşın durumu, birçok arkadaşın duruşu vardı. Heval Pe. geldi, bizimle tartıştı. Çok çabası da oldu, inkar etmiyorum. Bizim toplantıya katılmamız için çok çabaladı Kongre'den hemen bir gün sonra toplantı olacaktı; o zaman bu toplantının sonuç alacağına inanmadığımı söyledim. O yüzden, toplantıyı Şimdi yapmayalım diye öneri yaptım. Kongre'de o kadar oynadılar Şimdi gelip toplantıda özeleştiri mi vereceklerdi? Ne kadar samimi olacaktı? O yüzden, toplantının bir süre sonra olmasının daha sağlıklı olacağını düşünüyordum. Bir de, gerçekten de psikolojilerimiz bozulmuştu. O ortamda bir gün bile daha fazla kalmak, insana işkence gibi geliyordu. Kendimi toplantıya hazır görmedim, inançsız yaklaştım. Bunu itiraf ediyorum. Sonuç itibariyle, büyük bir hata yaptık o toplantıya girmemekle. Bu, tavır olarak da algılandı. Ne olursa olsun katılmamız gerekiyordu. O toplantıya girmemenin özeleştirisini veriyorum. Kongre'den sonra bir süreç yaşandı. Belki eksik kaldı, çizgi temelinde olmadı, ama Şunu yapmaya çalıştım; en azından kendi yönetimimiz ve yapı boyutuyla, sosyal reform hastalığının, nderliğe karşıt gelişen çizgi ve anlayışların yapımıza bulaşması için bir çaba sahibi olmaya çalıştım. Çünkü bulunduğumuz alan hem çok kritik bir alandı hem de birçok çalışmanın yürütüldüğü bir alandı. Tabii bu kurtarmıyor. Örgüt olarak bu noktaya geldikten sonra, çok anlamı da olmuyor o çabanın, harcanan emeğin. Arkadaşlar da belirttiler; Şu an geldiğimiz bir aşama var ve kendimi bunun dışında tutmuyorum. Arkadaşlar, YJA yönetiminin kendisini PJA'lı görmediğini söyledi. Öyle değil heval. PJA'nın adı değişebilir; PJA bir ruh olayıdır, yaşam tarzıdır, ideolojidir. Adı kırk defa da değişse, bizim adımız kırk defa

YJA olsa da, biz PJA'yız. Örgüt olarak içine girdiğimiz tüm sonuçlardan kendimi de sorumlu görüyorum. Yerine getiremediimiz görevlerin, Önderlik çizgisine girmeyişimizin, özgürlük iddiamızın güçlü olmayışının ve kendimizde egemen zihniyeti aşmamanın getirdiği sonuçtu bu yaşananlar. Bu anlamda, yeniden de olsa bu toplantıda şunu belirtebilirim; ben bunu aşma kararlılığındayım. Çünkü artık halka ve kendi yapımıza karşı bir sorumluluğumuz var. Yine, bu toplantıdan çıkan sonucu pratikleştirme gibi bir sorumluluğumuz var. Bunu çok derinden hissediyorum. Eğer buradan çıkan sonucu başta kendimizde ve tüm kadın örgütünde yapmazsak, bu bizim açımızdan bir bitiş noktası olacak. Buna kesin olarak katılıyorum ve bunu derinden hissediyorum. Kendimi de başta yetkiye karşı olmak üzere birçok açıdan, her gün terbiye edeceğim. Bunu arkadaşlara açıkça belirtmek istiyorum. Yetki hastalığı, erkek egemen sistemin bizdeki temel bir hastalığıdır; günlük olarak o konuda gerektiğinde bir yönetim düzeyi olarak katılım göstereceğim, gerektiğinde sıradan bir arkadaş gibi yaşam ve ilişki tarzında bunun mütevaziliğini göstereceğim. Bu kararlılıktayım...

Sew. ark: ...Benim de katıldığım bazı tartışmalara ilişkin görüş belirtildi. Heval He.'in açıklamaları, değerlendirmeleri oldu. Söyleyeceğim konu dışında çok farklı bir şey belirtmeyeceğim. Fakat Heval He. ile yapılan resmi tartışmada ben de hazırdım. Heval He., o tartışmada tartıştığımız bazı hususları belirtti. Doğru, onları da tartıştık, ama başka konuları da tartıştık ve bizde böyle bir düşünce oluşmasına neden olan da o tartışmaydı zaten. Daha sonrasında bize başka alanlardan bu konuda gelen şeylere ilişkin Heval Sa. belirtti, ben de belirteceğim. O tartışmada Heval Hez. bizimle şöyle bir tartışmada, örgütün içinde bulunduğu durum tartışıldı. Arkadaşın belirttiği duyumlara, yani bilinen olumsuz şeylere ilişkin bir tartışma yürüttük. Arkadaşın şöyle bir görüş koyma durumu oldu; "Ortada Önderlik karşıtı, Kongre karşıtı bir çizgi var; bunlar karşısında mücadele etmek gerekir. Tamam, daha önce bazı arkadaşların hataları olabilir, ama bu süreçte ortak mücadele etmenin yollarını bulmak gerekir. Bu anlayış daha tehlikelidir ve biz buna karşı mücadele etmek için çeşitli arkadaşlarla da güç birliğinde olabiliriz, bunu yadsımamak gerekir". Özet olarak bu içerikte şeyler söyledi. Biz de arkadaşa özet olarak şunu belirttik; örgütü, içinde bulunduğu durumdan çıkarmak için rolümüzü oynamak, bu konuda sorumlu yaklaşmak gerekir. Tamam, rolümüzü oynamıyoruz ve oynamak gerekir, güç birliği gerekli bir şey. Biz orada Heval Cu.'nın, ki somut olarak arkadaş üzerine bir tartışma yapıldı, özellikle bizim alanlarda yürüttüğu tartışma, kongreyi ve o tartışmaları ele alış tarzı açısından, sorunu çözmek, bir mücadele yürütmek yerine

kendisini oturtan yaklaşımlarını tespit ettiğimizi ve bunları paylaşmadığımızı, önceki süreçlerde zaten bu anlayışın kendisini bu kadar oturtmasında arkadaşın belirleyici olduğunu vb. belirttik. Burada da ortaya konan düşüncelerdi. Bunları koyduk ve kendim de çok açıklıkla, “Eğer bu gün geçmişe de çok eleştirel yaklaşılacak ve gerçek anlamda örgüt için bir mücadele yürütülecekse, Heval Cu. olsun, kim olursa olsun, ortak mücadele yürütmeliyiz. Sorun erkek olması, şu bu değil; sorun, gerçekten ne için mücadele ediliyor, ne için bu kadar eleştiri yapılıyor, çaba gösteriliyor, odur. Heval Cu.’nın şu an gösterdiği çabayı doğru bir çaba olarak görmüyoruz, bunu paylaşmıyoruz ve bunula örgütün kurtarılacağına inanmıyoruz” diye görüş belirttim. Böyle bir yaklaşım geliştirdik. Sonuç olarak, Heval He. bu çerçevede belli bir ikna yaşadı ya da en azından çok itirazı olmadı. Yani bizde bu kararı oluşturan tartışma, budur. Özet halini veriyorum.

Kısa bir süreç sonra, Fa. arkadaşlardan bize notu geldi ve Heval Cu.’nın bize tartışma önerisinde bulunduğu ama bizim bunu reddettiğimiz, buna kırıldığını belirttiği gibi noktalar yazılmıştı notlarında. Notları hala da bizde. Arkadaşların görüşü, böyle bir şeye gitmemenin çok doğru olmayacağı, tartışılabilineceği şeklindeydi. Tartıştık, o görüşü de çok fazla doğru bulmadık. En son burada yapılan toplantıya belki katılmadım, ama toplantı zemininde bulduk; Heval Cu. ile bu konu üzerine de bir tartışma yürüttük. Bir sohbet sırasında, bizim kendisine dönük böyle konuşmalar yaptığımızı, ittifak çağrısı yaptığımızı, bizim bunu reddettiğimize ilişkin şeyler söylediğimizi, talimatımızda da buna yönelik imalar olduğunu vb. belirtti arkadaş. Dedi ki, “Benim sizinle ittifaka ihtiyacım yok, kimseyle ittifaka ihtiyacım yok. Ama siz çok kötü bir durumdaydınız, parçalıydınız, HPG’deki bayan arkadaşların eleştirileri biliniyor, yardımcı olmak, toparlanmanızı sağlamak istedim. Düşüncem oydu. Gelseydiniz, toparlanırdınız; gelmediniz, iyice parçalandınız”. Bu içerikte konuşmaları oldu. Bütün bunları bir araya getirerek ulaştığımız yorumlar var. Yoksa Heval Hez.’in belirttiği gibi sorun, bizi niye eleştirdiniz meselesi değil, böyle bir durum yaşadık. Kendim tanık olduğum için belirtme gereği duyuyorum. Sorunun şöyle ele alınması gerektiğini de düşünüyorum; belki herkes izahını yapmak istiyor, ama hani polisiye filmlerindeki gibi, kim ne dedi, nasıl oldu şeklinde yaklaşmamak gerekir. Böyle bir şey, havadan söylenmez. Mesela birey olarak ben, havadan söylenmiş bir şeye girmek istemem, kendi adıma bunu kabul etmem. Bu kadar basit değil. Heval Hez.’in de bir konumu var, öylesine ortaya atılacak bir şey değil. Fakat süreç açısından önemli buluyorum ben. Tarafsızlık konusu çok tartışıldı. Mesela PJA talimatında da şu çok net konu: Bizim duruşumuz oportünist bir

duruştu, bertaraf olmaydı. Önderlik çizgisinde olmayı başaramadık, oportünist kaldık, mücadelesiz kaldık. Önderlik çizgisini temsil edemedik. Ama bu toplantıda bunu nasıl yapabiliriz diye tartışmak için, içinde bulunduğumuz durumların tespiti gerekir hepimiz açasından. Toplantımız çok önemli bir düzey de kazanıyor bence ve bu düzeyin diğeri tartışmalarla birlikte farklı sonuçları ortaya çıkaracağını da düşünüyorum. Ama bu konuda özellikle netleşebilmek, doğru çizgide yürüyebilmek için daha objektif tartışabilmek, çok özel niyetlere, çok özel bir takım şeylere bağlamadan değerlendirme yapmak önemli. Bu konuda tanık olduğum tartışmalar olduğu için belirtme gereği duydum. Bunları belirteceğim.

Zax. ark: İki gündür tartışmalar yapılıyor. Bütün arkadaşlar gibi ben de dinlerken çok yorulduğum. Ben bazı noktalarda görüşlerimi dile getirmek istiyorum; birçok yönden değerlendirildi ve çok doğru belirlemeler yapıldı. Arkadaşlar, özellikle 6. Kongre'den bu yana baş aşağı gidişimizden bugün yaşadığımız durumlara kadar birçok neden gösterdiler. Benim görüşlerime göre de, 6. Kongre'den önce her ne kadar kaba retçi ya da zaman ve mekana göre bazı yaklaşımlar sergilenmemişse de, ilkeli bir duruş vardı yürütölen mücadelede. 7. Kongreye kadar, her ne kadar farklı oyunlar oynanmışsa da bir direniş söz konusuydu. Fakat Önderliğin esaret altına alınmasından bu yana ele alındığında, birçok yönden, hem içten hem de dıştan birçok biçimde savaş yürütöldü bize karşı. Bizi yıllarca ayakta tutan bazı şeyler köreltildi. Keskinliği yitirdik. Bu son dört-beş yıl içerisinde birçok şeyimizde aşınmalar yaşandı. En başta, bir bütün olarak bugünkü durum ele alındığında; gerçekten Önderlikten bir uzaklaşma yaşandı. Gün be gün bazı şeyler bize kabul ettirildi. Zehir gibi; yani nasıl ki insana yavaş yavaş zehir verip, onu alıştırırısın, aynı böylesi bir durum bize karşı da yapıldı. Hem Türkiye tarafından hem de uluslararası güçler tarafından önümüzdeki bütün çözümler kapatıldı. İçimizde de erkek ve kadın geriliği tarafından bize birçok şey dayatıldı. Birçok yönden aşınmalar yaşandı. En başta yaşama bakışımızda, duygu boyutunda bir aşınma yaşadık. Düşüncede aşınmalar yaşandı. İlke düzeyinde esas aldığımız şeyler tali şeylere dönüştü, önemini yitirdi. Biz, gün be gün çok planlı ve bilinçli bir şekilde, hissetmeyeceğimiz bir biçimde Önderlikten bir uzaklaşmayı yaşadık. Bugün öyle bir gerçeklik var. PJA'da bunu değerlendirdik. Önderliğin çözümlenmeleri o kadar okulda bulunmasına rağmen, en az okunanlar Önderliğin çözümlenmeleri idi. Entellektöel birikim adına bunlardan kopuş vardı. Özgürlük ideolojisinde derinleşme ya da onu esas alma, onun üzerine yoğunlaşma çok zayıftı. Çi. arkadaş, bugün 20. yüzyıla dair kitaplar okuduğumuzu söyledi. Biz doğrultuyu kaybettik.

Özellikle Önderliğin çözümlenmesi üzerinde yoğunlaşmalar zayıftı. Ben öyle görüyorum. Zihniyet anlamında, planlı bir şekilde geliştirildi bu. Fer., “Ben belki bir şeyi hemen kabul ettiremem, ama uzun vadeli politikalarla yavaş yavaş hayata geçiriyorum” diyordu ve gerçekten de öyle bir politika geliştirdi. Bütün Parti içerisinde geliştirdi bunu. Ciddi aşınmalar yaşandı. Önderliğin neresinde olduğumuzu tarif etmek biraz zor oluyor. Bazen birbirimizi tanıyamıyoruz. Birbirimize, ortama yabancılaşmışız, kendimize yabancılaşmışız. Önderliği kaybedersen her şeyi kaybedirsin. Öz güç, öz düşünce ilkesi kadının kurtuluş ideolojisinde ihmal edildi bu son yıllarda. Bazı şeyler, aramızda birbirine propaganda etmeye dönüştü. Bunlar en esas, yaşamsal ölçülerimiz olarak ele alınması gerekirken, öyle ele alınmadı. Bunun için de, başka doğrultulara girildi. Birçoğumuz kendisini yürütmek, bireyselliğini sürdürebilmek, kendisini iktidar anlamında tatmin etmek için bunları bir çizgi olarak benimsedi. Ben, geçen yılların tümü bu doğrultuda geçti demiyorum, ama yavaş yavaş bu düzeye geldik. Bana göre, bize 2. Kongremizden sonra bir strateji konuldu ve biz yavaş yavaş o strateji temelinde yürüdük; bugün yaşadığımız durum biraz da onun sonucudur. Bunun için de yenilenmek gerekiyor. Arkadaşlar, büyüdükçe kirlendiğimizi söylediler; gerçekten de kendimizi yeniden yapılandırmak için, Önderliğin, “Eski çözümlerime dönün, küçüklüğümden bu yana annemle nasıl bir ilişki içerisinde olduğumu açın okuyun” değerlendirmelerini izlememiz gerekiyor. Önderlik bize sürekli bunları hatırlatıyor. Ama pratik olarak bundan bir uzaklaşma var. Bizim yapacağımız ilk şey, Önderlikle buluşmayı yeniden nasıl yakalayabileceğimiz üzerinde durmaktır. Duygularımız körelmiş. Yaşadığımız yeni durumla birlikte, vicdanımızı sorgulamaya, duygularımızı yenilemeye ihtiyacımız var. Kadın Kurtuluş İdeolojisi’nde bir çok aşınma yaşandı. Arkadaşlar bunu bir abartma gibi de görebilirler, fakat benim ulaştığım bir sonuçtur. Arkadaşlar Max.’dan bahsettiler, sorun sadece Mah. değil; Parti içerisine büyük özgürlük duygularıyla, tutkularıyla gelen birçok genç kızla oynadı Fer.. Bizim birçoğumuzun bundan haberi vardı, fakat hiçbirimiz tavır koymadık. Önderlik, “Bir kadına el uzatana, asla merhaba bile vermeyeceksiniz” diyordu, fakat biz bunu yapamadık. Biz onu bir yönetici olarak kabul ettik ve hala bazı kadınlar onun arkasından gidiyor. Fer. kadın katliamını yeni yapmıyor, uzun bir süredir yapıyor. Özgürlük çizgisinde, özgürlük hayali olan birçok genç kızın hayalini Fer. ortadan kaldırdı ama biz kadın örgütü olarak ...

Ro. (R): Şu an üzerinde tartışma yürütülen birçok süreci, ben kendim bizzat yaşamadım. İlk kez Parti içerisinde bir tasfiye süreciyle karşılaşıyorum. İdeolojik, siyasi ve örgütsel olarak da bir güce sahip

değildim. Bu güce sahip olmadığım için de derinlikli bir ideolojik siyasal çözümlenmeyi yapamadım. Fakat bütün bunlara rağmen bazı şeyleri dile getirmek istiyorum; 2000’de Cu. arkadaşın bir talimatı vardı; aleniyet ilkesi, açıklık ilkesi üzerinde duruyordu. O zaman yapıya okunmuştu, “Yapımıza açığız, içimizde ne varsa yapımıza söylüyoruz, fakat yapı bize karşı çok açık değil” deniliyordu. Fakat bugün maalesef sadece yönetim sorunlarımız tartışılıyor. İki-üç gündür dinliyorum; bu hareketin yönetiminde yer alanlardan kim kalkmışsa, o onu değerlendirmiş, bir diğeri bir diğeri değerlendirilmiş, ama kimse yapıya dair bir tek kelime bile etmemiş. Bazı şeylere anlam veremiyorum. Ben sormak istiyorum; gerçekten bir kadın olarak, bir yönetim olarak yapınla ne kadar paylaştın? 2000’den bu yana birçok insan kalkıp, bu sistem üzerine görüşlerini belirttiler. Ama soruşturmalara alındılar, dışalandılar, haklarında farklı farklı kararlara gidildi. Ben bazı şeylere anlam veremiyorum gerçekten. Arkadaşlar, “Biz yapıya güven vermedik” dediler, ama ben de buna farklı bir isim takıyorum, “Siz yapıyı aslında kandırdınız”. Siz bile inanmadığınız birçok konuyu, gelip saatlerce karşımızda tartıştınız. 3. Kongre’de yapılan meclis toplantısında sayfalar dolusu özeleştiri içeren değerlendirme var, fakat bugün dile gelen birçok şey ne konferans aktarımlarında ne de yapılan toplantılarda hiçbir biçimde dile gelmemiş. Demek ki siz bizi kandırdınız. Yapıyı kandırdınız. Açık söyleyeyim; ben evdeyken bir tanrım vardı, fakat Parti içerisine geldikten sonra neredeyse on tane tanrım oldu. Şuna da inanıyorum; bireyin, kişinin yaratılacağı süreç de bu süreçtir. Belki çok tehlikeleri var, uçurumun kenarındayız, fakat yapı kendi kendine yürüyebilecek güçtedir. Ş. Harun’da yapılan toplantılardan arkadaşların haberi var. Fakat gerçekten bazı şeylerin samimi itirafını yapalım. Kimse yapının bu süreçte neyi yaşadığını bile değerlendiremiyor. Fer.’in çizgisine karşı tavrını ilk koyan Ş. Harun’da bulunan yapıydı. Hepimiz 2000’de, ’99’da katılan arkadaşlardık. Bu çizgiyi ’93’ten alıp günümüze getirdiler ve öyle değerlendirdiler. So. arkadaş da hazırды, yönetici arkadaşların hepsi de hazırды. Yapı birçok şeyi açığa çıkardı. Yani kısacası demek istediğim; yapı boyutunun da değerlendirilmesi gerekiyor. Önderliğe tekmil verilmeden önce, yapı tavrını koymuştu. Doğu çalışmaları için değerlendirme yapmak istiyordum, fakat bakıyorum ki, PJA’nın bütün çalışmaları doğu çalışmalarının yaşadığı durumun aynısını yaşıyor. Gerçekten Doğu çalışmaları PJA’nın çalışmalarını bir parçası olarak ele alınmadı. Biz yeniydik, tecrübesizdik, fakat bu çalışmaları Fer. arkadaşın yürüttüğünü görebiliyorduk. PJA da biliyordu. O genç kızların durumunu da biliyordu herkes. Pe. arkadaş da biliyordu, Sar. arkadaş da, Sa. arkadaş da biliyordu. Arkadaşlar So. arkadaşın güçsüzlüğünden dolayı, denetim

altına girdiğini söylediler, fakat ben öyle ele almıyorum. Arkadaş görevden alındıktan sonra, bir ay boyunca Fer. arkadaşın yanında kaldı; PJA da vardı, neden PJA'ya gitmedi? Arkadaş kalkıp böyle bir Şeyi yaşadığını bile söylemiyor. Birazcık olsun Fer.'a karşı duran, çizgisine karşı duran biraz da Re. arkadaştı. Arkadaş hiçbir zaman kendisini PJA meclisi olarak görmedi. Ben arkadaş adına da konuşmak istemiyorum, belki arkadaş kalkıp konuşur, fakat belli noktalarda tavır sahibiydi. So. arkadaştan daha fazla tavır sahibiydi. İnançsız yaklaşmak istemiyorum, ama artık zeleştirilerle işler gitmez. Arkadaşlar bu çalışmalara müdahale etmediklerini söylediler, fakat geçirdiğimiz süreçleri iyi tahlil edip zmlenebiliyoruz, geleceğe dair kimse bir tek görüş bile belirtmiyor. Bazı arkadaşlar kendilerini geri çektiler; ben de i. arkadaşın yapmış olduğu değerlendirmeye katılıyorum, yani bozanlar tekrardan yapacaklar. Belki yeniden onarma güçleri de olmayabilir, fakat doğru bulmuyorum bu biçimde geri çekilmeleri. Sosyal reform noktası için de, ben sadece bunu söylemek istiyorum; bu süreçte yapının gözü biraz açıldı, en azından kendimize tanrı olarak kabul ettiğimiz insanları tanıdık. Eskiye dönüş olursa, facia olur. Bunun için, bu sefer de bazı Şeyler sözde kalmamalı. Önderlik bazı Şeyleri gündemimize koyuyor; biz daha anlamadan ya da anlamaya çalışmadan hemen gündemimize alıyoruz. Toplumsal sözleşme de yleydi. Arkadaşların gündemine alındı, fakat bu ne yapıya kavratıldı ne de yönetimden arkadaşların kendisi anladı. Belki çok derinli bir değerlendirme, çözümlene yapacak güçte değilim, fakat böylesi bir toplantıda bulunmayı kendim için bir şans olarak değerlendiriyorum. Keşke bütün örgüt yapısı böylesi bir toplantıda hazır olsaydı. Fakat bazı Şeyleri samimi bir biçimde itiraf edelim. Çok uzun konuşmak istemiyorum. Çünkü bazı arkadaşlarımız kalkıp saatlerce konuşuyorlar ve konuştuklarında aşırı bir rahatlamayı yaşadıklarını görüyorum, sanki çok fazla konuşmayla her Şey hal olmuş gibisinden yaklaşılıyor. Ben kendim birey olarak uzun konuşmak istemiyorum, çünkü bende gelişen bazı arayışlar var, bu yönlü bir rahatlamayı yaşamak istemiyorum. Bu noktayı önemli gördüğüm için belirtmek istedim. Kısaca bu noktaları dile getirmek istiyorum.

İlkel Milliyetçi izgi Kürtlüğü Ve Kadını Satan Bir izgidir

Na. ark: İki-üç gündür tartışılıyor, örgütsel gündem değerlendiriliyor. Hem bireysel olarak kendi açımdan hem de çalışmalar açısından belirtmek istediğim hususlar var, fakat çok zorlandığımı söylemek istiyorum. Genel değerlendirmelere katılıyorum;

bu yüzden de parça parça, gördüğüm alanları ele alacağım. Genele ilişkin de parça parça belirtip geçeceğim.

Önderliği öyle bir konuma getirdik ki; Önderlik bize, “Bunu yapın, bunu yapmayın; bu yasak, bu serbest” desin. Yönetimden olsun, yapıdan olsun birçok arkadaş, yaşananlardan etkilenmiş. Ruhsal olarak da, genel anlamda da ciddi bir zorlanma düzeyi var. Bütün bunlarla, Önderliğe karşıt duruma geldik. Sosyal yaşam konusu, gündemimize girdi; bazıları serbest dedi, bazıları yasak dedi, ama sonunda Önderlik “Yapmayın” dedi. Son görüşme notunda var. Önderlik örgütümüzün durumundan da, kadın hareketinin durumundan da daha önemli. Avukatlar da aktardı; düşmanın yapabileceği yönelimler açısından, Önderliğin durumu daha da tehlikede.

İlk kez Meclis çalışmasına 4. Kongre sonrası meclis toplantısına katıldım. PJA yönetimiyle rahat tartışma, kendini açma açısından; belki bazı arkadaşların özellikleri bana yakın geldiği için tartışmışımdır, ama bir PJA yönetimi olarak görüş alış verişinde bulunmadım. Belki yıldardır içindeydik, ama meclisin durumunu o toplantıda gördükten sonra içte bir kırılma yaşadım. Her arkadaş bir yerlere gitmek istiyordu, kendi gönüllerine göre düzenleme olmadı mı, kızıyorlardı. Böyle bir yönetim, harekete nasıl öncülük yapacak diye düşünüyordum. Ben kendim de yönetim çalışmalarında yer aldım. O zamanlar Heval Miz., PJA sorumlusu idi. İlk kez eğitime gidiyordum, Önderliğin ilk savunması gelmişti; onun karşısında kendimi hiç hissediyordum. Partide beni ayakta tutan bazı şeyler de vardı, ama kendimi bitmiş görüyordum. Artık sıradan bir insan olarak katılabilirim diye düşünüyordum. O devreyi inkar etmiyorum, yönetimin desteği, tartışmaları, ilgisi çok oldu. Zaten devreden sonra meclis çalışmalarına katıldım. Birincisi, bu nokta.

İkinci olarak, PJA son konferansı için bazı şeyler söylemek istiyorum. Oradaki tartışmaları, eleştiri düzeyini yorumlamıyorum. Sosyal reform projesi hakkında düşüncelerimi söylemek istiyorum; bir noktada net değilim ve arkadaşların düşüncelerine katılmıyorum. Konferansta, bu kararı kendimizin yani aldığını söyledik. Ne erkek dayatıyor, ne başka şey, biz bu kararı alıyoruz. Hatta iki üç arkadaş başta tavırlarını koydu, ama biz, “Karardır, alıyoruz, ihtiyaç var” dedik, hatta kadın ile erkeğin PKK’deki düzeyini tartıştık, Şu mantığı da ortaya koyduk: Özgürlük zorla olmaz, bir tercih sorunudur. O noktada, hepimiz özeleştiri vermeliyiz, çünkü hepimiz elimizi kaldırdık. Önderlik üç tercih koymuştu, o da tartışma konusu oldu, ama kabul etmedik. Ayrışma yaratacağını söyledik. Bu nedenle, özeleştiri vermeli, doğru olanı esas almalıyız,

Kongra Gel yapıldı. Özellikle Kongra Gel sonrasında, hatta belki öncesinde de vardı, ama ben o zaman gördüm; on araba gidiyor, on

araba geliyordu. Yönetim de, yapı da. Ne için gidiyor, ne yapıyor, belki bizim işimiz değil, bilmiyoruz, ama görüyorduk ki gidip geliyorlar. Yönetimimizde de, yapımızda da bu gelişti; “Bu yönetim kendine bir yer yapıyor, ben de kendime yer bulayım” mantığı hakimdi. Tüm bunları, son ayda Önderliğin görüşme notları topladı, başka kimse değil. Kararsız insanlar var, evime gitmek istiyorum diyenler var, ilişkisi olanlar var, bana hiç karışmayın diyenler var. Bunlara ne çözüm sunacaksın? Heval Cu. ile de Züb. Ay. ile de tartışmışım; PJA yönetimi ya da kadın komitesini görmemiştim. Son toplantıdan sonra kadın komitesini gördüm. PJA ile ilişkim sadece tekmil aktarıcıydı, ama Kongre Gel yönetimi ile bu insanlara ne yapacağız diye tartıştım. Benim gücüm yetmiyor. Arkadaşlar diyor, “hele beklesin”. O beklesin, bu beklesin ama böyle nasıl olacak? Savaş olsa, bu arkadaşların yarısının da durumu uygun değil. Hepsini de bu sorunlardan, bu karmaşalardan oldu. Bazıları, “Kendimi öldüreceğim” diyor; belki de tehdit, kendisini öldürmeyecek, ama belki de öldürecek. Yapıda böyle bir şey var; ben biliyorum, yönetim de biliyor, ama ne yapacağız? Bölük yerini ideğiştiriyorsun, olmuyor; yönetimi değiştiriyorsun, olmuyor; peki çözüm ne?

PJA konferansında en fazla etkilendiğim nokta, hareketin özgürlük iddiasının bir tercih olması gerektiğine ilişkin noktaydı. Bu konuda ikna oldum. Hala da iknayım. Ama son birkaç aydır bakıyorum; toplumu bırakalım bir kenara, o kendi sorunlarını çözer, ama biz kendi sorunlarımızı nasıl çözeceğiz? Bazıları hastadır diye İ.’a, S.’ye gönderdik. Ama hala da o durumda olan kırk, elli insan var. Hepsini için kopacaklarını, ihanet edeceklerini söyleyemem, hayır; biraz ikna, ilgilenme, yerini değiştirme belki de çözüm olur. Çünkü hepsi genç insanlar. Tabii içlerinde bilinçli olanları da olabilir. Roj. dedi, sadece yönetim sorunu, öyle değil. Arkadaş dedi kadro nettir, bu sürece o nokta koydu, katılıyorum, çoğu öyledir. Ama küçük bir pay da olsa, böyle olanlar da var. Yönetim tamam, ama yapıya da çözüm lazım. Belki ikisinin çözümü birbiriyle bağlantılı, ama bu da bir sorundur. şimdiki toplantının sonuç vereceğine inanıyorum. HPG’deki bütün güç hem genel toplantı, hem konferans yapacak. Kongra gel hazırlığı var, netleşme de olacak. ama bence kaçışlar da olacak, intihar da olacak. gurur murur demeyen de diyecek, ben gidiyorum. Bu olacak. gerçi dedim, ben kendim bu hareketle yürüme konusunda karar vermişim. Fakat herkes öyle mi? Gidiyorum diyene biz de git mi diyeceğiz? Bu var.

Biraz da çalışmalarımızı değerlendirmek istiyorum. KADEK toplantısından sonra Doğu askeri çalışmaları, ayrı örgütlenmesi oldu. sonra konferans tartışmaları oldu. bir tek şey söylemek istiyorum, çünkü bu konuda görüşlerim var, ama muhatabı ne bu toplantı, ne de

PJA. Konsey düzeyinde bazı arkadaşlarla tartıştım, ama onun dışında da rapor edeceğim arkadaşlar var. neredeyse beş yüz erkek ve bayan arkadaşlar var. bence onların olduğu durumlar hakkında hesap vermesi, özeleştiri vermesi gerekenler de var. Arkadaşlar karar aldı, askeri güç, Doğu hareketi, herkes ayrı olacak. Doğru veya yanlış, bu karar alındı. Bu karardan sonra ortada bir Şey yoktu, konferans ıktı. Heval Cem. dedi. Sonra heval Fer. müdahale etti, ben konferansa katılayım. Sonra Heval Cu. müdahale etti, hayır, konferans değil, toplantı yapın dedi, toplantı yapıldı. Heval Cu. müdahale etti, toplantı yapıldı. Kongre hazırlığı, hepsi araya girdi. Kongre süreci en fazla burada gündem oldu. burada da bazı kritik konular veya reform kararı vardı. Doğru, o karar tartışıldı ve alındı. Radikal tavır alan, toptan reddeden arkadaşlar da oldu. Ama ben de içinde olmak üzere, ikna olup bu kararı aldık. Konferans olmuştu, kongre hazırlıkları yapılıyordu, bu reform işi nasıl olacaktı? Aynı zamanda askeri bir gt. Yapılan anlaşma sonrasında, üç yıl sonra gönüllü bu orduda kalacak, bu işi kendine meslek seçecek, çıkmayacak olacak. Bu konuda karar alındı. Ben de hem ikna oldum, hem de zm olarak gördüm. başka yorumlar, görüşler çok oldu, değerlendirmek istemiyorum. Heval Fer.'ın etkisi var, yok. Etkisi vardı, ama hepimiz kararı aldık. Ben de aldım. Çünkü dedim ki, bütün örgüt bu kararı alsın, ben de diyeyim, hayır, bu kesinlikle olmaz. O zaman bu ordudaki insan da diyecek, o zaman ben ahmak mıyım, bırakıp gidecek orduyu.

Bazı arkadaşlar eleştirdi. Kongra gel ve sonrasında, bazı arkadaşlar sağ, sol, kim geldi, kim tartıştı. Ben de Heval Cu. ile tartıştım. Bizim kadın yapısı üzerine de tartıştım, As.'da gücümüz var, onun hakkında tartıştım. Heval Fer. ile de tartıştım. Kongreden sonra, bizim bir alımımız var, bir gümrük, As.'da. Dedi, ille o bize bağlı olacak. ben, gidip onunla da tartıştım. Yani Şimdi saklayayım, benim öyle bir niyetim var, yok, görüştüm. O da bana sordu, dedi Heval Cu. size toplantı yapmış, sen ne anladın? Ben de dedim kongre olmuş bizmiş, hala da sizden bir Şey anlamadım, Őoktayım. Onunla da bunu tartıştım. Heval Cu. da sordu, onunla da tartıştım.

Ne söylemek istiyorum? Tamam, bazı Şeyler var, iki üç gündür dinliyorum, kime nerede merhaba diyeyim, acaba Őimi ne yapayım? Tartışmışlar, sorunlar da var. bizim yönetimimiz de yle. Mesela dedim ya, ortada kaldık. Kimse hesap etmiyordu, ama her gün toplantı yapıyorduk, ne karar alacağız, kime karşı duracağız, muhatap alan bile yok. arkadaşlar gülüyorlar, ama ne demek istiyorum? Zorluğu, zahmeti ile, bu süreç böyleydi. Belki tartışıyoruz, arkadaşlar diyor sanki masal, ama parti içinde ilk kez, kongreden sonra üç dört ay zorlanma gördüm. bir saatte on düşünce aklıma geliyordu. Ama Şimdi ulaştığım sonuç: her zaman olduğundan fazla irade sahibiyim, netim. Bu süreci yapımız

açısından da böyle değerlendiriyorum. Kayıpları daha da olacak, ama bir irade ortaya çıkacak. Yapıdayım, ben takip ediyorum, kadın veya erkek tartışmamış bir kişi kalmadı. Resmiyette, resmiyet dışı, sohbetlerde, dedikoduda, her yerde yönetimimizi tartışmış. İlk kez kendim de, yapı da gerçeķçi görüşlerimizi verelim, belki örgüt için doğru kararları da almayız, ama bir noktada karar verdim ve yaptım diyeyim .doğru da olmayabilir, ama bu gün karar alıp yapayım ki sonra yapmadım demeyeyim.

Mesela bu toplantıda yoğunlaştığım şeyler var, özeleştiri vermem gereken şeyler var, ama tamamıyla yanlış yaptım, tasfiyecilik yaptım ilkesizlik yaptım demiyorum. Her gün yeni karar almışsam, ben kişiliksizim. Bunu yapıya da açık söyledim. Dedim ki, hiķbir süreçte, bu süreçte olduğu kadar kendimi ilkesiz görmedim .niye? Daha anlamamışım, askeri güc meselesi, reform meselesi. şimdiye kadar koruduklarımızı şimdi reddediyoruz. Bazı şeyler vardı ki, bana doğru geliyordu, ama çözüm bulamazsan sana mantıklı gelmiyor. Bu yüzden kendimi ilkesiz hissettim. Hem PJA yönetim olarak diyorum ki, kadın da tartışıyor, örgüt de tartışıyor, bütün bireyler tercihini yapabilir. Ama biz şimdi bu dağdayız. Ne Suriye, İran, Irak ne muhatap almış, ne diyalog kurmuş, biz diyoruz herkes tercihini yapsın, kim nereye giderse. Peki nereye gideceğiz? Haydi ben tercihim yaptım, örgütü de bir kenara koyayım, nereye gideceğim? Yaşayacağım bir yer yok. ama bu duruma gelmişiz.

Bu yapıya da verecek cevabımız olmuyor. Yapıya dedim, ben ilkesizim, çünkü hem evet diyorum, hem hayır, yani bilmiyorum. Bu, ilkesizliktir. Geçirdiğimiz süreç karşısında zorlanıyorum, bunun özeleştirisini nasıl vereceğim? Hem de bunun adı nedir? Sonucu, burada iknayım ki, Önderlik çizgisi ile, demiyorum hepimiz, ama yapıda da güc gördüm. bazıları savaşçı idi, toplantıya gidiyordum, onların tavırlarını, düşüncelerini görüyordum, günlerce düşünüyordum. Çok ilkeli buluyordum. Ama kendimi düzeysiz, karışık görüyordum.

şöyle bir tehlike de var: bazı merkezlere veya bazı kurumlara, bu da daha çok sağ veya tasfiyeci dediklerimiz var. onlara karşı rapor yazanlar var ki, hem örgütün içinden, hem dışından her türlü fedai eylemine hazırım diyorlar. Bu şok yaratmaz mı? Ben kendim böyle şeyler karşısında karmakarışık oldum. Peki ne yapalım, neyi koruyalım? Arkadaşlar bu toplantıda diyorlar iktidar, denge, uzlaşma ne zaman başladı? Ben, en fazla bu yıl gördüm. bayan arkadaşlarda da, erkekte de yanlışlıklar görüyordum, ama burada olduğu gibi değil. Gördüklerimle çarpıldım. Sonunda şu iknaya ulaştım: Örgütte bir dağılma olacak, kayıplar çok ağır da olacak, ama kalacak olan, militan olacak. Böyle olacak. Kendim bu sonuc ulaştım. Başka çözümü yok.

Kendi açımdan bir talihsizlik olarak görüyorum ki, Şehit Harun, Kandil alanı böyle, aynı zamanda Şans olarak görüyorum ki, bir karara ulaştıım, kendimi irade olarak gördüm. Birçok kez rapor yazmıştıım. Son olarak PJA'ya kapsamlı bir rapor yazdım, belki sonucunu almadım, ama hep diyordum ki ben irade sahibi değilim. Mesela arkadaşlara karşı hep utanıyordum. Mesela st bir arkadaş bayan veya erkek, utanıyordum ki diyeyim senin yanlışın bu, seni böyle kabul etmiyorum. Belki geri, geleneksel bir özellik, ama yleydi. Diyordum dzeylidir, zaten anlar, açık söylememe gerek yok. bu süreçte anladım ki, öyle değil. stndr, altındır, samimidir, yoldaşındır, yıllarca birlikte kalmışsın, bunlar hiçbir Şeye yetmez. Belki arkadaşlar dediler duygular, samimiyet, bunlar kayıptır. Kendim için de yle. Eskiden olduğu gibi arkadaşlarla, yapıyla ilişkilerim yok. bunu bir kayıp olarak görüyorum. Yapıyla paylaşım, tartışma. Mesela bu son süreçte, on gün de bir mangadan ıkmayabilirdim, hiç içimden gelmiyordu ki, gidip yapıyla tartışayım. Bu kayıptır. Yöneticilik, paylaşım, özgürlük, o zaman tüm bunlar yalan, eğer bu düzeye gelmişsen öyledir.

Son sürecin kayıpları, zararları ağırdı. Ama ben kendim de, PJA için de diyorum. PYD arkadaşları da burada, gençlik de burada, İran da burada. Eleştirilerim de var. Mesela İran'da kadın hareketinin durdurulması, bilmiyorum kimi eleştireyim, PJA'yı mı eleştireyim, Heval Soz'ı mı, Heval Sak.'yi mi, nk bunun sahibi bir arkadaş görmedim. Bağımsız kuruldu, kadın kolu kuruldu, ama kim? Tamam, heval Soz. orada, Heval Rew. orada, ama birçok kez dedik Heval Rew. yeni. Yani sorumluluğunu kimden isteyeceksin. Karar alındı, durduruldu. Kim kararını alıyor? Heval Rew. gerçekten yetiyor mu? Düzenlemesini, görevlendirmesini kim yapıyor? Meclis yesi bir arkadaşını tanımiyordum, As.'ta tanıdım. Bir ay kalmadı, evine gidip oturdu. Bir de diyorlar, çok değerli bir arkadaştı. Dediler niye? Kendi yaşamını kurabiliyor, kurmuş. Niye heval? nk koordinesi yok, yönlendirecek, görevlendirme yapacak kimse yok. derler ya, koyun sahipsiz. Tamam, biz öyle değiliz, ama koordinesi olmalı.

Arkadaşlara eleştirilerim var. arkadaşlara hiç aktarmadım, ama gerçekten de kendi içimizde mi faaliyet yürütelim, devletler içinde mi? Tüm güçler birbirini örgütlüyor. PYD arkadaşlar da, hepsi değil, ama bazıları, arkadaşları örgütlüyor, diyorlar gel, bizim çalışmalarımıza. Gençlik yle yapıyor. Biz diyoruz askerlik zaten kutsallıktır, kesin burada olmanız lazım. Doğu karargahı diyor yeni bir hareketiz, arkadaş gelmeli. Yani hepimiz birbirimiz içinde örgütleme yapıyoruz. Artık kim kimi kazanırsa. Yönetimle de daha önce tartıştıım. Kim nerede hangi çalışmayı istiyorsa söylesin, kimseye karışmıyorum. Kime karışayım? Kimin istemi varsa, nasılsa, sonunda gidip orada yer alsın.

Çünkü bir değil, iki değil ki ikna edesin. Genel olarak geldiğimiz düzey öyle.

Özellikle bu süreçte hem zorlanma hem de sonuç çıkarma var. genelde örgütleme, perspektif sunma, yön verme, eğitim verme yapıldı mı, bunu söyleyemem. Çünkü gerçekten gücümüz içinde sorunlar var. örgüt bunun hesabını, özellikle kadın hareketidir, bunun hesabını sorarsa, ona da hazırım. Gücüm bu kadardı. Belki bir açıdan bu kadar değildi, ama diğer açıdan diyorum, acaba başka ne yapılabilirdi? Nasıl yürütülebilirdi? Bütün bu sorunları yaşadık. Hatta sonda diyordum ki, iki ayda bir toplantımız var, diyordum acaba savunma komitesi ile tartışalım da askeri güçler bu alanı boşaltsın mı? Belki bir netleşme, toparlanma yaratır. Bu ortamda, bu biçimde ve hepimiz bu durumda iken böyle. Çünkü bir aradayız, birbirimizi etkiliyoruz. Tartışıyoruz biri diyor böyle, diğeri şöyle. Genelde yumuşatıyoruz, dolaylı yapıyoruz, temelden düzeltme olmuyor.

Yönetim olarak da bu konuda destek alma, tamamlanma, çünkü birinci dereceden sorumlu olarak kendimi görüyorum. Heval Miz. de değerlendirdi ,ben diyorum bu konuda görüşleri birçok kez dile getirdik, ama bu konuda hepimiz net olalım. Heval Miz. desin ben bu eğilimi temsil ediyorum, bence bu kadar net. Belki arkadaşlar beni de eleştirecekler, kendimi bu konuda güçsüz görüyorum. Özellikle Fer.'ın kongra gel adına gönderdiği bir talimat vardı. Tamam, kadının eğilimleri de vardı ki, hiçbirini tutmamalıydım. Ama ben dedim, Heval Cu.'yı tutayım, daha iyidir. Bu kadar açıktır. Tamam, cephedeki toplantıda bayan arkadaşlara da eleştiri geldi. Bayan arkadaşlar niye kendi duruşlarını netleştirmiyorlar, ben de savundum, dedim kadının çizgisi nettir, hiçbir eğilimi tutmuyor. Ama ne yapacağım, ben de bilmiyorum. O talimattan sonra hem onu savunuyorduk, hem diğerini. O talimata kadar da ben Heval Fer.'ı o düzeyde yorumlamıyordum. Bazı şeyleri yanlıştı, ikna olmadığım boyutları vardı, ama bu düzeyde, örgütle oynadığını o talimattan sonra anladım. O talimat son nokta oldu. Yoksa Kaniya Cenge'deki arkadaşlar bilirler, ikinci hamleden sonra Türkiye çalışmasından, Heval Fer.'ın yanından arkadaşlar gelmişlerdi, onlardan duymuştum. O arkadaşlar rapor yazdılar, Heval Cem. ile tartıştılar. Sanıyorum Heval Cu.'ya da gitmişti o raporlar. Yazmışlardı, Fer. kadınlarla ne yapıyor. O yüzden oradan çıkmışlardı. O arkadaşlardan biri de benim yanımdadır. Her gün de diyordu, akşamları kiminle ne yapıyor, kime ne ne getiriyor. Bunları duymuştuk yani. O talimata kadar diyordum, madem ki bu kadar insanlarla ilişkisi var, taburdan erkek arkadaşlarla da tartışıyordum. Diyordum birçok insanla oynadı. Madem ki bu kadar insanlarla oynuyor, o zaman bir kişi olsun, tercih olsun diyordum. Mesela arkadaşlar Hel., Ji., Sak. için değerlendirdiler. Ben üçünden fazla Dıl.'a saygı duyarım. Çünkü

konferans sonrası duyduk ki Dıl. öneri yapmış ki, Irak'a gitsin. Hepimiz bildik ki, Bot. içindir. Dedim tercihini yapmış, gidiyor. Ona ilişkin konuşmam. Derim, öyle yapmak istiyorum demiş, bunu örgüte de söylemiş.

Belki parçalı oldu, kopuk kopuk oldu. Çünkü hem kadın için, hem yönetim için hem de genel örgütsel durumu için söylenenlerin çoğuna katılıyorum. Kendi açımdan diyebilirim ki, her zaman olduğundan fazla kendimde güç, irade gördüm, söz de verdim. Belki saygı duyduğum, sevdiğim insanlar vardı, ama bundan sonra sadece Önderliktir, onun çizgisi esastır. Bireyleri esas almayacağım. Daha önce bireyleri esas alma, onlardan etkilenme vardı. hatta çok açık tartışma, görüş belirtme olmuyordu. Bundan sonra da, hatta PJA kongresi için de savaşçı olur, yönetim olur, nerede olursa olsun hazırım. Hem çalışmalara katılırım, hem de içinde yer alırım. Her şeyi mükemmel yaparım demiyorum, ama çaba harcayacağım. Bizim yönetimdeki temel sorunu da biraz pratik olarak görüyorum. Gerçekten de yapıyla birlikte emek vermekten kopukluk var. bu sorun, genelde de var. birçok şeyi değerlendiriyoruz konuşuyoruz, ama pratikleşme olmuyor. Önderlik diyor ya söz az, pratik çok olsun. Bence böyle bir seferberlik süreci olmalı. Ben de diyorum ki, bunun için hazırım.

Ha. ark: Kısa değerlendireceğim. Bütün arkadaşların dile getirdiği gibi, ben de bu toplantının geç kaldığını düşünüyorum. Eğer daha önce olsaydı, sürece güçlü bir müdahale olacaktı. Bu yüzden bu umutla da konuşacağım.

Bu toplantıyı bir çözüm toplantısı olarak görüyorum. Sürece müdahale ve mücadeleye giriş olarak değerlendiriyorum. Başta hem kendi kararlılığımı, hem de bütün arkadaşların kararlılığını gördüm. eksiklikler, farklı görüşler olsa da, en azından ortak anlayışlar, görüşler ortaya çıktı. Bu temelde ben de değerlendirmemi yapmak istiyorum.

Birçok şey dile geldi, belki benimki biraz da tekrar olacak. Fakat Kadın hareketinin yaşadığ temel sorun adlandırıldı, tanımlandırıldı. Niyet ne olursa olsun ,yaklaşımımız ne olursa olsun, her bir arkadaş hangi çaba ile emek ile çalışma yürütmüş olursa olsun, sonuçta bu süreci kurtarmış değiliz. Bu anlamda, sağ çizgi olarak adlandırabiliriz. Duruş, mücadele, çalışma tarzı olarak bazı arkadaşlar oportünizm dediler, bazı arkadaşlar teslimiyet, sağa yatma dediler, bu değerlendirmelere katılıyorum. Kongra gel sonrası süreçte Kadın Hareketi açısından somut ad takmak mümkün olmuyor. Çünkü arkadaşlar dediler ya, gerçekten de parçalılık vardı. başta şunu söylemek istiyorum; Bu günden başlayarak biraz geri gideceğim. Toplantımızın birinci günü ile bugün arasında bile çok fazla farklılık var. bunu hem vahim, hem de iyi bir durum olarak değerlendiriyorum.

İki yönü de var. öyle bir durumdaydık ki, birbirimizin yüzüne bakarken yaklaşımımız, bilmiyorum nasıldı. Ama şimdi, tartışmalar netleştikçe, birbirimize karşı duruşlarımız da netleşiyor. Bu anlamda, olumludur.

Arkadaşlar son üç yılı değerlendirdiler, tümüyle katılıyorum. Gerçekten de Kadın Hareketi bir dengeyi kırdı, 3.Kongre bir çıkış idi. Uçurumdan döndük dedik, aslında sadece kadın hareketini değil, Apocu hareketi uçurumdan kurtardık. 7.Kongrede de aynı komplo, aynı yaklaşım vardı, fakat Kadın Hareketinin çıkışı ile KADEK yönetimi, hareket kurtarıldı. 3.kongre ile kadın hareketi, Apocu Hareketi en hassas sürecinde kurtardı. Bu anlamda değer veriyorum ve çok önemli bir çıkış olarak görüyorum. Bu yüzden geçen üç yılı tamamen inkar etme, her şeyi yanlış olarak görme tutumunu ters buluyorum, yanlış buluyorum, kendini inkardır. Bundan sonra üzerinden yürüyeceğimiz şeyler de var. Kongre anlayışı, iki yıla kadar da devam etti. Sonra dengeler oluştu, konseyde ne oldu, bunları da şimdi burada duydum. Kadın Hareketi içerisinde kim kimin yerine girmek istedi, mesela Heval Sev. bazı şeyleri açtı, aval aval baktık, gerçekten şok oldum. Üç yıldır bu hareketin yönetimindeyim, ama gerçekten yeni duyuyorum. Belki arkadaşlar inanmayacak, diyecekler yönetimdedir, kendini kurtarmak için öyle söylüyor, ama gerçekten de bilmiyorduk. Kadın Hareketi içinde oyunlar vardı, konseyde dengeler vardı, birbirlerini bilmem ne yapıyordu, kim kimin üzerinde hakim olmak için oyunlar yapıyordu; gerçekten bilmiyorduk.

HPG yapısı içinde yaptığım bir toplantıda şu değerlendirmeyi yapmıştım: Kadın Hareketinin geldiği konum tartışmalıktır, ama geçen üç yıllık mücadele süreci de yok sayılamaz. Bence yüzlerce kadromuz, tüm hareketin emeği, militan kadro ve yönetimimiz de dahil, önemli bir süreç göturdüler. Son dönemde bazı şeyleri değerlendireceğim, hatta bazı yanılığlarım da vardı, bu toplantıda aştım. Nasıl? Acaba kongre sonuacı mu bizi bu duruma getirdi? Bunu tartışıyordum, burada netleştim. Mutlaka nüveleri vardı, ama bazı şeyler de netti. Yani 2002'ye kadar durumumuz netti, tartışmadık, bu güne geldik, böyle değerlendirmiyorum. Belki yanlıştır da. Bana göre Kadın Hareketi açısından çok önemli bir tartışma yürütüldü ve Önderlik perspektifi temelinde doğrultusu doğruydü. Çabası netti, siyasi gelişmelerde de, siyasi mücadelede de, politik mücadelede de, örgütsel gelişimde de, bununla bağlantılı olarka tüm kadro ve militan yapısında, kadro politikasında belli bir şeyi vardı. ama ne oldu? oradan başlamak istiyorum. 3.kongre öncesi yönetimi değerlendirdik, sonradan tekrar yönetim çalışmalarına katılmalı, bizim feleğimizi şaşırttı. Niye? Acaba biz mi zayıftık, hareket mi zayıftı, biz mi doğrulduya girmedim, mutlaka bunlar nedenler, ama erkeğn içimizdeki oyunları, bundan sonra çok fazla dillendirildi. Artık politikamız da, siyasetimiz de bunun

üzerinden yürüdü. Arkadaşlar değerlendiriyorlar, diyorlar ölçü bizde öyle bir şey oldu ki, kim erkek tarafından ne kadar kabul ediliyor, buna göre yaklaşımlarımızı belirledik. Muhatablık düzeyi böyle ele alındı, güç de böyle ele alındı. Kim koruduysa, KADEK yönetimi, sadece konsey değil, genel yönetim, kim PJA yönetimini iyi kabul ediyorsa, bu bizim için giderek bir ölçü oldu. ama o arkadaşların yönetime girmelerinden sonra, bence o soruşturma sürecindeki oyun, bir konsept gibi önümüze konuldu. Kadın Hareketinin bir kez daha yok edilmesi geliştirilmek istendi. Bu baskı ile bu yapılmaya çalışıldı. Maalesef bu çizgide en fazla rol oynayan Bot., Fer. ve mevcut durumda bu kesimlerdir. Bu kesimler, bu anlamda hareket üzerinde çok fazla oyun oynadılar. En sonunda da biz değerlendiriyoruz, bu konuda bunu söylemek istiyorum.

Son durumlar daha çok tartışma konusu oluyor. iki çizgi var tartışması yapmak istemiyorum. Önderlik ortaya koydu, eğilim olarak, her çizgi neyi temsil ediyor, bunu da yorumladı. Daha önce de bu arkadaşlar üzerine çözümlmeleri var. diyalogları da var. Fiili olarak da ben Önderliğin yanında iken Heval Cu.'ya yapılan eleştirileri direkt dinledim, ayrıca çözümlemde diyalogunu gördüm. Bu yüzden bana çok da yeni gelmedi. Yeni bir çizgi olarak görmedim. Bu yüzden de şöyle değerlendirmedim: Her iki çizgi aynıdır, iktidar savaşına girmişler, kim hakim olursa örgütü ele geçirir, yapıyı da peşinden sürükler. Böyle değerlendirmedim, bunu söylemek istiyorum. Ama böyle değerlendirmiyorum diye, bir çizgiyi tutuyorum veya bazı eğilimleri çok iyi görüyorum değerlendirmesi de lütfen yapılmasın. Çünkü yapılıyor. Son olarak bir arkadaş kalktı, kendi muğlaklığını, netsizliğini, adını da karşıt eğilim mahkum edilsin diye koydu, bu yüzden şunu demek istiyorum ki, biz bu arkadaşlarla birlikte çalışmışız.

HPG yapısı belki altmış yetmiş arkadaş, son olarak toplantı yaptı. Örgütün sorunları, HPG'nin durumu, bundan sonra oynayacağı rolü tartıştı. Gerekli tespitleri yaptı. Çok açık ve somut olarak örgütün kadro militan yapısı tarafından şu söylendi: Heval Cem. de, Heval Cu. da yapının karşısına çıkıp özeleştiri versinler. Ama şu da denilmedi; nasıl ki Fer. ABD çizgisine gittiyse, bunlar da ayrı bir çizgi olarak bizi teslim ettirecek. Çünkü şunu da diyeyim, Fer. diyor ki, Cu. ajandır. Kongra gel konseyi adına dağıtılan bildiride böyle denilmiş. Ben, bunu savunmam, iki çizgiyi birbirinin yanına da koymam. Tüm eksikliklerine, yetersizliklerine rağmen biri biraz çaba harcıyor, diğeri ABD'ye teslim olmuş, ne yapımız böyle değerlendirmiş, ne de ben böyle değerlendiririm. Bu anlamda, örgütün tavrından yanayım. Örgüt yapımızın tavrı da böyledir. onların tavrı da, örgütün söyledikleridir. Bu konu çok tartışıldı, bu yüzden görüşlerimi net ortaya koymak

istiyorum. başka biçimde de ortaya koydum, burada da açık ortaya koymak istiyorum. ben her iki çizgiyi de aynı kefedeyargılamıyorum. Bu toplantı bu konuda ne karar alsa da, ben kendim bu noktada netim. Belki sonradan daha da netleşirim, ama bu konuda net olduğumu belirtmek istiyorum.

İçinde bulunduğum çalışmanın karakteriyle bağlantılı olarak, bu süreçte örgüt çok fazla dağınık, falan kes örgütün dışında, filankas böyle, herkes ayağa kalkmış, kılıcını çekmiş, örgüte karşı savaşıyor; ben bunu yapımda tartışmam. Mevcut durumda burada yapılan tartışma ve başka yerde yapılanlar, son olarak Nal. arkadaşın syedikleri var, bunlar HPG yapısında tartışılmış olsaydı, bu gün bir tek kişi dağda kalmazdı, bunu açık söyleyeyim. O yapının içinden geliyorum ve objektif konuşuyorum. Eğer objektif sylemiyorsam, yapıya sorun. Yani eğer ben

...

Arkadaş bir hareketin öncülüğünü yaptı. Bu nedenle, şahıs olarak ele almak çok gerçekçi olmaz. Ancak yaşananlara baktığımızda; sonuç olarak öyle bir durum ortaya çıkıyor. Yorumlar o noktaya geldi. Bu yorumları telafi etmemizi de hareketin bundan sonraki durumunu belirlerken alacağımız kararlar belirleyecektir. Bu ercevede değerlendirmek istiyorum. Başka bir açıdan da; ben arkadaşların tavrını çok yanlış buluyorum. Bu, biraz da bireysel bir tutumdur. ylesi bir yemek davetini kabul etmeyi ilkesel olarak doğru bulmuyorum. Bunu ters bir yaklaşım olarak görüyorum. Kadın Hareketi'ni komploya getirmek olarak ele alıyorum. Kadın Hareketi adına bu denli bireysel yaklaşımlar izleniyor ve bundan faydalanılıyor. Bu süreci arkadaşlar daha çok siyasi ve politik bir süreç olarak değerlendiriyorlar. Bu sonuca göre arkadaşlar zeleştirilerini vermek durumundadırlar, ama bunun yanında çok keskin cümlelerle, "Bu, bundan kaynaklanıyor" gibi belli tanımlara gitmeyi de çok doğru bulmuyorum. Bir de Kongra Gel bünyesindeki kadın komitesi üzerine değerlendirme yapmak istiyorum; bence bu komitenin varlığı pek yansımadı. Nasıl ki genel hareket için orta duruş tanımlamasını yaptıysak ve sonuç olarak duruşumuzun bu anlama geldiğini belirttiysek, aynı durum kadın komitesi için de geçerlidir. Arkadaşlar bu komitenin içerisinde yer aldılar, böyle bir komite oluşturdular, ama esasta bunun varlığı bile belli olmadı. Kendi kimliğini belirgin olarak öne çıkarmadığı gibi, tanıtamadı da. Çünkü bu komite iş yapmadı. Bir kadın komitesi olarak Kadın Hareketi'nin kimliğini, ideolojisini tanıtmakta olduğunu söylemek mümkün değil. Bu durumu ancak Rengin arkadaş izah edebilir. Belki kendisi şu anda burada yok, izah geliştiremez ama onunla birlikte çalışan arkadaşlar var. Onlar belli açıklamalarda bulunabilirler. Rengin arkadaşın duruşunun,

eğilimlerinin sağ çizgiye yakın olduğunu söyleyebiliriz. Arkadaş bunlarla ilişki içerisine girdi mi, girdiyse hangi düzeylerde bunu sürdürdü vb. noktalar açısından birşey belirtemem. Çünkü ne arkadaşın yanındaydım ne de onun hakkında böyle şeyler duydum. Fakat arkadaşın duruşu, yaklaşımları onu bu noktaya getirdi ve tüketti. Ren. arkadaş, komite adına Hareket'e son darbeyi vurdu. Bazı arkadaşlar biraz üst düzey görevlere getirildiklerinde hemen havaları değişiyor. Arkadaş Kongre Gel Başkanlık Komitesinde yer alıyordu. Arkadaşa telefon ederek, toplantımıza katılmasını istedik. Arkadaş katıldı. Biz arkadaş, "Bazı konularda netleşmek istiyoruz. Çeşitli kaygılarımız var. Yapı genelinde bizlere yöneltilen sorular var ve arkadaşlar netleşmek istiyorlar. Ortada söylenen birçok şey var. Bunlar yapımızın kafasını karıştırıyor. Bu anlamda ordaki durum hakkında, çalışmaların işleyişi hakkında bilgi almak istiyoruz. Toplantıya giderken netleşmek istiyoruz" dedik. Şimdi yapılan görev ayırımına dayanarak; bu bizim işimiz değilmiş gibi görülebilir, bunları sormanın haddimiz olmadığı söylenebilir; çünkü arkadaşlar bunun adını tehtit koydular. Ama biz ne kadar görev bölümü yaparsak yapalım, hangi çalışma sahalarında olursak olalım, ister Avrupa'da, ister Irak'ta ister farklı bir yerde, isterse Kürdistan'ın en ücra dağında olalım, bazı gelişmeleri merak eder ve neler olduğunu anlamak isteriz. Sonuçta birbirimizden kopamayız, çünkü aynı ideoloji etrafında örgütlüüz. Onun için çalışıyoruz. Bu nedenle, nelerin olup bittiğini anlamak istiyorduk. Arkadaşın bize verdiği tek cevap şu oldu, "Heval, işin magazin boyutlarına takılıyorsunuz, siz kendi işinizi yapın". Öyle anlaşıldığı için, yapacak birşey kalmadı. Bu şekilde terslendik. Arkadaşlar bize perspektif sunacaklarına, böylesi bir yaklaşım sergilediler. Bunları belirtmemim nedeni, bazı değerlendirmelerde sıkça YJA ve PJA ayırımına gidildiği yönünde vurgu yapılmasıdır. Bu değerlendirmeyi ne kendi adıma ne YJA yönetimi ne de yapısı adına kabul etmiyorum. Ne böyle bir isteğimiz, niyetimiz ne de yaklaşımımız oldu. Ancak Ren. arkadaş bu hükmü çok öncesinden verdi. Bu noktanın çokça tartışıldığı anlaşılıyor. Koordinasyon mangasındaki arkadaşların da bu noktada eleştirileri aynı doğrultuda. Yöntemsiz yapılmış eleştirilerin olduğunu kabul ediyorum. Bu noktada özeleştiri de veriyorum. Ancak bu süreçte genel olarak çalışma sahalarına dönük ne bir toplantı yapıldı ne de herhangi bir perspektif sunuldu. Bu süre zarfında ne PJA koordinasyonu ne de kadın komitesi kendi varlıklarını hissettirdiler. Ortada yoktular. Bu, bizim yaptığımız hatayı hoşgörmez, bu durumu ona da bağlamıyorum. Kendimizi niyetlerde daha mücadeleci olarak görüyorduk. Bunun etkisi vardı, ama bu iki kurumumuz da ortada yoktular. Bundan dolayı, Kadın Hareketi bu süreçte kimlik olarak ortaya çıkmadı. Bunda her iki kurumun payının belirleyici olduğunu

düşünüyorum. Kendi payımı çok fazla göremiyorum. Şimdi bazı arkadaşlar kalktı ve herkesin kendi payını görmesi gerektiğini söyledi. Benim çalışmamın belli bir çapı vardır. Ben kendimi o çerçevede değerlendiririm. Ne bu süreçte rolünü en olumlu bir biçimde oynayan kişiye göre ne de rolünü hiç yerine getiremeyen kişiye göre değerlendirebilirim. Sonuç olarak, YJA üzerine belli değerlendirmelerde bulunmak istiyorum. Herkesin bildiği gibi, yeni bir örgütlenme değil. Yeniden düzenleniyor, ama yeni değil. 30 yıldır süren mücadele içerisinde gerillada kadınlar yer aldı. Daha sonra kadın ordusu, sonra da kadın örgütü gerilla zemininde hep oldu. Fakat Kongra Gel yapılanmasındaki yeni örgütlenme biçiminde YJA olarak kadın örgütlenmesinin genelle ilişkilerinin nasıl olması gerektiği üzerine belli netsizliklerimiz vardı. Bu anlamda, Pel. arkadaşın yaptığı değerlendirmeye yönelik bazı şeyler belirtmek istiyorum; konferans öncesinde YJA ve PJA arasında direkt ya da dolaylı da olsa bir ilişkinin mutlaka olması gerektiği sonucuna ulaştık. Son karar olarak, varolan kadın komitesi üzerinden ilişkilerin sürdürülmesi kararının aldık. O zaman Kongra Gel henüz oluşmamıştı. Sonrasında yapılan konferansta, arkadaşlar böylesi bir ilişkinin kurulamayacağını, aradaki tüm bağların kaldırılması gerektiğini söylediler. Yani kendi aralarında çok tartıştıkları anlaşılıyor. Konferans öncesindeki tavır, perspektif konferans sonrasında yüzde doksan değişiyor. Bu bizi oldukça zorladı. Ama bütün YJA çalışması açısından en ciddi zorlanmayı, dıştan gelen yönelimler yüzünden yaşadık. Belki bir önceki gündem maddesinde de belli oranda değerlendirildi, burada belirtmek de çok yerinde olmayabilir, ama bizi en fazla bu dış saldırılar zorladı. HPG dışarıdan, 'katillerin hareketi' olarak tartıştırılıyor. Irak sahası bu tartışmalar ile kaynıyor. Suikastın da HPG tarafından hazırlandığı söyleniyor. Daha öncesinden HPG istihbarat ekiplerinin bazı bilgileri topladığı ve bunları harekete geçmesi için bir ekibe devrettiği, bu vurucu gücün de kendilerini vurduğu söyleniyor ve buna yönelik açıklamalarda bulunuyorlar. Ayrıca Max.'dan gelen her arkadaşımız bunları bize aktarıyorlardı. "Ne yaparsanız yapın üç ay içerisinde o silahları bırakıp inmek zorunda kalacaksınız. Güvendiğiniz o silahları bırakmak ve inmek zorunda kalacaksınız" biçimindeki mesajlar dolaylı ya da direkt olarak bize yansıtılıyordu." "Siz bizim elimize düşeceksiniz o zaman biz size ne yapacağımızı biliriz" şeklinde tehditler geliyordu. Bu yaklaşımlar psikolojik olarak da, ruhsal olarak bu yapıyı nasıl idare edeceğimiz konusunda bizi zorluyor, kaygıya sokuyordu. Bu noktada, ciddi bir zorlanma yarattı. Bu durum bizde, savunma psikolojisi ile tüm örgütü sahiplenme duygusu geliştirdi. Hem HPG hem de PJA olarak üzerimizde bu kadar saldırı var, bunları nasıl bertaraf edebiliriz kaygısı içerisinde düştük. Genel kadın hareketinin gidişatı, nerelerde, nasıl

çalışmalar olduğu ve bunların nasıl ilerlediği, neler yapılması gerektiği noktalarında bir yoğunlaşma içerisine girdiğimi pek söyleyemem. Yoğunlaşmamız sadece bu saldırılara karşı nasıl durabiliriz, PJA olarak tavrımız ne olmalıdır noktaları üzerine oldu. Bu noktada bir eksiklik içerisine girdik, yetersiz yaklaşımlarımız oldu. Fakat diyalog kurmak için de belli bir çabamız vardı. Bayan yapısı biraz birbirinden uzak olunca, birbirine karşı yargılı yaklaşabiliyor. Birbiri hakkında erken yargılara ulaşabiliyor. Bu psikolojiyi biliyorum ve ön yargıları kırmak için bir kaç kez telefonla, cihazla tartışma istemimiz oldu. Fakat bu gerçekleşmedi. Sonuç vermemesinin kaynağı bizim yaklaşımlarımız da olabilir, arkadaşların yaklaşımları da olabilir, ama arada bir kopukluk oluştu.

Talimat üzerine bir iki şey belirtmek istiyorum; talimatın çıkarılması gerektiği noktasında Şi. arkadaşın belirttiklerine olduğu gibi katılıyorum. Fakat YJA toplantısında, verilen özeleştirinin yetersiz olduğu noktasına katılmıyorum. Bu bizim YJA olarak yaptığımız ilk toplantıydı. O toplantıda ilk kez YJA olarak, çalışmamızı nasıl örgütlememiz gerektiğine, çalışmanın nasıl yürüdüğüne ilişkin perspektif çıkardık. HPG 2. Konferansı'ndan sonra ilk kez biraraya geliyorduk. Dolayısıyla bizim için de bir toparlanma süreciydi, perspektif çıkararak çalışmalarımızın gidişatını netleştirme süreciydi. Bu nedenle, hem ben hem de bu çalışmada uzun süre yer edinen arkadaşlar özeleştirilerini verdiler. Güçlü bir özeleştirisi vardı ve ama bu, talimata yeterince yansımada. Talimatın yazıldığı sırada ne ben ne de Çiğ. arkadaş karargahta değildik. Talimatta, yazan arkadaşlarında biraz yorumları olmuş. Ama genelde bizim tartıştığımız konulardı, bizim düşüncelerimizdi. Fakat bizim özeleştirisi verdiğimiz kapsama ve tartışma düzeyine çok ulaşamamıştı. Öbür yan biraz daha öne çıktı. Okunduğunda sanki YJA PJA'yı hedefliyor gibi bir durum çıkıyor. Pel. arkadaş da, "PJA, arkadaşlar tarafından yıpratıldı" dedi. Belki böyle de anlaşılabilir. Fakat amacımız kesinlikle böyle değildi. Niyet ve hedefler noktasında böylesi bir durum kesinlikle yoktu. Belirttiğim gibi, tamamen örgütsel kaygıların ön plana çıkması, örgütsel tavrı geliştirme isteminden kaynaklanıyordu.

Bir başka konu da PJA talimatıdır. Sa. arkadaş, "Biz talimatta arkadaşalara cevap vermedik, ama kapsamlı bir notla gerekli olan cevabı verdik" dedi. Ben ne yazılı ne de sözlü olarak böylesi not almadım kimseden. Biz toplantı sonuçlarımızı Kongra Gel kadın komisyonuna gönderdik. Bir aya yakın arkadaşların cevap vermesini bekledik. Arkadaşlar yazılı olarak sunacaklarını söylediler. Biz sözlü de olabileceğini belirttik. Arkadaşlar öyle olmayacağını, yazılı göndereceklerini söylediler, ama sonuçta biz böylesi bir değerlendirme hiç görmedik. Yanıtsız kalan tüm girişimlerden sonra ilk ve son olarak

böylesi bir talimat ortaya çıktı. Sonrasında YJA olarak toplandığımızda, ortak bir karara ulaştık ve genişletilmiş bir meclis toplantısı olması önerisinde bulunduk. Biz de sorunların bu kadar kapsamlı olduğunu bilmiyorduk. şimdi arkadaşlar şikayet olarak algılamasın, ama YJA olarak çok muhattap alınmadık. Bunu, herkes kendisine göre yorumlayabilir. Ben de yorumladım; "Acaba YJA çok ciddiye alınmıyor mu, kıyıda köşede mi kalacak" diyordum. Hiç görüşümüz alınmıyor, belirttiklerimiz dikkate alınmıyor, ama hesap sormaya gelince de PJA yönetimi olarak ele alınıyoruz. Talimat hakkında farklı birşey belirtmeyeceğim.

Hez. arkadaş üzerine belli değerlendirmeler oldu. Arkadaşın kendisi de belli noktaları belirtti. Belli boyutarına katılmıyorum. Bu şekilde meseleleri uzatarak, çeşitli hikayelere girerek gerçekleştirilen izahlar çok yerinde olmuyor. Ama arkadaşın oraya gidişinde bizim de payımız oldu. Çünkü ana karargahtan, şahıs olarak benden izin aldı ve öyle geldi. Bizim ki de belki a-politikçe oldu, ama biz böyle bir tavır koyduk. Belli şeyler duyuyorduk, birşeyler oluyordu, ama tam algılayamıyorduk. "Gidin tartışın, arkadaşların tavrı nedir, nasıldır, sonra gelin bize aktarın" dedim. Örgütsel birlik gerekiyordu. Çünkü hepimizin şahsi tavırları zaten vardı. HPG'de bizim geliştirdiğimiz tavırlar vardı, Türkiye çalışmalarındaki arkadaşların geliştirdikleri tavırları duyuyorduk, yine Avrupa'dan bazı arkadaşların tavırları olduğunu biliyorduk, ama PJA koordinasyonunun neler düşündüğünü, nasıl bir yön vereceğini tam anlamamıştık. O nedenle, arkadaşların görüşlerini almak, tartışmak ve diyalog geliştirmek için böyle yaptık. Belki bu yanlıştı, bizim bir arabaya binip buraya gelmemiz gerekiyordu. Ama o süreçte gerçekten işler çok yoğundu. Bırakıp gelemiyorduk. Arkadaşın kendisi yakındı ve aynı zamanda yönetimimizdi, PJA meclisiydi. O nedenle, meseleyi böyle sağa sola çekmeyi pek anlamlı bulmuyorum. Bir sözcü, elçi olarak geldiği yönünde yapılan yorumlara pek katılmıyorum. Cu. arkadaşın kendisi oralardaydı, belki bazı şeyler de söylemiş olabilir. Bu, o kadar acayip bir şey değil. Ben de Cem. arkadaşın yanındaydım. Belki ben gelseydim, o arkadaş da bana, "şu şekilde davranırsanız iyi olur" biçiminde belli önerilerde bulunabilirdi. Bu o kadar yadırganacak bir durum değil. Gelindiğinde arkadaşların şahsi görüşleri iletilmiş olabilir, ama bunu, "Bize elçilerini gönderiyorlar" biçiminde yorumlamak yanlıştır. Ama YJA olarak arkadaşın gelmesinin ne kadar doğru ne kadar yanlış olduğu noktasını şimdi düşünüyorum. O da bizim cihazla ya da telefonla yaptığımız girişimlere benziyordu; o da geri tepti. Sonuçta bu tavrı böyle değerlendiriyorum.

Son olarak; belli öneriler geldi. Özellikle o arkadaşlar için, 'sağ çizgiyle birleşen arkadaşlar' tanımlanması yapıldı. Ben, Nef. arkadaş

bunun dışında görüyorum. Belki arkadaşlar, neye dayanarak bunu söylediğimi sorabilirler. Ama bana göre Nef. arkadaş, diğer dört arkadaş gibi ele alınamaz. Genel karakteri de, katılımı da öyle değildir. Kaldı ki Nef. arkadaş, - savunma olarak algılanmasın- üç yıldır kadın çalışmalarının uzağındadır. Öyle güçlü katılım sağlama gibi bir durumu yok. Arkadaşın Kadın Hareketi'ni etkileyecek bir tavrının olduğunu görmedim. Fakat bu çizgi karşısındaki tavırlarını nasıl ortaya koymuş, nasıl belirlemiş, onu da bilmiyorum. Buna rağmen arkadaşın genel tavırlarıyla diğerlerini karşılaştırdığımda, aynılaştırmanın doğru olmadığını düşünüyorum. Bu toplantıdaki tutum ve tavırlarının önemli olduğunu düşünüyorum. Tavırları net olması halinde, sürece katılmasını yerinde buluyorum. Diğer üç arkadaş hakkında da belli şeyler söylenebilir. Ji. arkadaş burada olduğu için belirteceğim; onun da toplantıdaki tutum ve katılımının önemli olacağını düşünüyorum. Her ne kadar o çizgiye direkt katılmışsa da, buradaki tavırlarının belirleyici olduğunu düşünüyorum. Eskisi gibi bir katılım olamaz. Bu anlamda, görev dondurulması önerisine katılıyorum. Ama bu toplantıdaki tavrının önemli olduğunu birkez daha belirtmek istiyorum. Çünkü ben bu toplantıyı tarihi bir toplantı olarak değerlendiriyorum. Ben bunun için geldim bu toplantıya. Ren. ve Pel. arkadaşlar üzerine gelen öneriye katılmıyorum. Önerim bu süreçte her iki arkadaşın da rapor yazmalarıdır. Pel. arkadaş konuşmasında bazı şeyler belirtti. Ren. arkadaş da tehtitlerle dolu bir not yazmıştı. Bu tavırları ne arkadaşlar ne de yapımız hak etmedi. Bundan dolayı, arkadaşların değerlendirmelerini yetersiz buluyorum. Bir yere kadar olumsuz gitmesinden sonra, işleri bırakmak da o kadar kolay olmaz. Bu noktada, iddia ve kararlılık önemlidir. Bu nedenle, her iki arkadaş için rapor yazması önerisine katılıyorum, ama farklı olarak, arkadaşların 5. PJA Kongresi'ne kadar görevlerini sürdürmeleri gerektiğini düşünüyorum. Kongra Gel kadın komitesinde bulunan Be. ve Vi. arkadaşlar için de birşeyler belirtmek istiyorum; her iki arkadaş da öyle bilinçsiz arkadaşlar değil. Anlama düzeyleri de yeterlidir. Bu anlamda, arkadaşların da rapor yazmalarını öneriyorum. Gerçi tüm arkadaşlar yazacak, ama Kongra Gel çalışmalarının yürütülmesi ve bunun içerisinde kadın kolu olarak sürece katılım, kadın kimliğini temsil etme ve çalışmalara yön verme anlamında arkadaşların pek birşey yaptıklarını düşünmüyorum. Burada, bir çeşit iş bırakma durumu yaşanmıştır. Gidip Musul'da oturmuşlar. Bunun dışında farklı bir tanımlamada bulunmak mümkün değil. Bundan dolayı, her iki arkadaş da kapsamlı olarak raporlarını yazmalılar. Belki bu raporlar kongrede değerlendirilir, ama arkadaşlar Kongre'nin verdiği görevi neden yürütmediklerini açıklamalılar.

Bir noktaya daha vurgu yapmak istiyorum; belki çok değinildi, ama

önemli görüyorum. Konuşmalarım üzerine belli değerlendirmeler oldu. Onları gözden geçireceğim. Özellikle beş bin fedai üzerine yapılan değerlendirmeler vardı. Beş bin fedai olmadığı, daha sonra da açığa çıktı. Bu süreçte militan kadromuzun hepsi de fedai olma noktasında netti. Halkımız ayaktaydı. Ben buna dayanarak böyle bir söylemde bulundum. Belki söylemde dile getirilen noktalar yanlıştır. Kadın Hareketi için üç temel noktada belirlemeler yapıldı; orduda yani meşru savunma çizgisinde kadın, siyasi çalışmalarda ve sosyal reform çizgisinde olan kadın biçiminde. Çiğ. arkadaşın bu noktada yaptığı değerlendirmelere olduğu gibi katılıyorum. Ama "Kim kimin zeminindeyse, ona göre yaklaşıyor, değerlendirme yapıyor" gibi ön yargılı, erken karar veren bir yaklaşımın doğru olmadığına yeniden vurgu yapmak istiyorum. Belki toplantının sonuna doğru, bu noktada birbirini anlama ve olgun bir yaklaşım gelişti, ama bu şekilde değerlendirme hepimizi oldukça zorladı. Yani ben şimdi gidip Cem. veya Bah. arkadaşla çalışmayayım mı? O arkadaşların durumları ne olursa olsun, ben onlarla çalışıyorum. 24 saat birlikte çalışıyoruz. Bu benim çalışmam. Tavırsız kalıp, ben de arkadaşlar gibi Dola Koke'ye gidip oturabilirim. Bu da tercih edilebilir. Bu nedenle, bu anlayışı tehlikeli buluyor ve kendim için kabul etmiyorum. Zel. arkadaş için de belli bir değerlendirme yapılması gerekiyor; Zel. arkadaş HPG meclisiydi. Konferans kararı ile böylesi bir göreve getirildi. Genel bir irade ile seğıildi ve arkadaş tavrını orada ortaya koydu. şimdiki yaklaşımını doğru bulmuyorum. Arkadaşın yaklaşımı, en başta kendisine karşı sergilediği ikiyüzlülüktür. Sonrasında da, "Falan arkadaş beni kendi yanına çekmek istedi. Ben o zaman bir tavır sergilemedim, ama arkadaşların da bir tavrı olmadı" diyor. Zel. arkadaş çocuk değildir, isterse orada bir tavır sergileyebilirdi. Biz arkadaşı bilinçli olarak listeye almadık, çünkü HPG'de değildi, farklı bir zemindeydi. Senin düzenlemeni, ancak PJA koordinasyonu yapabilir diye belirttik. Arkadaş neredeyse, listeye koymadığımız için bize kızdı, sonrasında da her yerde farklı söylemlerde bulunuyor. Muhatap almıyorum, ama bu kadar da ikiyüzlülük ve sahtekarlık olmaz. Örgüte karşı böyle oyunlar oynanmaz. Örgüt yapımız hala bu arkadaşı nasıl kabul ediyor bilmiyorum. Sa. arkadaş aynı düzeyde değerlendirmiyorum, ama Sa. arkadaş örgüt yapısının kendisine karşı beslediği umudu kırdı. Sadece örgütün değil, yapının umudunu kırdı. Belki arkadaş, "Ben bunu yıkmakla, aslında bir tabuyu yıktım" diyor, ama önemli bir kayıptır. İnsanların bu denli umudunu kırmak da, örgüt yapısını bir çeşit kandırmaktır. Bunu meşrulaştırmaya çalışma yaklaşımını da bu toplantımızda reddediyorum. Tamam sen çalışmayabilirsin, bırakabilirsin, ama bunu bu kadar normalleştiremezsin. Öyleyse hepimiz bırakalım, bu hepimiz açısından

normaldir. Benim açımdan da normaldir. 14 yıldır bu Parti'deyim. Çeşitli kademelerde yer aldım. Birçok gerekçem olabilir, bunları ortaya koyabilirim. Ama böyle davranmam. Bunu bu Şekilde normalleştirmek Kadın Hareketi'ni farklı bir çizgiye doğru gturmektir. Vi. arkadaşın da, Ber. arkadaşın da bundan güç alarak yaklaştıklarını dşunyorum. Bu bir eğilim biçimini alabilir. Eğer Kadın Hareketi olarak bunun önünü almazsak, gerçekten ciddi bir tehlike ortaya çıkabilir. Son olarak bunu eleştirmek istiyorum.

Yapılan değerlendirmeler, eleştiriler, ortaya çıkan sonuç benim mücadele kararlılığımı güçlendirdi. Nal. arkadaş kendisi için çok sade, çok net bir Şey belirtti; kimse de olmasa, bu hareketin yapısı var, onlarla yrrz. Bu, nderliğin kendisidir, çizgisidir. Bu süreçteki tavrım, bu iddiada, bu kararlılıkta ve bu umutla olacaktır. Belki her alan için karanlık bir tablo çizdik, ama bu karanlık tablo içerisinde uzakta da olsa bir aydınlık görebiliyorum. Belki Kadın Hareketi için de henüz cılızdır, ama bunu, başarının aydınlığı olarak görüyorum. Daha fazla çaba ve sorumluluk bilinciyle yaklaşırsak Kadın Hareketi'ni her zamankinden daha güçlü kaldıracaktır, omuzlayabiliriz. Ne kadar gücüm varsa, ne kadar anlamış ve Kadın zgrlk İdeolojisi'nin ilkelerini anlamışsam o kadar bunları savnacağım. Ne sosyal reform arpıtmalarına kapılmamak ne de dogmatik gelenekçi çizgiye kaymamak noktasında tavrımı daha da netleştireceğim. zeleştirmiyim de bu çerçevede anlamlandıracağım. Buraya gelmeden önce de, toplantıda o çalışmadaki sorumluluğum anlamında bir özeleştiri verdim. Yaklaşımıımı bu Şekilde ortaya koyabilirim.

Nu. Arkadaş: Başlangıç olarak, bir iki noktaya değinmek istiyorum. Burada tartışılan konuları yeni duyuyorum. Arkadaşlar salt toplantı ve konferans belgelerini ulaştırmanın yeterli olmadığını söylediler, ama ben belgeleri de görmedim. Fakat yaşadığımız alanda gördüklerimizden, çok kritik bir süreçte olduğumuzu hissedebiliyorduk. Be. arkadaş bazı noktaları belirtti, tekrarlamak istemiyorum. O alan üzerine getirilen görüşlere katılıyorum. O alandaki yaşananların, burada yaşananların bir modeli olduğunu yeni anladım. Önderlik'ten sonra ite ve dışta PJA'ya karşı yoğun bir yönelim vardı. Dışardan gelen yönelimlere karşı içteki dayatmalar daha güçlü idi. ...Bazı notlar toplantılarda açıklanıyor, "Fer. ve Bot. bu notları gönderdiler. Sizler 'Sorgl' kapatmalısınız, kadın derneğini kapatmalısınız" vb söylemlerle Parti adına resmi dayatmalarda bulunuyorlardı. Bu büyük bir zorlanma yarattığı gibi ite de çelişkiler yaşamamıza neden oluyordu. Çalışmalardaki bayan arkadaşlar azaltıldı. Gerekeçe olarak da güvenlik, yeterli sayıda aileye ulaşamama vb sebepler ne sürüldü. Bu Şekilde dayatmalar vardı. O dönemde de,

bunun örgüt kararı olmadığını, bireylerin şahsi görüşleri olduğunu söylüyorduk. Ama sonuçta, Konsey adına geliyordu. Burada yaşananlardan haberimiz yoktu. Onları şimdi öğreniyorum. Aynı zamanda, bir aya yakın Suriye'de kaldım. Belki orada bir ay kaldım, ama bu bir ay içerisinde 150'nin üzerinde Küçük Güneyli arkadaş evlerine geldiler ve oturdular. Bu bende şok etkisi yarattı. Halkta da şok yarattı. Fer. arkadaşın, "şimdi demokratikleşme sürecini yaşıyoruz" biçiminde bir açıklaması olmuştu. Bu açıklamadan sonra halkın kafası karıştı. Bu açıklamalar, "Küçük Güneyli arkadaşlar da, kendi bölgelerine giderek çalışmalarını kendi mntikalarında yürütebilir. Burada bazıları evlenerek, bazıları oturarak bu sürece kendi çaplarında katılabilirler" şeklinde ele alındı. Oraya, böylesi sebeplerden dolayı gelen arkadaşlar vardı. Bütün bunlar bizi korkutuyordu. Resmi işlemlerimiz yapılırken birkaç kez Ro. arkadaşın yanına gidip, neler olduğunu sordum. Arkadaş ciddi bir şeyin olmadığını söyledi. O dönemde ülkeye gelmek için dayatmada bulundum. Benim durumum da iyi değildi. Max.'a geldiğim ilk gecede arkadaşlar etrafımda toplandı ve "Sen hangi Parti'ye katılıyorsun" diye sordular. şaşırmıştım, "Nasıl yani?" diye sordum. Arkadaşlar da o süreçte yaşananları anlattılar. Hepsini duymamıştım. "Ben kimseye katılmıyorum, ben Apocuyum" dedim. Sonra "şunlar kaçtı, şunlar evlendi, şunlar böyle oldu..." gibisinden birçok şey söylediler. Söylenenler, isimler beni şaşırtmadı. O sırada Soz. Zer. vardı- şimdiki durumu biliniyor- ona Kadın Hareketi'nin durumunu sordum. O da "Kadın Hareketi'nin durumu genel hareketten daha kötüydü" dedi. Ben bütün bunları büyük bir ciddiyetle dinledim. Bir aya yakın, daha objektif bir sonuca ulaşabilmek için, yaşananları büyük bir ciddiyetle dinledim. Az çok bazı noktaları anladım. Benim orada bulunduğum süreçte, arkadaşlar da Musul'a gelmişlerdi. Bunun nedenini sorduğumda; bazıları, "Pel. arkadaş Avrupa'ya geçecek. Onun için buradadır" diyorlardı. Bazıları da, "Ortaya çıkan iki çizgi karşısında Kadın Hareketi'nin birlik oluşturması, ortak bir tavra kavuşması için buraya geldi, toplantılar olacak" dedi. Tabii sevindim. Kongre'de bu kadar tavırsız, ilkesiz kalmışken tekrardan bir toparlama içerisinde girmek sevindiriyordu. Çünkü ancak böyle bir toparlanmanın, gelişmeleri doğru çizgiye çekeceğini düşünüyordum. Bundan dolayı, beklentili kaldım. İki üç gün Mah.'da kaldım. Nef. arkadaş, "Git arkadaşları gör, onlarla yaşananlar üzerine tartış" dedi. Arkadaşların yanına gittim. Arkadaşların ortamını gördüm, iki gün orada kaldıktan sonra tekrardan misafirhaneye döndüm. Başka hiçbir yerde kalamadım. Max.'da 900'e yakın arkadaş vardı. Oradaki yapıya, "Herkes başının çaresine baksın" diye bir çağrı yapılıyordu. Telefonun başına gittiğinizde, bir tabura yakın arkadaşın sırada olduğunu görmek

mümkün oluyordu. Kimisi ailesinden yardım istiyor, kimisi ailesini çağırıyor, kimisi evlilik işlemlerinin tamamlanması için devreye girmelerini istiyor, kimileri para istiyor...vb bir sürü şey. Bunu bana ilk söylediklerinde inanmamıştım, hatta konuşanlara tavır koydum. Oradakiler, "Heval, inanmıyorsan git kendin gör" dediler. Halk, "Heval, kadrolar gerçekten sokağa düşmüş. Biz sizin durumunuza üzülüyoruz, siz niye kendinizi bu duruma sokuyorsunuz" diyorlardı. Bu tür şeyler artık meşru olmuş. Bütün bunlar acı veriyor tabii. Bir süre de Musul'da kaldım, ama Musul'u fazla göremedim. Çünkü TJAK'tan fazla çıkmadım. Bağdat'ta da Gençlik Hareketi'nde kaldım. Orada bir arkadaşı, "Önderlik üzerinden tasarruf geliştirmek istiyorlar, sosyal reform çizgisini Önderliğin çizgisi olarak lanse etmeye çalışıyorlar" dedi. Bunlar çok tartışılıyordu, bunun Önderliğin projesi olduğu, Önderliğin öncesinden bayan arkadaşlara böyle yaklaştığını söylüyorlardı. Herşeyi görmek mümkündü ve bunlar zorluyordu, ama bu dereceye kadar vardiırılması, Önderliğe kadar uzatılması ve Önderliğin alet edilmeye çalışılması gerçekten mide bulandırıcıydı. Beraber gittiğimiz arkadaşına, "Heval buradan çıkalım" dedim. Birkaç gündür kalkıp konuşmak için çok çaba sarfettim. Zorlansam da tamamlayacağım. Toplantı boyunca arkadaşların görüşlerini dinledim. Getirilen birçok değerlendirme ve eleştirilere katılıyorum. Ortada izah edebileceğimiz ya da savunacağımız bir durum yok. Bir şeyin izahını yapmak aynı zamanda birşeyleri savunmak anlamına da geliyor. Daha fazla vicdanlı olmak durumundayız. Şimdi hiçbir alan yeterince çalışmamış, Kadın Hareketi'nin durumu ortada iken bizler neyin izahını yapabiliriz ki? Herbirimizin durumu ortadadır. Meclisimizin durumu ortadadır, göz önündedir. Aralarda da toplantı boyunca tartışılıyor. Hiçbir arkadaş sorumluluk gösterip ciddi bir özeleştiri vermiyor. Gerçekten çok zoruma gidiyor. Meclisten arkadaşların kalkıp, "Kadın katliamları oldu, şu oldu, bu oldu, ama PJA buna müdahale etmedi" demeleri çok zoruma gidiyor. O zaman arkadaşlara, "Sen orada ne yapıyorsun, neyi temsil ediyorsun?" diye sormak gerekiyor. "Belki Şi., Be., Pel. arkadaşların tutum ve davranışları farklı çizgilerde de olabilirdi, belki sağ çizgiyle hareket edecekler, ama bunların dışında sen ne yapacaksın" demek gerekiyor. Bırakalım birkaç arkadaş, tüm meclis de savrulsa, bir kadın olarak, kadın olmanın sorumluluğunu üzerinde taşıyan bir militan olarak ben ne yapıyordum, sorumluluklarımı ne kadar yerine getirdim diye sormak gerekiyor. Neden bu katliamları önlemeye çalışmadım demek gerekiyor. Böyle bir söylemde bulunmayı, müdahale etmedik demeyi-arkadaşlar kusura bakmasınlar-, ama vicdansızlık olarak değerlendiriyorum. Burada ittifaklar, siyasi dengeler, iktidar sorunları, hiyerarşik sistem tartışıldı. Medeni cesaretin gelişeceğini ve bu anlamda arkadaşların kalkarak,

girilen ittifak, uzlaşma ve dengelerin özeleştirisini verecekleri beklentisindeydim. Kongre’de bile bir tavrımız olmuyor. Kongre’de o esnada 75 bayan arkadaş var. Bu bayan arkadaşlar ortak olarak bir tavır koysalardı, yalnızca önderlik karar tasarısında dahi kalksalardı, acaba tartışmalara yn veremezler miydi? Bunun olmaması mümkün değil. Fer.’ın ynlerdirdiği söyleniyor. Bu kişilik bize çok uzak bir kişilik değil. Bir arkadaş kalksın, “Ben incinmedim” desin. İki yıldır bu hareketin ncsyz diyoruz. Öyleyse neden Kongre’nin yönlendirilmesini ve çeşitli kararlar alınmasını onların eline bırakıyoruz. Kongre’ye katılan tüm arkadaşları protesto ediyorum. Tek tek kalkıp tavrılarını koymalıları. Kongre’den önce kadın konferansı oldu. Orada Fer.’ın projesine alternatif bir proje geliştirip, 75 arkadaş bunu savunamaz mıydık, bu projeyi bir on kişiye daha kabul ettiremez miydik? Fakat kendimize böylesi sonuçları bir kader olarak belirlemişiz. Bir kere kader, iki kere kader diyebiliriz, ama bu denli st üste gelen bir durum olamaz. Biz kendi ellerimizle yapıyoruz. Kaç yıldır nderlik, Irak’ta bir boşluk olduğunu, doldurulmasını, müdahale edilmesini söylüyor. Şimdiye kadar Irak’a hiç müdahalede bulunmadık, ama hiçbir arkadaş kalkıp bunun özeleştirisini vermiyor. Şimdiye kadar kaç aşireti örgütledik, düzenledik? Önderlik yıllardır bunların örgütlenmesi üzerine bizi eğitiyor. Hiçbirimiz de bunu yapmadık. Yezidiler içerisinde kendimizi ne kadar örgütledik? Irak’ta bir hkmet kurulacak. Burada kadınlara yüzde kırk temsil hakkı tanınacak; bunun için kendimizi ne kadar hazırladık? Biz istesek de istemesek de Irak’ta yeni bir model oluşturulmak isteniyor ve bu oluşturulursa tüm Ortadoğu için yeni bir model olacak. Biz buna ne kadar müdahale ettik? Kaç yıldır böylesi avantajlı bir süreci değerlendirmek için çalışıyoruz, ama onu da yapamadık. Bütün geçiş süreçleri böyle oluyor. Kürdistan tarihi boyunca tüm geçiş süreçlerinde Kürtlerin satıldığını, oyuna getirildiğini söyleriz. Biz de bu süreçte sattık. Uzun yıllar beklediğimiz tarihi fırsatları olan bir süreçti. Bunu değerlendiremedik, bir arkadaş bile bunun özeleştirisini vermedi. Şimdi oluşturulmak istenilenlere karşı kendimizi ne kadar hazırlıklı kıldık? Bizim yaşadığımız, bir teslimiyetti. Gericı güçlere, emperyalizme hizmet edecek bir sisteme teslim olduk. Bölge devletlerinin hepsini karşımıza aldık. Ben bölgede tutuklandım. Devlet beni sorgularken sorduğu sorular politikti. Bana, "Siz neden ABD ile stratejik ittifaka gittiniz?" diye sordu. Ben de, "Siz neden Türkiye ile böyle bir ittifak ierisindesiniz?" dedim. Onlar yine, "ABD neden herkesi terör rgt ilan edip saldırı da size dokunmadı?" diye sordular. Ben yine, "Kürtler bölgede etkin güçtür. Siyasi ve askeri anlamda öyledir. Bize dokunmaktan çekiniyorlar" dedim. Söylediklerim o zaman için doğruydu. Sonrası için fazla gerçekçi

değildi. O zamanlar bize dokunmadı, ama sonrasında bizi terör listesine koydu. Biz güçsüz müydük, hazır değil miydik? Öyle bir durum söz konusu değil. Arkadaşlar şimdi de gitsiler, halkımızın yirmidört saat haberleri dinlediğini, gelişmeleri takip ettiğini, yorumlayıp tavrı takındıklarını görürler. Dolayısıyla, bu durumu biz yarattık. Biz geldik, yalnızca kendi sorunlarımızla, kendimizle, koltuklarımızla, kariyer sorunlarımızla ilgilendik. Birbirimizle uğraştık ve süreci tamamen arkamızda bıraktık. Dolayısıyla bu sürece karşı büyük bir ihanet içerisinde bulunduk, bir bakıma sattık. Bu yılı böyle kaybettik. Otuz yıl daha beklesek böylesi olumlu koşulları bir daha bulamayız. Böylesi bir zemin oluşturamayız. Birçok arkadaş kalkıp, Kadın Hareketi'ni değerlendirdi. Gerçekten ciddi anlamda bir parçalılık var. Tamam Kongre ortamında böylesi bir durumu yaşadık, sürece karşı suçlu duruma düştük, ama daha sonrasında da sürece müdahale edebilirdik. Kongre sonrasında en azından bu sağ ve sol anlayışlar karşısında bir tavrı koyamaz mıydık? Bu örgüt yapısını uyaramaz mıydık? Yapabilirdik, bunun için zeminlerimiz güçlüydü. şimdi de arkadaşlar kalkmış, psikolojilerini açıyorlar. Bunun sırası mı? Kürtler buna izin verir mi? Vermez. Tarihi ve oldukça kritik bir dört ayın içerisindeyiz. Hepimiz de böylesi yanlış bir yaklaşım içerisinde girdik. Birkaç noktada da, belirtilen eğilimler üzerine söylemek istiyorum; sağ ve sol eğilimlerden bahsedildi. şimdi sol eğilim ne yalnızca Cu. arkadaştan ne de sadece Ab. veya Cem. arkadaşdan oluşuyor. Bizlerde de bu eğilimin izleri var. Eğer aksi bir durum olsaydı, böylesi bir durumumuz olmasaydı sürece müdahale edebilirdik. şimdi Önderliğin belirttiği çerçevede değişim ve dönüşümü sağlayamamışsak, sürece bu anlamda müdahale edememişsek, bu anlamda tarafsız bir çizgide olamamışsak ya sağ eğilimden yanayızdır ya da sol eğilimden yanayızdır. Bunun ötesi olmaz. Sadece o arkadaşlar şahsında sınırlandırmamak gerekiyor. Tekmiller ne kadar yanlış verilirse verilsin, bu noktada Önderliğin belirlemesi çok açık. Sol eğilimedekiler yıllardır önümüzde engel olmuşlardır. Bir örnek vermek istiyorum; '91 yılında Akademi'de Önderliğin bulunduğu bir ortamda Cu. arkadaşı eleştirdim. Cu. arkadaş hazır değildi. "Mehmet şener'in kaçışında Cu. arkadaşın parmağı var" dedim. Bütün arkadaşlar şaşırdılar. Önderlik, "Nasıl yani?" diye sordu. Ben o zaman henüz çok gençtim; 19 yaşındaydım. Ben "Neden son grup çıktıktan sonra karargahta biz birkaç arkadaş kalıyorduk? Biz güvenliktik. Durumları oldukça kritik olan birkaç kişi -Mehmet şener, Sarı Baran, Faik- karargahta tutukluydular. Karargahı bırakıp gitti ve dokuz gün gelmedi. Kaçış haberi gelikten sonra geldi" dedim. Önderlik "Sen nasıl ele alıyorsun?" dedi. Ben "Bilmiyorum" dedim. Önderlik, "Bu, Cu.'nın tedbirsiz yaklaşımından kaynaklanıyor. Uzlaşmacı

kişiliğinden kaynaklanıyor. Onun niyetleri temizdir. Safdır" dedi ve ayağa kalkıp "Sadece Mehmet şener için değil" diyerek birkaç örnek daha verdi. şimdi ABD'ye gönderilen nottan Cu. arkadaşın da haberinin olduğunu söylediler. Fer.'ın o kadar tahribatı oldu. Tam karar aşamasında iken, Rojhilat Konferansı'na müdahale ederek, birçok gelişmenin önünü aldı. PYD'ye kendi kadrolarını yerleştirdi, şimdi PYD'nin durumunun ne olduğunu biliyoruz. Yine diploması faaliyetlerinin çoğunun Fer.'ın elinde olduğunu biliyoruz. Tüm bunların hesabını yalnız o arkadaşlardan değil, PJA yönetiminden de istiyoruz. PJA meclisi üzerine belli öneriler geldi. Bunlara katılıyorum. Bunun dışında bu üç arkadaşın da, belirtilen üç nokta hakkında; Neden ABD'ye o not gönderildi, neden bütün parça kongre ve konferansları Fer.'ın inisiyatifine bırakıldı, neden Fer. bu kadar etkin oldu, özeleştiri yazmaları gerekir. Cem., Ab. ve Cu. arkadaşların bu noktada özeleştiri vermeleri gerekiyor. İlkel milliyetçi çizgi Kürtlüğü ve kadını satan bir çizgidir. şimdi bu arkadaşlar, bildikleri halde neden buna müsadde etmedikleri noktasında özeleştiri vermek durumundalar. Ben bildiklerini düşünüyorum, çünkü daha öncesinden kendim de tanık oldum. Bu Parti'de en çok değer verdiğim arkadaşlardan biri de Cu. arkadaştır. Fakat buna rağmen eleştirilerim de olmuştur. Bundan dolayı böyle bir özeleştirinin verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir de Pel. arkadaşların Musul'a gelişlerine ilişkin birkaç şey belirtmek istiyorum; onların gelişini bir müdahale olacak sevinci ile bekledim. Kadın, kendi arasında ortaklaşacak ve sürece müdahale edecek diye bekliyordum. PJA rolünü oynamaya başladı diyordum. Fakat burada yapılan değerlendirmeler üzerinden ben de görüşlerimi dile getirmek istiyorum. Arada Be. arkadaş, "Herkesle oturmaya hakkımız var" diyordu. Elbette arkadaşlar herkesle oturabilir, her kesimi doğruya çekmek isteyebilir, ama ne zaman? Güç olduğu zaman, bir irade açığa çıkardığı zaman ve yönlerdirme gücünü oluşturduğu zaman. Ama ortada böylesi bir durum yok. Bir güç olarak kendisini ortaya koymamış. Tüm bunları yitirmişken, büyük bir parçalanmayı yaşarken, güç birliği oluşturmamışken, talimatta da belirtildiği gibi manevi boyutta belli kayıplara uğramışken, sen kimi doğruya çekmeye çalışabilirsin, kiminle aynı yere oturabilirsin? Hangi güçle gidip tartışabilirsin, kimden cesaret alarak aynı masaya oturabilirsin? Çünkü sen de doğru çizgide yürümüyorsun. Bu yaklaşımın hesabı verilmelidir. Ben bu kadar parçalanma yaşadığımızı gerçekten de bilmiyordum. Fakat buna rağmen, bir inancım da var. Yalnız bu toplantı anlamında söylemiyorum, genel anlamda toparlanacağımıza ve ilerleyeceğimize dair inancım var. Her ne kadar birkaç yıl gerilemiş olsak da, böylesi bir durumun gelişeceğine inancım var. Fakat kendimizi, sadece niyetler bazında ele alan değerlendirmelerden uzak tutmalıyız. Eğer birşeyi

aleni bir biçimde yapmıyorsam, o Şeyin doğru olmadığını biliyorumdur. Arkadaşlar da yaptıklarının doğru olmadığını biliyorlar, çünkü onlar da aleni yapmıyorlar. O zaman, ben neden yapıyorum, gücüm yoksa neden byylesi bir ilişki geliştiriyorum, neden bu çizgiyle grşyyy, ilişkileniyorum? Bu, bazı Şeylere işaret eder. Ben, arkadaşların o çizgiyle ortaklaştıklarını söyleyemiyorum, ama o süreçte henüz önderlik çizgisiyle, sürece müdahale etme kararını vermedikleri anlaşılıyor. Bu noktada, gelip gitmeler oluyordu. Belki arkadaşlar orada bir umut gördüler. Yani nderlik çizgisini temsil etme gücünü kendisinde görememe ve her iki çizgi arasında gidip gelme yaşandı.

HPG boyutu çok değerlendirildi. Bu noktada da görüşlerimi dile getirmek istiyorum; gelen eleştirilerin büyük çoğunluğuna katılıyorum. Ama bazı noktalarda duyarlı olmamız gerektiğini düşünüyorum. Şimdi bizi ayaklarımız üzerinde tutan g, HPG'dir. İçten ve dıştan bu g üzerine yoğun saldırılar var. Eğer biz doğru ve duyarlı bir yaklaşım sergilemezsek ve o gücü gclendirmeyi hedeflemezsek, kendimizi o gücün karşısında sorumlu grmezsek, değer vermezsek kaybederiz. Meşru savunma gücümüz Şimdi HPG'dir. Kime sorarsak soralım, henüz gerillamız dağda olduğu için hesaba alındığımızı söyleyecektir. Dağda gerillamız olmazsa, bizi masa üstünde satarlar. Bunu istiyorlar zaten. Bundan dolay ı sergilenen yaklaşımları doğru bulmuyorum. Kongra Gel dört aydır kurulmuş. Dört ay içerisinde, gidip gcler görülemez miydi? Bu çalışmadan sorumlu belli arkadaşlar var. Bırakalım yapıyı, onlara bir toplantı yapılamaz mıydı? Aynı zamanda mecliste yer alan bu arkadaşlarla HPG'nin nasıl ayakları üzerinde durması gerektiğine yönelik görüş alışverişinde bulunulamaz mıydı? HPG'nin kadroları daha yanımızdaydılar, buradakiler de HPG'den geldi. Bu anlamda, anlayış ve yaklaşımlarımız birbirinden farklı değer. Onlar da bu süreç karşısında durmak için, melek olmadılar. Nal. arkadaş bu noktada önemli Şeyler belirtti. Herşeyden önce o güce bir müdahalede bulunulabilinirdi. O gcle bir toplantı yapılabilirdi. O anlamda, doğru bir yaklaşım sergilendiğini düşünmüyorum. Tabii değerlendirmelerimi burada gelişen tartışmalar ışığında yapıyorum.

En son olarak birkaç noktayı belirtmek istiyorum; Şimdiye kadar kimseye karşı kin beslememiştim, ama bu toplantıdan sonra bende bu duygu gelişti. Meclisten birçok arkadaşa karşı, ellerinde o kadar imkan olmasına rağmen, tahribatlara karşı duramadıkları ve fırsatları doğru değerlendirmedikleri için kin duymaya başladım. Bunları belirtebilirim.

Şe.(T) ark: Birkaç gündür tartışmalar sryyy. nemli değerlendirmeler de yapıldı. Sonuçlardan hareket ediyoruz, bunu vurgulamak istiyorum. Bir sistemin, bir işleyişin, bir kendinden

uzaklaşmanın sonuna geldik, artık devam edecek halimiz yok. Bir tıkanmayı yaşıyoruz, şu anda da onu tahlil ediyoruz. Yapılan izahlar çok anlamlı gelmiyor. Bir de verilen özeleştirileri çok yeterli bulmuyorum. Bu noktaya geldikten sonra, arkadaşların daha derinlikli özeleştiri vereceklerini düşünüyordum. Bu haliyle yeterli görmüyorum. Özellikle meclis üyesi arkadaşların, özellikle de adı geçen arkadaşların ne yeterli izahlarının olduğuna ne de yeterli özeleştiri verdiklerine inanıyorum. Bu anlamda, buradaki değerlendirmelerin, hiçbir düzeyi ifade etmediğini belirtmiyorum. ama bunları yeterli de bulmuyorum. Çünkü bu, bir sonuç aslında ve burada bazı şeyleri sonuçları üzerinden değerlendirmek gerekiyor. Artık, şu anlamama mı geliyor, bu anlama mı geliyor, gibisinden bir tartışma yürütmek yerine, ne anlama geldiğinin adını koymak gerekiyor. Bu toplantıda belli yönleriyle bunlar açığa ıktı. Bu açıdan önemliydi. Henüz tutum belirlemeyen bazı arkadaşlar var. Mutlaka tutum belirleyip yaşadıklarının da ismini koyabilmeliler. Bu noktaları önemli buluyorum. Bunun dışında, süreç tabii ki oldukça çalkantılı geçti. Özellikle Kongre sonrasında bunları yaşadık, ama bu çalkantılar Kongre öncesinden başlamıştı. Hatta son bir yıldır Kadın Hareketi içerisinde, özellikle yapı genelinde birçok şey tartışılıyordu. Kabul edilmeyen birçok boyut vardı. Bunlar tartışılıyordu. Belki yönetimimiz bunları bilmiyor olabilir, onlara yansımamış da olabilir, ama bunlar tartışılıyordu. Kongre öncesinde bu tür tartışmalar yoğunlaştı. Yapımız bugün ortaya konulan birçok tespite Kongre öncesinde ulaşmıştı. Bu anlamda, buradaki değerlendirmelerin, hala yapının gerçekliğinden kopuk olduğunu söylemek istiyorum. Buna ilişkin birçok örnek verebilirim. İlk günden beri burada tartışılıyor; sağ var mı, sol var mı; biz sağda mıyız, solda mıyız? Sağ mı iyi sol mu iyi; sağ mı daha suçlu, sol mu daha suçlu; sağda mı yer alacağız, solda mı yer alacağız? Ortasında mı kaldık, dışında mı kaldık? Bu gibi şeyleri tartışırken; yapımız, Önderliğin sağ ve sol ayrımlarını koyduğu ilk görüşme notu okunduğunda -hatta o görüşme notu bize kesintili ulaşmıştı. Bazı tipler kesmişti. İsimler kesilmişti- Max.'da yapı da, halk da, "Ben ne sağım ne de solum, ben Önderlik çizgisinden yanayım" dedi. Önderliği çok uyguladığından ya da Önderlik çizgisini çok anladığından mıydı? Hayır. Hepimiz Önderlikten şöyle ya da böyle birçok şey öğrendik ama, Önderliği uygulayamadığımız birçok yönümüz de oldu. Fakat çizgimizin ne olduğunu çabuk tespit edebiliyoruz. şimdi meclisimiz burada belli tartışmalara gidiyor. Ben bunların çok geri bir tartışma düzeyi olduğunu düşünüyorum. Kadın Hareketi'nin düştüğu en büyük zaaf bu. şu toplantıda şöyle oldu, şurada şunu savunmuştuk, şurada şöyle olmuştu gibisinden izahlara hiç gerek yoktu. Bunun dışında, ideolojik kopuşun izahları yapılmalıydı. İdeolojiden nasıl koptuk, bu aşamaya nasıl geldik; bunun izahları

yapılmalydı. Birey olarak o türden yapılan izahları daha samimi buluyorum. Tekrarlamayacağım. Durumlar böyle. Onun dışında getirilen birçok eleştiri var. Bunlara katılıyorum. Gerek Pel. arkadaşa gerek Ren. arkadaşa, gerek Ji. arkadaşa getirilen eleştiriler var. Yine o guruhta bulunan Hel. ve Sak. gibi kişiler için getirilenlere de katılıyorum. Bunları tekrarlamayacağım. Fakat bunların dışında, toplantımızda şöyle bir eksiklik görüyorum; toplantımızda bulunmayan birçok arkadaş eleştirilmedi. Örneğin Sar. arkadaş hiç eleştirilmedi. Ben Sar. arkadaşda ciddi bir kadın duruşunu eskiden beri görmemiştim, bu süreçte hiç görmedim. Bunu açık söyleyebilirim. Bence onun da değerlendirilmesi gerekirdi. Özellikle PJA'da kaldığımız süreç içerisindeki gözlemlerimden yola çıkarak, Sar. arkadaşın Kadın Hareketi'nin öncülüğünü yürütecek kadar ne ideolojik ne de siyasal ve politik bir duruşa sahip olduğunu düşünmüyorum. Bunun ciddi değerlendirilmesi gerekiyor. şu anki pratiğini bilmiyoruz, ne yaptı neler yapıyor haberdar değiliz, ama bilen arkadaşlar varsa mutlaka değerlendirmeli. Mi.(ř) arkadaş var Avrupa'da. Orada yaşananlar pek buraya yansımıyor, ama yansıdığı kadarıyla bazı değerlendirmelerde bulunabiliriz. Oradan gelen arkadaşlar, "Mi.(ř) arkadaş, orada bir diktatorya kurmuş" diyorlar. Böyle söylentiler var. O pratik de burada değerlendirilmeli, açılmalı ve tartışılmalı. Onun dışında, tabii Irak değerlendirildi. Ciddi bir durumdur. Biz PJA olarak, Irak'a hiç bir zaman ciddi bir biçimde yaklaşmadık. Bizim Irak için ciddi ve uzun vadeli planlarımız var mı diye soruyoruz. Mesela ben Max. alanından geliyorum. Orada bir akademi çalışması yürütüyoruz. Dört aydır Max.'dayım ve gözlemediğim kadarıyla biraz Max.'u tahlil etmek istiyorum. Örgütümüzün yeterince Max.'u değerlendirebildiğine inanmıyorum. şimdi Max.'da bulunan halkımız, yıllardır çeşitli işkencelere maruz kalmış, zorluklar atlatmış, direnmiş ve bir çok zorluğa rağmen yaşam mücadelesi vermiş, orada yaşayabilmiş bir halktır. Bu bir gerçek. Bunun yanında, feodal gelenek ve göreneklere oldukça bağlı bir haktır da. Ayrıca savaş sürecinde yaşadığı her işkence, sürgün ve baskıda toplumsal travmalar geçirmiş bir halktır. Bizim örgütümüz Mah.'a nasıl yaklaşmış, PJA olarak biz nasıl yaklaşmışız? Genel örgüt bütün sorunlarını Max.'a attığı gibi - yapamıyor, sorunludur, tedavi edilmesi gerekiyor dediği her kadroyu Max.'a aktarmış- PJA da aynı şeyi yapmış. şimdi orada biriken kadro yapısının sorunları ne bir yılın ne de iki yılın sorunlarıdır. Otuz yıllık mücadelemizin biriken sorunlarıdır. Max.'da böylesi bir durum var. şimdiye kadar görevlendirilen yönetimlere, "Orada bir sürü sorunlar var, git denetle" denilmiş. Max.'da ne denetlenebilir ki? Hep denetleme mantığı ile yaklaşılmış. Max.'da beş bin tane ev var. Kimi nasıl denetleyeceksin? Max.'da denetleme nasıl olabilir? Uzun vadeli

projeler geliştirebilseydik, Max.'un toplumsal yapısına, oradaki kadronun sorunlarına adım adım çok sistemli, çok soğuk kanlı bir müdahale yapabilseydik, bir kültür yaratabilseydik; bu, kendiğinden doğal bir denetim sağlardı. Bunlar olmamış, ne yapılmış? Halkın feodal gelenekleriyle uzlaşılmış -özellikle de bu PJA adına yapılmış-, bu uzlaşmanın adı da örgüt olmuş. Şimdi halkın hibirineye dokunamıyorsun. "Şunu yapma" diyorsun; "Git bana karışma, sen bana karışamazsın" diyor. Kadrolar ile halkın ilişkisi nasıl? Zoraki evliliğe benziyor. Karı koca zoraki evlilik yürütüyor sanki. Bazen halk bizim karımız oluyor, bazen biz halkın karısı oluyoruz. Ne birbirimiz olmadan yapabiliyoruz ne de birbirimizle yapabiliyoruz. Bu anlamda, Max. iyi tahlil edilmeli. Birçok sorun yaşanıyor. Özellikle bu süreçte Max.'a parmağını sokmayan kalmadı. Sağ izgi hergün, Ec.'ini Mah.'ini soktu çıkardı. Oradan, buradan kız koparmaya çalıştı ve bunu da yaptı. Her gün Cu. arkadaş, oradan adamlarını dağa çekti. HPG'yi bilmiyorum, bu anlamda bazı Şeyleri söyleyemem, ama biz orada yönetim içinde bazı Şeyleri duyduk. Zaten PDK'si, PYD'si müdahale etme hakkını kendilerinde görüyorlar. Herkes Max.'a müdahale etme hakkını kendinde görüyor. Ama Max. yönetimi nasıl müdahale edecek, bunu fazla bilmiyor. Ben buna rağmen de Şunu söyleyebilirim; Max. yapısının yüzde yetmişi- sekseni sosyal reform çizgisi karşısında çok iradeli bir duruşu sergileyemeseler de, belli bir mesafe koydular; "PJA nerede? Biz muhatap arıyoruz" dediler. Be. arkadaş geldi, Akademi'de toplantı yaptı. Oradaki bütün yapı bağıra bağıra, "Heval, bize saldırı oluyor, böyle Şeyler dayatılıyor. On sekiz yaşındaki bir kıza el konulmuş, biz buna karşı nasıl mücadele edeceğiz? Bize yol gösterin, muhatap gösterin" dediler. Be. arkadaş, "Biz hiç kimsenin ilişkisini tartışamayız. Siz birey olarak yapın" dedi. Birey zaten muhatabım kim, nereye gideceğim diye sana soruyor. Muhatap yoktu, PJA yoktu bu süreçte. Erkek-bayan birçok arkadaş bu süreçte, "PJA yok; biz ne yapacağız, kime başvuracağız; PJA nerede, nasıl mücadele edeceğiz" diyorduk. Öte yandan, " Heval, sen de bir bireysin, sen de görmelisin, tahlil etmelisin, üzerine gitmelisin" deniliyor. Ama ortada örgütlü bir g yok. Bütün bunlar bir yana, Ji. arkadaşı yapımız bugüne kadar çok yanılığlı tanıldı. Bu bir gerçek, bunu görmek gerekir. Fakat Ji. arkadaşın nerede durduğunu görünce hemen, "Vay be Ji. da buymuş" denildi. Ji. arkadaş bunun ciddi izahını yapmalı. Dıl.'a hergün aldığı hediyelerin parasını nereden getirdiğini de izah etmeli tabii. Niye Bot. ve Dıl.'la aynı evde yaşadığını da izah etmeli. Bunların politik anlamları olduğu için belirtiyorum. Madem sen bir PJA yneticisisin, senin onlarla ne işin var? Gel yapımızla konuş, tartış. Arkadaş, Akademimize geldi, toplantı yaptı. Yapımız yle politik bir tavır aldı ki, kendisi farkında bile değildi. Eminim böyle bir değerlendirme

yapıldı diye, kendisi havalarda uçmuştur. Akademi yapısı, o gittikten sonra şunu tartışıyor: "Nasıl cevap verdik ama". Çünkü Ji. arkadaş Akademi'ye şunun için gelmişti: Bot. arkadaş Max. yönetimine bir toplantı yapmıştı. Biz orada kendisine karşı tavır almıştık. Bot. arkadaş gitti ve Ji. arkadaşı "Git onları sustur" diye bize gönderdi. Ji. arkadaş bizi susturmaya geldi. Bizim Akademi yapısı da, " Heval, bize siyasal süreci anlat, biz bundan başkasını merak etmiyoruz. Başka birşey anlatma" dediler. Ji. arkadaş da ballandıra ballandıra anlattı ve sonrasında gitti. Acaba Ji. arkadaş yapının kendisi karşısında böylesi bir tavır aldığı farketti mi? Yazık yani; Bot. arkadaş adına gelip Max. kadın yapısını susturacaktı. Arkadaş bunun izahını yapmalı. Şimdi kim, nerede, kimin adına konuştu, biz bunları biliyoruz. Şunu söylemek istiyorum; yapısını kaybeden bir yönetim gerçeği söz konusu. Yapı şundan umutlu; hareketimiz mutlaka doğru rotaya girecek. Ama "Bu yönetimle, bu sistemle, bu merkezle olmaz" diyor. Ben bu toplantıda bazı şeyleri dinlerken şaşırdım yani. Konsey üyesi bir arkadaş, "Allahtan müdahale erken bitti, yoksa biz rezil olacaktık" diyor. Bu değerlendirme karşısında çok şaşırdım ve çok da üzüldüm. O zaman arkadaş kadın yapısına değil anlatmak, bir mesaj, bir sinyal verseydi; kadın yapısı hareketlenmeye hazırdı. Bu Amerikancı çizgi karşısında isyan ederdi, arkasında dururdu. Sen istediğin kadar karşı koy, ama sen orada bir bireysin. Benim irademi orada öyle temsil edemezsin. Benim iradem senin arkanda olursa, ancak temsil edebilirsin. Bu hale geldik yani. Bilemiyorum, acı da geliyor ama, satmış olmak ve satılmış olmak çok ağırımıza gidiyor. Erkek çizgisi karşısında Ve. arkadaşın yaptığı tespiti doğru buluyorum. Herkes o ya da bu biçimiyle sağ ve sol çizgilerin içerisinde yer aldı. Kimse, "Ben sol çizginin yanında yer almadım" demesin. Biz yıllardır bazı arkadaşları, hep bazı arkadaşların yanında gördük. Sağ çizginin yanında yer alanlar, zaten kendilerini açıkça ortaya koydular, fakat bunun dışında, erkek çizgisine girme noktasında PJA yönetimi sağ teslimiyetçi olmuştur. Bir bütün kadın duruşunu, erkek çizgisi karşısında değerlendirsek böyle bir sonuç çıkıyor. Erkek egemenliği karşısında böyle sir durum açığa çıkıyor. Acı, ama gerçek. Bazı arkadaşlar tutum belirlemediler, belirlemeleri gerekiyor. Belirlemeden de bu gündemin kapanmasını istemiyorum. Bazı arkadaşlar kalkıp tavır belirlensinler, nerede yer aldıklarını ve bundan sonra nerede yer alacaklarını belirlensinler, ona göre de biz tavır alalım. Görevlerin dondurulmasına yönelik getirilen önerilere katılıyorum. Yine sağ tasfiyecı güruhta yer alanların da soruşturmaya alınmasını öneriyorum. Durumlarının da kadın kongresinde ele alınmasını öneriyorum. Onun dışında, yeniden yapılandırmaya ilişkin görüşlerim var, onları gündem maddesinde belirteceğim. Belirteceklerim bunlardır.

Pir. ark: Tekrarlara girmeyeceğim. Bazı konularda somut örnekler vererek fikirlerimi söylemek ihtiyacı duyuyorum. Arkadaşların değerlendirmeleri oldu. Bir yönüyle bir zorlama oldu. Nasıl; ısrarla taraflara itme durumu oldu. Benim fikrimdir, arkadaşlar yanlış algılayabilir. Kimin, kiminle ne kadar tartıştığı değil de; kişilerin anlayışlar karşısındaki duruğu gerçekten çok önemli. Őimdi burada bazı sapmaları mahkum ederken, bazı sapmalar da oluşturmayalım. O noktada biraz kaygı taşıdım. Arkadaşların objektif bakış açasına sahip olduklarından şüphem yok. Fakat duygular bizi buna itebilir. Aşırı bir hassasiyet var. Artık gerçekten tutum belirlemek bir zorunluluk haline geliyor. Őu taraftayım ya da bu taraftayım demek gerekmiyor. Taraf noktası bizim aımızdan nettir. Tek tek kişiler somutunda nettir. Bir de taraf derken; hep belli kişileri baz aldık. Bana göre bu da uę oldu. Kiřiler şahsında yansıyabilir, ama biz çizgi yerine, kişileri mahkum edersek çizgi bir başka versiyonda yaşar. Gerçekten öyle ya da böyle nice kişiler aşıldı, ama çizgiler aşıldı mı? O noktada biraz daha mantık, biraz daha sađ duyu gösterebilmek önemli. Gerçekten bu bir başlangıç, ama buradan başlayarak her řeyi yorumlama olmalı. Ama aşırı kuşkuculuk, aşırı güvensizlik biçiminde değil. O gerçekten bizi zorlar. “Őuna bir bakayım, hangi çizgidenmiş anlayayım” şeklindeki yaklaşımlar, pozisyonlar řu ana kadar hakim durumda. Sadece bu ortam açasından belirtmiyorum, bu her yerde yaşanıyor. Kuřku ile birbirine bakma çok fazla. En samimi arkadaşlar bile, birbirimize kuşku ile bakıyoruz. Arkadaşın sana soruyor, “Heval, ne dūřünüyorsun” diye. Senin dūřünceni biraz anlamadıktan sonra, tartışamıyor. “Acaba tartışsam, götürüp öbür tarafa aktaracak mı, bunu kullanacak mı” dūřüncesi gelişiyor. En samimi arkadaşlar arasında bu yaşanıyor. Biz gerçekten kadın yapısı olarak ortamımızı muğlak bırakamayız. Onun için, bu toplantı bir başlangıçtır. Herřey açık tartışıldı. Bu yanıyla gerçekten anlamlı buluyorum. Yani artık hesaplar tutmuyor. Eski tarzda tartışma, bazı şeylerde kararlaşma ve dağılma yaşanmayacak artık; o kesin. Belki çok zorlu bir süreç, ama bir o kadar da önemli. Bazı şeyler pratikle ortaya çıkar, bazı noktalarda arkadaşların yaşamlarını izlemek ve ona göre bir sonuca gitmek gerekiyor. Bazı noktalarda, erkek arakadaş da olsa, biz uzlaşırız. Dođru ise, bunu yapabiliriz. Dođruysa, orada kadın iradesine hükmedilmek istenmiyorsa, kullanılmak istenilmiyorsa, yoldaşça bir paylaşım varsa, çizgi koruma temelinde bir yaklaşım söz konusuysa niye uzlaşmayalım? İlle de uzlaşmayız gibi bir tavır yoktur. Őimdiye kadar öyle ya da böyle mücadeleyi ortak yürüttük. O noktada, herşeye kuşkucu yaklaşmamak gerekiyor. Ama gerçekten çizgi noktasında net olmak gerekiyor. Ben kısaca bazı hususlarda birşeyler belirtmek

istiyorum; güven olgusuna değinmiştim. Bu noktayı gerçekten çok önemli buluyorum. Tabii anlamaya dayanan bir güven olmalı. Yani şimdi birçok şey ortaya çıkıyor; değerlendirmelerde bunun altında ciddi bir güvensizliğin yattığı da anlaşılıyor. Bizler toplanıyoruz, tartışıyoruz, ama aramızda çok bariz çelişkiler, çatışmalar, güvensizlikler açığa ıktı. Demek ki gerçekten çok önemli. Tabii yle çok soyut bir şekilde, “Hadi ben sana güveniyorum” demekle de olmuyor. O güveni kazanmak, hak etmek gerekiyor. Yaşam biçimiyle, samimiyetle, açık sözlülükle, açık yaklaşımla kazanmak gerekiyor. Eğer aramızda bu güven olsaydı, bu kadar kuşku neden olsundu ki? Mesela diyelim ki; iki arkadaş yan yana gelip, karşılıklı duyulan güvene dayanarak bir tartışma geliştirmiyoruz. Yine erkek egemenliğinin etkisi altına girerek, farklı değerlendirmeleri kendi içimizde yaşıyoruz. Bunu ben şahsen, daha önce de dile getirmiştim. Biz birbirimizle paylaşamıyoruz. Heval Cih., “Heval Pi. hep paylaşımdan bahsediyor, ama kendisi uzak duruyor, yaklaşamıyoruz.” demişti. Bunu ben başardım mı; gerçekten paylaşamadık, bu açıktır. Sözlü çok paylaştık. Çok saygı duyduğum sözler oldu, ama pratikte maalesef öyle olmadı. Çok samimi görülen bazı davranışlar altında, politik şeyler yattığını görünce artık güven kırılıyor. Kırılınca da artık tekrar yapmak çok zor. En samimi davranılması gereken noktada bile, bu yaklaşımları görünce insan, ister istemez rkyor ve mesafe koyuyor.

Ben de yapsam, karşımdaki arkadaş öyle yaklaşacak. Irak'taki duruma karşı, ki biz de oradaydık, belki çok şey yapmadık, ama bir pratiğimiz oldu. Bizim, doğruların sahibi olduğumuz doğrudur, ama doğrular parti ortamında savunulur; Irak'taki bazı kadınları yanına alarak, üç beş uyduruk ilişkiyle doğrular savunulmaz. Orada yapılan pratiğin hepsi, bizim aleyhimize işlemiştir, oradaki hiçbir imkan çalışmanın hizmetine sunulmamıştır; ne o evler, ne o arabalar, ne o telefonlar partinin, birşeyi kurtarmanın hizmetine kullanılmamıştır; fitne fesatlığa, basitliğe, güdülere hizmet etmiştir. Bunun adı, budur. şimdi kırk tane gerekee getirebilirsin, ama bir de sonuç var. Birisi mi beni yönlendiriyordu? Hayır, kadın refleksiydi, yaklaşamıyordum. Bağdat'a gittim; “Biraz sonra Bot. buraya gelecek” dediler, ben de kalktım ve gittim. Bir arkadaş, “Görmek istemiyor musun” diye sordu. “Hayır heval” dedim. Bu bir tavır, kendiliğinden gelişiyor. Birilerinin birilerini yönetmesi çok gerekmiyor. Yanlış anlaşılmasın; ben çok özgürüm diye filan değil, ama gerçekten bazı duygular insanı yönlendiriyor. Yani midem bulanıyordu, yaklaşamıyordum. Arkadaşlar bunu, sosyal yaşam projesine mal etmemeli, çünkü bu da bir saptırma olur. “PJA karar aldı, böyle oldu” değil. Niye biz ısrarla bazı gerçekleri saptırıyoruz? Bu adamlar o projeden önce zaten bunları

yaşamsallaştırmışlardı. Gayri resmiydi, gizli yapıyorlardı, ama bu projeye resmileştirdiler. Çeşitli oyunlar şimdi deşifre oldu. İyi ki böyle oldu. Şimdi arkadaşlar, Fer.'ın kaç tane kızla oynadığını söylüyorlar. O kızların ahı, tabii ki onun yanına kalmamalı, ama zaten oynuyordu. Bot., kaç tane arkadaşın pskolojisiyle oynadı. Oynamadı mı? Biz, sevmeyi anlamayacak kadar gerimiyiz yani? Bunun, kadın karşısında, Önderliğin oluşturduğu sistem karşısında bir darbe olduğunu anlamayacak kadar safsak, daha çok bizimle oynarlar. O proje mi böyle yaptı? Çok ciddi Önderlik karşıtı bir çizgi var. İçten içe birikmiş tepkiler söz konusu. Bunun ismi konulmuş, pratikleştiriliyor. On dört yıllık tecrübelerime dayanarak söylüyorum; bunun gizlisi saklısı yok, açıktır. Kuşku da yok bu noktada. “İki çizgiyi bir yapalım” deniyor; ben yapamam heval. Dogmatik, örgütü geliştirmeyen yaklaşımlar da örgütün üzerinde bir tasarruftur, ama en azından gözlerimizin önünde namusumuza tecavüz edilmiyor. bazı arkadaşlarımız bunu yapmıyor. Ben ikisini bir kefeye koyamam. Üç yıldır bu arkadaşlarla bir tek kelime konuşmuş değilim, ama bu ayrı bir olaydır. Onunla da mücadele edilir. Hangi noktalarda; onunla mücadele edilecek noktalarda. Birisi bizi satıyor, birisi de bizi dogmatizme itiyor. Dogmatikliği biz her zaman yaşadık, bizim kökenlerimizde var. Gerçekten aşılması da gerekiyor, bu bizim eserimiz, ama satılmak bizim esirimiz değil, başkalarının eseri. Dogmatizim bizim kültürümüzdür, ama satılmak Amerika'nındır, Türkiye'nindir, başkalarınınındır. Düşmanlarımızın bize dayattığı kültürdür; ikisi arasında fark olmalı. Gerçekten birbirimize “Heval” deyip dememekte zorlanıyoruz. Halen bekliyoruz, bir umut var. Umut derken; gerçekten de kendimiz için değil, gelip bir rol oynayacaklar gibi bir beklenti de değil. Tek bir gün Parti ortamının içine giremeyeceksin, Irak'a gidemeyeceksin, bir kadroya yönelik bir tane doğru düzgün çalışma yapamayacaksın, dağa da gelemeyeceksin; peki nerede olacaksın? Gelinir mi gelinmez mi, bilemiyorum, ama inşallah. Gelmeleri, bazı şeyleri gözden çıkarmaları demektir. Bu, çok ciddi bir ikilemdir. O noktada, ben geleceklerine çok güvenmiyorum. Parti yapısına çok ciddi bir özeleştirici verip, tekrar başlarlar diye çok umut etmiyorum. Sıradan, dürüst bir arkadaş yapar, ama bir ağa, bir despot, şimdiye kadar kendisini çok farklı tanıtmış bir insan gerçekten çok zor yapar. Ama gelmeleri, tabii ki en uygunu olur. Kadın açısından ise; ben de Hel.'e, Dıl.'a, Sak.'ye karşı, Ji.'a duyduğum öfkeyi duyamıyorum. Çünkü onlar farklı ağızdan konuşuyordu, bu arkadaş farklı bir ağızdan konuşuyordu. Yani erkek egemenliğini en çok eleştiren, bir güven yaratmış, çok yönlü güven ve destek almış, daha düne kadar kongrede 4. sırada seçilmiş bir insanı aynı şeye koyamıyor insan. Dıl. arkadaş için arkadaşlar da belirtti; evet, tavrı nettir, gider. Kendisi, “Özgürlük

mücadelesi yürütecek gücü kendimde göremiyorum, Bot.'ı seviyorum” diye açık söyledi. Ama Heval Ji., bir gün Bot.'ın gölgesinden çıkmadı. Ben Suriye'den de tanıyorum. Bir gün bizimle aynı evde bile kalmadı. Ben o zaman, nasıl oluyor diye çok düşündüm. Şimdi neyi, nasıl savunacağız? Ben, orada yaşanan tüm ahlaksızlıkların hesabını Heval Ji.'dan soralım demiyorum, bunların hiçbirisi yeni değil, ama gerçekten kendi rolü çok önemli burada. Neyi örgütlemeye çalışıyoruz biz? “Ortalığı karıştırıyorlar” diyor Heval Ji.. Buradan orasının karıştırıldığını söylüyor. Buradan, orasının karıştırılması mümkün değil. Biz Irak'taydık; ülkeden tek bir müdahale bile olmadan, orası kaynıyordu, cadı kazanıydı. Ordan gelen raporlarla burası oraya müdahale etti. Yüzlerce rapor geldi; “Bizi kurtarın” deniyordu feryat figan. Söyleyenlerin hepsi doğru muydu, gerçekten abartı yok muydu? Bazı arkadaşlar da bazı çelişkilerden yararlanmadı mı? O ayrı bir olay, ama orada yaşanan durum buydu. Oradaki durumun hepsi bir kişinin değil, hayır, ama ortak olmanın ve gerçekten bunu sürdürmenin bir açıklaması olmalı. Ben orada kaldım. Fiilen PJA meclis üyeliğimi orada durdurmuş oldum. Heval Ni., Heval Ze.'in gelip ortak yaptığı PJA toplantısında, bu süreçte yapamadığımı söyledim. Arkadaşlar eleştirdiler de. Zorlamak istemediğimi söyledim. Orada bazılarına yaptığım eleştiriler iki dakikada gitmiş. Çok basit bir örnek; Kan.'nin Kongre aktarma biçimini duydum, eleştirdim bayan arkadaş ortamında. Ben, Bağdat'a yetiştim, Kani benim teşhirime başladı. Diğer yandan, manevi olarak da güç aldığım arkadaşlar da oldu; Heval Za., Heval Dr. Ji., Heval De., yer yer Heval Vi. geliyordu. Gerçekten ben bu arkadaşlardan manevi olarak da, duruş olarak da destek aldım ve inanıyordum ki arkadaşlar gerçekten bir şeyler yapmaya çalışıyorlardı. Böyle olunca, arkadaşlar da dıştalanıyordu. Bir tek örnek vermek istiyorum; herbirinde bir telefon, altlarında araba var. Bu bizim yapımıza, halkımıza batar. Bu bile yeter; daha ötesi fazla. Max.'da halk öyle yaşıyor, sen farklı yaşıyorsun. Bir kere olsun, normal bir arkadaş bunların evlerine girip çıkamaz. Girmek istemez de, bu ayrı, ama belli kişiler girer çıkar. Bunların burada ne işi var? Kan. şunu söyleyebilir: “Pi. kadın merkezlerinde olduğu sürece, adım atarsam bilmem neyin neyin oğluyum”. Ben gerçekten olayları kendi açımdan açmak istemiyorum. Buna yönelik bir tavır çıkmalı; çağrı mı olur, mahkum mu ederiz, bilmiyorum, ama tavrımız net olmalı. Arkadaşların önerileri de vardı. Fiilen zaten bazı görevler durmuştur, bizim durdurmamıza hiç gerek yok. Fiilen bazı şeylerin neye hizmet ettiği bellidir. Biz kendi açımızdan tavrımızı koyarız, ama Kongra Gel onaylar onaylamaz, bizi çok fazla ilgilendirmez. Arkadaşların hepsi o noktada ortak fikirdedir; kadının ortak tavrı olmalı. Erkek katılmayabilir de. Bizim sosyal yaşam projesinde olduğu gibi yani. O

projenin bağımsız, ayrı sunulması gerekiyordu. Bazı şeylerde, bizim açık tavrımız olur, kabul edilir edilmez, ama bizim tavrımız bizim kararımıza da dönüşür en azından. Diğer taraftan, ben dün de dedim; oturup kendi pratiğimi açmak istemiyorum, çünkü o noktada dramatik şeyler çıkar ortaya. Sadece birkaç örnek vermek istiyorum; bu da Pel. arkadaş için çok önemli bir eleştiri olmalı. Ben üç yıldır, üç yılı geçkin bir süredir Güney'deyim; bir kere olsun düzenlememi PJA' yapmadı. Ben, bir kere olsun gidip de bir erkek arkadaşta düzenlemem noktasında yanaşmadım, talebim olmadı. Ama geldiğimden beri düzenlememi erkek yaptı, kadın onayladı. Parti merkez okuluna gidişim öyle oldu. PJA'ya çağrılmam dışında, ki karar nerden çıktı bilmiyorum, herhalde bir çağrılmaydı, kültüre gidişim öyle oldu. Kültürden atılışım konusunda, Ser. karar aldı, Heval Şi. ve Heval Ji. onayladı. Suriye'ye gittim, hastaydım, ülkeden talimat geldi, ordan geldim; Heval Cu. benim düzenlememi yaptı, Heval Pel. onayladı. Bir gün oturup, uygun bir tartışma, bir sorma olmadı. Mi. arkadaş Suriye'ye geldiğinde, bu noktada atıştık. Ben, arkadaş geldiğinde, hele Mi. arkadaş, koşarak gittim, "Heval Miz., arkadaşlar bizim için birşey demiyorlar mı hiç" dedim. Sonra, "Hiç birşey demiyorlarsa, ben görev yapmıyorum" dedim. İyi kötü, gelsin yapsın, selam birşey... hiç birşey yok. "Sen böyle yapıyorsan, yapma" dedi Mi. arkadaş. Bizim sanki düzenlememizden bile hiç haberleri yok arkadaşların. Sorun değil artık, bunlar tartışıldı. Ama ne kadar tartışsak, sitem etsek, kendi adıma ne kadar eleştirsem de birşeyleri düzeltmeyeceğim. Geçmiş şeylerdir ve takılıp kalmamak da gerekiyor herşeye.

Bunun dışında, Asya Ana'nın bir mesajı var; bu toplantıya geleceğimizi biliyordu. PJA'ya gelmişti. Dedi ki, "Benim sadece bu sözümü, bu mesajımı götür. Biz, çok acı çektik, çok bedel verdik, ben bir anne olarak bunu çok derinden yaşadım. Bu kadar ucuz kaybetmeyelim. Sadece bunu söyle". Ben de bu mesajı arkadaşlara iletme istedim.

Orduya yaklaşım konusunda, arkadaşların belirttiklerine katılıyorum. Heval Bot. şimdi o çizgide en ordu karşıtı bir rol oynuyor. Ben 2001'de de hatırlıyorum; siz ordu karşıtıydınız diye, fedaileri sahiplenerek tüm arkadaşları teşhir ediyordu. Bu kadar, herşeyin üzerine politika yapmak dehşet bir şey. İnanıldığı bir olaysa sonuna kadar inanır insan. Bizim bütün sorunlarımız ordumuz içinde de yaşanabilir, ordumuzun yapısı gökten gelmedi, ama bu kadar çelişkiye, bu kadar zorlamaya rağmen halen gerçekten bazı değerleri korumak için arkadaşlarımız duruyorsa, bunu tartışmak, içini boşaltmaya çalışmamak gerekir. Önderliğin her görüşme notunda meşru savunmaya ilişkin belirttiği şeylere karşın, bunu yapmak bu toplantıda mahkum edilmesi gereken bir durumdur.

Kendi açımdan da; arkadaşlar bazı tutumları eleştirdiler, gerçekten

eleştirebilirler, haklı yanları olabilir, yanlış anlaşılmamalı, ama gerçekten iş yapmak için bazı sıfatlarla yürümek gerekmediğine inanıyorum. Buna inandığım için belirtiyorum. Görev bırakmak değil, ama gerçekten bazı işleri yapmak için PJA sıfatını taşımak gerekmiyor. Ben bundan eminim. Bunu, kendi pratiğimle, kendi emeğimle kendime kanıtlamış bir insanım. Ben yetki, sıfat olmasa çok daha rahat yürüyebiliyorum. Öbür türlü sıkışıyorum. Bu belki geniş bir tartışma konusu, ama arkadaşların ters anlamamasını istiyorum. Birşeylerden vaz geçme değil. Ben saygı duyuyorum gerçekten; arkadaşlar artık aynı yüzleri görmekten bıktıklarını söylüyorlardı. Böyle bir sıfattan ziyade, ben çok normal katılma önerisinde bulunacağım. Arkadaşlar bunu fırsatçılık, sorunlar açığa çıktı diye kaçıyor şeklinde değerlendirmemeli. Bu, birşeylerden kaçış değil. Arkadaşlar bunu, en azından pratikte görecekler. Fiilen de bu süreç öyle geçti zaten. Yapmak istediğim çalışmalar noktasında, daha önce önerimi getirmiştim. Belki hiç üzerinde tartışılmadı, ama önerimi sanat çalışmalarına ilişkin geliştirmiştim. Değerlendirilir, değerlendirilmez, ihtiyaç nerede onu bilemem, ama benim önerimdir. Bunları belirtiyorum.

Ji. (D): Bütün sabrımı, direncimi koruyarak arkadaşları dinlemeye çalıştım. Çok haklı olarak, arkadaşların hepsi tutumumu bekliyorlardı. Buna rağmen, tüm sabrımı koruyarak bütün arkadaşları dinlemeye, sonuç olarak geldiğimiz noktayı çözümlenmeye çalıştım. Görüşlerimi koyarken tabii ki kimseyi ikna etmeye çalışmayacağım. Ama herşeye rağmen, herkese rağmen, kişi olarak bu olup bitenler noktasında kaygı duyduğum noktalara, bütün bu örgüt sorunları ve kadın sorunu açısından kendimi ikna ettiğim iddalara rağmen birkaç söz söyleme gücünü, cesaretini, direncini korumaya çalışacağım. Bunun, benim açımdan bir borç olduğunun, böyle bir platform açısından taşıdığım zorunluğun farkında ve bilincindeyim. Öyle bir süreç ki, gerçekten ne izahını yapabileceğim ama ne de izahından kaçabileceğim bir süreç. Bu sürecin böyle bir özelliği var. Belki de ilk defa, olgular boyutunda, somut sorunlar boyutunda, bu sorunların ve çelişkilerin yoğunluğu içerisinde taşıdığı piskolojileri boyutunda bir süreci, bu kadar canlı yaşadığımız anda tartışıyoruz. Belki de sebebi, erkeğin şimdi bir biriyle uğraşıyor olması. Çünkü biz hiçbir zaman buna fırsat bulamadık. Bu tür süreçlerde hep aslında, neyi yaşadığımızın tanımını erkek koydu, hükümü erkek verdi. Biz, kendi koşularımız, kendi bilincimiz, kendi dayanaklarımız oranında tanımlamaya çalıştık, adını koymaya çalıştık, ama belirleyici olan ve hükümü veren hep erkek oldu. İster örgütün yaşadığı sorunlar, ister kadının yaşadığı sorunlar boyutunda olsun bunun tanımını erkek yaptı. İlk defa onlar bir

birleriyle uğraşırken, bu fırsatın ortaya çıkardığı zeminde kendimiz tartışmaya, kendimiz tanımlamaya çalışıyoruz. Bunun buyk avantajı var elbette. Kendi tutumumuzu herşeyden, bütün dayatmalardan, belirliyecilikten bağımsız, kendimizin doğrusuyla yanlışıyla, nderliğin dediği gibi, kendi ateşimizde yanarak tartışıyoruz. İddayı koruyabilirsek, bu yanmayı durdurabileceğiz. Tmmz saran bu yangını belki de sndrebileceğiz. Ama bir yanı daha var ki; bunu kabul etmek zorundayız, herşeyi böyle sıcağı sıcağına yaşadığımız zamanlarda, kadın olmanın belki de bir gereği olarak, çoğu zaman sağ duygumuzu, objektifliğimizi korumayabiliyoruz. Duygusallıklarımız, niyetlerimiz etkilenmelerimiz, hasasiyetlerimiz, olaylar karşısındaki reflekslerimiz nedeniyle, kadın olarak böyle zamanlarda uçlarda seyrederez. O anlamda, ben ilk tartışmalar yürütüldüğünde, konuşma istemim çok belirginleşti, Belki o zaman konuşsaydım, şimdi ki sağ duyumu koruyarak, şimdi ki anlayışımı koruyarak tartışamayabilirdim. İyi mi yaptım kötü m, onu da bilmiyorum, ama bu yanlış anlaşılmasın, nk çok hassas. Konuşmaların seyrini etkiler anlamında belirtmiyorum. Buraya hazırlanmış bir konuşmayla da gelmedim. Gerçekten dinlemeyi istedim. Ortaya çıkan tutumuyla Kadın Hareketi açısından büyük kırgınlıklarım var. Buna rağmen, bu ortama gelmeyi her halukarda, her şartta istedim, bunun kararını verdim. Arkadaşlar nasıl değerlendirir, nasıl karar çıkar şeklinde kadın yapısı açısından hiçbir kaygıya düşünmedim. Genel rgt açısından kaygılarım vardı. Bir kesim açısından güvenimi yitirdiğimi söyleyebilirim, ama bu toplantıya gelmeyi, dinlemeyi, görüşlerimi sunmayı istedim. O anlamda, öyle belirlenmiş bir tartışma değil, ama ortaya çıkan bütün değerlendirmelerden yola çıkararak, bu değerlendirmelerin bende yarattığı yoğunlaşmaları, sorguları aktarmaya çalışacağım. Buna, kimin ne kadar inanacağı beni çok bağlamıyor, nk bu yönlü de kişiliğim sorugulandı. Duygusal olarak etkilendiğim boyutlardan, zorlandığım boyutlardan başlayarak kendimi anlatma, en azından tutumumu koyma ihtiyacını duydum. Bu kaç gündür bana yıl gibi geldi, nk gerçekten bir bütün yakalaşımlar etkiledi. Siyasi anlamda da, psikolojik olarak da benim için bir linç havasındaydı. Ama ben bütün bunlara rağmen, birkaç söz söyleme direncini koruyacağım noktasında kendimi hep teselli ettim, ikna ettim. Bütün bu yaşadıklarımın, dilegetirebildiklerimin veya getiremediklerimin, bu gün hem genel hareket olarak hem Kadın Hareketi olarak geldiğimiz noktada, ortaya çıkardığı etkiler, yansımalar, zorlanmalar düşünüldüğünde çok fazla bir anlamı yok, bunu biliyorum. Kişi olarak burda benim ortaya koyacağım ne olursa olsun, arkadaşlar neyi duymak istiyorsa, varsın bunların hepsini söyleyim, bütün yaşananları kurtarması mümkün değil elbette. Bunun

büyük acısını duyuyorum. Yani herşey bir yana, kiři olarak benim bu noktada kendimce sebeplerim ne olursa olsun, geldiğim nokta kiři olarak bana ne düzeyde kaybettirmiş olursa olsun, bunun birey anlamında bir değeri yoktur; bunun bilincindeyim. Hatta řunu bile söylemeyi gerekli görüyorum ya da sadece řunu söylesem acaba yeter mi diye de dūřündüm; eđer gerçekten bütün bunları kurtaracaksa, bütün bunlara çözüm olacaksa, bütün bunların izahı ve onarıcı yanı olacaksa; ben řunu söylerim dedim kendi kendime, “Ne karar çıkarsa çıksın, bu kararlılığın haklılığına, adilliliğine ne kadar inansam ya da inanmasam da tabi olacam”. Gerekirse “Beni řu meydanda asın” diyeceğim ve bunu bütün yürek açıklılığıyla da kabul edeceğim. Ama bunun hiç birşeyi kurtarmayacağını biliyorum. Sorun gerçekten birşeyleri doğru tartışmak, bunun tanımını doğru yapmak. Arkadařlar çok haklı olarak, bana řunu sora bilirler ya da řunu söyleyebilirler; “Bunlara sebep olmuş bireylerden biri olarak ya da, belki de tek sorumlusu olarak- arkadaşların belirttiği şekilde- bunu söylemeye hakkın yok”, ama ben insan olarak bu hakkı kendimde görüyorum. Bu mücadelede herkes yıl söyledi; ben de onüç yıl mücadele etmiş bir insan olarak hiç iyi yaşamamış bile olsam, bu zemindeysem benim de bazı haklarımın olduğu inancındayım, bunu söyleme hakkını kendimde görüyorum. Yani sorunu doğru tartışmak kurtaracak. Heval Sew. gerçi bunu hak olarak elimden almaya çalıştı, ama bu benim hakkım ve ben bu gün hangi noktada olursam olayım, buna hakkım olduğunu düşünüyorum. Bizim soruştırmalarımızın, platformlarımızın yapıldığı süreçte ben kadın yapısı karşısında řunu söyledim: “Benim bu kadın hareketine hiç bir katkı olmamıştır”. Kendimi sıfır noktaya getirecek güçteyim yani. Kendimi var etmek, tanımlamak için ille de kendimi bir yerlerde tanımlamaya, “Ben de bu kadar yaptım arkadaşlar, benim de řu kadar katkı var” gibi sđınmalara girmeye ihtiyaç duymuyorum. Eđer gerek duyulacaksa, kendimi sıfır noktaya getirebilirim; bu gücü kendimde görüyorum. Arkadařlar bunu çok onaylayamayabilir, ama bütün siyasi, örgütsel, hatta ideolajik olarak arkadaşlar kimliğimi yok saymaya çalışsalar da, insan olarak benim haklarım vardır. En azından insan olarak kendi onurumu korumaya çalışacağım ve ben kaç gündür bunun mücadelesini veriyorum. Biz kadın olarak duygudan, adaletten, hoşgörüden bu kadar bahsederken, řunu yok olarak sayamayız; ben Jiyan olarak siyasetin içine ne kadar bulaşmış olsam da, iktidara ne kadar oynasam da, ne kadar birileriyle dirsek temasında iken, kendi pozisyonumu bir biçimde koruma gücünü gösteriyor olsam da, ne kadar ince ayarda bir insan olsam da, sonuçta bir ben bir insanım yani. Cinsiyet olarak da eđer kadınsam, benim de etkilenmelerim, dugulanmalarım ve reflekslerim, bir şeylerden incinmelerim, bir şeylere karşı duyarlılığım mutlaka olacaktır; bunu hiç kimse yok

sayamaz. Yani bilimsel olunacaksa, burdan da bakılmalı. Biz birbirimizi böyle çözümler, böyle doğruya çekebiliriz. Benim geldiğim nokta ne kadar kusurlu, suçlu olusa olsun, bu yaklaşımın daha etkileyici olacağı inancındayım. Hep “Objektif olarak” diyoruz, ama ben sadece et ve tırnaksam, o zaman insanın tanımı nerede? Benim duygularım, benim düşüncelerim, benim sebeplerim, benim etkilenmelerim...

Arkadaşlar bunu bir söyleme, bir tanıma sığınma olarak da değerlendirebilirler. Ama bunun inancıyla, en azından kendimi böyle anlatma, izahımı böyle koymaya çalıştım. Arkadaşların bunu yok saymasını da istemiyorum. Bugün geldiğim noktada büyük suçlarım var. Bunun farkındayım. Ne olursa olsun, beni iten sebepler var. **Sa.** arkadaş çok haklı olarak bunun bir sebep, bir izah olamayacağını söyledi. Doğrudur, geldiğim noktada ben hiç kimseyi bu anlamda sorumlu görmüyorum; ne Pel. arkadaş, ne kadın yönetiminden bazı arkadaşları, ne de şu anda birlikte anıldığım taraftaki insanları, hiçbirini sebep olarak görmüyorum. Beni bu noktaya şunlar getirdi, bunlar getirdinin tek cevabı, tek izahı bu olamaz. Önderlik, özgürlük söz konusu olduğunda misyonumu, yapmam gerekenleri; insan, kadın olarak misyonum, bana verilenler, öğretilenlere bir cevap oluşturmak anlamında, misyonumu yerine getirmemiş bir birey olarak suçlu olduğumun bilincindeyim, farkındayım. Görevlerimi, yapmam gerekenleri doğru yapamadığımın bilincindeyim, farkındayım. Bunun varsa büyük özrü, bu noktadan yapmam gerektiğine inanıyorum. Bir özelleştirmeye gerekcekse, bu noktadan yapılması gerektiğine kendimi inandırdım, inanıyorum ve bu noktada kendimi ne affettirme, ne de anlatma çabasına girmeyeceğim.

Benim de elbette ki bir bütün kadın hareketinin, örgütün şu anda içinde bulunduğu durum, yaşanan sorunlara dönük görüşlerim var. Benim de kendimce sebeplerim var. Yani bir pozisyona eğer ister itilmiş olayım, ister girmiş olayım buna iten nedenleri, burada olmamın nedenlerini, bende ikna eder düzeyde doğrulayan sebepler var. Ben de partinin içinde bulunduğu süreci bir bütün olarak değerlendiriyorum, çizgileri değerlendiriyorum. Bu çizgilerin örgüt açısından, hareket açısından, Önderlik açısından nereye götürebileceği noktasında olasılıkları kendi çapımda değerlendirmeye, görmeye çalışıyorum. Bunları bu platformda değerlendirmenin de çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Bunun benim açımdan bazı sebepleri var. Açık olmak gerekirse, bunun henüz tam güvenini duymuyorum. Çünkü ortam çok hassas. Ben bunu bir bütün arkadaş yapısı için söylemiyorum. Ama bazı arkadaşların tutumlarından yola çıktığımda bunun kaygısını taşıyorum. Bu noktada ortamımızın ne kadar buna açık olduğunu, bunları çok rahat tartışabileceğimizin güvenini taşıdığından henüz çok

emin değilim. Çünkü biraz da doğal olarak, ortam çok hassas. Bir de muhatapları tamamen burada değil. Burada neyi tartışsak tartışalım, bunun sorunu çok çözmeyeceğini, karşılayamayacağını da biliyorum. Bu hususlara ilişkin o nedenle de görüşlerimi koymayacağım. Kişi olarak ben arkadaşların yaptığı değerlendirmeleri, özellikle kadın hareketi, geldiğimiz nokta açısından eğer böyle bir zamanda ve zeminde olmasaydık büyük bir çıkışa, bu noktada büyük bir kişilik patlamasına, pratik patlamaya, bunun iradesine dönüşeceği inancında olurdum. Şimdi de bu inançtayım. Büyük talihsizlik, keşke böyle bir süreçte böyle bir tartışma olmasaydı. Bu konuda beni kuşkulu kılan yanlar da var. Bu toplantı, büyük çıkış yapabilecek mi? Bu toplantı, bu tartışmalar, bir bütün kendimizde, kişiliklerimizde, pratiğimize dönük ortaya konulan bu objektif değerlendirmelerin bir çıkış yapacağı noktasında kuşkularım var. Bu kuşkularımın da sebebi bir bütün platforma itham olarak değil, ama bazı değerlendirmeler açısından bunun çok böyle olmadığı düşüncesindeyim. Şunu bile söyleme ihtiyacı duydum; ne gariptir ki bir taraf olarak yargılanıyorum, bir kadın olarak bir tarafta bulunmadan dolayı sorgulanıyorum. Çok haklı olarak eleştiri ve tutum alınan biri oluyorum, ama bir taraf adına çok resmi olarak değerlendirmeler yapılabilir. Belki şuna hakkımın olmadığını düşünebilir ve bunu kabul görmeyebilirsiniz de; bu haldeyken niye bu ithamda bulunuyorsun. Bunu, çok daha güçlü bir tutum, bir özeleştiri vermeme de engelleyen bir yan olarak görüyorum. Hala onu zorlayan bir sebep olarak görüyorum. Çok resmi ağızla bir tarafa çağırma çağrısı bile yapıldı. Ben gelen görüşleri de okudum. Hem Mi. arkadaş gilin görüşlerinde, hem de HPG'den gelmeyen arkadaşların değerlendirmelerinde bunu gördüm. Bu noktada dürüst olmak istiyorum. Bu konuda kendim henüz emin olamıyorum. Yani gerçekten burada biz adına konuşmayayım, çünkü bizden sayılmıyorum. Ama bu platformun, bu ortamın gerçekten bu noktada çok tarafsız, Önderliğin ortaya koyduğu yaklaşım temelinde her iki çizgi karşısında, her iki eğilim karşısında aynı tutarlılıkla, açıklıkla, aynı ısrarla mücadele edeceği noktasında ben kaygı duyuyorum. Çünkü arkadaşlar şunu bile söyleyebildi; “bu çizgi örgüt resmiyeti içerisindedir, şu çizgi de örgüt dışına çıkmıştır”. Bugüne kadar bizim tasfiyecilik olarak tanımladığımız bütün gerçeklikler zaten örgüt resmiyeti içerisinde oldu. Örgüt resmiyeti dışındakiler zaten örgüt için düşmandı, düşman bellendi ve ona göre mücadele edildi. Ben bu yaklaşımı da gördüğümde zorlandım, hala da zorlanıyorum. Bunu söylemeyi kendi açımdan bir borç bildim. Böyle bir kaygı duyuyorum, ama bunu bir bütün olarak platformun ulaşacağı sonuç olarak değerlendirmiyorum. Çünkü bu konuda gerçekten bana güven veren, bu noktada içinde bulunduğumu izah etmeye beni iten, ikna eden çok

yerinde değerlendirmeler, çok değerli değerlendirmeler oldu. Bu konuda inancımı tekrardan bu anlamda tazeleyen tutumlar oldu, buna inancımı koruyorum. Bir bütun kadın hareketi açısından buna inanıyorum, ama kadın yönetimi açısından böyle bir bütünlükten, böyle bir güvenden henüz kendi açımdan söz edemiyorum. Bunu söyledikten sonra şunu belirteyim; bu noktaya biraz da itildiğimin inancındayım. Ben soruşturmadayken dahi kendime karşı bir savaş aıldığının bilincindeydim, görüyordum, hissediyordum. Biz hepimiz soruşturmadayken dahi kendimizi bu hareketin hala yürütücülerini olarak görüyorduk; “şunu yapın, bunu yapmayın” diye not yazılıyordu. Ben soruşturmadayken tek bir not yazmadım, bu hakkı kendimde görmedim. Bunu arkadaşlar değişik de yorumlayabilir. Benim o zamanki psikolojimle, ruh halimle de ifade edebilirim. Yani öfkeliydim, gerek duymadım. Arkadaşları doğru bir noktada görmüyordum. Pel. arkadaş gili o zaman doğru bir noktada görmüyordum. Erkeklerle işbirliği yapıldığı, erkeğin çizgisine kayıldığı düşünceindeydim. Hatta şunu bile düşündüm; o zaman üç kişinin soruşturmaya alınması kararı varmiş aslında; benim, Pey. bir de Sar. arkadaşın. Arkadaşlar da, biz de ısrar ettik, üç kişi değil, eğer bir sorgulama olacaksa diğer arkadaşların tümünün alınması gerektiğini belirttik. Pel. arkadaşlar bunu dayatıp ısrar etmişlerdi. O zaman şunu bile düşünüyordum; arkadaşlar bir bütun bizi erkekle işbirliği yaparak tasfiye ettiler. Yani bende bu kadar derinleşmemişti, ama öyle bir yaklaşımım vardı. Bu da bir nedendi, ama ben hiçbir biçimde not yazmadım. Bunların bilinmesi, bunların benim açımdan ne kadar belirleyici olduğunu anlatmak açısından söylemek istiyorum. O açıdan hiç hazırlanmiş bir konuşmayla değil, yani siyasi olarak bütun bunlar nedir, ne değildir, şuna girince ne anlama geliyor, buna girince ne anlama geliyor ve hiçbir arkadaş da bu anlamda karalamadan, hiçbir arkadaş zorlama çabasına da düşmeden, ama kendimce sebepleri koymak istiyorum. Taa o zaman Pel. arkadaş sırf not yazmadım diye “Ji. kendisini kadın hareketinin önderi gördüğü için tenezzül edip bize not yazmıyorum” diye yorumladı. Oradan başlayıp ve bugüne kadar geldi. Soruşturmadan çıktığım zaman Pel. arkadaş a kendim “bu sorunu madem siz öncülük yapıp çözdünüz, lütfen siz de sahip çıkın, bize sahip çıkın” dedim. Ben neredeyse yalvardım. Arkadaşlar çok iyi bilir, hazır olan diğer arkadaşlar da vardı. Kendim arkadaşla erkeğin olabilecek oyunlarını, sanki bu sorunu çözen erkekmim gibi bir de bizi tekrardan kazanabileceği çabasına girebileceğini, oyunlarını, politikalarını, platformlarımız sürecinde de, mesela Sak. Bat.’a yaklaşımları konusundaki planları, Fu. arkadaştan tutalım Bot. arkadaş a kadar yaklaşımların altında neler olduğu noktasında tartıştım ve “lütfen heval bize sahip çıkın, bu sorunu çözdünüz, neyden

korkuyorsunuz, bizi neden sahiplenmekten korktunuz” dedim. Kendim arkadaşa “bizi bunların tasarrufuna bırakmayın” dedim. Arkadaş açısından şuna bir türlü kendimi ikna edemedim; sebep ne olursa olsun, ben buna ne kadar yol açmış olursam olayım, hani deniliyor ya klasik, geleneksel bir laf var, bilmem kim kuyruk sallamasa bilmem ne olmaz. Arkadaşların şimdiye kadar mantığında o var. Ne olursa “sen böyle yapmasaydın o zaman şöyle olmazdı, sende şu olmasaydı bu olmazdı” deniliyor. Bir de senin dışında sebepler var. Siyaseti tartışacaksak bir de bunun kuralları var. Bunun hakimleri var, bunun dengeleri var. Bizim düzenlememiz yapıldı, beni Dole Koke’ye göndermişti arkadaşlar. Ben o zaman büyük bir öfke duydum. Soz. arkadaşa da söyledim; “siz beni tepside Fer.’a mı sunuyorsunuz?”. Ben bunu kabul etmediğimi belirttim. O zaman arkadaşlara tavır da aldım. Pel. arkadaşı bu noktada eleştirdiğimde bana söylediği ilk şey; “Ji. arkadaş herkesin düzenlemesi tartışıldı. Senin dzenlemen üzerine erkek bir saat tartıştı neden acaba?”. Ben bir yıldı soruşturmadayım, benim muhatabım sadece sizlerdiniz. Fer. ya da Bot. değildi. Yani kurgular oluşmaya başladı. Bilmiyorum, arkadaşlarda erkek bunu bize alternatif olarak ıkaracağının paniği vardı. Ben arkadaşlara “bunun paniğiyle hareket etmenize gerek yok. Madem böyle bir tehlike, böyle bir potansiyel görüyorsunuz o zaman sahiplenin. Siz bizi kontrolde tutun” dedim. Erkek bunları karşımıza alternatif olarak çıkaracak değerlendirmesi o günden başladı. Erkeğin böyle bir planı yoktu demiyorum. Erkeğin belki de çok daha farklı hesapları vardı, ama ben de şunu artık kafası taşa deymiş biri olarak grmuştm; Pel. arkadaşı oraya oturtan ve bugün onu oradan alıp beni yerine koymak isteyen mantığın da beni yarın nereye itebileceğini, nereye oturabileceğini görebilecek, anlayabilecek dzeydeydim. O anlamda o günden başladı. Ben şunu bir türlü zemedim; cins mücadelesi konusundaki yaklaşımlarımız, mantığımız, nderliğe, özgürlüğe, erkeğe, örgüte yaklaşımımız, bütün bunlarla birlikte ortaya çıkardığımız zorlanmalar ve bütün bunların eleştirilerini, hakaretlerini resmiyet içerisinde, resmiyet dışında yedik. Bir yıl soruşturmada kaldık, en azından böyle bir bedel dedim. Kişiliğimde çok şey kırıldı, çok şey zorlandı, çok şey açıldı, yıprandım. Böyle bir bedel demiştim. Bayan arkadaşlar da çok inarak böyle bir mücadeleyi başlatmışlardı. Peki o zaman neden sahiplenme gücünü göstermiyorlardı? ıktığımız günden başladı, bizi itmeye çalıştılar. Israrla, birden bire “erkek bunları alternatif olarak önümüze çıkaracak” tartışması ortaya ıktı. Tamam da heval, ben senden biriyim, senin parandan biriyim. Al sen beni denetimin altına koy. Ama arkadaşlar ittike ittiler. Ve bir türlü bizim tekrardan harekete girmemiz gerçekten hazmedilemedi. Nitekim Dic. arkadaş gil yazdıkları şeyde “Biz 3. Kongre sonrası kapsayıcılık adına bu anlayışı iimize alarak bu

noktaya geldik” diyorlar. Bu, bunun bir türlü hazmedilmediğinin resmi ifadesi oluyor. Gerçekten bu yapıldı. Ben bu noktada kişi olarak ne Sak., ne Hel., ne de bilmem kim adına konuşmuyorum, ama arkadaşlar bizi bu noktaya itti. Beni ittiler. Pel. arkadaş hiçbir biçimde bu kucaklamayı, bu kapsamayı göstermedi. Öyle bir psikoloji oldu, ki ben kendimi hep böyle gördüm. Ben arkadaşlara Kongreden sonra yapılan toplantıda, “heval rica ediyorum, lütfen huzur içinde olun, inanın hiçbirinizin yerinde gözüm yok, hiçbirinize alternatif değilim” dedim. Ve ben bunu eğer yapmak isteseydim, gerçekten bu düzeyde kendimi bitirmiş, bu düzeyde bitmiş olsaydım, ben Kongra Gel’de Başkan yardımcılığına da girecektim. Arkadaşların önerisi vardı, ben ısrarla kendimi çektim. Kadın komitesinde yer almam için de öneriler geldi, kendimi oradan da yüzüm kızara kızara ısrarla çektim. Yani bir kadın çalışmasından kendimi böyle uzak tutmanın utancını yaşadığım halde kendimi geri çektim. Düzenlemeleri yapan bir komisyon çıkmıştı, o komisyonda Züb., Rem., Fer., Cem. arkadaşlar bir de ben yer alıyordum. O zaman onlar ısrarla kadın komitesinde yer almamı istediler, ben de ısrarla yer almak istemediğimi belirttim. Sırf “Fer. kadın hareketine alternatif olarak yetiştirdi” denilmesin diye girmedim. Benim böyle bir niyetim, çabam, anlayışım olsaydı yapardım, olurum. Bunun için hiç Fer.’ın, Bot.’ın da desteğine ihtiyacım yoktu. Bunu biliyorum. Benim böyle bir niyetim yoktu. Ben arkadaşlara gerçekten bir türlü bunu anlatamadım. Beni niye ben olarak alamadın içine? Benim bilemiyorum siyasete, iktidara bilmem neyim de olabilirdi. Bir kadın olarak niye bu kişiliğimi kabul edemiyorsan, niye alamıyorsun? Al beni, onun içinde mücadele et. Arkadaş “Ji. arkadaş kendisini meclis üyesi görmedi” diyor. Ben hiç gerçekten meclis üyesi olarak görülmedim. Ben kadın kongresinde görev aldım. Düzenlemem birden gündeme girdi, -nasıl girdi ben de anlayamadım-, Suriye’ye gittim. Ben o zaman bir arkadaşla paylaştım, buna anlam veremediğimi belirttim. Yani birden bire meclis toplantısındaydık, gerçekten çok apar-topar tamam “Ji. arkadaş Suriye’ye gitsin” denildi. Belki arkadaşlar bu noktada güven duydukları için düzenlediler. Buna bir şey demiyorum, ama ben uzaklaştırılıyorum psikolojisine girdim. Suriye o dönemde gerçekten çok kritik bir süreçteydi. Küçük Güney anlayışının örgüt içerisinde gündeme girdiği, çokça tartışıldığı, bu anlamda kaçışların yaşandığı bir süreçti. Ben o zaman psikolojimi, nedenlerimi söyledim. Yani madem benim için çok şey söylendi, ben de eğer arkadaşların dinleme sabrı varsa bunları anlatmak istiyorum. Bu bende böyle bir düşünce yarattı. Beni birçok noktada kıran, gerçekten kadın hareketine küskün noktaya getiren sebepleri anlatmak açısından söylüyorum. O gönderilişimi, o biçimde bir uzaklaştırma, hatta böyle zorlu bir görevle yüz yüze bırakılarak bir bitirilme olarak bile

düşündüm. Nitekim ben giderken tanık olan arkadaşlar da var, isim vererek onları da şey yapmak istemiyorum. Kadın olarak yeni bir görev almışım, zaten 8. Kongre'ye çok yakın bir zamanda olmuştu, ilk kez görev almıştım. Yani bana üç beş kelime söylenebilirdi. Soruşturmadan çıktığımdan bu yana hiçbir arkadaş benimle tartışmamıştır. Heval tamam biz resmi platformlarda söylenmesi gerekenleri söyledik de, bir de senin anlatmak istediklerin, yaşadıkların ne? Konusunda hiçbir arkadaş bana hiçbir şey sormamıştır. Çıktığımız gün "Bot. sizi alternatif olarak bilmem ne yapıyor" denildi. Tam bir şey altına girdik. Suriye'ye gideceğim zaman ben yalvardım, Pel. arkadaşı son saate kadar bekledim ve "heval yarın gidiyorsunuz bir şey diyor musunuz bana? Gidiyorum" dedim. O da bana "Biz konuşulması gerekenleri kongrede konuştuk" dedi. Bu kadar. Pel. arkadaş benim yanımdan ayrıldıktan sonra Miz. arkadaşla -birlikte kalıyorlardı zaten, birlikte de kalacaklardı- sabahın üçüne dördüne kadar tartıştılar. Bütün bunlar gerçekten beni çok incitti. Ve ben Suriye'ye gittiğim zaman da hiçbir arkadaş benimle tartışmadı, yani ben öyle gittim. Benim şuna ihtiyacım vardı; biraz güven. "Heval kadın olarak böyle bir genel sorumluluk alıyorsun. Senden şu beklentilerimiz var" denilebilirdi. Yalan da olsa, inanmasalar da sırf motive etmek için, güven vermek için bunu yapabilirlerdi. Arkadaşlar böyle bir şey yapmaya ihtiyaç bile duymadılar. "Biz zaten konuşacaklarımızı Kongrede konuşmuşuz" dediler. Böyle ayrıldık. Ben Suriye'ye gittim iki ay Xab.'ın peşinden, bana koordineleği versin diye koşturdum. Ben kendi kendime "arkadaşlar orada bana koordine olarak gidiyorsun dediler, acaba vaz mı geçtiler?" dedim. Ben bunu bile düşündüm. Yönetimimizden hazır olan arkadaşlar var. Arkadaşlar ısrarla "örgüte, koordine olup olmadığını bildir, Xab.'ın görevi devretmediğini bildir" dediler. Ben utandığımı, söylemeyeceğimi belirttim. Ben iki ay Xab.'ın peşinde koordineleği almak için dolaştım. Zaten türlü oyanlar da yaptı. Ze. arkadaşın kendisi de tanıktır, ondan sonra görev aldım. Görev aldığımın daha üç ayı olmadan, iki aydı. Yani iki ay zaten Xab. bana görev vermedi, resmi bir konumum yoktu. Resmi olarak iki ay görev yapmıştım ki, arkadaşlar meclis toplantısı yapmışlardı. Tüm çalışanlara ve kadrolara diye bir talimat geldi. Arkadaşlar benim Suriye pratiğimi değerlendirmışler. Dengecilik, erkekle kadını dengeleme, bilmiyorum oraya gidişini hazmedememe, o yüzden görevi zamanında almama, ürkek yaklaşma türünden şeyler söylemişler. Gerçekten bunlar beni çok zorladı. Arkadaşların kendisi de hazır. Bu yaklaşımlar beni zorlamasına rağmen, birlikte çalıştığım arkadaşları zorlamasına rağmen ben "ne olursa olsun biz burada eğer ağırlıkta kadınsak, kadın sorumlu olarak buradaysak bizim bir temsil şeyimiz var ve biz her şeye rağmen yükleneceğiz" dedim. Eleştirilerin haklılığı, haksızlığı ayrı bir yana,

ben bunu bile benim başarısız olmam için yapılan bir girişim olarak değerlendirdim. Belki “bu kadar kurguyu nasıl yapıyorsun, bu kadar kuşkulu yaklaşyorsun, bunlar bir bütün senin kuşkuların” denilebilir. Ama bunlar hep sebepler. Ben Suriye’den geldim. Gerçi şöyle bir değerlendirme de var; arkadaşlar Suriye’deki gücün boşaltılması kararını konseyin alındığını bile bile o talimatta, bir de o toplantıda “Ji. arkadaş bizim bir mevzimizi boşaltmıştır” eleştirisini yapmıştır. Yani ben bu noktada gerçekten artık sübjektif düşünmeye başladım. Ben orada doğru çalışmadım, yeterli çalışmadım, bilmiyorum az çalıştım, yönetim tarzıma, kişiliğime ilişkin eleştireler yapılabilir. Ama benim orada güdümüne gireceğim bir erkek de yoktu. Kendim yneticiydim. Gidiyorum, bilmiyorum kadını peşkeş çekeceğim, bilmiyor kimi ne edeceğim. Arkadaşların hepsi de biliyor, Bot. arkadaş orada kısa aralıklarla kaldı. O dönem, benim kişi olarak en fazla çalıştığım dönemdi. Hiç de oyle Bot. arkadaşın neyinden çıkmadı değil. Bana sen kadını temsil etmedin, sen doğru çalışmadın, sen güclü bir formasyonla katılmadın denebilir. Bütün bunlara evet. Ben geldiğimde arkadaşların hemen hepsi hazırdı, fakat “heval o halkın durum ne? Ne yaptınız, nasıldı, arkadaşlar ne yaptı? Tartışması benimle yapılmadı. Yani birçok neden ve birçok sebep var. Ben gerçekten hep bu noktaya itildiğimi düşündüm. Hani denir ya bir, iki, üç bir noktadan sonra artık gerçekten psikolojik olarak reflekslerin, algılayışların hep buna dönük oluyor. Artık oyle ki ben de kendimi bu hareketin dışında görmeye başladım. Soruşturmadan çıktığımız zamanlardı, Pel. arkadaşa “tartışmak istiyorum” dedim. O da “ok işimiz var, sonra” dedi, fakat konuşmadı. O zaman Sak. Var. arkadaş gidip “heval niye konuşmuyorsun” demişti. Pel. arkadaş bana bunun açıklığını göstermedi. Yani “ben seninle tartışmak istemiyorum” demedi. Benim açımdan bunlar gerçekten çok zorlayıcı. Ben kendim kongre sürecinde de, hiçbir resmi ortamda siyasi görüşümü getirmemişim. Ne kadın konferansında konuştum, ne meclis toplantısında, ne de Kongra- Gel’de konuşmuşum, hiçbir resmi ortamda, hiçbir biçimde kendi siyasal görüşlerimi, eğilimlerimi hiçbir biçimde dillendirmemişim. Beni kişi olarak burada yargılayın, sen tarafsın, sen falan kesin bilmem neyisin, istediğinize eyvallah derim, tamam, yerinde ama ben hiçbir biçimde kadın hareketine şöyle bir ağırıda bulunmadım; “Heval şu taraf şöyledir, şuna böyle yanaşın, şöyle edin”. Sırf kişi olarak görüşlerim, değerlendirmelerim bir biçimde etkide bulunmasın diye hiçbir ortamda görüş de getirmedim. Konferansta konuşmak da istedim. Bunu çok yakın olan arkadaşlar biliyorlar. Görüşlerim de vardı. Ben o kapanış konuşmasımı da bilerek yapmak istemedim. O konuşmayı yaparken bile gerçekten çok zorlandım. Ji. falan kesler adına kadın hareketine neyi dayatıyor denilmesin diye, sırf bu yüzden hiçbir biçimde, hiçbir konuda

görüşümü sunmadım. Ben kadın hareketine iddia edildiği biçimde falan arkadaş gibi özel olarak, resmi olarak gelip çağrıda, davette de bulunmadım. Yakmışsam kendimi yaktım denebilir. Arkadaşlar “gözümüzde bitmiştir” dediler. En azından şunun vicdan rahatlığını duyuyorum, ben kişi olarak kendim yaptım. Bunun sorumluluğunu kaldıracabilirim, ama ben kadın hareketine bu anlamda şöyle yapın, böyle edin, şöyle olsun biçiminde hiçbir şey demedim. Ama buna rağmen kongre ortamında, bugün de olsa bu değerlendirmelerin hepsinin yapılacağını bilsem de ben o toplantıya gidecektim. Arkadaşlar o zaman istifa etmek için başvuruda bulunmuşlardı. Önce divan olarak gittik. Sonra Rem. arkadaşa kalmak istediğimi belirttim. Nil. ve Çiğ. arkadaşlar kalmadı. Arkadaşlar “Önderliğin yaşamı için ne çaba harcadın” diye sorular sordular. Ben o toplantıya giderek bu çabayı harcadığıma inanıyorum. Birçok arkadaştan, bazı arkadaşlardan daha yürekli olduğumu, bu konuda daha adil davrandığımı düşünüyorum. Kim benim hakkımda ne düşünecek, aman ne denecek, birçok arkadaş sırf bu yüzden neredeyse o ortamda kılını bile kıpırdatmadı. Kadın yönetimi açısından Kongra Gel’de kurduğumuz ilişki ağlarında gerçekten biraz doğruyu hakim kılabilseydik o ilişki ağlarında ben inanıyorum ki bu kongrede bu sonuçlar da böyle olmazdı. Arkadaşlar neredeyse yirmi dört saat, bazen sabahlara kadar uyumayarak şununla, bununla görüşüp tartışıyorlardı. Ama ben şunu da iddia ediyorum; -bütün arkadaşlar için değil, ya da konuşmaların tümü için değil- o tutumların birçoğu taraftı zaten, taraf adınaydı. Ben o kongrede de tek bir insanla tartışma yürütmedim. Tek bir insanın ne düşmanlığını, ne dostluğunu yapmadım. Ne Fer.’ı savundum ne de bilmem filan kesin düşmanlığını yaptım. Ben hiçbir insanla tek bir değerlendirme yapmadım. Bir arkadaş “soruşturulsun” dedi, bence de soruşturulmalı. Neden bunları söylüyorum; kişi olarak kendimi artık bir noktadan sonra koyverdim. Bu doğru. Kendimi bir noktadan sonra bu noktaya getirdim. Ama kadın açısından, benim pozisyonum etkiliyor, o tarafta olmam, o tarafta görünmem birçok açıdan etkiliyor. O anlamda yapılan eleştirilerin hiçbirine bir şey demiyorum. Onlara karşı hiçbir savunmada bulunmuyorum. Ama ben şunu en azından rahatlıkla söylemek istiyorum; ben kadın hareketinin hiç kimsenin, hiçbir çizginin tasarrufuna çekmek için zerre kadar da bir çaba harcamadım, zerre kadar da fiiliyatta da bulunmadım. Bunu iddia ediyorum. Bütün her şeyiyle iddia edebilirim. Ama bazı arkadaşlar yirmi dört saat bunu yaptı. Ben o yüzden kongreden sonraki meclis toplantısında “kadın hareketi zaten taraftı” dedim. Mesela konferansı bile öyle değerlendirdim. Gerçekten kadın konferansında ben öyle büyük bir inanç kazandım ki, kadın yapısının gerçekten büyük bir bilinç patlaması yaşadığını, bu konuda gerçekten yanlışı aşabileceği

inancına vardım. Çok gcl tartışmalar yapıldı. Değişimi gerçekten kadının o zaman yapabileceğine inandım. Kadın yönetiminin bu statükocu, değişim karşısındaki tutuculuğu, rol oynamamasını aşabilecek bir yaklaşım olarak gördüm. Ama kadın yönetimi o konferansa da şöyle yaklaştı; -bütünü için demiyorum- yani konferansta değişim yanlısı görünüp bir tarafa mesaj verildi, kongrede de hiç sahip çıkılmayacak bir tarafa mesaj verildi. O toplantıda ben bunu da söyledim. Bütün bunları ben de kadın hareketi açısından, kadın hareketinin bir nokta olaraktan inkar ve hırs üzerine motive edildiği düşüncesindeyim. 3. Kongre'den bu yana bizim yönetimlerimiz adına yapılan bütün değerlendirmeleri açın, bakın her şey 3. Kongre'den sonra başlamıştır. ncesi yoktur. Önderliğin Avrupa'nın benmerkezciliği, bireyciliği dediği şeyi, her şeyi kendisiyle başlatma dediği şeyi ben Suriye'ye gitmeden önce Sew. arkadaşla paylaşmıştım. Bu kaygımı koymuştum. nkn o zaman kongreden yeni çıkmıştık. Belgelerimizin hepsinde bu tanımlamalar var. Yani 3. Kongre bir milat gibi olmuştu. Kadın hareketi açısından gerçekten çok önemli bir süreçti, çok önemli bir kongreydi. Kadın hareketi gerçekten çok büyük değişimler, gelişmeler yaşadı. Ben bunun inkarcılığına girmiyorum. Ama kadın hareketinin de bunun üzerine motive edildiğini düşünüyorum. Bütün bunlar bende bıçakla keser gibi bitmiştir, yoktur, benimle başladı, ben varım ve şunu da söylemek istiyorum; eğer bugün içimizde bir parçalanmadan bahsediyorsak, bunda Pel. arkadaşın büyük hırsının payı olduğunu düşünüyorum. Merkeze gelen eleştiriler konusunda görüş getirmiyorum. O kadarına hakkım yok. Ama değerlendirildi, eleştiriler yerinde, doğru. Ama arkadaşın bu konuda yetersizlikleri var. Bu parçalanmaya iten biraz da budur. Benim dışımda kimsenin iradesi yoktur yaklaşımıdır ve bu parçalanmaya yol açtı. nkn insanlar artık bir yerden sonra o da bu mücadelenin içerisinde, onunda bilinci gelişiyor, onun da iradesi güçleniyor. O zaman ben de varım. Bunu göstermek çabasında kalıyor, zorunda kalıyor. Buna sen itiyorsun. Kadın yönetimi hep -altını çizmek istiyorum, nkn bu anlamda çabalarını değerli bulduğum arkadaşlar var, tümü için demiyorum- gerçekten değişim konusunda statkoculuğu, hiyerarşiyi aşma konusunda nderliğin geliştirdiği savunma temelinde parti içindeki değişimi yapma konusunda inançlı olduğu düşüncesinde değildim. Tam tersine statkoculuğu korumaydı. Ve arkadaşların dediği gibi bir noktaya kadar bunun üzerine konumlandığında artık bu denge Kongra Gel'de parçalanınca, aşılınca bizim içine düştüğümüz, boşluk oldu. Bu noktalarda benim kaygılarım vardı. Bir de kişilik olarak bu biçimde bana dönük yaklaşımlar beni zorladı. Ben şunu da söyleyeyim; nderliğe verilen tekmilden sonra birlikte anıldığım arkadaşlar gelip bana "sen artık ne kadar tarafsızım

desen de artık bir tarafsın” dediler. Bu, bizim arkadaşlarımızın özel çabası sonucu bu noktaya geldi. Ser.’ı, Fer.’ı gelip bana “Artık sen öyle hiç tarafsızlık havalarına girme, sen de artık bir tarafsın” dediler. Bunu arkadaşlar yaptı. Ben o tekmilden sonra o tekmin benim için çok, gerçekten benim açımdan onarılamaz şeyleri var. Yani Önderlik “benim için taraf olan kadın bitmiştir, biter” dedi. Arkadaşlar “al Başkanım biz bitiremedik, sen bitir” dediler. O tekmi öyle vermenin anlamı buydu. Ben şunu hep korudum; örgütün nereye gittiği konusunda içinde yer aldığım grup açısından söyleyeyim, her zaman Önderliğin tutumunun, Önderliğin yaklaşımının esas alınması gerektiğini, asla yıkıcı, bölücü, teşhir edici, farklı oyunlara başvurulmaması yönünde her zaman sağduyumu korudum, tavrımı koydum. Önderliğin taraflara ilişkin olarak görüşlerini belirttiği ilk görüşme notu geldiğinde ben heval Fer.’ın kendisine şunu söyledim; “Eğer siz zerre kadar bunun dışına çıkarsanız, bu görüşme notunun gereğini yapmazsanız ben bir saniye bu Irak’ta kalmam” dedim. Kaldı ki benim Irak’a gidişim de sadece burada heval Fer.’tan kaçmak içindi. Arkadaşların kendisi de biliyor. Beni arkadaşlar merkezde heval Fer.’ın yanına düzenlediler. O toplantıya gittiğim için, o istifayı engellediğim için, ben o toplantıya gitmeseydim o istifa yapılacaktı ve o kongre tasfiye kongresi olacaktı ve Önderliğin bitişiyse böyle olacaktı. O yüzden bu çabayı harcadığımı düşünüyorum. Bana ne denilirse densin o toplantıya katılmayı göze aldım. Heval Ren. gibi, bilmem heval kim gibi onun oportünizmini yapmadım. Yani her şey öyle bir hale gelmiş ki bitiyor. Arkadaşlar hala benim için ne denecek kaygısında, ben orada da bunu yaptım. Ben Fer.’tan kaçmak için gittim Irak’a. Irak’a gidişim öyle bir grupla, tin tin kol kola girip gitme biçiminde olmadı. Ben orada söyledim. Eğer zerre kadar Amerika’ya bu parti satılmış olsa, bilmiyorum kadın pazarlanıyor olsa, bilmem ne yapılıyor olsa, eğer zerre kadar bunun böyle olduğu noktasında sadece az buçuk bir sezgim bile olsaydı, ben bir saniye orada kalmayacaktım. Bunu arkadaşın kendisine söyledim. Toplantıda “bu liderliğe oynamaktır” dedim, Fer. o zaman benim lafımı kesti, konuşmamı böldü, “Ne liderliği, kim liderliğe oynamış” diye tavrı da aldı. “Eğer değişimse, Önderlik çizgisi diyorsanız o zaman ben varım” dedim. İşte kadın hareketi bu rolü oynamadı. Kadın hareketi bu konuda kongrede de, bir bütün bu süreç boyunca da bu gücü göstermedi. O noktada ben şu duyarlılığımı korudum; ne olursa olsun bu bölünme olacaktı, her halükarda olacaktı. Bunu biz bireyleri, sorunları, anlayışları nasıl çözümlersek çözümlayelim, ama bu sistem çözülecekti. Bunun bir iflas olduğunu Önderlik kendisi tanımladı ve bu aşılacaktı. Önderlik bunun sadece iki değil, kırk parçaya bölünebileceğini bile öngörüyor, öngörmüştü de. Bu olacaktı. Bu noktada bunu kabul etmek gerekiyor.

Neyle izah edersek edelim bu olacaktı. Diyalektik olarak da bu böyle. Fakat şunu anlatmak istiyorum; yani o talimat, nderliğe o bilgilendirme gittikten sonra ben gerçekten kadın yönetimine güvenimi bir btnen yitirdim. Dikkat edin o tekmilde Sak. Bat.'ın ismi yok. Ben şunu düşündüm; " Sak.'nin ismini verseler, nderliğe bu kadar dokunmaz". Fakat bu, "al senin yetiştirdiklerine bak. Al yetiştirdiğin kadına bak" demekti. "Al sen bitir" demekti ve bu benim için bir nokta oldu. Sew. arkadaş kendisini değerlendirirken "bir bitiş çizgisi, noktasına geldim ve döndüm" dedi Benim için de öyle bir çizgi oldu. Ben sadece şunu söyleyeyim; kongrede düzenlemeler yapıldı, önce bayan arkadaşlar toplandı. Ben güya önderlik komitesinde yer alacaktım. Gittik oraya, Sak. Bat. benim kadın komitesine girmemi önerdi. Heval Sara da biz tartıştığımız halde kalktı kendisini önderlik komitesine önerdi. Biz mangaya geldik arkadaşlar, Sak. neden beni kadın komitesine önermiş diye kıyameti kopardılar. Ben bunları kulaklarımla duyuyordum. Ama Sa. arkadaş düzenleme konusunda bu şeyi yapmış diye, hiç kimse buna tavır bile almadı. Sonra arkadaşlar beni tutup siyasi komiteye önerdiler ve Fer. arkadaşımızın yanında burada bırakmak istediler. Ben "heval madem sen beni bu kadar şeyle itham ediyorsun, madem böyle bir şey var, sen niye beni bunun yanında bırakıyorsun?" dedim. Çünkü sen yarın bunun üzerinde siyaset yapmak isteyeceksin, yarın bunun üzerinden tasarruf geliştirmek isteyeceksin. "Bakin Ji. ispatlandı, Fer.'ın yanında kaldı" demek istiyorsun. Ben kalmayacağımı belirttim. Pel. arkadaş gelip beni ikna etmeye çalıştı, "Biraz bu fedakarlığı göster" dedi, ben de "Ben artık hiç kimse için fedakarlık yapmak istemiyorum" dedim. Yani bu kadar olmaz. Bütün bunlar beni ikna etti. Kalmam için ısrar etti. Ben "kalmayacağım" dedim. Fer.'a "senin yanında kalmıyorum, seninle çalışmayacağım" dedim. Bot. arkadaş "neden kalmıyorsun" dedi, ben "bu arkadaşla çalışmak istemiyorum. Çünkü bu arkadaşın sınırları belli değil" dedim. Benim Irak'a gidişim buydu. Ben o zaman da "beni nereye dzenlerseniz fark etmez, ama ben merkezde kalmak istemiyorum" dedim.

şimdi bütün bunları ben de anlatmak istiyorum. Madem Sew. Arkadaş bazı şeylerin belgelere girmesini istedi, ben de o zaman bazı şeyleri anlatacağım. Gerçi biraz daha zorlasaydı bu eğilimle, tarafla ittifakımı ta benim bebekliğimden ele alacaktı. Çok zorlamalıydı bazı zorlamalar. Benim soruştırmada arkadaşlara tavır koyuşumun tek nedeni var. Benim kişiliğimin şöyle bir yanı var; feodal kişilik özelliklerinden dolayı intihar çizgisi var. Arkadaşlar beni çok hesaplı, kitaplı biri olarak ortaya koyuyorlar. Ben hiçbir zaman yaşama dönük kurgularda bulunmam, hele insanlara dönük asla önceden bir şeyler kurgulamam, yapmam. Benim şöyle bir yanı var; derler ya nerede

inceldiyse orada kopsun. Kişiliğimin böyle uç yanları var. Bugün geldiğim noktayı da böyle değerlendiriyorum. Benim soruşturmada arkadaşlara tavır koyuşumun tek nedeni, -hiçbir Şeyin tek nedeni yoktur da- o güne kadar Sew., Pey. ve benim, Pel. arkadaş ve yeni yönetim hakkında yaptığımız bütün zmllemelere rağmen, işbirlikidir, bilmem nedir, Öyledir, böyledir birçok değerlendirme yaptık. Ama 3. Kongrenin kararları dolaylı olarak geldi, cmz dogmatik değerlendirmişti, hani biraz itibarlı oluyoruz anlamında. Arkadaşlar bunu öğrendikten sonra Pel. arkadaşı neredeyse göklere ıkaracaklardı. Ben bunu çirkin buldum. Benim Sak.'yle, Hel.'in yanına gidişimin sebebi budur. Bir tavırdı, bir fkeydi ve ben bu noktada bunu anlatmak istiyorum. Kişiliğim böyle noktalara, zamanlara geldiğinde böyle intihar kararlar alır. Benim için o zaman Sak.'nin, Hel.'in siyasi geleceği bitmişti. Onlar üzerinden ne hesap kitabım olacak? Yok eğilimler ta o zamana dayanıyor, ittifaklar o zamana dayanıyor deniliyor. Bir Şeyleri lütfen bu kadar zorlamalı kılmayalım. Bilimsellik, insan gerçeği diyorsak, işte o eski o ideolojik Őeylerimizden, dogmalarımızdan, belirlemelerimizden çıkıp gerçekten bir Şeyleri daha objektif, daha bilimsel değerlendirelim diyorsak, biraz böyle bakmak lazım. Benim gidişimin nedeni budur, hiçbir siyasi nedeni yoktu. Belki benim kişiliğim hep böyle bir tehlikeyi oluşturuyor. Bu da böyledir. Bunu çok yadsımıyorum. Ama hep böyle oldu. Sew. arkadaş da hep buna bir türlü anlam veremedi. Bugün kendisi hem kafasındaki o soruya yanıt olması açısından, hem de kişiliğimin varsa birazcık meşruiyeti bunu tümden yoksaymak adına yaptığı değerlendirmelerle, kişiliğime dönük yaptığı zmllemelerle zaten ortaya koydu. Yani hiç olmazsa cevabını, kendini o konuda ikna etti. Ben Şunu söylemek istiyorum; soruşturmadan çıktığımızda Ab. arkadaş bize “aslında sizin bu durumunuz çok hayırlı oldu, nk biz parti yönetimi ve yapısı olarak kenetlendik” dedi. O zaman bunu bir grup açısından söylemişti, o zamanki sorun açısından söylemişti. Eğer gerçekten bir vesile olacaksa, -inanın bunu başka biçimde söylemiyorum- kadın hareketi açısından bir hayırlı yanı olacaksa, ben bu hareketin haini olarak ilan edilmeyi de kabul ediyorum. Bütün sorumlulukları, bütün kusurları üzerime almayı kabul ediyorum. Bunu yazılı da deklere edebilirim, açıklayabilirim. Bunu arkadaşlar hiçbir biçimde bir tavır, bilmem işte yok bizi tehdit etti, yok bilmem ne etti biçiminde anlamasınlar. Bunu bütün inancımınla söylüyorum. nk ben kişi olarak kaybedebilirim, ama ben asla kadın hareketinin kaybetmesini istemiyorum. O yüzden hiçbir taraf adına hiçbir Şeye de girmedim, çekmedim. Yanlış bulduğum, tavır koyduğum, benimsemediğim, güven duymadığım noktada kendimi uzağında tuttum. Bu, doğru ama asla bunu bir noktaya da çekmedim. Fakat ne

olursa olsun bütün bunlara rağmen, söylemek istediğim o kadar çok Şey var ki, buna sanırım çok hakkım da yok, ya da yeri ve zamanı geldiğinde bazı Şeyleri daha da tartışmak gerekir. Ama ne olursa olsun bu benim Şu andaki duruşumun hiçbir biçimde izahı olamaz. Onun için arkadaşların eleştirine cevap olsun diye söylemiyorum. Bunu ben kadın olarak vicdanen önderlik karşısında, özgürlük karşısında yapmam gerekenler açısından söylüyorum. Bu duruşumun hiçbir izahı olamaz. Ne olursa olsun bu bir suç durumudur, bunu kendi açımdan kabul ediyorum. Ben kişi olarak kadın hareketinin tarafsız tutumunu; her ęizgiye ve her bireye karşi -bunun içerisinde ben de varım- sonuna kadar mücadele ve tavır koymasını gerektiğini, mücadele etmesi gerektiğine inanıyorum, bu inancımı koruyorum.

Kişi olarak hiçbir zaman kadın onurumu, kişiliğimi basit noktalara getirmedim, getirmeyeceğim de. Öyle orada kadınlar pazarlanıyordu, ben de oturmuştum, yani bu kadar basit değil. Eğer siyaset yapılacaksa, siyaset ya güclü sezgilerle yapılar ya da verilerle somut Şeylerle yapılır. Yani dünya kadar dedikodu, dünya kadar Şey dönmüş, onun üzerinden değerlendirme yapılamaz. Ben bunu hiç Şu taraf, bu taraf bilmem niçin demiyorum. Siyasi olarak sonuna kadar savaşlısın, tavır konsun, gerekirse tasfiye edilsin ama bu usulüne göre yapılsın. Biz kadın olarak kendimizi bu noktaya getirmeyelim. Çünkü bazı Şeyler biz farkında olmadan derinleştirir. Bu ęatıřmayı da derinleştirir. Önderlik böyle yapıyordu, siyaseti sezgileriyle, bunun gücüyle yapıyordu, somut Şeyle yapıyordu. Kim orada ne demiş, o eyalet hakkında, Şu birey hakkında ne demiş bunun üzerinden yapmıyordu. Çünkü bu da bir kaybettirme noktasıdır. Yanlış değerlendirme, pratik yapmanın bir sebebidir. O açıdan benim için ne denmiş, ne denmemiş çok Şey değil. Ben Şunu bile iddia ediyorum; kalkıp beni bu noktada yargılayan bir-iki arkadaşımızdan çok çok daha pirupak olduğumu da söyleyebilirim. Ben hiçbir basit ilişkiye, davranışa, hiçbir basit Şeye girmedim. Bu anlamda kişiliğimi, onurumu, kadınlığımı ne hiç kimseye peşkeş ęektim, ne bilmiyorum ne yaptım. Ben konumum itibariyle kendimi tasarrufa ağtım. Ben değişik siyasi Şeylerin, bilmiyorum tarafların bunun üzerinden güçlenmesine zemin oldum, bunun suğları büyük. Bu konuda gelen bütün eleştirilere hak veriyorum ve bunu kabul ediyorum. Ama bu noktada insanları bu kadar yok saymayalım, bu kadar düşük varsaymayalım. Ve ben gerekirse sırf siyasi kimliğim, örgütsel kimliğim için falan değil, ben kendi insan kimliğim, kadın kimliğim için de olsa kıyameti koparırım. Kimse bu noktada beni bu kadar kişilik meşruiyetimi bitiremez. Siyasi olarak beni yerden yere vurun, deyin bilmem ne etmiş, ne etmemiş, ben hiç kimsenin militanlığını yapmadım. Ben sırf bunun için bile olsa kadınlık onurumu, insan olarak bu onurumu koruyacağım. Buna da

dokundurtmayacağım. Bu anlamda söylediklerim gelen eleştirilere bir cevap olarak anlaşılmasın. Ama bu yanı lütfen gözetelim. İnsanları bitirme noktasına kendimiz götürmeyelim. Sew. arkadaş o konuşmayı yapınca arkadaşlara “Sew. arkadaş bana git kendini öldür diyor” dedim. Lütfen insan diyorsak, Önderliğin insan, birey yaklaşımı diyorsak biraz buna göre de davranalım istiyorum ben. Siyasi, örgütsel olarak her türlü eleştiri, kişiliğimin çözümlenmesi yapılabilir, ama insan onuruyla ilgili bazı şeylere bu kadar dokunmayalım. Onun dışındaki şeylerin izahını doğru bulmuyorum. Sonuç önemlidir. Ve ben bu sonuçtan kendimi birinci dereceden sorumlu görüyorum, suçlu görüyorum. Bu noktada arkadaşların alacağı her şey beni bağlar. Ama benim için esas bağlayıcı olan da Önderliktir. Bu noktadan sonra Önderlik ne diyorsa benim için bağlayıcı olan odur. Ben kendimi bunda ısrarla ikna etmeye çalışıyorum. Bu platformun bu anlamdaki tutumunu bağlayıcı olarak görmek istiyorum ve tutumum bu. Bu noktada vermem gereken özeleştiri ne düzeydeyse, ne kapsamda olacaksa ben ona hazırım. Ama bu konudaki sağduyunun korunması gerektiğini, oyunların ve tehlikelerin üzerimizden kalkmadığını da bilerek davranmak durumundayız. Bilemiyorum belki anlamlı değil, ama bunları söylüyorum. Benim açımdan bunlardır. Bu pozisyonun kişilerin değil, bir bütün özgürlük çizgisi açısından karşılığı neyse. bütün bunlara da hazır olduğumu söylemek istiyorum.

Zax ark: Konuşmamı bitirmemiştım. Öncelikle arkadaşlardan özür diliyorum. Gerçekten içinde bulunduğumuzu durumu nasıl ki beynimiz kaldırmıyorsa, duygu boyutunda da birçok şeyi insan kaldıramıyor. Böyle bir durumdayız. İlkeler düzeyinde özgürlük çizgisi karşısında ve Önderlik karşısında suçlu konumdayız. Arkadaşlar “Örgütsüzlük kadını erkeğe mahkum etmektir” dediler. Gerçekten biz -kendi şahsım için de belirtiyorum- kadın hareketi içinde cinayetler geliştirdik. Erkek karşısında örgütler kurduk. Aslında her birimiz kendi tarafımızdan erkeğin bu katliamını onayladık. Böyle ele alıyorum. Bunun için bu toplantıda kendimizi hem tarihe, hem Önderliğe, hem de kadınlara affettirmemiz gerekiyor. Bana göre en doğru yaklaşım böyledir. Çünkü gerçekten biz çok bireyciyiz. Bizde hastalık düzeyinde bireycilik gelişmiş. Tüm izahlarda ortaya çıktığına göre, kendimizi o kadar seviyoruz ki kendimiz için dünyayı yıkabiliriz. Ama gözlerimizin önünde en değerli şeyler kayboluyor, onlar karşısında tek bir duygumuz bile harekete geçmiyor. Son izahta ondan önceki gün de o kadar kendi kişiliği için, o kadar kendisi için bazı şeyler ayak altına alınamaz.

Çizgi tartışıldı, ben de bu konuda bireysel tavrımı ortaya koymak istiyorum. ...geldiği gün de dile getirmiştım. Bana göre Kongra Gel’e

kadar her iki çizgide birdi. Önderliğe karşı, demokratik uygarlık çizgisinin gelişmemesi için çok şiddetli savaştı. Bu iki çizgi Önderliğe karşı savaş halindeydi. Kongrede iktidar ve farklı durumlardan dolayı iki çizgi olarak kendisini örgütleyip birbirine karşı mücadele etmeye başladı. Fakat Fer.'ın, Bot.'ın kişiliği, parti içinde yarattıkları tahribatlarıdır. '92'den bu yana Fer.'ın yarattığı tahribatlar var. Bana göre Fer. hiçbir zaman çizgisinden dönmedi. Biz kendimizi çok kandırdık, kendisiyle denge kurduk. Önderlik her zaman Fer.'ı bir düşman çizgisi olarak görüyordu. Ama bizim yaklaşımımız her zaman kendisine destek oldu. Konseyin şahsında Cu. arkadaştan tutalım, Ab., Cem., Kar., Fu.'a kadar Fer.'ı öne vermeselerdi Fer. bu kadar güçlenmezdi. Bana göre Fer.'ı ve Bot.'ı bu düzeye getiren bu arkadaşlardır. Onların rolü çok daha esastır. Arkadaşlar “öfke” diyorlar. Ben de bu arkadaşlar karşısında daha çok öfkeliyim. Çünkü bu arkadaşlar her şeyimizi onların eline verip meydanı onlara terk ettiler ve bunun çok bilinçsizce geliştiği kanısında değilim. İçimize gelen bir arkadaş içimize geldikten iki gün sonra çizgiyi tanıyor, o zaman bu arkadaşlarımız kör müydü? Tanımadılar, meydanı onlara bıraktılar. Birçok yönden maddi-manevi her şeyi onların eline bıraktılar. Bunun adının nasıl konulması gerektiğini bilmiyorum. Bana göre de Fer. ihanete gitti. Fer.'ı şu an Amerika'nın elinde değerlendiriyorum. Amerika belki onu güç olarak görmediği için Türkiye'ye teslim etmiyor. Amerika Saddam'ı yakalamak için iki günde yerini tespit ediyorsa, Fer.'ın yerini mi tespit edemiyor? Her gün çağırıyor. Onun için bunun bir izahı yok. Şimdi dönseler de anlayışta her şeyde gitmişlerdir. Bana göre Fer., Bot. çizgisi bitmiştir. Şimdi sahne arkasını oynarlar. Onların rolü bitmiştir. Kendimizi kandırmayalım, sol çizginin sonu da aynı bu çizginin sonu gibidir. Kendim böyle değerlendiriyorum. Eğer ona karşı mücadele etmezsek, aynı sondur. Hatta belki daha kötü olur. En az bunların parti içinde bu kadar etkinlikleri yok. Ama kadın hareketi olarak bu duyarlılığı gösteremezsek, tarihi bir hata olur. Artık kendini affetme de olmaz. Bu yüzden o gaflete düşmeyelim. Önderlik her iki çizgiyi de eleştirdi ve tüm yapıyı bu noktada uyardı. Önderlik her iki çizginin sonunun da ölüm olduğunu bize gösteriyor. Farklı adlar koymayalım, meşruiyet kazandırmayalım. Kadın hareketi olarak bu çizgiye meşruiyet vermeyelim.

TJAK çalışmalarına girdiğimiz süreçte ciddi dayatmalar yapıldı. Şu an dile getirdiğim görüşü şimdi tartışıldığı, benimsediğim için dile getirmiyorum. Bir ara bizi teslim almak için maddi ve manevi olarak bizi zorlamaya çalıştılar. Kadın hareketi orada her yönden tecrittii. Her gün de mesajlar geliyordu, Cu. arkadaşın yanına gidiş geliş var, mektuplar gönderiyorsunuz, raporlar gönderiyorsunuz, bilmem ne. Fakat

Cu. arkadaş o kadar bizi örgütselliğe davet ediyordu ama zerre kadar örgütselliği işletmedi, dağıttı. Ben bu kanaattayım. Irak'ta ben de bir mücadele verdim. Yaşamımda o kadar çaresiz kalmadım. Çünkü eskiden örgüt olarak görüşlerini yansıtacağın bir yer vardı. Ama biz bu süreçte Irak'ta, kadın hareketi olarak şöyle bir tercih yaptık; sürekli kadın hareketiyle ilişkide olursak, PJA'yla sıkı bir ilişkimiz olur. Büyük bir çaresizlik vardı. Bakıyorsun hemen yanında insanlar her anlamda çirkin yaşıyor. Buna karşı ne yapacağımı bilmiyorsun. Ben bir militan olarak o kadar çaresiz ve güçsüz duruşum karşısında utandım. Bu bizi ihanet noktasına götürmedi. Birçok yaklaşımda, geliştirilen tecrit, her yönlü geliştirilen psikolojik baskıya karşı gerçekten o kadar çözümsüz değiliz. Daha Önderlikle bağlantımız var.

Ben kendim Ji. arkadaşın ortaya koyduğu görüşleri çok anlamsız buluyorum. Önderlik görüşme notunda "Daha ölmedimki mirasımı paylaşmaya kalkıyorsunuz" dedi. Biz anlayışta, yaklaşımlarımızda Önderlik ölmüş gibi hareket ettik. Bunun için de kendimizi herkesin insafına bırakıyoruz. Önderlik karşısında duruşumuzu sorgulamamız gerekiyor. Ji. arkadaş "itildim" dedi, bence doğru değil. Yapılan, bir tercihtir. Parti içinde kimse zorlanmamış mı? En az Ji. arkadaşın zorlandığını iddia edebilirim. Arkadaş kötü bir şey yapmadığını söylüyor, bunu da anlamsız buluyorum. Yanımda bir kadın köleleştirilirse, sanki beni köleleştirmişler gibi bakarım. Ji. Fer.'la yaşıyor mu, yaşamıyor mu biçiminde yaklaşmıyorum. Hepimizin gözleri önünde o kadının onuruna hakaret ediliyor. Çok bilinçsiz bir insan. Arkadaşlar kurnaz falan diyorlar, ben öyle bakmıyorum. Şimdi yaşamını tescil etmesi için onlarla güzel yaşıyordu, her şeylerini paylaşıyordu. Bana göre Ji. arkadaşın duygularında birçok şey tahrip olmuş. Bir insanla bu kadar samimi olunmaz. Onlarla ne paylaşıyorsun? Eğer onlarla aynı şeyi paylaşmazsan, onlara değil bir saat bir dakika bile tahammülün olmaz. Bizim yanımıza geliyorlardı, onlarla beş dakika bile oturamıyorduk. Dıl. geldiğinde arkadaşlar tahammül etmeyip dışarı çıkıyorlardı. Ama sen hem o kadar haşır neşir olacaksın, hem de şimdi gelip ben pirupakım diyeceksin. Ben kendim Ji. arkadaşı pirupak görmüyorum. Ahlaki olarak bir şey demiyorum. Ama siyasi anlayışta daha farklı isimler konulursa daha iyi olur.

...hiçbir zaman kendimi bu kadar onursuz hissetmemiştim. Köleliğe teslim oluyorsun, kötü olan birçok şeye teslim oluyorsun. Eğer sen bir özgürlük militanıysan, senin orada işin ne? Onları çok normal görmek bitiş noktasıdır. Sorun onlarla sadece kalmak değil, onlarla her şeyini o kadar paylaşmaya ne ad konulur? Ji.'ın kalacağı bir yer yok muydu? O kadar kadın kurumları vardı. Bir gün gelip bayan arkadaşlarla birlikte uyumadı. Bunun izahı nedir? Bizimle paylaşacağı şeyler farklı, onlarla paylaşacağı şeyler farklı. Arkadaşlar bir yerden bir yere gitmek için

araba parası bulamıyorlardı. Geçen ay An., TJAK'ın çalışmalarına maliyeden dūřen parayı vermedi. Böyle bir gerçeklik vardı. Ama arabasız bir caddeden bir caddeye gidemeyen arkadaşlar vardı. Bunun izahı nedir o zaman? Bu ay da 8 Mart kutlamaları için TJAK'a para vermediler. Yaklaşımlarıyla ya bizim karılarımız olacaksınız, ya da size yaşam hakkı yok denilmek isteniyordu. Ji. arkadaş orada Bot. arkadaşla aramızda kurye rolünü oynuyordu. Arkadař tarafsız olduğunu söyledi, öyle değil. En azından ben tarafsız olduğunu dūřunmüyorum. Her gün gelip filan Őey gerekli diyorduk, o da gidip Bot.'a söylüyordu ve ihtiyaımızı karşılamamız için para getiriyordu. Kendi çıkarları için. O da erkeğin tarzıyla yapıyor. Farkı yok. Bunların bir izahı olamaz. Geliřtirilen yaklaşımlar, Bot.'ın yaklaşımlarından farklı değildi. Ebu., Sad., Ka.'nin ve diğerlerinin yaşamlarının nasıl olduğunu herkes çok iyi biliyor.

Kadın komitesi için de birkaç Őey belirtmek istiyorum; arkadaşların yaptıkları gerçekten çalışmaları geliştirme yaklaşımı değildi. Orada sadece dengelere karşıtılar. Kadın komitesi oraya geldi, fakat gerçekten bir gece bile kurumumuza gelmedi. Ren. arkadaş Őimdiye kadar tek bir gece bile kurumumuza gelip yatmamıştır. Arkadaşın sadece iki toplantı yaptığını biliyorum. Arkadaşların ne dūřundüklerini ne yaptıklarını bile bilmiyorduk. Kendini çok dağıtma vardı. Vi. arkadaş PDK kongresinin delegesiydi, kongreye katıldı. Yani bazı konularda insan elini vicdanını koyup, insanların hakkını yememeli. Ren. arkadaş hariç, komitede yer alan arkadaşlar bir çaba içerisindeydiler. Be. arkadaş çok çözümleyici olmasa da en azından Max.'a gidip bir toplantı yaptı. Ama Ren. arkadaş bunu bile yapmadı. Bu işten vazgeçmişti. Rapora yansıyan kararsızlığı orada çok açık bir Őekilde görölüyordu. Onun için de bu biçimde görevde kalmasından yana değilim. İdeolojik, örgütsel anlamda bir yoğunlaşması yok. Aynı zamanda politika adına liberalizme kaydı. Hatta çok açık bir Őekilde kadın hareketini o çizgiye çekmek için zemin aıyordu. Ben biraz böyle bakıyorum. Çünkü onun konumu buna götürüyor. Arkadaşların kaldığı evin yerini bir tek TJAK üyesi arkadaşlar bilmiyordu; Mah., Ek., diğerlerinin hepsi biliyordu. Gidip geliyorlar, paylaştığı Őeyler oluyor. Bunu nasıl değerlendirmek gerekiyor? Bunu nasıl adlandırmak gerekiyor? Bu tarafsızlık olarak değerlendirilemez. Bu, aşamalı ve politik bir biçimde kendini gündeme koymadan o çizgiyi desteklemek ve yürütmektir. Ji. ve Ren. arkadaş aracılığıyla kadın hareketine müdahale etmek istediler. Böyle bir yaklaşımı, kendim öyle değerlendiriyorum. Onun için özellikle Ren. arkadaşın konumunu ciddi bir biçimde ele almak gerekiyor. Arkadař için ciddi bir toparlanma gereklidir. Tam olarak bilemiyorum, ama bana göre Ren. arkadaş savunmanın bazı bölümlerini okumamış. Bu derecede uzaklaşmış. Ama en üst düzeyde de kadın hareketini

yürütüyor. Onun için o arkadaşa da çok haksızlık yaptığımızı düşünüyorum. Çünkü gerçekten yürütemiyor. Irak'a gelişini de sadece zaman doldurmak olarak değerlendiriyorum. Yani Irak'a gelişinin kadın çalışmalarını ilerletme, geliştirme yönüyle bir alakası yok. Ben öyle ele almıyorum. Arkadaşlar dağdan kaçış olarak değerlendirdiler, ben de öyle değerlendiriyorum. Kongra Gel'den önce de o arkadaşın herhangi bir aktivitesi yoktu. Kongreden önce her ay gelip bir toplantı yapıyordu, o kadar. Zaten kendimizi daha çok dağıttık. Burada da özleştirimi veriyorum. Irak'taki PJA koordinasyonunu oturtacaktık. Dayatıcı bir yaklaşımımın olmadı. Diğer arkadaşların da öyle. Belki de toplantılarımızın fazla değişim yaratmayacağı mantığından dolayı fazla dayatma olmuyordu. Ama suç düzeyindedir. Çünkü biz orada kendimizi dağıttık, güçsüz bıraktık. TJAK yönetimi olarak o çizgiye karşı bir bütün olarak her şeyi göze alarak yaklaşım sergilendi. PJA'yla bağlantılarını örgüt olarak şey yapmak istedi. Ama orada örgüt olamazsan, ne kadar ciddi bir iş yaparsan da yap çok anlamsızdır.

Bazı arkadaşlara ilişkin değerlendirme yapmak istiyorum. Çünkü böyle bir platformda ele almayı, dile getirmeyi önemli görüyorum. Pel. ve Ren. arkadaşların yaklaşımlarında birbirini yüceltecek, güçlendirecek samimi bir yaklaşım görmedim. Ondan önce de Soz. ve Pel. arkadaş arasında didişme, Soz. arkadaşla Miz., Pel. arkadaş arasında didişmeler vardı. Bunlar koordinasyon düzeyinde yaşanıyordu. Kadın hareketi o kadar şansız ki arkadaşların birbirlerine yaklaşımlarına, bazı arkadaşlarımızın psikolojilerine kurban oluyor. Bundan dolayı birçok toplantımız sabote olmuş, sonuç da vermemiş. Böyle bir yaklaşım ortaya çıktı. Sew. arkadaş kurulan dengeci yaklaşımları değerlendirdi. Ben de özgürlük ölçüleri temelinde olmadığı için çok sahte buluyorum. Yani Miz. arkadaşta yaklaşımlarda, kesinlikle Cu. ve diğer arkadaşların dengeci yaklaşımlarının payı vardı. Pel. arkadaşın Miz. arkadaşta yaklaşımı böyleydi. Ben böyle değerlendiriyorum. Ren. arkadaşın gerçekten saygı duyulması gereken yanları var, ama konsey düzeyinde yer alması bana göre Pel. arkadaşın da hoşuna gitti. Çünkü Ren. arkadaşın kişiliğinde Pel. arkadaşı zorlayacak yanlar çok fazla yoktu. Ben öyle değerlendiriyorum. Bu yüzden Pel. ve Ren. arkadaşın ilişkileri yönetici ilişkilerinden çok birbirini idare eden biçimdeydi. Bazen Ren. arkadaş sabahtan akşama kadar televizyonun önünde oturabiliyordu. Fakat bu yaklaşımına yönelik ufak bir müdahale bile yapılmadı. Yaklaşımlar birbirini besledi. Fat. arkadaş bir döneme kadar çok öndeydi. Erkek bize nasıl yaklaştıysa, biz de birbirimize öyle yaklaştık. Ortaya çıkan yaklaşımlar örgüt yaratmıyor, dağıtıyordu. İnsan Pel. arkadaşın yaklaşımında rahatlıkla bunu görebilir. Pel. arkadaşın saygı duyduğum birçok yanı var; cesaretli, tavır koyabiliyor, kendine göre bir şeyi var, ama bunlar

çok bireysel, örgüt yaratmıyor. Gösterdiği yaklaşımlar, yarattığı zorlanmalar bana çok acayip geliyor. Örgütün Kongra Gel'den sonra bu kadar dağılması tesadüfi değildir. Pel. arkadaş kadro politikasında oldukça seçicidir. Kadro boyutunda da çok dağıtıcı yaklaşımlar ortaya çıktı. Birisine kin duydu mu artık bırakmıyor. Bu ürkütücüdür. Bu yaklaşım insanı korkutuyor. Bir arkadaş gözünden düşerse artık allah bile kurtaramaz. Böyle bir yaklaşım örgüt yaratmaz, toparlama yapmaz, paylaşım yaratmaz. Tüm bunlar insanda derin yaralar açıyor. Pel. arkadaş insanları çok seven biri. Fakat çok dengesiz bir yaklaşımı vur. Bu insanı çok incitiyor. Bu yönüyle düşüncede olduğu kadar, duygularımızda da düzenleme yapmamız gerekiyor. Ben bu düşüncedeyim. Önderliğin üzerimizde en çok etki bırakan yönü insana yaklaşımıdır. Manevi boyutun çok büyük bir etkisi var ve bizleri partide tutan da budur. Ben böyle düşünüyorum, çünkü bunu yaşadım. Bu Gerçekten Önderliğin bazı yaklaşımları olmasaydı bir dakika bile bu örgütün içinde kalmazdım. Bunu açıkça arkadaşlara söylüyorum. Çünkü insanı tutacak bir şey yok, kalmıyor. Böyle bir yaklaşım göremiyorsun. Ama Önderliğin gücü geriliklerimizden daha büyük olduğu için bizleri birbirimizin yanında bırakıyor. Onun için bizim birlikte kalmamızı sağlıyor. Eğer bugün toplantı yapıyorsak da bunu neden olarak görüyorum. Bu yüzden bu yönleri ele alıp değerlendirip böyle yaklaşmamız gerekiyor. Yoksa önümüzdeki süreci doğru ele alamayız.

Sosyal reforma ilişkin önemli bulduğum noktalar olduğu için görüşlerimi dile getirmek istiyorum. Sosyal reformun konferansta tartışılan boyutuna karşı değilim, şimdi de destekliyorum. İnsanları kendimize göre, kendi düzeyimize göre değerlendirmek gerçekten dogmatizmdir. Bana göre intihar durumlarını PJA olarak ciddi olarak tartışmadık. Batman'da ne kadar intihar yaşanmışsa, bizim içimizde de bir O kadar yaşanıyor. Bu durumlar araştırılacaktı. şimdiye kadar da intiharlar için ciddi bir araştırma geliştirilmemiş. Eğer insan hukukuna göre ele alırsak, AİHM savunmasına göre ele alırsak hepimiz suçluyuz. İçimizde o kadar kadın intihar etti nedenleri neydi? Bu yüzde yüz bizim kendi içimizde oturtuğumuz ölçülerden kaynağını alıyor. Nasıl ki Batman'da bir kadın annesine bir erkekle ilişki kurduğunu söylemediği için intihar ediyorsa, bizim içimizde de böyle bir boyuttur. Biz gidip fahişeleri kurtaracağız diyoruz, ama kendi içimizdeki kadınları intihardan kurtaramadık. Özgürlük ölçülerini feodal ölçüleriyle yaşamsallaştırmak istedik, sonuç her gün intihar oldu. Bu son yaşanan olay, dünyanın hiçbir yerinde bir insanın kendini böyle bir uçurumdan attığı görülmemiştir. Ama içimizde o kadar doğallaşmış ki bazı şeyler, insanlar böylesi durumları dava konusu yapıyorlar, fakat biz bir toplantı yapma ihtiyacı bile duymuyoruz.

İnsanın çok şaşıracağı şeyler var. Her şeyden önce bir insanlık hareketiyiz, sanki bu yön giderek köreliyor. Bu yüzden sosyal reform, - pardon zaten bu reform kelimesine karşıyım- Önderliğin koyduğu sosyal projeyi pratikleştirmedik. Konferansta gelişen tartışmamız bilimsel bir biçimde bu durumları değerlendirme ve çözümlenmek içindi. Çabalar bu yönlüydü. Ben kendim bu biçimine katıldım, şimdi de katılıyorum. Zaten bunu boşa çıkarmak için bireysel olarak çok çaba harcadım. Çünkü ikna değilim. İçimizde oluşturulan tabular toplumdakinden daha kötüdür. İnsan birbiriyle alıp vermiyor, çünkü birçok tahribat yaratıldı. Bir kez daha bu intihar meselesini psikolojik, sosyal, siyasal, her yönüyle ele alıp, bu çıkan sorunlara ilişkin kafa yormak gerekli. Burada Fer. onlar, onlara helal olsun, o kadar kafa yoruyorlardı ki, gerçekten kendi etraflarında bir sürü insan topladılar. Bu bizim işimizdi. Onlar bir tasfiyeci çizgiyle yapmak istediler, biz kadın özgürlük çizgisi temelinde geliştirebilirdik, yapmadık. Bunun için de kendimizi kandırmayalım. Bizim yaklaşımlarımızda, mantığımızda ak-kara ortadan kalkmamış. Ya vardır, ya yoktur. Başkan “Yeşilçam” diyor. Bu süreçte Irak’ta/ Max.’da yaşananlar gerçekten Yeşilçam kültürüydü. Hiçbir ölçü yok. İnsan utanıyordu gerçekten. İnsan PKK’liyim demeye utanacak düzeye gelmişti. Ama böyle olmuş maalesef. Bu özgürlük çizgisini doğru oturmduğumuzdan, insanları doğru eğitmediğimizden, bastırduğumuzdan dolayı yaşanıyor. Şimdi de neticelerini görüyoruz, Sovyetlerden daha kötü olmuş. Başkan “PJA reel sosyalizmi tartışsın” dediğinde, biz “acaba ne demek istiyor” diyorduk. Biz reel sosyalizmi çözümlenmedik. Şimdi karşı karşıya kaldığımız neticeleri bu noktaya bağlıyorum. Bunun için bu noktaları tartışmak, bunlar üzerinde durmak gerekiyor.

Kendim için de bazı şeyleri belirtmek istiyorum. Bu süreçte özellikle örgüt olamadığımızın farkına vardım. Tasfiyeciliğin dili kesin ve net olduğu kadar, özgürlük dili gerçekten bu gücü gösteremedi. Özgürlük çizgisine karşı duruşum beni şeye düşürüyor. Ne kadar kendimi eğittiğim, kendimi ne kadar bu çizgiye teslim ettiğim noktasında bireysel olarak bu süreçte çok yoğunlaşıyorum. Demek ki bizim dilimizde kölelik var ki insanları etkileyemiyoruz. Çünkü özgürlük çok çekici. Ama biz bunu dilimize hakim kılamamışız. Bunun için de insanları çekip etkileyemiyoruz. Onun için de her yönden bir sorgulamayı kendim için gerekli görüyorum. Duygular noktasında, bence birçok yönden duygularıma ihanet ettim. Birçok şeyi insan kaldıramıyor, kendi duygularımda büyük tahribatlar görüyorum. Gerçekten hem teslimiyetçi, hem de parti içindeki dogmatik çizgiye karşı çok kararlı, inançlı bir biçimde mücadele etmek gerekiyor. Kendimizi affettirmemizin başka bir yolu yok. Şahsen böyle düşünüyorum. Hem kişiliğimizde hem de çevremizde yaşanan

tahribatlara karşı yeni bir duruşu sergilemek için çalışmamız gerekiyor. Ancak bu biçimde bunlara karşı savaşabiliriz. Yoksa iğne ucu kadar bir kararsızlık olsa bile başarmamız mümkün değil. Bu dönem her dönemden daha farklı. Bu kararlılıkla katılmak istiyorum. Yetki meselesi de artık anlamsızdır. Şimdi kendimi yetkisiz sayıyorum. Bu konuyla, yetkinin bir anlamı kalmamış. Artık bir özgürlük militanı gibi bu savaşı nasıl güçlü yürütebiliriz kanaatiyle yaklaşmamız gerektiğini dşnyorum. Bu temelde önümüzdeki sürece katılımımı sağlayacağım.

Zey ark: Değerlendirmeler yapıldı. En son Za. arkadaşın yapmış olduğu değerlendirmelere katılıyorum. Arkadaşlar dn de birçok Şeyi değerlendirdiler. Yaklaşımlarımızla zaman kaybına yol attık. Bunu sadece Kongra Gel veya konferansa bağlamıyorum. Önderlik 6. Kongre’de birçok dengeyi bozmak istedi. Önderliğin esaretinden dolayı varolan dengeler devam etti. Belki orada yine farklı ıkışlar yaptık. Ama kadın hareketinin kırılması, PJKK kongresinde, ondan sonra yaşanan durumlar kadında Şöyle bir noktayı getirdi; yani genel parti artık konseyin elindedir. G merkezidir. Kadın hareketi farklı ıkışlar yapmak istese de onun eliyle kırılır. 7. Kongre’de bu, bir kez daha tekrarlandı. Orada kadının hesabı, kariyer meselesi, kendi içinde yürüttüğü savaş değerlendirildi, bir kez daha ele alma ihtiyacı duymuyorum. O dönemde bir mücadele verildi. Varolan anlayışlara karşı mücadele edildi, varolan saldırılara karşı hem genel kadın hareketi hem de genel örgütün buna karşı mücadele etmesi gerekiyordu. Bu bir dönem için doğruydı, yerindeydi. Ama bu sürec çok ilerledi. Yani genel örgüt yönetimi arasında olan sorun eskisi gibi parti yapısına yansıtılmadı. Eskiden yönetimin yaşadığı sorunlar, erkeğin kadın hareketine yaklaşımı yapıya mal oluyordu, yapı tepki duyuyordu, buna karşı tavır koyuyordu. Her yaklaşımın ne anlama geldiği değerlendiriliyor ve yapı ona göre etrafında kilitleniyordu. 6. Kongre’ye geldiğimde, ’98’de ülkeye geçtik. O zaman kadın içindeki örgütlülüğü gerçekten temel bir g olarak gördüm. En son nderlikle konuştuğumuzda -arkadaşlar biliyorlar- ocağın onuydu, akşamdı, kendisiyle görüştük. Başkan o zaman bana tek bir Şey söyledi; “Şimdiye kadar ben vardım, çoğu Şeyi ben sizinle yapıyordum, ben önünü alıyordum size bir Şey yapılmasın diye. Ama bundan böyle ben yokum. Artık siz varsınız. rgtlenme, rgt olarak kendinizi ortaya koymanız sizin g olmanızı sağlar. Eğer bir olmazsanız, örgüt olmazsanız ezilirsiniz. Bunun içinde birlikte olmalısınız, tek bir g olmalısınız, artık kendiniz yapmalısınız” dedi. Başkan bunu son bir perspektif gibi söyledi. Ama 7. ve 3. Kongreden bu yana parti üzerindeki yönelimler, yavaş yavaş erkeğin kadın hareketi üzerine,

genel parti üzerinde sadece kadın hareketi değil, örgüt üzerine yapılan hesaplar yapıya mal olmadı. Arkadaşlar bunu da değerlendirdiler. Kandırma, gizleme, yönetim sorunudur kendi içimizde çözeriz, yapının içine girmesine gerek yok biçiminde yaklaşımlar sergileniyordu. Halbuki yaşanan zorlanmalar çok ciddiye. Bu yapıya mal edilmedi mi yapı sahip çıkmaz. Bazı arkadaşlar bunu da değerlendirdi. Sorun yapıya mal olmazsa, yapı anlamazsa, ona karşı refleks geliştirmemezse, sesin yalnız başına örgüt olmaz. Kendi başına bir şey yapamazsın. Kongrelerde, konferanslarda, toplantılarda gücünü ortaya koyamazsın. Kimse seni ciddiye almaz, çünkü etrafında kimse yok, teksin. Bunun bizim dağılmamızda güçlü bir etkisi vardı. Erkeğin eli kadın hareketinin işine bulaştı. Erkeğin şimdi geliştirdiği tutumlar, örgüte, kadın hareketine olan saldırılar, geliştirilen reformlar, bunun üzerinde geliştirilen oyunlar hepsi buradan kaynağını aldı. Genel örgütün sorunları ne genelde ne de özgün kadın hareketinde yapının içine girmedi, yapı bunu anlamadı, kendisini bunlara karşı örgütleyemedi. Bazı arkadaşlar birçok şeyi yeni duyduğunu söylüyor. Bu da bir gerçek. Bugünkü tahribatların çoğunu da bununa bağlayabiliriz. Çizgiler, kadın hareketinin Kongra Gel'deki sessizliği oradan kaynağını alıyor. Onun bir neticesidir. Bireysel kaygılar çıktı, genel yapı eğer sesini çıkarmadıysa o zaman yapı hazırlanmadı, örgütlenilmedi, bir örgütümüz yoktu, şahsen şimdi "örgüt bitti" diyorum. Bizim içimizde o örgütlenme ruhu kalmamış. Bu yönüyle birbirimize sahip çıkamıyoruz, harekete de sahip çıkamıyoruz. Bence yeniden ele almamız gereken nokta budur. Örgütü nasıl yaratacağımızı bir kez daha ele almamız gerekiyor. Erkeği tahlil etmeyi bıraktığımızda birbirimizle uğraşmaya başladık. Birbirimize düştük. Uzun süre erkeğin planlarını, komplolarını, yaklaşımlarını değerlendirmedik, her zaman hareket içinde "biz biz" dedik, ama tekrarı yaşadık. Erkek stratejik planlar geliştirip saldırdı. Hem kadın hareketini, hem de tüm örgütü teslim almak istedi. Tam olarak teslim alınmamış, ayaktaysak da, onun planları, amaçları oydu. Yönetim kim olursa olsun tüm yönetim ve kadro sorunları yapıya mal olmalı. Eğer bunu yapamazsak artık yavaş yavaş kendimizi tasfiye ederiz. Bunu esas bir adım olarak görüyorum. Aman yapı duymasın, sadece biz düşünelim, şey yapalım biçiminde yaklaşırsak, arkadaşlar hiyerarşik, benmerkezci yaklaşım olarak değerlendirdiler. Yönetim anlayışımızda bencillik, kendini esas alma, bunların hepsi var. Bence atılması gereken temel adımlardan birisi bu. Böylesi toplantıları yapının yönetimi denetlemesi için altı ayda bir gerçekleştirmek gerekir. Yapı yönetimi denetlemeli.

Arkadaşlar Fer. arkadaşı değerlendiriyorlar, ama ben bu hareketteki en tehlikeli kişi olarak Bot. arkadaşı görüyorum. Fer. arkadaşdeşifre olmuş, ama Bot. altta kendini gizliyor. Dışarıda arkadaşlara da

söyledim, Irak'tan PJA'ya geleceğim zaman bana bir söz söyledi; Geldiğimde Heval Pel.'e söyledim, Ji. arkadaşa da söyledim; "PJA'ya gitme, PJA tehlikeli, seni ezer, bilmem ne yapar" dedi. Ben de tavrımı koydum, "eğer bir ölümüm olacaksa da kadının eliyle olsun. Eğer bir eksiklik yapmışsam gidip PJA'ya hesap vermem lazım" dedim. O da "Dayatma değil, benim önerimdir" dediğinde, ben de "önerini yapma" dedim. Bana "hangi taraftasın?" dedi. O zamana kadar meselenin ciddiyetinde değildim. Ama Bot. o sözü söyledikten sonra farkına vardım. Kendisine "kimsenin tarafında değilim, öyle taraflar da yok" dediğimde "hayır var" dedi. Ben de "taraf görmüyorum, eğer görürsem de bir araya getirmek için mücadele ederim" dedim. Bunu doğru buluyorum dediğimde "Ji. onlar daha güçlüdür, daha politiktir" dedi. Bunu o zaman heval Pel.'e söyledim, heval Ji. o zaman hiçbir cevap vermedi. Heval Pel.'le tartıştığımızda "böyle bir tehlike var, buna dikkat etmemiz gerekir" dedim. Bu mesafenin kapanması gerekiyordu ki üzerinden hesaplar geliştirilmesin, oyunlar oynanmasın. Yani bu arkadaşları hareketin temelinde de koymak istemiyorum ama insanlar bunun üzerine hesaplar yaptılar, politika yaptılar. Artık kim nerede, nasıl bütün arkadaşlar görüş belirttiler.

Önderlik bu çizgiler için "intihar çizgisi" dedi, "dağda soyun tükenmiş varlıklar" dedi. Önderlik kaç kez bize Beritan çizgisinden bahsetti. Önderlik Beritan'dan bir kez daha bahsettiği için uygulanıyoruz, ama ilkel milliyetçilik, intihar çizgisine hep dikkat çekmek istedi. Fakat biz Önderliğin bu yaklaşımını çok fazla görmedik. Önderlik teslimiyet çizgisine dikkatimizi çekmeye çalıştı. Önderlik "ilkel milliyetçiliğe teslimiyet bitiştir" diyor. Bizim içimizde böyle çok yoğun bir çizgi var. Başkan bir kez bana "Eğer gücünüz yoksa kendinizi ideolojik gücünüzle koruyun. Bilincinizle, feodalizmle kendinizi koruyun" dedi. Aradan kısa bir süre geçtikten sonra bana tekrar, "Erkeğe karşı zayıf düştün, artık kendini koruma gücün kalmadı, erkeğe karşı zayıf düştün, kendini bir uçurumdan at. Bana bir mektup yaz, ben erkeğe teslim olmadım, intiharı tercih ettim de o zaman ben seni şehit ilan edeceğim" dedi. Çünkü her şeyden önce gurur, onur, insanın varlığı direnmededir. Önderlik Beritan çizgisini yüz keredir söylüyor. Beritan çizgisini hatırlatıyor, heval Beritan'ı hatırlatıyor ama bizim bunu nasıl ele aldığımız bence bir tartışma konusudur. Bugün uçurumun kenarındayız diyoruz, böylesi durumlarda insan ya kendisini uçurumdan atar, ya da birilerinin kucağına atar. Kimse büyük direndim diyemez. Bunu iddia da etmemeli. Genel örgütü böyle değerlendirmiyorum. şahsen ben teslimiyet çizgisindeyim. Kendimi kadına da erkeğe de teslim ettim. Ulaştığımız düzeyde birbirimizin geriliklerine teslim olmuşuz. Kendini merkez görme adı

altında, irade kırma, inançsızlığı derinleştirmeyi vs. her Şeyi yaşadık. Bu bir teslimiyettir.

Irak'ta, burada yaşadığımız durum bir teslimiyettir. Ne sağ, ne sol, ne de oportünizm. Biz direnmedik, bir Şey yapmadık. Üç aydır da koordinasyundayım. Sesimiz çıkmamışsa da bu anlama geliyor. Kadın komitesini bekliyorduk. Pel. arkadaşa "kadın komitesini beklemeyselim. Biz kendimiz bir Şey yapalım, yapabiliyorlarsa onlar görüşlerini farklı versinler" dedim. Arkadaş da "doğru" dedi, ama çok geç kalmıştık. O anlamda eğer bir çıkış yapacaksak, bu teslimiyetçi konumdan çıkmamız gerekiyor. Önümüzde bir direniş var. Irak'ta yaşanan durumların her gün ciddiyeti daha da derinleşiyor. Kültürdeki Hev. arkadaşı Max.'a gönderiyorlar, "burası bizim alanımızdır, kimse bizden izinsiz giremez" diyorlar. Bu ne anlama geliyor? Bizim Irak'a gidecek PJA yönetimlerimizin hepsi için kaygılıyım. Hepsi dayak yiyip gelecek. Bunun için de bizim ciddi bir müdahale yapmamız gerekiyor. Bizim Şimdi fedai olarak harekete geçmemiz gerekiyor. Eğer ilkel milliyetçilik, teslimiyetçi çizgisi kendisini bu kadar örgütlüyorsa, o zaman bizim de ölümüne de olsa onlarla mücadele etmemiz gerekiyor. O kadar kurumumuz var, orada yarattığımız o kadar değer var, her Şeyi bırakılım mı? Her Şey bir yana insanlarımız var. Arkadaş orada kadın komitesinin olduğunu söylediler. Ben kendim gidip gördüm komitenin yaptığı alışmaları. Yapması gerekenleri bir kenara bırakmış, işi olmayan, yapmaması gereken işleri yapıyor. Ben gidip on beş gün kaldım, geldiğimde arkadaşlara durumları aktardım. Ren. arkadaşın da Be. arkadaşın da herhangi bir yoğunlaşmasını görmedim. Vi. arkadaş da hep meşgüldü. Bizim öyle bir tartışmamız da olmadı. Yani o kadar eksikliklerimiz, hatalarımız oldu, dağıttık resmen, Şimdi de nasıl toparlayacağımızı düşünmemiz gerekiyor bence. Bazı arkadaşlar kalkıp "kendimi geri çekeceğim" diyor. Ahlaki olarak bunu doğru bulmuyorum. Neden? O kadar göreve açık olduğum için değil, bu yönlü görüşlerimi kongrede dile getiririm de. Kongreye kadar toparlamamız gereken bazı Şeyler var. Bir yandan toparlamamız gereken Şeyler var, bir yandan da bu yapıya bizleri görevden alma hakkını vermeliyiz. İstifa ettim değil, yapı bizi görevden alsın. Bu, yapının hakkıdır. Her iki çizgi içinde belirttim; ne ona teslimiyet, ne ona teslimiyet. Ji. arkadaş burada ben kimsenin tarafında değildim falan dedi. Yani pratik olarak da bazı meselelere baktığında söze gerek yok. Bana arkadaşımı söyle sana kim olduğun söyleyeyim derler, bizimki de biraz öyle. Kongreden sonra Ji. arkadaşın geldiği yerde durmak istemiyordum. Şimdi de söylüyorum. Arkadaş Şimdi kalkıp konuştuğu için değil. İnsan değişebilir. Ji. arkadaş hakkında verilen tekmile yüzde yüz katılıyorum. Belki kendisini biraz sarstı, biraz toparlanmasına yol açtı. Ji. arkadaşın Irak'ta işi neydi? Kaç kere Ren.

arkadaşa “sen Ji. arkadaşa kurumlarımıza gitmemesi için tavır koyacaksın” dedim. Bunu Ren. arkadaşa dayattım da. “Ya tam olarak çizgiye girecek, ya da bazen sizlere bakmaya gelip gideceğim” dedim. Ren. arkadaş aynı çizgide olduğu için sesini çıkarmadı. Eğer Ji. arkadaş o alanda Za. arkadaşlarla biraz çalışmış olsaydı, belki de o grup onları bu kadar zorlamamış olacaktı. Her gün “Za., Pi. Irak’tan çıksın, çalışmasın. Dr. Ji.’in işi yok” deniliyordu. Tüm amaçları sağlam kadroları çıkarıp kendilerini kurumlaştırmaktı. Eğer o arkadaş bu arkadaşlarla bir olsaydı belki bazı şeyler korunurdu. Bu yüzden bunu fazla değerlendirme gereği duymuyorum. Objektif olarak çıkan durumdan arkadaş sorumludur. Arkadaş “o taraftan, bu taraftan değildim” demesin. Sen Fer.’in tarafında değerildin, Bot.’in tarafındaydın. Onun için arkadaş şoye düşündüm, böyle düşündüm demekten vazgeçsin. Bu kadar değerlendirme yapıldı onları ele alsın. Ji. arkadaşın söylediği bir sözü söylemek istiyorum; arkadaşlar 6. Kongreye gelecekleri zaman pusuya giriyorlar. Ebu. arkadaş onlar var. Ji. arkadaş o zaman “düşman ardımızda, çok tehlikeli bir yere ulaştık. Ebu. bir yandan, Nef., Sak. de bir yandan beni çağırıp buradan gel” dediler. Ben de “Belki Ebu.’in geçtiği yer daha sağlam, ama eğer bir ölümüm olacaksa da kadının ardından olsun dedim ve Sak. ile Nef.’in arkalarından gittim” dedi. Ji. arkadaşı söylediğine sahip çıkmaya davet ediyorum. Eğer bir ölümü olacaksa da bu yolda olsun. Başka bir şey istemiyorum.

Diğer bir noktaya daha vurgu yapmak istiyorum. Bu süreçte tutumları net olmayanlar, ileriki süreçlerde yönetim düzeyinde görev almamalı bence. Kongra Gel’de bazı arkadaşlar yönetime girdiler, kongrede tek bir kelime söylemediler, ama en fazla oyu onlar aldı. Neden, en geleneksel duruş Ren. arkadaş, Ji. arkadaşların duruşuydu. Onlardan ses çıkmadı, o kongrede bir şeyin savunmasını yapmadılar. Hiç olmazsa insanın anlayışı nedir, ona göre oy verme anlayışımız olabilmeliydi. NTV “Bilinçli seçmen istiyoruz” diye bir program var. Yani bilinçli seçmen istiyoruz diyorlar. Bizim için de böyle bir şey gerekli. Düşüncesinin ne olduğunu bilmediğin arkadaşa niye oyunu veriyorsun? Bugün heval Ren.’e şaşmış kalmışız. Onun için bizim de biraz payımız var diye düşünüyorum. Fazla değerlendirmek istemiyorum. arkadaşlar kongreye gelip sessiz oturdular, akıllı kadınlar gibi, içerde sessiz, dışarıda olgun, herkesle ilişkileri iyi, seçimleri de geçsin. Buna katılmıyorum.

Bireysel olarak tutumumu koymak istiyorum. 3. Kongre’den beri kadın hareketinde görev almışım. şimdiye kadar da temel bir rolm görmüyorum. Çok eksikliğim oldu. Bazı yerlerde kendim için soruşturma da önerdim, ama olmadı. Ama çoğu zaman kendime karşı gvensizleştim, şimdi de gvensizim. Harekete karşı değil, kendime

karşı. Ama şunu biliyorum; bazı arkadaşlar gibi benim de bir etkimin, bir sesimin olması gibi durum olmadıysa da kendime göre bazı şeyleri korumak istedim. Belki tam olarak ben görmedim. Ama her şeye rağmen de bunu söylüyorum; eğer bu yapı beni layık görüyorsa kongreye kadar görevimi yürütmek istiyorum. Yapılması gereken çok şey var. Yarattığımız bu kadar tahribatı az bir şey olsa da giderebilmek için bu iki ay içerisinde yeterli düzeyde olmasa da biraz çalışabiliriz diye düşünüyorum. Bunun yapılması gerekir. Onun dışında bazı arkadaşlar için gelen önerilere katılıyorum. Ama Ren. arkadaşın görevinin kesinlikle durdurulması gerekiyor. Çünkü birçok şeye karşı tutumsuz kaldı, sessiz kaldı. Belki Ren. arkadaş g getirememeye izah edebilir, o zaman ben de diyorum ki, arkadaş görev aldığı zaman bunu söyleseydi. Kongredeydi, gücün yetmeyeceğini söyleyebilirdi. Ren. arkadaşa değer veriyorum, ama bu biçimdeki duruşunu tehlikeli buluyorum. Pel., Ji. arkadaş için yapılan öneriler için bir şey belirtmiyorum. Arkadaşlar değerlendirdiler, belki başka arkadaşlar da değerlendirme yapmak isteyebilirler. Ama bana göre planlamada özellikle bazı durumları çok ciddi ele almamız gerekiyor. Özellikle bu iki ayı çok iyi planlamamız gerekiyor. şimdiden planlamaya yönelik yoğunlaşmalarımız oluşmalı. Çünkü çok dağınıklık yaşandı. Birçok olayı arkadaşlar dile getirdi. Bunların bir tanesine açıklık getirmek istiyorum; Irak'a gittiğimiz zaman bazı planlamalarımız vardı, hem kadın komitesiyle hem de oradaki genel çalışmalara yönelik bir planlamayla ayrıldık. Koordinasyondaki arkadaşlarla bu biçimde tartıştık. Oraya gittikten sonra Zb. arkadaş geldiğinde bazı şeyler değişti.

Bazı arkadaşların yaptığı değerlendirmeler ve eleştiriler yerindedir. Bazı konularda taviz vermememiz gerekiyordu. Tutumumuzda daha net olmalıydık. Duygusal ve tepkisel olarak kendi tutumumuza sahip ıkmalıydık. Bazı ilkeler vardı, onlara göre hareket etmeliydik, ama biz bunu yapmadık. Belki subjektif anlamda böyle bir yaklaşım yoktu. Örgütün genel kaygısı ve benzeri şeyler bizi bu noktaya sürükledi. Ben bu konuda özeleştirme veriyorum. Gerçekten bazı arkadaşlar bir ortama geldiklerinde, ben orada kalmak istemiyordum. Arkadaşlar bunu benim duygusallığıma bağladılar. Ama ne olursa olsun, ben yine kendi hatamı görüyorum. Ben bu örgütte kendimi hep en sonlarda konumlandırımdım. Aslında burada her şeyden önce, ben kendi görüşlerime önem vermedim. Yani kendi görüşlerimin ağırlığını kendim hissetmedim ki, insanlar da dikkate alsınlar. Ben bu konuda farklı ele almak istemiyorum. Kendi boyutumda yaşadıklarımı dile getirmek istedim. Arkadaşlar izah getirdiler. Ne kadar doğru olup olmadığına ilişkin olarak toplantı bir karara varır. Bir de Suriye'nin durumu var. Oradan gelen arkadaşlar değerlendirme yaparlar. Ro.

arkadaşil orada. Arkadaşlar bir çalışmanın içindeler. Planlamada doğru yaklaşmak için bunları belirtiyorum. Son olarak toplantı gücünün benim hakkımda alacağı her türlü karara saygılı olacağımı belirtmek istiyorum

Zel(B). ark: Kaç gündür tartışmalar çok yoğun devam ediyor. Birey olarak ben şunu belirtmek istiyorum; ilk kez bu kadar yoğun ve ağır bir toplantıya girdiğimi belirtmek istiyorum. Bu açıdan psikolojik anlamda, yer yer ağır da geliyor. Belki kaldıramayacağımız, kabullenemeyeceğimiz bir çok gerçeklik de var. Fakat önemli olan, acı olan o gerçekleri kabul edip, onunla bir mücadele seyri içine girmektir. Bu noktada yapılan değerlendirmeleri hem anlamlı hem de yerinde görüyorum. Ben şunu söylemek istiyorum; şu anda bir meclis toplantısındaız. Bizler mecliste değiliz, ama bu hareketin bir kadrosu olarak ya da gerçekten bu noktada kendisini yatırmış bir birey olarak konuşmak, birçok şeyden bağımsız bunları ortaya koymak istiyorum. Bireysel ıkardır ya da katılım düzeyidir, bunların hepsinden bağımsız dile getireceğim.

Bu son dört aylık ve ondan önceki süreçte bazı gözlemlerimi koymak istiyorum. Bence Kadın Hareketi olarak, en temelde yaşadığımız sorun, ideolojik olarak Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nden bir kopukluğu yaşamış olmamızdır. Bu bir gerçek. Fakat bu kopukluğu–burada dinleme sabrını da göstermeye çalışıyoruz.- insan salt Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nden bir kopuş olarak da değerlendiremiyor. Bir btnen onun ilkelerine ters düştüğümüz, toplumun da çok gerisinde kaldığımız bir durum söz konusu. Gerek yapı gerek yönetim olarak içine girdiğimiz bir eksiklik. Birey olarak bu bana ağır da geliyor. Önderlik bize Kadın Kurtuluş İdeolojisi'ni armağan ederken, salt Pel., Ji.Den. veya Ren. arkadaşlar için armağan etmedi. Yapı olarak da yaşadığımız çok sancılı süreçler oldu. Belki yönetim olarak yargılanma oldu, eleştirilmesi gereken çok yn var, ama bence kadrolar olarak da ele alınması gereken bir yön var. Yani birçok arkadaşımız önderlik sahasında geçti, akademiden geçti. Biz gerçekten bunları ilkesel olarak ne kadar yaşama geçirdik ya da Kadın Hareketi'nin bütün değerlerine hizmet etme anlamında ne kadar mücadele yürüttük? Bence bunlar da sorgulanması gereken noktalardır. Örneğin Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nde çok somut bazı ilkeler var. Pel. arkadaş ilk konuşmasında “Bir kadınlı bile konuşmayacak düzeye geldik” dedi. Gerçekten de bunlar öyle basit şeyler değildir. Özgürlüğün temel ilkesi “Yurtseverlik” olarak önümüze konulduysa neden bunlara sahip ıkıyoruz? Bunun izahını, salt bizim kırılmalarımız sonucu, psikolojilerimiz sonucu oldu biçiminde yapamayız. Mesela benim 4-5 yıllık bir pratiğim, katılımım var. Ama bu 5 yıl içerisinde birçok

olguyu birbirinden çıkaracak düzeyde, güçte olduğuma inanıyorum. Ben buna somut bir örnek vermek istiyorum; 3. Kongre'ye gitmeden önce ülkeye yeni gelmiştim. Fer.'in bulunduğu çalışma zemininde kaldım. Bir yıl boyunca çok yoğun bir mücadele verildi. Olumlu veya olumsuz sonuçlar anlamında, Kadın Hareketi'nin yaptığı büyük bir hataydı. Mesela Pel. ve As. arkadaşlar bize toplantı yapmaya gelmişlerdi. Biz sadece bir takımlık güçtük, ama bayan arkadaşların kendi güçlerini görme, güven duyma yaşandı. Her birimiz farklı bir çoşku içerisine girdik. Ben bir yıl boyunca sadece iki PJA toplantısına katıldım. Bence en başta orada hata yapıldı ve siyaset alanı olarak birçok zemin sunuldu. Ben Fer.'ın bizi tecrit konumuna aldığını söylemem, ki bazı arkadaşlar biliyorlar, bilinmeyen bir şey değil, ama buna rağmen her zaman PJA'nın teşhiri yapıldı. Hiçbir zaman, "PJA bu kadar kongreye hazırlanıyor" denilmedi. Sabahtan akşama kadar gerek toplantılarda gerek bireysel konuşmalarda Ji. Den. böyle, Dıl. böyle deniliyordu. Yani biz hep bunlarla karşı karşıya kaldık. Benim çelişkiye girdiğim nokta neydi; Fer.'ın PJA'ya karşı bir mücadele yürütmesi noktasındaki çelişkiydi. Mesela soruşturmadan çıktı arkadaşlar, binlerce kere küfür ediyordu. Biz her zaman tavır koymaya çalıştık, ama buna gücümüz yetmedi. Bu anlamda, yetersiz de kaldık. Ji. Den. arkadaş hatırlarsa Dola Koke'ye düzenlenmesi oldu ve geldi. İlk, Fer. arkadaşı öperek ve sarılarak karşıladı. Ben bu yaklaşımını görünce kendi kendime, "Bu, büyük bir ikiyüzlüktür" dedim. Gerek kadında gerekse de erkekte büyük bir ikiyüzlülük vardı. Ben bunları Fer.'la tartıştığımda bana, "Senin dilin çok uzamış, otur yerine" dedi. Gerçekten biz de bazı şeylere tanık olduk. Birey olarak ondan sonra hep PJA'ya gitmeyi dayattım. Çünkü orada benim iradem kırılıyordu. İki ay boyunca bizim düzenlemelerimiz sallantıda kaldı. En son PJA'nın talimatı üzerine PJA'ya geldik. PJA'ya ulaştığımızda kurtarmalık bir konumdaydık. Eğer o süreçte PJA'ya gelmemiş olsaydık, birey olarak belki acıdır, ama biz de onların koynunda olabilirdik. Ondan sonraki süreçler itibariyle ben şunları söyleyebilirim; hem PJA ortamı hem de HPG açısından 3. Kongre'den sonra yaratılan değerler itibariyle çok fazla inkarcı bir yaklaşım da söz konusu değerdi. Ancak yapıyla ilgilenme, onun ihtiyaçlarına cevap verme konusunda bir gelişme olduğunu belirtmek istiyorum. Ben bunlara inkarcı yaklaşmak istemiyorum. PJA-HPG Konferansı'nda Pel. arkadaşın bir değerlendirmesini duyduk. Gerçekten hepimiz de çok etkilendik. Bu özeleştiri, orada yapılan değerlendirmeler olduça yerindeydi ve bir süreci kurtardı. PJA stratejik açıdan, ideolojik anlamda bir güçtür. Ama PJA böyle yaklaşmadı. Buna stratejik bir yaklaşımı söz konusu değerdi. Daha çok taktiksel bir yaklaşımdı. Yapıyla yönetim arasında yaşanan dengeyi tutturma noktasında

yetersizlikler yaşandı. Mesela Birçok kez biz rapor sistemini de geliştirmeye çalıştık. Birey olarak, 4-5 yıldır ülkedeyim, benim rapor yazdığım kadar hiç kimsenin yazdığına inanmıyorum. Çünkü gerçekten bu noktada kendini sorumlu görüyorsun ve Kadın Hareketi'ne inanıyorsun. Kim olursa olsun, ben buraya ne Pel. arkadaş için ne de bir başkası için geldim. Ona göre de bir duruş sergilemem gerekiyor. Onun bilinciyle yaklaşmaya çalıştım. Örneğin üç aşamayı biz tartışırken, bizim yürütme karargahında Zel. ve Xor. arkadaşlar vardı. Bu arkadaşlara biz kaç kere rapor geliştirdik. Hiçbir cevap gelmedi. şimdi "Yapı yönetimi işletmeye çalıştı, ama işletmeye çalışan insanlara da cevap verilmedi" diyoruz. En son Ab. arkadaş geldi, "Ben de bilmiyorum" dedi. Ben bunları ne için değerlendiriyorum; çünkü bu noktada sürekli bir doğrultu isteme taleplerimiz oldu. Fakat bu ihtiyaçlar çok fazla belirlenemedi. Bu yüzden yapı bir kırılmayı da yaşadı. şu an arkadaşlar, bilmem kaç yıl önce, birbirimizin hangi yaklaşımından dolayı kırılmalar yaşadıklarını söylüyorlar. Bence bunların hiçbiri bizim mücadele etmememizde gerekçe olmamalı. Önderlik diyor ki, "Ben sizleri yarattım, sizler benim için katıldınız." Her birimiz Önderlik için katıldık. Herbirimizin o kadar çok gerekçesi olmuş ki. Bence gerekçeler, kokuşmuş çoraplardan daha kötü ve biz bunun farkına varmalıyız artık. Birey olarak, bunlar beni artık tatmin etmiyor. Bir güven olgusundan bahsediyoruz. Bir güvensizlik yaşandı. Ben asla Kadın Kurtuluş İdeolojisi'ne karşı bir inançsızlığı ya da bir umutsuzluğu yaşamadım. Birey ve hareket olarak, genel güç olarak zorlandık, fakat hiçbir zaman inançsızlığı yaşamadık. Yine kurtarılır dedik. Bize rağmen kurtarılacağına inandık. Ama buna inanırken, mücadele tarzı olarak ya da mücadele araçları boyutuyla yanlış tercihler yaptık. En başta da PJA olarak büyük bir siyaset içerisine girdik. Siyaset yapmasını da bilmiyoruz, bu yüzden yüzümüze ve gözümüze bulaştırdık. Bu da bir gerçektir. Bu noktalarda bizim bazı şeyleri daha doğru değerlendirmemiz gerektiğine de inanıyorum. Bir çok arkadaş daha güçlü bir özeleştiri verebilmeliydiler. Bizim özeleştirimiz bizim küçüklüğümüz değil, aksine büyüklüğümüzdür. Biz bütün bireysel kaygılarımızı bir tarafa bırakıp, çok samimi bir biçimde katılmayı esas almalıyız. As. Arkadaş 2001'de bir değerlendirme yapmıştı; "Eğer biz birbirimize kadın olarak samimi yaklaşmazsak, o zaman erkeğin koynuna da girebiliriz" demişti. Ben açık söyleyeyim, bu benim mücadele yürüyüşümde belirleyici oldu. Belki o arkadaşı da tanıyorum, bir meclis üyesi olarak değerlendiriyorum, ama idealize de etmek istemiyorum. Ama her şeyden bağımsız, Önderliğin eğitimini almış bu insanlardan bir şeyler istiyorsun. Alamayınca insan hayal kırıklığına da uğruyor. Fakat gerçekten güçlü bir özeleştiri verilip bir mücadele içine girilirse ve ciddi anlamda özgürlüğün temel ilkeleri

çerçevesinde hareket edilirse, değil bu iki aylık süreç, bir bütönen bir hareket kurtarılacak. Benim buna inancım sonsuzdur. Bunun dışında, ben inanmıyorum hiçbir şey yapacak güçte de değiliz. Biz önce kendi yaşamımızı yaratmaya çalışalım. Bu kadar yaşam linç olmuş, bu kadar çirkinlikler oynanıyor gözümüzün önünde; en başta bu yaşamı kurtarma mücadelesine girelim. Ondan sonra gerisi gelir zaten. Bu noktada inançlı olduğumu belirtmek istiyorum.

Ben, Ren. arkadaşın durumuna ilişkin de bir iki noktayı dile getirmek istiyorum. şu yanılığya da girmeyelim; belki Pel. arkadaşın da kendi başına bir sürü yetersizliği var. O arkadaşı savunma anlamında söylemiyorum, ancak her iki arkadaşın durumu farklı. Eğer bu gün bu dağ ortamında yaşıyorsa Pel. arkadaş, onun tercihi budur; özgürlüktür. Ben bunu böyle değerlendiriyorum. Yanlış da olabilirim. Ama Ren. arkadaşın sağ ittifaka kaydığını düşünüyorum. İdeolojik bir yanılma söz konusu. Yanıldığı için bizi de yanılıyor. Bence de Ren. arkadaşın durumu, ideolojik anlamda ele alınıp değerlendirilmelidir. Onun dışında, yaşadığı liberalizm salt onun şahsında değil, hepimizde de yaşanan bir durum. Önderliğin en radikal olduğu konulardan biri kadın noktasıdır, ama biz bir panzehir gibi Önderliğin karşısına çıkıyoruz. İstesek te istemesek de bu duruma giriyoruz. Liberalizmi radikalizmin karşısına koymak, aslında Önderliği reddetmektir. En büyük değişim-dönüşüm gücünü oluşturan yine Önderliğin kendisidir. Ve bunu yaparken çok radikal bir tarzda yapıyor. Her birimizin; gerek mecliste yer alan arkadaşların gerek kadrolar olarak bizlerin bir bütün olarak tekrardan kirliliklerimizden yıkanıp, yeniden Önderlikle buluşmamız gerekir. Bir arkadaş Önderliğin okunmadığını, incelenmediğini söyledi; ben en son akademi ortamında da kaldım. Bu son süreç itibariyle gördüğüm veya gözlemlediğim kadarıyla, sürekli Önderlik çözümlenmeleri izlendi, okundu ve gerçekten çözüme yönelik bir arayış da oldu. Bir yoğunlaşma da yaratıldı. Bunu da inkar edemeyiz. Fakat koordinasyonun da yaşadığı sorunlar vardı. Yapılan önerilerin hepsine ben de katılıyorum. HPG'ye yönelik yapılan değerlendirmelere de katılıyorum.

Son olarak, kendime ilişkin de bir umut ve inancım var. Bu kadar tasfiyecilik de yaşansa, Önderlik bizi ayakta tutuyor. Ben bunu yitirmeyeceğim. Buna denk bir yürüyüşü sergilemeye çalışacağımı belirtmek istiyorum. Bu toplantının da o güce ulaştığını düşündüğümü belirtmek istiyorum.

Örgütsüzlük, Kadını Erkeğe Mahkum Etmektir

şer. (A) ark: Birçok noktada görüş dile geldi. Ama yine de kendi değerlendirmemi ortaya koymak istiyorum. Arkadaşlar, bir taraftan Kadın

Kurtuluş İdeolojisi'nden bir kopuş ve bununla beraber bir taraftan da kadın katliamı yaşandığını belirttiler. Bu suu ortaklığında, biz PJA meclis üyeleri de varız. Bence hiu kimse kendisini bunun dışında tutmamalıdır, farklı gerekçeler bulmamalıdır. Hem bazı konularda kendi görüşlerimi dile getirmek istiyorum hem de kendi konumumu ortaya koymak istiyorum. Aslında Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nin ilkelerine ters dışmekle beraber, ben kendi açımdan Parti'ye katılım ilkelerime de ters dıştüm. Çünkü benim katılımımda belirleyici olan bir yön, Alman faşızminde yaşanan insanlık suçlarıydı. Terörist olaylara başka insanların, kadınların kurban edilmemesi için mücadele etmeye geldim. Bu nokta, benim katılımımda belirleyicidir. Ama bu gün bizim örgüt ortamımızda bir kadın katliamı yaşanıyorsa, bir halkı muğlaklaştıran bir çizgi ortaya çıkmışsa; demek ki bu tabloda bizim de payımız vardır. Çizgiler konusunda Za. arkadaşın değerlendirmesine katılıyorum. Ama en önemli noktayı, 'aııklik' ilkesi olarak görüyorum. Benim de belki 6. Kongre, 2. Kongre ve ondan sonraki süreçlerde konsey iuerisinde yaşanan sorunlar ve bireyler şahsında belli kaygılarım olmuştu, ama 7. Kongre'den sonra konseyin yaptığı birlik çağrılarına ben de inandım. Bu, belki benim bazı şeylere uok idealist yaklaşımlarımdan kaynaklı bir durumdur. Kadın temsilcisi olarak Pel. arkadaş, konsey iuinde yer alıyordu. Belli bilgileri bilmesine rağmen, bunları meclis ve arkadaş yapısıyla paylaşmamasını, etkili bir mücadeleye dönüştürülmemesini büyük bir suu olarak görüyorum. Ben o süreçte ülkede kalmadım belki, ama yine de bazı yansımalarını hissedebiliyorduk. O süreçlerde burada kalan arkadaşların, bir aııklik getirmesi gerekir. Ben salt Pel. arkadaş iuin söylemiyorum, Konsey iuinde yer alan diğer bayan arkadaşlar iuin de aynı şey geçerli. Ren. ve Soz. arkadaş aıısından da bir suu olarak değerlendiriyorum. İnsan ne söyleyeceğini tam olarak bilemiyor. Arkadaşın bireyci yaklaşımları ortaya çıkabilir, ki pratik iuinde hepimizin bireysellikleri oluyor. Mesela en son Musul'daki tartışma iuin, "Pel. arkadaş gelmezse bir uözüm olmaz" demek hem kendilerine yaklaşımları hem de arkadaşa yaklaşımları aıısından, bunun en acı geruekliğinin ifadesiydi. Birbirimize fazla emek vermedik. Yaptığımız işlere sahip çıkmadık. Birbirimizi bu anlamda büyütmedik. Farklı merkezlerimizde örgütlenme modelleri tartışılıyor. Kadın Kurtuluş İdeolojisi'ne karşı yaşadığımız yanılığları ortadan kaldırmazsak, bu ualışmaları yürütecek kapasitede olmayacağız...Irakta bir ualışma zemini var. Hem kurumsal hem kitlesel ualışmalar söz konusu, ama o ualışmalara tabandan bir destek vermektense, var olan değerler üzerinden bir ualışma yürütülmesi söz konusu. Eğer biz, birbirimizin ualışmalarını sahiplenmezsek, ualışmaları daha sonuu verici kılamazsak, nasıl örgütleyebileceğimiz konusunda bir yoğunlaşma yaşamazsak, sadece nasıl birbirimizi dışürebiliriz veya ualışmaları daha nasıl kötüleştirip kendimizi haklı uıkarırız diye bir yaklaşım iuinde olursak herhangi bir yere

varamayız. Musul'da kadın koordinasyonu ile PJA koordinasyonu arasındaki toplantıya ben de katıldım. Daha sonraki görüşmelere katılmadım. İki aylık bir kopukluk yaşandı. Biz Avrupa çalışmasında bunun sancılarını çok yoğun yaşıyorduk. Bir taraftan Pel. arkadaş telefonla Avrupa meclis toplantısına katılıyor, bir çerçeve çiziyor, Kadın Hareketi'nin Kongra-Gel'in dışında örgütleneceği söyleniyor; diğer taraftan kadın komitesinden bir not geliyor ve bundan sonra PJA'nın bütün çalışmaları demokratik kadın koordinasyonu Kongra Gel kapsamında örgütlendirilecek deniliyor. Yani böyle birbiriyle çelişen değerlendirmelerden nasıl bir perspektif alabiliriz? O çelişkileri ortadan kaldırmak için mutlaka tartışmak gerekiyordu. Avrupa'dan ve farklı alanlardan gelen raporlar vardı. Bence arkadaşların yoğunlaşmaları yaşanan sorunlar üzerinde değildi. Her arkadaş kendini farklı bir ruh hali içine sokmuştu. Önderliğin görüşme notlarında vardı; yani Hollywood kültürüne yenilmeden özgür yaşamı yaratabilmekten bahsediyordu Önderlik. Bence Hollywood kültürü ortamımıza girdi. Önderliğe yazılan bilgilendirme ve öneri tekmilini, şimdi arkadaşların değerlendirmelerini dinledikten sonra ben de çok yetersiz buluyorum. Ben o zaman da, çekirdek kadrodan ne kastedildiğini anlamadım. Kafamdaki soru işaretlerini dile getirmedim.

Avrupa çalışmaları açısından da birkaç nokta dile getirmek istiyorum. Nasıl ki ülkede 3. Kongre sonrası kaba retçilik adı altında bir mücadelesizlik yaşanmışsa, bir ulaşma içine girilmişse, Avrupa çalışmaları açısından da bunlar yaşandı. Hem genel çalışmalar hem de özgün çalışmalar üzerinde erkeğin tarzı hakim oldu. Yani çalışmaları sadece aيدات sonuçlarıyla veya bazı rakamlarla ele bir yaklaşım ortaya çıktı. Bir de bireylerin pragmatist yaklaşımları söz konusuydu. PJA meclisi içerisinde öyle hassasiyetler oluşmuştu ki. eleştirmek veya değiştirmek için hiçkimse o gücü açığa çıkarmadı. Kaderci bir yaklaşım söz konusuydu. "Burası Avrupa'dır. Avrupa insanı robotlaştırıyor, bürokratlaştırıyor" yaklaşımları içine girdik. Diğer taraftan, Rı. arkadaşın belli müdahaleleri, insana yönelen tarzı bazı kırılmaları beraberinde getirdi. Genel çalışmalar açısından böyle bir gerçeklik hakimdi. Ama kadın konferansında sonra, örgütsel model üzerine yürütülen tartışmalarımız konusunda, Avrupaki arkadaşların Rı. arkadaşın söylediklerini savduklarına ilişkin görüşe katılmıyorum. Çünkü hem yürütme içerisinde hem de geniş bir kadro yapısıyla yapılan somut tartışmalar vardı. Ben Kongra Gel'in ve PJA Konferansı'nın Avrupa'ya sağlıklı aktarılmadığını düşünüyorum. Diğer raporlarda dile gelen görüşlerimizde haklı yönlerin olduğunu halen düşünüyorum. Yani bağımsız kadın örgütlenmesinin veya iki boyutta bir örgütlenmenin şu anda gündeme alınmasının erken olduğunu savunuyorum. Kongre'ye kadın delegelerinin gönderilmesi konusunda ciddi bir eksikliği yaşadık. Çünkü Avrupa'daki kadın bileşimi kadını

temsil edecek potansiyelde değil. Bilginin geç gelmesinin veya teknik sorunların bundan payı vardır. Bence en fazla özeleştiri vermemiz gereken nokta, hem konferansa dönük hem de Konra Gel'e dönük düşünsel bir katkının o taraftan verilmeyişidir. Yoğunlaşmalarımızı aktaramadık ve bu konuda rolümüzü oynayamadık. Onun dışında, iki arkadaş meclis düzeyinde Kongre'ye katıldılar; Nl. ve Ze. arkadaşlar. Bence buradaki PJA koordinasyonu bu arkadaşlarla tartışabilirdi. nk geldikleri zaman, burada ne olup bittiğini aktaramıyorlardı. Yani herhangi bir noktada bir netlik yoktu. Bu açıdan, buradaki arkadaşların yaklaşmalarını sorumsuzluk olarak değerlendiriyorum. Kendi açımdan, Avrupa PJA alışmaları içinde sorumlukları çok fazla sahiplenilen bir yaklaşım gelişmediğini söyleyebilirim. Kendi alışma saham ile sınırlı kaldım. Bir meclis yesi olarak kendi görevime sahip çıktığımı söyleyemem. Birçok noktada liberal ve pasif kaldığımı belirtmek istiyorum. Yine de benim için en acı gerçeklik, -sıkça bana gelen bir eleştiredir- kolektif olmama, paylaşımcı olmama. Pratik içinde tıkanma, bireyci bir tarzla çalışmaları yürütme benim şahsımda çok bariz ortaya çıktı. Özellikle vakıf çalışmaları için hem nderliğin hem de kadın yapısının her zaman beklentileri, umutları vardı. Halen de var. O çalışmaların içinde yer aldım, ama orada da ortaya çıkan pratikleşme düzeyimin, herhangi bir biçimde beklentilere cevap olduğumu söylemem. Bu konuda zeleştirmiyorum. Max.'a geldiğimde, bir tarafta geç arkadaşları, diğer taraftan daha dört yıl önce orada hasta olarak konumlandırılan ama grevlendirilmeyen arkadaşları grdğimde vicdan muhasebesi yapmak zorunda kaldım. Hem hasta hem de gazi arkadaşlar için uygun bazı kurumlarımız var, bunların imkan yaratması gerekirdi. Ama mevcut çalışma düzeyiyle henüz bir Şey ortaya çıkmadı. Kendi kimliğimizi yeniden kazanma mücadelesi vermemiz gerekiyor. Böylesi bir kararlılık bu toplantıdan ıkmalı. İstifaları ve istifa eğilimlerini ne Vi. ne Ber. ne Sa. ne de Pi. arkadaşlar açıdan ben de doğru bulmuyorum. Bu süreçte istifa etmek, bana göre mte vazilik değildir, bireycilik ve sorumsuzluktur. Yapı bizi görevden alabilir. Yani yapının o hakkı var.

Bir nokta daha söylemek istiyorum; ben bu toplantı esnasında da bunu yaşadım, gerçekten llerimizi yeniden ele alalım. Neyi red neyi kabul ediyoruz? Yeniden kabul ve ret llerimizi netleştirmemiz gerektiğine inanıyoruz. Gerçekten bir ideolojik netleşme yaşamamız şarttır. Bu hareketin önemine denk bir çalışma yürütmemiz gerekir. Mesela 3. Kongre'de de bir değerlendirme yapıldı. Artık kendi psikolojilerimizle kendimizi izah etme lksmzn olmadığı belirtilmişti. Bence o değerlendirme bu süreç için de geçerlidir. Bu açıdan, Pel. arkadaşın, "Ruh hallerimiz iyi değildi, ondan dolayı bunu yapamadık" Őeklindeki yaklaşımını eleştiriyorum. Ji. arkadaşın da diğer tarafa itilme gerekçesini kendi adıma kabul etmiyorum. Ren., Pel. ve diğer arkadaşlar için yapılan

önerilere katılıyorum. Bence de bu süreçte bu arkadaşların görevden alınıp özeleştiri raporu yazmaları daha doğru olacak.

Roj. ark: Tabii bu toplantının ağırlığı önderliğin yaptığı çağrıya göre PJA'nın bağımsız bir çizgide yürümesi buna göre yapılan değerlendirmelerin ağırlığı var. Tabii her boyutta geliştirilen değerlendirmelerin bir sonuca ulaşması çok önemlidir. Çözümlemek, tarihten yola çıkarak ele almak belli bir sınıra kadar bir önemi olabilir. Ama bazı konularda arkadaşlar sınırları açtılar. Bunun için ben diyorum Önderliğin görüşme notlarında çıkan perspektiflerine göre, zaten bunlar asla tartışma konusu yapılmaz. Her iki çizginin de ne kadar zararları var ne kadar tehlike arz ediyorlar bunlar bütün yönleriyle değerlendirildi. Genel boyutta fazla değerlendirmeyeceğim. Kadın boyutuyla, yaşanan örgütsüzlüğü değerlendirmek gerekiyor. Kadın boyutuyla o çizginin etkisine girme durumu var. Bunun için de bu toplantı insana güven veriyor. Yani bağımsız bir çizgide, özellikle de Önderlik çizgisinde yürüyeceğine dair insana güven veriyor. O yönlü bir umudumuz da var. Yani illa herkesin PJA üyesi olmasına da gerek yok. Tercihlerini farklı yapanlar olabilir ve bence bu doğaldır da. Herkesin de biraz böyle yaklaşması gerekiyor. Toplantıda böyle bir şeye ulaşmamız da gerekiyor. Yaptığımız bu toplantıyı da, yürüttüğümüz mücadelenin bir parçası olarak algılıyorum. Önderlik çizgisine dönmenin bir mücadelesi olarak algılıyorum. Yani diğer çizgilerden etkilenme olabilir, bunun bilimsel izahları da yapılabilir. Bunun için de cesurca değerlendirmeler olabilir. Yani çok ayıp değil, çizgilerden etkilenmeler olmuş olabilir. Fakat önemli olan bu hatayı görüp, bu yanlışı görüp ondan dönmektir, Önderlik çizgisinde kararlaşmaktır. Yani biz bu süreçten sonra bir insana, illa gelip özgürlük çizgisinde yürüyeceksin diyemeyiz. Örgüt gerçekliği de gözler önündedir. Eskisi gibi olmayacağını herkes biliyor. Fakat PJA'nın birliği önemlidir. Biz de yönetimin bir üyesiyiz. O yüzden ben de kendi tutumu koymak istiyorum. Bu süreçte biz de bulunduğumuz alanda çok fazla çizgiyi uygulayamadık. Sol çizginin çok fazla tahribat yaptığını söyleyemem. Bulduğumuz alanda daha çok sağ çizginin etkileri vardı. Teslimiyetçi bir çizgiydi. Bu çizginin kadın çalışmalarına yansımalarını değerlendirmek gerekiyor. Kadın boyutunda şunu gördüm; ilk KADEK Merkez Toplantısına katıldığımda grup oluşumu dikkatimi çekmişti. Ji., Dıl. arkadaşlar sürekli bir aradaydılar. Ben bunu Pel. arkadaşına da belirtmiştim. Belki yeni yeni bazı şeylerle karşılaşıyordum. Fakat bu yönlü bir tehlikeyi sezebiliyordum. Yürüttüğüm çalışma alanı açısından da bazı şeyleri belirtmek istiyorum. Kendi tutumum açısından da belirtmem gerekiyor. Düzenlememiz ilkin Hel. arkadaşın yanına yapıldı. Ben bu yönlü

itirazlarımı da geliştirdim. O arkadaşla çalışmak istemediğimi de defalarca belirttim. Cu. ve Fer. arkadaşlara bile söyledim bunu. O arkadaşla yapamayacağımı belirttim. Hel. arkadaş boyutunda teslimiyetçi bir çizgi zaten hakimdi. O arkadaşın yanında kendimi çok rahat hissedemiyordum. Hel., PJA'nın Merkez toplantı sonuçlarını Bot. arkadaşa aktardı. Çok gizli yaptığını sandı, fakat ben fark ettim ve arkadaşlara aktarım yaptığına dair bilgi verdim. Gerçekten o yaklaşım karşısında şok oldum. Neden bu yönlü bir aktarım yapıyorsun da dedim. Tavrımı koyup buldukları alandan uzaklaştım. Öyle bir tavır koyduktan sonra, dzenlememin durdurulduğunu, Irak'a gitmeyeceğimi, Gençlik Kongresine katılacağımı belirttiler. Tabii ben de yapmış oldukları bu düzenlemeyi anında reddettim. Yani çok fazla anlatımlarımla arkadaşları sıkmak istemiyorum, fakat tutum sahibi olduğun zaman da çalışman önünde engel oluyorlardı. Seni istedikleri yere düzenliyorlardı. Onların yanında çalışmamak için çok ısrar ettim. Hel. arkadaşla birlikte çalışıyorduk, fakat gerçekten nerede olduğunu, ne yaptığını pek fazla bilmiyorduk. Ben bu dile getirdiklerimin hepsini onlarla tartıştım. Böyle alışma olmayacağını da defalarca belirttim. Yöneticiliğin böyle yapılamayacağını da belirttim. Birlikte çalışıyorduk, ben gece gündüz halkın içindeydim, fakat onun nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Kongra Gel'den sonra o arkadaşlarla birlikte çalışmak istemediğimi tekrar belirttim. Kongra Gel'den sonra zaten her şey değişti. O grubun tekrar Irak'a gelişi beni düşündürmüştü. Bu yönlü sıkıntılarımı da arkadaşlara belirtmiştim. Fakat arkadaşlar sundukları perspektifler, böylesi durumlar karşısında güçlü olunması gerektiği yönündeydi. Kendime esas aldığım da budur. Yani artık bireyin kendisinin mücadele sahibi, bir duruş sahibi olması gerekiyor. Bireyin artık bir şeyler yapması gerekiyor. Kendi kendine yetmen gerekiyor. Örgütümüz içerisinde, maneviyatın, moralin çok fazla önemi var ve örgüt bunları çok esas da alıyor. Hiyerarşik sistemden kaynaklı olarak insanlarda iradi bir gelişim olmamiş. Önderlik savunmalarda bunların hepsini ozmlyor. İktidar hırsının insanı götürdüğü noktaları çok kapsamlı bir şekilde açıyor. Ben tekrardan değinme gereği duymuyorum, nk önderlik bütün bunların hepsini çok kapsamlı bir biçimde ozmlemiş, değerlendirmiş. Yani bu sistemin kısa bir süreç içerisinde ortadan kalkması çok hayali bir şey olur. Bilimsellikten uzak bir şey olur. nk yılların oturmuşluğu var. Bazı şeyler içselleşmiş, onların aşılması öyle kısa vadede olacak bir şey değil. Irak sahasında çalışan kadrolarda manevi anlamda bir boşluk yaşanıyordu. Sağ eğilimin alanda çok tahribatları oldu. Çok zorlandık. Kendi açımdan verdiğim bir karar da vardı, yaratılan tahribatlara karşı her yönüyle kadroyla ilgilenme kararı aldım. Karmaşıklık yaratanları çoğu kez bozdum, kovdum. Kendim için halk içinde çalışmayı bir

tercih olarak belirledim. Ben tüm gücümü halka verdim. İlk başta değerlendirme yapmam biraz da kaynağını bundan alıyor. Çünkü gerçekten halkın içindeydim ve yaşananlardan çok uzaktım. Neler olmuş neler bitmiş, ondan çok fazla haberim yoktu. Irak sahasına geçen arkadaşların hiçbirini de görmedim. Ne Pel., ne Ze., ne Ber. arkadaşları gördüm. Kendime biraz daha esas aldığım, halkın içinde çalışmaktı. Yaratılan tahribatları da gözümle görmedim. İnsanları gücüm oranında ikna etmeye, yürütmeye çalıştım. İnsanları kaçırmamaya çalıştım. Gücüm oranında kadroya, yapıya destek sunmaya da çalıştım. Kendimi pirüpak da yapma niyetim yok. Gücüm oranında mücadele etmeye çalıştım. Fakat yetersizdi. Şimdi güç anlamında zaten yetersizliklerimiz var, örgütten de güç alınmayınca yaşanan durumlarla çok fazla bir mücadele içerisine giremiyorsun. Girsen bile etkileyici olamıyorsun. Bir sürü kaçış oldu, yine yaşanan tahribatlar vardı. Bunların hepsiyle mücadele edebilmen için güçlü olman gerekiyor, her yönüyle donanımlı olman gerekiyor. Bunlar olmayınca da tabii ki insan zorlanıyor. Kendi tarzımı böyle değerlendirebilirim. Ordu çalışmalarındayken de sadece bana verilen çalışmayla yetinirdim, ya da sadece onunla ilgilenirdim, diğer çalışmaları çok fazla umursamazdım. Bu yönlü arkadaşlardan da eleştiriler aldım. Kendimi genel karşı sorumlu görmediğim yönünde arkadaşların eleştirileri olmuştu. Yani benim pratiğim bu yönlüydü. Irak'ta da bu yönlü bir çalışma yürüttüm. Yani çalışmam neyse onu yaparım, diğerlerine karışmam diyordum. Yaşananlarda ben de kendi payımı görüyorum. Çoğu kez çalışmaları bırakıp dağlara dönmeyi bile düşündüm. Fakat arkadaşlar, “dağlarda da karışıklık var, çalışmaları bırak gitmek çok fazla doğru olmaz” dediler. Duygu ve vicdan boyutunda kendim de rahat değilim. Çünkü kendini genele karşı çok fazla sorumlu görmedin mi, kalkıp konuşma hakkını bile insan kendisinde göremiyor. Kendini genel çalışmalara karşı sorumlu görmedikten sonra kalkıp da şunu bunu değerlendirmek çok fazla doğru bir yaklaşım da olmaz. Kısacası yaşananlarda ben de kendi payımı görebiliyorum. Kendimi bir meclis üyesi olarak görmedim. Bu yüzden de ciddi zayıflıklar yaşadık. Bu toplantı bu anlamda bize güç de veriyor. Toplantıya gelirken şunu bile düşündüm; yani çalışmalar var, onları bırakıp gitmektense, toplantıya bile katılmamayı düşündüm. Çünkü çalışabilecek kimse yoktu, o yüzden kalıp çalışmayı bile düşündüm.

Irak sahasına gelen arkadaşlar boyutunda yaşananları arkadaşlar değerlendirdiler. Herkes aynı düzeyde tabii ki hesap vermez. Ama hepimizin de bir boyutta yaşananlarda payı vardır diye düşünüyorum. Arkadaşlar kalkıp değerlendirdiler de, yaşananlar karşısında özeleştirisel tutumu ben yetersiz gördüm. Pi., Dr. Ji. ve Za.

arkadaşların özeleştirileri yetersizdi. Yani tamam yaşananlarda çok payımız olmayabilir. Ama biz ne yaptık? Biz ne kadar halkın içine girebildik, biz ne kadar o bürokratizmi kırabildik? Bunlar boyutunda köklü bir özeleştirme gerekiyor. Bu boyutları da değerlendirmek gerekiyordu. Ren. arkadaşın durumuna ilişkin birkaç şey belirtmek istiyorum; arkadaşları birkaç noktayı dile getirdi. Irak'ta yaşanan durumlarda Ren. arkadaş çok fazla tarafsız değil. Irak'ta sorumlu düzeyde görev yapan arkadaştı. Fakat çok fazla bir yoğunlaşması yoktu. Dengeliyordu. Fer. arkadaş bir kere, "Ren. arkadaş Roj. arkadaşın Gençlik çalışmalarında kalmak istemediğini, bunun da nedenin Hel.'in orada olmasından kaynağını aldığını belirtti" dedi. Ben de çalışmak istediğimi, onlar gibi yüz kişi de olsa yine çalışırım. Çalışma konusunda iddialı olduğumu belirttim. O arkadaşın çalışmadığını, çalışmalara dönük hiçbir yoğunlaşmasının olmadığını, bu yüzden de çalışmalarda kalmayı hak etmediğini belirttim. Yani sen Ren. arkadaşına bir şey söylemek istediğinde, "Gidin Pel. arkadaş gile belirtin. Ben bilmiyorum. Ben bunların düzenlemesini yapmıyorum, diğer arkadaşlar yapıyor" diyordu. Genel anlamda insan değerlendirdiğinde oportünist bir yaklaşımı insan görebiliyor. Yani bazı şeyler zihniyet sorunudur. Kısa sürede çözülmez. Irak'ta kendini bırakmışlık vardı. Madem onlar öyle yapıyor, biz de böyle yaparız deniliyordu. İnsan kendisini yargılamaya kalktığında gerçekten duygu anlamında, vicdani anlamda çok rahat olamıyor. İnsan kendisinde konuşma hakkını da göremiyor. Arkadaşlara yönelik yapılan önerilere katılıyorum. Özellikle Ren. ve Pel. arkadaşların görevlerinin dondurulması ve rapor yazmalarına ben de katılıyorum. Ren. arkadaşın durumu, Pel. arkadaşın durumundan daha ağır. Genel olarak bunları belirtiyorum.

Ron. ark: Kadın Hareketi'ne yönelik gelen eleştirilere katılıyorum. Gerçekten insanın kafasında soru işaretleri oluşuyor. Neden hareketimiz bu kadar kolay ve kısa bir sürede tasfiyeye doğru gidebiliyor? Bunu herbirimizin kendimize sorması gerekir. Bu, kaynağını örgüt şekillenmesinden mi alıyor? Örgütün mekanizmaları içten çürüdüğünde, tabii ki örgüt, dağılmaya yüz yüze gelir. Bu süreçte olan gelişmeler var. PKK, KADEK oldu. Her ne kadar örgütlenme anlamında bir fark olmasa da, KADEK ile Kongra Gel arasında büyük bir fark var. Örgütlülük anlamında çok büyük değişimler oldu. Kadın yapısında büyük bir parçalılık yaşandı. Kongra Gel'in her kurumunda kadının yer alması gerekiyordu. Bunun dışında, her parçanın parti özgünlüğüne göre bir düzenlenmesinin yapılması gerekiyordu. Her parçanın parti kollarında kadın yerini aldı. Bunların hepsini birleştirmek için bir mekanizma gerekiyordu. Yani öyle bir

örgütlülük olmalıydı ki, bu kolları bir araya getirebilsin. Biz bugün toplumdaki kadının haklarını nasıl savunacağız; örgütlülük yoluyla ancak yapabiliriz böyle bir şeyi. Biz Kadınların haklarını koruma kurumlarını kuracaksın ki, kadınlar sisteme karşı kendi haklarını koruyabilsin. Bu yine örgütlülükle olur, kurumlarla olur. Şimdi bir hareketin içinde böyle bir mekanizma olmazsa veya tüm bunları bir çatıda birleştirecek bir örgütlülük yaratılmazsa ve tek bir perspektif altında yürümezse tabii ki yıkılmaya doğru da gider, tasfiyeye doğru da gider. Biz her zaman, tasfiyeci çizginin çıktığını söylüyoruz. Bir hava kalkıyor ve bizi hemen sarsıyor, yerimizden oynatıyor neredeyse. Bunu bugün getirip, ideolojik bir derinliğimizin olmamasına bağlamak doğru değil. Sorun sadece bununla sınırlı değil. Esasta ideolojiyi derinleştirecek olan, örgüttür ve süreci çok yakından takip etmek önemlidir. Yani şimdi, Kadın Hareketi süreci ne kadar öncesinden takip etti ve ona göre bir tedbir aldı? Halkın ayakta olduğu, ayaklanmada olduğu bir süreçte KADEK de böyle bir süreçten geçiyordu. KADEK sürekli Kürdistan'ın her parçasına perspektifler sunuyordu. Kadın da bununla ayaklanıyordu. Ama ne zaman ki, KADEK Kongra Gel oldu ve bir dönüşümü sağladı, tasfiye eğilimleri ortaya çıktı; bu, direkt etkisini Kadın Hareketi üzerinde de gösterdi. Kadın da bu genel havayla birlikte tasfiyeye gitti. Bu ne anlama geliyor; şimdiye kadar kadın kendi özgücüsüyle, iradesiyle kendisinde bir tedbiri oluşturmamış demektir. Genel çizgi nasıl yürümüşse o da öyle yürümüş. Tasfiyeci çizgiye karşı bir örgütlülüğe ihtiyaç olduğu kesin olarak ortaya çıkmıştır. Bu konuda bir tedbirin olması şarttır. Ve Kongra Gel'in yarattığı bu demokratik gelişmelerin hareketimizin içinde de gelişmesi kesinlikle gerekiyor. Yani Kongra Gel'den önce, PJA kendi kongresini yapmalıydı, dönüşümde bulunmalıydı. Parti olmaktan çıkıp hareket mi olurdu, yoksa Kongre mi olurdu, artık kendine bir örgütlülük yaratmalıydı ki, bütün parçaları denetleyebilsin. Ya da öyle yatay bir örgütlenme yaratmalıydı ki, demokrasi halkın içinde gelişsin. Yani kadının böyle bir örgütlemeye gitmesi şarttı. Bunlar geç atılmış adımlardır. Bu da kadının gelişmeleri takip etmesine bağlıdır. Şimdi geçmiş pratikler değerlendirildi. Özellikle reformcu eğilimleri tartışıldı. Ben kendim zaten reform kavramına katılmıyorum. Neden? Neye reform denilir; çürümüş, bitmiş bir şeyi yeniden yama yapıyorsun. PKK içinde çürümüş ve yeniden yamaladığımız bir şey yoktur. Ha diyelim, toplumsal reformlardır. Zaten PKK'de hiçbir zaman toplumsal reformlar, evlilikler, aşklar reddedilmedi. Fakat hangisi reddedildi; aşk adına insanı köleliğe götüren şeyler reddedildi. Fakat özgür bir toplumu, özgür bir bireyi ortaya çıkaracak bir yaşamı, PKK baştan beri reddetmemiştir. Fakat reform kavramı, uygun değildir bence. Kongra Gel içinde çok geniş

örgütsel gelişmeler yaşandı. Bu son yaşanan eğilimlere ilişkin, halkın reflekslerini bazı bariz örneklerle vermek istiyorum. Mesela bazı yerlerde düşünce ayrılığından bahsediliyor. Bazı yerlerde demokrasi adına herkesin düşüncelerini serbest dile getirebileceği söyleniyor. Herkesin eğilimlerini yaşatmada, tercihlerini yapmada serbest olduğu dile getiriliyor. Bunların hepsi de demokrasi adına yapılıyor. TV’de Kongre’nin sonuçları açıkladığında -Ferhat açıklamıştı- herkesi bir telaş sardı. Herkes kadroları arıyordu, bu kongre ne kararlar almış diye. Önderlik özgürlüğüne mi kavuştu ki, böyle kararlar alınıyor? Haklarımız verilmiş midir ki böyle kararlara gidiliyor? Kadrodan önce halk, bunun bir tasfiye etme eğilimi olduğunu söylüyordu. “Kongra Gel mi almış, kim almışsa almış, biz bunları yerinde bulmuyoruz” diyordu halk. Halkın bu konudaki tavırları gayet netti. Yani “Kardeş kardeşe nasıl ihanet eder” diyorlardı. Hatta, “Eğer onlar öldürölmezlerse, biz bu Parti’nin dostu değiliz” diye belirtiyorlardı. Halk bu şekilde Önderliğe sahip çıkıyor. Bu yaşanan gelişmeler güya demokrasi adına, serbest olacağız adına, tercihler adına yapılıyordu. Ben, tercihlerin özgürlük adına yapılması gerektiğini düşünüyorum. Eğer baştan beri ben tercihimizi özgürlükten yana yapmışsam, bugün de tercihim özgürlüktür. Ve ben bu Parti’nin fedaisiyim. Çünkü ben sonuna kadar özgürlük için kendimi adamışım. Özgürlük öyle kolay bir şey değil. Belki çoğu zaman “Kırıldık, düştük, psikolojilerimiz iyi değildi” diyoruz, ama özgürlük öyle kırıldım mırıldımlarla olmuyor. Fakat bizler bu durumlara çok erken düşüyoruz. Bu platformda da bir çok arkadaşlarımızın yaklaşımı buydu. Kendilerini gerekçelerle izah etme mantığı ön plana çıktı. Bunlar, öncesinde bir kadronun söyledikleriydi. Fakat bugün en üst düzeyde meclisteki arkadaşlar bunları söylüyorlar. Gerçekten biz layık görmüyoruz. Yani bir kerecik olsun mecliste yer alan arkadaşlarımızın halkın içine insinler ve halkın yaşadığı duyguları görsünler. Nasıl dakika dakika, saniye saniye Önderliğin durumunu takip ediyorlar. Nasıl özgürlük mücadelesinin gelişimini takip ediyorlar İşte o zaman arkadaşlar vicdan azabı çekecekler. O zaman kırıldıklarını, iyi olmadıklarını söyleyecekler. Kamışlı’da bir yürüyüş yapılmış. Barzani yanlıları iki kişinin bırakılması için slogan atıyorlar, ‘Bijî Barzani’ diye. Bizim dostlarımız da yürüyüşe katılıp, ‘Bijî Serok Apo’ sloganını atıyorlar. Demokrasi bu şekilde halkın içinde doğal gelişiyor. Kürt halkının birliği bu şekilde oluyor. Bizim burada, demokrasidir, düşüncelerimiz ayrıdır adı altında herkes kendi başının çaresine baksın deme gibi bir hakkımız olamaz. Demokrasi bu şekilde olmaz. Bu parçalılıktır sadece, başka bir şey değil. Bunun için de halk bugün yüzde yüz birlik istiyor. Hatta ben gelmeden önce oradaki partilerin kadın kolları bize mektup yollamışlar ve “Biz bu yıl ki 8 Mart’ı PYD’li ve PKK’li kadınlarla kutlamak

istiyoruz” demişler. Şimdiye kadar hiçbiri böyle bir talepte bulunmamıştı. Ama bu yıl böyle bir şey oldu. Hatta hazırlıklarını bu çerçevede yapmışlar. Biz ise hareket olarak bugün parçalılığı içimizde yaşıyoruz. Mesela Ji. arkadaş bu parçalılığın zaten olacağını söyledi. Yani öyle değil. Niye parçalılık olsun ki? Hani geneli anladık, diyelim ki erkeğin hiyerarşik zihniyetinden ileri geliyor. Kadının kendi içinde neden parçalılık mantığı ve düşünce ayrılığını demokrasi adına yapalım? Suriye’deki kadın çalışmaları ilk etapta çok çelişkili geçti. PYD’nin kuruluşundan sonra kadın kolları da kurulmalıydı. Hareket olma çalışmaları olmalıydı. Tabii ki bunun kuruluşu bir konferans sonucu olmalıydı. Fakat böyle bir şey yok. Ne kadın kolları anlamında ne de hareket olma anlamında hiçbir hazırlık yoktu. Kollardan oraya gelen kadronun nasıl bir anlayışı vardı; Kongrenin kararıdır 6 ayda konferans olmalıdır. Tamam yapılsın, ama mantık nedir? PJA’da, “Ta ki PJA kongresi olana kadar ayrışma olmasın” diye talimat veriyor. Yani iki ayrı talimat var. Biri “PYD kongresinin kararıdır, olsun” diyor; diğeri, “Yok, sakın ayrışmayın” diyor. Orada kaç ay birbirlerinin boğazına girmişler. Bu ayrışma nasıl oldu? “Kadro ve halk arasında bir ayrışmaya gidilsin” denildi. Hepsi aynı zemindir. Tercihlere bırakılacaktı. Zaten Na. arkadaş geldi ve tercihlere bıraktı. “Sen kadın kollarında mı yer alacaksın, harekette mi yer alacaksın?” diye soruyordu. Her ikisi de kadın çalışmasıdır. O da özgürlük içindir, bu da özgürlük içindir. Neyin tercihini yapacaksın? Zaten bu tercihler meselesi üzerinde çok tassaruf yapıldı. Bazılarına adeta “Eğer istiyorsan eve de git. Bizim için sorun değil, yapamıyorsan git otur. Eğer istiyorsan seni Avrupa’ya yollarız, farklı bir yere göndeririz” denildi. Bu tasfiye çizgisinde olanların başta bir hedefi de, PYD aracılığıyla Küçük Güney çalışmalarına hakim olmaktı. Bu oldukça açık bir şeydi. Özellikle kadın çalışmalarına yönelik böyle bir şey vardı. Na. arkadaş hiçbir şey yapmıyordu. Gidip bazı toplantılar yapıyor, ama o toplantılarda kim ne konuşuyor, neler oluyor hiçkimse bilmiyordu. Bu toplantıların sonuçları hiçbir örgüte tekmil olarak verilmiyor. Ne harekete ne de PYD’ye hiçbir tekmil gitmiyor. Ron. arkadaş gelmiş, sağlık sorunlarıyla uğraşılıyor. Ro. ark. belli bir süredir oradadır; ne halka bir toplantı yapabiliyordu ne de kadroya. Aktif bir çalışmaya katılmadı. Çalışma öyle bir yere geldi ki, yönetimsiz, denetimsiz bir hal aldı. Herkes kendi vicdanına bırakıldı. Kim ne kadar yaparsa artık. Zaten PYD kollarından gelenlerin çoğu oturdu. “Madem Fer. böyle yaptı, biz de gidip böyle yapacağız” diye gerekçe yapıyorlardı. Böylece var olan çalışma potansiyeli yok edildi. Oynandı, üzerinde tassaruf geliştirildi ve yavaş yavaş tasfiye edildi. Kadın, devletin hedefi haline geldi. Hem Suriye’de hem de Lübnan’da kimi tutukladıysa, kadın yönetimlerini soruyorlardı. Ama öyle bir hale geldi

ki, artık devlet hiçbir Őeyin peşine dūřmüyor. Őimdi arkadaşlarımızı kuzular gibi tutukluyor. O kadar yoğun saldırıları var ki. Özellikle halkın ajanlaştırılması çok yoğun. Belki bazı adımlar atılıyor, ama arkadaşlar birbirlerini ikna etsinler ya da PJA ve PYD arasında bir diyalog olsun adı altında çalışmaların ayrıştırılması kararı yerinde değildi. Na. ark. PJA'daki arkadaşları görmediğini söylüyordu. Peki neden? Karargahlar arasında iki adımlık yol var. Neden bu kadar diyalogsuzluk yaşanıyor? Őimdi halen kollar denetimsiz, ynetimsizdir. Oraya bir müdahalenin olması şarttır. Ro. arkadaş da oradan çekilse bence iyi olacak. Zaten hareketsiz kalmak zorundadır. Sadece yer değişimi yapabiliyor. Bu toplantıdan yer yer siyah, yer yer de ak tablolar ortaya ıktı. Ama ben bu toplantıdan umutluydum. Yeni bir örgütlülükle, yeni bir kararlaşmayla çıkmak önemli. Ortaya çıkan tasfiyelerin kadın yapısıyla birlikte çok kararlı ve keskin bir biçimde ortadan kaldırılması gerekir.

Rew.(R) ark: Birkaç gündür herkes değerlendirme yapıyor. Herkes rahatsız oluyor. Değerlendirme yapmak istemedim, çünkü birçok macera değerlendirildi. Arkadaşların değerlendirmeleri bu düzeydeydi. Bana bir macera gibi geliyordu. Onun için fazla tekrar etmeyeim. Sağı da solu da zaten yapı bizden önce zmüşt. Ben bugün hem tutumumu koymak istiyorum hem de kendime doğru yaklaşmak istiyorum. Bu kadar ağır bir süreçte acaba cevap olabilecek miyim? Ben bazen hem kendime karşı hem de arkadaşların bazı değerlendirmelerinde utanıyorum. En çok arkadaşların yaklaşımları beni utandırıyor. Arkadaşlar kendilerini çekirdek kadro olarak görüyorlar. Zaten en çok utandığım nokta nderliğe cevap olamadığımızdır. Ze. arkadaş bazı arkadaşların yaklaşımlarını değerlendirdi ve umutsuz kaldığını, bunun için kendini geri çekmediğini söyledi. Ben yaklaşımında ahlaksal bir Şey görmüyorum. Belki arkadaşlar, onun da kendini geri çektiğini söyleyecekler, ama öyle değil. Mesela Sak. ve diğer birçok arkadaş gibi yapmayacağım ben. Ren. arkadaş iki sefer önderlik sahasına gidip gelmiş. Diğer arkadaşların da en az bu kadar tecrübeleri vardır. Mecliste yer alan bütün arkadaşlardan sonra, ben bu örgüte katılmışım. Hepsinden daha çok eğitimsiz kalmışım. Merkez görevini olağanüstü bir Şey grdğim için, bu süreçte, bu düzeyde çalışmak istemiyorum. Bunun altından kalkamayacağımı biliyorum. Altından kalkamayacağım için, cevap olamayacağımı da biliyorum. Kendimi abartmak istemiyorum. Çünkü diğer arkadaşlar açısından, hem ortam onları bu kadar abartmış hem de kendi kendilerini abartmışlar. Onun için, bugün bu durumdadır. Doğu alışması çok önemli bir çalışmadır. Ben de Doğulu olduğum için bana bu statü verilmiş. Sırf Doğulu olduğum için bu görev bana

verilmesin, istemiyorum. Ben kendim gelişerek böyle bir çalışmaya katılmak istiyorum. Bu süreçte en çok hayıflandığım Şey, keşke arkadaşlarda olan tecrübe, umut, inanç, hırs bende de olsaydı ve bu sürece kendimce müdahale etseydim. Ama maalesef bende o kadar gc yoktu. Aynı zamanda meclis görevine getirildikten sonra, öyle bir psikolojiye girdim ki, kaldıramıyordum.

Çok ideal yaklaştığım anlamına gelmiyor, ama benim bakış aıma göre merkez olmak demek, birçok Şeyin öncülüğünü yapmak demektir. Mesela ben kısa bir süre PJA’da kaldım. Sak. arkadaş benim için “Kendine güvensiz, varlığı yokluğu belli olmayan” dedi. Parti içinde benim tereddütlerim vardı. Ben bunları değerlendirmek istiyorum. Benim teorik olarak bildiklerimi ortamda ve en st düzeydeki arkadaşlarda pratik olarak grmediğimde çelişkiler yaşıyordum. elişkilerime cevap bulamıyordum. Mesela nderliğe karşı da ben tereddütler yaşadım. Ji. arkadaş için, “Rolünü İştar gibi oynayabilir” demişti. Ben bu arkadaşta farklı bir özellik görmüyorum. Kendi kendimi ikna etmeye çalıştım bazı konularda. Nasıl böyle bir misyonun biildiğine anlam veremiyordum. Geçmiş süreçte çok zorlandım. Ama bu süreçte birçok Şeye karşı bir netleşmeyi yaşadım. Ve anladım ki, bu da bir süreçtir. Çünkü birçok insanın gizli yönleri açığa ıktı. Onun için bir insan, bir kadro, normal bir kadın olarak yaşamak istiyorum. Yani yetkisiz, görevsiz katılmak istiyorum. Bilincime, gücüme göre cevap olmak istiyorum. Ben statülere göre en üstte görev yapmak istemiyorum. Buradaki bazı arkadaşların farklı farklı statülerle merkez oldukları doğrudur. Tamam belki bazı arkadaşların bilinç düzeyi var, kendi emekleriyle bu düzeye gelmişler, ama bunları bazı arkadaşlar için söylemek mümkün değil. Her birisinin farklı statüleri vardı ve sonuçta merkez oldular. Parti çalışmalarında kadının bu süreçte cevap olamamasının altında bu mantık yatmaktadır. Bir insan kendisini ikna etmemiş ve yüz bin kere statüler verilmişse ne anlamı var yani. Ve böylece kendilerini büyük görmüşler. Merkezi bazı arkadaşlarımız sadece biçimde varlar. Onun dışında ben bir Şeylerini görmedim. Ve arkadaşlarımız bundan hoşnutturlar. Yani insan nasıl bu arkadaşları başında kabul eder, nasıl öncüsü olarak kabul eder. Gerçekten statülü görev yapmak istemiyorum. Gücüm buna yetmiyor. Yetseydi zaten sürece bir katkımız olurdu, çalışırdık. Ben tecrübelerle büyümek istiyorum. Bu göreve geleli neredeyse iki yıl oldu. Ben asla yoğunlaşamadım. Bu psikolojiyle yoğunlaşamazdım. Bunun için ben kendimi diğer arkadaşlarla kıyaslayamıyorum. Belki arkadaşlar herkesin öyle olduğunu söyleyecekler, ama benim durumum farklıdır. Ben bu Parti’de doğru dürüst eğitim görmemişim. Farklı bir Şeyden değil, ben sadece kendimi geri çekmek istiyorum. Gücüm bazı Şeylere yetmiyordu. Gördüğüm Şeyler karşısında psikolojim kaldırmıyordu.

Birilerine karşı gücüm yetmiyecekse, onlara karşı bir savaşım veremiyorsam; neden görevde kalayım. Parti'nin bunlara karşı savaşmaya gücü yetmediği söyleniyor, peki ben gücü olmayan birisi olarak nasıl mücadele edeyim? Böyle gözü kapalı olarak görevde kalmaktansa, görevden alınmayı daha uygun buluyorum. Ben bu psikolojiyi şimdi de yaşıyorum. Roj. arkadaş “Arkadaş kendisini hiç PJA yönetimi olarak görmedi” dedi. Sadece PJA yönetimi değil, kendimi hiç bir yönetim olarak görmedim. Yöneticilik benim karakterimde yoktur, yapamıyorum. Bazı arkadaşlar, neden 4. Kongre’de itiraz etmediğimi söyledi. Ama heval, o süreçte demokrasi yoktu. Elimizi kaldırdık, ama Pel. arkadaş buna bir anlayış yapıştırdı, oturduk. Ondan sonra beni ikna etmek için saatlerce konuştu. Çünkü ben kendi gücümü biliyordum. O dönem gibi kaygılarım yok, onun için kendimi burada ifade etmeye çalışıyorum. Bir kadro olarak yürümek istiyorum bu süreçte. Kararımda ısrarlıyım. Kendimi eğiterek, kendimi ikna ederek, kendi gerçeğimle yüz yüze kalarak, hem kendimi kandırmayarak hem de çevremi kandırmadan bu süreçte bu yönlü çaba harcamak istiyorum, yoğunlaşmak istiyorum. Şu bir gerçekliktir: Ben dahil olmak üzere, bu süreçte Önderliğin çözümlemelerini, savunmasını okuyamadık. Bunun için bu yönlü bir yoğunlaşma sağlamak istiyorum. Bu çerçevede bir katılım sergilemek istiyorum.

So. ark: Tabii ki arkadaşların çağrısına anlam veriyorum. Biz de bu süreçlerden geçtik. Arkadaşların değerlendirmelerine genel olarak katılıyorum. Tekrar etmeyeceğim. Bazı arkadaşlar çizgiyi tek yönlü ele aldılar, bana göre bu doğru değil. Bu esas üzerine Önderlik, “Ne bu çizgi ne de o çizgide yer almak, bu çizgilerde yer alan kadın benim için bitmiştir.” dedi. Her iki çizgi de örgütü bitirmek için çok müsaittirler. Arkadaşlar diğer çizgiyi değerlendirdiler; onun safı zaten bellidir. Diğer çizginin Önderlik çizgisinde yürüdüğü ve benzeri söylemleri aslında doğru değil. İnsan bunu bir çok örnekle izah edebilir, ama ben gerek duymuyorum. Çünkü arkadaşlar bunları ideolojik, siyasal, yaşamsal olarak ele aldılar. Bu süreç aslında beni çok çok etkiledi. Kendime olan güvensizliğim beni bir bütün genel kadın yönetimine karşı güvensiz olan bir çizgiye çekti. Ben bunları bir toplantıda dile getirdim, ama kabul edilmedi. Kongre’de yürütülen tartışmalar vs. beni ilk kez Parti yaşamımda kadına ve kadın yönetimine karşı güvensiz kıldı. Aslında Kongre’deki duruşumuz bizi kendi gerçeğimizle yüz yüze getirdi. Kendi gerçeğimizi çıplak bir biçimde gördük. Hem kendimizi gördük hem de birlikte çalıştığımız arkadaşlarımızın gerçeğini net olarak gördük. Somut olarak, halkın içinde kadın adayların seçimi konusunda yaşadık bunu. Burada erkeğin tarzını taklit etme yaşandı. Oysa ki, sürecin öncüsü olacağımızı söylüyoruz,

orada da öncülük misyonumuzu oynayabilirdik, fakat ben bunları göremedim. Belki sözde yetkiye tepkiliyiz, ama benim konferansta aldığım güveni göremedim. Yani hiyerarşi kalkacak dedik, ama arkadaşların değerlendirmelerinde de ortaya çıktığı gibi, biz gerçekten bu şeyden vazgeçmek istemiyoruz. Belki arkadaşlar bana, bunları önceden görmüyor muydun diye soracaklar; görüyordum, ama beni bu kadar etkilemiyordu. Yani adeta kendisini bizden, bizi de kendisinden kopardı. Öyle bir şey yaşandı ki, ben ilk kez bu kadar insanın içinde kendimi yalnız hissettim. Bu kadar insanın içinde bu kadar diyalogsuz, desteksiz kaldım. Bütün arkadaşlar zorlanıyorlardı, ama gerçekten burada oynanan oyunlar da az değildi. Doğu çalışması üzerinde yapılan hesaplar, oynanan oyunlar az değildi. Bunlar kadın için de, genel için de geçerlidir. Şimdiye kadar bu çalışmaya doğru bir yaklaşım olmamıştır. Şimdi bile bu çalışma hakkında arkadaşlara ne bir bilgilendirme ne bir toplantı yapılmamış. Biz çalışma sahalarını değerlendiriyoruz; Irak'ı, Türkiye'yi değerlendirdik, ama bu sahaya ilişkin hala bir değerlendirme yapılmamış. Ben kadın boyutunda bazı konulara açıklık getirmek istiyorum. Çünkü benim denetimimde bazı olaylar yaşandı. Bizi burada tanıyan arkadaşlar da var. Her şeyden önce, kendime güveniyorum. Belki çok feodal ölçülerdi, bilimsel, demokratik ölçüler değildi, ama bizim örgütte aldığımız bir ahlak anlayışı vardı. İlkeler konusunda, ben kendim de anladım ki, bazı konularda uzaklaşmışım. Şimdi burada tartışılan kişilikler Irak'ta erkeğin koynundalar ve bunlar bizim denetimizde oldu. Zar. vardı. Biz Doğu çalışmasına adım attığımız günden beri gündemimizden çıkmadı. Sonuna kadar da gündemimizdeydi. Bunu PJA yönetimi biliyor. Hatta Cu. arkadaşın kendisi de bunları biliyor. Biz arkadaşlarla tek tek konuşmuşuz, rica etmişiz. Ser. arkadaş biliniyor; kadın düşmanıdır. Neredeyse yapı, yönetim biz bu sorunla ilgileniyorduk. Ama arkadaşlar o bayanı oradan almadılar. Yanlış anlaşılmasın ben o bayanı savunmuyorum. Destek sunulsaydı belki bu konuma düşmezdi. Hiçbir arkadaş yanına almadı. PJA karargahı vardı; "Biz ne yapacağız" denildi. Cu. arkadaşla konuştuk, Ser. da hazırды; Ser.'ın üzerine gideceğine, sanki ben ilişki geliştirmişim gibi benim üzerime geldi. En büyük eleştiriyi bana yaptı. Ve yeniden ikimizi gönderdi, "Gidin çalışmanızı yürütün" dedi. Ser. gitti, Fer. geldi; ne farkı vardı ki? Ben ona da söyledim, "Ben Ser.'ı Cu. arkadaşına şikayet ettim. Seni kime şikayet edeceğimi bilemiyorum" dedim. Ve artık öyle bir noktaya geldim ki, "Parti bu adamı değiştiremedi, peki ben nasıl bunu değiştireceğim" diye düşünmeye başladım. Gerçekten ben boş verdim. Ben bir arkadaşına "Heval ben ne yapayım" dedim. Arkadaş bana, "Git onun yanında o kadını teşhir et. Onun iyi biri olmadığını, ahlaksal olarak kötü olduğunu söyle" dedi. Ben gidip teşhir edeceğim, Fer.

arkadaş Ji.'dan vazgeçecek. Yani arkadaşım bana verdiği perspektirf buydu. Ben de bunu ahlaksal olarak kabul edemedim ve yapmadım. Belki ortamdan uzaklaştırmak kısmi bir çözümdü, ama diğerı hiç çözümlü değildi. Onu tutuklayabilirdim, bağlayabilirdim, ama çözümlü müydü? Hayır! Yani o zeminde olması mümkün değildi. Yoksa böyle yöntemleri çok yaptık. En sonunda ben boş verdim. Bu ayrıntılara girmek istemiyorum. Arkadaşlar açtılar. Fer. arkadaş bir sürü PKK'li bayanla oynadı. Hiçbir gün bir değerlendirmemizde, çözümlenmemizde bu geçmiyor. Yani konseyimiz, meclisimiz bunlara göz yumdu. Nal. arkadaş da belirtti; biz birisini verdik ve "Al bunu, diğer PKK'li kızları rezil etme" dedik. Belki bu konuda onlarca rapor gönderildi konseye, ama sürekli aynı pratik devam etmiştir. Bugün Fer.'ın çizgisi belli, Amerika'nın yanında yer alıyor. Ama bu çizgiyi derinleştiren sol çizgiyi savunan arkadaşlarımızdır. Ben, yakınında 6 ay kaldım. Bütün çalışmalar neredeyse bunun denetimdeydi; Gençlik, Doğu, PYD ve bütün siyasal çalışmalar. Hiçbir arkadaşımız sahanede yoktu. Dış ilişkiler de onun denetimdeydi. Bugün herkes örgütçü kesiliyor. Ben onları hiç de örgütçü görmüyorum. Onlar daha fazla suçludurlar. Bu yapıya bir hesap vermek zorundalar. Benim duygularımı bir tarafa bırakıyorum. Benim duygularım çok kirlendiler, ama diğer insanların duyguları çok temizdi. Parti'nin ismi bile Ji. adına kurulmuş. Yani insanların duygularına, inançlarına bu kadar pervarsızca saldırı olur mu? Ben burada duydum ve çok incindim. Tamam biz öyleydik, ama etrafımızdaki insanlarda mı öyleydi? Orada yaşanan zorlanma hergün bir savaşımdı. Bu savaşımı kazandım mı kaybettim mi, o ayrı mesele. Tümüyle çalışmalarımı inkar etmiyorum. Tümüyle Fer.'a teslim olduğumuzu söylemek doğru değil. Böyle bir eleştiriye kabul etmiyorum. Yöntemli veya yöntemsiz bu direnişi gösterdik. Son yaklaşımım belki bir kaçıştı. Kadın karargahına gelmemek, başka bir çalışmada kalma ısrarı biraz da kadın yönetimine olan tepkimdendi. Bunun sonuçlarını biliyordum. O kadar da bilinçsiz kalmıyordum orada. Ben o adamın yanına gitmeyeceğim konusunda kendime çok güveniyordum. Çünkü o adam asla insanlara değer vermez, değer vermesini bilmez. İnsanların duygularını, düşüncelerini kendi menfaatları için kullanıyor. Ben bunları pratik olarak yaşadım. Neticede siyasal olarak farklı bir yere çekilmesini gayet normal karşılıyorum. Doğu çalışmasında Cu. arkadaşım müdahalesi üzerine görevden alındık. Arkadaş fiiliyatta çalışmalarda yoktu, ama bir örgütün yönetimi olarak da çalışma yütütüyordu. Bu arkadaşın meşruyeti yoktu. O çalışma bir oyun gibi olmuştu. Arkadaş bizi görevden aldı. Halbuki iki ay önce konferansımız yapılmıştı. Yönetim değişikliğine gidilmişti. Yani sanki karşılarındaki insanlar çocuktur. O kadar dengeci bir yakalaşım var ki, her iki taraf da yanmasın deniliyor

adeta. Kongra Gel başkanlığı tarafından da böyle bir yaklaşım sergilendi. Kadın komitesinde yer alan bayan arkadaşların yaklaşımları da bundan uzak değildi. Be. ve Ren. arkadaşlar buradaydılar. Vi. arkadaş hazır değildi. Madem saflar bu kadar belirlenmiş, neden bu kadar denge politikası? Ben öneri yapmıştım. Neden PJA'ya gitmek istemedim; PJA'dan rahatsız olduğum için değil. Ben asla Parti yapısına karşı güvensiz olmadım. Ne çalışma olursa olsun çalışmaya hazır olduğumu söyledim; halk, kadın çalışması artık ne olursa. Şimdiye kadar bana cevap verilmemiş. Be. ve Vi. arkadaşla "Ne yapalım" diye sordum. Ren. arkadaş, açıkça "Ben Doğu çalışmasında yer almayacağım. Orası mayın tarlasıdır, ben o mayınların içine girmeyeceğim" dedi. Ben, "Yani bu arkadaşlar bizi bilinçli mi bu mayınların içine attılar, hergün bir yerimizde patlıyor" dedim. Arkadaş, doğru olduğunu söyledi. Gidip netleştireceklerini belirtti, ama yapmadılar. Ben de bir yönetimdim;"Heval, sen yanlışsın" diyebilirlerdi. Bu yaklaşım tepkimi daha da derinleştirdi. Gerçekten ilk kez Parti'de ilkelerimden taviz veriyorum. Gerçekten ilk kez Önderlik çizgisinden ve özgür kadın çizgisinden uzak yaşadım, yaklaşım gösterdim. Bunlar psikolojik olarak ağırdır gerçekten...

Bazı oyunlarda ben de yer aldım. Bunlar tamamen tepkiydi. Tepkilerim beni bu noktaya götürdü. Bu temelde affetme olacak mı, olmayacak mı? Ben bunu arkadaşlara bırakıyorum. Ama ben kendi kendimi affeder miyim? Yani arkadaşlar affetse bile bazı noktalarda gerçekten ben kendi kendimi affedemiyorum. Çünkü bunları kendim için ilkesizlik olarak değerlendiriyorum, tavırsızlık olarak değerlendiriyorum, mücadelesizlik olarak değerlendiriyorum. Bu yönlü gerçekten bir türlü kendimi sağlıklı ele alıp değerlendirme yapmıyorum.

PJA meclisinin, yönetiminin eğilimi, kendini geriye çekme temelinde ortaya çıkıyor. Biraz da arkadaşların tümünü anlıyorum. Çünkü hepimizde bir tıkanma yaşanıyor. Bu da belki gerçekliğimizi gösteriyor. Çok acayip bir şey değil. Kendini yenilememe ya da çizgi böyle bir sonucu kendisiyle ortaya çıkarıyor. Ben bunu sadece burada söylemiyorum, burada alınacak karar belki biraz görevden alma olur. Hatta farklı bir yaptırım olsa bile ben buna saygılı yaklaşacağım. Burada değil, Sa. arkadaş burada olsaydı, ben ona belirtmiştim. Kongreden önceydi. Çünkü gerçekten o kongre süreci bana çok zor geldi. Ben o zaman arkadaşlara önerimi yaptım. Ben "ben yapamıyorum" dedim. İlk kez bu kadar zorlandığımı gördüm gerçekten. Kin değildi gerçekten. Arkadaşların şimdi değerlendirdiği bütün kişilikler orayı kendileri için merkez haline getirmişlerdi ve hepsi oradaydı. Bu temelde de hepsi istesen de, istemesen de bunun psikolojik ağırlığı dahi insanların üzerinde çok büyük bir baskı

yaratıyordu. Ben o zaman da öneri yaptım, durumumu anlatıp arkadaşlar değerlendirirler iyi olur demiştim. Ben kendime hak görmüyorum. Arkadaşlar hak olarak görseler, bir kez daha beni görev üzerine verseler, ben illa ısrarla kendimi geriye çekeceğim demiyorum, ama kendime hak görmüyorum. Ben bu süreçte tekrar aynı şekilde görev yürütmeyi kendime hak olarak görmüyorum. Zaten doğu çalışmalarından çıktıktan sonra, şimdiye kadar da bir görev ve çalışma üzerinde değildim. PJA' ya gidişte yönetim çalışmalarına da bir katılımım olmadı. Yapı çalışmalarına da katılımım olmamiş. Ben durumumu bu biçimde izah ediyorum. Bu yönlü arkadaşlar bu durumu göz önünde bulundurlarsa iyi olur. Ha. arkadaşın belirttiği, "Sa. arkadaş bu istifa eğiliminin başını çekiyor" belirlemesine katılmıyorum. Bu değerlendirme Ha. arkadaşa aittir ve bu Sa. arkadaşa da bağlı değil. Sa. arkadaş şimdi değil, kongre sürecinden önce de bu yönlü tutumunu belirtmişti. Ben açık belirteyim ki, Sa. arkadaşla hiç bir bağlantısı yok. Bazı zorlanmalar var bence bunlar göz önünde bulundurulursa ve bu temelde yaklaşılırsa iyi olur. Bunun dışında kurulan ekip üzerine yapılan değerlendirmeler, yine Pel. arkadaş, Ren. arkadaş üzerine yapılan değerlendirmelere katılıyorum. Geliştirilen önerilere katılıyorum. Ben kendi durumumu da bu biçimde belirtiyorum. Önerimi de bu temelde geliştiriyorum.

Ro.(R) ark: Ben Soz. arkadaşın tutumunu dinledim. Ben değerlendirmelerimi de böyle yapmak istemedim. Arkadaşın tutumunu bekledim. Ben şunu söylemek istiyorum; ilkelerinden uzaklaşan bir kadın için ne gerekçe olabilir? Arkadaş bu olayları birbirinden ayıramıyor mu? Yoksa ilkelerinden uzaklaşan bir insan kendisine hiç bir gerekçe koyamaz. Arkadaş birçok farklı farklı gerekçeler ortaya koyuyor. Yapı seni görevden almış. Arkadaşın bu gerçekliğe inanması gerekiyor. Soz. arkadaş yapıya inanmıyor, ama yapının yaptıklarına inanıyor. PJA'ya inanıyor, yapısına inanıyor, ama bir ay Fer. arkadaşın yanında kalıyor. Arkadaş, Ji., Hel. ve Sak. ile birlikteydi. Arkadaş, onların gizli toplantılarında hazır değildi, ama bazı arkadaşların istifa meseleleri bunları kendi içlerinde tuttular. Bilinçli ya da bilinçsiz arkadaş birçok şeyin içinde yer aldı. Arkadaş kendisine biraz dürüst yaklaşsın. Ben arkadaşın görevden alınıp rapor yazmasını öneriyorum.

Nef. ark: İki-üç gündür bu gündem üzerine tartışma yürütülüyor. Ben arkadaşların değerlendirmeleri üzerine değerlendirme yapmayacağım. Belki tutumu belirlemek çok zor olacak, ama yine de tutumumu belirlemek istiyorum. 15 yıldır parti içindeyim. Bir döneme kadar bir yürüyüş sahibiydim. Daha sonra başka bir yürüyüş sergiledim; dengeli, duygusal, bazı dönemlerinde isyancı bir

yürüyüştü. Özellikle ‘96’dan sonra, meclis görevi aldıktan sonra birçok noktada zorlandım. Fazla güç sahibi değildim. Siyasal, politik, ideolojik yönden zayıftım. Arkadaşları anlama, sevme, duygularını anlama boyutunda zorlanmıyordum. Savaş tecrübesi yönünde belli bir gücüm vardı. Fakat bu yetmiyordu. Siyasete girdikten sonra zorlandım. Çünkü siyaset yapabilmek için, bilinç, birikim gerekiyordu. Bu konuda yetersiz olduğum için çok güç getiremedim. 3. Kongre’ye kadar bir emek verdim. Kendi pratiğimi de inkar etmiyorum. Yeterli olmasa da bir emek harcadığıma inanıyorum. Önderlik sahasına gidip geldikten sonra ben de bir hırs gelişti. Çünkü Önderliğin bir Bot. kızından beklentileri vardı. Bu partide ben bir şeyler yapmak istedim. Çünkü Önderlik bana bazı şeyler söylemişti. Belki şu an bunları dile getirmek çok zor. Bunun için şimdi ben kendim yargılıyorum. Ben çok hassastım. Bazen kızırıyordum, en basit bir konuşmadan bile alınıyordum. Arkadaşlar bana “partinin nazlı kızı” diyorlardı. Halbuki çok zorlanmıştım, ama gerçekten ben çok hassastım. Birçok noktada her şey bana haksızlık gibi geliyordu. Kendimi haklı görüp, karşımdakini haksız görüyordum. Bu da politikayı çok anlamamadan kaynaklıydı. 3. Kongre süreci, benim için çok zor bir süreçti. Aslında ben 3. Kongre’de dengeler üzerinde yürüyen bir Nef.’e hayır diyeceğimi belirtmiştim. O yönlü bir kararlaşma yaşamıştım. Öz gücümle hareket edeceğim konusunda kendimi ikna etmiştim. 3. Kongre’deki yargılanmamda çok zorlandım. Birçok noktayı kabul etmedim. Çok haksız değerlendirmeler olarak gördüm. İlk başta sağlıklı düşünemedim. Daha sonra düşündüğümde kendimi birçok noktada ikna ettim. Böylesi bir kişilikle yürünmeyeceğinin farkına vardım. Böylesi bir yürüyüşle, bırak bir yönetim olmayı, bir özgürlük militanı bile olamazdım. Yani kendim olmam gerekiyordu. 3. Kongre’de ben bu kararı verdim; çok zorlandım ama bu kararı verdim. Bazen beynimi patlatırcasına düşündüm, tek kaldım, zorlandım, fakat yine de benim açımdan iyi oldu. Arkadaşlar bilirler birçok kez intihar etmeyi düşündüm. Yapmadığım şey kalmadı. Bunların hepsi tabii ki zayıf kişilikten kaynağını alıyor. 3. Kongre’de ilk başta kendime, daha sonra da devrime ait olacağımın kararı aldım. Kendime ait olduktan sonra yöneticilik yapacağım dedim. Bu süreçte ciddi bir yoğunlaşma yaşadım. Partiye raporumu yazdım. 6 ay görevsiz kaldım. Geçirdiğim o süreç, en çok yoğunlaştığım süreçti. Yani benim için her şeye rağmen kendimle kalma süreciydi. Böyle bir süreç yaşadım ve o süreçten sonra Suriye’ye gidişim söz konusu oldu. Konferansa katıldım. Doğrusu kendimde birçok değişim gördüm. Arkadaşlar, tek kaldıklarını, arkadaşların perspektif vermediklerini, kendileriyle ilgilenilmediğini belirttiler. Daha önce ben de böylesi şikayetlerde bulunuyordum. Fakat şimdi yapmıyorum. Suriye’de iki yıl kaldım, fakat arkadaşların bir

selamını dahi almadım. Tek bir arkadaş bile benimle bir kez olsun telefonda konuşmamış. Ben bir yöneticiydim, ama yine de kendi kendime yetmeyi bildim. Ben bir alana gittiğimde arkadaşlar benimle vedalaşmıyorlardı. Ben bunun şikayetini yapmıyorum. Kendi kendime “eğer ben de bir yönetimsem, o zaman benim de yapacaklarım var” diyordum. Zorla kimseden bir şeyler bekleyecek değildim. Kendi kendime “madem görevim var, o zaman görevimin gerekliliklerini yerine getireceğim” diyordum. Kısacası çok fazla masalların içine girmeye gerek yok.

Kısa bir biçimde en son tutumumu belirtmek istiyorum; ben Suriye’de iki yıl kaldım. O iki yıllık süreç içerisinde çok kapsayıcı bir pratik sahibi olamadım. Yani Suriye’yi kurtardığımı, ya da çalıştığım alanda çok yeni şeyler ortaya çıkardığımı belirtmiyorum. Elimden geldiğince dürüst olmaya çalıştım. Gerçekten kaygısız bir pratikti. Kimseden bir şey beklemedim. Bu, benim hakkım da değildi. Çünkü ben kendim 15 yıllık bir devrimciyim. Suriye’den döndükten sonra, konferansa geldim. Ortamda çok büyük değişimler olmuştu. Ben konferansta konuşmadım. Fakat gerçekten çok büyük bir değişim vardı. Konferans bir açıdan benim için çok değişti. Kongreden sonra Suriye’ye gittiğim zaman, başka bir sistem vardı, ilişki biçimi, arkadaşlık ilişkileri çok farklıydı. Yani hava çok değişti. Konferansta sosyalleşme tartışıldı, bireysel tercihler tartışıldı, bütün bu kararlara elimi kaldırdım. Ama kendi açımdan ben nasıl bu sosyalleşmeye katılacağım, katılmaktan daha da öte ben insanları nasıl katacağım, insanların önünü nasıl açacağım konusunda kaygılar taşıdım. Her şeyden önce zihniyetimi değiştirmek zorundayım. Zihniyetimdeki, mantığımdaki hiyerarşiyi her şeyden önce yıkmalıydım. Bu noktalarda kendimle çok tartışmaya girdim. Bana ağır geldi. Yanlış görmedim. Yanlış görseydim, orada kalkıp yanlış bulduğumu belirtecektim. Fakat tartışılanları yaşamsallaştırmak, güç istiyordu. Kendimi böylesi bir sürece hazırlamıştım desem, doğru olmaz. Önderlik, “Siz her zaman tek yönlü düşünüyorsunuz, ya savaşıyorsunuz, ya da kendinizi yaşıyorsunuz” diyordu. Arkadaşlar da ak ve kara mantığını belirttiler. Benim de öyle bir yaklaşımım olduğundan, korktum. Bu esaslar üzerinden bir yoğunlaşma yaşayarak Irak’a gittim. Irak’a gidişim de tedavi amacıyla. Ben Suriye’de tedavi görmeden geldim. Arkadaşlar da “Irak’a git tedavini gör” dediler. Irak’a gidişim tedavi amacıyla. Uzatmak istemiyorum, kısa kısa belirteceğim. Ben gittim, delegeler kongreye geldi. Arkadaşlar kongreden sonra Max.’a düzenlememi yapmışlardı. Biraz önce bir arkadaş arada söyledi, yani madem her şey açık tartışılıyor ben de bazı şeyleri açık belirtmek istiyorum;. Yani sanki başkaları bizi Max.’a getirdi, Nar. arkadaşları da biz kovduk. Öyle değildi. Max.’a gidip çalışmak konusunda arkadaşlarla çok tartıştım. Ji. arkadaşla, Ren. arkadaşla tartıştım. Ben kimse tarafından da oraya getirilmedim. Max.’a gelişim bu temeldeydi.

Max.'a tedavi olduğum süreçlerde misafirlik temelinde gidiyordum. Kongreden sonra delegelerin geldiği süreçte ben ameliyathıydım, hastanede ydım. Kongre aktarımları yapıldı, ama ben sadece belgelerden okudum. Kongreden olup bitenlerden de çok fazla haberim yok. Ben kongre kararlarını okudum. Demokrasi, bireysel tercihler, sevgi üzerine kararlar vardı. Ben arkadaşlara açık belirteyim, sevgi ve tercihler üzerine alınan kararları okuduğumda, kendi kendime ilkel komünal toplumda da evlilik biçimleri vardı, yani ne gerek vardı böylesi bir karara. Biz aşiret değiliz ki, böyle kararlar çıkaralım. Arkadaşlarla yapmış olduğum tartışmalarda bunları dile getiriyordum. Bu tartışmalarla, bu bocalamalarla ben çalışmalara katıldım. Ben nettim. Bireysel olarak kendimi 3. Kongre'de netleştirdim. Belki dar, duygusal yaklaşıyorum, fakat kendim olma noktasında her şeye rağmen çalışacağım. Kişiler benim için önemli değildir. Ben artık ayaklarım üzerinde yürüyeceğime dair kendime söz veriyorum ve pratikleştirmeye de çalıştım. Max.'a gelişim bu temeller üzerinden oldu. Kısaca Max.'a gelişim bu temeldeydi. Biz arkadaşlarla tartıştık. Nar. arkadaş iki ay kaldı. Ben, “ameliyata olmadan gitmem” dedim. Bunu bu şekilde dile getirmemin nedeni; merkezden birçok arkadaş bana telefon açıp, “sen Max.'da ne yapıyorsun, kim seni oraya gönderdi?” dedi. Ben görev hayranı da değildim. Ben bu şekilde Max.'a geldim.

Arkadaşlar toplantıdan söz etti. Ben mecburen bir tek izah getireceğim. Irak'a gelen arkadaşlar, yönetimden arkadaşlardı, siyasi komiteydi, kongre düzenlemesiydi. Ben Max.'a geldikten sonra o arkadaşlarla gittim. Yanlış anlaşılmasın, ben Nar. arkadaş eleştirmiyorum. Çünkü ben arkadaşın yerine geçtim. Yani Nar. arkadaş da tekmillere, toplantılara gidiyordu. Ben gittikten sonra ben de gittim. Her ay başında toplantı oluyordu, ben gidiyordum. Çünkü siyasi komiteydi. Çünkü Irak üzerinde duruyordu. Hiç bir toplantıdan geri kalmadım. Bütün Irak yönetimi katılıyordu. Max.'dan da iki arkadaş gidiyordu. Bu sonda Max. yürütmesini üçe yükselttiler, biz üç arkadaş gidiyorduk. Tabii tüm toplantılar derken, ben gittiğimden beri iki-üç toplantı olmuş. Bu yönde kadın çalışmasını tartıştırmadım. Kadın çalışmalarının tekmilini sürekli olarak Ren arkadaşına vermişim. Fakat arkadaşların dediği gibi ben perspektif de almamışım. Buraya geleceğim sırada, Ren. arkadaş bana “moralini bozma, bir şey olmaz, geçer” dedi.

Nar. arkadaşın söz ettiği bir toplantı var. Bunun da izahını yapmak istiyorum. Arkadaşlar kusura bakmasınlar, belki çok fazla detaya giriyorum. Fakat mecburum. Fer. arkadaş oraya yeni gelmişti. Benim haberim yoktu. O zaman Nar. arkadaş oradaydı, Musul'a geçmiş. Fakat zaten bizim yanımıza da gelmediler. Yani Max.'a gelmişlerdi ama bizi görmediler. Arkadaşlar o zaman yaşanan karmaşa ve Max.'daki durumlardan dolayı “gidip biraz tartışalım” dediler. Biz yönetim olarak iki arkadaşın gidip tartışması için karar aldık. Ben yeni gitmiştim. Ben Fer.'ı dinlemek için gitmedim. Düzenli toplantı yaptılar. Ben de bu

temelde gittim. O zaman özel olarak da beni çağırmadılar. Yani özel olarak Nef. arkadaş gelsin, Nar. arkadaş gelmesin de denilmedi. Nar. arkadaş konferanstaydı. Konferansta divan olduğu için ben gittim. Toplantıda 20-30 arkadaş vardı. Ben ilk kez o zaman parti içinde dedikoduyu duyuyordum. Ben 20 gün bir evde kaldım, arkadaşlardan kimseyi göremiyordum, ameliyatlıyım. Ren. ve Ji. arkadaşları görüyordum. Başka da hiç kimseyi görmüyordum. Ben gittikten sonra Fer. arkadaşın orada olduğunu gördüm. Yani Fer. arkadaş, arkadaş olabilir, fakat ben her zaman ilişki tarzından, duruşundan nefret ettiğimi belirtmişim. Gidip gördüğümüzde, bize “yerim dağda kalmamış. Biz bazı şeyleri geliştirmek istiyoruz” dedi ve kimsenin de teşhirini yapmadı. Ama onun bu konuşmalarıyla, kendi yaşamı arasında tezatlık vardı. Böyle bir toplantıya ben katıldım. Ama toplantı için gitmemiştim. Arkadaşlar, yaptığı kadın katliamlarından bahsettiler. Söylenenlere ekleyeceğim bir şey yok, katılıyorum. Suriye’den geldiğimde arkadaşlar “Fer.’ın yanına git, sen gençliğe bakıyordun. Git çalışmaları aktar” dediler. Fer.’a aktarmaya gittiğimde Roj. arkadaş benimleydi. Gittiğimizde sadece nereden geldiğimi, nereye gideceğimi sordu. Toplantıda çok fazla bir şey söylemedi. Toplantıdan geldikten sonra Ren. arkadaş böyle bir toplantının olduğunu söylediğimde, Ren. arkadaş “Heval Nef. bir şey olmaz. Beni çağırırsanız ben de giderdim. Zaten sonra tartışırım.” dedi. O yüzden ben de çok fazla abartmadım. O zaman Kongra Gel başkan yardımcısıydı da. Bunu resmi olarak aktardım. Dedikodu malzemesi yapmadım. Şe. arkadaş onlar da burada. Her zaman tarafları güçlendirmeyelim demişim. Kesinlikle taraf tutmamız gerekiyor yönünde hiçbir şey belirtmemişim. PJA olarak her şeyi göze alıp taraf tutmamız gerektiği bilincindeydim. Ben sadece bir çizgiye çekmeliyiz biçiminde bir yaklaşımla yaklaştım. Diğer çelişkileri, çıkan sorunları Max.’a da yansıttılar. Max.’a yansıdı, herkes kendi tarafından müdahale etti. Bu konuda bireysel olarak hiçbir zaman bu taraf iyidir, şu kötüdür demedim. Yani buna mı katılayım, şuna mı katılayım demedim. Hissetmedim, üzerinde de yoğunlaşmadım. Tarafım netti. Önderlikten yana bir taraftım, o konuda da nettim. Belki telefonda arkadaşlar sorduklarında kendilerine “herkesin Önderlik dediğini ve herkesin yaptıklarına şaşırıp kaldığımı” söyledim. İlişki tarzları, kadına yaklaşımları direkt Max.’a yansıdı. Bu yaklaşıma katılmaktan çok iğrendim. Bunu açık söylüyorum.

İmza attığım bildiriye ilişkin olarak da, Pel. ve Şi. arkadaşlar bilinçli yaptığımı söylediler. Eğer öyleyse o zaman ben de “tamam ben bilinçli yaptım, bunun karşısında izahım var. Ben yaptım, ama senden cesaret aldım” derim. Pel. arkadaşın kesinlikle Irak’a gelmesi gerekiyordu. Kesinlikle şimdi de gitmeli. Toplantı yapmalı. O yapı o durumdan kurtarılmalı.

Arkadaşlar hem Suriye’deki, hem de Max.’daki pratiklerimi

araştırabilirler. Soruşturmayı ben de öneriyorum. Ne alışma yaptığım soruşturulsun. Fakat taraflar adına katıldığımı kabul etmiyorum. Eğer bunu kabul edersem benim için ilkesizliktir. Kabul edersem kendimi inkar edeceğim. Çünkü üç yıldır kendim olma arayışına girmişim. Bu yüzden Başkanın son görüşme notunda, ben de imzama attım. Benden imza istenmedi, kendim attım. Bunun özeleştirisini çok ciddi bir biçimde vermem gerektiğinin bilincindeyim. Max.'da gerçekten her şeyin dedikodusunu duyuyordum, resmi olarak birçok şey aktarılmıyordu. PJA yönetimi o kadar gelip gidiyordu, fakat çok fazla şey yapmadılar. Mesela Zey. arkadaş geldiğinde PJA'nın tavrı şöyledir, şöyle hareket etmemiz gerekir demedi. Be. arkadaş zaman zaman tartışıyordu, diğer arkadaşların hiçbiri bizimle bir şey tartışmadı. Ren. arkadaş kaza geermeden önce bir kez görmek istiyordum, fakat yerini bilmediğim için gidip göremiyordum. Kazadan sonra geçmiş olsuna gittiğimde gördüm. Başkan görüşme notunda Feri. e.'ten bahsettikten sonra aday olması için oyumu verdim.. Geçen sefer bunun izahını yaptım. Tekrarlayarak arkadaşların başını ağrıtmak istemiyorum. Benim izahım böyle, izahla birlikte soruşturma mı istenir, ne istenir bilmiyorum, ama taraf adına bildiriye imza atmamışım. Böylesi değerlendirmeleri de kabul etmiyorum. Arkadaşlar Başkan'ın "en byek iki yüzlülük duygusallıktır" belirlemesini kullandılar. Bu da son kez acısını yediğim bir duygusallık oldu. Buna karşı benim izahım budur. Tabii ki eğer bir iş yapılıyorsa çok iyi düşünülmesi gerekiyor. Özellikle de bu süreçte. zeleştirimi bu biçimde verebilirim. Gerçekten politikaya hakim olmama, tam kendin olmamanın beraberinde getirdiği bir sonuçtur. PJA'dan arkadaşlar oraya gelmedi. Beklentilerimiz olduğu halde kimse oraya gelip "senin bu noktada tavrın nedir" diye sormadı. Pir., Dr. Ji. arkadaşlar oturuyorlardı. Ben onlara da adayımız olup olmadığını sorduğumda, onlar da "bizim adayımızdır" dedi. Sadece Ji. Den. arkadaşın ismini verdim. Onu da daha önce vermiştim. Böyle bir yaklaşımım gelişti. Bunun izahını böyle yapacağım.

Sürece katılmama ilişkin görüşlerimi böyle belirtiyorum. Toplantıya geldiğim zamanda geçen sefer arkadaşlara izah etmiştim. şimdi de bireysel olarak, psikolojik olarak başkalarının etkisine girmişim, kendimi çıkaramıyorum demiyorum. Kendimi yle görmüyorum. Bu konuda biraz daha umudum var. Daha derin yaklaşmam, daha derin yoğunlaşmam gerekiyor. Bu sürece, çalışmalara aktif katılmak istiyorum. Fakat yönetim düzeyinde değil. Bunda nettim. Toplantıya gelirken arkadaşların değerlendirmeleri, yorumları beni zora soktu, ama gerçekten de benim için g aldığım noktalar da oldu. Kararlaşmamı böyle belirtiyorum. Sürece katılma, böyle bir süreçte zayıflıklarım ne olursa olsun engel yapmama noktasında arkadaşlara

tarafklar hakkında bunu belirtiyorum. Yani hakkımda bilinçli taraf tutulduğu için, bunun netleşmesi için soruşturmayı kabul ediyorum, ama onun dışında kararı kabul etmiyorum. Çünkü şimdi de taraf olmadığıma eminim. Ben taraf değilim. Son olarak bunları belirtiyorum.

Pel. ark: Toplantının başında bir konuşma yapmıştım. Konuşmamı yaparken, özellikle tartışmalar belli bir d¼zeve ulaşmadan konuşmamı yapmak istiyorum. Birçok arkadaşın değerlendirmesinde, özeleştiri yaklaşımının eksik ve yanlış, yetersiz bulunan yanları konuldu. O açıdan arkadaşların eleştirileri karşısında ikinci kez tutum belirlemeyi gerekli gör¼yorum. Birçok şey ifade edildi. Ben özellikle bazı arkadaşlar da ifade etti. Çok uzun konuşmanın bireyin sürece ya da katılımla, yaklaşımla bağlantısını, kendimde de gör¼yorum. Birçok arkadaş bunun bireycilikle bağını da koydu. Bundan da bağımsız arkadaşların değerlendirmelerinden çıkardığım temel bazı sonuçlar var. Bunun irdelenmesi gereken, kendi açımdan sorgulanması gereken, daha derinliğe kavuşması gereken çok yön¼ var. şu an ben arkadaşların belirttiği birçok konu karşısında burada kapsamlı bir özeleştiri koyma pozisyonunda olamam. Yani hem toplantı bunun yeri değil. Zaten bir rapor şeyi de var. Gerçekten sorgulanması ve üzerinde yoğunlaşılması gereken konular olduğunu d¼řünüyorum.

Bir-iki noktayı ondan önce belirtmek istiyorum. Yanılığlı görd¼ęüm noktalar ve önemli bulduğum noktalar. Çünkü yeniden yapılanma tartışmaları yapacağız. Ben de bu toplantıdaki yoğunlaşmalarla ulaştığım bir sonuç olarak ifade etmek istiyorum. Birincisi, bu sağ ve sol çizgiye yaklaşım noktasında bazı şeyler belirtmek istiyorum. Doğru, Başkan koymuş bir netlik var. Fakat ben değerlendirmeler yapılırken, bazı arkadaşların değerlendirmelerini dinlerken ve kendimin hem geçmişte hem de bu son dört aylık sürece bazı olay ve olgulara yaklaşımı bir kez daha dinlerken, göz önüne getirirken kendi açımdan da, kadro ve yönetim açısından da şunun çok net farkına vardım; bizde zihniyet anlamında hem solun etkileri, hem de sağın etkileri var. Yani böyle kendimizi ve bir gerçekliği kategorize etme noktasında ak ve kara mantığının çok şey bir yaklaşım olmayacağını d¼řünüyorum. Arkadaşlar birçok şeyden bahsetti. Hatta bugün arada bir arkadaş bu tartışmalar kitap olarak yapımıza verilirse, yapıda birçok noktada kırılma ve zorlanma yaşanacak dedi. Ben kaç gündür bunu kendi kendime de sorguluyorum, birçok arkadaş açısından sorguluyorum. Sağ eğilim, sağ çizgi olarak kendisini son dört ayda çok ortaya koyan, ama öncesinde çok uzun bir döneme dayanan çizgi karşısında neden birçoğumuz birçok zaman -başta kendi adıma konuşayım- sessiz kaldık, tutumsuz kaldık, zaman zaman mücadelesiz

kaldık? Ya da en çok kendi anladığımız kadarıyla bireysel bazı mücadele yöntemlerine baş vurduk. Bence bunun nüveleri Önderlik tarafından '98' çözümlenmelerinde çok net konuldu. Kişiliklerimizde, zihniyet yapımızda, yaşam tarzımızda sağ eğilime yatan yaklaşımın geçmişle de bağıni kurmak gerektiği düşüncesindeyim. Ben kendi açımdan yoğunlaşmalarımı o sürece dayandırmak gibi bir kararlılığa da burada ulaştım. Çünkü bizim yaşam tarzımızda buna pirim veren çok şey var. Ben çok küçük bir örnek vermek istiyorum; örneğin biz dört ay PJA'da kaldık, son bir ay belki orada değildim, ama günlük olarak bu çizgi bizim içimizde bir mücadele yürüttü, günlük olarak maddiyatçılık noktasında, yaşam tarzımızı ele almak noktasında, yoldaşlığa yaklaşım noktasında, günlük olarak etkilerini gözlemleyebiliyorsun. Yapıda da, yönetimde de bunun etkilerini insan görebiliyor. Örneğin arkadaşlar Hollwood kültürü dediler. Belki bazı arkadaşlar güldü gerçekten bizim yaşamımıza özellikle 2000'li yıllarla birlikte her mangaya, her yönetim mangasına televizyonun girmesiyle birlikte bizim yaşam sistemimize damgasını vuran çok şey var. Kültürümüzü aşındıran çok şey var. Ben şu anlamda bunları örneklendiriyorum; ben şu şeye girdim başta izah yaparken onun özeleştirisini vermek istiyorum. Gerçekten arkadaşların değerlendirmelerine dinlerken katılmakta, toplantı ortamında kalmakta çok zorlandığım anlar da oldu. Bir arkadaş utanma duygusunu belirtti, bence önemli. İnsanın utanç duyduğu birçok şey var. Çünkü bazı duyguları yitirdiğimizi fark ediyorum. Değerlendirmeler yapıldıkça, sonuçlara baktıkça, insan böylesi bir sonuca ulaşıyor.

İlk başta şu noktaya girdim; bazı iddialar getirildi. Yani bu konuda nettim. Arkadaşlar bir soruşturma da açabilirler. Bilinçli, planlı bir ilişki arayışına gitme bir iddiadır, somut bir iddiadır. Somut delil ister, somut ispatlar ister. Bu varsa o soruşturma kanıtlar. Ama ben şu noktada bir savunma psikolojisine girdim; tabii arkadaşlarda ifade etti; bu kadar tahribat ortadayken bireyin kendisini savunma noktasına gelmesi zaten bireyciliğin en somut ifadesi. İzahlarımız birazda kendi gerçekliğimizin ifadesi oluyor. Ama bu son üç-dört günlük tartışmada şunu çok net fark ettim; beni sağ çizgiye –anlayışta söylüyorum- ya da bu kadar tahribat yaşanırken, şu bu gerekçeyle beni onun karşısında mücadelesiz kılan şeylerin kaynağı benim kişiliğimde, benim zihniyetimde, benim duruşumda ne kadar var diye kendimi sorgulamaya başladım. Belki bu yeni bir şey değil, belli ön şeyleri var. Ama özellikle bu tartışmalarla açığa çıkan bir nokta var, bir boyut var; "Zihniyet hastalığı" dedi arkadaşlar, bununla bağlantılı yanları nedir? Bu duruşlarımıza direkt yansıyor. Bazı boyutlarda benim duruşuma yansıyan yanları en fazla, en açık bir biçimde Irak sahasında çıktı.

Diğer boyut sol boyut. Yani bu yaklaşımların bizde hiç nüveleri yok

dersek, başka bir uç noktaya gideriz. Bu da sorunu daraltır. Örneğin arkadaşlar “biz açılım yapmadık” dediler. Ben, bunun sancılarını çok yoğun yaşayan bireylerden birisiyim. Yönetim içerisinde kadroya yapılan şeylerde, yapamadıklarımız anlamında özellikle söylüyorum. Ve ben meclis toplantısında koymuştum, burada yine tekrarlamak istiyorum. Ben temel nedeni zihniyette açılım yapamamak olarak görüyorum. Bizde zihniyette bir daralma var. Bizde zihniyetsel açılım yaşanmıyor. Bugün bu noktada bu kadar iç gündeme kilitli tartışıyorsak –bunları tartışılmasın anlamında söylemiyorum- örgütsel sorunlarımız derken sadece kadro, yönetim kendi sorunlarımız olarak dar kapsamda tutabiliyorsak, bence bu zaten bizim ne kadar örgüt olduğumuz, ne kadar başarı ortaya koyduğumuz anlamında bir gösterge. Ben bu anlamda zihniyet açılımını yaşamamaktan kaynaklı yaşadığımız sorunların kaynağında ya da onun sonucu olarak bizde sağ eğilime zemin sunan, yanlar da var. Sol eğilime zemin sunan yanlar da var. Sağ eğilimle zemini oluşturduğunda buluşan, uzlaşan yanlar da var, zemini oluşturduğunda sol eğilimle buluşan, uzlaşan yanlar da var. Ben bunu kendi açımdan zihniyet boyutunda çözümlemem gerektiği kanaatine, inancına burada ulaştığımı söylemek istiyorum. Bir, çıkardığım bu sonucu söylemek istiyorum, bir de bu tartışmalarda yanlışlar anlamında bazı noktalar damgasını vurdu. Belki bazı konuşmalarla şey oldu, ama ben bunun hepimiz açısından sorgulanması gereken bir nokta olduğunu düşünüyorum.

İkincisi, bulunduğum pozisyonda, mevcut pozisyonda belirtmekte zorlanıyorum, ama ifade etmek istiyorum. Toplantıda temel bir yetersizlik olarak gördüğüm bir nokta, özellikle mecliste bulunan arkadaşların özeleştirisindeki yetersizlik ve kendini kandırma payı. Gerçekten samimi bulmadığım yanlar var. Ve ben bunu hiçbir şey açısından değil, sadece arkadaşların kendisi açısından gerçekten eğer kaybetmek istemiyorsak bireyler olarak, bir kez daha kendimizi ve yapımızı kandırmak istemiyorsak, arkadaşlığı, yoldaşlığı kandırmak istemiyorsak, bazı konularda gerçekten bence biraz daha bazı özeleştiriler derinlikli olabilmeliydi. Bazı arkadaşlar zaten hiç vermedi. Örneğin ben özellikle Sev. arkadaş açısından söylemek istiyorum. Arkadaşın da kadın hareketinin tarihine damgasını vuran yanları var. Mesela birçok noktada payı olan arkadaşlar var. İsim vermeyeceğim. Sew. arkadaş görevde bulunduğu için belirtmek istiyorum. Önemlidir, bundan sonraki süreç açısından da önemlidir. Bu anlamda tamamlanması gereken bir yan olarak bakıyorum, yetersizlik görüyorum, tamamlanması gerektiğine inandığım bir yan olarak belirtiyorum. Her meclis üyesi arkadaşın PJA kongresine özeleştirisi raporu yazabilir. Bunu bir öneri olarak da getiriyorum. Böylesi bir şeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Kendi açımdan bir de bir noktayı

belirtmek istiyorum, hiçbir arkadaş değinmedi; arkadaşlar “görmelik, tanık olmadık” diyebilirler. Ama Ver. arkadaşın duruşu hiçbir arkadaş tarafından dile getirilmedi. Böyle getirilen eleştiriler, sağa-sola getiriliyor. İnsan gerçekten ifade etmekte zorlanıyor, ama ben yine de örgütsel bir kaygı olarak belirtmek istiyorum. Orada gördük, tutumsuz kaldık, tavırsız kaldık, o koşullarda ne kadar kaldık ortada zaten arkadaşlar haklı olarak ağır eleştirdiler. Ama ben -ki liste konusu ifade edildi- o konuda benim tutumum tabii belirleyici oldu. Arkadaşlar ifade ettiler. Listeye alınmasında bir yetersizlik olarak görülebilecek isimlerden biri de bence Ver. arkadaştı. Kadın hareketi açısından da, Yürütme Konseyi açısından bunu açık belirtmek istiyorum. Çünkü Irak'ta kaldığım süre içerisinde yaşam tarzı noktasında çok kısmi gözlemim oldu. Ama bir de birçok arkadaştan duydum. Direkt kadronun benimle tartıştığı, isimlendirdiği bir duruş var arkadaşın. Mesela arkadaş burada çok rahat kalkıp giyim tarzı, bilmem bazı evlere fuhuş evleri yazılıyor diyebiliyor. Yani ağır gelecek ama gerçekten birçok arkadaş Ver.'un kaldığı ev için bu ifadeyi kullanıyor; bir arkadaş gidip orada bir gece kaldı, yanımıza geldi ağladı ve “heval ben Suriye'den yeni geliyor. Orada bir gece kaldım, herkes çift çift yatıyor” dedi. Mesela bizim yönetim yerimiz, bir kadın arkadaş tarafından bu kadar benimsenmesi, hem de gelip toplantı ortamında bu kadar açık bunlar üzerinden değerlendirme yapmasını gerçekten dürüstlük olarak görmüyorum. Ve en azından şöyle bir öneri yapabilirim. Bundan sonraki pratiğin, -Ver. arkadaş açısından- kadın yapısı ve yönetimi tarafından bunun bir denetim mekanizmasının artık diyalogla mı olur, bilmiyorum, ama bir şekilde bunun ele alınması gerektiği inancındayım. Çünkü gerçekten kandıran bir duruş var. Önemli bulduğum noktalar bunlar. Diğer konularda bir şey belirtme şeyini kendimde görmüyorum. Kendi hakkımda birçok iddia, eleştiri, değerlendirme geldi. Yani ben hiçbirini kendi duruşumdan bağımsız ele almıyorum. Çözümlemem gereken yanlar olduğuna inanıyorum. Yani bir güç katacaksam, tahribatları telafi etme gücünü ortaya çıkaracaksam bir birey olarak, gücüm oranında tekrar katılım sağlayacaksam kadın hareketine, arkadaşların belirttiği her eleştirinin, her değerlendirmenin üzerinde belli bir yoğunlaşmayla biraz kaynağına inmenin benim açımdan asıl sorun olduğunu düşünüyorum. Geçen günkü konuşmamda da koydum, ideolojik kimlik noktasında benim açımdan yaşanan bir savrulma var. Ben bunu süreçten, sürecin karakterinden, kendi kişiliğimden de bağımsız ele almıyorum. Ve bu anlamda içine girdiğim birçok şeyin kaynağına inmek istediğimde ben ideolojik noktadaki netsizlikle, ya da muğlaklaşan, zayıflayan yanlarla bağlantılı görüyorum. Ve ben çözümüm de buradan geçtiğine inanıyorum, hem kendi açımdan hem de birçok arkadaş açısından da.

Kendi boyutumda bu noktada tutumumu şöyle koyabilirim; arkadaşların koyduğu bütün eleştiriler üzerine yoğunlaşarak, gerçekten birey olarak da bir değişim dönüşüm çizgisine gerçek anlamda bu defa kendimi yatırma, özgürlüğe kendimi yatırma kararını tekrardan kazanmam gerekiyor. Ben böyle ele alabilirim. Bu açıdan konulan birçok durum oldu. Yani benim çok farklı farklı açılardan arkadaşların eleştirilerini almam, bu biçimde görmem de benim açımdan belki yarattığı sonuçlar açısından iyi oldu deme şeyinde bulunmuyor. Ama kendi açımdan en azından bu tahribatları giderme noktasında yeniden bir yaratım sürecine girmek açısından anlamlı buluyorum. Arkadaşların belirttiği öneri temelinde bir kadın zemininde raporumu yazmak ve kongre sürecine bu temelde hazırlanmak istiyorum. Özeleştirmiyi hazırlamak istiyorum daha doğrusu. Bunun dışında belirteceğim çok farklı bir şey yok. Geçen gün tutumumda da belirtmiştim iddia, kararlılık konusunda kendi adıma söyleyeyim çok konuştum. Bu anlamda suçlu olduğum yanlarda da, salt kadın yapısına değil, panel konuşmaları olsun yazılan yazılar olsun, dışarıdan gelen birçok arkadaş oldu, halktan insanlar oldu, yaptığım birçok konuşmada benim belirttiğim doğrular, kendimin inanarak belirttiğim birçok doğruyla eğer bugün bir ters düşme konumuna gelinmişsem, bu benim açımdan en temel vicdani sorgulama noktası. Bu anlamda böyle bir sürecin içine girmeyi kendi açımdan olumlu bulduğumu belirtmek istiyorum. Bir yoğunlaşma, yargılama, sorgulama sürecine girmeyi olumlu buluyorum. Bu temelde özeleştirmiyi en fazla burada, bu kapsamda koyabilirim. Arkadaşların izah istediği ya da özeleştirmiyi vermeme istediği çok yön var. Ben ancak bunu bir raporla ortaya koyabileceğimi belirtiyorum. Bunları belirtiyorum.

Be.(E) ark: Değerlendirmeler oldu. Bunun üzerine yeniden aynı şeyleri tekrarlamak yerine, sadece birkaç noktada hem görüşlerimi belirtmek istiyorum, hem de tutumumu koymak istiyorum. Yani ... arkadaşların söylediği bir şey vardı. Özellikle Önderliğin bakışıyla olaylara yaklaşmak, bakmak, o konuda o tarzda bir değerlendirme yapmak daha doğru olur.

Ben bu çizgiler açısından belirtebilirim. Hiçbir dönemde gerçekten bu kadar Önderlik çizgisine saldırı olmamıştır. Hem soldan, hem sağdan. Belki bu, Kongra Gel projesinin ya da Kongra Gel'in gerçekteleşmesiyle birlikte ortaya çıkan bir sonuç oldu. Önderlik bunu ortaya çıkarttı. Önderlik varolan dengelerin yıkılmasını, sarsılmasını ve yeni bir sisteme ulaştırılmasını istedi. Bu konuda gerçekten teorik olarak belki yoğunlaşmamız vardı, ama bunun daha çok pratikleşmesi yönünde böylesi bir proje ortaya çıkarttı. Bu ister istemez büyük bir saldırıya yol açtı. Bu süreçte Kongra Gel'in kuruluşundan bu yana

Önderlik çizgisine karşı. ya da Önderliğin oluşturduğu projeye karşı hem dıştan, hem içten çok büyük saldırılar gelişti. Bu süreçte şöyle bir sonuç ortaya çıkarttım; yani hem kendi açımdan, bu konudaki yüzeyselliğimizi, duruşlarımızdaki yüzeyselliğimizi, gerçekten bunlarla mücadeledeki ustalıktan yoksun yaklaşımlarımızı ortaya çıkarttım. Bu çizgiler karşısında gerçekten büyük bir derinlik gerekiyor, ideolojik donanım gerekiyor, ustalık da gerekiyor. Yani sadece bazı doğruları ortaya koymak, işte şu çizgi şöyledir, bu çizgi böyledir den ziyade, günlük yaşamsal mücadelesini yürütmeye büyük bir ustalıkla beraber çok planlı, programlı, çok titiz bir savaşım gerekiyor. Hem kadın hareketi açısından hem de kendi açımdan çıkardığım sonuç budur. Biz hala bu çizgiler karşısında mücadele etme konusunda çok yetersiz kalıyoruz. Etkilenmeye çok açığız. Önderlik görüşme notlarında bu çizgilerden bahsetti. Dört isim verildi. Şu konuda da bir yanlışlığa düşmememiz gerektiğini düşünüyorum; belki Pel. arkadaş da biraz belirtti, bu çizgilerin bizim üzerimizdeki etkilerinin daha derin sorgulanması gerektiğini düşünüyorum. Yani sadece bazı bireyler bu çizgileri temsil ediyor, işte bu bireyler olmazsa bu çizgiler de şey yapar değil. Sol ve sağ çizginin bizim üzerimizdeki etkilerinin ne kadar fazla olduğunun bilincinde olmamız gerekiyor. Belki Önderlik bu arkadaşları özeleştiriyeye çağırdı. Özeleştirme vermeleri gerektiğini belirtti. Bu konuda bir tavır belirledi, ama sadece bu arkadaşların şahsında değil. Bizim böyle bir yanlışlığa düşmememiz gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada her birimizin kişiliğinde hiç farkında olmasak da bu çizgilerin büyük etkileri var. Gerçekten Önderliğin bakışıyla bakma, değerlendirme yok. Bu tartışmalarda çok dar bir bakış açısı var. Daha çok böyle değerlendirdik, eleştirdik, dar sınıf bakış açısı dedik, klasik Marksist, Leninist bakış açısı dedik. Birçok tartışmalarda bunun örneklerini vermeye çalıştık. Mesela bakış açılarımızda bunun hala hakim olduğunu görebiliyorum. Kendimde de bunun hala büyük oranda hakim olduğunu görebiliyorum. Belki çok tartışıyoruz, ama kişilikte, zihniyette ideolojik yenilenme, yapılanma çok ciddi bir sorun. Tartışmalarda hem kendimden çıkardığım boyut, hem de arkadaşların değerlendirmesinde ortaya çıkardığım bir boyut. Bir bütün aslında bizim bu çizgiler karşısında özeleştirme vermemiz gerekiyor. Çünkü biz bu arkadaşları eleştiriyoruz, ama bu arkadaşlar yapıyı da şekillendirdiler.

Uluslararası komplo sürecinden sonraki boyutların, ittifakların ister istemez kadın boyutuna yansımaları da oldu. O anlamda bizim bunda çok güçlü bir özeleştirme vermemiz gerekiyor. Ve hatta bu arkadaşların özeleştirilerinden çıkarmamız gereken sonuçlar var. Mutlaka en iyi çözümlenecek arkadaşlar belki de bunlardır. Onlardan çıkaracağımız çok

güçlü sonuçlar var. Yani kendimizi çok onlardan ayrı görerek yaklaşmak, çok dogmatik bir yaklaşım olur. Ben o konuda onu belirtmek istiyorum.

şimdi arkadaşlar çokça değerlendirdikleri için ben değerlendirmeyeceğim. Kadın Hareketinin durumuna ilişkin olarak, konferansta görüşlerimi belirtmiş, eleştirilerimi yapmıştum. Hazır olan arkadaşlar var, PJA Koordinasyonundayken bu konuda eleştirilerim vardı; hem sistemimize, hem çalışma tarzımıza, hem de yaklaşımlarımıza yönelik eleştirilerim vardı. Konferansta da eleştiri ve özeleştirilerin daha fazla derinleşmesi gerektiği yönünde görüşlerimi belirtmiştim. Fakat konferansta bu çok fazla tartışılmadı. Ben o süreç açısından şunu görüyordum; hem PJA Koordinasyonda kaldığım süreç açısından hem de daha sonraki süreç açısından bizim çok ciddi bir eleştiri, özeleştiri sorununuz vardı. Atina savunmaları temelinde gerçekten bir yeniden yapılanmaya gitmemiz gerektiği; yönetim tarzımızın, yaklaşımlarımızın bu konuda çok geri olduğunu ben görüyordum. Kendimde de bunu görüyordum, arkadaşlarda da bunu görüyordum. Bunu ben değişik biçimlerde gündemleştirmeye çalıştum. Eleştirilerim oldu. Bunun daha da geliştirilmesi için kendimce bireysel tarzda da olsa mücadele etmeye çalıştum. Belki yetersiz, çok etkili de olmadı, ama bunu hem kendimde hem de çevremde gerçekleştirmeye çalıştum.

Kongra Gel’de de anladığım oranda, gücüm yettiği oranda ben çok şey yaptım demiyorum, ama birçok konuda görüşlerimi belirtmeye de çalıştum. Belki çok yetersiz oldu, etkisiz oldu, belki çok böyle belirleyici olmadı, ama özellikle özgür yaşam konusunda anladığım kadarıyla, gücüm yettiği oranda tavır ya da düşüncelerimi belirtmeye çalıştum. Kongra Gel sonrası kadın komitesi olarak çalışmaya bu biçimde katılım durumum söz konusu oldu. Yani benim Kongra Gel’de kalışımın nedeni, daha fazla aktif pratik bir çalışma içerisinde yer almak istememden kaynaklıydı. O temelde Kongra Gel’de kaldım. Kadın komitesi içerisinde yer almayı kendim istedim. Çünkü kadın üzerinde oynanan oyunları görüyordum, kendi mantığıma göre belki biraz daha dürüst yaklaşabilirim diye düşündüm. En azından belki bazı değerleri daha fazla koruyabilirim, ilerletebilirim mantığıyla yaklaştum. Ne olursa olsun, nerede olursa olsun kadın komitesiyle, kadın çalışmaları içerisinde kalmak istiyorum. Bir yoğunlaşmam da var. PJA Koordinasyonunda kalmıştık, daha sonra Türkiye çalışma merkezinde kalmıştık. Katkı sunabileceğimi düşündüğüm için o komitede kalmak istedim. O temelde o çalışmalara katıldım, fakat arkadaşlar eleştirdiler, değerlendiler, onlar doğru. Gerçekten bu çalışmanın kapsamı, planlaması, yeni bir sistem değişikliği olmuştu. Ona göre kendini düzenleme, ayarlama, ona göre çalışmalara katılma biçiminde bir katılım gerçekleşmedi. Bu projenin yeni olmasından da kaynağını alıyordu. Sadece kadın komitesi açısından değil, Kongra Gel’in hiçbir

komitesi gerçekten hayata geçmedi. Siyasi komiteden tutalım, birçok komite işlerliliğine kavuşmadı. Varolan alışmalar eski tarzda yürürdü. Şimdi kadın komitesi o anlamda bir sisteme kavuşmadığı için biraz da havada kaldı. Çok böyle gerçekten programını, tüzüğünü, yönetmeliğini belirleyen, planlayıp, programlayıp ona göre çalışan bir işlerliğe kavuşmadı. Hem planlama itibariyle öyle, hem de anlayış itibariyle.

Irak'a gidiş zaten Kongra Gel'in aldığı bir karardı. Mesela o kararın alınmasında benim birey olarak hiçbir Őeyim yok. Ne o toplantıya katılmışım, ne de ben kendi açımdan nerede olursa ben çalışırım. Fark etmiyor benim için. Hangi alan olursa da çalışırım. Ama Şunu da dedim; Mesela daha sonraki süreçte PJA Koordinasyonunda dokuz-on arkadaş kalmaktansa, daha pratik sahada, daha verimli olabilirim. Bunu söyledim fakat kararın alınmasına hiçbir biçimde etkim olmamıştır. Zaten Başkanlık kendi içerisinde karar almıştı. O temelde ben de o komitede olduğum için karardan dolayı Irak'a gidiş oldu. Benim Irak'ta kalışım toplam iki aydır. Gerçekten birçok Şeye çok güçlü karşılık vermemiz gerekiyordu. Birey olarak bunu karşılayamadım. Gelişen bir tasfiyecilik vardı, o konuda mücadeleci olmada zayıf kaldım. Daha güçlü bir mücadele yrtlebiliridi. Benim birey olarak her zaman Şöyle bir yaklaşımım var; her düşünceye açık olmak, tartışmak, bu konuda anlamak, yani kendini kaskatı bazı kalıpların içerisine koyup işte illa doğru böyledir biçiminde bir yaklaşım içerisine koymak istemedim.

Yani arada her zaman bir soğukluk oldu, ama nderliğin görüşme notlarının gelmesiyle beraber biraz cesaret aldım. Önderliğin görüşme notlarında birlik çağrısı vardı. Benim o toplantı yapılırken karşı ıkımmamdaki en önemli sebep biraz da nderliğin görüşme notundan aldığım cesaretti. Önderlik orada birliğe ağrı yapıyordu. Birleşeceksek içinde bulunduğumuz durumların özeleştirisini vererek, bir birleşme olabilir. Bizim açımızdan da yle. Ama en çok arkadaşlar açısından bu geçerli. Benim o noktada karşı koymamam, o sebepten dolaydır. Ben Şöyle düşündüm; eğer kadınlar olarak karşımızdaki ne kadar karşıt, tasfiyeci bir eğilim de olsa ama sonuçta bir kadındır ve bizim örgütümüzün ierisindeidir ve biz o insanlara tavır almamışız. O anlamda ne olursa olsun bunlarla zaten genelde bir kopma, bir ayrışma var. Eğer kadın olarak da gerçekten öyle bir kopmayı, ayrışmayı yaşarsak tamamıyla bir parçalanma olur. Ben bu kaygılardan dolayı arkadaşlarla toplantı yapma, tartışma istemlerini reddetmedim. Arkadaşlar eleştirebilirler, çizgiye vurulduğunda "sen sağa kaymışsın" diyebilirler. Ben arkadaşların o konudaki eleştirilerine de bir Şey söylemiyorum ve o konudaki zaafliklerimi, duruşumdaki yetersizlikleri arkadaşların buradaki tartışmalarıyla daha fazla açığa çıkarttım. Ama

bende her zaman “ne de olsa sonuçta bir insandır” yaklaşımı hakim oldu. Arkadaşlar zaman zaman bunu eleştiriyorlar, eleştirdiler de. Her insanda mutlaka kazanılacak, ya da tutulacak bir Şey vardır. Arkadaşlar; “Senin çapın ne ki, karşıdaki insanlar çok güçlü, çok kurnaz, çok planlı, programlı, hesaplı” diyebilirler, ama benim yaklaşımda gerçekten parti birliğine, kadın birliğine katkı sunabilecek bir yaklaşım vardı. Bu belki kullanıldı. Arkadaşlar “Oyuna gelmişsiniz” diyebilir, o da olabilir. Ben buradaki tartışmalardan, yaklaşımlardan arkadaşların değerlendirmelerinden birçok sonuç da çıkardım. Kendi zayıflıklarımı da gördüm. Bu konuda açık olmak, tartışmacı olmak iyi bir Şeydir. Ama bunun tehlikeleri de var. Arkadaşlar “Daha katı, daha farklı bir yaklaşım içerisinde olabilirdin” diyebilirler, ama ben byalesi bir tutumun daha fazla kazandıracığını düşündüğüm için arkadaşlarla tartışmayı ya da o anda birlikte olmayı uygun gördüm. Ben duruşumdaki zaaflikları, zafiyetler bir btnen değerlendireceğim. Ama arkadaşların yaklaşımının bu temelde olduğunu bilmesini istiyorum. Bu konuda açık veren yaklaşımlar olmuştur. Kullanılmaya açık yanlar olmuştur. Onu gördüm. Bunu tartışmalar da daha iyi ortaya çıkardı. Bende de muğlak kalan yanların olduğunu gördüm. Bu tartışmada onu da açığa çıkardım. Bir de içinden geçmiş olduğumuz bir süreç vardı. O sürecin değerlendirmesini daha doğru yapmalıydık. Arkadaşların Irak’a geliş belirttiler. Irak’a gidilebilirdi, ama bu tarzda gidilmezdi. Arkadaşların Irak’a gidişi alternatif bir gidiş olmalıydı. Ona katılıyorum. Biz alternatif bir gidiş tarzı yapmadık. O eleştirilerin hepsine katılıyorum. Yani gidilecekse de, bu tarzda gidilmemeliydi. Hem yaşam tarzımızla, hem çalışma tarzımızla, hem yönetim tarzımızla alternatif bir gidiş olabilmeliydi. Bu konuda çok değişik arkadaşlar, çoğu zaman uyarı yapmışlar. Na. arkadaş “Daha güçlü çalışabiliriz” demiş. Kendi açımdan söyleyeyim, şu bu arkadaşi çok fazla değerlendirmeyi gerekli görmüyorum. O gücü kendimde çok fazla görmüyorum. Ama kendi açımdan bunun yetersiz, zayıf olduğunu ortaya koyabilirim. Yani gidiş daha farklı olmalıydı. Gerçekten kadın komitesi orada çok daha güçlü alışabilmeliydi. şunu da belirteyim; kadın komitesi üzerinde çok değişik hesaplar vardı. O konuda gerçekten biz her yönüyle bir bombardıman altındaydık. Yani belki Irak’a gidip çalışmak daha farklı bir Şey. Ama biz örgütün en üstünde yer alan arkadaşlarız. O anlamda oraya gitmişiz, çok değişik yaklaşımlar da oldu. Bizi etkilemeye, çekmeye dönük yaklaşımlar oldu. Her yönüyle bu konuda bir bombardıman altına girdik. Bu noktada arkadaşlar, Ren. arkadaşın duruşunu eleştirdiler. Ben o eleştirilere katılıyorum. Benim de çok mücadeleci olmadığım açıktır. şimdi kalkıp bütün suçu Ren. arkadaşa yklesem, o da doğru olmaz. Ama uyarılarım olmuştur, kendisiyle tartışmışımdır. Çok değişik

yaklaşımlar vardı. Bunu Rengin arkadaşla tartışmışımdır. Daha doğru bir duruşun nasıl olması gerektiği konusunda görüşlerim, tartışmalarım olmuştur. Her Şeyi doğru düşündüğümü söylemiyorum. Ama dönen oyunlari, tehlikeleri bazı boyutlariyla görüyordum. O konuda arkadaşla tartışmalarımız olmuştur. Arkadaşlar duruşunu belirttiler. O konuda gerçekten eleştirilmesi gereken birçok boyut var. Sadece bu iki aylık Kongra Gel süreci değil, daha önceki süreçler, bir bütün duruş olarak gerçekten arkadaşın kendisini netleştirmesi gerekiyor. Eğilimler karşısında arkadaşın çok ilkeli bir duruşu olmadı. Her eğilime göre kendisini düzenleyen bir yaklaşım söz konusu. Çok da ideolojik esaslar temelinde bir yaklaşım yok. Arkadaşın kedisini her eğilime göre ayarlayabilen bir duruşu var. Arkadaşın duruşu biraz yle. Vi. arkadaş için aynı Şeyi söyleyemem. Vi. arkadaş, çok genç olmasına rağmen, duruşunu çok güçlü buldum. Yani eksiklikler olmuştur. Ben dört dörtlük olduğunu belirtmiyorum. Fakat gerçekten duruşunu güçlü buldum. Belli bir çabası da vardı. O konuda da her Şeyin biraz yerli yerine oturması gerekir diye düşünüyorum. Arkadaşların benden beklentisi biraz da farklıdır. Ama Vi. arkadaş için daha farklıdır. Ben bütün eksikliklere rağmen Vi. arkadaşın duruşunu orada güçlü buldum. Gerçekten değişik, farklı bir ortam. Ben arkadaşla tartıştım. Ben YJA'da olsaydım belki bu sorunların hiçbiri ortaya çıkmazdı, ya da farklı bir alanda olsaydım, PJA'da, Şurada burada mutlaka çalışırdık. Ama bir Irak sahası, görev düzeyi yüksek. Diyelim o konuda, onda da alışkanlıklar var, bende de bazı alışkanlıklar var. Öyle st yönetim ilişkilerine ayrıntılarda çok hakim değilim; nasıl oluyor, nedir, biliyorum da onların ayrıntılarını çok fazla bilmem. Her zaman belli bir düzeyde görev aldım. Birden bire böyle si büyük bir görev almak bende zorlanmalara yol açtı. Kişilik zelliklerim, bu konuda çok iddialı olmamam çalışmalarda zayıflık yaşamama neden oldu. Yani çalışırım, ama çok aşırı bir iddia Őeyinin olmaması da belli düzeylerde etkiledi. Çizgisel olarak Şunu çıkardım; daha fazla derinleşmem, netleşmem, o konuda daha güçlü bir duruşa sahip olmam gerekiyor. Belki çok karışık bir dönemdi. Olduğca zorlandık da. Benim açımdan çizgisel boyutta daha fazla bir -buradaki tartışmalarla birlikte - derinleşmenin gerekli olduğunu gördüm. Ben bu konuda daha da yoğunlaşarak daha güçlü yryebileceğimin sonucunu çıkarttım. Oradaki süreç hakkında onları belirtebilirim.

Yemeğe gidişe öyle oldu. Bunlardan kopuk değildir. Sylenmemesi konusunda da Şey yaptım. Ben iki ay Musul'da kaldım. O iki ayın yirmi, yirmi beş gününü Max.'da geçirdim. Kendi işblmmz de öyle yaptık. Yaptığımız işbölümüne göre ben daha çok Mah.'da, Vi. arkadaş Kerkük'e, PDK alışmalarına, Ren. arkadaş TEJAK çalışmalarına bakacaktı. Onun için ben bazı arkadaşları gerçekten çok

fazla görmemişim de. Max.'a gittim. Oradaki durum çok vahimdi, arkadaşlarla çok etkili çalışmadım. Yani çok fazla çözümlayici bir çalışma yürütemedim. Ben onu belirtmek istiyorum. Ama arkadaşlara şunu belirtmek istiyorum; çalışmaların daha çok Max.'dan yürütülmesine yönelik çeşitli önerilerim oldu. Yani hem kadro yapısının orada daha fazla olması, hem halkın yaşadığı sorunlarda dolayı öylesi bir çalışma tarzını daha uygun gördüm. Orada bazı çalışmalar yürütürsek daha güçlü verim alacağımız yönünde önerilerim oldu. Çünkü orada biraz toparlanabilseydik, Irak'ta daha güçlü bir şey sağlayabilirdik. Bir de ruhsal olarak da arkadaşların orada olması beni daha fazla rahatlatıyordu. Son ayda örgütsel sorunlardan dolayı Züb. ve Pel. arkadaşların gelme durumu oldu. Pel. arkadaşın gelmesi için ısrar ettim. Ama bunu söylerken, siyasal durumları daha doğru bir bütün olarak tam değerlendiremedim. Pel. arkadaş çağırılmıştı, o arada Fer. da geldi. Bizim tartışmamız Pel. arkadaştan önceydi. Daha sonra biraz daha bekleme oldu. Yani her şey üst üste geldi. Örgütsel sorunlar ve bizim yaşadığımız sorunlar böyle üst üste gelince, böylesi bir durum ortaya çıktı. Derlitoplu bir çalışma, komitenin işlerli olması, perspektif vermesi, yaklaşım göstermesi durumu söz konusu olmadı. Kadın komitesi açısından ben bunu belirtebilirim. Bu Ren. arkadaşın tarzından kaynaklandığı kadar, benim de tarzımın etkisi vardı. Vi. arkadaştan da kaynaklanan yanlar vardır. Ben onu öyle belirtebilirim.

Diğer bir husus ise HPG'ye yaklaşım konusudur. Bizim HPG'deki tüm yapıya özeleştiri vermemiz gerekiyor. Arkadaşlar belki eleştirdiler, ama ne olursa olsun askeri güce yaklaşım konusunda kadın komitesi olarak da, birey olarak da bu arkadaşlara yaklaşımda bizim kesinlikle özeleştiri, hatta özür dilememiz gerekiyor. Çünkü bu çalışmaya yönelik büyük bir saldırı vardı. Bizim kadın komitesi olarak hem katılım boyutuyla, hem de birçok ideolojik-politik perspektif boyutuyla daha farklı bir yaklaşımımızın olması gerekiyordu. Biz bunu gerçekleştirmedik, bunu yapmadık. Onu belirtmek istiyorum.

PJA Koordinasyonu hakkında çok fazla bir şey söylemeyeceğim. Arkadaşlar değerlendirdiler. Çok fazla kimseyi eleştirmek de istemiyorum. Genel olarak değişik zamanlarda arkadaşlara eleştirilerim oldu. Kalkıp şu anda şunu bunu eleştirecek pozisyonu, durumu kendimde çok fazla bulmuyorum. Ama arkadaşlar durumlarını koydular. Daha özeleştirisel yaklaşılması gerektiğine ben de inanıyorum. O konuda bazı arkadaşlar açısından - herkes için demeyeceğim- daha samimi olunması gerektiğini düşünüyorum. O konuda da bazı değerlendirmeleri zayıf ve yetersiz buldum. İsim çok fazla şey yapmayacağım. Çünkü arkadaşların çok ağır değerlendirmeleri oldu, eleştirileri oldu. Bu eleştiri ve değerlendirmelerin birçoğu doğru. O konuda bizim daha samimi, daha

özlü yaklaşmamız gerektiğini düşünüyorum. Irak alışmaları konusunda bazı şeyler belirtebilirim, ama arkadaşlar değindiler. Tekrar olmaması açısından belirtmiyorum. Onlar çok değerlendirildi.

Ji. arkadaş için birkaç nokta belirteceğim. En azından buraya gelmesini olumlu karşılıyorum. Olumlu görüyorum, ama yetmeyeceğini düşünüyorum, hiç yetmez. Arkadaşın özellikle taraf olma durumu var. Sağ çizgiyle taraf olma durumu var. O izgi temelinde kendi özeleştirisini vermelidir. Bugün bir değerlendirme yaptı, giriş olarak değerlendirilebilir, ama çok yetersizdir. Sadece duruşunu bazı tepkilere dayandırarak açıklaması yetersizdir, geri de görüyorum. Kendi duruşunu daha ideolojik, örgütsel boyutlarda değerlendirip özeleştirisini daha güçlü vermelidir. Daha önce de kendisine bazı eleştirilerim olmuştur. Zaman zaman bu eleştirileri kendisine yapmışım, tekrardan burada şey yapmak istemiyorum. Ama gerçekten Ji. arkadaşın özeleştirisel temelde kadın birliğine katılmasını önemli görüyorum. Bu konudaki beklentimi de tekrar koymak istiyorum. Bu belki çok iyi niyetli bir yaklaşım da olabilir. Ama yine bu platformda belirtmek istiyorum.

Pel. arkadaşa getirilen eleştirilere bütünüyle katılıyorum. Arkadaşa değişik biçimlerde eleştirilerim olmuştur. Pel. arkadaşın da güçlü bir özeleştiriyle birlikte güçlü katılabileceğine inanıyorum. O kapasitesinin olduğunu, o gücünün olduğunu düşünüyorum. O noktada gerçekten doğru bir yaklaşım olursa Kadın Hareketine daha güçlü katkılar sunabilir. Ama geçmiş pratik anlamında değerlendirilirse de her birimiz açısından verilmesi gereken güçlü hesaplar var. Kendi açımdan da bunu belirtiyorum. Kongra Gel'de görev aldım, bu konuda iddiamı ortaya koydum. Ama gelinen aşamada ortaya çıkan tablo, arkadaşların eleştirileri ortaya çıkartıyor ki gerçekten benim de hala çok daha fazla derinleşmem, çizgide daha fazla netleşmem gerekiyor. O konuda kendimi tekrardan gözden geçireceğim. Arkadaşların hakkımda alacakları her türlü karara saygı göstereceğim, hizmet edeceğim. O konuda yetkilerden de bağımsız yürüyüşüm hiçbir zaman aksamayacak. Yani o konudaki kararlılık ve iddiamı ortaya koymak istiyorum. Bu konuda eksik yetersizliklerim olmuş olabilir, vardır da. Arkadaşların çok ciddi, ağır eleştirileri oldu. O konuda çok zorlandığım anlar da oldu burada. Ama ne olursa olsun bu konudaki iddiamı, kararlılığımı koruduğumu arkadaşlara belirtmek istiyorum. Belki arkadaşların beklentilerine cevap olamadım, güvenlerine layık olamadım, bu konuda belki hayal kırıklığına uğratmış da olabilirim. Ama bu konuda tekrar sizlerin huzurunda belirtmek istiyorum, pes etmeyeceğim. Dürüst bir temelde her zaman çalışmalarımı yürüteceğim. Gerçekten kişilik olarak, yaklaşım olarak çok fazla kirletildiğimi görürsem, bu çalışma içerisinde kalmayı da çok fazla

düşünmüyorum. şu ana kadar yürüttüm, çok eleştiri geldi. Benim kişiliğime yönelik çok ağır şeyler de oldu, ama kendi özümle yine de çalışmaları sürdürbileceğimi düşünüyorum. Hem dönem açasından, hem yaklaşım açasından yürüyeceğimi düşünüyorum. O konuda arkadaşların benim hakkımda vereceği her türlü karara açığım. Tabii ki arkadaşların güvenine şahsen benim ihtiyacım var. Arkadaşların eleştirilerini dikkate alacağım. Zaten genelde özeleştiri de yazılacak. Ben tutumumu bu biçimde belirtiyorum. Çalışmadığımız için, üretmediğimiz için gerçekten böyle çok değişik durumlar ortaya çıkıyor. Hepimizin çok çalışması gerektiğine inanıyorum. Yani her birimiz eğer gerçekten biraz dürüstsek, samimiyse, biraz anlıyorsak o temelde çalışmalıyız. Böyle olursa bu hareketi toparlayabiliriz, yoksa çok kararsız, inançsız yaklaşımlar bizi çok geriye düşürür. Buna hiçbirimizin hakkı yok, hakkımızın olmadığını düşünüyorum. O anlamda da kendimi düzeltip çalışmalara en doğru temelde katılmayı düşündüğümü ve iddiamı arkadaşlara belirtmek istiyorum. Ben de tutumumu böyle koyuyorum.

Sew. ark: Tutuma ilişkin değerlendirmeler oldu. Bilemiyorum bütün değerlendirmelerimi yaparken, kendimi dışında tutarak söylememin imkansız olduğunu düşünüyorum. Bizim sorunumuz ideolojiktir. Bunu daha önce şubat toplantısında da verdiğim özeleştiride koymaya çalışmıştım. Yani Koordinasyonla, meclisle ilgili yaptığım değerlendirmeler, kendimi dışında tutarak yapmış olduğum değerlendirmeler değil. Kendimi dışında tutarak söylemem imkansız. Bu çok anlamlı bir şey de olmaz zaten. Konuşmamın sonunda belirtmiştim. şubat toplantısında ben çok önemli bir kararlılığa ulaştım. Kendi tutumum karşısında, kendimi irdeleyerek biraz da arkadaşların eleştirilerinin katkısı oldu. Asıl kendime karşı, arkadaşların eleştirisine karşı başta kendi güçsüzlüğüme karşı duruşum oldu. Bunları şubat toplantısı sürecinde de bir tutum olarak koymaya çalıştım. Ondan sonraki süreci çok somut olarak belirtmedim. Çünkü süreçleri belirleyecek bir konumda olmadım. Koordinasyundayken de o konuda çok özel bir şey de olmadı. Onun için kendimi konumlandırmadım da. Ondan sonraki süreçte şöyle bir şeye ulaştım. Yani güç ilişkileri içerisinde yöneticilik ilişkileri içerisinde kalabilme özelliğinde değilim, yaşamımda çok ciddi kırılmalar yaşadığım zamanları çok gözden geçirdim ve bu özellikle olmadığıma, bütün özgürlükle ilgili kendimce taşıdığım iddialara rağmen bu özellikte olmadığıma ve orada gelinen noktaları tahammül edecek özellikte olmayınca buna güçsüzlük diyordum. Fakat bunu sadece bir güçsüzlük olarak değerlendirmiyorum artık. Herkesin bir mizacı var, kendimi çok güçlü hissettiğim alanlar da var ama bu konuda tırnak içinde güç

gösterebilecek bir insan olmadığımı düşündüm. Çalışmaların özünde bir şeyler yaratmak, çalışmada abacı olmak, onda kendini yeniden yaratmaya çalışmak, ayrıntılarda yaşamı yakalayabilmek, o hep önümüze koyduğumuz büyük şeylere ulaşamadığımız zaman, hep kendimizi içinde bulmaya çalıştığımız büyük şeyleri illa yakalayacakmış gibi düşünmenin çok anlamlı olmadığını, bunu yaşamın ayrıntılarında, ilişkilerin ayrıntılarında, kendi kişiliğimin de ayrıntılarında görmeye çalıştım. Bu belki abartılı yaklaşmamanın bir yolu olabilirdi. Biz yaşadığımız pratiklerde kendimize son derece abartılı yaklaştık. Buna iddiasızlık diyeyim mi demeyeyim mi bocalamasını çok yaşadım, ama yaşamın değişik ayrıntılarında iddiasız olmadığımı biliyorum. Yaşamın özüne dair, yaşama dönük olmaya dair, özgürlüğe dönük olmaya dair iddiasız olmadığımı biliyorum. O nedenle verilen işlerde ne olursa olsun yapabildiğim kadar, elimden geldiği kadar son abamı harcamak, hatta bazen bütün enerjimi sadece işe harcamak gibi, burada bir şeyleri yürütmek gibi bir çaba içerisine girdim ve en son Kongreden sonra özellikle PJA koordinasyonuna gitmek istedim. Daha doğrusu bağımsız kadın çalışmalarına gitmek istedim. Özellikle kongre hazırlıklarına gitmek istedim. YAJK'ın oluşumundan itibaren şöyle bir kararlılıkla bütün bir hareketin gelişim süreçlerinin önemli bir boyutunda ben yer aldım. Çok önemli bir tecrübe, birikim oluştu. Bunları kongre hazırlığına, kongreye olabildiği kadar, yapabildiğim kadar artık daha farklı bir biçimde bu mücadeleye katkı sunmak istiyorum. Arkadaşlar gibi istifacı bir tutumla değil, son derece şuan da kararlıyım, arkadaşların vereceği her tür çalışmayı yapabilecek durumdayım. Fakat oraya gelirken böyle bir kararlılık içerisindeydim. Hala da bu tarz bir kararlılığı taşıyorum. Artık kişiliğimi mücadelenin daha başka -yöneticilik değil, idarecilik değil- biçimlerinde konumlandırmak, oradaki çalışmalara katkı sunmak, yapabileceğim şeyleri, sunabileceğim şeyleri orada sunabilmek istiyorum. O nedenle PJA Koordinasyonuna girerken de bütün dikkatim ağırlıklı olarak bu tür şeylere dönüktü. Süreç ilerliyordu, belki onun farklı boyutları yaşamımıza girdi, o yönden çok diğer yön öne ıktı. Orada da bütün bu yaklaşımlarımla bağlantılı olarak ortamda iddiasızlığı, kargaşayı, gücsüzlüğu derinleştirmek yerine, olabildiği kadar yapıcı olmaya, olabildiği kadar her konuda görüş belirtmeye, doğru objektif sonuçlara ulaşmaya çalıştım. Bunu bütünüyle başaramadım. Ortaya çıkan sonuçlarda doğrudan benim de payım var. Sonuçta kendi zaaf larım, zayıflıklarım doğrultusunda, diyelim bir Irak'a gidiş kararını bugün yanlış buluyorsam, o kararın alınışına ben de katıldım. Orada yetersiz düşünmenin, yanlış düşünmenin, yanlış ele almanın bir payı da elbette ki benim. Fakat böyle ele almaya çalıştım. Özellikle çok zorlandığımız süreçlerde çalışmalara aktif katılarak

hiçbir Şey yapamıyorsa, çalışmaların yürütücülüğünde belli bir çaba göstererek ortaya bir pratik koymaya çalıştım. Aldığım karar bu doğrultuda olduğu için kendimi başka özel misyonlar için, ya da daha farklı Şeyler için çok özel bir konuma koymadım. Bu toplantıda da belki böyle uzun bir konuşmayla bir Şeyler ortaya koymaya çalışırken tarihe kalsın vs. sözleriyle de bir anlamda tařıdđđm her Şeyi akıtmaya çalıştım. Çünkü kendimle ilgili aldđđm kararlılık bu. Yařadđđm Őeylerdi. Ne kadar grebildiysem, nasıl grebildiysem ortaya koymaya çalıştım. Hiçbir kayđı duymadan, şu arkadaş ne der, bu arkadaş ne der, ne olur, ne biter kayđısı da duymadan bunları aktarmaya çalıştım. Bundan sonrası için de gücüm oranında, yapabildiğim oranda bende biriken her Şeyi, bende varolan her Şeyi çalışmaların önüme koyduğu görevler doğrultusunda sunmaya alıřacađđm. Bunun azamini, çabasını gstereceđđm. Onun dışında öyle yöneticilik adına, ne bileyim daha farklı Şeyler adına çok özel bir iddia tařımadđđđmı belirtmek istiyorum. Bu siyasetten uzaklaşmak anlamında, siyaset yapmamak anlamında kullandđđđm bir Şey değil. Onu belirtmek istiyorum. Siyasallaşmayı kişiliğimin çok önemli bir sorunu olarak gördüm. Kadın kişiliğinin çok önemli bir sorundur zaten. Doğal olarak benim kişiliğimin de çok önemli bir sorundu. Fakat dediğim gibi siyasetin yapılış biçimini, yıllardır bunun içinde kendini oluşturmaya çalışırken, kendime uyguladđđđm baskıları ve kendimi bu anlamda inkar ettiğim birçok yönü de bu süreç boyunca gördüm ve bunun kişiliğimi yıpratmada çok etkisi oldu. Gcl olduğum yanları bile en zayıf noktalarda kırdı. Bunu yaşamak istemedim, bundan sonra da yaşamak istemiyorum. Ama bu mücadeleden vazgeçmek, bunun dışında yer almak, bir köşesinde kalmaya katılmıyorum. Yani bir yerlerde ben bazı işler yaparım değil, daha yüklü işler de yapmak istiyorum, ama yetkisiz yapmak istiyorum. Daha zorlu işler yapmak istiyorum, ama en az yetkiyle, yetkisiz belki bilmiyorum nasıl olabilir veya yetkinin idarecilik biçiminde kullanıldıđđı Şekilde değil. Onu belirtebilirim. Bilmiyorum başka biçimleri var mı? Ama özellikle bizde şu anda mekanizma olarak, yönetim hiyerarşisi olarak oluşan Şeye girmek istemiyorum. Kongre süreci sonrasında kendim için aldđđđm böyle bir Şey var. Bu anlamda oluşturabilirsem bir projeyle örgüte sunmaya alıřacađđđm. PJA'da yařadđđđmız yoğunlaşmalarda, bunun üzerine bireysel yoğunlaşmalarım da var. Henüz çok somutlaştırmamış olsam da var. Olabildiđđi kadar böyle bir sürece kendimi hazırlıyorum. Fakat dediğim gibi içinde bulunduğumuz süreç açısından yöneticilik yapmak, bu iş kirlidir, şyledir, ya da kirlidir, birileri yapsın anlamında söylemiyorum. Yani benim kişilik yapım çok fazla uygun değil. Bunu kendi açımdan tespit ettim. Yani tecrübelerle yaptđđđmız Şeyler var, ama gerçekten yöneticilik değil, bizim yaptđđđmız alışkanlıkla yapmak. O açıdan

bunun verdiği zararları da açık. Böyle bir zararı vermeye devam etmenin bir anlamı yok. Kiřiliđi daha uygun arkadaşlar, daha taze kanla yapabilecek arkadaşlar var. İşlerin çok daha aydınlık bakışlarla yapılması gerekiyor. Ben řunu da dūřunuyorum; benden on yař küçük olan arkadaşlar daha az 20. yüzyıl zihniyetli arkadaşlardır. O yüzden onlar belki yöneticiliğe benden daha aydınlık fikirlerle yaklaşırlar. O nedenle böyle bir yaklaşım içerisindeyim. Fakat dediğim gibi bu süreç açısından bu toplantının, örgütün vereceği her tür çalışmaya katılma kararlılığım var. Düřüncelerim kongre sonrası için geçerlidir. Kendi açımdan böyle dşnuyorum. Süreç açısından da dediğim gibi belirttiğim değerlenmelerin tümü içerisinde kendimi gördüm, daha önce de belirtmiştim, görüyorum. “Kongrede kimliksizleştik” derken kendim de orada kimliksizliği yaşadım. Belki çok belirleyici konumda olmadım, o pozisyonda kendimi görmediğim için çok özel bir belirteceğim bir řey olmadı. Ama bunun böyle farklı değerlendirilmesini istemem. Kendi hakkımda belirteceklerim bunlar. Ve bundan sonraki süreç açısından da kararlılığımı bu temelde belirtiyorum.

ÖZGÜN GÜNDEM

Fa. ark: Bazı değerlendirmeler yapmak istemiyorum. Gündem uzadı. Biz bir mücadele gerçeğliğinin sonuğlarıyız. Bence köklü değerlendirilmeli. Yine bende liberal kişilik oluşununun yarattığı sonuçlar var, iktidarla buluştuğu yönler var. Giderek bunu çözümlenmeye dönük bir yoğunlaşmam var. Öyle basit, sıradan bir özeleştiriyle üzerinden geçmek istemiyorum. Bir yoğunlaşmam var. Bir öneri gelmişti, katılmadığımı belirtmek istiyorum. Arkadaşla Kongra Gel sonrası iki toplantıya katıldım. Ben de o toplantıya katıldım. şunu rahatlıkla belirtebilirim; Vi. arkadaş, eski yönetici arkadaşların birçoğundan daha net tutuma sahip olan bir arkadaştır. İlk kez böyle bir görev aldı, ilk kez pratik bir süreç içerisine girdi. Irak'ta ne kadar etkili oldu, bilemiyorum fakat ben bütün bu yaratılan sonuçların faturasını bir kişiye ödetemeyiz. O konuda da daha sağlıklı, daha demokratik yaklaşmamız gerektiğine inanıyorum. Her iki toplantıda da, özellikle kongre sonrası tutumu çok netti. Yani sadece bir tarafa dönük değil, ben kendim de tanığım. O açıdan arkadaşa dönük rapor önerisine katılmıyorum. Vi. arkadaş en azından çabası oranında katılmak isteyen arkadaşlardan biridir. Bu arkadaşa dönük gelen öneriye ilişkin görüş belirtmek istedim.

Vi. ark: Çok fazla şey yapmak istemiyorum. Değerlendirme yapmıştım, bir önceki tutumumu da belirtmiştim. Öyle sanıyorum tutumumun açılması gereken yönleri var. Zaman sorunu olduğu için tekrarlamak istemiyorum. Kendi hakkımda bir öneri yapmıştım. Önerimden sonra çok farklı bir tablo konuldu. Çok farklı öneriler de geldi. Birey olarak şimdi onun zorlanmasını yaşıyorum. Öneri için kısaca bir şey belirtmek istiyorum; daha önce de birçoğ arkadaşla paylaşmıştım yöneticilik mantığı, bu sürece girişimi. Bu noktada sürekli ele almaya çalıştım. Partiye katılımımdan ele aldım. Birey olarak partiye katılırken, ulus çelişkisinden dolayı katılmadım. İşte "Kürt sorunu var" dedim ve Kürt halkının bir askeri olmak istemedim. Bir kadın olarak yaşadığım çelişkilerden dolayı katıldım. O konuda arayışlarım vardı. Bu mücadele içerisinde bir siyasetçi kadın olma iddiam her zaman oldu. Siyasi çalışmalarda da istekli ve iddialyım. Özellikle son üç yıl, özellikle de Kongra Gel'den sonra bir yoğunlaşma yaşadım. Öyle ki bu örgüt içerisinde siyaset yapmak çok muazzam bir şey ama Önderlikle, halkla güzeldir. Mevcut sistemden, dönen çarktan, varolan mekanizmadan birey olarak kendimi soyutlamıyorum. Kendimi temiz görmüyorum. Eğer bir zihniyet sorunu, sistem sorunuysa ben de kendimi içinde görüyorum. Ama bu süreçte çok fazla siyaset yapma

hayalimle, siyaset yapamayacağımı anladım. Ama öyle sanıyorum gücüme, çapıma göre olursa bu noktada iddiam var. Hayallerimle, hedeflerimle birleşip çelişmeyeabilirim. Bu süreçte bunlarla çelişiyorum. Bu mantıktan dolayı öneri yaptım. Yoksa bu üç ayda çok zorlandım, 'tüm sorunlarda benim payım var' demiyorum. Kendimi çok fazla abartmıyorum da, kendimi çok fazla sübjektif de değerlendirmiyorum. Payımın olduğu noktalarda acı çekiyorum. Mesela o kadar özeleştiri veriyoruz. Böyle alışmak istemiyorum. Belki de bu noktadan dolayı bir kez söz hakkı almak istedim. Acaba benim için zaman-mekanda mı yanlışlık yapıyordum. Çünkü bir süredir yoğunlaşmalarım var; onu örgütle paylaşarak görüşlerimi dile getirmek istiyordum. Kongre Gel'in Yürütme Konseyi toplantısında bunu örgütle paylaşmak istiyordum, ancak uygun değildi. Ama şimdi iddiasızlık ya da kendimi geriye çekiyorum, bir inançsızlık, güvensizlik, korkmuşluk yok. Kesinlikle o biçimde anlaşılmasını istemiyorum. Her zamandan daha fazla iddia sahibim. Bu toplantıda birçok değerlendirme oldu, tartışıldı. Ama bu mekanizmanın içerisinde yönetim olarak, o kapsamda, o düzeyde yer almak istiyorum. Farklı yerlerde, çalışmalarda sonuna kadar çalışma yapmak için hazırım. Ama bunu yine de arkadaşlara bırakıyorum. Bu konuda dayatmıyorum. Çünkü bu süreçte yürütülmesi gereken çalışmalar var. Eğer öyle anlaşılırsa çok zorlanırım. Sanki kendimi çalışmadan çekiyorum biçiminde anlaşılmasını istemiyorum. O psikolojiyi çok fazla kaldıramam. Gelen eleştirilere ilişkin bir şey belirtmiyorum. Bu noktayı bir kez daha açmak ve açıklamasını yapmak istedim.

şi. ark: Gelen önerileri kararlaştıralım. Onun dışında öneri var mı?

YENİDEN YAPILANMA TARTIşMALARI

Mücadelemizin Temiz Araçlarını Yaratalım

Ev. ark: Arkadaşlar örgütsel gündem üzerine epey değerlendirme yaptılar. Ben, kısaca yeniden yapılanmaya ilişkin birkaç görüş getirmek istiyorum. Bizi en fazla zorlayan, sistem olarak geriye çeken noktanın, Önderliğin savunmalarında ortaya koyduğu örgütsel yapılanmaya gelmeme olarak ortaya çıktığı kesin. Bu anlamıyla, yeniden yapılanma şart. Özellikle hiyerarşik yapının ortadan kaldırılması, buna dayalı olarak da daha yatay bir örgütlenme biçimine geçilmesi bence bir zorunluluk. Bunun geliştirilmesi için, Kongra Gel yapılanmasının esas alınması gerektiğini düşünüyorum. O komiteler içindeki kadın yapısının bu çalışmalar içinde daha aktif, daha belirleyici olması gerektiğini düşünüyorum. Ağırlığımızın biraz daha o tarafa verilmesi gerekiyor. Bununla beraber; Kongre’de tartışılan bir nokta vardı: Özgün ve bağımsız kadın hareketi biçiminde. Ben, bağımsız kadın hareketinin olması gerektiğini de düşünüyorum, fakat bunun, bence şu aşamada fiili olarak kurumlaşma biçimindeki aktif bir şey biçiminde değil de, biraz da ideolojik merkez konumunu alarak yapılanması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle düşünsel yapıya kavuşması gerekiyor bence. Kongra Gel’in kendi yapısal sisteminin dışında, ideolojik bir merkez olarak kendisini örgütlemesi gerekiyor. Özellikle erkek egemen sistemin dışında bir yapının oturtulması önemli. Fakat dediğim gibi, ilk etapta bunun düşünsel boyutuna ağırlık verilebilir. Bağımsız kadın hareketinin de kendi içinde örgütleri olmalı. Hem kadrolaşma hem ekonomik hem de siyasal açıdan hemen çok fazla bir şey yapabileceğimizi sanmıyorum. Direkt kendi örgütlenmesini yapabilecek bir konumda olduğunu düşünmüyorum. O anlamıyla da bağımsız, ama ilk etapta salt ideolojik bir merkez olarak örgütlenmesi ve giderek bunun kendi alt kurumlarını ve örgütlerini oluşturması yönlü bir düşüncem var. Onun dışında, ben PJA’nın fes edilmesine de karşıyım. Bence PJA, Kongra Gel bünyesinde yer alabilir. Önderlik, gerek olmadığını, kadın komitesinin de sosyal komite içinde yer alabileceğini söylemişti, fakat PJA’nın bir kurum olarak fes edilmesine katılmıyorum. Kendisini, bir parti olarak yetkinleştirmeli. Özellikle hem eğitim merkezi olarak çalışma yürütmenin hem dış sahalara yönelik çalışmaların PJA adı altında örgütlenmesini daha doğru buluyorum. PKK bir partiydi, ama bir devlet gibi örgütlüydü. Bir parti sıfatını çoktan aşmıştı. Bizim de kendi kurduğumuz kurumları işlevsel kılmamız gerek. Öncelikle biraz onun üzerinde yoğunlaşmamız gerektiğini düşünüyorum. İşlevsel

kılmadıđımız bir çalıřmanın, farklı bir ad altında çok fazla iřlevsel kılınabileceđini sanmıyorum. O anlamıyla, onun kendi içindeki iřlevselliđi üzerinde yođunlařılması gerektiđini dűřunuyorum. Bunun dıřında, nderliđin sıkça vurguladıđı bir Őey, bilim sanat komitesine kadın gűcűnűnűn aktif katılması idi. Bilim sanat komitesini de çizginin esas temsili olarak deđerlendiriyordu nderlik. Őimdiye kadar, bu benim bir eleřtirimdir de, dűřünsel sahalara ađırlık verilmediđini dűřunuyorum. Hatta yle bir kurumlařmaya gitmenin de, PJA tarafından çok fazla önemsenmediđini belirtmek istiyorum. En önemli saha olmasına rađmen, bunu çok fazla nemsemedik ve böyle kurumlařmalara gitmeyi gerekli bulmadık. Bunun olması gerektiđini söyledik, ama pratikte hiçbir zaman bunu uygulamadık. Bence bilim sanat komitesinin bűtűn sahalarna, belki Őu an kendi içinde çok rgűtlű deđil, ama komitesinden tut, onun akademik yapılanmalarına kadar kadının tűműyle aktif katılması gerektiđini, hatta belirleyici olması gerektiđini dűřunuyorum. űnkű Őimdiye kadar biz hep zihniyeti eleřtirdik, erkek egemen sistemi eleřtirdik, bu yapılanmaların bizim izerimizdeki etkilerini eleřtirdik, ama bunu deđiřtirmek için kurumsal anlamda bizim çok fazla bir çabamız olmadı. Bu kurumun bence yön verme gibi bir iřlevi de var. Ben, nderliđin deđerlendirmelerinden biraz öyle anladım. Birilerinin gűdűműndedir deyip, reddetmek bence yanlıřtır. Ben, böyle bir eđilimi sezinlediđimi de belirtmek istiyorum ve bu yaklařımı reddediyorum. Bizim, bilim sanat komitesini tűmden sahiplenmemiz gerektiđini ve bunun içinde tűműyle aktif yer almamız gerektiđini dűřunuyorum. Bu, bizim temel bir çalıřma sahamız olmalı. Bađımsız kadın hareketinin de ideolojik bir merkez olarak kendisini rgűtlemesini ve kendi içinde eř gűdűmlű, eř zamanlı hareket tarzında dűřünsel bir yapılanma olarak ele alınmasını uygun grűyorum. Fakat PJA, kendisini daha yetkin kıldıka, bađımsız kadın hareketi de kendi kurumlarını rgűtleyebilir. Bunun hiçbir engeli olabileceđini dűřunmuyorum.

Őe.(T) ark: Konferans ncesi bu konu izerine belli bir yođunlařma yařamıřtık hazırlık komitesinde. O zaman Őyle bir dűřűnce oluřmuřtu: Kongra Gel bűnyesinde kadın komitesine bađlı kadın çalıřmalarının sűrdűrűlmesi, her parçada siyasal partilere bađlı olarak oluřan kadın kollarının Kongra Gel bűnyesindeki kadın komitesinde yer alması. Bunun dıřında, hem ulusal hem evrensel boyutuyla kadın hareketini açılıma uđrattırarak bađımsız kadın hareketinden bahsetmiřtik. Fakat özellikle yařanan bořlukların yarattıđı durumları da ve nderliđin grűřme notunda belirttiđi Őeyleri de göz nűnde bulundurduğumuzda biraz daha netleřmeye dođru gidiyor bence. Konferansta tartıřılan konuların izerine yeni Őeyler de ekleniyor.

Kongra Gel bünyesinde kadın komitesi var; Önderlik, “Çok karıştırmışlar, sosyal komiteye bağlı olabilir” demişti. Arkadaşlar Max.'a geldiklerinde da tartışmıştık; onlar da, Kongre sürecinde kadın komitesinin sosyal komiteye bağlanacağı söylenmişti. Bu, herhalde Kongre'nin düzenlemesine kalıyor. Bizim herhangi bir görüş belirtmemiz de yetki açısından mümkün değil. Ev. arkadaş, ideolojik boyutlu olmalı diye belirtti. Bence ideolojik boyutundan çok, bizim her sahadaki kadın örgütlerimizden oluşan legal örgütlenme olabilir. Mesela Türkiye'de legal hareketler var, Suriye'de bir oluşuma gidiliyor, Irak'ta TJAK var, mevcut durumda kendisini değişim dönüşüme de uğratacak, İran'da yine legal bir kadın oluşumuna gidiliyor. Bütün bunların bir koordinasyona kavuştuğu özgür kadın hareketi oluşabilir. İdeolojik rolü, PJA oynayabilir. Özgür Kadın Hareketi belli bir olgunluğa kavuşana kadar PJA kendisini korumalı, fes etmemeli. Bu, aynı zamanda örgütsel açıdan da bir emniyet sibobu olur. Biz direkt Kongra Gel'deki kadın komitesini devam ettirelim, bağımsız kadın hareketini de oluşturalım dediğimiz zaman, bir boşluk ister istemez oluşacak. Bu boşluk da bizi örgütsel açıdan zorlayabilir. Biz bunların tedbirini almak zorundayız. PJA bir süre daha Kongra Gel bünyesinde bir parti olarak örgütlenmesine devam etmeli. Özgür Kadın Hareketi; belli koşullar oluştuğunda, yani legalleşme olanakları arttığında, her parçada kendi kitlesini bulduğunda, mali kaynaklarını, projelerini gerçekleştirme imkanları oluştuğunda belli bir olgunluğa kavuşacak ve bu olgunluktan sonra PJA kendisini fes edebilir. Bence PJA da bilim sanat komitesinde yer alabilir. Böylelikle ideolojik rolünü bir yönüyle orada oynar, bir yönüyle de bağımsız kadın hareketiyle olan bağıyla oynar.

Ayrıca örgüt mekanizmaları hakkında da bazı şeyler belirtmek istiyorum; tartışmalarda bazen değişik fikirler ortaya çıkabiliyordu. Örneğin, yatay örgütlenme nasıl olur? Yatay örgütlenmenin en üst organı yönetir mi, yönlendirir mi, yoksa yön mü verir? Bu konularda fazla bir netleşme yakalayamamıştık. Bir örgüt ya yatay olur ya dikey olur. Dikeyimsi, yatayımsı birşey olmaz. Ya dikey örgütleyeceğiz ya yatay örgütleyeceğiz. Eğer yatay olacaksa, o zaman bizim koordinasyon olarak belirlediğimiz kurum, ideolojik politik rol oynar, yürütmeye direkt yer almaz. Yürütürse eğer, o zaman bu örgüt dikey olur. İdeolojik poliktik olarak yön verebilir, ama onun dışında her parçanın koordinasyonları oluşur, bu koordinasyonlar zaten bilfiil yürütmedir. ‘Yönlendirir’ gibi bir kavram da siyasi literatürde yok. Bu yüzden, bu konularda net çizgilerimiz olmalı. Bağımsız kadın hareketini yatay örgütleyeceğsek, o zaman bunun politik ve ideolojik organı olur, ama bu organın dışında her parçanın bağımsız kadın hareketlerini yürüten koordinasyonları da olur. Bunların eş güdümlü çalışması esas alınır.

Biri birine bağlı olmaz, biri birini yönlendirme yetkisine sahip değildir; birbirini bilgilendirir, birbiriyle karar alır ve birlikte yürütmekten sorumludurlar, ama birisi daha çok ideolojik anlamda yön vermek zorundadır. Genel ideolojiyi belirler, genel politikayı belirler, ama diğeri dönemsel politikalar üzerinde insiyatiflidir, hiçbir üst organ onu o Şekilde yönlendiremez ya da yürütme yetkisine sahip değildir. Bu konularda netleşmek gerektiğini düşünüyorum. Bir de yatay örgütlerde meclis olmuyor. Yani en azından incelediğimiz örgütler açısından bunu gördüm. Çünkü meclis bürokratizmi getiriyor. Sen ne kadar iyi niyetli kullanırsan kullan meclisini, ne kadar brokratizmden çıkartmaya çalışırsan alış, meclis demek bürokratizm demektir. Bu, bir araç ve aracın yol açtığı sonuçlar var. Bu açıdan, yatay örgütlerde meclis olmaz. Buna da dikkat etmek gerektiğini düşünüyorum. Ayrıca PJA olarak, Kongra Gel bünyesinde kalıp devam ettirsek bile, bu halimizle değil, belli örgütsel değişimlere uğratılarak yapılması gerekir. Arkadaş, Kongra Gel'in örgütlenmesinin komiteler biçiminde olduğunu belirtti; ben de katılıyorum. Her komitenin temsilinden oluşan bir PJA komitesi olabilir. Bunun belli örgütsel tedbirleri, mekanizmaları da geliştirilmeli diye düşünüyorum. Örneğin, seçilen her kişi bir kereliğinden fazla seçilmemeli, yani bir dönem görevi yapmalı ve bir kez daha seilme hakkı olmalı. En fazla iki kez görev yapabilmeli. Onun dışında görev yapmamalı. Koordinasyonun içinde dönem sözcülüğü olmalı. Görev süresi de çok uzun süreli olmamalı; ya bir yıl ya iki yıl olmalı. Yine rgtsel işleyiş açısından; maddi değerler hiçbir yöneticinin eline verilmemeli. Bunun artık mali birimi mi olur bilemiyorum, ama yöneticilerin elinde olmamalı. Maddi değerler tasarruftan çıkarılmalı. Bunun dışında işleyiş açısından; açıklık ilkesi esas alınmalı. Yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya bu ilke temel olmalı. Harekete ye olan her birey, her konu hakkında, her türlü bilgi alma hakkına sahip olabilmeli ve her koordinasyon, yaptığı işler hakkında belli sreler boyunca yapısına açıklama yapma zorunda olmalı. Toplantımızdan çıkardığım sonuçlar itibariyle, bunun böyle olması gerektiğini düşünüyorum. Demokratik katılımcılık esas alınmalı. Azınlığın çoğunluğa tabi olmasından çok, azınlık haklarının da gözetilebilir olması gerekiyor. Disiplin kurulu oluşturulmalı. Kadın Hareketi içinde disiplin kurulu bütün organlardan bağımsız olmalı, her hangi bir koordinasyona bağlı olmamalı. Bir hukuk mekanizması olmalı ve örgütün bütün işleyişine hukuk hakim olmalı. Böyle olursa, önümüzdeki süreçte fazla örgütsel tıkanıklıklar yaşamayız ya da yaşanan belli Şeyler karşısında daha hızlı tavır alabiliriz.

Kadın Hareketi açısından, özgün bir Şey olarak da şunu söylemek istiyorum: Proje geliştirmek açısından, ilk etapta belli bir proje komisyonunun oluşturulmasını ve bunların proje nasıl oluşturulur,

dayanakları nelerdir, neye hitap eder, nasıl sonuç alır vb. noktalarda özel yoğunlaşmasını öneriyorum. Biz bunun sıkıntısını çok yaşadık. Proje geliştirme konusunda gerçekten ya çok darız ya da çok siyasal temellere oturtuğumuz için fazla sonuç elde edemiyoruz ya da aacağız derken, projelerimizi o kadar genişletiyoruz ki, inandırıcılığını kaybediyor. Birçok kişi şunu soruyor; sen bu kadar çok şey yapmak istiyorsun da senin bunun için kadron var mı, maliyen var mı? Bunlar, bizim niyetlerimizden, yapmak istediklerimizden ayrı, gücümüzün dışında olan şeyler. Bu konu hakkında da bir komisyon oluşturulması gerektiğini düşünüyorum; ilk başlarda tabii. Bu, daha sonra her koordinasyonun kendi görevi olur. Bu konuda da bilimsel bir araştırma yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Em. ark: Biz, Kongra Gel örgütlenmesinden sonra, nderliğe verilen tekmiller ve nderliğin verdiği perspektifler üzerinden şoye bir sonucu ulaştık: Kongra Gel bazı yönleriyle olması gereken proje halinden çıktıysa, bazı yönleriyle biz bunu kurumlaştıramadıysak; bunda örgütsel modelin rolü çok büyük. Daha nceki görüşme notlarında da önderlik bazı şeylerin eklenmesi gerektiğini belirtiyor. Önderlik daha sonra şoye bir şey belirtiyor: “Birilerinin benimle oynamaması için bu örgütsel kurumlaşma ve onun işleyiş tarzı çok önemlidir”. Burada tartışmalar bir yönüyle anlam ifade edebilir, ama bizim bilinçli bir şekilde bunun tartışmasını nasıl yaygınlaştıracağımız çok önemli. Bunun için, nderliğin yeniden yapılanmaya ilişkin daha önceki görüşme notlarında, hem bu yeniden inşaaya hem bağımsız kadın hareketine yönelik -tabii Kongra Gel de bundan bağımsız değil- değerlendirmelerine ilişkin bölümlerinin tartışılması gerektiğini düşünüyorum. Bunlar her alanda yapılabilirse, çeşitli projelerle gelinebilir kongreye. Gerekeer sunulabilir ve bir n yoğunlaşma olduğu için orada kararlaşmak daha kolay olabilir. Mesela biz konferasta, bazı yönleriyle tartıştık, ama bizim bir program tüzük komisyonumuz vardı; arkadaşlar projeyi getirdiler koydular, en genel hatlarıyla, bağımsız kadın hareketiyle kadın komitesi arasındaki bağın nasıl olacağı üzerine yoğunlaşabildik. Bunu da işlevsel kılamadık, nkn çok köklü bir yoğunlaşmamız yoktu. O noktada da uygulama sorunları ıktı. Bunun için, bunun önemli bir şey olduğunu ve kongre öncesi planlamaya alınması gerektiğini düşünüyorum.

Fa. ark: Ciddi bir tartışmaya ihtiyaç var. Em. arkadaşın önerisine katılıyorum. Kadın Hareketi'nin olduğu her yerde ciddi bir tartışma yürütülmesine ihtiyaç duyuyorum. şimdiye kadar yaptığımız modeller, biraz erkek egemen sistemin tekrarı gibi birşey oldu. Yatay rgtlenme diyoruz; bu yatay örgütlenmenin mantığı doğru anlaşılmadığında, iş ve

rol koordinasyonları yürütücü g, belirleyen esas mekanizma haline geliyor. O açıdan, ciddi bir yoğunlaşmaya ihtiyaç olduğu kanısındayım. Kürdistan dört parça ve bunun gözetilmesi gerekiyor. Yurt dışı rgtlenmelerimiz var ve özgünlükler, farklılıklar çok fazla. Kuzey modelini bire bir Küçük Güney ya da Doğu modeli olarak geliştiriyoruz; bu bizi zorluyor. Ben birey olarak, kuzey modelinde giderek nderliğin ortaya koyduğu ekolojik demokratik toplum felsefesine dayalı, yerel yönetim eksenine de oturtulan ve giderek içinde meclisin de olduğu bir model olması gerektiğini düşünüyorum. Meclisin mantığının da doğru anlaşılması gerektiğine inanıyorum. Halk meclislerinden, kent konseylerinden bahsediliyor. Bizim mantık olarak tüm kesimlerin kendisini içinde ifade edebileceği, karar mekanizmalarında hem iş hem de rol slenebilecek bir mekanizmaya ihtiyaç var. Bu mekanizma parti mi olur, hareket mi olur, bilmiyorum, ama bir kere egemen erkek sisteminden çıkması gerekir. Birey olarak şuna inanmıyorum: Hiçbir arkadaş suçlu değildir. Doğru, hepimizin kişilik olarak sistemden edindiğimiz anlıyışlar var, kendimize has yaklaşımları var, fakat bir de bunu besleyen sistem gerçekliğimiz var. Bizim, bu sistemimizi sorgulamadan şu model mi olur bu model mi olur tartışmasına girmemiz bana tekrar gibi geliyor. Mesela PJA'nın feshini önereceğim, ama yerine mekanizma olarak önerebileceğim şey ne? Mesela parti, erkek egemen sistemin bir kurumudur, onun mantığıdır, yaklaşımıdır. İnsan burdan çıkaramaz mı; çıkarabilir. Ama bizim sistemimiz, içinde kendisini ifade edecek her kesime zemin sunacak bir şey olmalı. Bunun içinde özgürlük çizgisinin mücadelesini de içeren, ama değişik kesimlerin, farklı anlayışların da içinde mücadele edebileceği bir mekanizmaya ihtiyaç var. Diğer nokta, PJA aynı zamanda ideolojik bir harekettir. Bir taraftan açılıma ihtiyaçı var, ama diğer taraftan da çizgi olarak kendisini alternatif olarak ortaya koyup bu iddiasını pratikleştirme gibi bir görev ve sorumluluğu söz konusu. Bunu nereye oturtacak? Bir yandan açılım yapması gerekiyor, mesela Kongra Gel'in yaşadığı temel sıkıntı bu; bizim yaşadığımız son tahribatlar Kongra Gel'in açılımı konusunda korkunç bir engel haline geldi. Sosyal yaşam projesi örneğin; daha sonra da görüş belirteceğim, fakat eğer bazı şeyler ihtiyaa, tartışalım, doğru uygulayalım. Karar aldık, onun hukukunun olması lazım. Bunun eleştirisi yapılır. İikide bir de kendimizi hem yargı kurumu yapıyoruz hem mahkum eden kurum yapıyoruz. Yani korkunç bir hukuksuzluk durumu var. Birey olarak ciddi bir tartışmaya ihtiyaç duyuyorum. Önderlik, ekolojik toplumdaki bahsediyor. P.A'nın öngördüğü bir model var; üstten mekanizmalarının oluşturulup, sonra topluma yedirilmesi gibi bir durum değil. Alttan, yani yerelden başlayan bir model olarak gelişiyor ve en son bir iktidar haline geliyor. nce yerelden bir modeli yaratmamız gerekiyor. Erkek

egemen sistemin mantığından, anlayışından kurtulunması gerekiyor.

Mesela Türkiye'de korkunç bir sancı yaşıyoruz; parti var, sivil toplum örgütleri var, kültür hareketi var, yani onlarca örgütümüz bulunuyor. Kongre'de, her kurumun kendi kararları almasından kendisinin sorumlu olduğunu söylemişiz, ama üstte de bir koordinasyon oluşturmuşuz, diyoruz ki, karar alıp yürütebilir. Arkadaşlar 20. yüzyıl sistemi dediler. 30 yıllık bir PKK geçmişi var. Bu 30 yıl içinde, reel sosyalizmin bizde oluşturduğu bir mantık var. Arkadaşlar ısrarla sağ-sol çizgi diyorlar. Ben kendi açımdan şunu söyleyeyim: Bir bütünen bunun etkisindeyim ve geliştirdiğim bütün projelerde sol dogmatik yaklaşım damgasını vuruyor. Birey olarak, ekolojik toplum üzerinde kısmi bir araştırma yaptım. Şöyle bir ilke var: Toplumda herkes eşit değildir; yani eşitsizlik kesinlikle var. İnsanlara eşit zeminler yaratılsa dahi, eşitsizlik yine olacak. Herkes aynı düzeyde gelişme yaratmaz. Ben, eşitleri ortadan kaldıralım diye bir şey savunmuyorum, eşitlik kavramının savunulması gerekir, ama diyor ki, "Herkes düşünce olarak da, pratik olarak da, yaşam olarak da aynı değildir; birbirini tamamlar". Tamamlayıcılık ilkesi var. Bütün toplumu üzerinde oturduğu felsefe, tamamlayıcılık ilkesidir. Somut olarak şunu da ortaya koyuyor: "Bir renk çok belirleyici olabilir, ama çok soluk bir ton da onun bir parçasıdır. Yani birbirini tamamlayan bir mekanizmadır." İşte bizim bunu siyasete uyarlamamız lazım. Bizde soluk renkler öldürülüyor heval, yoktur. Mesela çok belirgin olan kırmızıysa, kırmızı herşeyi belirliyor; esas renktir, belirleyen renktir, onun dışındakilere yaşam hakkı yoktur. Farklı tonlar, farklı anlayışlar yoktur bizde. Ekolojik toplum bu felsefeye dayanıyor. Biz kendi ideolojik felsefemizi bu mantığa oturtacak mıyız? Önderlik, niye kadın komitesi değil de, sosyal komite içinde olmalı diye birşey belirtti. Çünkü sosyal komite sivil toplum örgütlerini koordine edecek mekanizmadır. Kadının, özgürlük çizgisinde iddialı olduğu birşey, sosyal yaşam yani sosyal devrim konusundaki iddiasıdır. Diğerleri ise, iktidar ve hiyerarşi karşısında oluşturacağı alternatif mekanizmaları sivil topluma hatta meslek örgütlerine dayandıracak. Burada farklı farklı şeyler gelişecek. Kadını tüm bu mekanizmalardan koparırsan, yine ayrı bir yere koymuş olursun. Esas belirleyici rol atfetmiyor olursun. O açıdan Önderlik, sivil toplumu sosyal komiteyle bağlantılı ele aldı, meslek örgütlerine kadar indirgedi, onun içinde kadının rolünü koydu ve bir de siyasette de yer alınması gerektiğini belirtti. Hem toplumda oluşması gereken mekanizmalar var ve bir de karar mekanizması olan siyasette de rol oynanması gerekiyor; bunun sistemini yaratmamız gerekiyor. Kadının legalleşmeye ihtiyacı var. Bütün bunları açığa çıkaracak ciddi bir tartışmaya ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Biz, o kadar erkek egemen sistem tarafından

belirlenmiş ki, mantığımız, anlayışlarımız, yaklaşımlarımız, üslubumuzun hepsi bu sistemin ifadesidir. Mesela, günlük ifadelerimizin hepsi talimatvaridir. Birimiz, bir diğ erinin iradesini belirleyen konumdadır. Bu, sırf üsluptan kaynaklı değil; zihniyet böyle. Ekolojik toplumun üzerine oturtulduğu felsefede, bir ş ef örneği var; bu ş ef, “Ben bu kabilenin başındayım” demiyor, “Ben kabilemin yanındayım” diyor. Bu, bir örnek ve kendisini üzerinde oturttuğu bir zihniyet var. O, orada oluşan kararları sadece koordine eden bir mekanizmadır, onun bir parçasıdır, üste değildir. Biz böyle miyiz gerçekten? Onun için, ikide bir fes edip yenisini oluşturuyoruz. Ben birey olarak ş unu önereceğim: belki bir bütümen yapamayacağız ama -Kongra Gel üzerinde de etkili olabileceği kanısındayım- bu defa en azından alternatif model üretmemiz gerekiyor. Türkiye’de insan biraz yoğunlaşabilir; meslek örgütleri, sivil toplum ve yerel yönetimlere dayandırabileceğimiz bir şey gelişebilir. Bunun içinde kadın gerçekten muazzam bir gelişme yaratabilir. Düşünün; Diyarbakır bir model olsun; alın size kadın özgürlük hareketinin, onun ideolojisinin yaşamsallaşması. Biz model yaratmadığımız için, ha bire nerden ne alacağımızı bilmiyoruz. Önderlik, kadın birlikleri diyor. Arkışlarla birlikte de birkaç kez okuduk, ama ben çok oturtamadım biryere. Bazı arkadaşlar ş unu söyledi: Kadın Hareketi’ni her çalışmanın komisyonları biçiminde örgütleyip üstte bir iş ve rol koordinasyonu ile ideolojik bir merkez biçiminde ele alma. Bir de Ş e. ark. meclisten bahsetti; aslında meclis, belki içeriğini tam olarak bilmiyorum, ama daha çok bir tartışma, karar alma platformudur. Yani alttan geleni karara dönüştürüp, topluma yansıtma mekanizması olarak değerlendirebiliriz. Ama bizim meclisimiz ş u an o meclis değildir; yani yürütücü güçtür. Bizim, Türkiye’de, Güney’de, Doğu’da; oralara insiyatif tanıyabileceğimiz, ama aynı zamanda sonuçlarını alıp değerlendirebileceğimiz, yanlışlıkları konusunda görüş ve fikir belirtebileceğimiz, onları da bağlayan -kaba anlamda bağlayan değil, yani yanlışları ortak görüşler çerçevesinde düzelten- bir mekanizmaya ihtiyacımız var. Bizde öyle değil. Onun için, bazı şeyler karıştı. Mesela Kongra Gel komitesi ne yapacak, ben hala net değilim. Genel içinde yer alan kadın hareketini komiteye bağlayalım; peki PJA ne yapacak o zaman? Çok iyi biliyorum ki, o özgün yoğunlaşma esas derinleştirmeyi yaratacak. Kongra Gel üyeleri PJA üyesi olamaz; daha fes etmediğimiz için üyeyiz, ama benim aynı zamanda bir kadın hareketinin üyesi olmam lazım. Önderlik bence, siz Kongra Gel’dekiler ayrı, PJA’dakiler ayrı olsun diye bir şey demiyor. İşleyiş itibariyle de, PJA sizi bağlamaz gibi bir sonuç çıkarmadım ben son görüşme notunda. Henüz PJA, bizim açımızdan bağlayıcı kurumdur. Çünkü o ideolojik bir merkezdir, perspektiftir. O açıdan, ben birey olarak tartışma ihtiyacı duyuyorum.

Bütün bu hastalıklarımızın nedeni de orayla bağlantılı. Bir sistemimiz olmalı ki, bireyler bizi bağlamamalı, dar bir kesim de belirlememeli. Oraya belli şeyler verilebilir, ama herkesin ortak görüşüne insiyatif verilir. Ulus anlamında da, cins anlamında da, toplum anlamında da bir kesim karar alacak, diğerkleri uygulayacak yaklaşımı gerçekten anti demokratik bir yaklaşımdır. Mesela biz, azınlığın görüşlerinin gözetilmesinden bahsediyoruz; burada bir azınlık, görüşlerinde ısrar etse, kabul etmeyeceğiz. Kavramları da karıştırmışız. O yüzden bence, ciddi bir araştırma ve inceleme gerekir. Olan modelleri incelemekten çok, kesinlikle Önderliğin bütün savunmalarının incelenmesi ve ulaşılan görüşlerin Önderliğe sunulması gerekir. Oradan çıkacak perspektiflerle bir sonuca ulaşılır. PJA şimdi kalmalı, ama değiştirdiğimizde farklı bir modelle çıkalım. İçerisinde hiyerarşik mantığı gerçekten içermeyen, tek ses, tek belirleyen konumda olmayacak, ama aynı zamanda alternatif olarak ideolojik perspektifi de olacak, tüm toplum kesimlerini de içinde barındıracak bir kadın hareketinin olması gerekiyor. Ben kendimden biliyorum; yetki bende olduğu andan itibaren-bu bir iktidar hastalığı- bütün iyi niyetlerime rağmen, belirleyen konumdan çıkamıyorum. Bu, bir iyi niyet meselesi değil ki. Tedbir alınmaz, mekanizmaları oluşturulmazsa kendisini üretir, tekrar eder. Ben çıkayım, yerime bir başkası çıksın; hümanist, gerçekten çok demokrat, hatta gerçekten çok özgürlükçü bile olsa, bu mekanizma onu iki gün sonra aynı konuma sokacaktır. Ben illa da hepimizin birbirimize benzediğini söylemiyorum, fakat mekanizma çok belirliyor. Niye her birimiz farklı cepheden bakıyoruz; ben bir cepheden bakıyorum, diğerk arkadaş farklı bir cepheden bakıyor. Tamam, düşünce ta Rahip Sümer devletinden beri belirliyor, ama oturttuğun sistem, koşullar da seni belirliyor. Bunlar, birbirini çok etkileyen mekanizmalardır. Birey olarak, bizim ideolojik tartışmaya ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum, ama ideolojik tartışalım da, yeni mekanizmalar oluşturmamalım demiyorum. PJA'yı fes edip, yerine sistem olarak aynısını getireceksek, adını değiştirip yine belirleyen konuma sokacaksak, aynı yönetim mantığı ve tarzı olacaksak birşey değişmez. Ben birey olarak bunda iknayım. Ayrıca, eş güdümden bahsedildi; alınan kararların ortaklaşmasıdır bu zaten.

şer. Al. ark: Kadın hareketine ilişkin daha önce yürütölen tartışmalar da vardı. O tartışmalar içinde, bence erkekle aynı mantık vardı. Mesela 'hareket' kavramının aslında kendisi hareketli olan, dinamik bir durumu ifade ediyor; tabandan bir örgütlenme yaratılıyor. Bence bu yönlü bir yoğunlaşmaya ihtiyacımız var. Üçüncü alan çalışmalarının daha fazla somutlaştırılması gerekiyor. şimdiye kadar kurduğumuz kurumlarda, daraltmalım adı altında, bütün ideolojik

hedeflerimizi yazmışız, ama bu şekilde, kurumların somut misyonu kayboluyor. Avrupa'daki kurumlaşma açısından, oradaki derneklerin konfederasyonlaşmaya gitmesine yönelik bir tartışmamız oldu; birisinin hukuk bürosu kapsamında, birisinin tutuklularla dayanışma derneği biçiminde, birisinin sosyal-kültürel çalışmalar biçiminde örgütlenmesi tarzında değerlendirdik. Irak'ta diğer kadın kurumlarında yer alan bazı kadın arkadaşlarla tartışmalarımız oldu. Bence orada da böyle bir örgütlenme esprisi düşünülebilir. Çünkü Musul'un, Kerkük'n farklı özellikleri var. Toplumun da farklı ihtiyaçları var. Onları tespit edip, ona denk, somut olarak orada yaşayan kadın kitlesine cevap verebilecek bir tarzda örgütlenmesi önemli. Yeniden yapılanma çalışmaları, sadece nerede nasıl bir üst mekanizma, koordinasyon tartışmalarından çıkıp, tabandan bir giriş, örgütlenme nasıl olabilir tartışmasına dönüşmeli. Halkı yönetime katmayı ya da halkın iktidarını tartışıyoruz. Bizim şu anda birbirimize dayattığımız çalışma tarzı, hala farklı bir çalışma tarzı değil. Halkın katılım sağlaması zorlaştırılıyor. Toplantı sistemimiz, çalışma tarzımız ona uygun değil. Aynı zamanda yeni bir eğitim sistemine de ihtiyaımız var. Kendi tecrübelerimden de yola çıkarak belirtebilirim; herhangi bir alt yapın olmadan, yönetim olman söyleniyor. Sen de yapıyorsun, ama vicdan azabı çekiyorsun. Sağlıklı bir yaklaşım olmuyor. Halka yaklaşımımızda da aynı şey var şu anda. Bu açıdan, bizim buna dönük bir çalışma tarzı ve eğitim sistemi oluşturmamız lazım. Tartışmaların daha fazla sistematikleşmesi gerekiyor. Daha nce Avrupa'dayken, konferastan sonra bize kendi önerilerinizi sunun denildi, ama bizim için net değildi; buradaki tartışma düzeyi hangi düzeydedir, karar düzeyini ne kadar etkileyebiliriz vb; bu nedenle de çok somut bir şeye gidemedik. Bir hareket, kendi başına, belli amaçlar doğrultusunda harekete geçen kitlesel bir girişimdir. Bunun ideolojik boyutu kesinlikle var, ama bir hareketi birisi özgün, birisi bağımsız diye ikiye ayırmak mümkün değil. Buradan açığa çıkan tartışmalarla birlikte, bir tartışma taslağı oluşturulabilir. Bunu farklı çalışma sahalarına göndermek ve sağlıklı bir yoğunlaşma yaratmak iyi olur. Yatay rgtlenme olursa; mutlaka onun mekanizmaları, hukuku netleşmeli. Çünkü sadece niyetsel veya ideolojik bir yaklaşım son süreçte de ortaya ıktı. Hem hukununu netleştirmek hem de onun ideolojik mekanizmalarını netleştirmek önemlidir.

II. ark: Bizim yapacağımız ve yapmamız gereken birçok tartışma var. Yeni dönem açısından; ideolojik yapılanmadan örgütsel yapılanmaya, örgütsel yapılanmaya katılımdan onun işleyiş tarzına ve yeliğine kadar tartışılmalı. Bunlar konferansta yapılmıştı. Konga Gel sürecinde de bunların tartışmaları yapıldı. Kongra Gel yapılanması

oluşturdu, ama ortaya çıkan sonuçlar var. Hem Önderliğimizin yaptığı değerlendirmeler ve eleştiriler hem de farklı noktalarda yapılan önerileri var. Gerçekten Kongra Gel içinde oluşturulan komitelerin halen nasıl işleyeceği konusunda tam bir netliğin ortaya çıkmama durumu söz konusu. Hem bizim PJA olarak bir bütün örgütsel yapılanmamızı değerlendirmemiz gerekiyor hem de Kongra Gel ile bağlantılı olan yanlarımızı ele almamız gerekiyor. PJA olarak, bundan sonraki süreçteki yapılanmamızı çok daha derin araştırmalarla, bilimsel tartışmalarla yapmamız önemli, ancak şöylesi bir durum da var; bir süre sonra Kongra Gel genel kurul toplantısı yapılacak; burada, bundan sonra Kongra Gel'deki komitelerin Önderliğin belirttiği biçimde nasıl yeniden ele alınacağı değerlendirilecek. Bu konuda bizim bir yaklaşımımızın olması gerekecek. Bu nedenle, belli öneriler geliştirmemiz lazım. Biz, Kongra Gel içinde nasıl yer alacağız? Kadın komitesini sosyal komite içinde mi örgütleyeceğiz? Sosyal Bilimler Akademisi'ne ya da diğer komitelere nasıl konumlanacağız, ne kadar gücümüzle konumlanacağız? Tüm bu konularda tartışmalar yürütmemiz lazım. Bu, bizim kendi yapılanmamızı belirlememizle bağlantılı. Genel kurulda da böyle tartışmalar olacak, hatta kararlar da alınacak. Bu nedenle, hem burada bu yönlü görüşler varsa onlar alınabilir hem de Kongra Gel genel kurul toplantısına kadar diğer alanlardan bu konularda görüş alınabilir. Aynı zamanda, Kongra Gel komitesine hazırlık bağlamında, PJA olarak bir komite oluşturulması, PJA'nın bu konuda en azından bir ön yoğunlaşması, önerisi şeklinde hazırlığa gidilmesi gerekir diye düşünüyorum. Yoksa diğer arkadaşların belirttiği tartışma konuları çok derin, çok kapsamlı. Demokratik ekolojik toplum paradigmasını nasıl hayata geçireceğimiz çok kapsamlı tartışmalardır. O konuda katılıyorum, ama tartışmalar yürütülürken Kongra Gel genel kurul toplantısına nasıl bir görüş ve öneriyle gideceğimizin de göz önünde bulundurulması lazım.

Pir. ark: Model üzerine arkadaşların, özellikle Heval Fa.'nın belirttiği görüşlere bir bütünlük katılıyorum. Konferansta yatay örgütlülük üzerine bir tartışma oldu tabii, olmadı değil, çok kapsamlı görüşler de geldi, ama mevcut gerçeğimize tam oturmadı. Bu noktada, ben de birey olarak çok yoğunlaştım. O nedenle, şu anda bir projenin oluşması bana da çok mümkün gelmiyor. Bir kere, biz burada kadın hareketinin çok az bir kesimini temsil ediyoruz, bu birincisi; ikincisi, kadın hareketi gerçekten sadece bizden ibaret değil, dünyada farklı isimler altında da olsa birçok kadın hareketi var. Bunlardan da çok yönlü faydalanabilmemiz gerekiyor. Heval Il.'ın belirttiği derin araştırma gerçekten çok önemli ve bunun için de artık ne gerekiyorsa, adımlar atılmalı. Biz dışarıdan görüş alabilmeliyiz. Bu noktada,

kendimizi gerçekten çok kapalı tutuyoruz. Nihayetinde biz bir savaş hareketi olarak bu noktaya geldik. Toplumsal noktada çok birbirine uymuyor; elbiseyle beden birbirine uymuyor. Bu, daha önce konferansta bazı arkadaşların değerlendirmeleri olarak ortaya çıktı; tepkiler de oluştu. Bizim modellerimiz gerçekten bazen çok havada kalıyor. Bu kadar sık kongre, toplantı yapmamızın ve sürekli değişiklik yapmamızın nedeni bu zaten. Bütün alanlarla çok kapsamlı bir tartışma yapmak gerekiyor. Bir belge göndermek, konular belirlemek ve çok hızla görüşler almak önemli. Biz hiyerarşiyi yıkmaya çalışırken, yerine bir sürü şey koyuyoruz. Gerçekten öyle bir karmaşıklık oluyor ki, neyi neyin içinden seçeceğini bilmiyorsun. Bu, çok zorlayıcı ve tıkacı oluyor. Bizim sistemimizde kocaman bir gedik açılmış; mevcut gerçeklikle uymayan kocaman bir gedik ve biz boşluk doldurma adı altında ha bire düzenleme yapıyoruz. Sanki bir arkadaşı bir yere göndermek, o kocaman sistem boşluğunu dolduracakmış gibi bir yanılgıya kapılıyoruz. Ciddi bir sistem sorunumuz var. Niyet sorunu değil bu. Son süreçte, gerçekten nasıl olacak, bize nasıl bir sistem gerekiyor diye tartışıyorduk. Mesela biz, neden kadın hareketi olarak irademizi bağımsızlaştıramıyoruz? İrade derken, sistemi de kastediyorum; irade, sadece onunla bununla görüşmek değildir. Alternatifsizsen, yarın da görüşürsün. Senin sistemin yoksa, sen başka bir sisteme tabi olursun. Bunun başka bir açıklaması yoktur. Tabii ayrıntıda gizli bir çok şey var, ama biz gerçekten de sadece kuru kuruya, çok dogmatikçe kendini aşırı savunmaya çalışan yaklaşımlarla birşeyi değiştiremeyiz. Kadın sistemi, asla mevcut erkek sisteminden bağımsız gelişmedi. Bu, sadece bazı arkadaşların suçu mudur; öyle değil. Biz defalarca toplandık, ama üretemedik, mantığımız buna yetmedi. Bunu kabul etmemiz gerekiyor. Mesela bir düzenleme olmuştu; deniliyor ki, “Kültür kurumunda tiyatro kendi koordinasyonunu çıkarsın. müzik kendi koordinasyonunu, sinema kendi koordinasyonunu çıkarsın”. Çok inanmıyarak da olsa çıkarıyorlar; arkasından bir bakıyorsun, bir toplantı daha oluyor, “Falanca arkadaşla falanca arkadaş da bu kurumların üzerinde koordinasyondur” deniliyor. Onu da bir yere kadar anlıyorsun. Sonra falanca arkadaşın da bunun sözcüsü olduğu söyleniyor. Ben de tavır koydum; iş yapan, aynı zamanda kendi sözcülüğünü yapamıyor mu? Yani ben iş yapacağım, birisi neden benim sözcülüğümü yapsın ki? Önderlik, iş ve rol koordinasyonundan bahsediyor. Hiç mi gerçekten aklımıza uymuyor? Ben de diyorum ki; bu koordinasyonlar ve sözcüler sadece rahat serbesti alanı oluşturuyorlar ve birbiriyle rahat buluşma ortamı yaratıyorlar. Çünkü çalışmanın içinde değil. Bu koordinasyondaki arkadaşlar telefon ellerinde, araba altlarında geziyorlar. Bir gün kurumu ziyaret etmiş değil. Ben bunu ispatlarım,

çünkü ben kendim yaşadım bunu. Şimdi bunlar bizi nasıl temsil edecekler? Ben şahsen bu yüzden görevi bırakıyorum heval. Arkadaşlar nasıl yorumlarsa yorumlasın. Gerçekten öyle bir çekince duymuyorum artık. Belki ben orada olsam, ben de yaparım; bir çark, bir sistem olmalı ki, onun içinde vicdanlısı da vicdansızsı da yürüyebilsin. Belki kaba olacak, ama böyle söyleyeyim. Biz bu noktada gerçekten yoğunlaşalım, kadın hareketi bir bütünen bağımsız yoğunlaşsın. Ben de birçok yazılı çalışmaya katıldım; mesela alıyoruz PKK'nin, sonra KADEK'in belgelerini inceliyoruz ve kendi belgelerimizi ona göre oluşturuyoruz. Eğer çalışan, sözcülüğünü de yapamıyorsa, iş ve rol koordinasyonu bu kadar ters işliyorsa, demokrasi anlayışından bu kadar uzaklaşmışsak... biz bazı şeyleri kötü oturttuk. Tek bir şey kalıyor; bu üsttekiler -ben de olabilirim- yani birileri çok akıllı, birileri çok akılsız. Başka bir mantığı var mı? Yani onlar çok akıllı olduğu için, olanakları onlara verdik ki akılsızları yönetsinler diye. İster istemez böyle bir şey ortaya çıkıyor. O zaman Musul'dakiler bizden daha akıllı. Biz durmadan burada didinelim. Heval Jiyan merkez üyesidir, yakalanma riski çok büyük, ama elinde bildiri dağıtıyor Kerkük'te; birilerinin evini kimse görmüyor. Biz de Heval Jiyan gibi yapalım; böyle yapmak lazım zaten. Tabii ki zihniyet bunda çok önemli bir rol oynuyor, ama sonra oturup birbirimizden ha bire hesap soruyoruz. Gerçekten suçlu arıyoruz. Bunu söylerken çok genelleştirmiyorum. Bu nedenle, dışımızda ulaşabildiğimiz her kesimle kapsamlı tartışmalar yapılmasına, araştırılmasına ben de katılıyorum; bireyler, uzmanlar, yazarlar, toplum bilimciler var. Biz de kendimize özeleştirisel yaklaşmalıyız; “Biz buyuz, kendimizi değiştirmek istiyoruz, bize düşünce anlamında katkılarımız olabilir mi” denilebilmeli. Gerçekten de, yeni modellerimizi oluştururken de, mevcut parti sistemlerinin belgelerini incelemeyelim, biraz bağımsız gelişsin. Yani uyarlamayalım, biraz kafamızı yoralım. Uyarlarsak, az düşünmek zorunda kalırız. Bunları belirtiyorum.

Sew. ark: Arkadaşlar görüş belirttiler. Çok karşı olduğum görüşler değil, fakat yaklaşım olarak, ben birşeyin yanlış olduğunu düşünüyorum; arkadaşlar çok derin yoğunlaşmalar lazım, tartışmak lazım diyorlar, ama bence önce burasının tartışması lazım. Biz bu konuyu gündemimize yeni almıyoruz. Zaten yeniden yapılanma derken, sorun sadece kadın hareketinin kendisini yeniden yapılandırması da değil, sadece örgütsel yapılandırması da değil. Bu, çok uzun süreci kapsayan bir tartışma ve yoğunlaşma konusu. O açıdan, başlangıç açısından tartışmayı bir kez daha farklı ortamlara taşımak çok doğru bir yaklaşım olmaz. Çok önemli bir bileşim var; her alandan arkadaşlar bulunuyor. Çok önemli konular tartıştık. Bu,

kongrede alınacak bütün kararların çerçevesini burada belirleyeceğimiz anlamına gelmiyor, fakat burada bir tartışmayı yapabilmeliyiz. Belki konferansta bir tartışma yaptık, ama bence burada, özellikle Önderliğin perspektifiyle birlikte, örgütün tartışmasıyla birlikte, ayrıca Kongra Gel ve ondan sonra gelişen sorunlarla birlikte tartışma kapsamının dar ve yetersiz olduğu ortaya çıkıyor. Çok daha kapsamlı bir ele alış gerekli. Bir kez daha farklı zeminlere taşımak doğru değil. Mesela, Önderliğin yaptığı değerlendirmelerin yeniden biraraya getirilmesine katılıyorum. Biz PJA'da yeniden yapılanma çalışmaları için bir taslak da hazırladık. Belki bu toplantıyla birlikte o taslağı yeniden ele alıp düzenlemek de gerekecek. Fakat bu, üzerinde çalışılıp tüm PJA yapısına iletilebilir. Ancak burada yürüteceğimiz tartışma da çok önemli bir doğrultu verebilir önümüzdeki tartışmalara ve bu bileşim o tartışmayı yapabilecek güçtedir. O açıdan, geleceğe erteleyen ve görüşleri sadece bazı sınırlarda belirleyen yaklaşım bence yetersiz olur; onu aşmak gerektiğini düşünüyorum. Bunun dışında, tartışmanın kendisi açısından, çerçevemiz daha geniş olabilmeli yeniden yapılanma konusunda. Biraz önce belirttiğim gibi, yeniden yapılanmayı sadece kadın hareketi olarak ele almamak gerekir. O nokta bizim için çok önemli bir nokta, ama aynı zamanda Kongra Gel üyesiyiz. Kongra Gel karşısında da, genel mücadele karşısında da sorumluyuz. Önümüzdeki ilk süreçte de zaten Kongra Gel genel kurulu olacak. PJA olarak, orada da o kurumlaşmanın ya da Kongra Gel'in Önderliğin koyduğu boyutlarda yeniden yapılanmasını da ele almak zorundayız. Bir diğer boyut da, son olarak yaşanan örgüt içi siyasal gerçeklik oldu, buna bağlı olarak Önderliğin ortaya koyduğu yeniden inşaa süreci söz konusu. Bana göre, bu başlı başına ele almamız gereken bir süreç. En son görüşme notunda da vardı; Önderlik, yeniden inşaa sürecini ele alış biçimini eleştirdi. Bu konuda bize verdiği rol de biliniyor. Görüşme notlarında Önderliğin, bu konuda en güçlü rol oynaması gereken, pratik sergilemesi gereken güç olarak belirleyici önem yer verdiği de PJA olmakta. Bu anlamda, bence özellikle bu konularda bir bakış açımız olmalı. Kadın Hareketi'nin yeniden yapılanması sorununu da bununla bağlantılı ele almalıyız. Önderliğin yaratmak istediği sistemin zihniyetini yeniden oluşturma söz konusuysa, bu çerçevede Kadın Hareketi'nin yeniden yapılanmasını da bunun içinde olduğu yere oturtmak gerekir. Yeniden yapılanmayı sadece, yeni bir örgütü nasıl kuracağız, sorununa indirgemek doğru olmaz. Kongra Gel ile birlikte Önderliğin açığa çıkarmak istediği demokratik ekolojik topluma gidişte kullanmak istediği araçlar, yöntemler ve mücadele biçimleri olarak sayabileceğimiz eksene yaklaşım ne oldu, bunu ne kadar bilince çıkardık; bunlar önemli. Çünkü ben, Kadın Hareketi'ni oluştururken, bu eksendeki yaklaşımımızın çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Önderlik, Kongra Gel'in oynayacağı rolü ve kendisinin aslında toplumsal mücadeleye yaklaşımını ortaya koyarken bazı farklar ortaya koydu. Mesela sivil toplum örgütlenmesi en çok tartıştığımız konulardan birisi, ama Önderlik verili sivil toplum örgütlerini de aşan bir şeyden bahsetti. Aslında devleti aşmanın bir modeli olarak koydu. Biz, Kadın Hareketi'ni yeniden oluştururken veya Kongra Gel'i yeniden ele alışı tartışırken bunun üzerinde biraz daha yoğunlaşmış derinleşmek gerekecek. Çünkü Önderlik, Kongra Gel'i bir model olarak ortaya koyarken, gerçekten bir toplumsal örgütlenme modeli ortaya koydu. "Ortaodoğu'da demokrasi Kongra Gel örgütlenmesiyle ortaya çıkacak" belirlemesi bizim açımızdan altını biraz daha doldurmamız gereken birşeydir diye düşünüyorum. Bu konularda yoğunlaşmalarımız çok dolu dolu olmadı. Kendi açımdan bunu belirtebilirim. Bulduğum ortamlarda da, genelde tartıştığım arkadaşlarda da gördüğüm bir şey oldu bu; biz bunların içini çok güçlü dolduramadık. O yüzden, yeniden yapılanma konusu, şu komite nasıl olacak vb. noktalarda kilitlenmemeli. Arkadaşların da belirttiği gibi, bu yaklaşım çözmüyor gerçekten. Heval Fa'nın ve diğer arkadaşların görüşlerine tamamen katılıyorum. Önderlik, 'Ekolojik Demokratik Toplum' dedi. Tabii bir anlamda da, ekolojik demokratik yaklaşımın bizde zihniyet yapısı olarak oturması çok önemli. Bir de Önderliğin, mücadelenin temiz araçları dediği şeyin özde nereye dayandığını anlamamız gerekiyor. Mesela Kongra Gel örgütlenmesi, eğer devleti giderek işlevsizleştirecek ve demokrasinin asıl yürütücü gücü olacak bir toplumsal örgütlenme modelini ortaya koyuyorsa, o zaman bunun ideolojik, siyasal, felsefik tüm boyutarını biraz daha oturtmak gerekir diye düşünüyorum. Bence yeniden yapılanma tartışmalarımızın ekseninde bu olmalı. Önderlik iki şeyden bahsetti; bizim hareketimiz açısından da onu düşünmek önemli bence, bunlardan biri, Kongra Gel bir parlamanto örgütlenmesi. Önderlik bu şekilde koydu. Şu anki hali bir parlamanto biçiminde değil; parlamantoyla daha merkezi bir sistem arası bir şey. Önderlik zaten bunun yanlış örgütlendirildiğini vurguladı. Bir çatı örgütü gibi kurulmak istendi, ama Önderlik bir parlamanto öngörmüştü. Parlamanto, toplumun tüm kesimlerinin kendisini içinde örgütlediği, köy ve mahallelere kadar inen bir örgütlenme. Biraz aslında karar mekanizmalarını oluşturan bir sistem. Bir de aslında bunları da etkileyen, bunlarla etkileşim içinde olan, 'sivil toplum' diye belirlediği örgütlenmeler vardı. Yine 'partiler' diye belirlediği örgütlenmeler oldu. Bu açıdan da, siyasal, kültürel, ekonomik her tür farklılığın, kendisini 'öteki' olarak hisseden her kesimin kendisini örgütleyebileceği örgütlenme modellerini ortaya koydu. Önderlik, geçmişte üçüncü alan için, devletle toplum arasına yerleştirdiğimiz yaklaşımı aslında yıktı. Ben, yeniden örgütlenmeyi ele alırken, çok

önemli bir nokta olarak da bunu görüyorum. Yani o Őemayı yıkmak gerekir. Üçüncü alan diye Őekillendirdiđimiz o bakış açısını da yıkmamız gerekir. Çünkü Atina savunmaları onu aştı. Atina savunmasıyla Önderlik daha ileri ya da Kongra Gel ile daha ileri bir model ortaya koyuyor. O klasik 3. alan ya da sivil toplum yaklaşımının daha ilerisinde, onu da içeren, giderek devletin işlevlerini üstlenecek her biçim ve düzeyde toplumsal örgütlenmeleri yaygın ve etkili hale getirerek, devleti küçültecek olan, demokratik işleyişi tüm toplumun gözeneklerine yedirecek olan bir model.Salt muhalif ve gerçekte devlete endeksli, devletle bağlı sivil toplum örgütlerinin anlayış ve biçimlerinin aşılması bizim açımızdan daha derinlikli ele alınmalı. Bu konuda yoğunlaşmamız lazım. Benim de yoğunlaşmam zayıf. O yüzden farklı boyutlarıyla değerlendiremeyeceğim, ama bunun önemli olduğunu düşünüyorum. Bununla birlikte, yine Kongra Gel yani genel mücadelemiz açısından başlatılan, fakat bizim henüz içine girmediiimiz bir süreç var; yeniden inşaa süreci. Bence bu açıdan, bu toplantının, örgütü nasıl ele alması gerektiği noktasında görüş çıkarabilmesi önemli. PJA nasıl bakıyor, nasıl ele alıyor ve bunun nasıl ilerlemesi lazım? Önderliğin koyduğu bir çerçeve oldu, bütün örgütler bunu tartışacak. En son toplantının kararı, bilim sanat komitesinde bunun taslakları oluşturulup her yere ulaştırılması ve tartıştırılması biçimindeydi. Önderliğin son koyduğu çerçevede, bir görüş oluşturabilirsek bence iyi olur. En azından kendi ortamımız açısından nasıl bir tartışma yürütmeliyiz, bunun nasıl bir mekanizmaya kavuşturmalıyız, yine PJA kendi içinde yeniden inşaa çalışmalarını bir komiteyle mi, koordinasyonun görevi olarak mı yürütür, bunlarla ilgili planlamaya da yansıtacağımız bir Şey olmalı burada. Belli bir zamana kadar bunun tartışma sisteminin oluşturulması, ön hazırlığı olabilir. Kongra Gel sürecine kadar, genel olarak yeniden inşaa konusunda PJA yapısının bir yoğunluğu olmalı. Yeniden inşaa kongreye kadar olacak bir süreç değil belki, onu da aşan bir yaklaşım olarak ortaya koyuyor Önderlik, ama en azından bu konuya yaklaşımımız, bu konuyla ilgili yoğunluğumuz Kongra Gel'e yansiyabilmeli. O anlamda, belli bir çalışmanın yürütülebilmesi için bir komite oluşturulabilir ya da kongre hazırlık komitesine bu görev de verilebilir. Bunun sonuçlarını bütün örgüte yansıtılmalı. Yeniden inşaa konusunda Önderliğin çizdiği bir çerçeve var ki, Önderlik bütün savunmalarını yeniden ele almamızı söyledi. Yani bütün boyutlarıyla kendinizi yeniden ele alın, demek istedi. İdeolojik, siyasal, felsefik, her açıdan kendini yeniden bir yenileme sürecine alıyor bizi Önderlik aslında. Bunun PJA açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Bir görevlendirme yapacaksak, bu sürecin nasıl ilerleyeceğine ilişkin bir tartışma olabilir. Yeniden inşaa süreci, Önderliğin ortaya koyduğu yeni zihniyetin oluşumunda çok

belirleyici olacak. Bütün bu savunmaların zihniyetini yeniden ele almak konusunda bizi daha ileri bir aşamaya sıçratacak tek sũreç. O açıdan, yeniden yapılanma tartışmalarının ana eksenlerinin birinin de, buna oturması gerektiğini dũřũnũyorum. Bunun yanında, yeniden bir örgũtlenme modeli oluşturmaya çalışıyoruz. Konferansın yaptığı tartışmalar vardı. Tam gerçeğin ũzerine oturmadı bu tartışmalar belki, fakat yararsız tartışmalar olarak da gũrmũyorum. Önemli bir tartışma başlattı. Çok statik yaklaşmamak gerektiğini dũřũnũyorum. Bağımsızlık, en azından birey olarak kafamda bir ۆzlem gibi ve bir gereklilik olarak var aslında. Fakat Şimdi Şöyle bir sonuca vardım ki; reel yani içinde bulunduğumuz gerçeklikle, başarmak zorunda yani yũzũmũzũ dũnmek zorunda olduğumuz ufuk arasında iyi bir denge kurmak zorundayız. Ne reel olana çok bağımlı kalmak, ama ne de çok gelecekcı bir bakış açısı. Reel olana uymasa da onun ũzerine oturtmaya çalışmamak yani tabansız bırakmamak gerekir oluşturacağımız Şeyi. Bu ikisinin arasını nasıl kuracağız; bence onun sıkışması var biraz bizde. Hem ulusal mũcadelemizin hem genel mũcadelemizin içinde bulunduğu durum var, ki bunu asla yadsıyamayız, ama bir de gerçekten ulaşmak istediğimiz çerçeve çok geniş. Bu konuda çok geride kalıyoruz. Bütün savunmaların yarattđı yoğunluğa rağmen, onun yarattđı ikilemleri aşamamaktan da kaynaklı, ideolojik netleşmede hala ciddi bir sorun yaşıyoruz. Bunları bir yerde toplamak, gerçekci, ilerleyebilir bir model oluşturmak önemli. Önderliğin son koyduğu çerçeveyi anlamaya çalışırken Şöyle bir Şey gũrdũm: Önderlik her ikisini de bizim için tartışmaya açtı. Ben öyle algılıyorum; yanlış olabilir. Yani Kongra Gel gerçeğinin dışına çıkamayız. Önderliğe iletteğimiz tekmilde, yaşadığımız ikilemi koymuşuz. Önderlik, bu iki modeli aslında birbirine bağlayacak bir Şey yapıyor. Ben çok somutlaştığım için söylemiyorum, ama hissettim, böyle algıladım. Bir yandan Kongra Gel'in oturmasında kadının belirleyici rol oynamasını istiyor, çünkü kadın bütün komitelerde yer almalı diye belirtiyor, ama bir bütün Konra Gel'den kopacak bir kadın örgũtlũlũđũ de ۆnũmũze koymamış Önderlik. Bizim, Önderliğe tekmil olarak sunduğumuz bağımsız kadın hareketini yani Kongra Gel'den bağımsız olarak belirttiğimiz örgũtlenmeyi koymamış. Bunun yerine, kadın hareketinin kendi örgũtlerini çok çeşitli ve çok yaygın olarak örgũtlenmesi gerektiğini belirtmiş. Őzgũr Kadın Birlikleri derken, ki kendi içinde merkezileşecek bir örgũtlenme olarak koymuş, siyasal örgũtlenmenin adını koymuş aslında. Ayrıca “Her açıdan kendilerini örgũtlesinler” diyor, ki Başkan bunu daha önce de söylemişti. Bu örgũtlenmeler tamamen kadın hareketinin kendisine bağlı ve bir anlamda da bağımsızlık buralarda gerçekleşiyor. Orada sınırsızlık yani insiyatif var. Bunu iyi tartışmamız gerektiğini dũřũnũyorum. Kafamda tam

olarak oturmuş bir model değil, ama tartışılmasını önemli görüyorum. Mesela şöyle bir şeyin gerekli olduğuna inanıyorum: Konra Gel ile aynısı olma anlamında değil, ama Konra Gel'in, bir hareketin özgürlükçü ve demokratik olarak oynaması gereken rolü oynaması için esas alması gereken örgütlenme mantığı açısından, Önderliğin koyduğu şeyin Kadın Hareketi için de geçerli olduğunu düşünüyorum. Önderliğin, özellikle Kadın Hareketi'ne bağlı olarak gelişeceğini koyduğu şeyin şu anlama geldiğini düşünüyorum: Tek bir kadın örgütsüz kalmayacak. Tek bir modele bağlı kalmayacaksınız ya da tek işlev üzerinden tek model değil, çok işlevli model. Toplumsal sorunların ya da gerekliliklerin üzerinden bir örgütlenme; bir başkasıyla, bir farklılık üzerinden bir örgütlenme. Örgütlenme sınırı için Önderliğin daha önce koyduğu tek bir şey vardı: İşlevlilik. "İşlevli olan her tür örgütü kurabilirler" demişti Önderlik. Şimdiden yüzlerce örgüt kuralım demiyorum. Bu, bence de zeminlerini açarak, anlayışını oturtarak yapmamız gereken birşey, fakat bu anlayış doğrultusunda nasıl örgütlenebileceğimiz konusunda netleşmemiz gerekir. Bunu, kendimize temel anlayış olarak koymamız gerekir. Daha önce bağımsız kadın hareketi için koyduğumuz perspektif bence halen geçerli. Biz bir partiyiz, ama birçok açıdan bunu çoktan aştık. Mesela T.'deki örgütlenme gerçekten bizim parti örgütlülüğümüzü çoktan aşmış, kendi başına gelişen farklı bir oluşum; bizimle etkileşim içinde, ama kendi başına gelişiyor. Mekanizma olarak da kendilerini ortaya koydular. Diğer parçalarda ya da Avrupa'da bunu tam olarak yapamadık, ama giderek diğer alanlar için de kendi özgünlüklerine bağlı olarak gelişebilecek modeller gerekir. Bağımsızlığın önünü açacak şey de, bence bu olur. Heval Ev., "İdeolojik örgütlenme olarak bağımsız kadın hareketi" dedi. Ama benim kafamda tam oturmadı. Yani biz sadece bir işlevli yüklenecek bir kadın hareketi oluşturamayız. Bir kadın hareketini sadece ideolojik bir merkez gibi yapılandırmak çok dinamik kılmaz gibime geliyor. Bizdeki ideolojik, düşünsel yoğunlaşma zayıflığına katılıyorum, ki Önderliğin, Kadın Hareketi'ni geliştirirken en çok önem verdiği şey buydu. Bu konuda hiç geciktirmeden çok köklü bir çalışma yapmamız gerekiyor, ama bunu oluşturacağımız örgütün, modelin içinde bir yere yerleştirmemiz daha uygun olur diye düşünüyorum. Bunun dışında, Kongra Gel içinde örgütlenme açısından ya da parti olma konusunda şunu belirtmek istiyorum: Şu anda zaten biz bir parti değiliz, bunu aştık. O açıdan, model olarak illa "Hareketler şöyledir" gibi düşünmek mi gerekiyor? Bunun dışındaki şeyler hareket olmaz gibi. Yani biz kendi örgüt modelimizi yaratamaz mıyız? Bugüne kadar hep zaten öyle oldu. Çok genel hatlarında bir parti gibi olduk ya da onunla başladık, ama sonra onun dışına çıktık. Hele PKK olarak, hiçbir zaman tipik partiler gibi olmadık. Hiyerarşik yapılanma

açısından partiydik, ama birçok açıdan değildik. O yüzden, parti gibi değil de, değişkenliğe açık olabilen, yaygın olabilen, hiyerarşik yapılanmayı aşabilecek, alt örgütlenmelerin daha bağımsız, daha insiyatifli çalışmasına izin verebilecek, daha az hiyerarşik bir yapılanma düşünmek gerekir. Bu bir hareket mi olur, daha değişik bir model mi olur, tam bilemiyorum, bunu tartışmak gerekir. Bilgilerimiz de az. Bilgi önemli olmakla birlikte, bundan da öte bu konuda özellikle nderliğin AİHM ve Atina savunmalarından ‘temiz araç’ dediği Şeyi bilincimize yedirerek yoğunlaşmamız gerekir. İlla bir Őemeya dahil olmak değil de, gerekirse çok karma bir model oluşturabiliriz.

Be.(E) ark: Yeniden yapılanma tartışmaları var. Bu konuda Şimdiye kadar, nderliğin de belirttiği gibi, gerçekten ciddi bir pratikleşme düzeyi yakalayamadık. Kendi açımızdan bir çok noktada netleştiğimizi sylenemize rağmen, bunun pratikleşmesini yakalayamadık. Bunun, toplantımızın başından beri tartıştığımız ve sağ ile sol çizginin Kadın Hareketi zerindeki etkilerinin çok yoğun olmasından kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Şöyle ki, örneğin sağ çizgi dağdaki kadını toplumdaki kadınla aynılaştıran veya toplumdaki kadının seviyesine indirmeye çalışan bir yaklaşımı gösterirken; sol çizgi ise, kadını daha çok kuru militan sylenleriyle soyutlayan, kendisini bir yana kilitleyen bir yaklaşıma sahip. Bu yaklaşımlardan dolayı, biz çok fazla kendimizi pratikleştiremedik. Eğer gerçekten nderliğin savunmalardaki bakış açısını yakalayabilseydik, biz ne sağ ne de sol çizgiye kaymadan, bunun sistemini ve anlayışını yaratarak daha fazla politikleşebilirdik. Bu açıdan, bir türlü bütün kadınların sorunlarını kucaklayabilecek, onları çözümlenebilecek bir anlayış ve sisteme kavuşamadığımızı görüyorum. Önderlik, kadınlar açısından üç tercih ortaya koydu. Bizim oluşturacağımız sistemin de, bu her üç tercihi kapsayabilecek bir sistem olması gerekiyor. Hem anlayış düzeyinde böyle olmalı hem de sistem oluştururken, bu üç tip kadını kucaklayabilecek bir yaklaşımı yaratmalıyız. Tartışmalarımızın da biraz bu ekseninde olması gerekir diye düşünüyorum. Őimidiye kadar bizim somutlaşmamamızda, eski bakış açısı, klasik sol, dogmatik yaklaşım çok fazla etkili oldu. Biz, o eski bakış açısına göre kendimizi nc militan topluluk olarak görüp, her Şeyi burada kilitleyip, merkezileştirip ona göre yönlendiren bir yaklaşım içerisinde olduğumuz için toplumdaki da çok fazla koptyuk. Toplumun sorunlarına da cevap veremez duruma geldik. Bu anlamda ben Şöyle düşünüyorum; Kadın zgrlk çizgisi ya da nderliğin çizgisi aslında toplum içerisinde belli bir düzeye ulaştı. Dağda genel açısından da öyle; bir düzeye ulaştı. Eskisi gibi sadece kendimizi böyle merkeze koyup, her Şeyi dağdan yönlendirme, merkezileştirme yaklaşımının bence aşılması gerekiyor. Bu, nc topluluğun olmaması

anlamına gelmiyor. Yani Kadın Özgürlük Hareketi'nin bir bütün çok daha fazla eş güdümlü hareket etmesi gerekiyor. Biz genelde tartışıyoruz; mesela Türkiye açısından bir düzey var. Kendi dışımızdaki kadınlara daha fazla inisiyatif tanınmalı. Gerçi onlar inisiyatifi almış yaklaşım olarak, ama bizim mantık olarak yaklaşımımız onlarla daha fazla eş güdüm halinde olmalı. Küçük Güney açısından öyledir, Avrupa açısından, Türkiye açısından öyledir. Bizdeki bu mantık onlara yansıyor, onlar da belki sürekli çalışıyorlar, ama hep beklentili bir ruh halini ortaya koyuyorlar. Bu, kendi somut projelerini ortaya koyma, kendi önerilerini geliştirme noktasında yetersizliğe sebep olabiliyor. Bizim yaklaşım ve mantığımızda giderek onu aşmamız gerekir diye düşünüyorum. Tamamıyla birebir böyledir demiyorum, ama hala bizim örgütsel şekillenmemizde çok yoğun olarak bunun etkilerinin olduğunu düşünüyorum düşünüyorum. Bir de eğitim sistemimiz noktasında; eğitim çok önemli gerçekten bizim açımızdan. Fakat bizim şu andaki sistemimiz programlara, tüzüklere, işleyişlere boğulmuş bir insan tipi yaratıyor. Ben hiç programsız, işleyişsiz, tüzüksüz olsun demiyorum, ama bizde özgür birey olma gerçeğliği çok fazla ortaya çıkmıyor. Belki tanımlama olarak biraz kaba oldu, ama dıştan bakıldığında gerçekten öyle bir şey ortaya çıkıyor. Özgür birey olma noktasını belki çok tartışıyoruz, ama somut olarak özgür birey olma noktasındaki çabamızı daha fazla geliştirmemiz gerekiyor. Kendi içimizde, insanların kendilerini daha fazla tanıyabileceği ortamlar oluşturmamız gerekiyor. Mesela bir PJA Akademisi var; geçmişte ben de kaldım. Bizim geçmiş eğitim sistemimiz hep doğruları veren bir sistem. Karşımızda verili bir insan gerçeği var, düzenden gelmiş, şurdan burdan gelmiş ya da yanlış doğru bir şekillenme var. Biz hep bazı doğruları, “Böyle olmalı, şöyle olmalı” diye o insanların kafasına yerleştirmeye çalışıyoruz. Kendimiz ne kadar inanıyoruz, o da ayrı bir konu tabii. Karşımızdaki insanın psikolojisini gözetmeyen, gerçekten insan gerçeğine hitap etmeyen bir eğitim sistemimiz var. Bizim eğitim sistemlerimizde de, insanların kendi eğilimlerini ortaya çıkartabilecekleri, tartışabilecekleri, ikna olabilecekleri bir eğitim tarzı olmalı. Mesela biz şimdi sosyal yaşam projesinin uygulanmasını tartıştık. Bunu yaşayan bir çok insan bizim arkadaşlarımız. Bizim arkadaşlarımızın hepsi de bizim eğitimlerden geçmiş, yani özgün eğitimden geçmeyen arkadaşımız yok, ama gidip en geri, çok geleneksel bir ilişki tarzına girebiliyor. şu ortaya çıkıyor: Demek ki, bizim eğitim sistemimiz gerçekten çok yüzeysel. Ve eğitim sistemimiz yine bu eğilimlerin etkisi altında yürütülüyor. Yani şağdan soldan yürütülüyor ve o insanın gerçeğine hitap edebilecek, gerçekten onu kendisiyle tanıştırabilecek bir eğitim sistemimiz yok. O anlamda, eğitim sistemimizin de özgür insan yaratma temelinde olması

gerektiğini ben düşünüyorum. Burada da arkadaşların denemeleri var sanıyorum; komisyonlar oluşturuluyor, eskisi gibi sadece bazıları eğitim vermiyor, ama ben şu gerçeğin çok önemli olduğuna inanıyorum; yönetim açısından, koordinasyon açısından biz kesinlikle şunu bir türlü yakalayamıyoruz ya da yakalamada zorluk çekiyoruz; tartışırken de, eğitirken de sadece karşındakini değiştiren, dönüştüren biri gibi değil de, karşımızdakini de kendi düzeyimizde bir arkadaş olarak gören bir yaklaşımı gösterebiliyor muyuz? Bu, erkek arkadaşların eğitiminde de çok ortaya çıktı. Ben kendim yaşadım ve gördüm. Bayan arkadaşların eğitiminde de ortaya çıktı. Sadece üstten olması gerekenleri söylemekten ziyade, kendisini de değerlendiren, kendisini de karşındakıyla eş tutabilecek, arkadaşlık duygusunu yakalayabilecek bir eğitim sistemimizin mutlaka olması gerekir. Belki biz bunun çabalarını da sarfediyoruz ya da bazılarımız sarfediyor, bazılarımız sarfetmiyor, ama eğitim sisteminde sadece üstten gidip verme biçimi gerçekten sağlıklı insan tipini ortaya çıkartmıyor. Kişiler de kendilerini ifade edemiyorlar. Bizim tarzımız, öğretmen öğrenci ilişkisini aşmıyor hala. Eğitim sisteminde o konuda çok ciddi eksiklikler görüyorum. Bir de, kadın özgürlük çalışmalarının yönlendirilmesi, perspektif sunulması da üç kişiyle, beş kişiyle olacak bir çalışma değil. Yani dev bir organizasyon gerekiyor. En azından yüz kişi olması gerekir. Kadın komitesi gibi üç kişi ya da PJA koordinesi gibi beş, altı kişi ile değil de, daha kollektif, insanların daha geniş katılımını sağlayacak bir organizasyon oluşturmamız gerekiyor. Meşru müdafaa, yani kadın ordulaşmasının da kesinlikle bizim özgürlük çizgimizde çok önemli bir yeri var. Bu örgütlenme içerisinde bizi özgürleştirecek en temel bir yanın da meşru müdafaa çizgisi olduğunu bilerek, kadın ordulaşmasının kendisini içerisinde çok daha güçlü olarak temsil edebileceği bir yapılanmanın olması gerekiyor. Sadece tek yönlü bir yaklaşımın da sağlam ayaklara oturacağını düşünmüyorum. Ben bunları belirtiyorum.

To. (R) ark: ... konuşmalarım tekrarları da barındırabilir, o konuda tam bir söz veremeyeceğim, ama kısa tutmaya çalışacağım. Eğitim konusuna hazır arkadaş da girmişken, oradan başlamak istiyorum. Nasıl ki biz, kendi hareketimizin de gelişim evrelerini yeterince değerlendiremediyse, kişinin içinden geçtiği evreleri de çok fazla ele alıp değerlendirmekten, ona göre herkesin içinden geçtiği evrelere göre bir yaklaşım sergilemekten ziyade, birbirimize karşı çok dayatmalı ve ezbere şeyler geliştirdik.

..Çok hızlandırılmış bir süreci hem kendimiz yaşadık hem halka yaşattırdık. Ben bunu olumsuz anlamda söylemiyorum. Birçok şeyi de özümsemedik aslında. Yediremedik kişiliklerimize. Buna göre daha

farklı bir eğitim sistemini benimsemek gerekiyor. Yani bizde bir tip yaklaşım var; A kişiliği de gider, Z'ye kadar hepsi aynı kaba girer. Herkes aynı evreyi yaşıyormuş gibi ele alan bir yaklaşımımız var. Bence bu yaklaşımı biraz daha ele almak gerekecek.

Genel itibariyle örgütlenmemiz burada ne kadar tartışıldı, bize çok güçlü yansımadığından bilmiyorum, ama Avrupa'da biz biraz bunu tartıştık. Bu 4-5 yıldır kendimize çok yüklenedik; "Halklaşamıyoruz, kadının sorunlarına çözüm olamıyoruz" dedik hep, ama bir an durup dedik ki, "Ama bir dakika, biz öyle çok halklaşma iddiası olan bir organizasyon değildik ki zaten başta". Yani bence sorunun kökenine doğru inmezsek, çözümleri de çok doğru bulamıyoruz. Ve kendimizi aşırı sıkıştırıp, bu sefer gerçek çözüme ulaşamıyoruz. Biz başta, içe dönük bir kadın hareketi olarak başladık ve dışa dönük boyutuysa; cins bilinci, cins mücadelesinden ziyade ulusal boyuttaki bir mücadeleydi. Biz 4-5 yıldır bunu böyle ele almak yerine ve bu temelde adım adım bazı değişimleri kendi sistemimizde yapmak yerine, sıfırlarcasına yaklaştık; "Niye olmuyor, niye kurumlaşamıyoruz" vb. BM'nin bile bu güne kadar kurumlaşma sorunları var. Benim burada kastettiğim; sorunları geçmişle olan bağlantılarıyla, kökenleriyle ele alıp onu da evrelere ayırabilmek gerekiyor. Yani en son yapacağımız şeyi en başta yapmaya çalışıyoruz ve bunu çok fazla açığa çıkaramıyoruz. Bu anlamda, bunun tespitini çok daha ciddi yapabilmek gerekiyor. Bir de, biz şunu da yapmadık; normalde her örgüt kongrelerinde kendi sistemini değerlendirir, ona göre bir değişiklik yapar. Biz bunu da çok fazla yapmıyoruz. Şimdi yeni bir örgütlenmeye gidiyoruz; bu, burada kalacak, diğeri sıfır, yep yeni bir şey olacak. Yani bir evrimleşme yok. Biz yeni bir modele doğru gideceğiz, ama bunu en son ulaşacağımız model olarak ele alırsak, yine yanılığlı bir yaklaşım olur diye düşünüyorum. Şüphesiz oluşturabileceğimiz en iyi modeli oluşturmak lazım, ama sorunlar değiştikçe, bizim kendi yaşadığımız sorunlar açığa çıktıkça da bir değişime tabi tutma gücünü gösterebilmek lazım. Bu nedenle, aslında çok soyut kaldık. Mesela geçmişte, bugünkü gibi gerek ulusal boyuttaki Kürt sorunu açısından gerekse de cins boyutunda yaşadığımız sorunlar açısından öngördüğümüz çözümü pratikleştirebileceğimiz çok fazla bir sahamız yoktu. Bunlar yeni yeni açıldı. Yani hem içe dönük örgütlenmenin bir düzeye ulaşmasıyla hem de dışta yaşanan gelişmelerle birlikte yeni yeni bir zemin önümüze çıkıyor. Hem teoride biraz kendimizi geliştirmemiz gerekiyordu hem hazırlıklı olma sorunumuz vardı, bazı şeylere yabancıydık. Kaç kişi sivil toplum örgütünde çalıştı ya da yeni mentaliteyle ele aldı. Sorunlara bu kapsamda da bakmak gerekiyor diye düşünüyorum. Avrupa açısından da ben bunu belirtmek istiyorum; çok ezbere yaklaşıyoruz. Avrupa'daki son konferansta kalktık, "Artık kendimizi

geveze hissediyoruz” dedik. Biz şunu öğrenmek istiyoruz, PJA olarak biz Avrupa’yı stratejik olarak mı, taktik olarak mı ele alacağız? Çünkü şu an Avrupa’daki çalışmalar açısından taktiki bir yaklaşım söz konusu. Yani nasıl; aıdat toplama vb. tarzında bir yaklaşım. Yeni yeni vakıf çalışmaları gelişiyor, ama bu son bir iki yıldan beri biraz daha çabaladığımız bir durum. Genel anlamda taktiksel bir yaklaşım olduğunu düşünüyordum. İdeolojik anlamdaki yoğunlaşmamızın belli zayıf yönleri var, ama bence oldukça büyük bir birikim de var. Ama bunun bile pratikleştirilmesi şu anki haliyle çok zayıf. Türkiye açısından belki biraz farklı olabilir, bilemiyorum, ama diğer sahalardan açısından bu biraz böyle. O anlamda, genel sorunların dışına çıkıp ideolojik belirlemelerimizin ışığında onun evrelerini oluşturabilmek çok önemli. şimdi çok acil sorunlar var; bu acil sorunları hepimiz de dile getiririz. Biz bunları geldiğimizde arkadaşlarla da tartıştık. Güney Kürdistan’da kadın sünneti var; biz sırf bunun için bir dernek kuramaz mıyız acaba? Hem çok iyi bir örgütlenme aracıdır, bir sivil toplum kuruluşudur hem kadının katılımını sağlatacak bir araçtır. Yüz tane çalışma var, bir genel örgüt kurmuşsun, dernek kurmuşsun; kadın eğiteceğiz, çocuk eğiteceğiz vb. diyoruz, ama bunların hepsi başlı başına bir proje ve bir iş. O anlamda, daha somuta inen ve gerçekten reel iş açığa çıkaracak olan birşey. Gerçek sonuç açığa çıkarabilecek örgütlenmelere gitmemiz gerekiyor bence. Biz diğer kongrelerimizi açalım bir; her kongremizde aynı kararlar var. Bunu yapmak yerine, programda ya da yönetmelikte çocuklara ilişkin, kadına ilişkin genel geçer bir kararlaşmamız olur. Mesela çocuk yuvası kurulsun diyoruz, ama bunun eğitimi olmalı, çocuk yuvasında çalışacak insanlar iki üç dili bilmeli, ayrıca bunun mekanı var, eğitim programını hazırlama var. Bunlar iki üç yıllık işler değil yani. Ama biz her kongremizde bu kararı alıyoruz. İnançsızlaşma ya da olmayacakmış hissini ortadan kaldırmak gerekiyor. Mesela genel bir karar alırsın ve her kongrede bunun bir evresini, bir basamağını ortaya koyarsın. Bence hedeflerimiz açısından; uzun, orta, kısa vade diye planlamalarımız eksik kalıyor. Bu da hem halkta hem bizde ‘olmaz’ yaklaşımını uyandırıyor. Bir örnek de verebilirim; biz Avrupa’da yuva açma tartışmalarını da yürüttük. Meğerse iki yıl önce bu tartışmayı bir daha yürütmüşler, biraz uğraşmışlar, bırakmışlar. Herkes, “Olmaz, biz önceden de denedik” diyor. Ama çok da denenmemiş. Denenme denen boyutu nedir; bunun üzerine konuşma ve karar alma. Bu noktalarda eğer bir kararlılığı yakalayacaksa, örgüt olarak da bunu evrelere bölmek gerekir. Avrupa kendi çapında bunu evrelere böler, Türkiye kendi çapında böler. Ve bu anlamda hayata geçirir diye düşünüyorum. Yeni örgütlenme modeli açısından; bende öyle çok fazla oturmuş bir düşüncenin olduğunu söyleyemeyeceğim. Kongra Gel arkadaşların da belirttiği gibi,

parlamento biçimli bir sistem olarak öngörüldü. Kongra Gel içerisinde verilecek kadın mücadelesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Fakat aynı zamanda, bağımsız kadın hareketinin de olması önemli. Sivil toplum örgütlerinin en son hücrelere kadar yayılması şeklinde de ele alıyorum. O nedenle, bağımsız kadın hareketi biçiminde düşündüğümüz şeyde, bunun temel nokta olarak ele alınması gerekir diye düşünüyorum. Avrupa’da bizim en fazla kaygıya düştüğümüz nokta; bütün bunların koordinesinin nasıl olacağıydı. Hani alışmışız ya, illa her şey gelip bir noktada bütünleşmeli diye. Tabii biz bu tartışmaları yaparken, şunu söyledik, “İyi niyete bırakılamaz. Bunun bir hukuku olmalı”. Bu noktada, hiyerarşik düşüncenin her ne kadar etkisi olsa da, birbirini ilişkilene içine alacak bir çerçeve olabilmeli. Yani illa birisi üstte, birisi altta değil. Bağımsız kadın hareketinin ya da yeni örgütlenmemizin nasıl olacağı boyutunda ise bence de, üstten alta örgütlenmeden ziyade, alttan üste doğru örgütlenmeden yola çıkarak düşünmek gerekir. Önemli bir boyut olarak bunu görüyorum. İkinci nokta ise, biz yönetim sorunumuzu ya da iktidar sorununu geçen gündemde de oldukça yoğun tartıştık. Bundan ortaya çıkan sonuçlar da var. En temel olarak gördüğüm olgu şu: Biz yargıyı, yürütmeyi, idareyi, yönetimi yani bütün insiyatifi bir bünyeye sığdırdık. Bu, ister istemez beraberinde bu tür sonuçları da ortaya çıkaracak. Çünkü insanın doğasında da bu var biraz. Ben geçen maddede getirdiğim görüşlerde de, maliye örneğini vermiştim. Yani sen her şeyi birisinin eline verdiğinde, ister istemez, bu gün olmazsa yarın, yarın olmazsa öbür gün tedbirler geliştirilmediğinde besleniyor. Yargı, yasama, yürütme vs. hepsi bir yerde toplanmaya bilir. Bunun mekanizmalarını ayırıştırabiliriz. Tabii gönül istiyor ki, birey kendi kendisine, kendisinde bütün bunları ortadan kaldırsın. Mesela disiplin kurulunun olmaması bence daha güzel bir şey. İlla böyle bir disiplin kurulu ya da şu kurulu, bu kurulu olmak durumunda mı? Ama ara formülleri de bence unutmamak gerekiyor. İnsan bir evreyi biraz böyle yaşar, ondan sonra onu tekrardan farklı bir modele çevirir, evirir. Ben bunu daha fazla somutlaştıramayacağım şu anda, ama bu tartışmaları en kısa süre içerisinde, bir kitapçık haline getirip bütün sahalara göndermek gerekiyor. Bu temelde tüm sahalarda bu konu üzerinde bir yoğunlaşma açığa çıkarılabilir ve aynı zamanda kongreye hazırlık olarak da ele alınabilir.

Ye. ark: ...Konferansı da yaşadım, o zamandan bu yana 4 aylık bir süreçte bir yoğunlaşma geliştirmeye çalışıyorum, ama bu fazla oturmadı. Arkadaşlar da belirttiler; görüşme notlarını da inceliyoruz. Buna paralel kendi geçmiş pratiğimizi değerlendiriyoruz. Gerçek bir modeli kafamda oturtmaya çalışıyorum, ben de çok somut verilere

ulaşamadım. Ancak geçmiş pratiklerimizden kaynaklı bir kaç Şeyi belirtmek istiyorum; yapımızın diyelim ki, beşte biri Leninist rgt modelini kitaplardan okuyarak veya geçmiş pratiklerde yaşayarak gelmedi örgüt içerisine. Bu gün eğer bir dogmatizmi yaşıyorsak, kendi pratiklerimize bu tarzı oturtmuşsak, bunlar örgüt içerisinde kaldığımız pratiklerden kaynaklı ğrenmelerimizdir. Yani işin bilincinde olmadan, sürüklenerek bu modelin içine, bu sistemin içine girdik. Bu anlamıyla, bunları aşabilmenin birinci yolu, eğitim olayıdır. Eğer bugün demokratik ekolojik toplum modeli diyorsak, bunun bir kültür olarak öncelikle içimizde oturması gerekiyor. Benim reel sosyalist bir bakış aım varsa, bunu öğrenmeden girdim, uyguladım ve sonuçlarını da bu gün en acı Őekliyle yaşıyorum. Bu bende sonradan gelişen bir kültür oldu. Ama eğitimlerde geleceğe yönelik bir planlamaya giderken bu kültürü verdiğimiz oranda daha çok gelişmeyi sağlayacağız ve gittiğimiz her alanda da yeni geliştireceğimiz sistemi oturtabileceğiz. Bir çok arkadaşın içine girmiş olduğu yanılığı veya pratiklerinde açığa çıkan sonuç, aslında bu tarzın bir sonucudur. Aldığımız tarzı her yerde uygulayamadık. Ama demokratik ekolojik toplum modeli, kişide bir kültür olarak gelişirse, Afrika'ya da gitse, Avrupa'ya da gitse, Türkiye'ye de gitse o kültürü oturtur. O ilişkilenme tarzını kendisinde geliştirebilir. Çünkü hemen hemen bütün insanları kapsayabilecek bir modeldir. Tabi dediğim gibi, öncelikle bunun içimizde bir kültür haline gelmesi gerekiyor. Önderlik. PJA'nın iyi bir başlangıç olduğunu belirtiyor. "Gelecekte ulusal sorundan, sınıfsal sorundan daha çok, kadın sorunu ne çıkacaktır" diyor. Bir partimizin olduğunu, komiteler içinde yer almamız gerektiğini vurguluyor nderlik. Bu noktada anlayabildiğim kadarıyla, önderlik kadın bakış açısını bütün sahalara hakim kılmak istiyor. Bu anlamıyla, yeni sistemi tartışırken, bunların hepsini göz önünde bulundurarak, ona göre bir kadro yerleştirilmesi, bir düzenleme, bir planlamaya gitmemiz gerekiyor. Örgütsel gündem tartışıldığı zaman anlayabildiğim nokta şu oldu: ortak bir mekanizmaya, bir sisteme kavuşmamamız, herkesin kendi başına bir çalışmayı sahiplenmesi söz konusu. Her arkadaş kendi çalışma sahasında mutlaka olumlu bir pratik de yapmıştır, bunu tümden reddetmiyoruz, ama bunun ortak bir çizgiye kanalize edilememe sorunu var. Her alışma sahasını, komiteleri, sivil toplum örgütlerini, PJA'yı içinde barındırarak, hepsinin kendi temsiliyi bulabileceği bir kurul sistemi geliştirilebilir. Yani bir denetleme mekanizması geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bizim de burada bir çatı örgütümüzün olması gerekiyor. Önderlik, "Kendinize bir çok isim veriyorsunuz, ama içeriğini doldurmuyorsunuz" diyor. Biz bunu Akademi'de de bir çok kez tartıştık. İsmimiz kongre oluyor, parti oluyor, bağımsız hareket oluyor, Jina Serbilind oluyor, ama içeriğini

doldurmadığımız sürece her hangi bir şeyi kapsamıyor. Senin isminin olup olmaması fazla önemli olmuyor. Ortak kapsayıcı bir sistemle bunları aşabileceğimize inanıyorum. Dediğim gibi, bir çatı örgütlenmesi mutlaka olabilmeli ki, burada gerçekten perspektif çıkabilsin, ani müdahaleler gelişebilsin. Bunun içerisinde, yönlendiren, kendi içerisinde eğiten bir mekanizmanın kesinlikle oturtulması gerekiyor. Bu konuların da önemli olduğunu düşünüyorum. Belirteceklerim bunlar.

Dr. Ji ark: Arkadaşların belirttiği noktaların hemen hemen tamamına katılıyorum. Hem savunmadan çıkardığımız sonuçları hem de kaldığımız sahalarda pratik olarak ulaştığım yoğunlaşmaları belirtmek istiyorum. Ben daha çok, üçüncü alan üzerinde bazı görüşlerimi belirtmek istiyorum. Önderlik, “Ulus meselesini, milliyetçilik meselesini, devleti aşma hala da hayaldir”, hatta “Özgür birey için hala hayaldir” diyor. Dünyada, bir bütümen içine girdiğimiz sahalarda hiyerarşik sistem, onun zihniyeti hala çok hakimdir. Bunun için Önderlik, Kongra Gel ile hiyerarşik sistemi aşmayı ve demokratik ekolojik topluma ulaşmayı amaçladı. Bir bütümen olmasa da, Kongra Gel bir geçiş aşaması olarak ele alınıp değerlendirilebilir. Yani örgüt modelimizin, projemizin bir bütümen o sistemi aşacak demokratik ekolojik toplum temelinde bir örgüt olarak yaklaşmak çok yerinde olmaz. Çünkü böyle olunca, somuttan biraz kopuyorsun. Bunun için, üçüncü alanda ne devlete karşı kendini cephe haline getiriyorsun ne de onunla uzlaşıyorsun; sen dönüştürüyorsun. Örgüt modelimizi bunun üzerine oturtmamız gerektiğini belirtmek istiyorum. Mesela üçüncü alanın program ve tüzüğüne göre bir örgüt modeline gidebilmeliyiz. Mesela üçüncü alan temel güç olarak kadını, gençliği, partiyi, hukuku, sosyal yaşamı, eğitimi bir bütün olarak kapsıyor. Buna göre sen hem hiyerarşik sistemle cepheden değil içinden savaşıyorsun, cepheden değil içinde hem de yeniyi geliştiriyorsun. Bunun için bu ara sürecin temel karakterini, örgüt modelimizde de esas almamız, oturtmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Belki bunlar konferansta da tartışılmış olabilir, çok fazla bilgim yok. Zaten belgeler de elimize ulaşmadı. Bazı şeyleri geliştirmek için de her şeyden bunun ekonomik anlamda maddi zeminini oluşturmak gerekir. Kendim içinde bulunduğum sahada yaşadım, bizzat bunu belirtebilirim. Mesela Irak sahası için; kadın orada ekonomik olarak, sosyal olarak bir bütümen hapistir aslında. Kadın sadece cinsellik esası üzerinde yaşıyor. Kadını o sahadan kurtarabilmen için, kesinlikle ekonomik olarak birşeyler yapmalısın. Kadını o etki altından çıkarmak, onu bilinçlendirmek için eğitim, sağlık projeleri hazırlanabilir; meslek edinmelerini sağlamak için bilgisayar eğitimi, terzilik eğitimi verilebilir; böylelikle hem onu

ekonomik olarak kurtarabilirsin hem de erkekten alabilirsin. Kadını kendine ait bir konuma getirmen gerekiyor. Biz sahamızda bunları çok tartıştık. Bu projeleri geliştirmek için, kesinlikle ekonomik olarak, maddi anlamda imkanlarının olması gerekir. Bizim maddi zeminimiz yoktur. Örgüt modelimiz ekonomik olarak, bağımsız olarak kendisini finanse edebilmelidir. Ortadoğu sahasının genelinde böyledir; kadını gerçekten kendisine ait bir konuma getirmek istiyorsak, kendi kimlikleriyle yaşamaları için herşeyden önce onu ekonomik ve sosyal anlamda erkekten almak gerekiyor. Yani ara sürecin temel karakterine göre somut olarak bir örgüt modeli kurabilmeliyiz. Bunun adı da, nc alandır. Örgüt modeli için, nc alanı bir kez daha araştırabilmeliyiz. Önderlik en fazla bunun üzerinde duruyor. Partiyi, birliği, hukuku, siyaseti, meşru savunmayı hepsini kapsıyor. Bu sahalardan da bir koordine oluşturuluyor; iş ve rol koordinasyonu. Kendim çok fazla formüle etmiş değilim, ama ekonomik anlamda bu yönleri çok dikkat çekici buluyorum.

Em. ark: Bu tartışmalar gündemimizde uzun süredir aslında var. Fakat bizim önümüzde en temel sorun olarak; örgütlenme sahaları kapsamlılaştıka, ayrıştıka anarşizme kayan, mücadelede ortak rotayı bir türlü yakalayamayan bir gerçeklik açığa ıktı. Bu da, bireylerin tasarrufunun aşırı gelişmesine yol açan bir örgütlenme biçimi oldu. Bunun aşılması açısından bence çok ciddi tartışmaların yürütülmesi gerekiyor. şu an çok somutlaştıramıyorum, fakat Kongra Gel'e, özellikle kadın örgütlülüğüne yaklaşım bazında bazı şeyleri ortaya koymak istiyorum; biz konferansta, ulusal çapta özerk, uluslararası çapta da bağımsız örgütlenecek bir kadın hareketi biçiminde tartışmalar yaptık. Fakat Kongra Gel sonrası şöyle bir durum da açığa çıktı; kadın komitesiyle PJA ortak çalışmalar yürütüyor belki, fakat bu çok somut değil. Yani PJA'nın Kongra Gel zerindeki etkinliğinin istenen düzeyde olmamasının temel bir nedeni de bunun bağının somut biimlendirememiş olmasıydı. Nitekim nderlik, PJA'nın Kongra Gel içerisinde özerk örgütlenmesinden bahsediyordu. Bunu hem HPG için hem de PJA için koyuyordu. Bunu yeterince somutlaştıramadığımız, Kongra Gel gerçekliğiyle birlikte bütünlüklü değerlendiremediğimiz için, kadın komitesinin çalışmaları da çok daralıyor, kadın rengini gerçekten vermekten uzak oluyor. Yani bunu bireysel olarak sadece arkadaşların yetersizliğine bağlamak çok doğru bir olay değil. PJA'nın inisiyatifinin, örgütsel müdahalesinin, çizgi mücadelesinin Kongra Gel'e yansması da bir o kadar ortalıkta kalıyor bu anlamda. Biraz insafa kalmış bir durum açığa çıkıyor. Demek ki ortak çalışma kurtarmıyor. O noktada Kongra Gel'le ilişkilerin özellikle çok iyi somutlaşması gerektiğini düşünüyorum. Bir de bizde şöyle bir

yaklaşım olmamalı; biz ulusal m¼cadeleyi tartışıyoruz, önderlik ulus ger¼eklięini açıyor. Demokratik ekolojik toplum modeli bir m¼cadele rg¼t¼ olarak en başta ele alınmalıdır. Bizim ele alış tarzlarımızda, rg¼tlenmelerimizin m¼cadele rg¼t¼ olduğu ger¼eęi yadsındığında, anarşizme ger¼ekten çok açık bir durum doğuyor ve bu noktada niyetlerimiz ve parçalı gr¼řlerimiz yansıyor rg¼tsel modele. Önderliğin savunmalarındaki bir b¼t¼n tarihsel öz¼mllemeler, K¼rt halk ger¼eklięinin dayandığı zeminler nderliğin demokratik ekolojik toplum modelinden de kopuk değil; onun bizzat maddi zeminidir. Bu anlamda, kendimiz olabilmek çok önemlidir. Değişim olgusu bizim içimizde g¼ndeme girdiğinden beri şöyle bir ger¼eklik açığa çıktı; m¼cadele kapsamının genişletilmesine ilişkin tartışmaları yadsımıyorum, bunlar da gelişti, fakat değişimden kasıt, y¼z¼n¼ biraz dışa dönmek olunca, bizde biraz kks¼zleřmeyi, dışımızdakini olduğu gibi alma ve benzeşmeyi geliştirdi. Ve son 4 yıldır özellikle yaşamda geldiğimiz d¼zey açısından baktığımda; reel sosyalizmle biraz kapitalizm karması zihniyetin oluşturduğu sorunlar g¼ndemimize girmeye başladı. Bunların çok kkl¼ tartışılması gerekiyor bence. Bunlarla birlikte, yeniden rg¼tsel yapılanma modelinde hukuk sisteminden bahsediyoruz; ideolojik m¼cadelenin netliği çok önemlidir hukuk sistemimizde. Mesela izgi esasları ekseninde rg¼tlenen, çizgi esaslarını gözeten bir hukuk sistemimiz olmazsa bizim, salt birey haklarıyla sınırlı kalırsak, o zaman m¼cadele rg¼t¼ olmaktan ger¼ekten çıkarız. Bunun tedbirlerini bence yeterince almadık. Mesela daha öncesinde disiplin kurulunun yönetmeliği gelmişti; orada bu yaklaşım çok fazla yansımamıştı. Çok temel noktalar ele alınmamıştı. Geçmişte bireysel olarak, ger¼ekten önderlik çizgisinden anladığını pratikleştirmeye çalışan, bireylerin tasarrufundan partiyi biraz kurtarmak isteyen, bu uğurda canlarını veren insanlar da oldu, ama şimdi elimizde bunun hukuk sistemini oturtma m¼cadelesi var ve biz yeterince oturtamıyoruz. Neden oturtamıyoruz sorusunu d¼ř¼nd¼ę¼mdede; karşıma geçmişimizden koptuğumuz ger¼eęi çıkıyor. Yani geçmişte hangi noktada zorlandık, nefes borularını nerelerde aralamalıyız sorularına yeterince yanıt olamadık. Bu noktaların çok iyi gözden geçirilerek yeniden inşa tartışmalarının y¼r¼t¼lmesi gerekiyor bence. Bu noktada, demokratik ekolojik toplum modelinin anlaşılması açısından, savunmaların ger¼ekten çok derinlikli irdelenmesi gerekiyor. Bunları belirtiyorum.

B. ark: Kadın alışma sahaları çok genişlemiş, açılmış. Özellikle Irak sahası çok geniş bir alan ve imkanları çok fazla. PJA bunu çok iyi değerlendirebilir. Fakat eksiklik içeren yanlarımız var. Eğitim açısından Be. arkadaş da değerlendirdi, ben katılıyorum. Bizim eğitim

sistemimiz, bu imkanları değerlendirmemizi sağlayacak bir eğitim sistemi değil. Klasik bir sistemdir. Sadece teori çerçevesindedir. Tabii bu da tek başına yetmiyor. Çünkü pratik bazı şeyler gereklidir. Mesela Irak alanına geçtiğimizde, nasıl çözümsüz kaldığımızı gördük. Irak gibi bir sahada uluslararası kurumlar da var. Bu kurumlarla ilişkiler üzerinden, kendi kurumlaşmalarını geliştirebilirsin. Araplarla, Avrupa ülkeleriyle, Amerika ile ilişki geliştirebilirsin, ama bu yönlü yetenek ve girişim noktasında yetersiziz. Çünkü diplomasi yönünde zayıflık yaşıyoruz. Bunun için, eğitimlerimizin çerçevesini teknik açıdan, diplomatik yönden biraz daha genişletebilmeliyiz. Mesela Irak'ta kurumlar bir projenin nasıl oluşturulabileceğine ilişkin günlerce, aylarca süren eğitim devreleri açtılar. Biz bütün arkadaşlar toplanalım, doğru dürüst bir proje yazabiliyor muyuz, ya da nasıl oluşturabiliriz diye düşünüyor muyuz? Her alan için nasıl bir proje gerektiğine ilişkin bence PJA bünyesinde de eğitimlere yer verilmeli. Yani proje nedir, projenin hazırlanması nasıl olur, bunlar üzerine kendi içimizde de yoğunlaşabiliriz. Ayrıca maddi imkanlar çok önemli. Geniş bir alan var, fakat o alanda bu kurum ve kuruluşları nasıl oturtacaksın? Bu konularda maddi zeminlere de ihtiyaç duyuluyor. Bu noktada, Irak gibi alanlarda kadın olarak bizlerin bazı şeylerin üzerinde durmamız gerekiyor. Belki Suriye farklıdır, Türkiye'de bazı şeyler oturtulmuş, Doğu'da, İran'da bazı farklı imkanlar var, ama daha geniş bir alan var, bunun için de yoğunlaşmalarımız biraz daha bu yönde olabilmeli. Gerçekten bu, bazı şeyleri oturtmaya yarayacaktır. Mesela Bağdat'ta bir kadın merkezimiz olabilir. Bu iki nokta önemlidir. Yeniden yapılandırılmadan bahsediyoruz; bu da yeni bir adım atabilmemiz için önemli bir ihtiyaçtır, gereklidir. Yani bence kadro açısından bu anlamda bir doğunluk yaratılmalı. Ben bunları belirtiyorum.

Di.(M) ark: Bir çok hususta, bir çok boyutta önemli görüşler dile getirildi. Ama örgütlenme modeline ilişkin temel noktalarda belirginleşen bir görüş olmadı. Ben bu açıdan değerlendirme yapma ihtiyaçı duyuyorum. Bazı temel noktalarda düşüncelerimizin ortaklaşarak belirginleşmesi gerekiyor. Öncelikle, yeniden yapılanma ve inşaya dönük temel bakış açımızın, anlayışımızın, yaklaşımımızın ne olması gerektiğine ilişkin görüş belirtmek istiyorum. Son oturumlarda bazı görüşler ortaya çıktı, onlara ben de katılıyorum. Kongra Gel ile başlamak istiyorum. Kongra Gel, Önderliğin 'Demokratik Ekolojik Toplum Projesi' ideolojik bir projeydi, stratejikti. Fakat açığa çıkan sonuç nedir; bizde biraz siyasal ve taktik olarak ele alındığı için Önderliğin ortaya koyduğu temellere çok fazla oturmadı. Bu noktada, sorun biraz da buradan kaynaklandı. Yani Önderlik bunu ideolojik olarak ortaya koydu, stratejik bir yaklaşımı

vardı Önderliğin o proje karşısında, ama biz sadece ulusal sorundan kaynaklı olarak, sadece ulusal çerçevede ve biraz da güncel olarak ele aldığımız için taktik yaklaştık. Dar bir çerçevede ortaya çıktı. Bu, sorunun sadece ulusal boyutunu ele almamızdan kaynaklıydı. Ama Önderlik bu projeyi geliştirirken, bir yandan ulusal sorunun çözümü, ama bir yandan da demokratikleşme sorununun çözümü için ortaya koyuyordu. Şimdi aynı şeyi kadın hareketine de uyarlamamız gerekiyor. İstedığımız kadar sözlü olarak ifade edelim, pratikte açığa çıkan yaklaşımımız ulusalcı yaklaşımın sınırlarını aşmıyor. Bunun etkisinde kalıyor. Mesela dışarıdan da bize, kadın hareketine dönük eleştiriler var; “Sizin cins mücademeniz, cins sorununuz ulusal bir mücadelenin gölgesinde kalıyor.” Deniliyor. Biz bunu belki teorik olarak reddedebiliriz. Çünkü ideolojik yaklaşımımız öyle değil, ama pratikte durum bu değil. O açıdan reddedemeyiz. Bu eleştirilerin gerçekçi bir yanı var. Bizim siyasal, dönemsel, taktik yaklaşımlarımızdan kaynaklı olarak örgüt modellerimiz dar kalıyor ve bu bizi marjinalleştirmeye de götürüyor. O açıdan, arkadaşların da belirttiği gibi, stratejik, ideolojik bir yaklaşımın olması gerekir. Bu, bilinçte, zihniyette tam olarak yerine oturursa, örgüt modelini de insan somutlaştırabilir. Yoğunlaşma anlamında, hepimizin yetersizlikleri var. Benim de öyle. O açıdan, örgüt modelini ben kendim de çok fazla somutlaştıramıyorum. Geçmişte ulusal mücadele esas olduğu için ve biz de ulusal mücadele içerisinde şekillenen bir kadın hareketi olduğumuz için, hiç bir sahaya stratejik bir yaklaşımımız olmadı bizim. Yani bırakalım Avrupa sahasını, Rusya sahasını 4 parçadaki kadın çalışmasına dönük bile bizim stratejik bir çalışmamız yoktu. Hedefimiz neydi; kadın kitlesini devrime katmaktı, devrim içerisinde kadın kitlesinin katılımını yükseltmekti. Yani orada kadının tarihsel-güncel sorunlarını çözmek, cins çelişkisi ekseninde sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel bir örgütlenmeye gidip stratejik bir şey geliştirmek değildi. Parçalarda bile yaklaşımımız buyken, bizim yurt dışındaki yaklaşımımız da bunu aşmadı. Eğer stratejik bir yaklaşımımız varsa, ideolojik kimliğimiz gereği bunun olması da gerekir, o zaman bizim bağımsız kadın hareketini geliştirmemiz şarttır, bu bir zorunluluktur. Bugün bunun koşulları yeterince olmayabilir, örgütsel sorunlarımız engelleyebilir, yetersiz olabiliriz, bir çok gerekçeden kaynaklı olarak biz bunun örgütsel modelini şu andan itibaren oturtmayabiliriz, ama anlayış düzeyinde bunun tartışmasının süreklileştirilmesi gerekiyor. Arkadaşlar bahsettiler; Konferans'ta karar alındığı, Kongre'nin bunu onayladığı, ama daha sonra farklı sahalardan farklı görüşler geldiği, gündemin biraz değiştiği belirtildi. Bence bunun değişmemesi gerekiyor. Biz 5. Kogre'de bağımsız kadın hareketini ilan etmesek bile, bağımsız kadın hareketinin örgütlenmesine dönük yoğunlaşmalarımız

olmak zorunda. 5. kongrede olmazsa, 6. kongrede olur bu. Cins çelişkisinin karakterinden ve ideolojik kimliğimizden kaynaklı olarak tüm sahalara dönük stratejik bir yaklaşımımızın olması gerekiyor. Bugünkü koşullarımız bunu çok karşılamıyor, ama buna dönük uzun vadeli bir yaklaşımın olması önemli. Bu, sadece herkesin insafına bırakılmış düşünsel bir yoğunlaşma değil, bu yönlü bir hazırlığın somut olarak da yürütülmesi gerekiyor. Ben şu noktadan ele aldığım için de bu sonuca gidiyorum; mesela PKK için yeniden inşa çalışmalarını Önderlik değerlendirdi. Sonuçta PKK klasik Marksist, Leninist örgüt modeline göre şekillenmişti, 20 yy.'ın koşullarına göreydi, Ortadoğu kültür geleneğinin etkisi altındaydı, ulusal sorunun çözümlünü temel olarak hedefliyordu. Yani tüm Ortadoğu'ya dönük demokratikleşme mücadelesi başlangıç itibariyle çok fazla ön planda değildi. Bu açıdan, dönemin koşullarınının çok fazlasıyla ağır etkisi altında şekillenmiş bir örgüt modeliydi. 99'dan itibaren strateji değişti, ideolojik kimlik değişti, daha kapsayıcı oldu, ama buna dönük, buna denk bir örgüt modeli geliştirilemedi. Yani değişim dönüşüm sürecini stratejik olarak, ideolojik olarak 99'da Önderlik savunmalarla birlikte geliştirdi, ama ondan sonra gelişen kongrelerde de bunun örgütsel modeli açığa çıkamadı. şimdi Önderlik üç tane savunma geliştirdi, üç savunmayla birlikte ideolojik kimliği netleştirdi, stratejiyi netleştirdi, taktiğini de biraz somutlaştırdı. İdeolojik kimlik belliyken, strateji, taktik belliyken, buna denk bir örgüt modeli olmazsa mücadele durur, mücadele tasfiye olur. O açıdan örgüt modelinin mutlaka geleştirilmesi gerekiyordu. Yeniden inşa çalışmalarının biraz bu kapsamda ele alınması gerekiyordu. Yani Kongra Gel bunu karşılamadı. Bunu karşılayabilmesi için, Önderlik tekrardan yeniden inşa çalışmalarını başlatıyor. Yani o klasik Marksist etkileri aşacak, güncel koşulların ağır etkisinden çıkabilecek, ideolojik kimliğe denk bir örgüt modelinin olması gerekiyor. Bu, bizim için de geçerli. Biz her zaman teorik olarak da ideolojik kimliğe göre konuşuyoruz, ama pratik adımlarımızı hep güncel, dönemsel gerekliliklere göre atıyoruz. Arada uçurum büyüyor. Hep mevcut reel gerçeğliğe göre hareket ettik bugüne kadar. Ama bu günden sonra ideolojik kimliğe göre örgütlememiz yaymamız gerekiyor kendimizi. Fakat ona doğru adım adım ilerlerken, boşlukların dolmaması açısından güncel gereklilikleri de karşılamak gerekiyor. Bu nedenle de, Kongra Gel içerisindeki örgütlenme düzeyimizin ne olacağı, kadın komitesinin işlevi, bunun PJA ile arasındaki organik bağ biraz da dönemsel ihtiyaçlardan kaynaklı olarak önem kazanıyor. Bu yüzden, daha önce arkadaşlar da belirtmişlerdi, önümüzde genel kurul var, kadın kongresi ondan daha sonradır. Genel kurulda hazırlıklı olmazsak, diğer bir çok konuda olduğu gibi kadın kongresine de yine böyle dağınık ve parçalı bir halde gidebiliriz. şu

durumları, hususları da göz önünde bulundurmanız gerekiyor; Önderlik yeni bir savunma geliştiriyor. Bu yeni savunma anlayışında hem genel çalışmalar hem kadın çalışması açısından örgütlenme modeli noktasında farklı bir şey belirtir mi, belirtmez mi, Atina savunmasında ortaya konan hususlar var, bunlar orada daha da ayrıntılandırılabilir mi, bunu bilmiyoruz. ama bunu dikkate almamız gerekiyor. Tüm bunları da dikkate alarak, kadın hareketinin yapılanma çalışmalarını ona göre düzenlememiz gerekiyor. Ama öncelikle bir hazırlığın tabii ki yürütülmesi gerekiyor. Bana göre de, PJA'nın feshi konusunda çok acele edilmemesi gerekir. Her ne kadar parti örgütlenme modeli, erkek zihniyetinin bir yaratması olsa, çok fazla kadın zihniyetine uygun olmasa da, iki ay içerisinde hızla PJA'yı fesh edip, bağımsız kadın hareketini parçalarda ve yurt dışında oturtmadan çalışmalara başlarsak, bu yine bir çok karışıklığa yol açacak. Üç ay sonra biz PJA'yı feshetsek bile, hiç bir parçada bağımsız kadın hareketine dönük ciddi bir çalışmamız yok. Yani PJA'nın feshi konusunda çok fazla acele edilmemesi gerekir. Şöyle bir yöntem uygulanabilir; dört parçada yürütülen genel mücadele var, onun örgüt modeli var, bunun içerisinde belli bir kadın gücü zaten düzenlenmiş, yürütülen çalışmalar da var, bu devam da eder. Bunun işleyişini zaten kadın komitesi sağlıyor, o da devam eder. Bunun yanında, PJA koordinasyonu bence kalmalı, bağımsız kadın hareketinin örgütlenmesine dönük bir çalışma yürütmelidir. Ama biz şimdi ona dönük ciddi bir çalışma yürütmemişizken ya da yürüttüğümüz çalışmalar da çok yetersizken, PJA'yı feshedip, direkt bağımsız kadın hareketini ilan edersek çok sağlıklı olmaz. Bana göre, alabileceğimiz en sağlıklı karar biraz şöyle olabilir; PJA, bağımsız kadın hareketinin dört parçada ve yurt dışındaki sahalarda stratejik bir yaklaşımla örgütlenmesine dönük çalışmalar yürütebilir, bu çalışmalar belli bir seviyeye geldikten sonra PJA zaten kendisini fesheder. Ama bu aşamada feshetmesini ben kendim doğru bulmuyorum. Mesela Güney'de TJAK çalışmaları var, İran'ın durumunu çok fazla bilmiyorum, Suriye'de de sanırım çok fazla somut çalışmalar yok. Türkiye'de yürütülen belirli çalışmalar var; bu çalışmalar ilerletilebilir. Türkiye'de bunun belli bir örgütsel modeli var. Mesela Eylül ayında yapılan bir konferans vardı; 'Demokratik Özgür Kadın Hareketi' olarak kendilerini ilan da ettiler. Yani hem genel çalışmalardaki kadın hem özgün çalışmalardaki kadın üstte bir çatı örgütü olarak birleşti; ters bir örgütlenme modeli, yanlış değil, ama bizim bugün tartıştığımız şeye biraz terstir. Yani biz bugün özgün çalışmaları daha fazla ilerletmek açısından genel çalışmayla özgün çalışmayı ayırttırmaya çalışıyoruz. Ama Türkiye'de bugün açığa çıkan durum, bunun biraz tersidir. Mesela bir çok kurum ve partide, basında,

kültürde genel içerisinde kadın çalışması var, ama ayrıca özgün kadın kurumları da var. Bunlar ayrı ayrıydı, parçalıydı. Bunun birleştirilmesi gerekiyordu, bir çatı örgütüne ihtiyaçları vardı, bir konferans düzenlediler ve üstte o karara gittiler. Ama bunun hukukunu çok fazla oluşturmadılar. Bunun ayrıca ortak bir yönetimi yok, ayrıca bir örgütsel mekanizması yok. Yine herkes kendi bulunduğu sahada kendi çalışmasını yürütüyor. O açıdan, pratik olarak biraz boşluğa düşüyor, çok fazla pratikleşmiyor. Ama bazı kararların alınmasında etkisi var; mesela yerel yönetim seçimlerinde kadın adaylarını sadece .... kadın kolları belirlemedi, o oluşan hareket belirledi. Bu bir adımdır, pratikleşme düzeyidir. Yani PJA devam etmeli, bunun içerisinde PJA koordinasyonu da yine kalmalıdır. 5. Kongre’de de bence bunun kalması gerekiyor. PJA’nın feshedilip, bağımsız kadın hareketinin ilan edilmesi bence erkendir. Ama PJA’nın kendisi buna dönük pratik çalışmaları da yürütmeli, düşünsel yoğunlaşmasını da devam ettirmeli, somut projelerini daha da geliştirmelidir. Güney’de bir TJAK çalışması var, Suriye için bilmiyorum nasıl bir çalışma öngörülüyor, ama Suriye’de de, İran’da da benzer bir çalışmanın yürütülmesi gerekir. Diğer parçalarda da, yurt dışında da özgün kadın çalışmaları belli bir seviyeye geldikten sonra zaten Parti kendisini fesheder. Bence bunun, pratik değeri daha fazla olur. İki arasındaki dengeyi oturtmak gerekiyor. Ben de bağımsız kadın hareketinin geliştirilmesi noktasında netim. Çünkü ideolojik kimlik ekseninde farklı kadın kesimlerine açılımı ancak biz o yolla yapabiliriz. Yoksa biz istediğimiz kadar, dar etnik sınırlara takılı kalan bir kadın hareketi olmadığımızı söyleyelim, bu imajı kıramayız. Bunun kırılıp, açılımın ve kitleselleşmenin sağlanabilmesi için, hatta toplumsal sözleşme projesinin pratikleşmesi için bile bu bağımsız kadın hareketini geliştirmemiz şart. Bir de, yeniden yapılanma tartışmalarını yürütürken, sadece siyasal örgütlenme ve kısmi olarak da kültürel örgütlenmeyi düşünüyoruz. Ama sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik, tüm boyutlarıyla düşünmek gerekiyor. Sonuçta bizim hedefimiz, mevcut sistem karşısında alternatif bir sistem geliştirmekse, sistem sadece hukuk üzerinden, siyaset üzerinden, ekonomi üzerinden yükselmiyorsa, bunun bir çok ayağı varsa, bir kadın hareketi olarak da bunları düşünmek zorundayız. Mesela şu anda, bu ayaklara dönük somut bir düşünce yok, ama tartışmaları başlatırken, bunun perspektifinin güçlü sunulması gerekiyor; ekonomik örgütlenmesi nasıl olacak, siyasal örgütlenmesi, sosyal kültürel örgütlenmesi nasıl olacak, akademik çalışmasını nasıl yürütecek, eğitim faaliyetlerini nasıl kurumsallaştıracak, tüm bunlara dönük kapsamlı bir şeyin olması gerekir. Bir de Be. arkadaşın belirttiği bir nokta vardı; dağdaki kadına dönük ve bir de toplumdaki, kitledeki kadına dönük de düşünmek gerektiğini söylemişti. Bu ayrımların da iyi

yapılması, onun dengesinin de iyi kurulması gerekiyor. Bunlar, bağımsız kadın hareketinin geliştirilmesiyle aşılabılır.

Bir de, bilim sanat komitesinde mi, sosyal komitede mi yer alacak tartışmalarında şu anda çok net bir şeye ulaşamayız. Çünkü PKK yeniden inşa edilecek, genel kurul yapılacak, yeni bir savunma bekliyoruz; o açıdan, bu tartışmalar tekrarı aşmaz. Çok fazla sonuca ulaşamaz. Sosyal komite içerisinde yer alabilir, ama tüm kadın hareketini bilim sanat komitesi içerisinde örgütlemek benim de ikna olduğum bir husus değil. Ama kadının oraya güçlü katılımı olmalı, sadece genel çalışmaları yürütecek bir katılım düzeyi de değil, onun içerisinde kadına dönük de güçlü akademik çalışmaların yürütülmesi gerekir. Bunlar kısa vadeli, güncel olarak atacağımız pratik adımlardır. Akademik çalışmaların yürütülmesi gerekiyor, ama tüm kadın hareketini alıp orada konumlandırmak çok gerçekçi değil.

Bir de, yönetime ilişkin kısa bir şey belirtmek istiyorum; mevcut yönetim tarzı bürokratik, elit, üstte kalıyor. Bir çok eleştiri getirildi; sistemden, mekanizmadan kaynaklı olarak böyle bir yönetim gerçekliğinin ortaya çıktığı belirtildi. Şimdi sistemi değiştireceğiz. Bu yönetim gerçekliğinin kendisini tekrarlamaması açısından; tüm parçalarda zaten genel bir katılım var, kadın komitesi de var. Bunun içerisinde belli bir katılımı çalışmalar yürütülür, ama bağımsız kadın hareketinin çalışmaları örgütlenirken, PJA çatısında, çok geniş bir meclis değil de, komiteler içerisinde örgütlenmiş pratik yürütücü bir güç açığa çıkarılırsa, bu biraz giderilebilir, yoksa eskisi gibi o meclis tarzıyla çok karşılaşmaz. Belirteceklerim bunlar.

Pel. ark: Son üç dört aydır çıkan bir sonuçtan yola çıkarak bazı şeyleri belirtmek istiyorum. Aslında bir arkadaş da belirtti; mevcut durumuyla Kongra Gel projesi gerçekten Başkan'ın projesi olmaktan uzaklaştırıldı. Bunun bir çok nedeni var. İyi niyet boyutu var, alışkanlıklar var, iç gerçekliğimizin aşırı politize olmasını etkileri var. En somutta, kadın boyutunda PJA koordinasyonu ve kadın komitesi açısından, başlangıçta tartıştığımız bir kapsam ve planlama vardı. Ama kim, nerede, ne kadar sorumlu sorununa dönüştü. Yani değişmeyen zihniyetin bir yansıması olarak ortaya çıkıyor yeniden yapılandırma. Ya "Bizim tabanımız çok dar, potansiyelimiz çok dar, aslında ihtiyaçlarımız o kadar çok yok, sorunlar da o kadar fazla değil, biz çok fazla örgüt kurmuşuz" diye bir sonuca ulaşacaksınız, çünkü örgüt ve komite enflasyonu çıktı son dönemde. Ya da ihtiyaçlara cevap verecek tarzda örgütsel örgütlenmeler kuracaksınız. Biz bunları kuramıyoruz. Böyle bir ikilem yaşandı bu dört aylık süreçte. Bir de bizi bu noktaya getiren, hem kadın olarak hem genel anlamda Kongra Gel projesini anlamlandıramamamızın temel nedeni, Önderliğin Atina

savunmasında koyduğu Kongra Gel projesini okumak istediğimiz gibi okumamızdır. Örneğin hiç bir görüşme notunda ya da Atina savunmasında Başkan, kadın komitesinden bahsetmemiştir. Başkan, sosyal komiteden ve bunun içindeki yedi birlikten bahsetti. Ben yanlış hatırlamıyorsam, hiç bir yerde kadın komitesi ifadesi yoktur. Bunu hazırlık komitesinde böyle yaptık, konferansta yanlış tartıştık. Mesela Başkan, özerk örgütlenmeyi kadın hareketinin geneli açısından belirtti. “PJA özerk örgütlenir” dedi. Biz konferansta şu yanlış tanımlamayı yaptık bana göre; ulusal örgütlenmede özerk, onun dışında bağımsız kadın hareketi. Halbuki Başkan bir bütün kadın hareketinin genel örgütlenmesi açısından özerklik statüsünü belirtti. Bence biz onu çok güçlü tartışamadık, altını dolduramadık. Tüm bunlar Önderliğin koyduğu çerçeveyi kendimize göre okumaktan kaynaklı olarak ortaya çıktı ve pratikte de biraz bu bizi belirledi. Son yaklaşım şuna döndü; sanki eskiden PJA koordinasyon merkezi vardı, bütün çalışmaları yürütüyordu, şimdi de kadın komitesi var, bütün çalışmayı yine alıp onun içine koyma. Bu, bizim ihtiyaçlarımıza da cevap vermiyor, ideolojik kimliğimize de tam cevap vermiyor. İnsan somutlaştıramıyor, fakat benim en son Önderliğin koyduğu şeylerden netleştiğim bir kaç nokta var; Başkan, “Öz savunmaları var zaten” diyor, yani YJA açısından nettir. Bizim konferansta belirlemede zorlandığımız bir noktaydı, ki ben bunu da düşünel anlamda yaşadığımız netsizlikten kopuk ele almıyorum. Biz şöyle ele aldık; kadın komitesiyle diyalog içinde olur, çünkü Kongra Gel ulusal bir örgütlenmedir. Di. Arkadaş da belirtti; ulusal olarak ele aldık, stratejik olarak yaklaşmadık. Bence kadın olarak biz bu hatayı yaptık. Niyetlerimiz ne olursa olsun, öyle bir sonuç ortaya ıktı. O yüzden, YJA’nın kadın komitesiyle bağının olabileceğini, ama bağımsız kadın hareketi legalleşeceği için onunla bağının olmaması gerektiğini söyledik. Öz savunma noktasında Başkan 2002’den beri vurgu yapıyor. Kadının kendi öz savunma güçlerinin mutlaka olması gerektiğini belirtiyor. i. arkadaşın diğer gündemde meşru savunma boyutunda koyduklarına katılıyorum. Yani YJA’nın bunda çok önemli bir rolü var. Başkan, HPG’nin Kongra Gel ile bağını çok net koymuş. Biz Başkan’ın koyduğu bu perspektifi YJA ve PJA açısından nasıl ele alacağız? Başkan, yanlış hatırlamıyorsam, HPG’nin yönetiminin de Kongra Gel’de seçilmesini belirtiyor. Biz önce böyle ele almıyorduk. HPG özerk olsun, biraz uzak olsun şeklinde yaklaşıyorduk. Elbetteki PJA’nın statüsü özgün kimliğinden ve cins kimliğinden kaynaklı olarak hiç bir örgütlenmeye benzemiyor. Salt dar anlamda yönetimin belirlenmesi açısından söylemiyorum. Ama bizim de YJA ile nasıl bir ilişki içinde olacağımızı tartışmamız gerekiyor. Bir de ben şunu önemli buluyorum; Kongra Gel üzerinden tartışıyoruz ve ben de önemli buluyorum. Oradaki netleşmeyle birlikte kadın

hareketini biraz daha gcl yapılandıracağız. Biz önce şöyle ele aldık; kadın komitesinin sorumlu olacağı çalışma sahaları partilerdir; partiler Kongra Gel'e üyedir, o zaman partilerdeki kadın kollarının çalışmasını kadın komitesi bir koordinasyon gibi kendisinde toplar. Pratikte yle yaşandı. şimdi Başkan diyor ki, "Fiiliyatta olabilir, ama bir parti Kongra Gel'e ye olmamalı". Bunu iyi tartışmak gerekiyor. Bu anlamda, pratikte şu sorunu çok yoğun yaşadık; partilerdeki kadın kolları bir çok yerde yeni kuruluyor, bir tek Türkiye'de belli bir geçmişi var, ama diğer alanlarda yenidir. Bu konuda partideki kadın kolu ve o alandaki kadın hareketi anlamında bir parçalılık yaşandı. Bunun da iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü nmzde Doğu'nun yapacağı bir çalışma var. Örneğin diyelim ki, PJAK bir kongre yapacak ve doğal olarak kadın örgütlenmesi gündeme gelecek. Yani biz şunu mu diyeceğiz: "Bekleyelim Kongra Gel rgtlen sin, PJAK sonra kongre yapsın, sonra kadın hareketi rgtlen sin". Aynı şey Suriye için de geçerli. Mesela biz daha öncesinden konferans kararları aldık, kongre kararı aldık. Her parçada bağımsız kadın hareketi kongre yapacak. Yani hem savunmayı hem Kongra Gel'in genel kurulunu, sonra da kadın kongresini mi bekleyeceğiz? Bunun ikilemini de çok yaşadık. şimdiden alanlar açısından belli bir netlik var. Kürdistan'ın dört bir parçası bir birine benzemiyor. Sen diyelim ki, Türkiye'deki ulaştığın bağımsız kadın hareketinin örgütlenme modelini ya da bir bütün kadın hareketinin örgütlenme modelini aynen olduğu gibi Rojhilat'a uygulayamazsın. Farklı farklı yanları var. Bu anlamda, kadın komitesine getirdiğimiz tanım biraz değişti. Önderliğin en son belirttiği zgr kadın birlikleri yaklaşımını öyle algılıyorum. Başkan yeniden birlikten bahsediyor; komite demiyor. Ve diyor ki, "Kitle faaliyetlerini bu temelde yürütürler". İnsan, sosyal komitenin kapsamını biraz daha tartışabilir. ıkardığım sonuç, yanılığlı da olabilir, ama zgr kadın birliklerini ben önemli buluyorum. Bu anlamda bu n bütünleştirerek; yani sosyal komite içinde yer almış zgr kadın birlikleri biçiminde tartışılabiliriz. Bizde yle bir şeyde yaşandı ki, kaos oldu. Yani kadın komitesi oluştu, ama diğer komitelerdeki kadınlarla, kadın komitesinin hiç bir işleyişi, tüzüğü olmadı şu ana kadar. Bu da bizim bir yetersizliğimiz. Tamam genel sorunlar yaşandı, ama biz en azından bir n çalışma yapabilir, bir formül ortaya ıkarabilirdik. Mesela Kongra Gel'de bir sürü kadın var, ama birbiriyle işleyişi yok. Örneğin en son somut olarak yaşandı; Ve. arkadaş doğal olarak basın komitesi adına, bir bayan arkadaşı Avrupa'ya gönderiyor; Ev. arkadaş da orada kadın komitesidir, doğal olarak haberi olmadığını söylüyor. Birbirinden oldukça kopuk, ama bir birini son derece etkileyen sonuçlar ortaya çıkıyor. şu da net benim kafamda; önceden birey olarak Kongra Gel'e

yönelik yanılıgılı bir yaklaşımım vardı. Başkan, “En güclü kadınlar Kongra Gel’de yer alsın” diye çok açık söylemiş. Yani bu anlamda bir netlik var, ama bunun bir iç tüzüğü nasıl oluşabilir, bilmiyorum. Model nettir; örgütlenme modeli, komiteler üzerinden gelişecek ve tabana inecek bir model. Bir de şu noktada yanılıgıya düştük; bağımsız kadın hareketinin direkt Kongra Gel’le bir bağı olmayacak şeklinde tartıştık. Başkan, en son farklı şeyler söyledi, zaten bir partimizin olduğundan, Kongra Gel içerisinde daha güclü bir yer alıştan, yine öz savunmadan bahsediyor. Kitle örgütlenmesinin özgür kadın birlikleri biçiminde olmasından söz ediyor. Bu anlamda en genel kapsamıyla şi. arkadaşın koyduğu çerçeveye katılıyorum. Aşamalı bir ele alış olması gerekir. Bir de eğer reel gerçeklik diyorsak, Kongra Gel’le bir işleyişimizin mutlaka olması gerekiyor. Bizim bunu, Kongra Gel genel kurulundan önce tanımlamamız gerekiyor. Bir diğer nokta ise; arkadaşlar, “Eğer partiler de Kongra Gel içerisinde olmazsa, o zaman Kongra Gel neyin üzerinden örgüt olacak” diye soruyorlardı. Bence Kongra Gel böyle bir örgüt modeli değil. Biz bağımsız kadın hareketini gündeme getirdiğimizde, ilk gündemimize gelen şey, aynı taban üzerinde nasıl alışacağımıza ilişkindi. Mesela Suriye diyor ki, “Kadın kolları var, o da kitle üzerinde çalışacak. Bağımsız kadın hareketi de çalışacak. Bu, nasıl olacak?” Arkadaşlar şöyle bir formül buldular; kitlenin üçte iki bağımsız kadın hareketine, üçte biri kadın komitesine ait olur. Yani biz kitleyi böldük. Artık başka formül bulamadık, Ben bunu da sağlıklı bulmuyorum. Bizim zaten açılım sorunumuz var. Ben, bağımsız kadın hareketini bu anlamda da önemsiyorum; değişik kesimlere, tabanı büyötmeye, üzerinde çalışma yürüttüğümüz ve örgütlenme yaptığımız potansiyeli açmaya dönük bir örgütlenme. Diğer bir nokta, ekonomi. Arkadaşlar, ekonomimizin, maliyemizin olmadığını belirttiler haklı olarak. Bunun örgütlenme sorunu var, ama bu aşılabilecek bir engel. Bir de kadro noktasında sorun ıktı; “Kadromuz az, yani biz ancak bu kadroyla Kongra Gel’i yürütebiliriz. Mevcut kadro yeterli değildir, o zaman ikinci bir örgütlenmeye yetmez” deniliyor. Ben her üç engeli de aşabileceğimizi düşünüyorum. Bu anlamda Kongra Gel’le belli bir ilişkisi olan, bu yeniden tanımlanabilir, ama mutlaka bir bağımsız kadın hareketinin aşamalı da olsa, dönemsel de olsa oluşması gerektiğini düşünüyorum. İki aylık bir zamanımız var, az bir zaman değil; bu zamanda yoğunlaşmalarımızı belli bir proje kapsamına ulaştırarak Kongre’ye gidebilir ya da hazırlık komitesine sunabiliriz.

şi. ark: Tartışmalara ihtiyaç var. Genel ortak, bütün alanlarda tartışma yürötmek gerektiğine ilişkin bir fikir ortaya ıktı. PJA’da bir tartışma hazırlığı var. Kongra Gel’e gidene kadar, PJA’nın proje hazırlaması gerekiyor. Arkadaşların, hazırlık komitesi ıkarmatılması

için nerisi var. Bu komitenin, nderliğin savunmaları temelinde, örgütlenme modelinin nasıl olacağına dair hazırlık yapması gerekiyor. Burada, komite hazırlanmasını karar altına alalım, ama bu komitede kim yer alacak, nasıl işlevli olacak gibi konuları koordinasyona bırakalım. Arkadaşlar burada da isim belirleyebilirler. Her ikisi de olabilir ya da koordinasyona insiyatif verebiliriz. Bu komite projeyi de hazırlayabilir.

Sew. ark: Ben somut bir öneri yapmak istiyorum; iki yönlü bir komite olabilir; hem yeniden inşa faaliyetini PJA içinde planlayabilmek, yönlendirebilmek açısından hem de yeniden inşaa çalışmaları açısından Kongra Gel'e bir proje hazırlamak için kurulur bu komite. Yani Kongra Gel'in genel kuruluna bir proje hazırlayacak ve kadın hareketinin yeniden yapılandırılması için faaliyet yürütecek, bütün PJA yapısının iradesinin içinde bulunması için çalışmalarını ve tartışmalarını yürütecek, dışarıdan görüş alıp, araştırma yapacak bir komite kurulmasını öneriyorum. (neri kararlıştırıldı.)

SOSYAL YAşAMI YENİDEN DÜZENLEME PROJESİ ÜZERİNE TARTIşMALAR

şi. ark: İlk başta, sosyal reform projesi üzerinde tartışma yürüteceğiz. Somut öneriler alınabilir. Zaten anlayış boyutu çok tartışıldı. Önderliğin son değerlendirmeleri var görüşme notunda. Bir yaklaşımı belirliyor. Bu gündemde, bu konuda somut olarak ne yapacağımıza, yaklaşmalarımızın ne olacağına, tedbirlerimize yönelik görüşler getirilebilir. Neticede Kongre'nin kararıdır; bu toplantının, Kongre kararını değiştirecek insiyatifi ve yetkisi yoktur, ama bir PJA toplantısı olarak nasıl bir yaklaşım belirleyebileceğimiz konusunda tartışabiliriz.

Zey. ark: Zaten genel kurul toplanıyor. Projede eksik kalan yanlar var, daha doğrusu, dikkat edilmesi gereken noktalar var. Ben, kongreye kadar bu proje üzerinde bir kez daha durulmasını ve tartışılmasını öneriyorum. Değiştirmemiz gereken, üzerinde durdurmamız gereken yanlar, çıkarılması ya da eklenmesi gereken noktalar üzerinde bence yapıyla da geniş tartışmaların yapılması gerekiyor. Kongra Gel'de bu proje bir daha ele alınmalı. Diğer bir konu ise; ortaya çıkan bazı pratikler var. Projeye çok ters olan, projeyi boşa çıkararak bir çok şey var. Örneğin, yaş meselesidir, ilişki tarzıdır, ahlak düzeyindeki sorunlardır; bunlara benzer şeyler projeyi boşa çıkaracak noktalardır. Bunun için, bir müdahalenin yapılması gerekiyor. Yani yapıyı tekrardan toparlayıp, bir yoğunlaşma içine sokacak ve yön verecek bir müdahale olmalı. Kongreye kadar bazı doğruları korumak gerekiyor. Mesela küçük yaştaki bayanların durumundan sözettik: sadece toplantıyla değil, fiili bir müdahale yapılması gerekiyor. Bir komiteden bahsettik; bu komite bence sadece PJA'dan değil, Kongra Gel'den arkadaşların katıldığı bir komite olabilmeli. Çünkü bizim bazıları hakkında bir karara gitmemiz gerekiyor. Tabii esas mücadelesinin Irak'ta verilmesi önemli, çünkü en fazla orada tahribatlar ortaya çıkmış. Orada, kadronun tasfiye edilmesi hareketi uygulanmış. Bunların tümünün üzerinde durulması için, komite esas çalışmalarını orada yürütmeli. Diğer yön ise, yapı içerisinde bir tartışma, bir eğitim sürecinin başlatılması gerekiyor. Bütün güçler içerisinde, bu projenin eksik yanlarını tanıma, gelen eleştirileri anlama, ona göre değişimleri hazırlama, aynı zamanda yapının da bu temelde daha doğru bir

yaklaşım gösterebilmesini sağlama açısından bir müdahale hazırlanmalı. Bir komitenin hazırlanması uygun olur.

Na. ark: Zey. arkadaşın belirttiklerine katılıyorum. Irak sahasında yapılan tahribatlar karşısında bizim kazanma temelinde yaklaşımımız çok önemlidir. Yani yle birden reddedersek, doğru olmaz. Belki her arkadaş o durum içerisinde değil, ama yüzlerce arkadaşımız Irak'ta bu durum içerisindedir. Bunun için de bizim kazanma esasında bir çağrımız olabilmeli. Çünkü eğer onların tümünü sularsak, o zaman bu projeyi ıkarırları, Kongra Gel yapısını suçlamamız gerekecek. Yani o alandaki yapıyı suçlayamayız. Bu nedenle, bir daha o arkadaşları özgürlük çizgisine davet edebilecek bir ağrı olabilmeli. Gerçekten ilişkileri olan bir çok arkadaş olduğu gibi, bu eğilimin karşısında olan, onunla birleşmeyen arkadaşlar da vardı. Arkadaşların belirttiği gibi, bazı arkadaşlar hakkında karar alınabilir, bunlar dışında tutulur. Diğer bir konu, belki çok fazla ulaşamıyoruz, ama genç arkadaşlar için de bir ağrı yapılabilir. Ayrıca PJA için, kadın hareketinin yöneticiliği için, bu öncülüğü yapabileceklerini kesin ve mutlak tercihinin özgürlükten yana olması gerekir. Kim bu yönlü kendisini kilitlememişe, hareketi sağlam yürütemez.

Pir. ark: Projenin geri çekilmesi gibi bir Şey söz konusu olmamalı. Sorun, kaynağını farklı yerlerden alıyor. ağrı önerisine katılıyorum. Özellikle bayan arkadaşlara yönelik bir ağrı olmalı. Özel evler kesinlikle olmamalıdır. Yani biz ilk defa kitle faaliyeti yrtmyoruz, hemen hemen Kürtlerin olduğu her yerde faaliyet yürütüldü ve ilk defa biz bu kadar pervasız bir olayı görüyoruz. Kim gidiyorsa, kendine bir özel ev açıyor. Buna karşı bir tutum, en azından özel evlerin olmaması yönünde bizim çağrımız olmalı. Kurumlar var; kurumlarda zaten bir sürü arkadaş yatıyor. Bir de yönetimlerin özel evleri var; bu zel Şeyler kaldırılmalı. Ama genel kurumlar da bu işler için kullanılıyor. Yani dünyanın hiçbir yerinde resmi bir kurumda gerçekten iki çift gidip yatmaz. Hangi ahlaka sığıyor ben gerçekten hala anlamış değilim. O noktada, resmi kurumların böyle irkin Şeylere bulaştırılmaması noktasında bir uyarı yapılabilir.

Dr. Ji. ark: ... Sosyal reformu özgürlük çizgisine müdahale olarak, komplo olarak değerlendirdik. Birey olarak, ideolojik anlamda maddi zemininin de olmadığını düşünüyorum. Sosyal reformu, kelime olarak da uygun bulmuyorum. 'zgr yaşam projesi' daha doğru bir isimlendirme olur. Yaşanan pratikler konusunda Pi. arkadaşın belirttiklerine bir btnen katılıyorum. PJA bu konuda, nderliğin ortaya koyduğu kategorileri net bir Şekilde bildiriyle ortaya koymalı.

Önderlik, “Bunları yaşayanlar Max.’a gidebilirler, orada ev açabilirler” diyor. Onlar özgür yaşamın öncüsü olamazlar, bu hareketin öncüsü olamazlar.

Be.(H) ark: Buna ilişkin bir bildiri çıkabilir bence. Talimat şeklinde de olabilir. Çünkü bir kongre belgesidir. PJA projesiyle de birleştirildi. Bir toplantının onu reddetme ya da durdurma gibi bir yetkisi yok sanırım. Proje çok derin tahribatlara yol açtı. Bu, çokça değerlendirildi. Onun özeleştirileri de verildi. Bence bu talimat veya bildiri ele alınırken, onun özeleştirisi konulmalı. En son görüşme notlarında Başkan, üç kategori koydu ve onunla aslında biraz zirveleştirdi. Fakat biz zamanında anlayamadık. Bir açıdan böyle, ama bir açıdan da kendi gündemimize çok fazla almadık. Çok fazla ilgili de yaklaşmadık. Bu anlamda sorumsuzca bir yaklaşım da gelişti. Bunun da özeleştirisi verilmeli, yani geçmişten ele alınmalı. Aslında Önderlik, sosyal yaşam boyutuyla, yani sosyal devrimi gerçekleştirme temelinde çok somut adımlar attı, açılımlar yaptı. Fakat biz bunun uygulayıcısı olmadık. Bunun özeleştirisi bence güçlü olmalı. Yani kadın hareketi olarak bunun hazırlığı olmadığı için, buna cevap verilmediğı, bunun uygulama gücü açığa çıkmadığı için, içimizdeki sağ eğilim ve karşıt sistem bir müdahale şeklinde kadın hareketine karşı böyle bir şeyi geliştirdi. Yani hazırlıksız oluşumuz, bu noktada içine girdiğimiz panik durumu böyle bir şeyi gündeme getirdi. Bence toplantıda belli düzeylerde bunun özeleştirisi verildi, eleştirisel bir yaklaşım gelişti. Max.’da, Irak’ta ortaya çıkan durumlar var; onları ele alan, mahkum eden, eleştiren, doğruya çeken bir yaklaşım olmalı. Doğruya çeken yaklaşım da şu temelde olur: Önderliğin şimdiye kadar önümüze koyduğu şeyleri tartışmalıyız ve ondan bir perspektif çıkarmalıyız. Bence o üç maddeyi biz güçlü tartışmazsak, o üç maddeye tanım getiremezsek, biz bu yaşanan durumlara da müdahale edemeyiz, bir doğrultu da veremeyiz yapıya; bu bir gerçektir. O açıdan bence o üç maddeyi bizim çok iyi formüle etmemiz, tanıma kavuşturmamız gerekiyor. Bu temelde bir bildiri ya da talimat olursa, olumlu olur diye düşünüyorum. Bir de bu tür şeylere karşı bir mücadele başlatılmalı. Bir mücadele seferberliği olmalı. Bu konuda da bir ağrı olabilir.

Sa. ark: Ben Be. arkadaşın görüşlerine katılıyorum. Toplantının bir yaklaşımı olarak özel bir bildirin yazılması gerekiyor. İnsan kendisine her zamankinden daha fazla ‘Nasıl Yaşamalı?’ sorusunu sormalı. Bu çerçevede bütün yapımıza bir perspektif verilirse iyi olur. Çünkü bazı kişiler vardır ki, belki gerçekten öyle kirli ve çirkin bir biçimde yaşamıyorlar. Mesela ben bu projenin yanlış olduğunu söylemiyorum ve geri çekilmesine katılmıyorum. Projenin adı, sosyal

reform projesi değil; resmi adı, ‘Sosyal Yaşamın Yeniden Dzenlenmesi’dir. Yani bu noktada, isminin değiştirilmesi için bir Şey yapılmasına zaten gerek yok. Ancak bizim, bu projenin ihtiyacının nereden çıktığını, bunun sonucunda ortaya çıkan uygulamaların ne olduğunu, nderliğin yaptığı müdahalelerin ne anlama geldiğini değerlendirmemiz gerekiyor. Bu mecrada ilişki yaşamadığına inanan arkadaşlar en azından kendilerine bir biçim vermeliler. Sosyal ilişkiler adı altında bir kişi iki kk kızı kendi evine alıyor, birbirimizi seviyoruz adı altında ailelerini çağırıp, geleneksel toplum ilişkilerinden daha kötü Şekilde yüzükler takıyorlar, tercih adı altında kalkıp çift ift Avrupa’ya gidiyorlar; bu biçimde devrimci çalışmalarından vazgeçiyorlar. Madem sevgidir, neden kopuşa yol açıyor? Bu arkadaşların tümü, projenin altına imza attıklarında, ‘‘Bu moralimizi yükseltecek, biz daha fazla çalışmalara katılacağız’’ diyorlardı. Ama tam tersine daha kötü bir sonuç ıktı. Şimdi yapımızın yarısı diyor ki, ‘‘Biz aşkımızı bu biçimde kirletmiyoruz, biz sevgimizi onların anlayışıyla kirletmiyoruz’’. O zaman, biz de böyle bir ağırıyı yapımıza yapabiliriz. Bence yle bir Şey yazılabilir; içinde isimlerin teşhiri olmasa da, bizim özgürlük çizgimize, yıllardır verdiğimiz emeğe göre olmayan ilişki biçimleri pratik olarak örnek verilebilir. Bu Şekilde, en azından böyle adımlar atan, böyle tercihler yapan arkadaşlarımız da kendilerine bir çeki dzen verirler. Bir de Pi. arkadaşın dediği gibi, özel evler aılmasın, kurumlarımız böyle Şeyler için kullanılmasın. Nerede olacak; nderlik, ‘‘Max.’’ demiş. Artık kendilerini millete kabul ettirirler mi bilmiyorum, ama eğer bir sorun çıkarsa, o zaman kendimiz millete kabul ettiririz, ne yapalım. Gidip bilmem kimlerin kucağına düşmesinler diye böyle bir dzenlemenin de yapılması gerekiyor. Eğer gerekirse insan bunu halkla tartışabilir mesela. Çok irkin durumlar yaşanıyor; biz bu durumda nasıl Irak halkını rgtleyebiliriz? Sonuç olarak, kısaca özel bir bildirin yazılmasına katılıyorum.

Em. ark: Bu ortaya çıkan pratikler insanı düşündürüyor. İnsan kendisini de içinde görüyor, sorumlu da görüyor, fakat bir yandan da bir sorumsuzluk açığa çıkıyor. Bazı neriler getirildi. Ben kısa vadede katılıyorum. Aslında başta benim düşüncem, dondurulmasından yanaydı, fakat pratikleşmeyecek bir Şeyin de çok fazla bir değeri yok. Ama bu düşünceye götüren Şeyler üzerinde biraz durarak, uzun vadeli de bazı Şeylerin bizim açımızdan sorgulanması gerektiği noktasını değerlendirmeye çalışacağım. Nasıl bir yenilenme iiresine girebiliriz diye bir sorgulama gerektiğini düşünüyorum. Önderliğin değerlendirmeleri de var; önümüze koyduğu üç kategori söz konusu, ama son tahlilde ‘‘Bu konuyu siyasallaştırmasınlar’’ da diyor. Bu süreçte bu tartışmaları yapmanın sahtekarlık olduğunu belirtiyor

Önderlik. Bizim bu süreçte, ortaya çıkan pratiklerdeki duruşumuzu hiç bir biçimde, hiç bir savunmaya tabi tutmadan sorgulamamız gerekiyor. Bu kapsamda bir grubun uzun vadeli şekilde oluşturulması gerekiyor bence; yani bu işin gerçekten mücadelesini nasıl, nerede yaratacağız, bunun hukuku nasıl olacak, bunu nasıl çok farklı şeylere alet etmekten çıkaracağız? Bu tür ilişkiler bizim en üst düzeyde yönetimde görev alan kadrolarda açığa çıktı, ama Önderlik çok farklı bir noktadan ele alıyor. Yani bu noktada gerçekten hazırlıksızlığımız, içine düştüğümüz panik konusunda, ben de arkadaşlara katılıyorum. Bunun için uzun vadede kapsamlı bir tedbir geliştirmek gerekiyor. Yani hem Kongra Gel’de tekrardan ele alınması gereken hem de Kongra Gel’in de ötesinde bizim özgün bir yaklaşımımız da olmalıdır. Kongra Gel’de genel bir şey çıkabilir, fakat yapacağımız kongrede özgün bir programımızın bu noktada olması gerekir. Kongra Gel’de kabul görsün görmesin, bu noktanın özgün olarak gündeme alınması ve bizim kongremizde kararlaştırılması gerektiğini düşünüyorum. Onun için de bir grup oluşturulmasını öneriyorum. Bunun daha fazla siyasallaşması kaygım da var; onu da belirtmek istiyorum. Daha fazla siyasallaşmasının da önünü alacak, ama imkanlar yaratıldıkça bunun tedbirlerinin nasıl geliştirileceği, Önderlik çizgisinde bazı şeylerin nasıl yeniden yapılandırılacağı noktasında tartışmalar da yürütülmeli. Bir komite biçiminde bir çalışma bence başlatılmalı. Önderlik, bu konuya ilişkin değerlendirmelerini ortaya koyduktan sonra, “Kadın sorunu yeni yeni önem kazanıyor” dedi. Bütün bunlar ele alındığında, ideolojik anlamda çok derinden tekrar yoğunlaşılması gereken bir nokta. Bunun için ben bir komitenin oluşturulmasını ve kongreye hazırlık temelinde değişik alanlarda çalışmasını ama bunun esnek bırakılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü çok daha fazla siyasallaştırabiliyor bazı şeyleri. Böyle bir çalışmanın da gerekli olduğunu düşünüyorum.

Şe.(T) ark: Arkadaşların değerlendirmeleri oldu, ben Em. arkadaşın değerlendirmesine katılıyorum. Bir arkadaş, PJA yöneticilerinin mutlak özgürlük yaklaşımının olması gerektiğini belirtti; ben buna katılmıyorum. Çünkü o zaman biz halktan kimseyi bu yönetime alamayız. Çünkü halktan hemen hemen bir çoğu evli ya da nişanlı. O zaman biz yönetimimizi halka kapatmış oluyoruz. Bunu böyle sınırların içine koymak çok anlamlı gelmiyor bana. Bence Kongra Gel’den sonraki süreçte PJA olarak, bizim en aktif olarak oynamamız gereken rol, bu projenin ilkesel boyutunu çok iyi bir şekilde anlatmaktı; yapımıza anlatmamız, bu yönlü çok yoğun toplantılar yapmamız, tartışmamız gerekiyordu. Bunu yapamadık....

Sosyal yaşamı çok daraltmak aslında bu tür şeylere de yol açıyor. Bilimsel boyutlarını mutlaka ortaya koymamız gerekiyor. Yani ilkesel yanlarını ortaya koyduğumuz kadar, bilimsel boyutlarını da mutlaka ortaya koymamız lazım. Sosyalite nedir? Toplum nedir? Birey nedir? Bireyin ihtiyaçları nedir? İnsan kimdir? İnsanın duygu dünyası, birey-toplum ilişkisi, birey-doğa dengesi nedir? Bunlar üzerinde gerçekten bilimsel araştırmalar yapmak ve bunlarını yapımıza kavratmak sorundayız. Eğer biz bunu da yapamazsak, sadece bu dar biçimde ele alırsak, biz ne kadar mücadele zemini belirlersek belirleyelim, ne kadar çizgilere karşı mücadele etmeye çalışsak çalışalım bilimsel temellerinden kopuk olduğu müddetçe bizi dogmatikleştirecek, sınırlandıracak ve mutlaka bir yerlerde boşluk bırakacak. Bence bunun için bilimsel temellerini çok net koymamız ve bu yönlü yaygın eğitimler başlatmamız gerekiyor. En doğal denetim mekanizması bence budur. Oluşacak komite bu yönlü de araştırma yapmalı.

İlişkilere karşı Kongra Gel tüzüğünde, kimsenin sosyal yaşamına karışılmayacağı söyleniyor. Sosyal yaşamı yeniden düzenleme projesinde de, geri ilişki tarzlarına karşı mücadele edileceği belirtiliyor. Ama ne şekilde, nasıl? Bunlar Kongra Gel’de de çok netleşmiş değil. Bu açıdan, biz Kongra Gel kongresine giderken PJA olarak bu konuda boş kalan, altı doldurulmamış, birbirini karşılamayan şeyler varsa bunların yerini de doldurabilecek projelerle gitmemiz gerekiyor. Genel olarak bunları söyleyebilirim.

Em ark: Eğer yanlış anlaşılıyorsa, bir düzeltme olması açısından koyuyorum; daha önce halkımızı meclise aldık, ama böyle bir projeye dayandırarak almadık. Bu projenin gelişimi, varolan kadro içerisinde bunun uygulamaya sokulması şeklindeydi. Burada bir zihniyet açığa çıktı; bu tür ilişkiler içerisinde olan bireyler yönetimde yer alabilir gibi bir anlayış söz konusu, ama Önderlik tersini söylüyor. Bu noktada çeliştik. Biz bunu halklaşmayla bağlantılı bir olay olarak ele alırsak eğer, tekrar bir muğlaklaşma yaşanacak. Bu nedenle, bundan bağımsız ele alınması gereken bir olay olduğunu düşünüyorum. Halklaşma önünde engel değildi, fakat o biçimde gündemleşmesi biraz yanlış oldu. Ben onu eleştiriyorum. Ben şuna inanıyorum; biz gerçekten bireysel özgürlüğün toplumsal özgürlükle olan bağımlı kopardık aslında. Soyut bir şey açığa çıktı. Önderliğin, ‘Nasıl Yaşamalı’ sorusuna verdiği yanıtlara da ters düşüldü. Şimdi o noktada mücadele edemiyoruz. Ben o örneği o nokta da söyledim.

...ark: Aynı olarak bir belgenin çıkarılmasına ben de katılıyorum. Bence sadece kadroya yönelik bir eğitim değil, aynı zamanda halkta bu özgür yaşam projesinin anlamını kavratmak için de çalışmamız olmalı.

Kurumlar noktasında Pi. arkadaşın söylediğine katılıyorum. Ama halkların evlerini kullanma biçiminde, özellikle Max.'da bazı yaklaşımlar ortaya çıktı. Bence onu da mahkum etmek lazım. O sınırı çok net koymak gerekiyor. Hangi olaylar sosyal ilişki kapsamına giriyor, hangi olaylar şiddet olaylarıdır; bunlar netleşmeli. Gündeme almayalım, gündemimizi saptırmayalım adı altında tavırsız kalma ortaya çıkabiliyor. Bence o noktada da net tavır konulması gerekiyor. Aynı zamanda genç kızlar olayında da fili bir müdahale olmalı.

...ark: Bizde kararları alıp alıp yeniden o kararları tartışma gibi bir hastalık tekrar ediyor. Ben o projenin tartışmalarında yoktum, projenin tüm içeriğine birey olarak katılmadım. Fakat bir realite var. Ben, Önderliğin koyduğu tanrıça kültürünün incelenmesi gerektiğine inanıyorum. Bir zemine oturtalım; tanrıça kültürü nedir, etrafında hangi ilişki düzeni, hangi anlayış, hangi sistem, hangi gerçeklik gelişecek. Bu bir felsefedir; bizde tanrıça kültürünü soyutlanma, bütün sosyal ilişkilerini kas katı kesip bir eliteleşme olarak algılama yaklaşımı tehlikelidir. Ben, Önderliğin belirttiği o üç kategorinin incelenmesi, araştırılması gerektiğine inanıyorum. Biz ya eliteleşeceğiz, yönetim eliteleşecek, o mekanizma eliteleşecek ya da halkı ve diğer farklı kesimleri bunun içerisine oturtacaksak, bir özgürlük perspektifi çıkarmalıyız. Yani insanların kendi özel yaşamları olur, ama bunun hukukunun olması lazım. Ne bireyi bitirelim, hiçbir şeyde yokmuş gibi davranalım ne de çizgimizi bunun karşısında muğlaklaştıralım. O açıdan, kesinlikle bir komisyon oluşturulsun, Önderliğin görüşme notlarından, savunmalarından bu bölümler üzerine yoğunlaşılınsın, bir de tanrıça kültürü araştırılınsın. Bence bunun üzerinden bir şey olmalı. Sosyal yaşam projesinin içi boşaltılmıştır, olduğu kadarıyla dahi yaşamsallaşmamıştır. Tersine bir durum vardır; buna karşı mücadele etmek, hatta bazı konularda yargılama konusu haline getirmek gerekir.

...ark: Bir kadın katliamı yaşanıyor; bizim buna karşı da meşru savunma hakkımız var. Bu, doğal bir haktır. Devletlerin hukuk sisteminde de bu böyledir. 18 yaşından küçük kızların, bir erkek tarafından zorla alınılması korunmayı gerektiren durumlardır. Hem ideolojik olarak bu böyledir hem kadın hakları boyutunda bu böyledir. Bu, bizim meşru savunma hakkımızdır. Tim alıp gidelim demiyorum, ama bazı şeylere el koyabiliriz. Mesela genç arkadaşlar var; bu bir kapatma kültürüdür ve ideolojik bir saldırdır. Bunun zaten sosyaliteyle alakası yok; çok geri bir ahlaksızlık biçimidir. O açıdan, böyle bireylerin eğitilerek, uzun vadeli ikna edilmesinden ziyade, bu türden olaylarda kurban edilen arkadaşların zorla da olsa merkeze çekilmesi gerektiğini düşünüyorum. Projenin içerisinin boşaltıldığına dönük ve

bazı ilişkileri protesto ettiğimize, benimsemediğimize, bizim ideolojik yaklaşımımızın ve yaşam felsefemizin dışında olduğuna dönük bir açıklamamız olmalı. Ben pratik tedbir itibariyle bunları öneriyorum.

...ark: Önderliğin, “Konuyu siyasallaştırmamak gerekir” belirlemesine arkadaşlar da dikkat çekti. Özgür yaşam projesi farklı bir şey; çok kapsamlı, ideolojik bir perspektifi var bunun. Sosyal yaşamı yeniden düzenleme projesi, biraz daha pratik bazı durumlar üzerinden geliştirilmesi gereken bir konuydu. Fakat özgür yaşam projesi çok kapsamlı bir olgu ve baştan beri bizim bütün ideolojimizin, bütün mücadelemizin en geniş kapsamını ifade ediyor. Biz tam tutturamadık. Bence projelendirmek yanlış oldu. Çünkü bu, hep siyasallaştırdı. O yüzden, sorunun bir mücadele sorunu olduğunu düşünüyorum. Yönetimlere ilişkin bir görüş gelmişti; yönetimleri mutlak özgürlükten yana olanlar şeklinde ideal insanlar gibi ele almak, şimdiki parti anlayışına göre öncüler ve dışındakiler ayırımına sokar ve bu, geçmiş parti anlayışına girer. Belki hareketimizi daha iyi tanımlayabilseydik, ona göre bir şey olurdu. Fakat biz Kongra Gel olarak da, PJA olarak da artık öncü örgüt fikrinden, tipolojisinden çıkıp daha toplumsallaşan bir çerçeve kazanmayı istiyoruz ki, genel örgütlenme mantığı budur Önderliğin. Genel insanların mücadeleye katılım mantığı, öncüler ve arkasından gelenleri aşmıştır. O açıdan, bence bu tür kategorize etmelere çalışmak, bunun üzerinden tartışma yürütmek yanlış olur. Ama bugün fiili bir durum var. Biz henüz her şeyiyle halklaşan, her şeyiyle öncü örgüt yaklaşımını aşmış, halkla iç içe geçmiş bir yapılanmaya sahip değiliz. Biz hala kendi sınırları içerisinde kalan bir yapıdayız. O yüzden, fiiliyatta ne yapacağımız önemli. Bu, çok önemli bir eğitim konusu artık. Bizim eğitimlerimiz bu konuya girmedi. Biz sosyal eğitimleri çok az yaptık. Cinsellik konusunun kapağını bile açmamıştır bir çok arkadaş. Daha kendi vücudunu bile tanımayan, onun varlığını bile kendisine itiraf etmekten çekinen bir kadına mutlak özgürlükten nasıl bahsedeceğiz. Tutuculuk, feodalizm, namus anlayışı üzerinden kaskatı kesildik. Bence bu konu eğitimlerimizin çok temel bir boyutu olarak ele alınmalı. Sosyaliteyi daha iyi tanımlayabilirdik. Ama konu özel olarak kadın-erkek ilişkisiydi. Ama bizim toplumsal sözleşmemizden tutalım, özgür yaşam projemize ve erkeği dönüştürme projesine kadar oluşturduğumuz bütün projelerin artık somutlaşması ve yaşamsallaşması lazım. Bizler de böyle dar, örgüt sınırları içerisinde belirlenmiş ilişki ağları içerisinde bazı şeyleri koruyabiliriz, ama bence bizim sosyalite anlayışımız bunun içerisinde çok ilerlemiyor, ilerlemeyecektir de. Biz toplumla etkileşime girdiğimiz zaman, bu konularda ölçülerimiz biraz daha netleşecek. Eğitilen arkadaşları gönderiyoruz; iki günde tırnağını cilalıyor. Sınırları belli olan, ağırlıklı

siyasal ve örgütsel olan yaşamımızın dışına çıkıp yeniden toplumla karşı karşıya geldiğimizde, ne aldığımız, ne verdiğimiz, ne oluşturduğumuz da ortaya çıkıyor. Bence bu çok uzun vadeli bir mücadele konusu. Somutta ortaya çıkan bir pratik var. Ama bunu, şuraya kadar özgürlük, şuradan sonra kölelik şeklinde algılamak bence yanlış olur. Böyle demektense; bizim özgürlük anlayışımız, sevgi anlayışımız, ilişki anlayışımız nettir, bunlar üzerinden daha derinleşmiş incelemeler yapabiliriz. Önderlikten de bir bütün felsefik incelemeler olabilir. Yaşam yaklaşımı denilince, bence en çok da felsefik inceleme gerekli. İdeolojiyi felsefesiz vermeye çalışmak ya da sadece siyasetle vermeye çalışmak bizi çok çürüttü. Eğitim anlayışlarımızı tartıştık; halk eğitimlerinden, kadro eğitimlerine kadar davranışlarımızda, yaşamımızda yeni bir ışık açmazsak, çok ciddi bir yenilik ortaya çıkmayacak. Bir demokratik ekolojik kültür yaratmaktan bahsediyoruz, ama Önderlik diyordu, “Birbirinizin gözünün içine bakarak konuşmak konusunda bile henüz zorlanıyoruz”. O yüzden, bence bir yaşam ve eğitim sorunu. Çok geniş tartışmalar yapmamız gerekir. Buna dönük şeyler olabilir. Fakat diğeri hem sorunu siyasallaştırmak oluyor hem de bazı şeylerin kuralı olmaz. Bir insanın ilişkisinin kuralını koyamazsın; hem bunun mekanizmasını kim belirleyecek? Birileri bir yerde oturup da, “Şuraya kadar şu şudur, buraya kadar bu budur” mu diyecek? Gerçekten bunlar yaşamda da oturmadı. Bir PJA yönetimi olarak, şuraya kadar yapın, buraya kadar yapmayın mı diyeceğiz. Ortaya çıkan çok çirkin sonuçlara, sosyal faciaya karşı tavır göstermek, tutum belirlemek, doğrusunu koymak gerekli, ama bu sorunlar sağdan sola, soldan sağa kayarak değil de, bence anlayışı doğru ve güçlü koyarak olabilir.

...ark: .... Kadın gücü olarak özgürlük mücadelesi konusunda teoride, genel anlamda doğruları belirlemede ne kadar bir düzey yakalamış olsak da, gerçekten somutlaşma noktasında çok ciddi bir yüzeysellik, yetersizlik yaşıyoruz. Bunun genel kültürden kaynaklı yanları var. Genel kültürümüz gerçekten zayıf. Yıllarca bu bizim içimizde böyle gelişti. Yarattığımız atmosferler, kişinin kalkıp kendi öz güveniyle kendisini ifade etme, görüş belirtme cesaretini bile kırabiliyorsa, bazı yönleriyle bu da bir sosyalite konusudur. Bu noktada yaşadığımız yüzeysellikten kaynaklı, çeşitli gel-gitler yaşıyoruz; Konferans ortamında yaşadık, kongre ortamında yaşadık. Sorun salt bazı hesapların yapılması değil, bence bizde ulaşılan teorik düzeyin ideolojik düzeyde somutlaştırılamamasından kaynaklı yaşadığımız bir çözümsüzlük söz konusu. Başkan iki kere belirtmiş, bu konuyu siyasallaştırmaları diye. Ben, bunun bizim tarafımızdan, özellikle de PJA tarafından ciddiye alınması gereken bir uyarı

olduğunu düşünüyorum. Bunu nasıl yapacağız? Arkadaşlar projeyi projelendirmenin siyasallaştırdığını söylediler, ama çok kaba retçi bir biçimde tümünden reddetmenin de bunu siyasallaştıracağını düşünüyorum. O anlamda, Önderliğin uyarısını önemli buluyorum. Projenin birinci maddesi şuydu: Bu konuda yeni bir tartışma ve eğitim sürecini başlatmak. Maalesef kimse tartışmayı beklemedi. En başta cesaretli yaklaşmadık. Cesaretli yaklaşmamamızın nedeni, salt siyasal ortamdan, şu dengelerden, bu dengelerden de değil, bence bu konuda biz gerçekten çok ciddi somut bir çözüme sahip değiliz, ciddi bir hazırlığa sahip değiliz, örgütlülüğe sahip değiliz. Arkadaşlar sıkışıklıktan bahsetti; sorun karşımıza birden bire çıkmış olması değil, biz kendi çözümsüzlüğümüzün sıkışmışlığını çok fazla yaşadık. Somut sorunlar var, somut çözümler istiyor. İki yıldır yapı bizden bunları bekliyor. Biz bu konularda çok somut çözümler üretmedik. Bence birinci olarak şu belirtilebilir. Önderliğin koyduğu bir çerçeve var. Toplantımızda da bir çerçeve çıktı. Yazılacak olan bildiride, bugüne kadar içine girdiğimiz durumların, Kongra Gel ortamında esas güç olmamıza rağmen, PJA olarak yaşadığımız yetersizliklerin özeleştirisini koyalım bence. O projede eksik kalan yanlar var. Bizim açımızdan Başkan'ın son görüşme notunda koyduğu çerçeveyi yaşamsal kılmanın esas olduğunu, bir bütün bu konu gündemimize girdiğinden beri yaşadığımız zorlanmaları, yapımızın yaşadığı bocalamaları, tereddütlü duruşları, bu konudaki kafa karışıklıklarını, bu dört ayda yaşanan tartışma düzeyini ve açığa çıkan sonuçları belirterek yapımızın da görüşlerini katarak daha kapsamlı ele alabiliriz.. Bir öneri olarak sunuyorum. Bir taslak olarak yapıya gönderilebilir. O bildiri temelinde bir tartışma başlatılabilir. Ama yapının bu konudaki görüşlerinin de dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Ben şunu bir tehlike olarak görüyorum; Bir, sağ çizgiye kendini yatan belli bir kesim var, ama bir de söylemi çok sol, çok örgütsel, ama yaşamı gerçekten çok sağ olan bir kesim var. HPG zemini de dahil, PJA ortamı da dahil söylemde çok radikal solcu görünen ama böyle bir süreçten etkileşim içine giren bir potansiyelin de olduğunu düşünüyorum. Buna da dikkate almak lazım. Salt bu bizi belirlesin anlamında demiyorum, ama reel gerçeklik var insanın dikkate alması gereken. Doğruya çekmek, yeneden doğru bir tartışma zemini oluşturmak zaman istiyor, emek istiyor. Bence bu konuda biz emeksiziz. Ben, böyle bir kesimin de var olmasından kaynaklı, biraz daha kısa vadede yaklaşım göstermemiz gerektiğini belirtmek istiyorum.

Somut önerim, bu bildiride somut şeyler konulabilir. Fakat bildirinin üslubunun da kazanımcı ve gerçekten özgürlük çizgisine çekici olması anlamında daha dikkatli yazılması gerektiğini düşünüyorum.

MIZGIN PAZARCIK ARKADAŞA İLİŞKİN

Sew. ark: Tartışmamıza başlamadan önce Şehit Hiran arkadaşın anısına, tüm arkadaşları bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyoruz. Ayrıca tüm arkadaşların 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününü kutluyoruz. Kaldığımız yerden tartışmalarımıza devam etmek istiyoruz. Toplantımızın gidişatı içerisinde bir arkadaşın görüşleri olmuştu. Bu görüşün dile getiriliş tarzına, mantığına belli bir yaklaşım gösterilmesi gerektiği konusunda genel arkadaşların ortak bir yaklaşımı vardı. Biz bu temelde, bu durumu arkadaşların gündemine getiriyoruz. Mizgin arkadaşın toplantımıza katılım mantığı, yaklaşımı açısından toplantımızın başarı çizgisi temelinde bir tutum belirlemesi yerinde olur. Bu temelde arkadaşlar görüş belirtebilirler. Bunu gündeme koyuyoruz.

Çiğ. ark: Arkadaş konuşmasını yaparken, kendim burada değildim. Fakat gerek diğer arkadaşların aktarımı gerekse de tutanaklardan okudukların oldu. Ben de buna ilişkin kendimi ilgilendiren yanlarıyla da, geneli ilgilendiren boyutlarıyla da bazı noktaları ifade etmek istiyorum. İçimizde yaşanan bazı cinayetler var. Bunların tümden aydınlatılması, açığa çıkarılması gerektiğine ben yürekte inanıyorum ve bu açıdan, adalet ve hukuk komisyonunun hızla oluşturulması, harekete geçmesi gerektiğine inanıyorum. Bu toplantımızın aynı zamanda böyle itici bir güç olması gerektiğini de düşünüyorum. Genel mücadelemizin çıkarları açısından da, kadın hareketimiz açısından da önemli bir boyuttur. Özellikle Gulan arkadaşın cinayeti bize karşı oldukça kullanıldı, baskı yaratılmak istendi. Bu tip konuların tartışılması, gündeme getirilmesi çok büyük hassasiyetleri içeriyor. Mizgin arkadaşın konuşmasında anladığım kadarıyla böyle bir hassasiyeti gözetmekten ziyade, adeta muğlaklaştırmak isteyen bir yaklaşım var. İçimizdeki cinayetler, bu tip olaylar karşısındaki yaklaşımımız kesinlikle aydınlatıcı bir biçimde olmak zorunda.... Ben bu açıdan arkadaşın yaklaşımını çok çarpık görüyorum ve muğlaklaştırma yaklaşımı olarak değerlendiriyorum. Ne kadar niyetsel ne kadar değil, bilmiyorum. O konuda çok fazla yorum yapamam, ama çok iyi niyetli hissetmiyorum. Bu yönleriyle bu toplantı içerisinde bir tutum belirlemesi gerekir. Tutumuna yönelik toplantı birleşimince bir yaklaşımımız gelişmeli. Onun dışında, benim de isminin geçtiği bazı Şeyler olmuş. Bunu özellikle belirtmek istiyorum; tabii ki, asla böyle bir Şeyin içerisinde adımın geçmesini istemem, asla bu tip olaylar içerisine karışmam.

Özellikle Nasır'ın durumu açısından. Halen de aydınlatılmayan bir husustur bu. Zaten Nasır'ın öldürülmesi olayını da, biz Xınere'ye gittikten sonra öğrendik. Burada yönetimde bulunan arkadaşlar biliyorlar. Kendimiz buradayken, olayın olduğu süreç içerisinde bilgimiz olmadı. Buna yönelik benim düşüncelerim, yorumlarım var. Adalet ve hukuk komisyonu oluşturulup da bu konu üzerinde bir inceleme-araştırma çalışmasını yürütürse, ben kendim de rapor yazmak isterim. Yorumlardır, somut bilgilere dayanan gerçeklikler değil. Ben, yorumlarımı çıkıp böyle sorumsuzca dile getirmeyi çok doğru bulmuyorum. Ama arkadaşın dile getirdiği biçimde yaklaşım sergilemeyi çok doğru bulmuyorum. Hiçbir şekilde bu işle ne alakam var ne bilgim var. Ve ben HPG açısından da böyle olmadığını biliyorum. Bu tip şeylerin HPG isminin verilerek dile getirilmesinin amaçlı olduğunu, yönlendirme olduğunu düşünüyorum. Düşman tarafından, ordu zaten bir tehdit gücü olarak görülüyor. Ama bizim içimizde bazıları tarafından bu tip söylemlerle ordunun içe yönelik bir tehdit gücü olduğu yönünde propaganda yapılmasını çok tehlikeli görüyorum. Ben bunu özellikle de belirtmek istiyorum. Özellikle de Fer.'a, Bot.'a karşı özel birimlerin gidip sürükast yapacakları söyleniyor; ben bu süreç içerisinde bu çalışmanın sorumluluğunu yürüttüm ve kimi nereye gönderdiğimi de, bu gücün özellikle içe yönelik bir tehdit gücü olmadığını da biliyorum. Bizim ne eğitimlerimiz, ne toplantılarımız, ne tartışmalarımız böyle bir içerikle geçmiyor asla. Bunu özellikle belirtmek istiyorum, çünkü bu konuda çok süpekilasyonlar var. Belki buna itilmek isteniyor, belki baskı altına alınmak isteniyor. Elbette ki,HPG'nin bir duruşu olur. Ben, yüzde yüz Önderliğin çizgisinde olduğumuzu söylemiyorum. Ama esas aldığımız gerçeklik budur. Önderlik, özellikle HPG açısından "Ne sağda ne solda olsun; onlar bana bağlı olsunlar" dedi. Ben bunun üzerinde çok yoğunlaştım. Özellikle askeri bir güç olması itibariyle mutlaka tarafsız ve Önderlik çizgisinde olması gereken bir güçtür. İç sorunlara asla bulaşmaması gereken bir güçtür. Ben bu yönüyle kesinlikle net olduğumu da belirtmek istiyorum bu toplantı birleşimine. Bizim her hangi bir gücümüz asla Irak'a böyle bir amaçla gitmemiştir, böyle bir olay gerçekleşmemiştir. Nasır'dır, Gulan arkadaşın cinayetidir; bu tip durumlar açısından bahsettiğim komisyon güçlü bir araştırma, soruşturma çalışmasını yürütmelidir. Gulan arkadaşın şahadeti özellikle de bizler tarafından gündeme yeniden getirilmeli. Biz HPG olarak da son toplantımızda tartıştık. Bu soruşturmanın tekrardan ele alınması gerektiğine yönelik bir karara da ulaştık. Bunu Kongra Gel yönetimine ilettik. Bence biz PJA olarak da böyle bir yaklaşım içerisine girmeliyiz. Bu cinayetin üzerimizde bir politika haline getirilmesini kabul etmemeli, bu temelde objektif, gerçekten bu cinayeti aydınlatmaya yönelik yeni bir soruşturmanın açılması gerektiğine yönelik bir yaklaşım sergilemeliyiz.

Miz. ark: değerlendirme yaptıktan sonra, kendim de yoğunlaştım. Özellikle kongreden bu yana, sürecin boğuşmanın yarattığı tepkisel bir çıkıştı. İeriği ayrı bir konu. Buradaki arkadaşlar da nasıl anlaşıldığına yönelik görüşlerini dile getirecekler. Tekrar belirteyim; tepkisel bir çıkıştı benimkisi. O anlamda doğru değildi. Ben bunları belirtirken durumun muğlaklaştırılması açısından belirtmedim. Zaten muğlak bir durum var. Benim yarattığım bir muğlaklık değil. Kongre öncesini gördük; tüm kadın hareketine karşı ne düzeyde kullanıldığı, ne düzeyde muğlaklaştırıldığı ve bunun Kongre sonrasında resmi toplantılarda yapımıza nasıl yansıtıldığı açık. Bunu yaratan ben değilim, ben sadece burada dile getirdim. Dile getirme biçimim doğru değildi, tepkisel bir çıkıştı, ama zaten muğlaklaştırılmış ve ortada bırakılmış bir durum. Tepkiselliğimin toplantıyla ilintili boyutu da var. O zamana kadar konuşan tüm arkadaşlar, Sa. arkadaşın dışında, adalet ve hakikat komisyonuna vurgu yapmadı. Biz örgütsel sorunlarımızı tüm boyutlarıyla ele alıyoruz, tartışıyoruz, değerlendiriyoruz. Bundan sonra genel kurul toplantısı olacak, Kongra Gel'in toplantısı var. Hem harekete yönelik hem ordu çalışmalarına yönelik ortada varolan muğlaklığa, ithamlara karşı tutumumuzun ne olduğuna ilişkin yaşadığım bir sıkışma vardı. Bu konudaki görüşlerim bunlar. Gerçekten biçim olarak tepkisel bir çıkıştı, kendimi geriye geçme tutumum da doğru değildi. Fakat içerik olarak belirttiğim şeyler bir yönlendirme değil. Benim duruşum da nettir; hangi alanlarda, hangi bileşimlerle çalışmada kaldıysam bir çok arkadaş da şu anda da burada hazır. Nal. arkadaş kısa bir değerlendirme yapmıştı; ben o konuda da görüşlerimi koyacağım. Başka bir yerle ilintilendirmek, bunun üzerinden daha farklı bir yoruma gitmek benim gerçekliğimi çok fazla ifade etmez. Bu iki konuda önemli iddialar var, ciddi suçlamalar var. Ben Parti'ye katıldığımdan beri ordu çalışmalarında yer alan bir bireyim. Hem ordu çalışmaları boyutuyla hem kadın çalışma boyutlarıyla yapılan bu iddia ve suçlamaların netleştirilmemesi ve bu konuda ciddi bir çalışmanın başlatılmaması muğlaklığın sürmesi anlamındadır. Benim söylemek istediğim tek şey, bu muğlaklığın giderilmesi yönündedir. Biz, ahlaki boyutta yaşanan bir çok yozlaşmayı, bir çok projemizin altının boşatılmasını ve daha başka bir çok örgütsel sorunlarımızı tartışıyoruz. Ama bence en temelde bunlara karşı, PJA adına tutumumuzun gelişmesi gerekiyor. Ben, çok acil olarak hakikat ve adalet komisyonunun kurulması gerektiğine inanan biriyim. Niye bugüne kadar engellendi? Toplantılarda ne düzeyde ele alındı, ne düzeyde yansıtıldı; sadece Kongra Gel'den sonra bize, "Soruşturmalar belli bir süreye kadar durdurulmuştur, daha sonra sürecek" şeklinde kısa bir şey ulaştı. Farklı resmi bir açıklama yapılmadı. Yapıldıysa da, benim bilgim yok. bir kez daha belirtiyorum; hem orduya yönelik hem kadın hareketine yönelik bu iddia ve suçlamaların netleştirilmemesi, ertelenmesi ya da farklı tutumların sergilenmesinin

kabul edilmemesi gerektiğine inanıyorum. Toplantı, bunun yeri miydi, değil miydi; bunlar ayrı konular, ama eğer biz burada bu düzeyde bir toplantı yapıyorsak ve eğer tüm konularda toplantı adına tutumlar geliştiriyorsak, kararlar alabiliyorsak bu konuda da bir tutumumuzun olması gerektiğini düşündüm. Bu temelde dile getirdim. Kongre sonrasında, özellikle Gulan arkadaşın şahadeti üzerinden bir çok şeyin geliştiğine inanıyorum. Bu anlamda, özellikle bu konuda yaratılan iddia ve suçlamalarla birlikte açığa çıkan durum bence bizim açımızdan diğer tüm ahlaki çöküntülerden çok daha önemli bir konudur. Yoldaş cinayetiyle suçlanmak ya da böyle bir iddia kendi açımızdan tahammül edemediğim bir hususdur. Belki bu konuda Parti tarihinde bir çok örnek de var. Örneğin Önderliğin Fatma'ya yaklaşımında bir vurgusu vardı; “Eş ve yoldaş katili olmamak için ben bir çok özel tedbir geliştirdim ve Parti dışına gönderdim” diyor Önderlik. Özellikle bu olayların açığa kavuşturulması gerektiğine inanan bir bireyim, çünkü katıldığımdan beri ordu çalışmalarında yer alıyorum. Kendi içimizde daha önce buna yönelik geliştirilen bir çok komisyonun çok fazla sonuç aldığını düşünmüyorum. Eğer mümkünse .... Arkadaşların da böyle bir komisyonda yer almalarını öneriyorum. İçinde yer alabilirler mi, alamazlar mı ya da ne türden bir denetim sağlarlar bilemiyorum, ama böyle kapsamlı ve derinlikli ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle bu cinayet iddialarına yönelik benim genel temel görüşüm budur.

Çi. ark: Heval Miz. Kongre'den geldiğinden beri birlikte çalışıyoruz. Birey olarak Mizgin arkadaşın yaklaşımlarından çok rahatsız oluyorum. Kendisini netleştirmedeği sürece, onu kendi çalışmamızda kabul etmiyoruz. Kongre'den geldiğinden beri bütün konuşmaları , tartışmaları Fer.'in çizgisine hizmet ediyor, bunu net ortaya koymak istiyorum. Kadın olarak çok ciddi olarak tartışmalara ihtiyacımız olmasına rağmen, Miz. arkadaş ısrarla bu toplantıya güvensizliği dayatıyor. Ben, bu şekilde yorumluyorum. Fayık ve buna benzer bir çok olaya tanık oldum. Belki bir insan olarak, kadın olarak bu harekette çok zorlandım, ama biliyorum ki yeri asla burası değil. Kimin kirliliği nedir, Fer.'in kirliliği nedir; bütün her şeyin tanığıyım, zamanı gelince bütün her şeyi dile getireceğim, Parti'ye izah edeceğim ve bu konuda hiç bir kaygım olmamasına rağmen, yerinin burası olmadığını biliyorum. Burada dile getirilişini, toplantıya gölge düşürme olarak görüyorum. Karşı çizgi için çaba sarfetmektir. O kadar saf değiliz. Arkadaş bizi tehdit ediyor; diyor ki, “Eğer bu olay çözülmese güvenim kırılır”. Arkadaş bu konuyla ve duruşuyla çalışma yürütemez. Konuştuğunda, bütün olanların tepki olduğunu dile getirdi, ama asla tepki değildir. Miz. arkadaş o kadar bilinçsiz bir arkadaş değil ki, tepkilensin. Belki Kongre'den sonra fiilen birlikte

değildik, ama aynı yönetimde birlikte kaldık. Arkadaş, Kongre'den geldiğinden beri ya battaniye altındadır ya da battaniyenin altında çıktığında bizi o noktaya çekmeye çalışır. Bir kadın olarak yönetim içerisinde yer alan bir insanın vijdanı böyle birşeyi kabul etmez. Bunun için, Heval Miz.'in bir rapor yazmasını öneriyorum. Özellikle Kongre'den sonra içine girdiği yaklaşımı, etkilendiği çizgi konusunu netleştirmeli. Önerim, raporunu PJA meclisine yazdıktan sonra, durumunun netleştirilmesi. Gerçekten Miz. arkadaşın tutumu zorlayıcı. Onunla konuşmaya başladığımız anda konuşma o yana kayıyor; güvenilecek kimse yok gibi şeyler. Bütün herkes kirli değil, Parti yönetiminin tümü kötü insanlardan oluşmuyor. Bütün yönetim bu olayların içine girmedi. Bu konuyu ciddi görüyorum ve bu konuda önerimi tekrarlıyorum.

Ha. ark: Arkadaşın durumunu, toplantıya bir müdahale olarak görüyorum. Tavrını değiştirdi, bence mevcut tavrı dürüst değil. Onun için, önerim arkadaşın görevden atılması ve askeri görevde kalmaması. Çünkü arkadaş orduyu hedefledi. Diğer tarafta da PJA'yı hedefledi. Her iki tutum netti. Bu çizginin dilini net bir şekilde ortaya koymak istedi, ama cesaret etmedi, keşke biraz cesaretli konuşsaydı. Netleştiğimiz konuları, ikna olduğumuz şeyleri burada çok net bir şekilde dile getirdik, ama arkadaş bazı şeyleri dile getirmek istedi, ama nasıl dile getireceğini bilemedi. Görüşüme göre, arkadaşın bireysel tavrı kararlı değil ya da Parti'de kalıp kalmama konusunda gidip geliyor. Esasta onu mu izah etmek istedi yoksa başka şeyleri mi gündeme koymak istedi, ben de o noktada net değilim. Diğer bir konu da, Gulan arkadaşın durumuna ilişkindir. Önerilen boyutlar var. Özel bir soruşturma komisyonu olmalı. Hak ve adalet komisyonunu önderlik, eteciliğe karşı mücadele açısından dile getiriyor. Bu son durumlar için söylemiyor. Ben bu şekilde anlıyorum. Benim görüşüme göre, iki yılda ya da üç yılda çözülecek bir sorun değil bu, birkaç yılı alır; bu, bir devrimi araştırmaktır. HPG olarak, Heval Erdal'ın olayını net görmedik. Toplantıda, olayları provakasyon olarak değerlendirdik. Bunun için, bu sorunların üzerine el konulmalı. HPG'nin toplantıdaki nerisi budur. Kendi toplantımızda da böyle bir öneri yapabiliriz. Heval Gulan ve diğer arkadaşların durumlarına ilişkin eğer PJA'ya böyle bir iddiada bulunuluyorsa, bize resmi bir şekilde izahının yapılması gerekiyor. Yapılan araştırmanın da izahı yapılmalı. Bizler bu konuda netleşmek istiyoruz. Sonuçta hareket üzerinde töhmet olarak kullanılıyor. Yönetimde yer alan birkaç arkadaşın ismi verildi, ama bunlar bir Parti'ye mal ediliyor. Bireylerin adı veriliyor, ama örgüt hedefleniliyor. Hem PJA hem de Kongra Gel olarak her iki tarafta da

bir araştırma yapılmalıdır, ayrıca her iki ekip birlikte hareket etmelidir. Bunu önemli görüyorum. Bu çerçevede üzerinde dururlarsa iyi olur.

şi. ark: Kongra Gel'den sonra genel olmasa da bence bazı konular mahkum edilmeli. İçimizde yaşanılan sorunları, kararsızlaşma ve kopma gerekçeleri yapıyorlar ve bunu meşrulaştırıyorlar, kapkara bir tablo çiziyorlar. Heval Faik'in olayı, Suriye içinde büyük bir dağılmayı yarattı. Her şey nettir, açıktır. Bunu muğlaklaştırma da bir ranttır. Miz. arkadaşın yaptığı şey de bir ranttır. Ondan dolayı, bu anlayış burada mahkum edilmeli. Diğer tarafta, bütün insanları, bütün rgt karalama yaklaşımı da mahkum edilmeli. Çünkü bu yöntem provakasyon yöntemiydi. Bazı insanlar bu yöntemin içine düşüyor, bazıları da bu yöntemi konuşuyor. Bu noktayı ortaya koymak gerekiyor...

şimdi de Fer.'ın 19 sayfalık bir rapor hazırladığını söylüyorlar. Örgüt içerisinde içine girdiğimiz çelişkileri dile getirip, bu sefer de halk içerisinde bu sorunları çıkaracak. Örgüt olarak bu noktada net değilsek ya da hala kim net kim muğlak diye gndemleştirirsek halkı da kaybederiz. şu anda Heval Erdal'ın ailesine el atmışlar. İsimleri geçenler farklı bir şekilde istihbarat alanında bize karşıt çalıştılar. Bu olay hakkında hem Kongra Gel içerisinde hem de Kongre sonrasında bazı konularda çok net olarak ikna oldum. Sorun bireysel değildir; Heval Pel.'nin bireysel olarak ele alınmasını kabul etmiyoruz. Bu ad, provakasyonun bir diğer ayağıdır, malzemedir. Bu toplantıda ele alacağımız noktaları netleştirip karara varmamız gerekiyor. Bu toplantı bir çok şeyi beraberinde zmledi. Adalet komisyonu kesinlikle oluşmalı. Bunun içerisinde bayan arkadaşlar da yer almalı. Ama içinde yer alacak arkadaşların kadro olmamasını öneriyorum. Bizim dışımızda olan, adaletten anlayan kişiler ya da dostlar olabilir. Biz kendi içimizde çok adaletli düşünemiyoruz. Yakın bir süreçte bu konuların üzerinde durulacaktır. Miz. arkadaşın da, bir kadın yönetiminde kafası muğlak bir şekilde yer almasına katılmıyorum. Bunun için, hem görevinin durdurulması hem de rapor yazması önerisine katılmıyorum.

Nal. ark: Faik'in olayında yer alanların mahkemelerini bizzat kendim yaptım. Bunun için bu noktaları dile getirebilirim, ama diğer konulara ilişkin 20 gün önce karargahta toplantı yapıldı. Fer.'a ve Bot.'a yapılan suikastları Sak. Bat.'dan duydum; "Bazı insanlar onlara suikast yapmaya gelmiş ve bunu Bot.'a itiraf etmişler. Bu, net ve somuttur" dedi. Bu olayların tümünün netleştirilip sonuçlarının yapıdaki arkadaşlara aktarılmasına katılmıyorum. Diğer bir konu da Miz. arkadaşın durumuna ilişkindir. Heval Miz. Kongre'ye gitmeden önce böyle değildi. Ama arkadaş kongreye gidip geldikten sonra düşünce konusunda bazı değişiklikleri yaşadı. Karargahta yapılan toplantı onun

netleşmesi için daha etkili oldu. Ben fazla yorumlamıyorum, ama arkadaşların yaptıkları öneriye katılıyorum. Önümüzdeki süreçte yapacağımız bir toplantımız var. Bu toplantıda yeniden kendi durumumuzu değerlendireceğiz, mevzilerimizi ele alacağız, tartışacağız. Arkadaş kendi tavrını, hiçbir biçimde çalışma içerisinde yer almayacağı şeklinde ortaya koydu. Ama bizim yeniden mevzilendirmelerimiz olacak, yeniden görevlendirmelere gideceğiz. Bu biçimde arkadaş çalışmalara ne kadar katılabilir ya da çalışabilir. O konuda arkadaşların yaptıkları öneriye katılıyorum. Arkadaş hem kendi yoğunlaşma boyutunda, Önderliğe bağlılığında net olduğunu söylüyordu. En son tartışmalarımızda bunları dile getirdi, ama şu an yaptığı konuşmalarda tavrını hiçbir çalışmada yer alamayacağı şeklinde koydu. Aslında arkadaş kendi tercihini yapmış. Arkadaşın bu biçimiyle çalışmalara katılımı zorlar.

Pel. ark: Özellikle bazı soruşturmalar yürütüldü; yapılan bu soruşturmalara bütün ısrarlarımıza rağmen, bayan arkadaşlar alınmadı. Biz o zaman da dedik; “Bu baştan, Kadın Hareketi’nin töhmet altına alınmasıdır. Geçen yaz tekrar komite oluşurken. gündeme koymaya çalıştık, ama olmadı. Komisyon o biçimde devam etti. Fakat ben önemli bir noktayı dile getirmek istiyorum; bu son dört ay içerisinde bir çok yerde dile geldi, üzerinde çok fazla konuşma yapıldı. O komisyon tarafından bir rapor yazıldı, ama o rapor ısrarla Kadın Hareketi’nin yönetiminden saklandı. Bunun üzerinde yorum yapıldı, tasaruf edildi; bu ayrı bir şey, ama ben bunu işleyiş olarak bir suç olarak görüyorum ve bunun izahının yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü gerçekten o raporu biz okumadık. Raporu yazan birey de, öyle iddalar yazmadığını söylüyor. Kongreye gitmeden on gün önce ben, gelen giden notlardan anladım bazı şeyleri. Çünkü bu notlar bizden gizleniyordu. Bir tek milde bir not okundu ve ben orada anladım böyle bir rapor olduğunu. O not da yanlışlıkla okunmuştu bize. O rapor üzerine konsey arasında giden gelen bir yazışma vardı. Çıkan sonuçları değerlendiriyorlardı. Ben Cu. arkadaşına, “Böyle bir rapor var. Soruşturma tamamlanmış. Biz bu raporu ne zaman okuyacağız ya da konsey olarak bu raporu okumayacak mıyız” diye sordum; arkadaşlar konsey olarak okuyacağımızı söylediler. Sonrasında kongre ortamına gelindi. O son yapılan meclis toplantısında açık ifade edildi. Ben Fer.’a sordum, cevap vermedi; Heval Ab.’a sordum, “Sen kendin koordinasyonsun, böyle bir rapordan ilk önce senin haberin olur. Bizim bunadan haberimiz yok” dedi. Cu. arkadaşla konuştuğumda Heval Ren. benimle birlikteydi. Sadece, “O raporu size okumayışımızı yanlış anlamayın” dedi. Raporu benim adım olduğundan dolayı ben etkilenirim diye bana okutmamışlar. Ben de bu

arkadaşlarla birkaç yıl çalıştım; hiçbir konuda benim etkilenmemi dşnp bazı tavırlar almadılar. İzah olarak insanı ikna eden bir izah değil. Ben etkelebilirdim, ama Ren. arkadaş vardı konseyden, diğer arkadaşlar var. Kadın Hareketi'nin muhatabı var, yönetimi var, yürütmesi var, PJA koordinasyonu var. İki üç arkadaşa bu rapor verilip, şu sylenilenbilirdi: "Heval, arkadaşın ismi geçiyor". Bu konuda bize hiç açık yaklaşılmadı. Mesela Di. arkadaşın Bot.'a gidişi durduruldu; öyle oldu ki, sanki arkadaşın gidişini ben durdurmuşum. Alttan talimat gidiyor, ama sonuçlar ortaya çıkınca kimse sahiplenmiyor. Açık olunabilirdi. Daha sonra Mer.gilin bu durumdan dolayı durdurduğunu söylediler. Kongre'ye iki gün kala, Di. arkadaşın Kongre'ye gelmeme durumu gündeme geldi. İzah istiyorsun; bu konuda hiçbir izah yok. Bu bir suçlamadır diyorsun, arkadaş hakkında ulaşılan bir sonuç mu var, buna göre mi arkadaşı Kongre'ye katmıyorsunuz diye soruyorsun; bu konuda hiçbir muhatab alma durumu yok. Biz bu konuyu tartıştık. Ben kendi açımdan, bunun vicdanen rahatsızlığını yaşadım. Arkadaş yürütme konseyindedir ya da KADEK yönetim kurulu üyesiydi ve gelip Kongra Gel'e katılması yönünde hiçbir engel yoktu. Hukuksal olarak da katılması yönünde hiçbir engel yoktu. Xor. arkadaşın ortamdaki çıkartılması, insan hakları anlamında da ele alsan gerçekten hak ihlali oldu. Genelden bu karar verildi, ama biz de buna katıldık. Benim açımdan bu noktaya getirilmedi. Son toplantıda denendi, olmadı. Ben o rapor konusunu önemli buluyorum. Ve hala o raporu bizim yönetimimiz okumamıştır. İllahi benim okumam gerekir boyutunda belirtmiyorum, ama bunun üzerinde çok ciddi tasarruf yapıldı. Ben de tasarruf noktasına katılıyorum. Hani o raporu okusaydık, böyle bir tasarruf oluşmayacaktı anlamında söylemiyorum, ama neden o rapor Kadın Hareketi'ne verilmedi? Biz bu konuda biraz daha hazırlıklı gidebilirdik. Yanlış değilsem Kongre başlamadan bir iki ay öncesinden bu rapor tamamlanmıştı. O raporun bize verilmemesi, Kongre ortamında bize karşı siyaset yapılmasına neden oldu. Ben bilmeyebilirdim, Di. arkadaş bilmeyebilirdi ya da Xor. arkadaş bilmeyebilirdi, ama burada rgt rgt yerine koymama var. Ben bununla dört aydır karşılaşıyorum; bir arkadaş bana şunu söyleyebiliyor, "Biz o zaman seni savunduk, ondan dolayı onlarla karşı karşıya kaldık. şimdi sıra senin". Bu kadar açıktan yapılan şeyler de oldu. Ben şunu da söylemek istiyorum; gerçekten çok çirkin bir tarzda kullanıldı. Biz, Gulan arkadaşın şahadetini herhangi bir biçimde nderliğe yansıtılabilmeliydik. Önderlik bunun üzerinde bir yorum yapardı. Bu, bizim bir hatamız. Salt politik bir malzeme olarak kullanılması dışında bu olay bizi gerçekten çok yıprattı, çok kırdı. Bizim içimizde bir cinayet yaşandı ve biz bunu aydınlatamadık. Bu anlamda, ben de genel getirilen önerilere katılıyorum. Bence de

komisyonda mutlaka bir bayan arkadaş yer almalı. Ama rapor konusunda da resmi olarak Kadın Hareketi'ne bir izah yapılmalı. Ben bunu önemli görüyorum. Soruşturma olayı ayrı, ama bunun da bilinçli yapıldığını düşünüyorum. Çok subjektif de olabilirim, ama arkadaş etkilenmesin diye bir gerekçe olmaz, kimse bunu siyasette şey yapmaz. Çünkü açığı çıkan sonuçlar belli. Bunun da izahının Kadın Hareketi'ne yapılmasının gerektiğini düşünüyorum.

Ze. ark: Arkadaşlar, Miz. arkadaş için bazı konuları dile getirdiler. Gulan arkadaşın şahadet konusu. Kongrede bizim parçalılığımızdan da güç alındı diye düşünüyorum. Rapora ilişkin de; o raporun kesinlikle Kadın Hareketi tarafından okunması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bize karşı bir idda ve bir töhmet var. Hukuksal olarak da, bu soruşturmanın nasıl yürütüldüğü ve sonuçlarının ne olduğu açıklanmalı ve bunun için yazılan raporun bir nüshası Kadın Hareketi'ne verilmeli. Bunu önermeliyiz ve üzerinde durmalıyız. Pel. arkadaşın izah konusunda yaptığı değerlendirmelerine katılıyorum. Eğer biraz daha ertelersek, durumumuz zorlaşır ve zorlanırız. Özel bir komisyonun oluşturulması gerekiyor. Ya o soruşturma içinde yer almalıyız ya da PJA kendi başına bir soruşturma başlatmalı. Bu olayın üzerinde durması için bir ekibin oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.

Sa.(V) ark: Bir disiplin kurulunun oluşturulmasına rağmen, bunların misyonlarının ne olduğunu anlayamadım. Onların konseyle de direkt ilişkileri var. KADEK'te istihbarat birimleri kurulabilir, ama Kongra Gel'de istihbarat örgütü olmamalı. Ya örgüt bize bir açıklama yapmalı ya da iç istihbarat durdurulmalı. Gidip dūřman hakkında istihbarat alsınlar, bizim üzerimizde toplamasınlar, örgüt içerisinde güvensizliği oluşturmaları. Hele Mer. bunu yapmasın. Hele Ebu. bunların başkanı olmasın. Çünkü bu insanlar direkt bu soruşturmaya yürüttü. Konuları belli; Öm řu anda Musul'da ve ne yaşadığı belli değil. Mer da zaten Avrupa'ya gidiyor. Bunlar bu kararları nasıl alıyorlar, bilmiyorum, ama soruşturmaya bunlar yürüttü. Daha hiçbir řey netleşmeden bu insanları nasıl dağıtıyorlar. Dünyanın diğer ucuna gidiyorlar, onları nasıl buraya getirebiliriz?

Be.(E) ark: Miz. arkadaşın toplantının başındaki konuşmaları çok muğlaktı. Bence de bu eğilime karşı tutumunu netleştirmesi gerekiyor. Onun için bir özeleştiri raporu yazabilir. PJA yönetime yazar, ondan sonra durumu değerlendirilir, ona göre de tutum alınır.

GÜÇLÜ BİRLİKTELİKLER, GÜÇLÜ ÖZELEŐTİRİLERDEN GEÇER

Ayrıştırma gücünü, karar alma gücünü insan bu toplantıda görebiliyor. Bu toplantının; hem halkın, hem de yapının beklentilerine cevap vereceğini düşünüyorum. Gerçekten toplantının kararlarını ciddi ele alırsak, geçmiş dönemde yaklaştığımız gibi yaklaşamayacağımızı rahatlıkla görebiliriz. Buradaki arkadaşların hepsi yönetimdeki arkadaşlardır. O anlamıyla, bu toplantımızda ortaya çıkan kararları sahiplenilen bir duruşa sahip olma gerçekten çok önemli. Bunun iddiası, kararlılığı, coşkusu ve morali bu toplantıda ortaya çıktı. Güçlü bir birlik anlayışı anlamında önemli bir düzey yakalandı. Mevcut parçalanmışlık, gerçekten de bu toplantı içinde yürüttüğümüz tartışmalarla ortadan kalktı ve güçlü bir birlik anlayışı gelişti. Bizim açımızdan önemliydi tabii. Geçmiş süreçte oldukça parçalanmıştık. Hem düşünce boyutuyla, hem de bir birimize olan yaklaşımlar boyutuyla bu toplantının, gerçekten çok birleştirici bir rol oynadığını düşünüyorum. Yine toplantıyla birlikte, önemli bir netleşme düzeyini de yakaladık. Özellikle bundan sonrasına ilişkin; çalışmalara nasıl katılacağımızı, hangi anlayışla, nasıl bir katılım ve mücadeleyi esas alacağımızı önemli oranda netleştirdik. Bu konuda, Önderliğin görüşme notlarından aldığımız güç gerçekten bizim açımızdan çok olumlu oldu. Hem manevi hem de düşünsel anlamda çok güç aldık. Bundan sonraki süreçte çok daha güçlü, daha netleşmiş bir kafa ve daha büyük bir iddiayla katılabiliriz. Onun için, her birimizin bu toplantıya doğru sahip çıkması gerekiyor. Toplantı içerisinde bazı arkadaşlar istifa yaklaşımlarını gösterdiler. Fakat daha sonra ki oturumlar da bir kararlaşma düzeyine ulaştık. Bütün arkadaşların, sürecin farklılığını göz önünde bulundurarak çok daha güçlü katılım göstermeleri gerektiğini düşünüyorum. Öyle bireysel, kendimize göre yaklaşımdan ziyade, hem genel sürecin hassasiyeti hem de Önderliğin durumu göz önüne alınarak daha ciddi katılmak gerekiyor. Bu anlamda, başaracağımızı düşünüyorum. Kadın Hareketi olarak çok değişik zorlanmaları yaşadık. Ama ulaştığımız düzeyle gerçekten de yürüyebileceğimizi, bu toplantıyla birlikte bir kez daha ortaya koyduk. Tüm yapının, halkın beklentisi bizim böylesi bir kararlılığa, netleşme düzeyine ulaşmamız biçimindeydi. Gerçekten de ulaştık. O anlamda, bundan sonraki süreç biraz daha kendimizi katarak pratikleştirmek ve

özeleştirilerimizi derinleştirmektedir. Tabii özeleştiri, pratikleşme biçiminde olmalıdır. Bu anlamda, katılan bütün arkadaşlara başarılar dilerken, başaracağımıza da inanıyorum.

Kararlar

- 1) Sağ-teslimiyetçi, işbirlikçi çizgi ile birlikte hareket ederek Kadın Özgürlük İdeolojisine ve tüm mücadele değerlerimize karşıt duruş sergileyen Jiyan Deniz arkadaşın PJA Meclis görevinin dondurularak açık soruşturmaya alınması, Kongra-Gel'deki görevinden alınması yönündeki toplantı kararının Kongra Başkanlığına öneri olarak sunulması
- 2) Sağ-teslimiyetçi çizgide özgürlük mücadelesine karşı aktif faaliyet yürüten Sakine Batman, Helin Tolhıldan ve Dılar arkadaşların PJA üyeliğinden çıkarılması, Helin ve Sakine arkadaşların Kongra-Gel'deki görevlerinden alınması yönündeki toplantı kararının Kongra-Gel Başkanlığına öneri olarak sunulması
- 3) Orta-yolcu duruşuyla özgürlük çizgisinde kendisini netleştirmeyen, kararsız bir duruş sergileyen, liberal dengeci eğilimleriyle sağ çizgiye yakın mesafede duran Rengin arkadaşın PJA Meclis görevinin dondurularak rapor sürecine alınması
- 4) Sürece katılım biçimini belirginleştirmeyen, çoğu zaman sağ çizgiye yakın bir duruş sergileyen Nefel arkadaşın özeleştiri raporu yazması
- 5) Hareketin büyük zorlanmalar ve parçalı durumlar yaşadığı bir süreçte Irak zemininde belirlenmiş görevlerin dışında sağ-teslimiyetçi çizginin açık savunucusu bireylerle ve bir çok spekülasyona ve siyasal yoruma neden olan görüşmeler yaparak, bu biçimiyle örgütü zorlayan, ayrıca liberal-dengeci-bireyci tarzıyla örgütlülüğu geliştirmeyen Pelşin arkadaşın PJA Meclis görevinin dondurularak rapor sürecine alınması
- 6) Doğu karargahında sorumlu düzeyde görev yürüten Sozdar Serhat arkadaşın uzlaşmacı, mücadelesiz ve iddiasız duruşuyla yaşanan tasfiyede payının olması nedeniyle PJA Meclis görevinin dondurularak rapor sürecine alınması
- 7) Yönetici mizacının olmadığını, yöneticilik dışında her türlü çalışmaya aktif katılacağının kararlılığını dile getirerek toplantıya istifasını sunan Sakine Varto arkadaşın istifası kabul edilmiştir
- 8) Kongra-Gel Kadın Komitesinde yer alarak rolünü yeterince oynamayan Bese Erzincan arkadaşın rapor yazması
- 9) Toplantıda sağ-teslimiyetçi çizginin savunuluculuğuna girerek gündemi geriye çeken Mızgin Pazarcık arkadaşın görevden alınarak rapor geliştirmesi
- 10) PJA koordinasyonunda görev yürüten arkadaşların son süreç pratiğinde yaşanan yetersizliklerden dolayı özeleştiri raporu yazmaları

11) Şimdiye kadar kadın özgürlük çizgisi karşısında egemen erkek yaklaşımlarıyla Kadın Özgürlük Hareketini zorlayan, yıpratana, kadını güç görmeyen, küçümseyen, kendi sınırına çekmeye çalışarak marjinalleştirmeye çalışan feshedilen KADEK Konseyinde görev alan erkek arkadaşların içine girdiğimiz yeniden inşa sürecinin özeleştirilmesine ve kapsamına bağlı olarak Kadın Hareketine özeleştirilme raporu yazmalarının talep edilmesi

12) Gulan arkadaşın şahadetiyle ilgili yeni bir soruşturmanın açılması ve oluşturulacak komisyonda kadın arkadaşların da yer alması kararının Kongre Gel Başkanlığına öneri olarak sunulması

13) Gulan arkadaşın şehit edilmesine ilişkin daha önce yapılan soruşturma sonuç raporunun kadın hareketine de verilmesi ve bu raporun örgütün bilgisine sunulduğu tarihte neden örgüt yönetimindeki kadın arkadaşların bilgilendirilmediğinin ilgili arkadaşlarca izah edilmesi kararının Kongre Gel Başkanlığına öneri olarak sunulması

14) Sosyal yaşamı yeniden düzenleme projesini kendi sağ-teslimiyetçi eğilimleri temelinde uygulamaya koyan, bu temelde projenin içeriğini dejeneren eden çizgi karşıtı bir durum arz eden yaklaşımlara karşı Önderliğimizin sosyal yaşam anlayışı temelinde bir bildirin hazırlanarak özgürlük çizgisi ile bütünleşme temelinde çağrının yapılması ve bildirin kısa zamanda yayınlanması . Bununla birlikte bu konuda yaşanan tahribatları inceleyen ve düzeltmeyi esas alan bir karma komitenin kurulması

15) Geçen süreçte PJA olarak içine girilen yetersiz ve yanlış pratik nedeniyle halktan ve tüm yapımızdan özür dilenmesi

16) Başlangıcından bu güne mücadele saflarında çeşitli gerekçelerle tasfiye edilen, taciz ve tecavüze maruz kalan, intihar eden kadın arkadaşların durumlarını araştıran-inceleyen bir komisyonun oluşturulması

17) Sağ –teslimiyetçi çizginin içinde bulunduğu tasfiyeci-provokatör pratikten çıkarak örgüt zemininde birliğe, meşru, demokratik ölçülerde düşüncelerini ortaya koymaya çağırana bir mektubun toplantı adına yazılması ve mektubun cevabının bir haftada istenmesi

18) Kongre Gel genel kurulunun Önderlik savunmasından sonra yapılmasının Başkanlığına önerilmesi

* KONGRA GEL'e sunulan öneriler kabul edilmiş ve karara dönüşmüştür.

**Devrimci Selam ve Saygılar
Toplantı Divanı
10 Mart 2004**

